

Parcul Național Munții Rodnei

Rezervație a Biosferei

(SIT NATURA 2000 – SCI și SPA)

**PLANUL DE MANAGEMENT
AL PARCULUI NAȚIONAL MUNȚII RODNEI
(REZERVAȚIE A BIOSFEREI)
(SIT NATURA 2000 – SCI și SPA)**

EDIȚIA - 2013

Cuprins:

CAPITOLUL 1. INTRODUCERE.....	6
1.1 SCURTĂ DESCRIERE A PLANULUI DE MANAGEMENT.....	6
1.2 SCOPUL ȘI CATEGORIILE DE ARII PROTEJATE	7
1.2.1 Scopul și încadrarea generală	7
1.2.2 Arii protejate incluse în PNMR.....	9
1.3 BAZELE LEGALE.....	10
1.3.1 Baza legală a planului de management.....	10
1.3.2 Înființare și funcționare.....	10
1.4 ELABORAREA PLANULUI DE MANAGEMENT	18
1.4.2 Proceduri de modificare a planului de management	26
1.4.3 Calendarul de elaborare al planului de management.....	27
CAPITOLUL 2. DESCRIERE	34
2.1 DESCRIEREA GENERALĂ	34
2.1.1 Localizare.....	34
2.1.1.1 Căi de acces	34
2.1.1.2 Construcții de pe raza parcului.....	40
2.1.2 Drepturi de folosință și administrare a terenurilor.....	71
2.1.2.1 Drepturi de proprietate	71
2.1.2.2 Drepturi de administrare	74
2.1.3 Resurse de management și infrastructură	79
2.1.4.1 Acoperirea cu hărți.....	80
2.1.4.2 Aerofotograme și imagini satelitare	83
2.1.5 Limitele și zonarea internă a parcului (Anexa nr. 4-Harta zonării interne a PNMR)	84
2.1.5.1 Limitele externe ale PNMR	85
2.1.5.2 Zone cu protecție strictă.....	89
Rezervații științifice.....	89
2.1.5.3 Zone de protecție integrală.....	99
2.1.5.4 Zone de conservare durabilă (tampon).....	111
2.1.5.5 Zone de dezvoltare durabilă.....	115
2.1.5.6 Zone ecologice.....	122
2.2 CADRUL FIZICO-GEOGRAFIC	126
2.2.1 Scurt istoric al cercetărilor fizico-geografice și geologice	126
2.2.1.1 Istoricul cercetărilor geologice.....	126
2.2.1.2 Istoricul cercetărilor geografice	127
2.2.2 Geologie	128
2.2.3 Geomorfologie.....	130
2.2.4 Hidrologie	133
2.2.5 Clima.....	135
2.2.6 Soluri.....	139
2.3 DESCRIEREA MEDIULUI BIOLOGIC	141

2.3.1 Flora și vegetația	141
2.3.1.1 Istoricul cercetărilor botanice din Munții Rodnei	141
2.3.1.2 Flora micologică a Munților Rodnei	144
2.3.1.3 Flora lichenofitică din Munții Rodnei	145
2.3.1.4 Flora briofitică din Munții Rodnei	145
2.3.1.5 Flora cormofitică din Munții Rodnei	146
2.3.1.6 Vegetația Munților Rodnei.....	148
2.3.2 Fauna	151
2.3.3 Situl Natura 2000 Munții Rodnei ROSCI0125 și ROSPA0085 – specii, habitate și măsuri de management	155
2.3.4 Habitare și ecosisteme.....	196
2.3.5 Relații și procese ecologice.....	229
2.3.6 Peisaj.....	229
2.4 ASPECTE CULTURALE, FOLOSINȚA TERENULUI ÎN TRECUT.....	240
2.4.1 Date arheologice și folosința terenurilor în trecut.....	240
2.4.1.1 Fundamentarea arheologică a prezenței omului și a habitatelor umane	240
2.4.1.2 Geneza, atestarea documentară și dinamica spațială a vetrelor habitatelor umane.....	243
2.4.1.3 Gospodărirea pădurilor în trecut	258
2.4.2 Semnificație și interes pentru zonă.....	266
2.5 ASPECTE SOCIO-ECONOMICE, FOLOSINȚA TERENULUI ÎN PREZENT	267
2.5.1 Comunități locale cu impact asupra parcului	267
2.5.2 Alți factori de interes.....	268
2.5.3 Folosința actuală a terenurilor	270
2.5.4 Starea actuală de conservare	274
2.6 TURISM ȘI FACILITĂȚI DE RECREERE	274
2.6.1 Facilități turistice.....	274
2.7. EDUCAȚIE ȘI CERCETARE.....	282
2.7.1 Educație și facilități de educație	282
2.7.2 Cercetare și facilități de cercetare.....	287

CAPITOLUL 3. SCOPUL PNMR, TEMELE ȘI OBIECTIVELE DE MANAGEMENT 290

CAPITOLUL 4. EVALUAREA TEMELOR DE MANAGEMENT..... 292

4.1 EVALUAREA BIODIVERSITĂȚII ȘI A PEISAJULUI.....	292
4.1.1 Evaluarea cadrului fizico-geografic	292
4.1.2 Evaluarea biodiversității și a ecosistemelor	293
4.1.3 Evaluarea peisajului și a aspectelor legate de reconstrucție ecologică	296
4.2 EVALUAREA ASPECTELOR LEGATE DE UTILIZAREA RESURSELOR NATURALE ȘI RESURSELOR MINERALE/CARIERE.....	298
4.3 EVALUAREA ASPECTELOR LEGATE DE EDUCAȚIE ȘI CONȘTIENȚIZARE	331
4.4 EVALUAREA CONSERVĂRII MOȘTENIRII CULTURALE	333
4.5 EVALUAREA ASPECTELOR LEGATE DE TURISM ȘI RECREERE	336
4.6 EVALUAREA CAPACITĂȚII DE MANAGEMENT A APNMR	346

CAPITOLUL 5. ELEMENTE DE MANAGEMENT SPECIFICE REZERVAȚIEI BIOSFEREI 353

5.1 PARCUL NAȚIONAL MUNȚII RODNEI – REZERVAȚIE A BIOSFEREI.....	353
5.1.1 Scopul și încadrarea generală a RB.....	353
5.1.2 Descriere.....	356
5.1.2.1 Localizare, suprafață și limite	356
5.1.2.2 Dreptul de proprietate și categorii de folosință ale terenurilor	356
5.1.2.3 Zonare.....	356
5.1.2.4 Descrierea mediului fizic, biologic și a peisajelor.....	358
5.1.2.5 Descrierea aspectelor socio-economice și culturale.....	358
5.2 EVALUAREA SITUAȚIEI ACTUALE A REZERVAȚIEI BIOSFEREI.....	358
5.3 SCOP ȘI OBIECTIVE DE MANAGEMENT	360

5.4 EVALUAREA NECESARULUI DE RESURSE ȘI PROPUNERI CU PRIVIRE LA MODUL DE ABORDARE A PROBLEMELOR LEGATE DE RB	361
5.5 PLAN DE ACȚIUNE PENTRU REZERVAȚIA BIOSFEREI.....	362

CAPITOLUL 6. PROGRAMUL DE MONITORIZARE PENTRU IMPLEMENTAREA PLANULUI DE MANAGEMENT 364

CAPITOLUL 7. BUGETUL ȘI RESURSELE IMPLEMENTĂRII PLANULUI DE MANAGEMENT 371

CAPITOLUL 8. ACȚIUNI PROPUSE PRIVIND MANAGEMENTUL PARCULUI NAȚIONAL MUNȚII RODNEI..... 377

REGULAMENTUL DE ORGANIZARE ȘI FUNCȚIONARE AL PARCULUI NAȚIONAL MUNȚII RODNEI REZERVAȚIE A BIOSFEREI..... 410

ANEXA NR. 1 459

ANEXA NR. 2 HARTA PROPRIETARILOR DE FOND FORESTIER..... 460

ANEXA NR. 3 HARTA ADMINISTRATORILOR DE FOND FORESTIER. 461

ANEXA NR. 4 HARTA ZONĂRII INTERNE A PNMR 462

ANEXA NR. 5 HARTA ZONELOR INTERZISE DE LA PĂȘUNAT 463

ANEXA NR. 6 PROPUNERE DE LISTĂ ROȘIE 464

ANEXA NR. 7 PROGRAME TURISTICE INITIATE SI DERULATE DE ADMINISTRATIA PARCULUI NATIONAL MUNTII RODNEI 495

ANEXA NR. 8 HARTA TURISTICĂ..... 505

ANEXA NR. 9 TRASEE TURISTICE ÎN PARCUL NAȚIONAL MUNȚII RODNEI 506

ANEXA NR. 10 RECONSTRUCȚIA ECOLOGICĂ A TĂULUI ȘTIOL 521

ANEXA NR. 11 HARTA CU HALDELE DE STERIL DIN PNMR..... 522

ANEXA NR. 12 HARTA DRUMURILOR FORESTIERE DIN PNMR 523

BIBLIOGRAFIA..... 524

**PLANUL DE MANAGEMENT
AL PARCULUI NAȚIONAL MUNȚII RODNEI
(REZERVAȚIE A BIOSFEREI)
(SIT NATURA 2000 – SCI și SPA)**

EDIȚIA - 2013 -

**PLANUL DE MANAGEMENT
AL PARCULUI NAȚIONAL MUNȚII RODNEI
(REZERVAȚIE A BIOSFEREI)
(SIT NATURA 2000 – SCI și SPA)**

CAPITOLUL 1. INTRODUCERE

1.1 SCURTĂ DESCRIERE A PLANULUI DE MANAGEMENT

Parcul Național Munții Rodnei este o arie naturală protejată înființată prin OM nr. 7/1990 și confirmată prin Legea 5/2000, privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III a - zone protejate - cu statutul de parc național, pentru conservarea biodiversității și a peisajului, protecția speciilor rare și valoroase, pentru promovarea și încurajarea turismului, conștientizarea și educarea publicului în spiritul ocrotirii naturii și a valorilor sale.

În conformitate cu principiile moderne ale conservării naturii, planul de management trebuie să integreze interesele de conservare a biodiversității cu cele de dezvoltare socio-economică ale comunităților locale din zona parcului, ținând cont de caracteristicile tradiționale, culturale și spirituale specifice acestora.

Lipsa unei coordonări a tuturor activităților care se desfășoară pe cuprinsul parcului, a eforturilor de conservare, poate duce la acțiuni dispersate, cu eficiență redusă și la pierderi semnificative din punct de vedere al biodiversității și al altor valori ale parcului.

Planul de management al PNMR este elaborat în vederea unei planificări integrate a acțiunilor ce trebuie întreprinse pentru îndeplinirea obiectivului major al parcului, respectiv conservarea biodiversității. Acest plan de management va sta la baza activității Administrației Parcului Național Munții Rodnei și se constituie ca document de referință pentru planificarea tuturor acțiunilor legate de parc, pentru următorii 10 ani.

Realizarea planului de management s-a făcut într-un cadru participativ, fiind implicați toți factorii interesați din zona parcului, inclusiv experți locali și reprezentanți ai comunităților locale, prin organizarea întrunirilor Consiliului Consultativ de Administrare al Parcului Național Munții Rodnei, a Consiliului Științific al Parcului Național Munții Rodnei și a altor întâlniri de lucru organizate pe diferite grupuri (secțiuni). De asemenea s-a pus accent deosebit pe atragerea tinerilor din școlile limitrofe parcului, în cadrul proiectului „*Participarea Tinerilor la Managementul Parcului Național Munții Rodnei*”, desfășurat în colaborare cu Universitatea Oxford, finanțat prin Inițiativa Darwin de către Departamentul de Mediu, Alimentație și Afaceri Rurale al Guvernului Marii Britanii și cofinanțat de RNP Romsilva. Prima versiunea a Planului de management al APNMR a fost finalizată la data de 24 mai 2006, conform Contractului de Administrare Nr. 734/22 mai 2004, încheiat între Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor - actualmente Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice și Regia Națională a Pădurilor-Romsilva. Această primă variantă a fost armonizată ulterior cu prevederile OUG 57/2007- *privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice*, precum și cu acțiuni și măsuri de management referitoare la siturile Natura 2000, și planul revizuit a fost depus spre aprobare în decembrie 2008. Această ediție a Planului de management aduce ultimele modificări și corecturi, discutate și aprobate în ședința Consiliului Consultativ de Administrare a PNMR din data de 10 mai 2012 și în ședința Consiliului Științific al PNMR din data de 11 mai 2012.

1.2 SCOPUL ȘI CATEGORIILE DE ARII PROTEJATE

1.2.1 Scopul și încadrarea generală

Conform prevederilor Legii 5/2000, OUG 57/2007 *privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice*, aprobată prin Legea 49/2011, PNMR face parte din categoria parcurilor naționale, care au ca scop „protecția și conservarea unor eșantioane reprezentative pentru spațiul

biogeografic național, cuprinzând elemente naturale cu valoare deosebită sub aspect fizico-geografic, floristic, faunistic, hidrologic, geologic, paleontologic, speologic, pedologic sau de altă natură, oferind posibilitatea vizitării în scopuri științifice, educative, recreative și turistice”.

Scopul PNMR este menținerea elementelor cadrului fizico-geografic cât mai aproape de starea lor naturală, asigurarea protecției ecosistemelor, conservarea resurselor genetice, a diversității biologice, menținerea și îmbunătățirea stării de conservare a speciilor și habitatelor de interes comunitar, încurajarea și susținerea modului tradițional de viață al comunităților locale din zona parcului.

În perimetrul parcurilor naționale sunt admise doar activitățile economice tradiționale practicate numai de membrii comunităților din zona parcului național și de persoanele care dețin terenuri în interiorul acestuia și care sunt reglementate prin planul de management. Managementul PNMR urmărește și menținerea interacțiunii armonioase a omului cu natura prin protejarea diversității habitatelor și peisajului, promovând păstrarea folosințelor tradiționale durabile ale terenurilor, încurajarea și consolidarea activităților, practicilor și culturii tradiționale ale populației locale.

Consiliul Internațional de Coordonare a Programului MAB - UNESCO din 1979, Paris – a hotărât includerea rezervației Pietrosu Mare în rețeaua internațională de Rezervații ale Biosferei, având în prezent suprafața de 44000 ha (www.unesco.org). Prin acest plan de management se reglementează ca suprafața acesteia să fie identică cu cea a parcului național.

Conform OUG 57/2007 *privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice*, aprobată prin Legea 49/2011, „rezervațiile biosferei au ca scop protecția și conservarea unor zone de habitat natural și a diversității biologice specifice; cuprind un complex de ecosisteme terestre și/sau acvatice, lacuri și cursuri de apă, zone umede cu comunități biocenotice, floristice și faunistice unice, cu peisaje armonioase naturale sau rezultate din amenajarea tradițională a teritoriului, ecosisteme modificate sub influența omului

și care pot fi readuse la starea naturală, comunități umane a căror existență este bazată pe valorificarea resurselor naturale pe principiul dezvoltării durabile și armonioase”.

Managementul rezervațiilor biosferei se realizează conform unor regulamente și planuri de protecție și conservare proprii, în conformitate cu recomandările Programului Om – Biosferă de sub egida UNESCO. Pentru asigurarea protecției și conservării unor zone de habitat natural și a diversității biologice specifice, precum și pentru valorificarea resurselor naturale disponibile, potrivit cerințelor de consum ale populațiilor locale și în limitele potențialului biologic natural de regenerare a acestor resurse, aceste arii protejate prezintă zone cu regim diferențiat de protecție ecologică, de conservare și de valorificare a resurselor.

De asemenea, se oferă publicului posibilități de recreere și turism încurajând activitățile științifice și educaționale.

1.2.2 Arii protejate incluse în PNMR

În prezent, rezervațiile științifice din parc sunt următoarele:

- a) **Pietrosu Mare** (3547,6 ha)
- b) **Piatra Rea** (291 ha)
- c) **Corongiș** (614,9ha)
- d) **Bila – Lala** (1318,2 ha)

Zona de protecție integrală mai include o serie de arii declarate rezervații naturale:

- a) rezervația mixtă „**Peștera și Izbul Izvorul Albastru al Izei**” (100 ha)
- b) rezervația speologică „**Peștera Cobășel**” (1 ha)
- c) rezervația mixtă „**Izvoarele Mihăiesei**” (61 ha)
- d) rezervația naturală **Izvorul Bătrâna** (0,5 ha)
- e) rezervația **Valea Cormaia** (50 ha)
- f) rezervația botanică „**Poiana cu Narcise din Masivul Saca**” (7,8 ha)

1.3 BAZELE LEGALE

1.3.1 Baza legală a planului de management

Elaborarea și aprobarea Planului de Management se face în baza OUG 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, modificată și aprobată prin Legea 49/2011.

1.3.2 Înființare și funcționare

a) Înființare:

- **Jurnalul Consiliul de Miniștri nr. 1149/1932:** Pietrosu Mare este declarat monument al naturii sau rezervație naturală, 183 ha – gol de munte în jurul Vf. Pietrosu Mare;
- **Decretul 127/1971** al Comitetului Executiv al Consiliului Popular Județean Maramureș - se hotărăște extinderea rezervației naturale Pietrosu Mare de la 183 ha la 2700 ha;
- **Decretul 58/1976** – prin care se declară rezervația Valea Cormaia (50 ha);
- **Decizia nr. 204/1977** a Comitetului Executiv al Consiliului Popular Județean Maramureș – privind declararea unor obiective naturale ocrotite – rezervații ale naturii, rezervația naturală Pietrosu Mare își extinde suprafața de la 2700 ha la 3300 ha;
- **Biroul Consiliului Internațional de Coordonare a Programului Omul și Biosfera (MAB) din cadrul Organizației Unite pentru educație și Cultură din anul 1980** - Rezervația naturală Pietrosu Mare este declarată Rezervație a Biosferei;
- **Ord. nr. 7/1990 MAPP** privind înființarea a 13 parcuri naționale în România;

b) Funcționare:

- **Decretul nr. 237/1950** privind ocrotirea monumentelor naturii;

- **HCM nr. 518/1954** cu privire la unele măsuri pentru împiedicarea distrugerii florei, faunei, fenomenelor geologice etc;
- **Hotărârea nr. 37/1994** cu privire la măsurile de ocrotire și conservare a rezervațiilor naturale și monumentelor naturii de pe raza județului Maramureș.
- **Legea 107/25.09.1996** Legea Apelor, cu modificările și completările ulterioare;
- **Legea nr. 5/06.03.2000** privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național – Secțiunea a-III-a Zone Protejate;
- **Legea nr. 192/2001** privind fondul piscicol, pescuitul și acvacultura, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- **Legea nr. 72/2002** – Legea Zootehniei;
- **HG nr. 940 din 29/08/2002** pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii Zootehniei nr. 72/2002;
- **Legea nr. 180/2002** – pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor;
- **Ordin nr. 863 din 26 septembrie 2002** privind aprobarea ghidurilor metodologice aplicabile etapelor, procedurii-cadru de evaluare a impactului asupra mediului;
- **Ordinul nr. 552/2003 al MAPAM**, privind aprobarea zonării interioare a parcurilor naționale și a parcurilor naturale, din punct de vedere al necesității de conservare a diversității biologice;
- **OM nr. 280/2003** - pentru aprobarea reglementărilor tehnice privind jujeul purtat de câinii pentru pază care însoțesc turmele și cirezile de animale pe fondurile cinegetice;
- **HG nr. 230/2003** privind delimitarea Rezervațiilor Biosferei, parcurilor naționale și parcurilor naturale și constituirea administrațiilor acestora;
- Contract de Administrare al MMGA și RNP Romsilva **nr. 734/22.05.2004**;

- Regulamentul de organizare și funcționare al PNMR – RB;
- **Legea nr. 347/14.07.2004** – Legea Muntelui, republicată;
- **HG nr. 1076/2004** privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe;
- **OUG nr. 139/2005** aprobată prin Legea nr. 38/2006 privind administrarea pădurilor din România;
- **OUG nr. 196/2005**-privind Fondul de mediu;
- **OM nr.604/2005**-pentru aprobarea Clasificării peșterilor și a sectoarelor de peșteri- arii naturale protejate;
- **OUG nr. 195/2005** privind protecția mediului, aprobată prin Legea nr. 265/2006 cu modificările și completările ulterioare;
- **Legea nr. 407/ 09.11.2006** a vânătorii și protecției fondului cinegetic cu modificările și completările ulterioare;
- **Legea nr. 307/2006** privind apărarea împotriva incendiilor;
- **Ordin MAPDR nr. 185 din 14/03/2006** pentru împuternicirea personalului silvic din cadrul administrațiilor parcurilor naționale și parcurilor naturale în vederea constatării, pe raza acestora, a faptelor ce constituie contravenții și infracțiuni prevăzute de Legea nr. 103/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și a contravențiilor prevăzute de H.G. nr. 748/2002 pentru aprobarea Normelor privind protecția culturilor agricole, silvice și a animalelor domestice împotriva pagubelor ce pot fi cauzate de vânat;
- **Legea nr. 105/2006** privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 196/2005 privind Fondul pentru mediu;
- **Ordin nr. 995 din 21 septembrie 2006** pentru aprobarea listei planurilor și programelor care intră sub incidența Hotărârii Guvernului nr. 1.076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe;

- **HG nr. 1174/06.09.2006** pentru modificarea și completarea Regulamentului de vânzare a masei lemnoase de către deținătorii de fond forestier proprietate publică, către operatorii economici, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 85/2004;
- **HG nr. 1529/2006** – pentru modificarea anexei nr. 1 la HG nr. 230/2003 privind delimitarea rezervațiilor biosferi, parcurilor naționale și parcurilor naturale și constituirea administrațiilor acestora;
- **OM nr. 207/2006**-privind aprobarea conținutului Formularului Standard Natura 2000 și a manualului de completare al acestuia;
- **OM nr. 666/06.08.2007 MADR** - privind împuternicirea unor persoane din cadrul RNP-Romsilva să constate faptele ce constituie contravențiile și infracțiunile și să aplice sancțiunile prevăzute în Legea nr. 192/2001 privind fondul piscicol, pescuitul și acvacultura, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- **OUG nr. 57/2007** privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, modificată și aprobată prin Legea 49/2011;
- **OM nr. 1964/13.01.2007** privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, modificat și completat prin Ordinul MMP nr. 2387/2011;
- **HG nr. 1284 din 24/10/2007** privind declararea ariilor de protecție special avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice Natura 2000 în România;
- **Ordin nr. 1798 din 19 noiembrie 2007** pentru aprobarea Procedurii de emitere a autorizației de mediu;
- **OM nr. 1710/2007**- privind aprobarea documentației necesare în vederea instituirii regimului de arie naturală protejată de interes național;

- **OM nr. 255/2007**-privind unele măsuri pentru aplicarea regulamentelor Uniunii Europene privind comerțul cu specii sălbatice de faună și floră;
- **Legea nr. 84/2007**-pentru aprobarea OUG nr. 85/2006 privind stabilirea modalităților de evaluare a pagubelor produse vegetației forestiere din păduri și din afara acestora;
- **Codul silvic din 19/03/2008**;
- **Ordonanța de urgență nr. 23 din 05/03/2008** privind pescuitul și acvacultura;
- **HG nr. 996 din 27/08/2008** pentru aprobarea Normelor referitoare la proveniența, comercializarea materialelor lemnoase și la regimul spațiilor de depozitare a materialelor lemnoase al instalațiilor de prelucrat lemn rotund;
- **HG nr. 1679/29.12.2008** privind modalitatea de acordare a despăgubirilor prevăzute de Legea vânătorii și a protecției fondului cinegetic nr. 407, precum și obligațiile ce revin gestionarilor fondurilor cinegetice și proprietarilor de culturi agricole, silvice și de animale domestice pentru prevenirea pagubelor;
- **OUG nr. 164/2008**-privind modificarea și completarea OUG nr. 195/2005 – privind protecția mediului.
- **OM nr. 410/2008** – pentru aprobarea Procedurii de autorizare a activităților de recoltare, capturare și/sau achiziție și/sau comercializare, pe teritoriul național sau la export, a florilor de mină, a fosilelor de plante și fosilelor de animale vertebrate și nevertebrate, precum și a plantelor și animalelor din floră și, respectiv, fauna sălbatice și a importului acestora;
- **OM nr. 1338/2008**-privind procedura de emitere a avizului Natura 2000;
- **Ordonanța de urgență nr. 23 din 5 martie 2008** privind pescuitul și acvacultura care a fost aprobată prin **Legea nr. 317 din 13 octombrie 2009** cu modificările și completările ulterioare;

- **Hotărârea nr.1076/23.09.2009 pentru aprobarea Regulamentului de pază a fondului forestier;**
- **Hotărârea nr. 445 din 8 aprilie 2009** privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului;
- **OM nr. 203/2009 și OM nr. 14/2009** privind Procedura de stabilire a derogărilor de la măsurile de protecție a speciilor de floră și de faună sălbatice;
- **OM nr. 979/2009**-privind introducerea de specii alohtone, intervențiile asupra speciilor invazive, precum și reintroducerea speciilor indigene prevăzute în anexele nr. 4A și 4B la OUG nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, pe teritoriu național;
- **OUG nr. 64/2009**-privind gestionarea financiară a instrumentelor structurale și utilizarea acestora pentru obiectivul convergență, modificată și completată cu OUG nr. 120/2010;
- **Ordinul nr. 1898 din 11.11.2010** pentru aprobarea Regulamentului de vânzare a masei lemnoase care se recoltează anual din fondul forestier proprietate publică a statului administrat de Regia Națională a Pădurilor – Romsilva;
- **Ordinul MMP nr. 135/2010** privind aprobarea metodologiei de aplicare a evaluării impactului asupra mediului pentru proiectele publice și private;
- **Ordinul MMP nr. 1330/24.08.2010** privind aprobarea componenței Consiliului Științific al Parcului Național Munții Rodnei;
- **Ordinul MMP nr. 1413/07.09.2010** privind aprobarea componenței Consiliului Consultativ de Administrare al Parcului Național Munții Rodnei și aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare al acestuia;

- **OUG nr. 115/2010**-privind modificarea și completarea OUG nr. 196/2005 privind Fondul de mediu;
- **Legea nr. 167/2010**-privind Fondul de mediu;
- **Legea nr. 171 din 16 iulie 2010** privind stabilirea și sancționarea contravențiilor silvice.
- **Ordin nr. 19 din 13 ianuarie 2010** pentru aprobarea Ghidului metodologic privind evaluarea adecvată a efectelor potențiale ale planurilor sau proiectelor asupra ariilor naturale protejate de interes comunitar;
- **HG nr. 323/2010**-privind stabilirea sistemului de monitorizare a capturilor și uciderilor accidentale ale tuturor speciilor de păsări, precum și ale speciilor strict protejate prevăzute în anexele nr. 4A și 4B la OUG nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice;
- **Ordinul nr. 1948 din 17.11.2010** privind aprobarea Metodologiei de atribuire a administrării ariilor naturale protejate care necesită constituirea de structuri de administrare și a Metodologiei de atribuire a custodiei ariilor naturale protejate care nu necesită constituirea de structuri de administrare;
- **Ordin nr. 1540 din 03/06/2011** pentru aprobarea instrucțiunilor privind termenele, modalitățile și perioadele de colectare, scoatere și transport al materialului lemnos;
- **Ordin nr. 1298 din 28 aprilie 2011** pentru modificarea Procedurii de emitere a autorizației de mediu, aprobată prin Ordinul Ministrului Mediului și Dezvoltării Durabile nr. 1.798/2007;
- **Legea nr. 49 din 7 aprilie 2011** pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice;

- **HG nr. 971/2011-** pentru modificarea și completarea HG nr. 1284/2007 privind declararea ariilor de protecție specială avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România;
- **OM nr. 2378/2011-** pentru modificarea OM nr. 1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România;
- **OM nr. 118/2011-**privind aprobarea listei revizuite a siturilor Natura 2000 care necesită structuri proprii de administrare;
- **OM nr. 159/2011 și OM nr. 1266/2011-**privind aprobarea condițiilor de practicare a pescuitului recreativ/sportiv, regulamentului de practicare a pescuitului recreativ/sportiv și modelelor permiselor de pescuit recreativ/sportiv în ariile naturale protejate;
- **OM MMP nr. 3814/06.11.2012** pentru aprobarea Normelor tehnice privind modificarea prevederilor amenajamentelor silvice și schimbarea categoriei de folosință a terenurilor din fondul forestier;
- **OM nr. 3836/2012-**privind aprobarea Metodologiei de avizare a tarifelor instituite de către administratorii/custozii ariilor naturale protejate pentru vizitarea ariilor naturale protejate, pentru analizarea documentațiilor și eliberarea de avize conform legii, pentru fotografiatul și filmatul în scop comercial;
- **OM nr. 1044/2012-**privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Comisiei Patrimoniului Speologic.

În data de 01 iulie 2009 a fost finalizată procedura de înregistrare a Regiei Naționale a Pădurilor-Romsilva Administrația Parcului Național Munții Rodnei – R.A. ca unitate cu personalitate juridică, conform prevederilor HG nr. 229/2009 privind reorganizarea RNP-Romsilva și aprobarea regulamentului de organizare și funcționare.

În urma acestui eveniment, a fost încheiat Actul Adițional Nr.1 la Contractul de administrare a Parcului Național Munții Rodnei Nr. 734/MMGA/22.05.2004/ Nr.55/RNP/21.05.2004. Actul Adițional Nr. 1 a fost semnat de către toate părțile contractante: Ministerul Mediului și Pădurilor (actualmente Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice) Nr. 9324/30.11.2009, Agenția Națională Pentru Arii Protejate Nr.131/30.11.2009, Regia Națională a Pădurilor – Romsilva Nr. 105/16.11.2009 și Administrația Parcului Național Munții Rodnei Nr. 1100/16.11.2009.

1.4 ELABORAREA PLANULUI DE MANAGEMENT

APNMR a demarat acțiunile specifice premergătoare realizării planului de management încă de la înființare (24 mai 2004), prin numeroase activități de colectare, cercetare și centralizare de date, constituirea Consiliului Consultativ de Administrare a Parcului Național Munții Rodnei, a Consiliului Științific al Parcului Național Munții Rodnei, precum și monitorizarea tuturor activităților de pe raza parcului.

Începând din luna mai 2005, odată cu aprobarea proiectului „Participarea Tinerilor la Managementul PNMR” finanțat prin Inițiativa Darwin (UK) - în colaborare cu R.N.P.-Romsilva, au continuat aceste activități, implicând elevi și cadre didactice din școli din localități limitrofe parcului, în activitatea de cercetare și colectare de date necesare întocmirii planului de management. Prin acest proiect s-a asigurat finanțarea activităților de fundamentare a unei gospodăriri integrate a Parcului Național Munții Rodnei și de dezvoltare a unui sistem de management cu ajutorul tinerilor. În premieră pentru România, acest model implică elevi de vârste cuprinse între 10 și 18 ani, viitorii factori de decizie locali și regionali, în activități de cercetare și planificare.

Elaborarea Planului de Management al Parcului Național Munții Rodnei constituie o componentă majoră a procesului de fundamentare și dezvoltare a sistemului de management al PNMR. Planul de management este elaborat de

colectivul APNMR, cu colaborarea tuturor factorilor interesați. Implicarea celor care sunt afectați sau pot influența acest plan și respectiv realizarea obiectivelor PNMR, s-a asigurat prin:

- a) organizarea de ateliere de lucru cu participarea membrilor Consiliului Științific (CȘ) și ai Consiliului Consultativ de Administrare (CCA), atât în etapa de început a procesului de planificare cât și pentru dezbaterile proiectului de plan în vederea definitivării;
- b) implicarea în procesul de elaborare al planului, respectiv invitarea la sesiunile de lucru ale APNMR, a reprezentanților unor organizații de mediu;
- c) solicitarea de comentarii/sugestii de la factorii interesați și de la specialiști din diverse domenii în perioada de lucru pentru elaborarea planului;
- d) analiza observațiilor factorilor interesați înainte de a solicita aprobarea Planului de Management conform prevederilor legale;
- e) întrunirea CCA și a CȘ în vederea avizării Planului de management;
- f) Postarea Planului de management pe site-ul parcului, în vederea posibilității de accesare de către un public cât mai larg.

Prima versiune a Planului de Management a fost finalizată și depusă spre aprobare autorității publice centrale pentru protecția mediului la 2 ani de la înființarea APNMR, conform prevederilor contractuale, respectiv 9 iunie 2006.

A doua versiune a Planului de Management - finalizată la 12 decembrie 2007, reprezintă rezultatul a trei ani de muncă a angajaților APNMR, care au constituit echipa de bază pentru elaborarea acestei lucrări de referință, cu sprijinul substanțial al membrilor Consiliului Științific, al Consiliului Consultativ de Administrare, al colaboratorilor din cadrul Regiei Naționale a Pădurilor – Romsilva și Direcției Silvice Bistrița. Aceasta a fost depusă spre aprobare autorității publice centrale pentru protecția mediului în luna martie 2008.

A treia versiune a planului de management a fost elaborată în urma apariției noilor prevederi legislative, a modificărilor și corecturilor care se impun, în urma

consultării Consiliului Consultativ de Administrare a PNMR și cu avizul Consiliului Științific al PNMR din data de 16 aprilie 2010.

Varianta actuală a Planului de Management a fost analizată și aprobată de către Consiliul Științific al PNMR în luna mai 2012, iar după operarea completărilor solicitate de către ANPM și RNP-Romsilva, aprobat prin corespondență în luna februarie 2013 conform **Anexei nr. 1**.

S-a remarcat de asemenea intervenția reprezentanților comunităților locale, a pasionaților montaniarzi din zonă, direct interesați de elaborarea prezentei lucrări.

Nu în ultimul rând, sprijinul deosebit, uman și material al coordonatorilor Proiectului Darwin din cadrul Universității Oxford-Marea Britanie și al profesorilor și elevilor din cadrul Cluburilor Darwin care au funcționat în perioada 2005-2008: Năsăud (Școala Generală M.Eminescu), Năsăud (Grup Școlar Silvic), Anieș (Școala Generală), Sângeorz Băi (Liceul Solomon Haliță), Borșa (Liceul și Școala Generală), Rodna (Școala Generală Florian Porcius), Bistrița (Liceul de Arte Corneliu Baba). Aceste cluburi au stat la baza actualelor cluburi Eco cu care APNMR lucrează în prezent.

Echipe de bază pentru elaborarea Planului de Management al Parcului Național Munții Rodnei este:

NR. CRT.	NUME SI PRENUME	FUNCȚIA
1	ing. Jauca Doina	Director
2	ing. Muntean Ioan	Șef pază
3	ec. Dragotă Antonia	Contabil șef
4	dr. Iușan Claudiu	Biolog
5	ing. Nelca Mircea	Responsabil relații cu comunități și educație ecologică
6	ing. Hădărău Alina	Specialist în tehnologia informației
7	biolog Romina Vaida	Agent de teren
8	ing. Timiș Grigore	Agent de teren
9	ing. Tomoiagă Mircea	Agent de teren

PLAN DE MANAGEMENT – 2013-

10	ing. Lorinț Mihai	Agent de teren
11	ing. Filipoiu Timoftei	Agent de teren
12	ing. Lorinț Grigore	Agent de teren
13	tehn. Iugan Roman	Agent de teren
14	tehn. Mureșan Stelian	Agent de teren
15	ing. Poll Lucia Mihaela	Agent de teren
16	tehn. Timiș Istrate	Agent de teren
17	păd. Tomoiagă Alexa	Agent de teren

Aducem mulțumiri pe această cale tuturor celor care ne-au sprijinit la realizarea acestei lucrări de referință a Parcului Național Munții Rodnei, financiar, precum și cu date, materiale, imagini, consultanță.

Etapele de elaborare a planului de management sunt prezentate în tabelul de mai jos.

PLAN DE MANAGEMENT - 2013-

Etapela de elaborare a Planului de Management	2005				2006				2007				2008				2009				2010				2011				2012				2013	Participanți
	Trimestrul				Trimestrul				Trimestrul				Trimestrul				Trimestrul				Trimestrul				Trimestrul				Trimestrul					
	I	I	III	I	I	I	III	I	I	II	III	I	I	II	III	I	I	I	III	I	I	I	III	I	I	I	III	I	I	I	III	I	I	
1. Adunare informații	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*		APNMR CCA CȘ FI S
2. Pregătire și desfășurare ateliere de lucru pentru elaborarea planului de management	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*		APNMR FI S
3. Elaborarea ediției a Planului de management	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*		APNMR CȘ
4. Analiza/ comentarea primei versiuni													*	*	*	*	*	*	*	*														CCA CȘ
5. Includerea comentariilor																			*	*	*	*												APNMR
6. Consultarea factorilor de interes pt. introd. preved. OUG 57/2007									*	*	*	*	*	*	*	*																		APNMR CCA CȘ

PLAN DE MANAGEMENT - 2013-

Etapete de elaborare a Planului de Management	2005				2006				2007				2008				2009				2010				2011				2012				2013	Participanți								
	Trimestrul				Trimestrul				Trimestrul				Trimestrul				Trimestrul				Trimestrul				Trimestrul				Trimestrul													
	I	I	III	V	I	I	III	V	I	II	III	V	I	II	III	V	I	I	III	V	I	I	III	V	I	I	III	V	I	I	III	V	I									
																																						FI S				
7. Modificarea primei versiuni cf. OUG 57/2007													*	*	*	*																						APNMR				
8. Analizarea, includerea modif. si avizarea PM conform OUG 57/2007													*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*						APNMR CCA CSȘ
9. Elaborarea și înaintarea spre aprobare													*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*						APNMR
10. Verificare limite PNMR în teren	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*						APNMR
11. Actualizare / verificare informații	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*						APNMR
12. Participare la ședința MMSC și RNP referitoare la editarea planurilor de																*				*				*				*				*						APNMR				

PLAN DE MANAGEMENT - 2013-

Etapile de elaborare a Planului de Management	2005				2006				2007				2008				2009				2010				2011				2012				2013	Participanți	
	Trimestrul				Trimestrul				Trimestrul				Trimestrul				Trimestrul				Trimestrul				Trimestrul				Trimestrul						
	I	I	III	V	I	I	III	V	I	II	III	V	I	II	III	V	I	I	III	V	I	I	III	V	I	I	III	V	I	I	III	V	I		
management																																			
13. Transmis către MMP (MMSC) pentru verificare și derularea procedurii de avizare SEA. Transmis către RNP pentru avizare.																																	*		APNMR
14. ANPM București-misiune de verificare a PM.																																	*		ANPM APNMR

1.4.1 Aprobare și revizuire

Planul de Management se supune consultării Consiliului Consultativ de Administrare a PNMR, spre analiză și aprobare către Consiliul Științific al PNMR, se supune avizării Comisiei Tehnice de Evaluare (CTE) a Regiei Naționale a Pădurilor - ROMSILVA, și se aprobă prin Hotărâre a Guvernului la propunerea Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice, conform OUG 57/2007 *privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice* aprobată prin Legea 49/2011.

Planul de management este propus pe o durată de 10 ani.

1.4.2 Proceduri de modificare a planului de management

În cazul în care se impun schimbări în Planul de Management al Parcului Național Munții Rodnei, competența aprobării acestora revine:

- a) Autorității publice central responsabile de protecția mediului, în prezent Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice, cu avizul Academiei Române, Comisia pentru Ocrotirea Monumentelor Naturii, dacă se impun modificări la nivel de obiective sau acțiuni, sau la nivelul Regulamentului de organizare și funcționare.
- b) Consiliului Științific al Parcului Național Munții Rodnei, dacă modificările se referă la priorități, responsabilități, aspecte legate de cercetare.
- c) Administrației Parcului Național Munții Rodnei, dacă modificările ce se au în vedere sunt la nivelul planului de lucru anual.

1.4.3 Calendarul de elaborare al planului de management

Activitatea/acțiunea organizată cu participarea factorilor interesați	Data/perioada Locul	Participanți	
		Instituția	Nume și prenume
Colectare de informații pentru realizarea părții descriptive a PM	vara – toamna 2005 Sediul APNMR	Echipe APNMR	Jauca Doina, Iușan Claudiu, Muntean Ioan, Hădărău Augustin, Dragotă Antonia, Hădărău Alina, Lazăr Marius, Lorinț Mihai, Coruțiu Andrei, Timiș Grigore, Mihali Ioan, Tomoiagă Mircea, Tomoiagă Alexa.
Ședințele de lucru ale Consiliului Consultativ și Consiliului Științific, prezentarea procesului de elaborare a PM, solicitare idei, informații	12-13 decembrie 2005 Sediul DS Bistrița	Consiliul Consultativ Consiliul Științific	Listele participanților se află la sediul APNMR
Prezentarea procesului de elaborare a PM, împărțirea sarcinilor echipei de bază, stabilirea posibililor	09-10 februarie 2006 Valea Secii	Echipe APNMR Reprezentant Proiect Darwin	Lista participanților se afla la APNMR Alina Szabo

Activitatea/acțiunea organizată cu participarea factorilor interesați	Data/perioada Locul	Participanți	
		Instituția	Nume și prenume
colaboratori, elaborarea unui calendar al activităților.			
Grupuri de lucru, colectare idei, informații, centralizare în vederea elaborării primei versiuni PM	Martie – mai 2006 Sediul APNMR	Echipa APNMR Reprezentanți Proiect Darwin	Listele participanților se află la APNMR Anna Lawrence Alina Szabo
Grup de lucru, idei, propuneri, analiza temelor, interacțiuni cu comunitățile locale, identificarea activităților economice cheie	04 aprilie 2006 Sediul APNMR	Reprezentant DS Bistrița Reprezentant Prefectura Bistrița Reprezentant APM Baia Mare Reprezentant APM Bistrița Reprezentant ICAS Câmpulung Moldovenesc Membru CS al APNMR Echipa APNMR	Ivan Gheorghe Tută Gheorghe Pop Ioan Petraș Gabriel Barbu Ioan Pânzariu Gheorghe

Activitatea/acțiunea organizată cu participarea factorilor interesați	Data/perioada Locul	Participanți	
		Instituția	Nume și prenume
Ședința de lucru a Consiliului Științific, prezentarea stadiului de lucru, dezbateri, propuneri	14 aprilie 2006 Sediul DS Bistrița	Consiliul Științific	Lista participanților se află la sediul APNMR
Definirea scopului, PM, obiective, teme, acțiuni	15-16 aprilie 2006 Valea Secii	Reprezentant Proiect Darwin Reprezentant Institutul de Geografie București Reprezentant MAB UNESCO Univ. Babeș-Bolyai Cluj APM BN Echipa APNMR	Szabo Alina Călin Dănuț Ioan Jeleu Mircea Mureșianu Gabriel Petraș
Prezentarea stadiului de lucru, sugestii, propuneri, observații pentru elaborarea primei versiuni a PM	09 mai 2006 Brașov	Reprezențați RNP Romsilva București Serviciul Ariei protejate Reprezențați APNMR	Mircea Vergheleț Mihai Zotta Mihaela Felciuc Doina Jauca Claudiu Iușan

Activitatea/acțiunea organizată cu participarea factorilor interesați	Data/perioada Locul	Participanți	
		Instituția	Nume și prenume
Întâlniri de lucru ale echipei de bază,	10 mai-30 mai 2006 sediul APNMR	Echipei APNMR	Procesele verbale ale întâlnirilor se află la sediul APNMR
Sesiuni de lucru cu participarea factorilor interesați pentru elaborarea primei versiuni a PM	04 mai – 01 iunie sediul APNMR, sediul PL Borșa	Reprezentanți: Primării Ocoale silvice Direcții Silvice Prefecturi GNM APM Poliția Structuri de specialiști-montani din cadrul Jandarmeriei Române, competente teritorial Salvamont Autoritatea Națională pentru Turism Cluburi Darwin	Listele participanților se află la sediul APNMR

Activitatea/acțiunea organizată cu participarea factorilor interesați	Data/perioada Locul	Participanți	
		Instituția	Nume și prenume
		Echipa APNMR	
Ședințele de lucru ale Consiliului Consultativ și Consiliului Științific, prezentarea primei versiuni a PM	07-08 iunie 2006 sediul DS Bistrița sediul APNMR	Consiliul Consultativ Consiliul Științific	Listele participanților se află la sediul APNMR
Ședința de lucru a Consiliului Științific pentru consultare, în vederea zonării interne a PNMR, conform OUG 57/2007	19 octombrie 2007 sediul APNMR	Consiliul Științific	Listele participanților se află la sediul APNMR
Ședința de lucru a Consiliului Consultativ – în vederea discutării și avizării PM	20 decembrie 2007 sediul DS Bistrița	Consiliul Consultativ	Listele participanților se află la sediul APNMR
Ședința de lucru a Consiliului Științific pentru avizarea PM	21 decembrie 2007 sediul	Consiliul Științific	Listele participanților se află la sediul APNMR

Activitatea/acțiunea organizată cu participarea factorilor interesați	Data/perioada Locul	Participanți	
		Instituția	Nume și prenume
	APNMR		
Ședința de lucru a Consiliului Consultativ de Administrare a PNMR, pentru analiza/consultarea PM editia 2010	15 aprilie 2010/sediul APNMR, Rodna, jud. BN	Consiliul Consultativ	Listele participanților se află la sediul APNMR
Ședința de lucru a Consiliului Științific al PNMR- pentru analiza/avizarea/votarea PM editia 2010	16 aprilie 2010/sediul APNMR Rodna jud. BN	Consiliul Științific	Lista participantilor se află la sediul APNMR
Ședința de lucru a Consiliului Consultativ de Administrare a PNMR, pentru analiza/consultarea PM editia 2011	18 mai 2011/sediul APNMR, Rodna, jud. BN	Consiliul Consultativ	Listele participanților se află la sediul APNMR
Ședința de lucru a Consiliului Științific al PNMR- pentru analiza/avizarea/votarea	19 mai 2011/sediul APNMR, Rodna, jud.	Consiliul Științific	Lista participanților se află la sediul APNMR

Activitatea/acțiunea organizată cu participarea factorilor interesați	Data/perioada Locul	Participanți	
		Instituția	Nume și prenume
PM editia 2011	BN		
Ședința de lucru a Consiliului Consultativ de Administrare a PNMR, pentru analiza/consultarea PM editia 2012	10 mai 2012/sediul APNMR	Consiliul Consultativ	Listele participanților se află la sediul APNMR
Ședința de lucru a Consiliului Științific al PNMR- pentru analiza/avizarea/votarea PM editia 2012	11 mai 2012/sediul APNMR Rodna jud. BN	Consiliul Științific	Lista participanților se află la sediul APNMR
Analizarea de către Consiliul Științific al PNMR- pentru avizarea/votarea PM ediția 2013	Correspondență	Consiliul Științific	Centralizarea voturilor se află la sediul APNMR

CAPITOLUL 2. DESCRIERE

2.1 DESCRIEREA GENERALĂ

2.1.1 Localizare

Parcul Național Munții Rodnei este situat în nordul Carpaților Orientali, suprapunându-se peste cea mai mare parte a ariei Munților Rodnei, pe raza județelor Bistrița Năsăud și Maramureș. În interiorul parcului există o singură localitate (satul Valea Vinului –jud. BN) și intravilanul de 7,0 ha din localitatea Borșa-jud. MM (strada Fântâna). Din punct de vedere geografic se întinde între 47°25'54" - 47°37'28" latitudine nordică și 24°31'30" - 25°01'30" longitudine estică.

Suprafața parcului este de 47 177 ha, din care 39 217,2 ha (83%) în județul BN 7 959,8 ha (17%) în județul MM, iar ca Rezervație a Biosferei sunt declarate 44 000 ha.

În ceea ce privește accesul în parc, linia ferată transmontană Salva - Vișeu (situată în vestul masivului), respectiv linia ferată Salva - Rodna (situată în sudul masivului) înlesnesc accesul în Munții Rodnei din localitățile pe care le străbat: Telciu, Romuli, respectiv Năsăud, Rebrîșoara, Ilva Mică, Sîngeorz-Băi, Maieru, Anieș, Rodna. Căile ferate sunt dublate de drumuri care leagă Transilvania de Maramureș (prin Pasul Șetref), respectiv de Moldova (prin Pasul Rotunda). Accesul în masiv dinspre nord se face prin localitatea Borșa, iar din nord-est prin localitatea Cârlibaba.

2.1.1.1 Căi de acces

Tabel nr. 1. Căile de acces din partea nordică a parcului

PUNCTE DE INTRARE	DRUM DE ACCES (CATEGORIE;	LOCALITATEA DE ACCES
-------------------	---------------------------	----------------------

NUMĂR)		
Rotunda	Drum național DN 18	Cârlibaba
Lala	Drum forestier	
Pasul Prislop	Drum național DN 18	Borșa
Fântâna	Drum forestier	
Negoescu		
Iza Izvor	Drum național DN 17.C Drum forestier	Moisei, Săcel
Pasul Șetref	Drum național DN 17.C Drum forestier	Dealul Ștefăniței, Săcel
Valea Strâmbei	Drum național DN 17.C Drum forestier	Romuli
Valea Telcișor	Drum național DN 17.C Drum forestier	Telciu

Tabel nr. 2. Căile de acces din partea sudică a parcului

PUNCTE DE INTRARE	DRUM DE ACCES (CATEGORIE; NUMĂR)	LOCALITATEA DE INTERSECȚIE A DRUMURILOR
Valea Rebrei	Drum național D.N 17.D Drumuri forestiere	Rebrișoara
Cormaia		Cormaia
Valea Anieșului		Anieș
Valea Vinului		Rodna
Cobășel		Șanț

Tabel nr. 3. Accesul în P.N.M.R din stațiile de cale ferată

Stația de cale ferată	Punct de intrare în P.N.M.R	Acces		
		Distanță totală (km)	Din care drum forestier (km)	Transport în comun
Vișeu de Jos	Pietroasa	25	5	Agenți economici locali.
Vișeu de Jos	Fântâna	37	1,5	Agenți economici locali.
Vișeu de Jos	Șaua Știol	51	4	Neorganizat din loc. Borșa punctul Fântâna până în Pasul Prislop, Șaua Știol.
Dealul Ștefăniței	Pasul Șetref	4	-	Neorganizat
Romuli	Valea Strâmbei	12,0	11,0	Neorganizat
Telciu	Valea Telcișor	10,0	10,0	Neorganizat
Rebrișoara	Valea Rebrei	30	10	Neorganizat
Cormaia	Valea Cormăii	7	2	Neorganizat

Anieș	Valea Anieșului	11	9	Neorganizat
Rodna	Valea Vinului	7	-	Transport în comun

Tabel nr. 4. Drumurile forestiere din P.N.M.R (Anexa nr. 12-Harta drumurilor forestiere)

Denumire drum	Categoria	Starea drumului	Lungime totală (km)	Lungime inclusă în parc (Km)	Proprietar	Administrator
Rotunda	Drum forestier	Bună	2,9	2,0	Primăria Maieru	Ocol Silvic Maieru
Bila	Drum forestier	Bună	7,9	7,9	Primăria Maieru	Ocol Silvic Maieru
Lala	Drum forestier	Bună	8,8	8,8	Primăria Leșu	Ocol Silvic Plaiurile-Heniului
Putredu	Drum forestier	Bună	6,3	3,0	Primăria Maieru	Ocol Silvic Maieru
Repedea	Drum forestier	Bună	6,0	1,5	Stat Român	Ocol Silvic Vișeu
Izvorul Dragoș	Drum forestier	Bună	6,7	2,3	Stat Român	Ocol Silvic Silva
Gușatu	Drum forestier	Bună	13	13	Primăria Rebra	Ocol Silvic Someș-Țibleș
Gușețel	Drum	Bună	4,4	4,4	Primăria	Ocol Silvic

Denumire drum	Categoria	Starea drumului	Lungime totală (km)	Lungime inclusă în parc (Km)	Proprietar	Administrator
	forestier				Rebra	Someș-Țibleș
Detunata	Drum forestier	Bună	2,4	2,4	Primăria Rebra	Ocol Silvic Someș-Țibleș
Izvorul Pietrelor	Drum forestier	Bună	2,4	1,8	Primăria Sângeorz-Băi	Ocol Silvic Cormaia-Anieș
Valea Vinului	Drum forestier	Bună	4,7	1,5	Primăria Sângeorz-Băi	Ocol Silvic Cormaia-Anieș
Izvorul Băilor	Drum forestier	Bună	2,3	2,3	Primăria Rodna	Ocol Silvic Valea Ilvei
Izvorul Mare	Drum forestier	Bună	2,5	2,5	Primăria Năsăud	Ocol Silvic Feldru
Izvorul Galați	Drum forestier	Bună	1,6	1,6	Primăria Feldru	Ocol Silvic Feldru
Mihăiasa	Drum forestier	Bună	2,5	2,5	Primăria Salva	Ocol Silvic Someș-Țibleș
Angreșe	Drum forestier	Bună	3,0	3,0	Primăria Feldru	Ocol Silvic Feldru
Anieșu Mic	Drum forestier	Bună	9,0	9,0	Primăriile Maieru, Sângeorz-Băi, Salva	Ocoale Silvice: Cormaia-Anieș, Someș-Țibleș,

Denumire drum	Categoria	Starea drumului	Lungime totală (km)	Lungime inclusă în parc (Km)	Proprietar	Administrator
						Maieru
Bujdee	Drum forestier	Bună	3,0	3,0	Primăria Coșuc	Ocol Silvic Someș-Țileș
Anieșu Mare	Drum forestier	Bună	6,0	6,0	Primăriile Maieru, Feldru, Salva	Ocoale Silvice: Someș-Țileș, Maieru, Feldru
Valea Secii	Drum forestier	Bună	3,0	3,0	Primăria Maieru	Ocol Silvic Maieru
Izvorul Roșu	Drum forestier	Bună	2,1	2,1	Primăria Rodna	Ocol Silvic Valea Ilvei
Cobășel	Drum forestier	Bună	6,4	6,4	Primăria Șanț	Ocol Silvic Izvorul-Someșului
TOTAL KILOMETRI DRUMURI FORESTIERE PARC					90,0 Km.	
TOTAL SUPRAFAȚĂ DRUMURI FORESTIERE PARC					36,0 ha.	
DENSITATEA REȚELEI DE DRUMURI FORESTIERE ÎN PARC					1,94 ml/ha.	

2.1.1.2 Construcții de pe raza parcului

Tabel nr. 5. Construcțiile existente pe raza parcului

Primăria	Denumirea construcției	Folosința actuală	Proprietar	Administrator	Locul amplasării		Observații		
					UP	ua	Materialul din care este construită	Dimensiuni actuale	Starea actuală
Romuli	Adăpost provizoriu păstori Buhăiescu Mare	Adăpost provizoriu Păstori Buhăiescu Mare	Consiliul Local Romuli	Consiliul Local Romuli	V Prislop OS Borșa	115-121	lemn	30 mp	Refăcut în 2010
	Adăpost provizoriu păstori	Adăpost provizoriu Păstori	Consiliul Local	Consiliul Local	V Prislop OS Borșa	115-	lemn	10 mp	Refăcut în 2008

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Primăria	Denumirea construcției	Folosința actuală	Proprietar	Administrator	Locul amplasării		Observații		
					UP	ua	Materialul din care este construită	Dimensiuni actuale	Starea actuală
	Buhăiescu Mic	Buhăiescu Mic	Romuli	Romuli		121			
	Adăpost provizoriu păstori Jneapăn	Adăpost provizoriu Păstori Jneapăn	Consiliul Local Romuli	Consiliul Local Romuli	VI Prislop OS Borșa	54, 55, 56	lemn	10 mp	Construit ilegal în 2010
Sângeorz Băi	Adăpost muncitori Urdeie	Adăpost muncitori Urdeie	RNP	O.S. Cormaia Anieș	I	83	lemn	60 mp	Deteriorat

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Primăria	Denumirea construcției	Folosința actuală	Proprietar	Administrator	Locul amplasării		Observații		
					UP	ua	Materialul din care este construită	Dimensiuni actuale	Starea actuală
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Sângeorz Băi	Primăria Sângeorz Băi	Putredu Moara		lemn	60 mp	Bună
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Sângeorz Băi	Primăria Sângeorz Băi	Fundul Morilor		lemn	60 mp	Bună
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Sângeorz Băi	Primăria Sângeorz Băi	Izvorul Laptelui		lemn	60 mp	Bună
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Sângeorz Băi	Primăria Sângeorz Băi	Dos		lemn	50 mp	Bună

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Primăria	Denumirea construcției	Folosința actuală	Proprietar	Administrator	Locul amplasării		Observații		
					UP	ua	Materialul din care este construită	Dimensiuni actuale	Starea actuală
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Sângeorz Băi	Primăria Sângeorz Băi	Putredu Zănoaga		lemn	60 mp	Bună
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Sângeorz Băi	Primăria Sângeorz Băi	Mirașa		lemn	50 mp	Bună
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Sângeorz Băi	Primăria Sângeorz Băi	Cișa-Lăzi		lemn	50 mp	Bună
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Sângeorz Băi	Primăria Sângeorz Băi	Dealul Pietrelor		lemn	50 mp	Bună

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Primăria	Denumirea construcției	Folosința actuală	Proprietar	Administrator	Locul amplasării		Observații		
					UP	ua	Materialul din care este construită	Dimensiuni actuale	Starea actuală
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Sângeorz Băi	Primăria Sângeorz Băi	Poieni		lemn	50 mp	Bună
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Sângeorz Băi	Primăria Sângeorz Băi	Cișa Paltin		lemn	50 mp	Bună
Rodna	Refugiul Șaua Curățel	Salvamont	Primăria Comunei Rodna	Salvamont			lemn	48 mp	Bună
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Rodna	O.S. Valea Vinului	Ciungi		lemn	32 mp	Bună
	Adăpost	Pășunat	Primăria	O.S. Valea	Crăciunel		lemn	32 mp	Bună

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Primăria	Denumirea construcției	Folosința actuală	Proprietar	Administrator	Locul amplasării		Observații		
					UP	ua	Materialul din care este construită	Dimensiuni actuale	Starea actuală
	pastoral		Rodna	Vinului					
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Rodna	O.S. Valea Vinului	Curățel Pietrele Calului		lemn	32 mp	Bună
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Rodna	O.S. Valea Vinului	Curățel		lemn	32 mp	Bună
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Rodna	O.S. Valea Vinului	Fluieroasa		lemn	32 mp	Bună
Rodna intravilan	Cabana silvica	Cabana	DS BN	DS BN	Valea Vinului		lemn	100 mp	Foare buna
Valea Vinului	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn si piatra	60 mp	buna

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Primăria	Denumirea construcției	Folosința actuală	Proprietar	Administrator	Locul amplasării		Observații		
					UP	ua	Materialul din care este construită	Dimensiuni actuale	Starea actuală
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	90 mp	buna
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		Lemn si BCA	40 mp	foarte buna
	Cabana	Cabana	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		Lemn si BCA	100 mp	buna
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	20 mp	slaba
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	32 mp	slaba
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	50 mp	slaba

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Primăria	Denumirea construcției	Folosința actuală	Proprietar	Administrator	Locul amplasării		Observații		
					UP	ua	Materialul din care este construită	Dimensiuni actuale	Starea actuală
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	50 mp	buna
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		BCA	80 mp	foarte buna
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	50 mp	slaba
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	50 mp	slaba
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	50 mp	foarte buna
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	100 mp	buna

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Primăria	Denumirea construcției	Folosința actuală	Proprietar	Administrator	Locul amplasării		Observații		
					UP	ua	Materialul din care este construită	Dimensiuni actuale	Starea actuală
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	64 mp	buna
	Magazin	Magazin	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	90 mp	buna
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	40 mp	buna
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	100 mp	foarte buna
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	150 mp	buna
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	100 mp	buna

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Primăria	Denumirea construcției	Folosința actuală	Proprietar	Administrator	Locul amplasării		Observații		
					UP	ua	Materialul din care este construită	Dimensiuni actuale	Starea actuală
	Cabana	Cabana	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	40 mp	buna
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	60 mp	avariata
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	80 mp	slaba
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	60 mp	buna
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	100 mp	buna
	Cabana	Cabana	Persoana juridica	Persoana juridica	Valea Vinului		lemn	250 mp	foarte buna

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Primăria	Denumirea construcției	Folosința actuală	Proprietar	Administrator	Locul amplasării		Observații		
					UP	ua	Materialul din care este construită	Dimensiuni actuale	Starea actuală
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	25 mp	slaba
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	80 mp	buna
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		BCA	100 mp	foarte buna
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		BCA	100 mp	buna
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	200 mp	buna
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		BCA	40 mp	foarte buna

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Primăria	Denumirea construcției	Folosința actuală	Proprietar	Administrator	Locul amplasării		Observații		
					UP	ua	Materialul din care este construită	Dimensiuni actuale	Starea actuală
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		BCA	110 mp	buna
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		BCA si caramida	40 mp	buna
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	60 mp	slaba
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		BCA	70 mp	In constructie
	Canton silvic	Punct de colectare	Persoana juridica	Persoana juridica	Valea Vinului		lemn	50 mp	buna
	Garaj	Garaj	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	20 mp	buna

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Primăria	Denumirea construcției	Folosința actuală	Proprietar	Administrator	Locul amplasării		Observații		
					UP	ua	Materialul din care este construită	Dimensiuni actuale	Starea actuală
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	40 mp	buna
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	60 mp	buna
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	80 mp	foarte buna
	Magazin	Magazin	Persoana juridica	Persoana juridica	Valea Vinului		lemn	100 mp	buna
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	60 mp	slaba
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	40 mp	buna

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Primăria	Denumirea construcției	Folosința actuală	Proprietar	Administrator	Locul amplasării		Observații		
					UP	ua	Materialul din care este construită	Dimensiuni actuale	Starea actuală
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		Lemn si BCA	30 mp	slaba
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	28 mp	slaba
	Cabana	Cabana	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		Lemn	35 mp	buna
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	40 mp	buna
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	40 mp	buna
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	35 mp	buna

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Primăria	Denumirea construcției	Folosința actuală	Proprietar	Administrator	Locul amplasării		Observații		
					UP	ua	Materialul din care este construită	Dimensiuni actuale	Starea actuală
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	80 mp	foarte buna
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	100 mp	in constructie
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	200 mp	in constructie
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	35 mp	buna
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	50 mp	buna
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		BCA	40 mp	renovare

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Primăria	Denumirea construcției	Folosința actuală	Proprietar	Administrator	Locul amplasării		Observații		
					UP	ua	Materialul din care este construită	Dimensiuni actuale	Starea actuală
	Cabana	Cabana	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn si piatra	60 mp	in constructie
	Locatie IPG	Magazie	Persoana juridica	Persoana juridica	Valea Vinului		piatra	50 mp	avariat
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	70 mp	foarte buna
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	50 mp	foarte buna
	Cabana	Cabana	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	100 mp	buna
	Pensiune	Pensiune	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn si BCA	120 mp	buna

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Primăria	Denumirea construcției	Folosința actuală	Proprietar	Administrator	Locul amplasării		Observații		
					UP	ua	Materialul din care este construită	Dimensiuni actuale	Starea actuală
	Cabana	Cabana	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	100 mp	foarte buna
	Cabana	Cabana	Persoana fizica	Persoana fizica	Valea Vinului		lemn	60 mp	buna
	Cabana	Cabana	Persoana juridica	Persoana juridica	Valea Vinului		lemn si BCA	100 mp	buna
	Constructii miniere	Scoase din functiune	Persoana juridica	Persoana juridica	Valea Vinului		Piatra, caramida si lemn	900 mp	degradata
Rebrișoara	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Rebrișoara	O.S. Someș Țibleș	Bulgaru		lemn	32 mp	Bună
	Adăpost	Pășunat	Primăria	O.S. Someș	Preluca		lemn	32 mp	Bună

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Primăria	Denumirea construcției	Folosința actuală	Proprietar	Administrator	Locul amplasării		Observații		
					UP	ua	Materialul din care este construită	Dimensiuni actuale	Starea actuală
	pastoral		Rebrișoara	Țibleș					
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Rebrișoara	O.S. Someș Țibleș	Bătrâna		lemn	32 mp	Bună
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Rebrișoara	O.S. Someș Țibleș	Subpiatra		lemn	32 mp	Bună
Zagra	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Zagra	Primăria Zagra		74	lemn	40 mp	Bună
Salva	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Salva	O.S. Someș Țibleș	Butuci II		lemn	32 mp	Bună
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Salva	O.S. Someș Țibleș	Capul Muntelui		lemn	32 mp	Bună
	Adăpost	Pășunat	Primăria	O.S. Someș	Piciorul		lemn	32 mp	Bună

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Primăria	Denumirea construcției	Folosința actuală	Proprietar	Administrator	Locul amplasării		Observații		
					UP	ua	Materialul din care este construită	Dimensiuni actuale	Starea actuală
	pastoral		Salva	Țibleș	Calului				
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Salva	O.S. Someș Țibleș	Butuci I		lemn	32 mp	Bună
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Salva	O.S. Someș Țibleș	Pietros		lemn	32 mp	Bună
Moisei	Cabana Iza Izvor	Cazare turiști	SC Complex Bradul SA	Tomoiagă Ilie	I Săcel	39	cărămidă	110	Bună
	Adapost	Refugiu montan	Primaria Borsa	APNMR	Steja		Lemn	50mp	Necesită reparații
Borșa	Stația	Stație	Ministerul Mediului și	A.N.M.H	Căldarea		Lemn	200mp	Foarte bună

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Primăria	Denumirea construcției	Folosința actuală	Proprietar	Administrator	Locul amplasării		Observații		
					UP	ua	Materialul din care este construită	Dimensiuni actuale	Starea actuală
	Iezer		Schimărilor Climatice						
	Magazie materiale	Magazie materiale	Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice	A.N.M.H	Căldarea Iezer		Lemn	100mp	Foarte bună
	Cabana rangerilor	Refugiu rangeri	RNP-Romsilva	APNMR	Caldarea Iezer		Lemn	40mp	Bună
	Adapost pastoral	Pasunat	Timis Dumitru	Timis Dumitru	Puzdrea borseneasca		Lemn	70mp	Bună
	Adapost vite	Pasunat	Timis Dumitru	Timis Dumitru	Puzdrea borseneasca		Lemn	200mp	Bună

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Primăria	Denumirea construcției	Folosința actuală	Proprietar	Administrator	Locul amplasării		Observații		
					UP	ua	Materialul din care este construită	Dimensiuni actuale	Starea actuală
	Adapost pastoral	Pasunat	Grec Viorica	Grec Viorica	Puzdrea viseoneasca		Lemn	54mp	Bună
	Adapost pastoral	Pasunat	Primaria Borsa	Primaria Borsa	Izvorul Cailor		Lemn	60mp	Bună
	Adapost vite	Pasunat	Primaria Borsa	Primaria Borsa	Izvorul Cailor		Lemn	240mp	Bună
	Adapost vite	Pasunat	Primaria Borsa	Primaria Borsa	Izvorul Cailor		Lemn	200 mp	Bună
	Adapost pastoral	Pasunat	Primaria Borsa	Primaria Borsa	Stiol		Lemn	40mp	Bună
	Adapost pastoral	Pasunat	Primaria Borsa	Primaria Borsa	Stiol		Lemn	50mp	Bună

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Primăria	Denumirea construcției	Folosința actuală	Proprietar	Administrator	Locul amplasării		Observații		
					UP	ua	Materialul din care este construită	Dimensiuni actuale	Starea actuală
	Adapost vite	Pasunat	Primaria Borsa	Primaria Borsa	Stiol		Lemn	300 mp	Bună
Borșa-intravilan	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizică	Persoană fizică	Strada Fântâna		Lemn și cărămidă		Foarte buna
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizică	Persoană fizică	Strada Fântâna		Lemn și cărămidă		Foarte buna
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizică	Persoană fizică	Strada Fântâna		Lemn și cărămidă		Foarte buna
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizică	Persoană fizică	Strada Fântâna		Lemn și cărămidă		Foarte buna
	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizică	Persoană fizică	Strada Fântâna		Lemn și cărămidă		Foarte buna

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Primăria	Denumirea construcției	Folosința actuală	Proprietar	Administrator	Locul amplasării		Observații		
					UP	ua	Materialul din care este construită	Dimensiuni actuale	Starea actuală
Lunca Ilvei	Casa de locuit	Domiciliu	Persoana fizică	Persoană fizică	Strada Fântâna		Lemn și cărămidă		Foarte buna
	Pensiunea Hanțig Lucian	Pensiune și casă de locuit	Hanțig Lucian	Persoană fizică	Strada Cascada		Lemn și cărămidă		Foarte buna
	Refugiu montan Lala	Refugiu montan	Comuna Lunca Ilvei	APNMR	Șaua Lalei		lemn	43 mp	Distrus de avalanșă
Ilva Mică	Adapost pastoral	Pasunat	Primaria Ilva Mică	Primaria Ilva Mică	Ineul Mare		Lemn	32 mp	Bună
	Adapost	Pasunat	Primaria	Primaria Ilva	Tomnatec		Lemn	32 mp	Bună

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Primăria	Denumirea construcției	Folosința actuală	Proprietar	Administrator	Locul amplasării		Observații		
					UP	ua	Materialul din care este construită	Dimensiuni actuale	Starea actuală
	pastoral		Ilva Mică	Mică					
Maieru	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Maieru	Primăria Maieru	Cuptor		Lemn	40 mp	Bună
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Maieru	Primăria Maieru	Iapa Albă		Lemn	40 mp	Bună
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Maieru	Primăria Maieru	Izvor		Lemn	40 mp	Bună
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Maieru	Primăria Maieru	Rabla		Lemn	40 mp	Bună
Poiana Ilvei	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Poiana Ilvei	OS Izvorul Someșului	Poiana Rotundă-Cobășel		Lemn	40 mp	Bună

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Primăria	Denumirea construcției	Folosința actuală	Proprietar	Administrator	Locul amplasării		Observații		
					UP	ua	Materialul din care este construită	Dimensiuni actuale	Starea actuală
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Poiana Ilvei	OS Izvorul Someșului	Sălhuța-Cobășel		Lemn	40 mp	Bună
Coșbuc	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Coșbuc	O. S. Someș Țibleș	Mesteacăn		Lemn	28 mp	Necesită reparații
	Adăpost vite	Pășunat	Primăria Coșbuc	O. S. Someș Țibleș	Bujdee		Lemn	160 mp	Necesită reparații
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Coșbuc	O. S. Someș Țibleș	Între Izvoare		Lemn	28 mp	Necesită reparații
Nimigea	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Coșbuc	O. S. Someș Țibleș	Între Izvoare		Lemn	35 mp	Necesită reparații
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Nimigea	O. S. Someș Țibleș	Fața Rebrei		Lemn	32 mp	Necesită reparații

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Primăria	Denumirea construcției	Folosința actuală	Proprietar	Administrator	Locul amplasării		Observații		
					UP	ua	Materialul din care este construită	Dimensiuni actuale	Starea actuală
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Nimigea	O. S. Someș Țibleș	Funduri		Lemn	32 mp	Necesită reparații
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Nimigea	O. S. Someș Țibleș	Izvorul Creț		Lemn	32 mp	Necesită reparații
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Nimigea	O. S. Someș Țibleș	Țapu		Lemn	32 mp	Necesită reparații
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Nimigea	O. S. Someș Țibleș	Lucăceasca		Lemn	32 mp	Necesită reparații
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Nimigea	O. S. Someș Țibleș	Rantea		Lemn	32 mp	Necesită reparații
Rebra	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Rebra	O. S. Someș Țibleș	Muntele Pietros		Lemn	35 mp	Necesită reparații

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Primăria	Denumirea construcției	Folosința actuală	Proprietar	Administrator	Locul amplasării		Observații		
					UP	ua	Materialul din care este construită	Dimensiuni actuale	Starea actuală
Telciu	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Telciu	O. S. Telciu	Stegioara		Lemn	35 mp	Necesită reparații
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Telciu	O. S. Telciu	Muncelu		Lemn	35 mp	Necesită reparații
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Telciu	O. S. Telciu	Obârșie		Lemn	35 mp	Necesită reparații
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Telciu	O. S. Telciu	Lespedea		Lemn	35 mp	Necesită reparații
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Telciu	O. S. Telciu	Stanici		Lemn	35 mp	Necesită reparații
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Telciu	O. S. Telciu	Bârloaia		Lemn	35 mp	Necesită reparații

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Primăria	Denumirea construcției	Folosința actuală	Proprietar	Administrator	Locul amplasării		Observații		
					UP	ua	Materialul din care este construită	Dimensiuni actuale	Starea actuală
Năsăud	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Telciu	O. S. Telciu	Bătrâna		Lemn	35 mp	Necesită reparații
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Telciu	O. S. Telciu	Oprișasca		Lemn	35 mp	Necesită reparații
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Telciu	O. S. Telciu	Poiana Cucului		Lemn	35 mp	Necesită reparații
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Năsăud	O. S. Feldru	La Saivan		Lemn	24 mp	Bună
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Năsăud	O. S. Feldru	Paltin		Lemn	24 mp	Bună
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Năsăud	O. S. Feldru	Izvorul Calului		Lemn	24 mp	Bună

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Primăria	Denumirea construcției	Folosința actuală	Proprietar	Administrator	Locul amplasării		Observații		
					UP	ua	Materialul din care este construită	Dimensiuni actuale	Starea actuală
Feldru	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Năsăud	O. S. Feldru	Izvorul Mare		Lemn	24 mp	Bună
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Năsăud	O. S. Feldru	Coasta Netedă		Lemn	24 mp	Bună
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Năsăud	O. S. Feldru	Sub Pietri		Lemn	24 mp	Bună
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Feldru	O. S. Valea Vinului	Tarnița		Lemn	32 mp	Bună
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Feldru	O. S. Valea Vinului	Gura Plaiului		Lemn	32 mp	Bună
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Feldru	O. S. Feldru	Piciorul lui Marc		Lemn	32 mp	Bună

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Primăria	Denumirea construcției	Folosința actuală	Proprietar	Administrator	Locul amplasării		Observații		
					UP	ua	Materialul din care este construită	Dimensiuni actuale	Starea actuală
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Feldru	O. S. Feldru	Butuci		Lemn	32 mp	Bună
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Feldru	O. S. Feldru	Smida		Lemn	32 mp	Bună
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Feldru	O. S. Feldru	Izvorul Galați		Lemn	32 mp	Bună
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Feldru	O. S. Feldru	Tomnatec		Lemn	32 mp	Bună
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Feldru	O. S. Feldru	Izvorul Laptelui		Lemn	32 mp	Bună
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Feldru	O. S. Feldru	Bîzdîga		Lemn	32 mp	Bună

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Primăria	Denumirea construcției	Folosința actuală	Proprietar	Administrator	Locul amplasării		Observații		
					UP	ua	Materialul din care este construită	Dimensiuni actuale	Starea actuală
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Feldru	O. S. Feldru	Preluca		Lemn	32 mp	Bună
	Adăpost pastoral	Pășunat	Primăria Feldru	O. S. Feldru	Lăzi		Lemn	32 mp	Bună

2.1.2 Drepturi de folosință și administrare a terenurilor

2.1.2.1 Drepturi de proprietate

Tabel nr. 6. Categoria actuală de folosință și proprietarii de pe raza parcului

Categoria folosinței		Suprafața (ha)	% din suprafața totală a PNMR
Pădure	Statul Român	2613,74	5,54%
	Comune și asociații	25088,5	53,18%
	Parohia Ortodoxă Moisei	2,0	0,004%
	Particulari	26,29	0,05%
	TOTAL PĂDURE	27 730,53	58,77%
Pășuni, gol de munte	Primării	16208,14	34,36%
	Statul Român	2983,63	6,32%
	Particulari	171	0,36%
	TOTAL PĂȘUNI	19 362,77	41,04%
Drumuri	Primării, comune	36,0	0,076%
Lucii de apă	Primării, comune	20,5	0,043%
Intravilan	Localitatea Valea Vinului – Jud BN	14,4	0,03%
	Strada Fântâna, Borșa, jud. MM	7,0	0,014%
	Suprafața aferentă cabanei Iza Izvor	0,2	0,0004%
	TOTAL INTRAVILAN	21,6	0,05%
Cariere	Gușețel,	0,6	0,001%
	Piatra Rea	5	0,01%
	TOTAL GENERAL	47 177	71 100%

**Tabel nr. 7. Situația proprietarilor de fond forestier din parc (Anexa nr. 2-
Harta proprietarilor de fond forestier din PNMR)**

Proprietar	Total suprafață de fond forestier deținută pe raza parcului (ha)	Suprafața inclusă în zona de protecție integrală (ha)	Suprafața inclusă în zona de protecție integrală (%)
1. Asociația Composesorală Cisla	731,6	731,6	100,0
2. Borșa	150,8	150,8	100,0
3. Coșbuc	259,3	259,3	100,0
4. Feldru	1700,3	964,0	56,7
5. Ilva Mică	630,6	0,0	0,0
6. Leșu	2370,9	912,2	38,47
7. Maieru	3 511,1	1 049,6	29,9
8. Moisei	1185,2	1185,2	100,0
9. Năsăud	983,5	201,3	20,5
10. Nimigea	1049,2	271,4	25,9
11. Poiana Ilvei	354,3	294,4	83,1
12. Rebra	843,5	50,8	6,0
13. Rebrîșoara	654,6	270,8	41,4
14. Rodna	1356,6	1048,5	77,3
15. Romuli	364,8	364,8	100,0
16. Săcel	484,3	176,7	36,5
17. Salva	1 572,5	330,7	21,1
18. Runcul Salvei	292,3	0,0	0,0
19. Sângeorz – Băi	3 057,0	1 174,7	38,4

Proprietar	Total suprafață de fond forestier deținută pe raza parcului (ha)	Suprafața inclusă în zona de protecție integrală (ha)	Suprafața inclusă în zona de protecție integrală (%)
20. Telciu	3 458,0	1 403,7	40,6
21. Zagra	78,1	78,1	100,0
22. Statul român	2613,74	2225,54	85,15
23. Persoane fizice	26,29	26,29	100,0
24. Parohia Ortodoxă Moisei	2,0	2,0	100,0
TOTAL GENERAL	27 730,53	13 172,43	47,50%

Tabel nr. 8. Situația proprietarilor de pășuni și fânețe din parc

Comune	Total suprafață de pășune deținută pe raza	Comune	Total suprafață de pășune deținută pe raza parcului (ha)
1.Rodna	1059,1	13.Salva	666,1
2.Maieru	1155,7	14.Cosbuc	1253,4
3.Sângeorz	2507,7	15.Telciu	990,1
4.Ilva Mică	614,7	16.Romuli	561,1
5.Ilva Mare	405,0	17.Săcel	330,2
6.Poiana Ilvei	461,0	18.Borsa	246,3
7.Lunca Ilvei	186,3	19.Nimigea	1249,0
8.Lesu	540,5	20.Moisei	498,9
9.Feldru	1757,2	21. Runcu Salvei	140,2
10.Năsăud	666,9	22. Zagra	231,2
11.Rebra	180,7	23. Statul român	2983,63
12.Rebrisoara	506,7	24. Particulari	170

Total**19 362,77****2.1.2.2 Drepturi de administrare****Tabel nr. 9. Situația administratorilor din parc (Anexa nr. 3-Harta administratorilor de fond forestier din PNMR)****a) administratori pădure**

Zona administrată	Administrator	Proprietarul fondului forestier	Suprafața (ha)	% din suprafața totală a PNMR
Pădure	1. OS Bistrița- RNP – DS Bistrița-Năsăud	Stat Roman	678	1,44%
	2. OS Valea Ilvei – structură privată	Primăria Rodna	1356,6	2,88%
	3. OS Borșa – RNP – DS Maramureș	Stat Roman, Persoane Fizice Parohia Ortodoxă Moisei Primăria Romuli	2182,06	4,63%
	4. OS Cârlibaba – RNP- DS Suceava	Stat Roman	139,9	0,30%
	5. OS Alpina -structură privată	Primăria Borșa	150,8	0,32%
	6. OS Izvorul Someșului-structură privată	Primăria Poiana Ilvei	354,3	0,75%
	7. OS Cormaia Anieș – structură privată	Primăria Sângeorz Bai	3 057,0	6,48%

8. OS Someș Țibleș – structură privată	Primăria Salva, Runcul Salvei, Rebrîșoara,	4 749,5	10,07%
9. OS Plaiurile Heniului – structură privată	Primăria Ilva Mica, Leșu	3001,5	6,36%
10. OS Telciu – structură privată	Primăria Telciu	3 458,0	7,33%
11. OS Romuli – structură privată	Primăria Săcel	484,3	1,03%
12. OS Feldru – structură privată	Primăria Feldru, Năsăud	2 683,8	5,68%
13. OS Maieru – structură privată	Primăria Maieru, Sângeorz Bai	3 511,1	7,43%
14. OS Silva - structură privată	Composesoratul Cislă, Persoane	734,47	1,56%
15. OS Vișeu – RNP-DS Maramureș	Comuna Moisei	1185,2	2,51%
16.OS Dragomirești-RNP- DS Maramures	Statul Roman	4,0	0%
Total Ocoale Silvice		27 730,53	58,77%

b) administratori pășuni

Zona administrată	Administrator	Suprafața (ha)	% din suprafața totală a PNMR
	1.Rodna	1059,1	2,25%

Zona administrată	Administrator	Suprafața (ha)	% din suprafața totală a PNMR
	2.Maieru	1155,7	2,46%
	3.Sângeorz Băi	2507,7	5,32%
	4.Ilva Mică	614,7	1,31%
	5.Ilva Mare	405,0	0,85%
	6.Poiana Ilvei	461,0	0,98%
	7.Lunca Ilvei	186,3	0,39%
	8.Leșu	540,5	1,14%
	9.Feldru	1757,2	3,72%
	10.Năsăud	666,9	1,41%
	11.Rebra	180,7	0,38%
	12.Rebrișoara	506,7	1,07%
	13.Salva	666,1	1,41%
	14.Coșbuc	1253,4	2,65%
	15.Telciu	990,1	2,10%
	16.Romuli	561,1	1,19%
	17.Săcel	330,2	0,70%
	18.Borșa	1786,7	3,79%
	19.Nimigea	1249,0	2,65%
	20.Moisei	1128	2,39%
	21. Runcul Salvei	140,2	0,30%
	22. Zagra	231,2	0,49%
	23.APNMR	814,13	1,73%
	24.Particulari	170	0,36%
Total pășuni		19 362,2	41,04%

Un număr de 10 fonduri cinegetice au o parte din suprafețe situate în interiorul Parcului Național Munții Rodnei, astfel:

Tabel nr. 10. Fondurile cinegetice care au o parte din suprafață inclusă în PNMR

Nr.crt.	Denumirea și nr. fondului cinegetic	Gestionar	Pe raza Ocolului Silvic	Suprafața totală (ha)	Suprafață în raza PNMR (ha)
1	15 Valea Mare	Asociația Cinegetică Someșul Rodna	Bistrița, Valea Ilvei, Izvorul Someșului, Cormaia-Anieș	28.968	5828
2	14 Anieș	Asociația Cinegetică Ursul Brun	Cormaia-Anieș, Maieru, Someș-Țibleș, Feldru,	14.315	10281
3	13 Cormaia	Asociația cinegetică Ursul brun	Bistrița, Valea Ilvei, Cormaia-Anieș, Someș-Țibleș, Telciu	15.145	5000
4	12 Parva	O.S. Telciu	Năsăud, Someș-Țibleș,	12.900	6079

Nr.crt.	Denumirea și nr. fondului cinegetic	Gestionar	Pe raza Ocolului Silvic	Suprafața totală (ha)	Suprafață în raza PNMR (ha)
			Telciu		
5	8 Fiad - Romuli	SC "Montana Coșbuc"	Someș Țibleș, Telciu	35.000	1017
6	11 Bistrița Țibău	OS Alpina	Maieru, Plaiurile- Heniului	16.275	4194
7	12 Prislop	OS Borșa	Borșa, Alpina, Silva	10.065	4980
8	13 Pietrosul	Asociația cinegetică Waser – Cerbul Carpatin	Borșa, Alpina, Silva, Romuli	10.011	3927
9	14 Săliște	AJVPS Clubul Vânătorilor și Pescarilor Sportivi Borșa	Romuli	11.050	536
10	15 Valea Bistriței	DS Suceava	Cârlibaba, Maieru, Plaiurile- Heniului	12.600	5316
TOTAL				166.329	47.158

Obs. Diferența de 19 ha este suprafața de intravilan de la Satul Valea Vinului 12 ha și strada Fântâna din orașul Borșa 7 ha.

Până la modificări legislative ulterioare, acțiunile de gospodărire și evaluare a faunei de interes cinegetic, cât și de interpretare a rezultatelor se fac de către gestionarul fondului cinegetic cu participarea APNMR. Gestionarul fondului cinegetic are obligația de a anunța cu o săptămână înainte APNMR despre intenția de organizare și desfășurare a acțiunii de evaluare a efectivelor de faună cinegetică, urmând să se ajungă la un acord comun în ceea ce privește data evaluării.

Pe raza PNMR activitatea de vânătoare este interzisă. Pentru fondurile cinegetice care au o parte din suprafețe pe raza parcului, stabilirea și realizarea cotelor de recoltă se va face pe suprafața de fond cinegetic situat înafara parcului național, potrivit prevederilor Art.2, alin. (2) din *Ord. M.A.P.D.R. nr. 343/10.05.2004* și a Planului de Management.

Pe raza Parcului Național Munții Rodnei pescuitul este interzis.

2.1.3 Resurse de management și infrastructură

Sediul Administrației Parcului Național Munții Rodnei ocupă jumătate din clădirea fostului OS Valea Vinului din cadrul Direcției Silvice Bistrița-Năsăud, Str. Principală, Nr. 1445, localitatea Rodna, județul Bistrița Năsăud, APNMR având și un punct de lucru la Borșa, județul Maramureș, în sediul Ocolului Silvic Borșa din cadrul Direcției Silvice Maramureș. Acest punct de lucru al parcului a fost înființat în vara anului 2004, în scopul unei monitorizări eficiente a tuturor activităților din partea nordică a PNMR, unde presiunea antropică este mai mare decât în partea sudică a parcului.

În cadrul administrației au lucrat 18 persoane, conform prevederilor HG 230/2003 privind delimitarea rezervațiilor biosferei, parcurilor naționale și parcurilor naturale și constituirea administrațiilor acestora, precum și a Contractului de administrare Nr. 734/22.05.2004. În urma aplicării prevederilor

HG 229/2009, privind reorganizarea RNP-Romsilva, numărul angajaților APNMR este de 17 persoane, după cum urmează:

- a) Director parc- sediul APNMR
- b) Șef pază - sediul PL Borșa
- c) Contabil șef – sediul APNMR
- d) Biolog – sediul APNMR
- e) Responsabil relații cu comunitățile și educație ecologică – sediul APNMR
- f) Specialist în tehnologia informației – sediul APNMR
- g) Agenți de teren (rangeri) total 11, din care: - La sediul APNMR 6 agenți teren

- La P.L. Borșa 5 agenți teren

Administrația Parcului Național Munții Rodnei are în dotare: Cabana Iezerul din Căldarea Iezer, Casa Laborator din Fața Pietrosului, Cabana Iza Izvor-de langa Izbulul Izei. Administrația este dotată cu 3 autoturisme de teren (Dacia 4x4), 1 autoturism Dacia Solenza, precum și cu echipament de birou și tehnologie informațională, inclusiv echipamente GIS (soft ArcGiS, GPS-uri, PC-uri, Laptop-uri), 4 emițătoare pentru ecolocația a 4 exemplare capre negre, echipament corespunzător pentru desfășurarea activităților de teren a angajaților.

2.1.4 Hărți și imagini satelitare

2.1.4.1 Acoperirea cu hărți

Sistem de coordonate Stereo 70 și UTM WGS 1984

Tabel nr. 11. Baza cartografică electronică a parcului

Tip hartă	Stadiul	Format	Scară	Acoperire parc (%)
Parcele amenajament	În	GIS (.shp)	-	100

Tip hartă	Stadiul	Format	Scară	Acoperire parc (%)
silvic (după retrocedare)	realizare			
Parcele amenajament silvic (înainte de retrocedare)	Realizat	GIS (.shp)	-	100
Împărțirea administrativă pe județe	Realizat	GIS (.shp)	-	100
Limite PNMR	Realizat	GIS (.shp)	-	100
Limite SCI	Realizat	GIS (.shp)	-	100
Limite SPA	Realizat	GIS (.shp)	-	100
CLC 2003	Realizat	GIS (.shp)	-	100
CLC 2006	Realizat	GIS (.shp)	-	100
Proprietari	Realizat	GIS (.shp)	-	100
Ocoale Silvice	Realizat	GIS (.shp)	-	100
Fonduri cinegetice	Realizat	GIS (.shp)	-	100
Suprafață păduri	Realizat	GIS (.shp)	-	100
Vegetație – zona Pietrosu	Realizat	GIS (.shp)	-	14,22
Rezervații științifice	Realizat	GIS (.shp)	-	100
Rezervații naturale	Realizat	GIS (.shp)	-	100
Zona de protecție integrală	Realizat	GIS (.shp)	-	100
Zona de dezvoltare durabilă	Realizat	GIS (.shp)	-	100
Zona tampon – parcele limitrofe	Realizat	GIS (.shp)	-	100
Hidrografie	Realizat	GIS (.shp)	-	100

Tip hartă	Stadiul	Format	Scară	Acoperire parc (%)
Poduri	Realizat	GIS (.shp)	-	100
Bazine hidrografice	Realizat	GIS (.shp)	-	100
Areale distribuție pășuni	În lucru	GIS (.shp)	-	70
Areale distribuție păduri	În lucru	GIS (.shp)	-	80
Schimbări habitate forestiere perioada 1970-2010	Realizat	GIS (.shp)	-	100
Stâne	Realizat	GIS (.shp)	-	100
Geologică	Realizat	Raster	-	100
Soluri	Realizat	GIS (.shp)	-	100
DEM rezoluție 30m	Realizat	GIS (.shp)	-	100
Curbe de nivel 5m	Realizat	GIS (.shp)	-	100
Clase altitudinale	Realizat	GIS (.shp)	-	100
Direcția de curgere a apei	Realizat	GIS (.shp)	-	100
Pante	Realizat	GIS (.shp)	-	100
Expoziție versanți	Realizat	GIS (.shp)	-	100
Curbura plană, în profil, totală	Realizat	GIS (.shp)	-	100
Modelul 3D al terenului	Realizat	GIS (.shp)	-	80
Culmi	Realizat	GIS (.shp)	-	100
Drumuri	Realizat	GIS (.shp)	-	100
Localități	Realizat	GIS (.shp)	-	100
Trasee turistice	Realizat	GIS (.shp)	-	100
Turistică	Realizat	Imagine (.jpg)	1 : 50000	100

Tabel nr. 12. Baza cartografică pe suport de hârtie

Tip hartă	Scară	Acoperire parc (%)
Amenajistică silvică	1:50 000	58,77
	1:20 000	
Amenajistică pastorală	1:50 000	41,04
	1:20 000	
Turistică	1:100 000	100
	1:50 000	100

2.1.4.2 Aerofotograme și imagini satelitare

APNMR deține date aerofotografice – ortofotoplanuri (1:5000).

Tabel nr. 13. Imagini satelitare

Satelit	Data clișeu	Număr online	Benzi disponibile	Rezoluție
Landsat MSS	30 aprilie 1975	021-086	2 vizibile, 2 infra-roșii	60m
Landsat MSS	27 septembrie 1979	021-087	2 vizibile, 2 infra-roșii	60m
Landsat MSS	17 octombrie 1980	021-076	2 vizibile, 2 infra-roșii	60m
Landsat TM	8 iulie 1989	018-685	3 vizibile, 4 infra-roșii	30m
Landsat ETM+	12 iunie 2000	036-668	3 vizibile, 4 infra-roșii, 1 pancromatică	15m (pan.), 30m (multispectrale)

Satelit	Data clișeu	Număr online	Benzi disponibile	Rezoluție
Landsat ETM+	17 iulie 2001	036-669	3 vizibile, 4 infra-roșe, 1 pancromatică	15m (pan.), 30m (multispectrale)
Landsat ETM+	4 iulie 2002	031-419	3 vizibile, 4 infra-roșe, 1 pancromatică	15m (pan.), 30m (multispectrale)
Quickbird*	4 iulie 2004	Cumpărat	3 vizibile, 1 pancromatică	0,61m (pan.), 2,44m (multispectrale)

* imaginea satelitară acoperă 14,2% din suprafața parcului (zona Pietrosu Mare)

2.1.5 Limitele și zonarea internă a parcului (Anexa nr. 4 - Harta zonării interne a PNMR)

Tabel nr. 14. Zonarea internă a parcului cu suprafețele pe județe

Zona	Suprafața în jud. BN (ha)	Suprafața în jud. MM (ha)	Total (ha)
Rezervații științifice	1933,1	3838,6	5771,7
Zone cu protecție integrală	22879,84	4114	26993,84
Primul rând de parcele întregi din zona tampon (conservare durabilă)	2352,1	-	2352,1
Zona tampon (conservare durabilă) fără primul rând de	11896,66	-	11896,66

Zona	Suprafața în jud. BN (ha)	Suprafața în jud. MM (ha)	Total (ha)
parcele			
Total zona tampon (conservare durabilă)	14248,76	-	14248,76
Zona de dezvoltare durabilă	155,5	7,2	162,7
Suprafața totală	39217,2	7959,8	47177

2.1.5.1 Limitele externe ale PNMR

Limitele PNMR au fost stabilite prin HG 230/2003 (privind delimitarea Rezervațiilor Biosferei, parcurilor naționale și parcurilor naturale și constituirea administrațiilor acestora) și actualizate în conformitate cu situația reală din teren, de către APNMR cu avizul Consiliului Științific:

Limita nordică: Din vârful Măgura Mare (1599,2 m), limita parcului se orientează spre nord, pe interfluviul de vest al bazinului hidrografic Valea lui Stepan până la ieșirea acestuia din fondul forestier (borna silvică 193 UP VI, OS Borșa). De la ieșirea din pădure a Văii lui Stepan, limita parcului se îndreaptă spre est urmând limita fondului forestier și traversând văile Izvorul Dragoș [I-1.1.6.], Valea Hotarului, Valea Izvorului, Valea Pietroasa [I-1.1.4.], Valea Tisei trecând prin bornele silvice: 83, 82 (UP VI Pietrosu, OS Vișeu), 36,12, 9 (UP VI Pietrosu, OS Borșa), 3 (UB II Prislop, OS Silva Borșa), până în valea Repedeia la sud de confluența pr. Tisei cu pr. Repedeia [I-1.1.3.] (borna silvică 184, UP V Prislop, OS Borsa). Limita parcului urmează amonte malul drept al pârâului Repedeia până la confluența cu pr. Cheia (borna silvică 197 UP V Prislop, OS Borșa) de unde urcă spre est pe o culme secundară până în vârful de

cotă 1302,8 m (borna silvică 193 UP V Prislop, OS Borșa). De aici limita coboară spre nord în valea Vinișoru, pe o culme secundară. Limita continuă amonte pe malul drept al Văii Vinișoru până la borna silvică 189, UP V Prislop,, OS Borșa) și se înscrie apoi pe liziera pădurii până la confluența pâraielor Negoescu Mare [I-1.1.2.] cu Negoescu Mic (borna silvică 148 UP V Prislop, OS Borșa). De la aceasta confluență, limita parcului merge spre est pe culmi secundare, urmează interfluviul dintre bazinele hidrografice Negoescu și Fântâna [I-1.1.a], trece prin vârful Buza Dealului (1663,4 m) și ajunge în valea Fântâna la nord de confluența văii Păltinișului cu valea Cimpoeșu (borna silvică 93 UB I, OS Alpina Borșa). Limita continuă aval pe malul stâng al pâraului Fânâna până la confluența cu pr. Zănoaga, urmărește amonte malul drept al pr. Zanoaga, trece prin obârșia acestuia în Șaua Știol [I-1], [XII-1]. Din Șaua Știol limita parcului coboară până în Bistrița Aurie, pe partea stângă a tinoavelor existente în zona. De aici, limita urmează în aval râul Bistrița Aurie, pe malul stâng, până la confluența cu pâraul Rotunda.

Limita estică: De la confluența pr. Rotunda cu Bistrița Aurie limita parcului urmează amonte pr. Rotunda, trece prin obârșia acestuia și se continuă pe interfluviul dintre bazinele hidrografice Bistrița și Someșul Mare [II-1] până în vârful Nichitaș (1450,7 m). Continuă din acest vârf pe interfluviu până în vârful Stăniștea (1477,7 m), trecând prin vârfurile Gaja (1847,1 m), Dosul Gajei (1856,0 m), Inăuț (2222,5 m), Roșu (2113,1 m) și Cobășel (1835 m).

Limita sudică: Din Vf. Stăniștea (1477,7 m), spre sud-vest și apoi spre vest, limita urmează un interfluviu secundar până în valea Cobășelului [II-1.4.] la aproximativ 1000 m avale de confluența Cobășelului cu pâraul Râsu (borna silvică 87 UP VI, OS Valea Ilvei). Din acest punct limita parcului continuă spre Capul Beneș (1587,1 m), mai întâi pe un interfluviu secundar și apoi prin estul vârfului Capul Beneș, pe limita fondului forestier, până la cota 1493,0 m. De la această cotă limita parcului coboară pe interfluviu până la confluența Izvorului Roșu [II-1.5.1] cu Izvorul Băilor [II-1.5] și continuă apoi aval pe malul stâng al

râului Izvorul Băilor până la confluența cu pârâul Valea Seaca, pe care urcă urmând malul drept, trece prin obârșia acestuia (borna silvică 108 UP V O.S. Bistrița) și continuă pe limita fondului forestier și pe interfluviul secundar ce urcă în vârful de cota 1542,6 m. Din acest vârf, aflat pe interfluviul dintre bazinele hidrografice Izvorul Băilor și Anieș [II-1], limita coboară spre vest, pe culme (borna silvică 247 UP IV, OS Feldru) și pe limita fondului forestier (bornele silvice 248, 258, 255, 254, 253 UP IV, OS Feldru) până la intersecția cu drumul auto forestier Valea Secii. De aici urcă urmărind acostamentul din partea dreaptă a drumului forestier până la Cariera Anieș, ocolește pe limita fondului forestier perimetrul carierei și revine în drumul forestier Valea Secii. Apoi continuă aval pe partea dreaptă a drumului forestier până la ieșirea din fond forestier (borna silvică 246 UP IV, OS Feldru) și urmărește limita fondului forestier până la confluența Anieșului Mic [II-1.6.1] cu Anieșul Mare [II-1.6]. În continuare, spre sud, limita parcului este dată de limita fondului forestier de pe dreapta văii Anieș până la intersecția acesteia cu malul râului (borna silvică 194 UP III, OS Maieru). Continuă aval pe malul stâng al Anieșului până ce acesta se desparte de liziera pădurii (borna silvică 167 UP III, OS Maieru), apoi urmărește limita fondului forestier până la valea Blidăreasa (borna silvică 166 III, OS Maieru). Limita urcă pe malul drept al pr. Blidăreasa, trece prin obârșia acestuia, traversează interfluviul dintre bazinele hidrografice Blidăreasa și Valea Vinului [II-1.8.2.] și coboară pe o culme secundară în Valea Vinului (borna silvică 140 UP II, OS Cormaia Anieș). De aici limita urmează avale malul stâng al Văii Vinului până la ieșirea din fondul forestier (borna silvică 129 UP II, OS Cormaia Anieș). Continuă spre vest pe limita fondului forestier (borna silvică 198 UP II, OS Cormaia Anieș) și coboară pe o culme secundară în valea Piatrelor [II-1.8.1.] (borna silvică 195 UP II, OS Cormaia Anieș). Traversează aproximativ perpendicular interfluviul dintre bazinele hidrografice Valea Piatrelor și Cormaia pe culmi secundare până amunte de confluența pr. Cormaia [II-1.8.] cu Izvorul Craiului (borna silvică 225 UP II, OS Cormaia Anieș). Continuă aval pe malul

stâng al râului Cormaia până la Cariera Cormaia. Traversează râul, ocolește perimetrul carierei pe limita fondului forestier după care coboară din nou în râul Cormaia continuând aval pe malul stâng al acestuia până la confluența acestuia cu Valea Vinului și urcă pe Culmea Craiului pe care o urmărește pe limita fondului forestier trecând prin bornele silvice 231, 234 și 235 UP I, OS Someș Țibleș până la borna silvopastorală 73. De aici urcă pe interfluviul dintre bazinele hidrografice Rebra și Cormaia trecând prin borna silvopastorală 72 până în vârful Craiului (1658,7 m). Din vârful Craiului limita parcului continuă spre nord pe interfluviul dintre bazinele hidrografice Rebra [II-1.15] și Cormaia până în apropierea vârfului Detunata (1752,3 m) trecând prin vârful Scărișoara. Din apropierea vârfului Scărișoara (200 m sud-vest), limita parcului coboară la obârșia pârâului Scăricele și continuă pe malul stâng al acestuia până la confluența cu valea Rebra.

Limita vestică: De la confluența pârâului Scăricele cu valea Rebra limita urmează amunte malul drept al Rebrei până la confluența cu Rebrășoara Mare și continuă pe malul drept al acesteia până la confluența cu pârâul Mihuș (borna silvică 45 UP IV, OS Năsăud). De la această confluență limita urmează interfluviul dintre pr. Mihuș și Rebrășoara Mare până în vârful Tomnaticului (1373,9 m), de unde coboară spre nord în pârâul Bârloaia (borna silvică 228 UP V, OS Telciu). De aici urmărește amunte malul stâng al pârâului Bârloaia până la confluența cu pârâul Celarul, pe care urcă până în Piciorul Bătrâna. Din Piciorul Bătrâna limita continuă spre NE (aproximativ 600 m) pe limita fondului forestier (borna silvică 193 UP I OS Someș Țibleș) și apoi coboară spre NV, pe o culme secundară, în valea Izvorul Nistor. Din valea Izvorul Nistor limita parcului urcă în culmea Bătrâna (Obcina Pietrei) și continuă spre nord, coborând la obârșia pârâului Runcului pe care îl urmează pe malul stâng până mai jos de confluența cu Izvorul Izei (borna silvică 68 UP II Săcel, OSC Romuli). De aici, limita parcului urcă pe culme în vârful Troian de unde se orientează spre est până în vârful Răchitiș, de pe interfluviul dintre bazinele hidrografice Iza și Izv.

Dragoș. Din vârful Răchitiș limita continuă spre nord pe culmea principală până în vârful Măgura Mare (1599,2 m).

2.1.5.2 Zone cu protecție strictă

Zonele cu protecție strictă sunt zonele din ariile naturale protejate, de mare importanță științifică, ce cuprind zone sălbatice în care nu au existat intervenții antropice sau nivelul acestora a fost foarte redus. În acestea se interzice desfășurarea oricăror activități umane, cu excepția activităților de cercetare, educație și ecoturism, cu limitările descrise în planul de management.

Sunt enclave în care activitățile antropice sunt eliminate complet sau restrânse la cercetare științifică și monitorizare; nu este permisă nici o activitate de exploatare a resurselor naturale.

Din cadrul Zonelor de protecție strictă fac parte Rezervațiile științifice.

Rezervații științifice

Rezervațiile științifice sunt acele arii naturale protejate ale căror scopuri sunt protecția și conservarea unor habitate naturale terestre și/sau acvatice, cuprinzând elemente reprezentative de interes științific sub aspect floristic, faunistic, geologic, speologic, paleontologic, pedologic sau de alta natură.

Mărimea rezervațiilor științifice este determinată de arealul necesar pentru asigurarea integrității zonei protejate. Managementul rezervațiilor științifice asigură un regim strict de protecție prin care habitatele sunt păstrate într-o stare pe cât posibil neperturbată. În aceste zone se interzice desfășurarea oricăror activități umane, cu excepția activităților de cercetare, educație și de ecoturism cu limitările descrise în planurile de management, cu acordul forului științific competent și al administratorului rezervației științifice.

Rezervațiile științifice corespund categoriei I IUCN (Uniunea Internațională pentru Conservarea Naturii) "Rezervație Naturală Strictă: arie protejată, administrată în principal în scopuri științifice".

Acestea sunt: Pietrosu Mare (3547,6 ha), Piatra Rea (291ha), Lala-Bila (1318,2 ha) și Corongiș (614,9 ha). În rezervațiile științifice se permit activități ecoturistice doar pe traseele turistice marcate.

a) **Rezervația științifică Pietrosu Mare**

Rezervația Pietrosu Mare a fost constituită prin Jurnalul Consiliului de Miniștri nr. 1149/1932, având o suprafață de 183 ha gol de munte în jurul Vf. Pietrosu Mare. În anul 1962 se extinde suprafața rezervației, ajungând la 2700 ha. În baza Deciziei nr. 204/1977 a Comitetului Executiv al Consiliului Maramureș, suprafața sa a fost extinsă la 3300 ha. Această ultimă extindere s-a realizat prin includerea zonei dintre culmile Jirezii, Bătrâna și Râpilor. Din suprafața totală, 1770 ha (53%) este pădure și 1430 ha (47%) este gol de munte.

Limitele actuale ale rezervației științifice Pietrosu Mare sunt:

La nord: limita pornește de la ieșirea pârâului Izvorul Dragoș din fondul forestier, urmează liziera pădurii, pe direcția E-V paralel cu creasta principală a Munților Rodnei, trecând perpendicular peste Vl. Hotarului și Pârâului. Izvor și ajunge în locul denumit Șarampina. De aici limita traversează pr. Pietroasa prin trecand perpendicular pe pr. Vl. Tisei, urmărind limita pădurii până la prelungirea Culmii Pietrei Albe, de unde coboară spre pr. Repedea pana atinge firul vaii.

La est: din acest punct limita urcă amonte pe Pr. Repedea până la confluența pârâielor Izvorul Mare cu Valea Buhăiescu (Gura Noaselor), apoi se continuă pe firul văii Buhăiescu ajungând în golul de munte la lacul Rebra, iar apoi in vârful Rebra (2119 m).

La sud: de aici limita urmează creasta principală a Munților Rodnei, atingând Vf. Gropilor (2063 m) și continuându-se până la Tarnița Batrânei (1735 m).

La vest: aceasta coboară prin golul de munte pe o culme puțin evidentă până atinge limita superioară a fondului forestier, continuandu-se in aval prin pădure, pe culmea evidentă dintre pr. Râpilor și Pr. Sterpu până la confluența pr.

Sterpu cu pr. Dragoș. Limita urmează în continuare firul văii Izvorul Dragoș până la ieșirea acestuia din fondul forestier.

Roca de bază în Munții Rodnei este reprezentată din șisturi cristaline aparținând celor trei serii: meso-metamorfică de Bretila, epimetamorfică de Repedea și mezometamorfică de Rebra, ultima încalcând precedentele și alcătuind pânza de Rodna. În perimetrul rezervației științifice, predomină seria Rebra, faciesul șisturilor verzi.

Relieful este tipic alpin, format din creste semețe, culmi prelungite, circuri glaciare și văi drenate de cursuri repezi de apă, care formează numeroase repezișuri și cascade. Între Vf. Pietrosu Mare (2303 m) și Vf. Gropilor (2060 m) creasta formează un arc de cerc cu deschidere spre vest.

Spre deosebire de restul Munților Rodnei, unde se consideră că ghețarii primei perioade au fost dominanți, având dimensiune și acțiune mai intensă decât cei ulteriori, în jurul Vf. Pietrosu Mare glaciațiunile Mindel și Riss au avut limitele maxime apropiate, situație evidentă pe Văile Pietroasa și Șarampina, unde morena terminală provine din contopirea morenelor celor două glaciațiuni (I. Sârcu, 1978).

Lacurile din interiorul rezervației, în număr de 6 sunt de origine glaciară, de o frumusețe deosebită, fiind localizate în trei circuri glaciare: Buhăescu (4 lacuri), Iezer și Gropi. Din cele 4 lacuri cunoscute sub denumirea de Buhăescu, unul este izolat, celelalte 3 formând o salbă în trepte la 1900 m, 1880 m și 1810 m.

În rezervație se găsesc mai multe tipuri de stațiuni: montan de molidișuri, montan de amestecuri, premontan de făgete, presubalpin de molidișuri de limită, subalpin de jnepenișuri etc.

Flora rezervației științifice însumează peste **650** de specii și **46** asociații vegetale, unele specii endemice carpatice sau rare: *Silene nivalis*, *Heracleum carpaticum*, *Silene nutans ssp dubia*, *Silene zawadzki*, *Ranunculus carpaticus*, *Thlaspi dacicum*, *Viola declinata*, *Heracleum transylvanicum*, *Melampyrum*

saxosum, *Thymus comosus*, *Phyteuma vagneri*, *Doronicum carpaticum*, *Festuca porcii* etc. Dintre asociațiile vegetale amintim: *Carici dacicae* – *Drepanocladetum*, *Eriophoretum scheuchzeri*, *Saxifraga carpathicae* – *Oxyrietum*, *Festucetum pictae*, *Cardaminetum opizii*, *Rhododendro myrthifoliae* – *Vaccinietum* etc. (Gh. Coldea, F. Tauber și Gh. Pânzariu, 1981).

În această arie au fost descrise 130 specii macromicete (M. Beres, 1995). Unele specii de briofite rare (*Bucegia romanica*, *Aulacomnium turgidum* și *Racomitrium lanuginosum* ridică valoarea științifică a rezervației (Tr. Ștefureac).

Fauna este bine reprezentată în zonă, prin specii rare sau importante. Dintre mamifere amintim: capra neagră (*Rupicapra rupicapra*), ursul brun (*Ursus arctos*), cerbul (*Cervus elaphus*) marmota (*Marmota marmota*) – introdusă în Pietrosu Mare, râsul (*Lynx lynx*), pisica sălbatică (*Felis sylvestris*) jderul de copac (*Martes martes*), jderul de piatră (*Martes foina*), șoarecele de zăpadă (*Microtus nivalis*) etc., iar dintre păsări acvila de munte (*Aquila chrysaetos*), cocoșul de mesteacăn (*Tetrao tetrix*), cocoșul de munte (*Tetrao urogallus*), *Bubo bubo* etc.

La expoziția mondială de vânătoare de la Lipsca (Leipzig, Germania) din 1930, un trofeu de capră neagră recoltat în 1907 din Pietrosu Mare, (coarne lungi de 32 cm), a fost clasat pe locul 3. A urmat o perioadă în care capra neagră a dispărut din Munții Rodnei datorită braconajului, fiind reintrodusă în anii 1967 – 1970.

În interiorul rezervației științifice există drum de acces dinspre localitatea Borșa spre Stația Meteo, pe Valea Pietroasa. Drumul de acces la Stația Meteorologică Iezer a fost înființat în anul 1957, pe o lungime totală de 9 km, din care 3,5 km sunt în Parcul Național Munții Rodnei, respectiv rezervația Pietrosu Mare și este un drum de categoria a V-a (foarte greu accesibil). Acest drum are ca scop accesul la Stația Meteorologică și aprovizionarea acesteia pe timp de vară cu alimente și combustibil necesar desfășurării activităților specifice. Inițial acest drum a fost construit ca o potecă de atelaje care să permită

accesul la stația meteo, și a fost întreținut de A.N.M.H. Cluj, refăcut fiind în anii 1976, 1983 și 2002. Orice intervenție pentru întreținerea sau modernizarea lui, se va face cu acordul Consiliului Științific al PNMR.

Măsuri de management pentru rezervația științifică Pietrosu Mare

Pe raza rezervației științifice Pietrosu Mare, sunt interzise următoarele activități:

- a) desfășurarea oricăror activități umane, cu excepția activităților de cercetare, educație ecologică, activități de ecoturism, cu limitările doar pe traseul turistic Pietroasa - Vf. Pietrosu Mare;
- b) tăierile de jneapăn pentru foc;
- c) aprinderea focului;
- d) vizitarea cu animale de companie (câini, pisici etc.) pentru a evita deranjarea coloniei de marmote din jurul lacului glaciar Iezer;
- e) pătrunderea autoturismelor de teren cu excepția celor care aprovizionează Stația Meteo Iezer;
- f) colectarea probelor biologice fără un aviz din partea APNMR/CȘ;
- g) camparea în afara zonei marcate;
- h) aruncarea deșeurilor menajere în lacul glaciar Iezer;
- i) pășunatul cu animale domestice;
- j) introducerea de specii alohtone.

b) Rezervația științifică Piatra Rea

Masivul muntos Piatra Rea, cu abrupturile sale ce depășesc pe alocuri 800 m este constituit din calcar cristalin, care aici ajunge la dezvoltarea cea mai mare din Munții Rodnei. Datorită acestui substrat, masivul prezintă unul din obiectivele botanice importante ale Munților Rodnei. Prin L. 5/2000, abruptul calcaros a fost declarat ca arie protejată de interes botanic cu suprafața de 50 ha. Ulterior, prin hotărârea Consiliului Științific al APNMR, a fost propusă ca rezervație științifică cu suprafața mărită la **291 ha**.

Rezervația este delimitată la nord de pârâul Zănoaga (Izvorul Cailor), la est de Cascada Cailor și o linie ce urmărește partea - superioară a abruptului Piatra Rea spre Izvorul Cailor, apoi limita se îndreaptă spre sud pe platoul Piatra Rea până pe culme, aproape de creasta principală, iar la sud limita urmărește ruperea de pantă și coboară în pârâul Cimpoiăș după care urmărește firul văii în aval până când liziera pădurii părăsește firul văii. De aici limita rezervației științifice se continuă pe limita inferioară a pădurii, până când aceasta întâlnește pârâul Zănoaga.

La nord - est limita pornește de la borna silvică 82 din UB II Prislop (Asociația Composesoratului Cislă), urmărește amonte limita inferioară a fondului forestier, ajungând până la limita inferioară a golului alpin Izvorul Cailor, respectiv până în dreptul bornei silvice 75 din UB (Primăria Orașului Borșa).

La est de la borna silvică 75 limita rezervației urmărește conturul căldării glaciare Izvorul Cailor până deasupra abrupturilor care delimitează circuitul glaciar Izvorul Cailor (borna silvopastorală numărul 85).

La sud limita se continuă pe deasupra abruptului de stâncării și coboară în pârâul Cimpoiăș.

La vest limita se continuă pe pârâul Cimpoiăș până când acesta întâlnește pârâul Păltiniș și coboară pe firul văii Fântâna până în borna silvică 82 din UB II Prislop (Asociația Composesoratului Cislă).

Rezervația științifică Piatra Rea cuprinde:

- parcelele de pădure: UB II Prislop (Asociația Composesoratului Cislă) 88A-88E; 89; 90A; 90B; 91A-91C; (Borsa) 40B; 40M; total pădure – 194,3 ha ;
- parcele gol de munte: 33A %, 34A; total gol de munte – 96,7 ha;

Suprafața totală a rezervației: 291ha.

Fundalul abruptului stâncos pe care se desfășoară exuberant diversitatea aspectelor geomorfologice ale peisajului carstic este întregit la limita nord-estică

de înălțimea de peste 80 m a Cascadei Cailor. În ansamblul său, flora abruptului Piatra Rea se remarcă printr-un accentuat caracter conservativ, evidențiat prin populații vegetale cu caracter relict, în care se întâlnesc elemente floristice provenite din diverse obârșii fitogeografice: *Salix bicolor*, *Clematis alpina*, *Juniperus communis*, *Arabis alpina*, *Saxifraga aizoon*, *S. stellaris*, *S. adscendens*, *Dryas octopetala*, *Gentiana nivalis*, *Bartsia alpina*, *Euphrasia salisburgensis*, *Hieracium aurantiacum*, *Poa alpina*, *Polygonum viviparum*, *Myosotis alpestris*, *Leontopodium alpinum*, *Aster alpinus*, *Carex capillaris*, *Salix retusa*, *Genatiana lutea* etc. Dintre asociațiile descrise în zonă amintim: *Lino extraaxillaris* – *Silenetum zawadzki*, *Saxifragetum aizoidis* (Olos).

Coloritul local al florei îi conferă însă prezența elementului stenocor dacic, reprezentat aici prin specii endemice ale Carpaților românești: *Aconitum moldavicum*, *Silene nutans ssp. dubia*, *Silene zawadzki*, *Viola dacica*, *Achillea schurii*, *Saxifraga luteo-viridis*, *Saxifraga cymosa*, *Geranium sylvaticum alpestre*, *Campanula abietina*, *Carduus kernerii* etc.

Zona reprezintă un sistem carstic încă puțin cunoscut. Dintre peșterile descrise amintim: P. cu Cristale, P. cu Sală, P. din Peretele Cailor, P. Șura Cailor, P. cu Mondmilch, P. cu Două Puțuri, Avenul Podu Cailor etc.

Măsurile de management pentru rezervația științifică Piatra Rea

Pe raza rezervației științifice Piatra Rea sunt interzise următoarele activități:

- a) pășunatul în zona stâncăriilor calcaroase;
- b) tăierile de jneapăn;
- c) dezvoltarea infrastructurii turistice;
- d) colectarea probelor biologice fără un aviz din partea APNMR;
- e) aprinderea focului;
- f) instalarea stânei pe cursul de apă (Cascada Cailor);
- g) introducerea speciilor alohtone.

c) Rezervația Științifică Lala-Bila

Fondată în 1973, Rezervația Bila – Lala, a fost reconfirmată prin L 5/200 cu suprafață de 2568 ha, din care **1318,2** ha constituie rezervație științifică propusă de Consiliul Științific al PNMR. Rezervația științifică cuprinde Fundul Bilei și jumătatea superioară a bazinetului Lala. Suprafața din Fundul Bilei are formă triunghiulară, cu colțurile în Vf. Inău (2279 m), Vf. Tomnatec (2051 m) și vârful cu cota 2111 m de pe Piciorul Pleșcuței. Perimetrul celei din Lala urmărește în continuare Piciorul Pleșcuței până la vârful cu cota 1675 m, de unde coboară în Pârâul Lala, urca în Vf. Gagi (1847 m) și se întoarce pe Culmea Gagi, peste Vf. Inăuț (2222 m) până la Vf. Inău.

Vârful principal este Inăul, format din roci cristaline metamorfice, micașturi, paragnaisuri, amfiboliți, șisturi epimetamorfice și rare incluziuni calcaroase. În circuitul glaciar Lala sunt două lacuri glaciare: Lala Mare și Lala Mică, iar în Fundul Bilei, un lac glaciar mai mic.

Rezervația științifică Lala - Bila cuprinde:

- parcelele de pădure: UP II, u.a. 13 – 22; total pădure – 516,5 ha;
- parcele gol de munte: 126 - 138, 144 N, 145N, 146N, 147N; total gol de munte – 801,7 ha;
- suprafața totală a rezervației: 1318,2 ha.

În jurul vârfurilor se găsesc pajiști alpine (*Juncetea trifidi*) pe soluri humico-silicioase, iar în etajul subalpin domină fitocenozele cu: *Pinus mugo*, *Juniperus communis* ssp. *nana*, *Rhododendron myrtifolium* pe soluri feri-iluviale și litosoluri. Dintre asociațiile vegetale descrise în această arie (Gh. Coldea și Gh. Pânzariu) enumerăm: *Cardaminopsio neglectae – Papaveretum coronae-sancti-stephani*, *Festucetum pictae*, *Chrysosplenio alpini – Saxifragetum stellaris*, *Eriophoretum scheuchzeri*, *Carici dacicae – Drepanocladetum exannulati*, *Polytrichetum sexangularis*, *Poo supinae – Cerastietum cerastioidis*, *Salicetum herbaceae*, *Achilleo schurii – Dryadetum octopetalae*, *Rhododendro myrtifolii – Pinetum mugii* etc.

Aici se întâlnesc o serie de plante rare pentru flora României, endemite carpatice: *Cardaminopsis neglecta*, *Papaver corona-sancti-stephani*, *Silene nivalis*, *Chrysosplenium alpinum*, *Doronicum carpaticum*, *Poa deylii*, *Soldanella hungarica*, *Carex nigra dacica*, *Festuca versicolor*, *Senecio abrotanifolius carpaticus*, *Melampyrum saxosum*; relictice glaciare: *Juncus castaneus*, *Juncus triglumis*, *Carex lachenalii*, *Ranunculus glacialis*.

Rezervația constituie un important refugiu pentru capra neagră, ursul brun, râș, pisica sălbatică etc. Avifauna din zonă cuprinde 113 specii de păsări, dintre care: *Carduelis spinus*, *Falco subbuteo*, *Accipiter nisus*, *Serinus serinus*, *Prunella modularis*, *Anthus trivialis*, *Anthus spinoleta*, *Pyrrhula pyrrhula*, *Fringilla montifringilla* (A. Filipașcu) etc.

Măsuri de management pentru rezervația științifică Bila-Lala

Pe raza rezervației științifice Bila-Lala sunt interzise următoarele activități:

- a) tăierile de jneapăn;
- b) dezvoltarea infrastructurii turistice;
- c) colectarea probelor biologice fără un aviz din partea APNMR;
- d) aprinderea focului;
- e) camparea în afara zonei marcate;
- f) aruncarea deșeurilor menajere în lacurile glaciare Bila, Lala;
- g) pășunatul cu oi, capre, vaci;
- h) introducerea speciilor alohtone.

d) Rezervația Științifică Corongiș

Aria propusă ca rezervație științifică de către Consiliul Științific al PNMR cuprinde Vârful Corongiș (1987 m) și arealul înconjurător, având o suprafață de 614,9 ha. Substratul calcaros determină existența unei flore și faune interesante din punct de vedere științific.

Rezervația științifică Corongiș cuprinde:

- parcelele de pădure: UP V, u.a. 49 – 56; total pădure – 325,2 ha;

- parcele gol de munte: 91 B, 91 C, 92, 93, 94 N; total gol de munte –289,7 ha;
- suprafața totală a rezervației: **614,9** ha.

Ca floră enumerăm: *Thelidium gibbosum* (Lychenophyta, specie endemică), *Thelidium scrobiculare* (Lychenophyta, endemic pentru Munții Rodnei), *Amphoroblastia rodnensis* (Lychenophyta, endemic), *Amphoroblastia leptospora* (Lychenophyta, specie rară), *Amphoroblastia maculata* (Lychenophyta), *Amphoroblastia dermatodes* (Lychenophyta), *Involucrothele ungueri* (Lychenophyta), *Polyblastia pallescens* (Lychenophyta, specie rară), *Polyblastia papularis* (Lychenophyta, specie rară), *Blindia cuta* (Briophyta, specie rară), *Philomotis calcarea* (Briophyta, specie rară), *Hylocomium pyrenaicum* (Briophyta), floarea de colți (*Leontopodium alpinum*), bulbuci de munte (*Trollius europaeus*) etc.

Faună: *Leptoiulus corongisius* (Diplopode, endemit carpatic), marmota (*Marmota marmota*), *Pholidoptera transsylvanica* (Ortoptera), *Miramella ebneri* ssp. *carpatica* (Ortoptera), jderul (*Martes martes*), vipera de munte (*Vipera berus*), năpârca (*Anguis fragilis*), broasca roșie de munte (*Rana temporaria*) *Erebia sudetica radnensis*, *Erebia pharte* etc.

Măsuri de management pentru rezervația științifică Corongiș

Pe raza rezervației științifice Corongiș sunt interzise următoarele activități:

- a) pășunatul în zona stâncăriilor calcaroase;
- b) tăierile de jneapăn;
- c) dezvoltarea infrastructurii turistice;
- d) colectarea probelor biologice fără un aviz din partea APNMR;
- e) aprinderea focului;
- f) introducerea de specii alohtone.

2.1.5.3 Zone de protecție integrală

Cuprind cele mai valoroase bunuri ale patrimoniului natural din interiorul ariilor naturale protejate și sunt reprezentate de zona de conservare specială, desemnată prin OM 552/2003 și completată cu propunerea din planul de management ediția I-a 2006, respectiv golul subalpin și alpin (fostele zone de conservare specială).

Conform OM 552/2003, zona de conservare specială (actualmente zona de protecție integrală) a PNMR include parcelele și subparcelele forestiere 88 - 89, 90 - 94 UB II Prislop, OS Silva Borșa, 40%, 70A% - 71 B, 76 - 81, 89 - 90, 94 - 114, UP V Prislop a OS Borșa, 47 - 48, 69 - 70A% UB I Borșa, OS Alpina, 61 - 62, 69-82 UP VI Pietrosu a OS Vișeu, 63 - 68 UP VI OS Telciu, 83, 88 - 91 UP VI Pietrosu, OS Borșa 20 - 27 UB II Maieru SV, OS Maieru, 310 - 315 UP VII Sângeorz-Băi, OS Cormaia Anieș, 32B2% - 37 UB II Șesuri, OS Plaiurile Heniului, 7 - 9, 59 - 64 UB II MaieruSV, OS Maieru, 10 - 17, 19 - 22, 58 UB II Șesuri, OS Plaiurile Heniului, 18 din UP II Șesuri a OS Cârlibaba, 57A-58B din UP V Valea Vinului a OS Bistrița, 59-66A, B, C, D din UP V OS Cormaia Anieș, 67A - 80B; 86A - 94B din UP V a OS Valea Ilvei, 18 - 29B din UP VI Cobășel a OS Valea Ilvei și 30-38C UP VI Cobășel a OS Izvorul Someșului, 5A-78B din UPI a OS Feldru, 228A-229F din UP IV a OS Someș Țibleș, 90C-96N din UP I a OS Someș Țibleș, 89A-106B din UP I Cormaia Vest a OS Cormaia Anieș, 105-107 din UP II a OS Telciu, 78 - 108D din UP I Cormaia Est a OS Someș Țibleș, , 40A - 58E din UP IV Izvorul Rebrei a OS Telciu, 39A - 43C din UP I Săcel a OS Romuli, enclavele aflate în interiorul acestor grupuri de parcele, golul alpin aferent versantului nordic între Vf. Bătrâna și Vf. Repede, între Vf. Puzdrele și Vf. Gărgălău, partea superioară a bazinelor hidrografice ale văilor Bilei și Lala, zona de gol alpin a Muntelui Crăciunel și a Muntelui Curățel, precum și zona aferentă vârfului Corongiș. Această zonă totalizează **19 967,7 ha.**

Prin prezentul plan de management zona de protecție integrală a PNMR are suprafața totală de **26 993,84 ha**. Aceasta cuprinde zona de protecție integrală desemnată prin OM 552/2003 și creasta Munților Rodnei desemnată prin planul de management precum și suprafețele carierelor Gușețel – 0,6 ha și Piatra Rea – 5,0 ha, în care este interzisă reînceperea lucrărilor.

În zonele de protecție integrală sunt interzise:

a) orice forme de exploatare sau utilizare a resurselor naturale, precum și orice forme de folosire a terenurilor, incompatibile cu scopul de protecție și/sau de conservare, cu excepția pășunatului în zone desemnate de APNMR;

b) activitățile de construcții-investiții, cu excepția celor destinate administrării ariei naturale protejate și/sau activităților de cercetare științifică ori a celor destinate asigurării siguranței naționale sau prevenirii unor calamități naturale.

În zonele de protecție integrală, în afara perimetrelor rezervațiilor științifice cu regim strict de protecție, se pot desfășura următoarele activități:

a) științifice și educative;

b) activități de ecoturism care nu necesită realizarea de construcții-investiții;

c) utilizarea rațională a pajiștilor pentru cosit și/sau pășunat numai cu animale domestice, proprietatea membrilor comunităților care dețin pășuni sau care dețin dreptul de utilizare a acestora în orice formă recunoscută prin legislația națională în vigoare, pe suprafețele, în perioadele și cu speciile și efectivele avizate de administrația parcului, astfel încât să nu fie afectate habitatele naturale și speciile de floră și faună prezente;

d) localizarea și stingerea operativă a incendiilor;

e) intervențiile în scopul reconstrucției ecologice a ecosistemelor naturale și al reabilitării unor ecosisteme necorespunzătoare sau degradate, cu avizul administrației ariei naturale protejate, în baza hotărârii consiliului științific, și aprobate de către autoritatea publică centrală pentru protecția mediului și pădurilor;

f) acțiunile de înlăturare a efectelor unor calamități, cu avizul administrației ariei

naturale protejate, în baza hotărârii consiliului științific, cu aprobarea autorității publice centrale pentru protecția mediului și pădurilor. În cazul în care calamitățile afectează suprafețe de pădure, acțiunile de înlăturare a efectelor acestora se fac cu avizul administrației, în baza hotărârii consiliului științific, și cu aprobarea autorității publice centrale pentru protecția mediului și pădurilor;

g) acțiunile de prevenire a înmulțirii în masă a dăunătorilor forestieri, care nu necesită extrageri de arbori, și acțiunile de monitorizare a acestora;

h) acțiunile de combatere a înmulțirii în masă a dăunătorilor forestieri, care necesită evacuarea materialului lemnos din pădure, în cazul în care apar focare de înmulțire, cu avizul administrației, în baza hotărârii consiliului științific, cu aprobarea autorității publice centrale pentru protecția mediului și pădurilor.

Tabel nr. 15. Zone interzise de la pășunat pe raza PNMR- (Anexa nr. 5 – Harta zonelor interzise de la pășunat)

Nr.crt.	Zone interzise de la pășunat	Lista habitate, specii	Suprafața (ha)
1.	Vf. Mihăiasa	- <i>Leontopodium alpinum</i> - <i>Aquilegia transilvanica</i> - <i>Dianthus tenuifolius</i> - <i>Tozzia carpatica</i>	27,1
2.	Zona de culme de la Vf. Cormaia până la Fântâna lui Râțâfoi (cel puțin 200 m sub creastă să fie exclus de la pășunat)	- <i>Tozzia carpatica</i> - <i>Poa granitica</i> - <i>Gentiana lutea</i> - <i>Gentiana verna</i> - <i>Salix reticulata</i>	8,0
3.	Izvoarele Mihăiesei	- <i>Tetrao tetrix</i>	61,0

Nr.crt.	Zone interzise de la pășunat	Lista habitate, specii	Suprafața (ha)
		- <i>Tetrao urogallus</i> - <i>Leontopodium alpinum</i>	
4.	De la Vf. Puzdrele – Vf. Laptelui (o bandă de creastă)	- <i>Salix reticulata</i> - <i>Gentiana clusii</i> - <i>Silene nivalis</i>	14,4
5.	De la Șaua Galațului – versantul N al Muntelui Cailor – Izvorul Cailor	- <i>Salix bicolor</i> - <i>Silene nivalis</i> - <i>Gentiana clusii</i> - <i>Gentiana punctata</i> - <i>Carex bicolor</i> - <i>Rhododendron mirtifolium</i>	27,9
6.	Sub Șaua Gărgălăului, fundul Văii Bistricioara, mlaștinile în trepte (circa 50 ha, zonă cu vegetație bazifilă și acidofilă foarte interesantă, cu specii prezente doar în acest habitat din Carpații românești)	- <i>Carex chordorhiza</i> - <i>Silene nivalis</i> - <i>Hupertzia selago</i> - <i>Eriophorum scheuczeri</i> - <i>Silene nivalis</i> - <i>Swertia perennis</i> - <i>Rhododendron mirtifolium</i>	58,8
7.	Vf. Corongiș – până la Șaua Corongiș (de la 1800 – 1986 m, versantul E al Corongișului cu	- <i>Leontopodium alpinum</i> - <i>Trifolium badium</i>	151,1

Nr.crt.	Zone interzise de la pășunat	Lista habitate, specii	Suprafața (ha)
	jgheburile izvoarelor locale, cu vegetație deosebit de interesantă, una dintre specii fiind descrisă din acest habitat, sub Poarta Corongișului)	<i>- Dianthus tenuifolius</i> <i>- Leptoiulus coronfisius</i> <i>- Erebia sudetica</i> <i>ranensis</i> <i>- Pholidoptera</i> <i>transsylvanica</i> <i>- Gentiana punctata</i> <i>- Linum extraaxilare</i> <i>- Microtus tatricus</i>	
8.	Vf. Cișa – până la Coasta Netedă – Vf. Tomnatecu din culme (Fundul Putredului, versantul sudic și nordic, cu specii de plante deosebite)	<i>- Salix reticulata</i> <i>- Salix hastata</i> <i>- Salix capraea</i> <i>- Silene nivalis</i> <i>- Tozzia carpatica</i> <i>- Triturus montandoni</i> <i>- Tetrao tetrax</i> <i>- Tetrao urogallus</i>	14,1
9.	Vf. Tomnatic – Vf. Inău (specii de floră deosebite)	<i>- Ranunculus glacialis</i> <i>- Carex lachenalis</i> <i>- Papaver alpinum</i> <i>corona-sancti-stephani</i> <i>- Gentiana punctata</i> <i>- Silene bivalis</i> <i>- Tozzia carpatica</i>	73,8
10.	Izvorul Văii Băilor (zona	<i>- Eriophorum</i>	18,2

Nr.crt.	Zone interzise de la pășunat	Lista habitate, specii	Suprafața (ha)
	izvoarelor calcaroase cu specii de plante higrofile deosebite)	<i>vaginatum</i> - <i>Gentiana punctata</i> - <i>Crotonuron</i> - <i>Silene nivalis</i>	
11.	Creasta Crăciunel spre Inău (asociații vegetale deosebite)	- <i>Tozzia carpatica</i> - <i>Silene nivalis</i> - <i>Salix reticulata</i> - <i>Salix capraea</i>	47,1
12.	Poiana cu narcise de pe Masivul Saca	- <i>Narcissus stellaris</i> - <i>Silene nivalis</i> - <i>Rhododendron mirtifolium</i>	7,8
13.	Vf. Rabla (sunt prezente specii de floră deosebite)	- <i>Salix alpina</i> - <i>Salix reticulata</i> - <i>Salix capraea</i> - <i>Salix hastata</i>	14,4
14.	Rezervația științifică Pietrosu Mare	- <i>Silene nivalis</i> - <i>Marmota marmota</i> - <i>Gentiana punctata</i> - <i>Aquilegia transilvanica</i>	3547,6
15.	Rezervația științifică Lala – Bila	- <i>Carex lachenali</i> - <i>Silene nivalis</i> - <i>Tozzia carpatica</i> - <i>Gentiana punctata</i>	1318,2

Nr.crt.	Zone interzise de la pășunat	Lista habitate, specii	Suprafața (ha)
		<ul style="list-style-type: none"> - <i>Ranunculus glacialis</i> - <i>Rupicapra rupicapra carpathica</i> - <i>Papaver alpinum corona-sancti-stephani</i>	
16.	Rezervația științifică Piatra Rea	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Dianthus tenuifolius</i> - <i>Leontopodium alpinum</i> - <i>Erebia sudetica radnensis</i> - <i>Silene nivalis</i> - <i>Silene zawadski</i> - <i>Pholidoptera transsylvanica</i> - <i>Tozzia carpatica</i> - <i>Mircotus tatricus</i>	291,0
17.	Rezervația științifică Corongiș	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Silene nivalis</i> - <i>Leontopodium alpinum</i> - <i>Gentiana punctata</i> - <i>Trifolium alpestre</i> - <i>Sorbus dacica</i> - <i>Tetrao tetrix</i> - <i>Triturus montandoni</i> - <i>Vipera berus</i>	614,9

Nr.crt.	Zone interzise de la pășunat	Lista habitate, specii	Suprafața (ha)
		- <i>Pholidoptera transsylvanica</i> - <i>Ursus arctos</i> - <i>Lynx lynx</i> - <i>Canis lupus</i> - <i>Salix hastata</i>	
TOTAL			6301,4

În cazul în care în urma cercetărilor științifice viitoare, se vor identifica și alte zone cu specii de floră și faună vulnerabile la activități de pășunat, acestea vor fi excluse de la pășunat.

Descrierea unor zone de interes deosebit din zonele de protecție integrală

a) Turbăria Tăul Muced

Situat pe culmea principală a Munților Rodnei, la obârșia Văii Strâmba ce coboară la Romuli, vărsându-se în Sălăuța, Tăul Muced este o mlaștină oligotrofă izolată la zeci de km de celelalte tinoave din regiune și este situată la o altitudine de 1400 m. Tinovul apare ca un ochi de apă înconjurat de un arboret de molid. Inițial a fost o depresiune în substratul eocenic (conglomerat) care s-a umplut cu apă din precipitații. În prezent mlaștina are două ochiuri de apă pe o suprafață de 1500 m².

Sfagnetul a format un „lagg” care se întinde pe circa 2 ha, fiind situat la limita județelor Bistrița Năsăud și Maramureș, slab dezvoltat înspre Maramureș din cauza pantei accentuate, mai bine dezvoltat spre sud, pe o pantă mai lină. După sondaje sumare, grosimea stratului de sfagnet în diferite stadii de

turbificare ajunge la peste 4 m. Pitorescul acestui tinov îl constituie cele două pâlcuri de pin montan prezente pe malul apei.

Pe stratul de mușchi se găsesc plante reprezentative: *Scheuchzeria palustris*, *Eriophorum vaginatum*, *Carex pauciflora*, *Vaccinium myrtillus*, *Drosera rotundifolia* (plantă carnivoră), *Listera cordata*, *Homogyne alpina*, *Carex goodenowil*, *Dicranum scoparium*, *Pleurozium schreberi*, *Polytrichum strictum*, *Bazzania trilobata*, *Sphagnum robustum*, *S. amblyphyllum*, *S. magellanicum*, *S. acutifolium*, *S. cuspidatum* etc.

Conform OM 552/2003, suprafața inclusă în protecție integrală este de 0,5 ha, cuprinzând numai luciul de apă și mlaștina limitrofă. Având în vedere importanța științifică a turbăriei precum și necesitatea protejării zonei, se impune extinderea suprafeței de protecție integrală la 2 ha, care înconjoară acest tinov.

b) Peștera Izvorul Albastru al Izei

Peștera a fost declarată rezervație prin Legea 5/2000, având o suprafață de protecție de 100 ha. Este cea mai mare peșteră din județul Maramureș (2440 m), situată pe versantul nordic al Vf. Bătrâna (1710 m), la cota 1250 m. Intrarea în peșteră e monumentală și impresionantă, apele ajungând pe fundul unei doline de circa 30 m adâncime.

Peștera are săli de 20-30 m înălțime, cascade înalte de până la 15 m, denivelare de - 170 m, iar la 300 m de la intrare, apele ajung la baza calcarelor. La contactul cu șisturile cristaline s-a format „argila de Iza”, un amestec de minerale argiloase (prezența oxizilor de titan). Se dezvoltă în șisturi cristaline sericito-cloroase și calcare sedimentare.

Importanța peșterii este dată de geneza sa, determinată prin captarea în subteran a unui pârâu și constituirea unui dren carstic de mari dimensiuni pe contactul dintre calcar și șisturile cristaline, apoi prin situația stratigrafică, tectonică și hidrogeologică pe care o reflectă, precum și prin prezența, geneza și mineralogia depozitelor de caolin. La importanța științifică a peșterii se mai adaugă frumusețea galeriilor și a cascadei.

Face parte din zona de protecție integrală.

Peștera Iza, componentă a ansamblului carstic Iza se află în custodia Asociației Speo Montana Baia Mare, a căror rapoarte intermediare au fost analizate de către APNMR.

c) Izvorul Bătrâna (Ponorul Izei)

Rezervație declarată prin L 5/2000 cu suprafața de 0,5 ha. Ponorul este o insurgență în care apele pârâului pătrund în peștera Iza. Ponorul de la intrarea în peștera Izei este o fostă dolină impresionantă, cu pereții stâncoși în care apele pârâului Bătrâna pătrund printr-un mic canion cu cascade; fenomene endocarstice de excepție, monumentale, dezvoltate în calcare eocene.

Căi de acces: din Moisei (DN18) se urcă pe DF de pe Izvorul Dragoș 7 km, apoi pe potecă, pe pârâul Sterpu (denumirea cursului inferior al V. Bătrâna) 4 km până la ponor. Din Dealul Moiseiului (DN 17C) se urmează DF spre sud, pe V. Izei 7 km până la Izbulul Izei. De aici, încă 400 m km în amonte, apoi 2 km la stânga pe DF, de unde, pe potecă nemarcată, cca. 1 oră până la peșteră.

d) Carstul din Dealul Popii

Dealul Popii (1230 m) este situat la 1,5 km vest de Valea Vinului. Calcarele cristaline aparțin seriei de Cimpioasa (devonian – carbonifer). Cele 7 cavități cunoscute în Dealul Popii (P. Baia lui Schneider, P Speranței, P lui Mihai, P Rece, P Strâmtă, P cu Puț, Grota Baia lui Schneider) au aspecte destul de diferite, dar ceea ce frapează este caracterul general descendent. Sunt cavități cu spații largi rezultate din modelarea polifazică a unor diaclaze (Baia lui Schneider, P. lui Mihai) cât și cavități strâmte și joase dezvoltate pe diaclaze de tracțiune gravitațională (P. Rece, P. Strâmtă, P. cu Puț). O morfologie deosebită are P. Speranței, cu galerii de dimensiuni reduse dar cu aspect labirintic.

În peștera Baia lui Schneider s-au efectuat lucrări de exploatare a unui minereu auro-argentifer oxidat denumit „brăuna”, lucrări care au încetat la începutul secolului XIX. Peștera conține o cantitate considerabilă de aragonit și faună cavernicolă. Deși s-au scos cantități impresionante de aragonit din peșteră,

aceasta mai păstrează zone încă neatinse de daltă omului. Importanța științifică este dată de mineralogia acesteia, speleoteme de calcit și aragonit, gradul lor de cristalizare și recristalizare, fiind excepționale.

Din fauna cavernicolă identificată în Peștera Baia lui Schneider, P. lui Mihai, P. Speranței amintim: *Pogonognathellus flavescens* (colembol), *Plutomurus unidentatus* (colembol), *Deuteraphorura silvarius* (colembol), *Meta renardi* (araneid), *Lepthyphantes sp.* (araneid), *Clubiona sp.* (araneid), *Kalaphorura tuberculata* (colembol), *Neanura muscorum* (colembol), *Micrargus herbigradus* (araneid) etc.

e) Peștera Cobășel

Declarată rezervație speologică prin L 5/2000, peștera este localizată în versantul stâng al Văii Cobășel, la circa 6 km de comuna Șanț și la 60 m amonte de P. Râsului. Are o dezvoltare de 570 m și o denivelare de – 30 m. Se dezvoltă în formațiunea carbonatică mediană a seriei de Rebra de vârstă precambriană și este constituită din formațiuni terigene (micașisturi, cuarțite) cu intercalații de gnaise și amfibolite. Formele de coroziune (septe parietale și de tavan) sunt omniprezente.

Cele mai frecvente speleoteme sunt cele datorate apelor de condensare, formațiuni parietale de tipul coralitelor (Galeria Diaclazei, Galeria Puțului). Formațiunile de prelingere (cruste parietale și dom stalagmitic) sunt prezente la intersecția Galeriei Centrale cu Galeria Diaclazei. Cruste carbonatice tapisează etajul superior al Galeriei Diaclazei.

Peștera Cobășel, dezvoltată în calcare cristaline, poate fi considerată un model pentru cavitățile formate din apele de infiltrație, stagnante la contactul permeabil – impermeabil. Golurile formate în regim freatic au frecvente cristalizări de tip coralitic, rezultat al cristalizării din apa de condensare. Galerile peșterii sunt astfel un excelent laborator în care poate fi aprofundat modul de formare și morfologia acestei categorii de speleoteme.

Este inclusă în zona de protecție integrală a PNMR.

f) Izvoarele Mihăiesei

Sector montan din masivul Mihăiasa (1805 m) de pe versantul sudic al Munților Rodnei, declarat rezervație prin L 5/2000 cu suprafața de 50, iar suprafața propusă de către Consiliul Științific al PNMR este de 61 ha. În apropierea obârșiei pârâului Mihăiasa se află Stânca Iedului și în vecinătate Bujdeie, constituite din roci cristaline, acoperite în cea mai mare parte de molid, mai rărit spre vârf, unde, locul arborilor este preluat de arbuști. Zona este importantă deoarece conservă o populație de cocoș de mesteacăn (*Tetrao tetrix*).

g) Poiana cu narcise de pe Masivul Saca

Poiana cu narcise (*Narcissus stellaris*) pe versantul estic al muntelui Saca, la o altitudine de 1600 m, este declarată rezervație prin L 5/2000, cu o suprafață de 5, iar suprafața propusă de către Consiliul Științific al PNMR este de 7,8 ha. În perioada de înflorire, poiana oferă o imagine inedită. Zona este caracterizată prin soluri brune acide, pe alocuri brune acide litice și soluri negre acide. Alături de narcise se regăsesc plante ca: *Festuca rubra*, *Trifolium repens*, *Phleum alpinum*, *Carex leporina*, *Potentilla anserina*, *Campanula abietina*, *Alchemilla hybrida*, *Veronica serpyllifolia*, *Thymus pulcherrimus*, *Juncus conglomeratus* etc.

Tot aici s-au găsit specii interesante de: enchitreide (*Cernosvitoviella carpathica*, *Achaeta camerani*, *A. eiseni*, *Fridericia bisetosa*, *F. paroniana*, *F. aurita*, *F. regularis*, *F. hegemon*, *Henlea heleotropha*, *Enchytraeus bucholz*, *Marionina communis*, *M. filiformis*, *M. argentea*, *M. southerni*), colebole (*Folsomia quadrimaculata*, *F. inoculata*, *Isotomiella minor*, *Onychiurus globatus*, *O. spectabilis*, *Tullbergia affinis*, *Isotomia violacea*, *Hypogastrura succinea*, *Neanura muscorum*, *Tomocerus longicornis*, *Orchesella spectabilis*), lepidoptere (*Catascia diludaria*, *Standfussiana lucernea*, *Pieris bryoniae*) etc.

h) Tăurile Buhăiescu

La sud de culmea Pietrei Albe, sub Vârfurile Buhăiescu se adăpostește o salbă de 4 lacuri glaciare alpine, Tăurile Buhăiescu, cunoscute de localnici sub denumirea de „ochiuri de mare”, sau Iezerele Buhăiescu.

La o jumătate de oră de coborât din șaua Pietrosului se ajunge la primul lac Buhăiescu de forma mai alungită, care captează un pârâu ce izvorăște din suprafața luciului de apă. Pârâul care se revarsă ajunge în al doilea ochi de lac care este și cel mai întins ca suprafață dintre Tăurile Buhăiescu și cel mai adânc (cel mai adânc dintre lacurile glaciare alpine din Masivul Munților Rodnei (5,2 m).

În aceeași linie mai în aval este plasat următorul lac, iar ultimul este deviat în direcția sud, pe o poliță alpină, după care șuvoiul de apă se revarsă în cascade spre pajiștea alpină până în pr. Buhăiescu Mare.

i) Creasta principală a Munților Rodnei

Creasta principală a Munților Rodnei se include în totalitate în zona de protecție integrală conform studiului aprobat de COMN și MMP, a hotărârii membrilor Consiliului Științific al APNMR.

Pasul Pietrii (1196 m) – Vf. Bătrâna (1710 m) – Podu Bătrânei – Vf. Gropilor (2063 m) – Vf. Rebra (2119 m) – Vf. Cormaia (2033 m) – Vf. Repedea (2074 m) – Vf. Negoiasa Mare (2041 m) – Vf. Puzdrele (2188 m) – Vf. Anieșu Mare (2172 m) – Vf. Laptelui (2145 m) – Vf. Galațului (2048 m) – Șaua Galațului (1822 m) – Șaua Gărgălău (1907 m) – Vf. Gărgălău (2158 m) – Vf. Omului (2135 m) – Vf. Cișa (2139 m) – Tarnița Putredului (1960 m) – Vf. Inău (2279 m) – Șaua cu Lac (2140 m) – Vf. Inăuț (2222 m).

2.1.5.4 Zone de conservare durabilă (tampon)

Zonele tampon, în parcurile naționale denumite zone de conservare durabilă, fac trecerea între zonele cu protecție integrală și cele de dezvoltare durabilă, sau limitele externe ale parcului. Suprafața acestora este de **14 248,76 ha**.

Aici este inclus și primul rând de parcele forestiere întregi limitrofe zonelor cu protecție strictă sau integrală, unde sunt permise lucrări de îngrijire și conducere a arboretelor, lucrări speciale de conservare cu accent pe promovarea regenerării naturale și fără extragerea lemnului mort, cu excepția cazurilor în care se manifestă atacuri de dăunători ai pădurii ce se pot extinde pe suprafețe întinse, cu o suprafață de **2 352,1** ha.

Unitățile amenajistice cuprinse în primul rând de parcele întregi limitrofe zonelor cu protecție strictă sau integrală în PNMR sunt redate în tabelul nr. 16 :

Nr. crt.	Ocol Silvic	UP	u.a.	Suprafața (ha)
1	Izvorul Somesului	VI	39A	58
2	Valea Ilvei	V	81, 85A, 85B, 85C, 85D, 95A, 95B, 95C, 95F1, 96B, 96A, 97A, 97B, 97C, 97D, 97F1	158,2
3	Bistrița	V	48A, 48B, 48C	38,7
4	Feldru	I	49A, 49B, 49C, 49V, 50A, 50B, 79A, 79B, 79C, 84A, 84B, 84C, 85A, 85B, 85C, 86A, 86B, 86C, 87A, 87B	176,1
5	Someș-Țibleș	I	90A, 90B, 90N, 18A, 18B, 17A, 17B, 17C, 17D, 16A, 16B, 16C, 15A, 15B, 8, 7A, 7B, 6A, 6B, 6C, 6D, 5A, 5B, 5C, 5D, 5E, 5F, 89A, 89B, 79A, 79B, 79C, 80A, 80B, 124A, 124B, 124C, 48A, 48B, 48C, 48D	567,5

Nr. crt.	Ocol Silvic	UP	u.a.	Suprafața (ha)
6	Cormaia-Anieș	I	88A, 88B, 87A, 87B, 87C, 218A, 218B, 218C, 219	155,2
7	Telciu	IV	34C, 34B, 34V, 35V2, 35V1, 35B, 35C, 35E, 35A, 35D, 34A, 36A, 36B, 36EIV, 37A, 37B, 37V, 38, 38EI, 39A, 88, 87A, 87B, 87C, 87D, 87N, 86A, 86B	442,7
8	Romuli	I	44A, 44B, 44C, 45A, 45B, 46A, 46B	138,1
9	Maieru	II	40A, 40B, 40C, 39A, 39B, 29A, 29B, 29C, 29D, 29E, 29F, 29G, 29I, 29J, 29H, 29N, 19A, 19B, 19C, 19D, 19E	184,2
10	Plaiurile-Heniului	I	8A, 8B, 8C, 8D, 8E, 8F, 8G, 8H, 9A, 9B, 9C, 13, 14A, 14B, 14C, 14D, 14E, 14F, 14G	242,3
		II	26A, 26B, 26C, 26D, 25A, 25B, 25C, 25D, 25E, 25F, 25G, 25L, 25K, 25I, 25J, 25H, 25K, 23A, 23B, 23C, 57A, 57B, 57C, 57D, 57E, 57J, 57F, 57G, 57H, 57I, 57L, 57K	191,1
TOTAL				2 352,1

În zonele de conservare durabilă se pot desfășura următoarele activități:

- a) științifice și educative;

- b) activități de ecoturism care nu necesită realizarea de construcții-investiții;
- c) utilizarea rațională a pajiștilor pentru cosit și/sau pășunat pe suprafețele, în perioadele și cu speciile și efectivele avizate de APNMR, astfel încât să nu fie afectate habitatele naturale și speciile de floră și faună prezente;
- d) localizarea și stingerea operativă a incendiilor;
- e) intervențiile pentru menținerea habitatelor în vederea protejării anumitor specii, grupuri de specii sau comunități biotice care constituie obiectul protecției, cu aprobarea autorității publice centrale pentru protecția mediului și pădurilor, cu avizul administrației ariei naturale protejate, în baza hotărârii consiliului științific, a planului de acțiune provizoriu, elaborat și valabil până la intrarea în vigoare a planului de management;
- f) intervențiile în scopul reconstrucției ecologice a ecosistemelor naturale și al reabilitării unor ecosisteme necorespunzătoare sau degradate, cu avizul administrației ariei naturale protejate, în baza hotărârii consiliului științific, aprobate de către autoritatea publică centrală pentru protecția mediului și pădurilor;
- g) acțiunile de înlăturare a efectelor unor calamități, cu avizul administrației ariei naturale protejate, în baza hotărârii consiliului științific și, ulterior, cu aprobarea autorității publice centrale pentru protecția mediului și pădurilor. În cazul în care calamitățile afectează suprafețe de pădure, acțiunile de înlăturare a efectelor acestora se fac cu avizul administrației ariei naturale protejate, în baza hotărârii consiliului științific, aprobate ulterior de către autoritatea publică centrală pentru protecția mediului și pădurilor;
- h) activitățile de protecție a pădurilor, acțiunile de prevenire a înmulțirii în masă a dăunătorilor forestieri, care necesită evacuarea materialului lemnos din pădure în cantități care depășesc prevederile amenajamentelor, se fac cu avizul administrației ariei naturale protejate, în baza hotărârii consiliului științific și, ulterior, cu aprobarea autorității publice centrale pentru protecția mediului și pădurilor;

i) activități tradiționale de utilizare a unor resurse regenerabile, în limita capacității productive și de suport a ecosistemelor, prin tehnologii cu impact redus, precum recoltarea de fructe de pădure, de ciuperci și de plante medicinale, cu respectarea normativelor în vigoare. Acestea se pot desfășura numai de către persoanele fizice sau juridice care dețin/administrează terenuri în interiorul parcului sau de comunitățile locale, cu acordul APNMR;

j) lucrări de îngrijire și conducere a arboretelor, lucrări speciale de conservare cu accent pe promovarea regenerării naturale și fără extragerea lemnului mort, cu excepția cazurilor în care se manifestă atacuri de dăunători ai pădurii ce se pot extinde pe suprafețe întinse, în primul rând de parcele întregi limitrofe zonelor cu protecție strictă sau integrală, în restul zonei-tampon fiind permisă aplicarea de tratamente silvice care promovează regenerarea pe cale naturală a arboretelor: tratamentul tăierilor de transformare spre grădinărit, tratamentul tăierilor grădinărite și cvasigrădinărite, tratamentul tăierilor progresive clasice sau în margine de masiv cu perioada de regenerare de minimum 10 ani.

Tratamentele silvice se vor aplica cu restricții impuse de planul de management al APNMR.

k) activități tradiționale de utilizare a resurselor regenerabile, prin introducerea de tehnologii cu impact redus.

2.1.5.5 Zone de dezvoltare durabilă

Zonele de dezvoltare durabilă a activităților umane sunt zonele în care se permit activități de investiții/dezvoltare, cu prioritate cele de interes turistic, dar cu respectarea principiului de utilizare durabilă a resurselor naturale și de prevenire a oricăror efecte negative semnificative asupra biodiversității.

În această categorie se încadrează restul suprafeței care este limitată spre exterior de limitele parcului național, și spre interior de limitele zonei de conservare durabilă.

Această zonă include:

a) Zona de dezvoltare durabila-Valea Vinului, care este compusă din:

i) Parte din intravilanul localității Valea Vinului, respectiv- 12,0 ha;

ii) Zona învecinată de extravilan, în amonte, pe firul Văii Izvorul Băilor, care cuprinde construcțiile existente, ale fostei Exploatări Miniere Rodna, aflate momentan în proprietatea SC MHC Izvorul Băilor SRL și SC Grupul Izvorul Băilor SRL, în suprafață de 1,4 ha;

iii) Zona de extravilan de la Trecătoarea Dracului până la borna 210 UP V, OS Valea Ilvei, respectiv platforma drumului și firul văii, până la fosta captare de apă, realizată de Exploatarea Miniera Rodna – 1, 0 ha;

iv) Suprafața de construcții existente, de pe Izvorul Băilor până la captarea pentru reamenajarea hidroenergetică pe râul Izvorul Băilor, conform Deciziei nr.10 din data de 16.04.2010 emisă de CȘ al PNMR, suprafață de 1,9 ha.

Total suprafață inclusă în zona de dezvoltare durabilă Valea Vinului 16,3 ha.

b) Fânaț Rebra proprietate Sărmaș Ioan, lângă râul Rebra și pâraul Gușet – 1,2 ha;

c) Intravilanul din localitatea Borșa, jud. MM, strada Fantana - 7,0 ha;

d) Zona Iza Izvor (cabana și anexele gospodărești) din intravilanul comunei Săcel – 0,2 ha (parcela 43C-Ocolul Silvic Romuli);

e) Zona solicitată de Primăria Sîngeorz-Băi prin scoaterea acesteia din zona de protecție integrală și includerea zonei în dezvoltare durabilă, suprafață ocupată pentru pârtie și amenajările propuse în solicitarea **”Amenajare Domeniul Schiabil – Nedeia Țăranului” – loc. Sîngeorz – Băi , jud. Bistrița Năsăud”**.

Suprafața inclusă în zona de dezvoltare durabilă a parcului, totalizează 137,96 ha.

S-a emis HOTĂRÂREA Nr. 61/2012 –se aprobă propunerea de modificare a zonării interne a Parcului Național Munții Rodnei pentru suprafața

pe care Primăria Sîngeorz-Băi solicită, prin scoaterea acesteia din zona de protecție integrală și includerea în zona de dezvoltare durabilă, în vederea analizării în viitor a documentației tehnice aferente proiectului.

Această zonare se referă strict la suprafața ocupată pentru pârție și amenajările propuse în solicitare, cu respectarea strictă a destinației pentru care a fost făcută. Prezenta hotărâre intră în vigoare numai după aprobarea Planului de Management al Parcului Național Munții Rodnei, cu modificările mai sus menționate. După aprobare, proiectul va fi reanalizat în vederea emiterii unei hotărâri în acest sens.

Suprafața inclusă în zona de dezvoltare durabilă a parcului, totalizează 162,7 ha.

Prin Deciziile nr. 4 și nr 5 ale Consiliul Științific al Parcului Național Munții Rodnei întrunit în data de 16 aprilie 2010, carierele Cormaia și Anieș situate la limita parcului, au fost scoase înafara limitelor parcului. Suprafata celor doua cariere însumează 13,2 ha. Prin Hotărârea Consiliului Local al Comunei Rebra, au fost introduse în parc 31,3 ha pășune aparținând comunei Rebra, în schimbul acestor terenuri.

Zona de dezvoltare durabilă Fântâna

La vest limita pornește de la confluența pârâului Zănoaga cu paraul Fântâna urmărind în amonte firul pârâului Fântâna, ajungand la borna silvică 82 (UP V Prislop).

La sud-est De aici se continuă spre est urmărind limita inferioara a fondului forestier , până intalneste suprafata carierei Piatra Rea, apoi limita coboară în drumul industrial ajungand în pârâul Zănoaga.

La nord limita coboară din acest punct urmărind firul văii Zănoaga până la confluența cu pârâul Fântâna.

Zona de dezvoltare durabilă Valea Vinului

Zona de dezvoltare durabilă Valea Vinului reprezintă suprafața de intravilan a localității Valea Vinului situată în Parcul Național Munții Rodnei, respectiv 12,0 ha și Zona învecinată de extravilan, în amonte, pe firul Văii Izvorul Băilor, care cuprinde construcțiile existente, ale fostei Exploatări Miniere Rodna, aflate momentan în proprietatea SC MHC Izvorul Băilor SRL și SC Grupul Izvorul Băilor SRL (tronson2), în suprafață de 1,4 ha, suprafața cu construcții existente de pe Izvorul Băilor până la captarea pentru reamenajarea hidroenergetică pe râul Izvorul Băilor (tronson1), în suprafață de 1,9 ha, precum și Zona de extravilan de la Trecătoarea Dracului până la borna 210 UP V, OS Valea Ilvei, respectiv platforma drumului și firul văii, până la fosta captare de apă, realizată de Exploatarea Miniera Rodna – 1,0 ha;

Total suprafața inclusă în zona de dezvoltare durabilă Valea Vinului 16,3 ha.

Limita acestei zone pleacă din punctul de intersecție al Pârâului Valea Secii cu Pârâul Valea Vinului, urmează Pârâul Valea Secii circa 20 metri amonte până la limita fondului forestier din UP V Valea Ilvei, u.a. 43A. Din acest punct limita zonei de dezvoltare durabilă urmărește liziera pădurii (u.a. 43A, 44A, 44B, 45A, 45C, 45D, 46A) trecând pe deasupra caselor și terenurilor agricole ale locuitorilor din Valea Vinului și prin bornele silvice 123, 124 din UP V, ajungând la intersecția dintre Izvorul Roșu și Izvorul Băilor, borna silvică 192 din UP V. De aici, pe liziera pădurii, limita zonei de dezvoltare durabilă urcă pe partea stângă a drumului forestier Izvorul Băilor până ajunge la clădirile aflate în proprietatea SC MHC Izvorul Băilor SRL. Urmărește în continuare limita pădurii până la intersecția drumului forestier cu un drum de TAF ce coboară din partea dreaptă, punct situat lângă Trecătoarea Dracului. Urcă pe partea stângă a drumului trecând prin bornele silvice 194, 195 și 196 din UP V Valea Vinului, Ocolul Silvic Valea Ilvei până la intersecția drumului cu pârâul Izvorul Băilor. De aici limita urmărește în amonte malul stâng al pârâului până la stația de captare și traversează pârâul la borna silvică 210 din UP V Valea Vinului. De la

borna 210 din UP V Valea Vinului limita urmează în aval partea stângă a drumului până la intersecția cu pârâul Izvorul Băilor ajungând la borna 212 din UP V Valea Vinului. Coboară apoi pe malul stâng al pârâului până la Trecătoarea Dracului. Din acest punct, coboara pe liziera pădurii, apoi pe pârâu până la poarta de intrare a SC MHC Izvorul Bailor, lăsând în interiorul zonei de dezvoltare durabilă clădirile fostei exploatare miniere, aflate acum în proprietatea SC MHC Izvorul Bailor si SC Grupul Izvorul Bailor SRL. De aici limita zonei de dezvoltare durabilă urmează în aval malul drept al Pârâului Izvorul Băilor până la borna 194 din UP V. Traversează Pârâul Izvorul Băilor urmând limita fondului forestier din UP V, u.a. 99B, trece prin borna silvică 214 din UP V, ajungând în punctul în care limita pădurii atinge din nou pârâul. De aici limita zonei de dezvoltare durabilă urmează malul drept al Pârâului Izvorul Băilor până la confluența cu Pârâul Izvorul Roșu, trecând pe lângă Pensiunea Suzzy. De la confluența celor două pâraie urmează malul drept al pârâului nou format numit Valea Vinului, traversează localitatea Valea Vinului, ajungând la intersecția Pârâului Valea Secii cu Pârâul Valea Vinului.

În zonele de dezvoltare durabilă se pot desfășura următoarele activități, cu respectarea prevederilor din planurile de management:

- a) activități tradiționale de cultivare a terenurilor agricole și de creștere a animalelor;
- b) activități tradiționale, cum ar fi pășunatul, cositul dacă sunt făcute în mod rațional și nu deteriorează mediul natural, trebuiesc menținute, pentru ca o parte a mediului natural a evoluat de-a lungul anilor sub influența acestora, iar încetarea bruscă a lor poate duce la modificări ale peisajului, și chiar la scăderea bogăției de specii;
- c) lucrări de îngrijire și conducere a arboretelor și lucrări de conservare;
- d) aplicarea de tratamente silvice care promovează regenerarea pe cale naturală a arboretelor: tratamentul tăierilor de transformare spre grădinarit, tratamentul tăierilor grădinarite și cvasigrădinarite, tratamentul tăierilor progresive clasice

sau în margine de masiv, tratamentul tăierilor succesive clasice ori în margine de masiv, tratamentul tăierilor în crâng în salcâmete și zăvoaie de plop și salcie.

e) activități specifice modului de producție ecologic de cultivare a terenului agricol și creșterea animalelor, în conformitate cu legislația specifică din sistemul de agricultură ecologică;

f) alte activități tradiționale efectuate de comunitățile locale;

g) activități de construcții/investiții, cu avizul administratorilor ariilor naturale protejate pentru fiecare obiectiv, conforme planurilor de urbanism legal aprobate. (*Legea 49/2011*).

h) alte activități cu impact negativ ar fi și colectarea de materiale de construcție disponibile în zonă ca pietre, pietriș și nisip, necesită supunerea spre aprobare în cadrul Administrației PNMR și după caz, eliberarea avizului. Pentru a reduce impactul negativ al acestor activități, trebuie găsite surse alternative generatoare de venituri, care să ducă la scăderea presiunii antropice asupra resurselor naturale. Dezvoltarea unor investiții, cum ar fi exploatarea de ape carbogazoase, sulfuroase (mofete) ș.a., necesită analiza detaliată a impactului acestora și se vor supune aprobării Consiliului Științific al APNMR.

În zonele de intravilan din Zona de Dezvoltare Durabilă, se vor respecta unele reguli cu privire la materialele de construcție folosite, aspectul exterior al clădirilor, împrejurimi, înălțimea maximă a clădirilor după cum urmează:

1. folosirea acoperișurilor tradiționale, în 2 sau 4 ape, cu pante rezezi; folosirea cu generozitate a materialului lemnos;
2. folosirea tehnicilor tradiționale de lucru în lemn;
  - a) îmbinări în coadă de rândunică;
  - b) ornamente la stâlpi și grinzi;
  - c) ancadramente la uși și ferestre.
3. folosirea împletiturilor din nuiele;
4. perpetuarea ideii prispei ca element de tranziție între interior și exterior;
5. folosirea obloanelor pentru protejarea ferestrelor și ușilor;

6. materiale de finisaj recomandate;
- a) pentru elevație (construcții, împrejmuiri): zidării sau placaj din piatră, tencuieli cu praf de piatră;
  - b) pentru pereți: tencuieli simple sau speciale, lemn;
  - c) pentru tâmplărie: lemn;
  - d) pentru balustrade, împrejmuiri: lemn, împletituri nuiele, metal vopsit cu vopsea mată;
  - e) pentru învelitoare: țiglă ceramică, țiglă beton, lemn (șiță, șindrilă).

Este interzisă:

- 1. realizarea construcțiilor cu regim de înălțime mai mare de D+P+M; se admite doar în cazul construcțiilor de interes public sau în cazuri foarte bine justificate - situație în care se va organiza concurs de idei;
- 2. utilizarea materialelor strălucitoare: inox, aluminiu, tablă zincată;
- 3. utilizarea învelitorilor din azbociment și a oricărui material lucios sau strălucitor;
- 4. culorile acoperișurilor vor avea tonuri închise și sobre, urmărind asemănarea cu acoperișurile tradiționale din lemn;
- 5. amplasarea construcțiilor față de limitele laterale și posterioare la o distanță mai mică de 1,90 m. Vor fi respectate distanțele între clădiri impuse de „Normativul de siguranță la foc a construcțiilor” astfel încât să nu fie necesară prevederea zidurilor antifoc;
- 6. ridicarea împrejmuirilor dinspre circulațiile publice la o înălțime de 1.5 m, cu excepția porților care pot fi înalte;
- 7. realizarea împrejmuirilor opace, înspre circulațiile publice. Partea plină, opacă, nu va depăși înălțimea de 60 cm;
- 8. se interzice folosirea culorilor intense pe suprafețe mari ale fațadelor (maximum 20%).

2.1.5.6 Zone ecologice

Sunt limitrofe parcului și necesită anumite reglementări cu scopul evitării fragmentării habitatelor unor specii de interes deosebit, încurajându-se menținerea coridoarelor ecologice (de circulație) dintre aceste areale și cele din parc. Astfel se încurajează păstrarea integrității rețelelor ecologice existente. În aceste areale se recomandă utilizarea durabilă a resurselor naturale regenerabile.

În zonele de liniște existente în imediata vecinătate a parcului și declarate pentru prezența unor specii vulnerabile de erbivore (capră neagră – Căldarea glaciară Gagi), pești și carnivore mari (*Leuciscus souffia*, *Lynx lynx* - Defileul Izei), păsări (cocoșul de munte și mesteacăn – Vf. Bătrâna).

În **zonele de liniște** se impun următoarele măsuri de conservare:

- a) evaluarea stării de conservare a speciilor țintă;
- b) monitorizarea culoarelor de migrație locală spre parc;
- c) stabilirea unor puncte fixe de monitorizare pentru speciile țintă;
- d) realizarea unor observatoare pentru speciile țintă;
- e) identificarea culoarelor de migrație și declararea ca și coridoare ecologice;
- f) se interzice accesul motorizat;
- g) se interzice zgomotul și sunetele puternice pentru evitarea deranjării speciilor de faună;
- h) se interzice colectarea eșantioanelor de probe biologice în ceea ce privește speciile țintă (capre negre, carnivore mari, cocoș de munte, cocoș de mesteacăn) fără o evidențiere clară a statutului favorabil de conservare;
- i) se interzice pescuitul până la evaluarea clară a stării favorabile de conservare a speciilor de pești protejați;
- j) se interzice utilizarea pesticidelor și insecticidelor;
- k) interzicerea vânătorii la speciile țintă (carnivore mari, capre negre, cocoș de munte, cocoș de mesteacăn) până la o evidențiere clară a stării favorabile de conservare;

l) tăierile de pădure pe suprafețe mai mari de 0,5 ha.

Suprafața zonelor de liniște va fi stabilită în activitățile de monitorizare viitoare însă se impune asigurarea măsurilor de conservare propuse pe o distanță de minim 2 km față de limita parcului.

Coridoarele ecologice vor fi identificate cu precădere în zonele de liniște, fiind zonele utilizate de speciile de erbivore, carnivore mari, pești, păsări. Aceste coridoare vor fi susținute de o bază științifică ca argument pentru declararea ca arii protejate din categoria coridoarelor ecologice.

De interes deosebit sunt: Căldarea Gagi, Preluca Măgurii, Vf. Măgurii, Complexul carstic Tăușoare – Zalion, Defileul Izei, Zăvoaiele Borcutului, Preluca de sub Piatră, Poiana cu Bulbuci (Vf. Posuci).

Protejarea diverselor specii, habitate și ecosisteme dincolo de limita parcului se impune ca o necesitate, astfel:

- a) **Căldarea glaciară Gagi** – zonă de creastă principală neinclusă în limitele PNMR, reprezintă un refugiu important pentru o serie de mamifere mari (*Rupicapra rupicapra*, *Ursus arctos*, *Canis lupus*, *Cervus elaphus* etc.), efectivele migrând periodic în interiorul parcului, așadar activitatea de vânatoare în această arie se va sista. Se va urmări reglementarea, respectiv nevizarea cotelor de recoltă pe raza de creastă neinclusă în parc. O parte, în suprafață de 767,3 ha, este inclusă în SITul Natura 2000, sit de importanță comunitară.
- b) **Preluca și Vf. Măgurii** – zonă importantă din punct de vedere avifaunistic, de asemenea cota de recoltă se va reglementa, așa încât activitatea de vânatoare se va sista.
- c) **Complexul carstic Tăușoare – Zalion** – zonă carstică de interes deosebit, ce necesită măsuri de protecție a sistemului de ape subterane.

Peștera Izvorul Tăușoarelor este rezervație declarată prin L 5/2000 cu suprafața de 71 ha, situată pe Izvorul Tăușoarelor, afluent de stânga al Văii Gersa, în apropiere de limita vestică a Parcului. Descoperită de

învățătorul Leon Bîrte în anul 1915, peștera are o dezvoltare de peste 16 km, fiind un carst în calcare sedimentare puternic tectonizate, de vârstă eocenă.

Valoarea științifică poate fi rezumată la enumerarea câtorva fenomene și factori: morfologia peșterii prin excelență tectonică; dimensiunea și denivelarea ei (adâncime de peste -470 m), fiind una dintre cele mai adânci peșteri din România; peștera adăpostește un mineral foarte rar – mirabilitul ($\text{Na}_2\text{SO}_4 \times 10 \text{H}_2\text{O}$); în Sala Bilelor au fost descoperite peste 40 bile de calcar, noduli singenetici, fenomen nedescris în altă peșteră; aici trăiește diplopodul troglobiont *Romanosoma bârtei*, specie endemică pentru Munții Rodnei, denumire care cinstește numele descoperitorului – Bîrte Leon; în Galeria Gipsului se găsesc cele mai frumoase cristale de ghips din peșterile României (I. Viehmann), fiind vorba despre cristale de selenit curbate ce imită morfologic o floare (antodite); oase de *Ursus spelaeus*.

Peștera Igheabul lui Zalion este considerată afluent al carstului subteran de la Tăușoare, sau o „galerie laterală” a P. Tăușoare. Această peșteră are o lungime de 2121 m cu o denivelare de - 226 m, fiind dezvoltată în lungul unei diaclaze strâmte și prevăzută cu 20 de cascade.

- d) **Defileul Izei** – este o zonă de interes peisagistic deosebit, cu ihtiofaună reprezentativă, și peisaje spectaculoase prin amplexarea pereților de calcar care străjuiesc cursul superior al Văii Iza de la Poiana Izei până la ieșirea acesteia (6 km) din fondul forestier. Necesită restricționarea activității de pescuit și încadrarea suprafețelor forestiere în categorii de protecție a solului și peisajului.
- e) **Creasta principală:** la vest – Pasul Șetref (817 m) – Capul Muntelui (1194 m) – Vf. Muncelu (Piatra Gheroasă, 1703 m); la est – Prelucile Gajei – Pasul Rotunda.
- f) **Zăvoaiele Borcutului**

Depunere de travertin și tuf calcaros din care ies la suprafață ape minerale și CO₂ liber, rezervație situată la limita parcului, la poalele sud-vestice ale Masivului Bătrâna, la confluența P. Bârloaia cu Izvorul Pietrei, care alcătuiesc Valea Strâmbă, afluent al Văii Sălăuța.

Aceste izvoare au fost declarate rezervație prin L 5/2000 cu suprafața de 1 ha. Apele minerale de pe V. Strâmba pot fi încadrate în categoria apelor feruginoase, bicarbonate, sodice, calcice, magneziene, carbogazoase, fiind situate pe un con de travertin ce ocupă o suprafață de circa 800 m² și este acoperit de o pădure de conifere. Izvorul din pârâul afluent de dreapta al pârâului Bârloaia este captat într-o fântână, are debit de 3500 l /24 ore și o apă feruginoasă, bicarbonată, calcică, magneziană și cu emanații puternice de CO₂.

Un al doilea izvor cu debit apropiat de primul, apare ca o fântâniță în travertin, iar în apropierea lui se găsesc celelalte izvoare, care datorită obturării canalelor de ieșire înspre suprafață au debite scăzute, dar degajă puternic CO₂ (mofetă). Mineralizarea apelor de pe V. Strâmba este cuprinsă între 4850 – 5254 mg/l, elementele predominante fiind CO₂, Ca, Na, Fe, Mg.

g) Poiana cu bulbuci (*Trollius europaeus*) din Vf. Posuci

Situată la limita vestică a parcului și la limita județelor Maramureș și Bistrița Năsăud, are o suprafață de 2 ha, în zona Vf. Posuci, ajungându-se ușor din Pasul Șetref, într-o jumătate de oră pe traseu de creastă. Poiana cu bulbuci constituie un peisaj încântător în perioada de înflorire, aici găsindu-se și multe specii de orhidee, *Arnica montana*, molidul candelabru etc.

h) Piatra Țibăului

Reprezintă un uriaș bloc de dolomite cristaline, evidențiindu-se în peisaj prin grandioare lângă DN 18. Se află la 4 km în aval de limita NE a PNMR, lângă confluența pârâului Țibău cu Bistrița Aurie. Prin L. 5/2000

a fost declarată rezervație botanică cu suprafața de 20 ha. Importanța științifică reprezintă unele specii rare sau endemice pentru țara noastră: *Silene dubia*, *Silene zawadzki*, *Dianthus tenuifolius*, *Antilis macrocephala*, *Melampyrum saxosum*, *Campanula carpatica* etc. (Gh. Coldea, Gh. Pânzaru, 1987).

2.2 CADRUL FIZICO-GEOGRAFIC

2.2.1 Scurt istoric al cercetărilor fizico-geografice și geologice

2.2.1.1 Istoricul cercetărilor geologice

În Munții Rodnei studiile geografice au fost precedate de cele geologice, interesul pentru alcătuirea geologică a acestor munți fiind provocat de intensificarea exploatărilor metalelor neferoase de aici. Dintre cei care și-au adus contribuția în acest domeniu, lui P. von Partsch îi revine meritul de a fi primul, în 1826 informând asupra structurii geologice a acestor munți. În 1860, Ferdinand von Richthofen, geolog și geograf, a distins în cristalinel acestor munți prezența gnaisului, micașturilor, cuarțitelor și a calcarelor cristaline. Tot în acea perioadă, 1864, Fr. Von Posepny detaliază structura geologică a acestei zone, întocmind o hartă geologică a împrejurimilor Rodnei Vechi, publicată mai târziu de Weber în anul 1915.

F. von Cotta publică în anul 1862 o lucrare despre zăcămintele de minereuri din Transilvania, printre care apare și Rodna. În anul 1863, F. Hauer și G. Stache publică o sinteză cuprinzătoare asupra acestor munți. Cu A. G. Primes (1887) și Hugo von Zapalowicz (1886), studiile geologice asupra Rodnei intră într-o fază nouă, cea de clasificare. În anul 1907, P. Rozloznik, în studiul asupra geologiei din împrejurimile Rodnei Vechi, identifică alte categorii de roci.

În 1927, Max Reinhard și I. Atanasiu aduc un nou punct de vedere privind geologia masivului Rodnei. I. Popescu Voitești (1929-1930) emite ideea că cele două grupe de șisturi cristaline se găsesc în poziție anormală. Poziția tectonică

anormală este susținută ulterior de Th. Krautner (1938). În anul 1952, Șt. Ghika-Budești, într-o lucrare asupra structurii Muntelui Curățelu, publicată în 1955, susține că deosebirea între rocile de mezozonă și cele de epizonă nu se datorează condițiilor de metamorfism, ci compoziției sedimentelor ce s-au metamorfozat. În seria paleozoică superioară s-au găsit și impresiuni de crinoizi (Florina Krautner, Elena Mirăuță, 1970), în calcarele cristaline de Repedea. Hans Krautner (1968) a descifrat structura tectonică a acestor munți.

2.2.1.2 Istoricul cercetărilor geografice

Începutul studiilor geografice, în speță geomorfologice s-a făcut în 1891, când P. Lehmann publică rezultatele sale asupra reliefului glaciatic din partea superioară a Văii Lala. Czirbusz Geza (1896) publică date referitoare la relieful glaciatic din jurul Inăului. În anul 1905 apare un studiu al lui V. Meruțiu, în care la Munții Rodnei sunt atașați și Munții Bârgăului, inclusiv Delbidanul, care aparține Călimanilor.

În anul 1907, Zoltan Szilady publică rezultatele observațiilor sale asupra circurilor glaciare din jurul Pietrosului. N. Orghidan (1909) își concentrează atenția asupra Văii Bistricioara, fiind primul cercetător român al văii glaciare Bistricioara și al carstului din Rodna. Câțiva ani mai târziu, în 1911, L. Sawicki, publică un studiu analitic asupra reliefului glaciatic din Munții Rodnei, iar în 1912, un studiu de sinteză asupra glaciației cuaternare și a reliefului glaciatic din Carpați.

În anul 1921, Emm. De Martonne, în timpul excursiilor pe care le-a făcut în Munții Rodnei, semnaleză unele aspecte legate de relieful glaciatic din zonă. După câțiva ani, în 1927, Varga Lajos publică un studiu asupra reliefului glaciatic din partea orientală a acestor munți. Cu problema glaciației cuaternare și a reliefului corespunzător s-a ocupat, în 1929, Th. Krautner în lucrarea „*Urmele glaciațiilor în Carpații de est și de sud*”. În 1931, Andre Nordon publică primele rezultate ale cercetărilor sale asupra Carpaților Orientali românești, abordând

problema unei suprafețe eocene exhumate. În anul 1936, Robert Mayer publică un raport la Carpații Orientali și mai ales la Munții Rodnei, ocupându-se printre altele de suprafețele de peneplenă înălțate.

Profesorul Tiberiu Morariu, în 1937 publică un studiu interesant asupra păstoritului din acești munți, iar în 1940 publică un alt studiu referitor la glaciația cuaternară din acești munți. În anul 1963, profesorul academician Vintilă Mihăilescu publică o sinteză amplă asupra Carpaților Românești, inclusiv Munții Rodnei. Apoi urmează o serie de lucrări interesante elaborate de Ion Sîrcu, a cărui teză de doctorat s-a concretizat în lucrarea „*Munții Rodnei – studiu morfogeografic*” (1978). Altă lucrare interesantă este cea a lui N. Barbu (1976) privind caracterul tânăr al Munților Rodnei.

I. Donisă (1968) a reluat problemele glaciare de pe Valea Bistricioarei. În anul 1973, Petre Coteț, în *Geomorfologia României*, abordează și problema reliefului din Munții Rodnei. Gr. Posea, N. Popescu, M. Ielenicz, autorii cărții *Relieful României* (1974), analizând suprafețele de eroziune din Carpați, fac referiri și la cele din Munții Rodnei.

2.2.2 Geologie

Altitudinea mare și masivitatea Munților Rodnei sunt consecințe ale alcătuirii petrografice și ale condițiilor tectonice. Munții apar sub forma unui horst alcătuit din șisturi cristaline, delimitat de falii profunde: Dragoș–Vodă (la nord) și Rodnei (la sud). Șisturile cristaline apar sub forma a 3 pânze (serii): mezometamorfică (de Bretila), epimetamorfică paleozoică (de Repedea) și mezometamorfică (de Rebra). În partea sudică a Munților Rodnei apar roci vulcanice neogene sub forma unor măguri dispuse în lungul Someșului Mare. Rocile sedimentare de vârstă cretacică și paleogenă (marne, gresii conglomerate și calcare) care înconjoară masivul au fost afectate de mișcările stirice și imprimă reliefului câteva trăsături caracteristice.

Seria de Bretila alcătuiește pedestalul pe care repauzează celelalte două serii și are o răspândire foarte largă în masiv, apărând îndeosebi în partea inferioară a profilurilor văilor. Această serie, care formează culmea Puzdrele – Gărgălău, este sedimentar-vulcanogenă, groasă de 6000 m și se compune din gnaisuri albe, micașturi, amfibolite, parte din ele provenite din masivul vulcanic, și anume acid tufogen.

Seria de Repede este epimetamorfică, de vârstă paleozoică și se compune din 3 complexe: vulcanogen bazal (șisturi cloritoase, sericito-cloritoase, amfibolite), detritogen grafitos (metaconglomerate, dolomite, metatufuri, șisturi clorito-sericite, șisturi clorito-grafitoase) și vulcanogen superior (metatufite bazice, calcare, șisturi clorito – sericite).

Seria de Rebra se întâlnește în ramura vestică și sud-vestică a Munților Rodnei – Pietrosu – Rebra – Bătrâna – și este alcătuit din formațiuni cristaline, reprezentate prin calcare, para- și ortoamfibolite, micașturi cu granați și șisturi cloritoase, cu o grosime de peste 7000 m.

Rocile metamorfice sunt bine reprezentate în masiv prin: amfibolitele, serpentinele, gnaisurile oculare, paragnaisurile. Rocile vulcanice neogene sunt reprezentate prin: riolite, dacite și andezite, care se pot identifica în ramura sudică a Munților Rodnei, respectiv Valea Cormaia, Valea Anieșului și Valea Cobășel. Calcarele cristaline, amfibolitele și micașturile cu granați predomină pe Vf. Inău, Vf. Corongiș, Vf. Omu, Vf. Cișa și sunt formate din calcar recifal cristalin. În Piatra Rea și Mihăiasa predomină calcarele cvasiorizontale, care dau suprafețe tubulare. Vârfurile Pietrosu, Rebra și Bătrâna sunt reprezentate prin șisturi sericito-cloritoase cu intercalații de calcare cristaline recifale.

Masa cristalină a Munților Rodnei este înconjurată de un brâu continuu de depozite sedimentare, de vârstă cretacică și paleogenă, care țin de următoarele bazine învecinate: Depresiunea Maramureșului, bazinul Țibău – Rotunda – Prislop și Munții Bârgăului. Pe limitele nordică și sudică, contactul dintre sedimentar și cristalin este rectiliniu, iar pe limitele estică și vestică sedimentarul

este mult mai angajat față de cristalinel, înaintând în masiv până la 1700 m (Vf. Bătrâna). Sedimentarul din Pasul Rotunda este reprezentat prin marnele senoniene, roșii, peste care urmează gresiile și conglomeratele de Prislop. Pe ramura vestică a masivului, eocenul începe cu gresii și conglomerate cuarțitice, peste care urmează calcare numulitice (fundul Izei) și pe alocuri calcare coraligene (Izvorul Bătrânei).

Peste depozitele calcaroase repauzează o serie argilo-marnoasă, bituminoasă și apoi seria gresiei de Borșa (Vârfulurile Bătrâna și Stănița). Pe versantul sudic, sedimentarul paleogen are la bază gresiile și conglomeratele lutețiene de Prislop, peste care urmează calcarele prioboniene și apoi seria bituminoasă a oligocenului, așa cum se observă în anticlinalele Sângeroz și Rodna. Sedimentarul care înconjură cristalinel Munților Rodnei este în cea mai mare parte cutat de mișcările stirice.

Calcarele din jumătatea sudică a Munților Rodnei au permis instalarea unui relief carstic reprezentat prin câteva peșteri remarcabile: Izvorul Tăușoarelor, Baia lui Schneider, Cobășel etc. În zona nordică a parcului se află încă două sisteme carstice: Piatra Rea și Bătrâna.

În concluzie, cea mai mare parte a Munților Rodnei este constituită din șisturi clorito-sericitoase, cuarțite și micașisturi, din care sunt formate majoritatea vârfurilor înalte: Vf. Pietrosu, Vf. Puzdrele, Vf. Laptele Mare, Vf. Inău, Vf. Inăuț, Vf. Roșu sunt constituite din micașisturi de granit. Granitele (Negoiasa) se înscriu tot atât de bine în relief. Rocile vulcanice de tipul andezitelor și dacitelor nu se impun marcant în relief, decât în afara perimetrului parcului.

2.2.3 Geomorfologie

Diferența de altitudine de mai mult de 1600 m (între 600 m și 2303 m) denotă existența unor condiții și forme variate. Din întregul lanț carpatic oriental, Munții Rodnei păstrează cel mai bine urmele glaciațiunii cuaternare,

păstrându-se peisajul tipic al modelării glaciare cu întreaga gamă de forme rezultate din acțiunea ghețarilor montani, asociate cu resturi ale prelucrării anterioare și cu formele eroziunii postglaciare. Relieful galciar este bine reprezentat pe versantul nordic.

Munții Rodnei se remarcă prin înălțime și masivitate, caracteristici determinate în primul rând de constituția geologică. Trecând de 2200 m (Vf. Inău – 2279 m, Vf. Inăuț – 2222 m, Vf. Buhăescu Mare – 2257 m, Pietrosu Mare – 2303 m etc.), aceste vârfuri formează cea mai proeminentă unitate muntoasă din Carpații Răsăriteni.

Aspectele geomorfologice și gruparea caracterelor de detaliu duc la diferențierea Munților Rodnei în 5 compartimente sau complexe morfologice, dispuse de la est la vest astfel: Inău, Omu-Gărgălău, Galaț-Puzdrelle, Pietrosu și Bătrâna.

Compartimentul Inău cuprinde partea răsăriteană a masivului, reprezentând un nod orografic de unde se ramifică în toate direcțiile culmile muntoase: Culmea Tomnatecului și Piciorul Pleșcuței spre nord, Culmea Dosu Gajei – Nichitaș spre est, Piciorul Inăuț – Vf. Roșu-Cobășel spre sud-est, Muntele Curățel și Muntele Crăciunel spre sud-vest, separate între ele prin văi adânci. Este constituit din roci cristaline puternic metamorfozate (micașisturi, paragneise cu amfibolite, șisturi sericitoase și calcare), în care sunt săpate circuri glaciare adânci cu lacuri, în parte acoperite de depozite glaciare și grohotișuri. Zona este dominată de Vf. Inău (2279 m).

Compartimentul Omu-Gărgălău, din care se desprind: culmea Piatra Rea, culmea Știol și Piciorul Oncului, spre nord, Cișa-Coasta Netedă spre est, Coasta Tăului-Corongiș-Vf. Păltinișului, spre sud, se remarcă prin Vârfurile Gărgălău (2159 m) și Omului (2134 m).

Compartimentul Galaț-Puzdrelle, separat de cel anterior prin Șaua Galațului, se desfășoară spre vest până la Tarnița Bârsanului și reprezintă porțiunea centrală a crestei principale. Se caracterizează prin prezența șisturilor

sericito-cloritoase, amfibolitelor și calcarelor în care apar câteva peșteri (P. Laptelui). Se remarcă îndeosebi vârfurile Puzdrelor (2189 m) și Galațului (2048 m).

Compartimentul Pietrosu Mare, desfășurat între Tarnița Bârsanului în est și Tarnița Bătrânei în vest, cuprinde sectorul cel mai extins și mai înalt (Vf. Pietrosu – 2303 m). Este constituit din șisturi sericito-cloritoase, filite, cu benzi de amfibolite și calcare acoperite în cea mai mare parte de depozite glaciare și conuri de grohotiș. Este format din 3 ramuri principale: ramura dintre Rebra și Tarnița Bârsanului reprezintă o porțiune din creasta principală, cu numeroase vârfuri ce depășesc 2000 m (Rebra – 2119 m, Cormaia – 2033 m, Repedea – 2074 m, Obârșia Rebrii – 2052 m) și o ramură spre sud ce trece prin Vf. Țapului și Vf. Paltinului, cu apariții de calcare în care se dezvoltă peșteri (P. Zânelor); ramura cea mai înaltă se desprinde spre nord prin vârfurile: Buhăescu Mare (2257 m) și Pietrosu, de unde se ramifică Culmea Hotarului și Culmea Piatra Albă. Prezintă relieful glaciare cel mai bine dezvoltat, cu numeroase complexe glaciare. Ramura vestică pleacă din Rebra spre Tarnița Bătrânei, fiind alcătuită din roci cristaline (Vf. Gropilor – 2063 m).

Complexul Bătrâna, situat în vestul culmii înalte, este alcătuit din formațiuni sedimentare cretacice (gresii, marno-argile, menilite, șisturi bituminoase, roci marno-grezoase și calcare). Păstrează bine suprafața de nivelare de 1600 – 1700 m (Platforma Bătrâna). Văile sunt dispuse radier în jurul Vf. Bătrâna (1710 m). Relieful este puternic fragmentat, cu apariția în zonele calcaroase a numeroase peșteri (P. Izvorul Albastru al Izei, Izbucul Izei).

Se impun în relief bogăția formelor glaciare și crionivale, manifestări ale glaciațiunilor Mindel, Riss și Wurm, care au dus la instalarea unor ghețari de circ, de vale și de platou. Urmele acestora sunt prezente în jurul Pietrosului și a crestei principale. Se detașează între acestea complexe glaciare cu lacuri: Iezer, Buhăescu, Repedea, Negoiescu, Cimpoișul, Cailor, Bistricioara, Putredu, Inău și Lala. Cea mai importantă caracteristică a circurilor glaciare o reprezintă

etajarea microreliefului, în partea superioară se conturează pereți abrupti cu stânci, în parte dezgolite de vegetație, iar la baza acestor abrupturi se dezvoltă trene mari de grohotiș cu pantă mică. Văile glaciare au profilul longitudinal în trepte și cel transversal în forma literei „U”, încep imediat de la pragurile glaciare, praguri ce apar și în aval. În timpul extensiunii maxime, limbile de ghețar au avut lungimi de 4 – 5 km și au coborât până la 1100 m pe versantul nordic. Se păstrează bine morenele frontale pe Văile Pietroasa, Bistricioara, Putredu și Bila.

Din diversitatea mare a formelor de relief se remarcă: vârfurile și crestele modelate prin procese criergice, versanții de gelifracție, râurile și torenții de pietre, mările de blocuri, trenele de grohotișuri, blocuri glisante, potcoavele nivale, terasetele de crioplandație și solifluxiune, culoarele de avalanșe, pâlniile și nișele de nivație, microdepresiunile nivale etc.

Calcarele au o răspândire relativ redusă, dar se întâlnesc atât calcare cristaline cât și sedimentare. Cele cristaline apar intercalate în masa de șisturi cristaline și sunt prezente în Piatra Rea, Turnu Roșu (la nord de Pietrosu), în Săua dintre Vf. Repede și Negoiasa, Vf. Corongiș, unde au aspect de corn de rinocer, Capul Beneșului și Vf. Laptele Mic. Ele se remarcă în relief prin abrupturi, alteori prin platouri. Apar forme exocarstice: lapiezuri (în pereții cercului Izvorul Cailor, Piatra Rea), doline (V. Bistricioara, Vf. Gărgălău).

Endocarstul este reprezentat prin 80 de peșteri și avene (tabel 13), dintre care se remarcă: P. Cobășel (570 m), Grota Zânelor (4269 m), P. Baia lui Schneider (791,5 m), P. Izvorul Albastru al Izei (2500 m), P. Iza (365 m), Av. cu Scară (117 m), Av. Podu Pietrei Rele (208 m) etc. În vecinătatea parcului (sud-vest) se găsește complexul carstic Tăușoare (18 km dezvoltare) – Zalion.

2.2.4 Hidrologie

Resursele de apă sunt constituite din ape subterane și ape de suprafață (rețeaua hidrografică și lacurile). Dominanța rocilor cristaline compacte

determină cantonarea apelor freactice, mai ales în scoarța de alterare, ceea ce nu permite asigurarea unor rezerve importante, fenomen compensat de cantitatea mare de precipitații.

Apele freactice efilează sub formă de izvoare la baza grohotișurilor, scoarțelor de alterare și a solurilor, având debite variabile, dependente de regimul precipitațiilor. Sunt slab mineralizate (50 – 150 mg/l) și aparțin clasei bicarbonatate, grupa alcalină. Depozitele calcaroase cantonează acumulările de ape în golurile și diaclazele acestor roci, generând izvoare cu variabilitate mare, cum sunt cele din bazinele superioare ale Izei, Rebrei, Telcișorului, Gersei, Strâmbei, dar și cu debit constant ca cele de la Fântâna și Izvorul Dragoș care alimentează cu apă potabilă orașul Borșa, respectiv comuna Moisei.

Munții Rodnei, prin masivitatea lor constituie un **nod hidrografic**, drenajul realizându-se spre patru colectori principali: Bistrița Aurie, Someșul Mare, Vișeu și Iza. Rețeaua de râuri este organizată în mai multe sectoare hidrografice.

Sistemul Vișeului, ce drenează versantul nordic al Munților Rodnei, are numeroși afluenți ale căror izvoare se află în diverse circuri glaciare: Fântâna (izvoare în circuitul glaciar Izvorul Cailor, Piatra Rea și Păltiniș), Negoiescu (izvoare în circurile Negoiescu Mare și Negoiescu Mic), Repedea (izvoare în căldările Buhăiescu și Izvorul Mare), Pietroasa (obârșia în căldarea Iezer și Zănoaga Mare), Izvor (din căldarea Zănoaga Mică), Hotarului și Izvorul Dragoș (izvoare în Căldările Livezi, Gropi și Râpi).

Sistemul Izei drenează partea de nord-vest a parcului prin izvoarele Izei.

Sistemul Someșul Mare drenează versanții de sud-est, sud și sud-vest ai Munților Rodnei prin numeroși afluenți: Cobășel (izvoare sub Inăuț – Roșu), Baia (Valea Băilor, Valea Vinului), Anieșul Mare și Anieșul Mic (de sub Nedeia Straja, Galați), Cormaia (sub Vf. Cormaia și Nedeia Straja), Rebra (izvoare sub Vf. Obârșia Rebrei), Gersa (izvoare sub Piciorul Negru), Sălăuța (cu afluentul Strâmba).

Sistemul Bistriței drenează sectorul nord-estic al Munților Rodnei. Izvoarele Bistriței Aurii se află în căldarea Bistricioara, în Tăul Știol (Izvorul Bistriței Aurii). Dintre afluenții cei mai importanți: Putredu (cu izvoare sub Cișa și Coasta Netedă), Tomnatecul Mare și Mic, Bila (izvoare sub Inău), Lala (izvoare sub Inău, drenează lacurile glaciare Lala Mare și Lala Mică).

Lacurile constituie unul dintre elementele peisagistice caracteristice Munților Rodnei, fiind situate la altitudinea de 1800 – 1950 m. Genetic se încadrează în categoria lacurilor glaciare cantonate în circurile sau văile foștilor ghețari cuaternari. Numărul lor este greu de apreciat, multe fiind temporare, Gâștescu a identificat în anul 1971, 67 lacuri. Adâncimea maximă este de 5,2 m în tăul mijlociu al Buhăiescului (II). Dintre cele mai importante lacuri glaciare din munții Rodnei se numără: Iezer (3450 m²), Buhăescu I (700 m²), Buhăescu II (1700 m²), Buhăescu III (700 m²), Buhăescu IV (1100 m²), Repedea (790 m²), Negoiescu, Știol (circa 1600 m²), Lala Mică (1550 m²), Lala Mare (5631 m²), lacurile din căldarea Negoiescului (7), lacurile din căldarea Piatra Rea etc. Majoritatea lacurilor se alimentează din izvoarele situate la baza depozitelor de grohotișuri, cu ape limpezi, potabile, cu mineralizare sub 45 mg/l.

2.2.5 Clima

Poziția în ansamblul grupei nordice a Carpaților Răsăriteni, orientarea culmii principale pe direcția est-vest, masivitatea și înălțimea de peste 2200 m determină câteva particularități climatice pentru Munții Rodnei. Prin poziție, se situează la contactul a două arii de influență baltică și oceanică, cu diferențieri între versanții nordici și cei sudici, ca urmare a orientării pe direcția est-vest. Diferențierile se manifestă în regimul termic și al precipitațiilor. Masivitatea și înălțimile mari diferențiază climatic creasta principală de regiunile periferice, aflate cu mult sub nivelul acesteia.

Radiația solară globală, factor climatogenetic, prezintă pe suprafețele orizontale valori ce scad de la 100 – 110 kcal/cm²/an la 900 m altitudine, la 95

kcal pe cele mai mari înălțimi. Regimul și repartiția elementelor climatice sunt supuse etajării determinate de diferența de altitudine între cota maximă de 2303 m (Pietrosu Mare) și părțile periferice ale parcului, situate la 600 m.

Temperatura medie anuală la Stația Meteorologică (1785 m) din Căldarea Iezer, este de 1,3°C și scade spre culmi unde se situează la valori de până la – 1,5°C și crește până la 6°C spre periferia parcului. Temperaturi negative se înregistrează în lunile noiembrie – martie, iar cele pozitive începând din aprilie până în octombrie. Valorile medii maxime sunt de 9,9°C, înregistrate în iulie și august, iar cele minime de – 7,4 și – 7,0°C în ianuarie și februarie. Temperatura maximă absolută de 24°C a fost înregistrată în iulie 1987. Temperatura minimă absolută a fost de – 37,3°C la data de 4 martie 1987.

Temperaturile medii maxime zilnice în ianuarie se mențin la valori mai mici de – 6 °C în regiunile înalte, iar în regiunile periferice la valori de – 4 și – 6 °C. Temperaturile medii minime zilnice în ianuarie au valori mai mici de – 14 °C în părțile înalte și – 12 °C la periferia parcului. Prima zi de îngheț se înregistrează la 1 octombrie iar ultima în jurul datei de 1 mai.

Zilele de iarnă la Stația Meteo Iezer cu temperaturi medii mai mari sau egal cu 0 °C sunt în număr de 107, 2 iar numărul zilelor cu îngheț este de 197,8.

Umiditatea relativă se menține la valori ridicate, aproximativ în jurul valorii de 80%, cu diferențieri în funcție de altitudine, expoziție, condiții de adăpost etc.

Nebulozitatea totală are valori ridicate, media anuală este de 6,7 zecimi, cu valori minime în septembrie – octombrie de 3,9 – 6 zecimi, respectiv ianuarie cu 6,1 zecimi. Anual numărul mediu de zile senine este de 60 – 80 în zona joasă și 80 – 100 în cea înaltă, iar numărul mediu de zile cu cer acoperit este de 200 – 220 și respectiv 180 – 200. Dacă în timpul iernii (ianuarie), numărul maxim de zile cu cer senin este de 8 – 10 zile în părțile înalte și 6 – 8 zile în cele periferice, în lunile de vară situația se inversează, în iulie – august culmile înalte au doar 6 – 8 zile senine, iar cele joase 8 – 10 zile.

Durata de strălucire a soarelui este în jur de 1800 ore la baza versantului și 1600 ore pe culme. Valorile cele mai ridicate se înregistrează în lunile august – septembrie.

Precipitațiile oscilează între 1200 – 1400 mm în regiunile joase și peste 1400 mm în partea înaltă a masivului. Versanții nordici sunt mai umezi (1100 mm la altitudinea de 1000 m) față de cei sudici care primesc 1000 mm la aceeași altitudine.

Optimul pluviometric se înregistrează la altitudinea de 1400 – 1700 m. Maximul de precipitații se înregistrează în lunile mai, iunie, iulie și august (1000 mm), iar al doilea maxim se înregistrează în luna noiembrie. Minimul de precipitații se realizează în luna ianuarie (66 mm).

Numărul de zile cu precipitații lichide este de 105,5 iar cel al zilelor cu precipitații solide de 119,7. Prima ninsoare apare la începutul lunii septembrie pe înălțimi, iar ultima ninsoare la începutul lunii mai.

Numărul zilelor cu strat de zăpadă este de 160 – 200 la înălțimi și 120 – 160 la periferia masivului. Grosimea medie a stratului de zăpadă este de 62 cm, poate atinge uneori 2 m.

Vânturile au o frecvență mai mare pe culmi, unde poate atinge valori de peste 90%, iar calmul este foarte rar. Frecvență mare o au vânturile de NV, apoi cele de NE, E, S și V. În zona înaltă frecvent apar viteze ale vântului de 50 – 60 m/s.

Tabel nr. 17. Valorile minime, medii și maxime ale temperaturilor în perioada 2000 – 2005 (Citiri la Stația Meteo – Iezer- date furnizate de Centrul Meteo Regional-TRANSILVANIA NORD- CLUJ)

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

Anul	Temperatura aerului (°C)																		
	Minima lunară												med	Min	data	max	data	Media	
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VII I	IX	X	XI	XII	anuale				min	Max	
2000	-23	-20	-18	-12	-5	-3	0.7	1.9	-4	-6	-7	-18	2.4	-23	25 I	22.6	22 VIII	-0.9	6
2001	-18	-18	-12	-11	-6	-1	4.8	- 1.9	-2	-5	-16	-21	1.9	-21	17 XII	22.5	10 VIII	-1.2	5.1
2002	-20	-16	-11	-16	1	-0	5	4.4	-2	-8	-11	-18	2.8	-20	1 I	24	4 VII	-0.3	5.9
2003	-19	-21	-23	-16	-3	1	3.3	3.4	-4	-16	-11	-16	1.2	-23	22 III	19.8	11 V	-1.2	5.1
2004	-22	-26	-22	-7	-5	2	1.6	1.6	-5	-7	-17	-16	1.5	-26	13 II	21.8	9 VII	-1.3	4.5
2005	-19	-22	-23	-10	-5	-1	3.5	1	2	-7	-15	-18	1.2	-23	1 III	22.6	31 VII	-1.6	4.1
Temperatura aerului (°C) – minimă absolută												-26,0 în februarie 2004							
Temperatura aerului (°C) – maximă absolută												24,0 în iulie 2002							

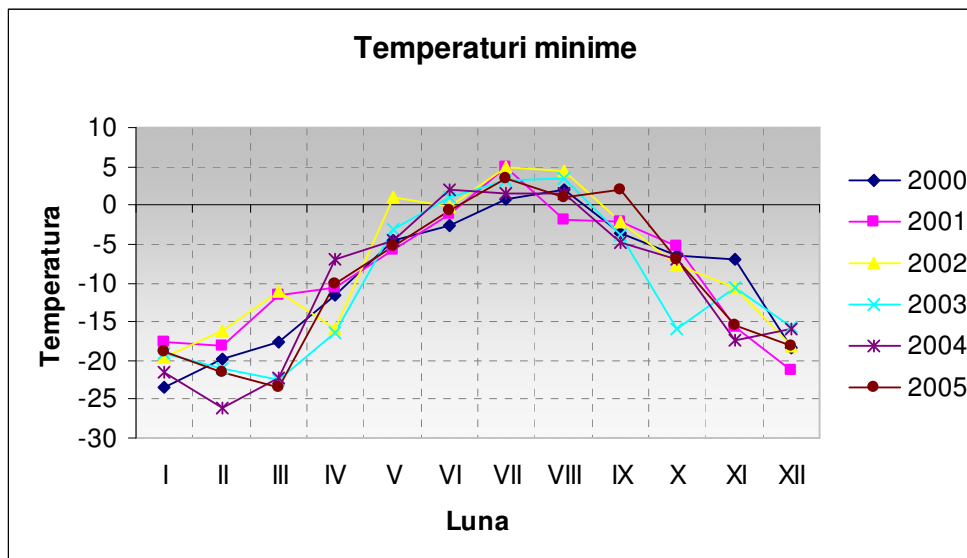

Fig. 1. Variația temperaturilor minime lunare în perioada 2000 – 2005

2.2.6 Soluri

Procesele pedogenetice s-au desfășurat în masiv atât sub influența factorilor bioclimatici specifici diferitelor etaje de vegetație, cât și sub influența directă a substratului litologic. Predominarea covârșitoare a șisturilor cristaline și metamorfice în substratul geologic a determinat evoluția firească a solurilor zonale spre solurile oligobazice, acide, care în succesiune pe altitudine coincid în mare cu etajarea vegetației.

Astfel, solurile brune luvică (podzolite) se întâlnesc frecvent în etajele colinar și submontan din ramura vestică și sud-vestică a masivului, fie sub pajiștile mezofile de *Agrostis capillaris* (Dealul Ștefăniței), fie sub pălcurile de gorunete rămase nedefrișate (Rebrișoara). Aceste soluri au evoluat pe luturi, gresii și șisturi bituminoase și au o succesiune de orizonturi O – Ao – EI – EB – Bt – D, cu migrare activă de argilă. Sub aspect chimic se caracterizează printr-o reacție acidă (pH între 4,95 – 5,10), un conținut ridicat în materie organică (4,7%) și sunt mediu saturate în baze ($V = 68,4\%$).

Solurile automorfe zonale din etajul montan sunt brune acide și negre acide, a căror extindere este indicată de pădurile de fag și de fag în amestec cu molid și brad.

În etajul molidișurilor, cea mai mare extindere o au solurile brune feriiluviale, formate pe șisturi sericito-cloritoase, cu o textură lutoasă, puternic acide (pH = 3,8), bogate în materie organică, slab saturate în baze. Pe terenurile despădurite, pe măsură ce se instalează vegetația ierboasă, aceste soluri devin mai superficiale și se îmbogățesc în humus acid.

În etajul subalpin, sub fitocenozele de jneapăn se întâlnesc litosoluri organice, slab evolute, care se dezvoltă pe roci cristaline, de regulă bolovănișuri și pietrișuri consolidate, au o textură lutoasă, cu o reacție puternic acidă și un procent ridicat de materie organică.

Sub limita superioară a etajului subalpin și în etajul alpin inferior, pe terenurile acoperite de tufărișuri scunde (*Rhododendron*, *Vaccinium*) și pajiști primare de *Carex curvula*, *Juncus trifidus* și *Festuca airoides*, se întâlnesc solurile humico-silicaticice, superficiale, lutoase, puternic acide, bogate în substanță organică și foarte slab saturate în baze. Acest tip de sol reprezintă principalul pedoclimax complementar al pajiștilor alpine climatogene.

În comparație cu solurile acide, solurile formate pe substrat litologic eubazic au un caracter intrazonal și ocupă suprafețe restrânse în zonele calcaroase din etajul subalpin și cel alpin inferior al masivului (Piatra Rea, Piatra Albă, Mihăiasa, Puzdra, Muntele Cailor, Corongiș). Cele mai răspândite soluri bazice, intrazonale, sunt rendzinele negre, care au evoluat sub fitocenozele pajiștilor din alianța *Festuco saxatilis* – *Seslerion bielzii*. Ele sunt soluri superficiale, reacție neutră sau slab bazică, conținut ridicat de carbonați, procent ridicat de humus. Pe crestele și pe versanții unor vârfuri calcaroase (Puzdra, Negoiasa, Turnu Roșu), bogate în grohotișuri mărunte și cu eroziunea activă, se

întâlnesc sub fitocenozele alianței *Thlaspeion rotundifolii* litosolurile denumite protorendzine.

Tot în grupa solurilor intrazonale se încadrează și solurile turboase, dezvoltate pe terenurile cu exces de umiditate din prejma izvoarelor și a pâraielor subalpine, terenuri pe care se dezvoltă fitocenozele acidofile aparținătoare clasei *Scheuchzerio – Caricetea nigra*. Pe luncile văilor intramontane se întâlnesc frecvent solurile aluviale și aluvio – coluviale cu o vegetație naturală constituită îndeosebi de fitocenozele cu *Alnus incana* și *Salix purpurea*.

2.3 DESCRIEREA MEDIULUI BIOLOGIC

2.3.1 Flora și vegetația

2.3.1.1 Istoricul cercetărilor botanice din Munții Rodnei

Diversitatea geomorfologică și pedoclimatică a acestor munți a determinat apariția unei mari bogății floristice, care a atras atenția botaniștilor străini și autohtoni încă de la sfârșitul secolului al XVIII-lea. Primul botanist străin care, cu ocazia unor expediții științifice întreprinse în Galiția și Bucovina, în anii 1788 – 1795 a vizitat și Muntele Pietrosu Mare a fost francezul Balthazar Hacquet care a descoperit și a descris din regiune *Aconitum moldavicum* Hacq., specie subendemică pentru Carpați. În aceeași perioadă au efectuat cercetări floristice pe Muntele Pietrosu și botaniștii A. Waldstein și P. Kitaibel, care au descris specii rare și importante sub aspect fitogeografic, cum sunt: *Silene nivalis* Kit., *Dianthus compactus* Kit., *Ranunculus crenatus* Wald. et Kit., *Saxifraga cymosa* Wald. et Kit., *Chrysanthemum rotundifolium* Wald. et Kit. etc.

Investigații floristice mai amănunțite asupra vârfurilor înalte din ramura estică a masivului (Corongiș, Inău, Gărgălău, Știol, Galațiu) a făcut la începutul secolului al XIX-lea G. Baumgarten, iar rezultatele acestor cercetări au fost incluse în opera sa monumentală apărută în 1816. În această primă sinteză

floristică a Transilvaniei au fost menționate din Munții Rodnei peste 240 specii de plante. Raritățile floristice descrise de el au atras atenția unor botaniști renumiți din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, cum au fost: Th. Kotschy (1852), F. Herbich (1859), F. Schur (1866), M. Fuss (1866) etc., care vor cerceta și Munții Rodnei.

Pe lângă descrierea unor noi specii pentru Transilvania, ca *Rhododendron myrtifolium*, *Draba kotschy*, *Festuca flaccida*, în lucrările lor întâlnim și numeroase date corologice referitoare la plantele din Munții Rodnei, contribuind astfel la o mai bună cunoaștere a florei acestora. Unele contribuții la cunoașterea florei Pietrosului au adus și botaniștii F. Hazslinszky (1868) și L. Wagner (1876). Din nefericire însă, unele specii semnalate de acești botaniști în lucrările lor nu au mai fost regăsite în secolul nostru, rămânând îndoielnice pentru flora Munților Rodnei.

Tot în această perioadă își publică lucrarea sa monografică eruditul botanist F. Porcius (1878). Cele peste 800 de specii montane enumerate de pe versantul transilvănean al Munților Rodnei au fost rodul a numeroase investigații întreprinse ani la rând de autor în diverse zone ale masivului. Unele dintre aceste specii sunt descrise ca noi pentru Transilvania, de exemplu *Centaurea carpatica* Porc., *Heracleum carpaticum* Porc., iar altele precum *Festuca porcii* Hank. și *Saussurea porcii* Deg. au fost dedicate renumitului botanist drept omagiu.

Spre sfârșitul sec. al XIX-lea a mai explorat sub aspect floristic versantul maramureșean al Munților Rodnei și botanistul polonez H. Zapalovicz (1889). Dintre cele 1013 specii enumerate în lucrarea sa, o bună parte sunt menționate din acest masiv. Câteva remarci corologice și ecologice asupra unor specii endemice carpatice se găsesc și în lucrarea lui A. Procopianu – Procopovici (1887).

La începutul sec. al XX-lea, A. Pax (1898, 1919) își publică lucrările de sinteză asupra Carpaților, în care întâlnim numeroase specii de fanerogame citate din Munții Rodnei. Tot în acest timp își publică datele floristice privitoare la unele specii din partea estică a masivului (Corongiș, Putredu) botanistul I. Prodan (1913). Câțiva ani mai târziu apare lucrarea de sinteză privind vegetația și flora Transilvaniei elaborată de Al. Borza (1929), în care sunt citate și din Munții Rodnei specii interesante sub aspect fitogeografic: *Ranunculus crenatus*, *Rhododendron myrtifolium*, *Heracleum carpaticum*, *Silene nivalis*, *Festuca porcii*, *Ligularia carpatica*, *Melampyrum saxosum* etc.

Importante sunt și confirmările făcute de E. I. Nyarady (1933) privind prezența speciei *Carex rigida* pe Valea Lalei și a speciei *Astragalus penduliflorus*. Contribuții însemnate la cunoașterea fanerogamelor de pe versantul maramureșean aduce A. Coman (1938, 1940, 1941) prin publicarea mai multor note floristice, iar apoi prin lucrarea de sinteză asupra florei Maramureșului. Ierbarul A. Coman se găsește astăzi la Muzeul Maramureșului din Sighetul Marmației. Date corologice asupra unor specii din masiv găsim în lucrările publicate de I. Resmeriță (1973).

De asemenea, Tr. Ștefureac (1952, 1963, 1971, 1983) publică, pe lângă numeroasele date briofloristice din Munții Rodnei, și noi date fitocorologice asupra unor specii rare, cum este *Kobresia simpliciuscula*, la a doua stațiune din țară. În zona Vf. Inău s-a găsit *Ranunculus glacialis*, specie importantă din punct de vedere floristic.

Investigațiile fitocenologice asupra covorului vegetal din Munții Rodnei au început mult mai târziu și s-au rezumat la câteva formațiuni de vegetație mai frecvente. Prima imagine fitogeografică a masivului o dă Al. Borza (1929) prin delimitarea circumscripției Munților Rodnei, pe baza câtorva specii endemice rare, care conferă grupărilor vegetale un colorit regional aparte. Aceste specii rare au fost preluate de R. Soo (1930) în studiul său comparativ efectuat asupra

vegetației Alpilor Centrali și Carpaților, utilizate ca diferențiale geografice în delimitarea unor asociații lemnoase zonale. Câteva contribuții la studiul vegetației masivului a adus și A. Nyarady (1963, 1966, 1968, 1971) prin publicarea unor sintaxoni mai importanți sub aspect fitogeografic și a unor conspecte cu asociații zonale.

De pe versantul maramureșean sunt publicate unele asociații, mai ales de pajiști subalpine, și de Resmeriță (1975, 1976, 1979, 1981). În ultimii ani au mai apărut lucrări referitoare la unele fitocenozes inedite din masiv (Coldea, Tauber și Pânzariu, 1981; Coldea, 1984, 1985), precum și o lucrare semnată de E. Olos (1982) ce descrie câteva asociații de la Piatra Rea. O lucrare deosebită privind flora și vegetația Munților Rodnei o constituie „Munții Rodnei – Studiu geobotanic” realizat de Gh. Coldea, 1990.

2.3.1.2 Flora micologică a Munților Rodnei

Flora micologică este deosebit de interesantă. După numărul endemitelor (elemente dacice), masivul Rodnei este al doilea după Munții Bucegi (Negrean și Oltean, 1989). Cercetările micologice au început din anul 1866 (F. Hazslinsky), apoi au fost continuate de G. Linhart, L. Hollos, G. Moesz, T. Săvulescu și colab., Crișan Aurelia și Moldovan I, A. Negru, A. Nyarady și Popescu, D. Pazmany, I. Prodan, C. Sandu-Ville, Negrean G.; o contribuție importantă o au Szasz Elisabeta și Șandru G. (1968) care descriu 213 specii și un taxon nou pentru știință: *Stresseria rhododendri*.

Numărul total al speciilor de ciuperci „micromicete” este de **390**, aici descriindu-se 4 specii noi pentru știință: *Stresseria rhododendri*, *Melanconium asperulum*, *Pestalotia truncata*, *Leptosphaeria glycariae-plicatae*.

În ceea ce privește macromicetele, până la cercetările efectuate de Martha Beres (1980 – 1993) din această zonă erau semnalate doar 3 specii macromicete de către Gh. Silaghi (1957). În prezent s-au identificat 163 taxoni, încadrați în 3 clase și 14 ordine. Dintre acestea, mai interesante sunt: *Pulveroboletus lignicola*,

Pholiota nana, *Caloscypha fulgens*, *Mitrula paludosa*, *Amanita subalpina*, *Macrolepiota rickenii*, *Kuehneromyces myriadophylla* etc.

2.3.1.3 Flora lichenofitică din Munții Rodnei

În urma cercetărilor lichenologice întreprinse în Munții Rodnei s-au semnalat **274** specii și 26 taxoni inferiori, identificați pe stânci, sol, mușchi sau scoarța arborilor, dintre care 6 specii endemice: *Thelidium gibbosum*, *Amphoroblastia erumpens*, *Amphoroblastia rodnensis*, *Verrucaria marmorosica*, *Involucrothele gyelnikii*, *Involucrothele transsilvanica*. Din punct de vedere al substratului, în Munții Rodnei s-au semnalat 156 taxoni saxicoli (56,9%), 61 taxoni corticoli (22,2 %), 49 taxoni tericoli (17,8%) și 8 taxoni muscicoli (2,9%). În cazul celor saxicoli predomină lichenii acidofili (78 taxoni) urmați de cei calcofili (58 taxoni) și indiferenți de pH-ul substratului (20 taxoni). În cazul lichenilor corticoli, se constată predominanța celor indiferenți față de natura arborelui și a constituției ritidomului acestuia (43 taxoni) și licheni care se pot instala numai la baza trunchiurilor bătrâne, pe și printre mușchi (7 taxoni), licheni ce apar numai pe scoarță de conifere (5 taxoni), licheni ce apar numai pe scoarță netedă de foioase (4 taxoni).

Predominant este talul hemicriptofit epipetric și epifit crustos (148 taxoni) și cel camefit de tip *Cladonia* și *Cetraria* (41 taxoni), urmează cel hemicriptofit de tip *Parmelia* (16 taxoni) etc.

2.3.1.4 Flora briofitică din Munții Rodnei

S-au identificat **239** specii, dintre care 55 specii aparțin clasei Hepaticae, iar restul clasei Musci. Un număr mare de specii semnalate în Munții Rodnei sunt rare sau foarte rare în brioflora României. Dintre lucrările publicate amintim: A. Boros (1968), Al. V. Hubschmann (1982), Ph. De Zutter et R. Schumacher (1985), Șt. Ștefureac (1971 – 1973) etc. Printre speciile mai importante de mușchi se numără: *Bucegia romanica*, *Moerckia blyttii*, *Anthelia*

julacea, Kiaeria falcata, Pohlia prolifera, Onchophorus virens, Calliergon giganteum, Pleuroclada islandica, Pohlia filum etc.

În funcție de natura chimică a substratului, în Munții Rodnei predomină elementele acidofile (68%), urmate de cele indiferente (17%) și calcifile (15%). Interesant este faptul că dintre Hepaticae, doar două specii sunt calcifile (*Bucegia romanica* și *Scapania aequiloba*). Brioflora Munților Rodnei poate fi repartizată la 6 grupe mari de elemente fitogeografice: boreal-montane, boreale, boreal-temperate și boreal-continentale (48,94%); arctic-alpine, subarctic-alpine și subalpine (27,66%); eurioceanice, eurioceanice-montane și eurioceanice-temperate (9,36%); cosmopolite și subcosmopolite (5,11%); temperate și temperat-montane (3,40%); eurimediterraneene, eurimediterraneene-montane și eurimediterraneene-temperate (3,40%); restul de 2,13% aparțin altor elemente. Deci, predomină grupul elementelor boreale și arctic-alpine, care însumează 76,6%.

2.3.1.5 Flora cormofitică din Munții Rodnei

Pe baza literaturii de specialitate (Coldea 1990), s-au identificat **1123** specii de fanerogame. În urma analizei areal-geografice a florei masivului s-a constatat o predominare a elementelor eurasiatice (36,7%), pe fondul cărora s-au interferat în diferite etape fitoistorice elementele circumpolare (12,7%), central-europene (8,1%) și un contingent redus de elemente mediteraneene (4,6%) și continentale (1,4%).

Din categoria speciilor rare sau foarte rare pentru flora României, enumerăm următoarele: *Salix alpina, Salix bicolor, Astragalus penduliflorus, Adrosace obtusifolia, Laserpitium archangelica, Conioselinum tataricum, Saussurea porcii, Carex atrofusca, Carex pediformis, Carex bicolor, Kobresia simpliciuscula, Juncus castaneus* etc.

Dintre speciile endemice pancarpatiche, care vegetează frecvent în fitocenozele de pe substratele calcaroase, din etajele subalpin și alpin ale

masivului sunt prezente: *Salix kitaibeliana*, *Erysimum wittmani*, *Cardaminopsis neglecta*, *Oxytropis carpatica*, *Thymus pulcherrimus*, *Campanula carpatica*, *Leontodon pseudotaraxaci*, *Festuca carpatica*, *Trisetum fuscum*, *Aconitum moldavicum*, *Dentaria glandulosa*, *Saxifraga carpathica*, *Symphytum cordatum*, *Euphrasia tatrae*, *Erigeron macrophyllus*, *Centaurea mollis*, *Petasites kablikianus*, *Leucanthemum waldsteinii*, *Festuca versicolor*.

Dintre speciile endemice pentru Carpații sud-estici: *Silene dubia*, *Silene zawadzki*, *Cerastium lerchenfeldianum*, *Dianthus tenuifolius*, *Aconitum lasiocarpum*, *Ranunculus carpaticus*, *Papaver corono-sancti-stephani*, *Hesperis oblongifolia*, *Alyssum repens*, *Draba kotschy*, *Thlaspi dacicum*, *Viola declinata*, *Chrysosplenium alpinum*, *Heracleum sphondylium transsilvanicum*, *Melampyrum saxosum*, *Thymus commosus*, *Phyteuma tetramerum*, *P. vagneri*, *Carduus kernerii*, *Centaurea pinnatifida*, *Trisetum macrotrichum*, *Sesleria bielzii*, *S. heuffleriana*, *S. rigida haynaldiana*, *Poa deylii*, *Alopecurus pratensis laguriformis*, *Festuca porcii* etc.

În număr mai redus se întâlnesc în masiv speciile endemice pentru Carpații Răsăriteni: *Primula officinalis carpatica*, *Pulmonaria filarszkyana*, *Euphorbia villosa*, *Poa rehmanii*, *Heracleum carpaticum*, *Centaurea phrygia carpatica* și speciile endemice pentru Munții Rodnei: *Silene nivalis*, *Soldanella hungarica hungarica*, *Saussurea porcii*. Flora Munților Rodnei cuprinde relicte glaciare deosebite: *Scheuchzeria palustris*, *Carex limosa*, *C. paupercula*, *C. pauciflora*, *Empetrum nigrum*, *Vaccinium oxycoccos*, *Salix bicolor*.

Munții Rodnei adăpostesc și un contingent mare de specii dacice (carpato-balcanice): *Silene heuffeli*, *Cardamine rivularis*, *Thlaspi kovatsii*, *Viola dacica*, *Hypericum richeri grisebachii*, *Jovibarba heuffeli*, *Sempervivum marmoreum*, *Saxifraga luteoviridis*, *S. heucherifolia*, *Lathyrus hallersteinii*, *Veronica baumgartenii*, *Melampyrum bihariense*, *Swertia punctata*, *Campanula transsilvanica*, *Achillea lingulata*, *Doronicum carpaticum*, *Senecio*

abrotanifolius carpathicus, *Crocus banaticus*, *Poa media*, *Linum extraaxilare*, *Asperula capitata*, *Anthemis macrantha* etc.

Aici se găsesc și specii protejate (tabel Lista Roșie a speciilor de floră și faună din Munții Rodnei – Anexa nr. 1) amintim: *Leontopodium alpinum*, *Gentiana lutea*, *Gentiana punctata*, *Angelica archangelica*, *Trollius euroapeus*, *Nigritella rubra*, *Silene nivalis*, *Papaver corona-sancti-stephani*, *Pinus mugo*, *Pinus cembra*, *Taxus baccata*, *Rhododendron myrtifolium*.

2.3.1.6 Vegetația Munților Rodnei

În Munții Rodnei se constată o diferențiere a învelișului vegetal pe altitudine, în strânsă legătură cu factorii climatici și edafici (Doniță, 1965). Aceste formațiuni vegetale, bine individualizate fizionomic, caracterizează o anumită zonă montană și sunt răspândite pe altitudine sub formă de „benzi” late de 300 – 500 m, alcătuind etajele și subetajele de vegetație (Pignatti, 1980). Gh. Coldea enumeră în lucrarea „*Munții Rodnei – Studiu geobotanic*” (1990), **74** asociații vegetale, din care 22 sunt descrise pentru prima dată.

Etajul montan este foarte bine reprezentat în masiv și se extinde pe altitudine între 500 și 1500 m, cuprinzând aproape întreaga zonă forestieră. În cadrul acestui etaj se pot diferenția sub aspect fizionomic și pedoclimatic, pe baza formațiunilor vegetale dominante, 3 subetaje.

- a) Subetajul montan inferior (500 – 650 m), cu o vegetație caracteristică, constituită din goruneto-cărpinete și făgeto-cărpinete, se află în zona marginală sud-vestică a masivului. În locul fitocenozelor lemnoase se întâlnesc frecvent pajiști mezofile de *Agrostis capillaris* și *Festuca rubra*.
- b) Subetajul montan mijlociu (650 – 1100 m) se caracterizează atât prin prezența pădurilor pure de fag, grupate în asociațiile *Symphyto – Fagetum*, *Phyllitidi – Fagetum* și *Hieracio rotundati – Luzulo – Fagetum*, cât și a pădurilor de amestec de fag cu brad (*Pulmonario rubrae – Abieti – Fagetum*) și de fag cu molid (*Leucanthemo waldsteinii – Piceio –*

Fagetum). Pe versanții despăduși din acest subetaj s-au instalat fitocenozele mezofile ale asociației *Festuco rubrae* – *Agrostetum capillaris*, constituind tipul predominant de pajiște din cadrul fânețelor montane din zonă.

- c) Subetajul montan superior (1100 – 1500 m) este individualizat prin prezența exclusivă a pădurilor boreale de molid, grupate sub aspect geobotanic în asociațiile *Hieracio rotundati* – *Piceetum* și *Leucanthemo waldsteinii* – *Piceetum*, răspândite pe toată întinderea masivului. În zonele despădurite din acest subetaj se întâlnesc, în funcție de factorii pedo-ecologici, fie fitocenozele mezotrofe ale asociației *Festuco rubrae* – *Agrostetum capillaris* (Nichitaș), fie fitocenozele mezo-oligotrofe ale asociației *Scorzonero rosae* – *Festucetum nigricantis* (Știol, Galaț, Puzdra). Toate aceste terenuri sunt folosite ca pășuni montane.

Etajul subalpin începe să se contureze în masiv odată cu apariția molidișurilor de limită (1500 – 1550 m) și se definitivează fizionomic de către tufărișurile de jneapăn, care urcă spre vârfurile înalte ale masivului, sub formă de pâlcuri, până la peste 2000 m altitudine. Molidișurile de limită din cadrul asociației *Rhododendro myrtifolii* – *Piceetum*, urcă pe versanții sudici și vestici ai masivului până la 1650 – 1670 m (Vf. Bătrâna – 1670 m, Valea Cormaia – 1660 m, V. Anieș – 1650 m, Vf. Corongiș – 1630 m), iar pe versanții nordici și estici până la 1600 – 1620 m (Zănoaga de Jos – 1620 m, Șaua Gajei – 1620 m, V. Lala – 1610 m). Limita superioară a molidișurilor este prefigurată în bazinele superioare ale văilor de *Alnus viridis* (*Pulmonario filarszkyanae* – *Alnetum viridis*), iar pe versanții și șeile masivului de cenozele asociațiilor *Campanulo abietinae* – *Juniperetum nanae* și *Melampyro saxosi* – *Vaccinietum myrtilii*.

La altitudini mai mari de 1650 m devin atotstăpânitoare tufărișurile de jneapăn, grupate în asociația *Rhododendro myrtifolii* – *Pinetum mugii*, caracteristice pentru etajul subalpin al Carpaților. Defrișarea masivă a

jnepenișurilor în ultimele secole, în scopul extinderii suprafețelor cu pășuni, a redus mult aria lor actuală, rămânând compacte numai în zona Pietrosu Mare și bazinul superior al Văii Lala.

Pâlcuri mari de jnepenișuri s-au păstrat însă pe toți versanții abrupti ai văilor intramontane, în căldările glaciare și pe unele vârfuri unde defrișarea a fost dificilă, iar terenul impropriu pășunilor. Aceste pâlcuri constituie argumente sigure că odinioară tufărișurile de jneapăn ocupau versanții și culmile tuturor vârfurilor din masiv până la 2100 m.

După defrișarea lor s-au instalat ulterior pe versanții mai slab înclinați tufărișurile scunde ale asociației *Vaccinio – Rhododendretum myrtifolii* și unele buruienișuri înalte aparținătoare asociațiilor *Hyperico – Calamagrostetum villosae* și *Phleo – Deschampsietum caespitosae*, iar pe crestele și șeile vârfurilor înalte cenozele alpine ale asociațiilor *Potentilo – Festucetum airoidis* și *Oreochloo – Juncetum trifidi*.

Etajul alpin al Munților Rodnei (2100 – 2300 m), caracterizat prin prezența pajiștilor primare din alianța *Caricion curvulae* (*Caricetum curvulae*, *Oreochloo – Juncetum trifidi*) și a unor tufărișuri scunde oligoterme din alianța *Cetrario – Loiseleurion*, este restrâns la o zonă îngustă, care apare în evidență doar pe vârfurile cele mai înalte din masiv (Inău, Galaț, Anieș, Puzdra, Rebra, Pietrosu Mare). În afară de fitocenozele alpine menționate, pot fi atribuite acestui etaj unele fitocenoze saxicole din alianța *Androsacion alpinae* și asociațiile chionofile din alianța *Salicion herbaceae*.

În comparație cu masivele muntoase din Carpații Meridionali (Boșcaiu, 1971), în Munții Rodnei etajul alpin se individualizează la altitudini mai coborâte cu circa 150 – 200 m, datorită poziției lor la o latitudine nordică mai mare cu două grade.

2.3.2 Fauna

Datorită diversității ecosistemelor, fauna este bine reprezentată, din datele colectate până în prezent există un inventar de circa **2000** specii, multe grupe de nevertebrate fiind încă necercetate în parc. Studiul nevertebratelor a scos în evidență o mare diversitate de specii, unele endemice, relictare. Remarcăm prezența a numeroase endemite carpatice, dintre acestea câteva sunt endemice pentru Munții Rodnei: *Romanosoma cavernicola*, *R. bîrtei*, *R. odici* etc.

Fauna de **enchitreide** din Munții Rodnei, nevertebrate din sol participante la descompunerea detritusului organic și implicit la formarea humusului, aerarea stratelor superficiale ale solului, menținerea echilibrului hidric, structurarea solului, este reprezentată de **40** specii inventariate până în prezent, dintre care mai interesante sunt: *Lumbricillus pagenstecheri*, *L. helgolandicus*, *Fridericia aurita*, *F. leydigi*, *Enchytraeus buchholzi*, *Mesenchytraeus gaudens*, *Achaeta camerani*, *Marionina argentea*, *M. tubifera* etc.

Fauna de **lumbricide** (Oligochete), nevertebrate cu rol în descompunerea resturilor organice și formarea structurii solului, cuprinde **15** specii identificate până în prezent, dintre care unele sunt endemite carpatice: *Allolobophora carpathica*, *A. dacica*, iar altele cu o răspândire mai largă: *Dendrobaena clujensis*, *Eisenia submontana*, *Octodrilus lissaenais*, *Fitzingeria platyura* etc.

Fauna de **nematode** din Munții Rodnei cuprinde **55** specii identificate până în prezent, dintre care: *Malenchus bryophilus*, *Mesodorylaimus bastiani*, *Metateratocephalus crassidens*, *Plectus longicaudatus*, *Wilsonema otophorum*, *Yspylonellus vexiliger* etc.

Fauna de **colembole** din Munții Rodnei cuprinde **74** de specii identificate, majoritatea edafice și câteva cavernicole, printre ele se numără: *Tetrachanthella transylvanica* (endemit transilvănean) și specii cu areal mai larg: *Onychiurus carpaticus*, *Folsomia manolachei*, *Neamura parva*, *Tetrodontophora bielanensis*, *Lepidocyrtus curvicollis*, *Tomocerus flavescens* etc.

Fauna de **diplopode** inventariate în Munții Rodnei cuprinde **29** specii identificate până în prezent, multe fiind endemite carpatice: *Polydesmus tetranus rodnaensis*, *P. daday*, *Karpatophyllon polinskii*, *Leptoiulus baconiensis pruticus*, *L. corongisius*, *Unciger transsilvanicus*, *Chromatoiulus silvaticus*, *Glomeris prominens*, *Mastigophorophyllon serrulatum*, *M. penicilligerum*; alte specii sunt endemice pentru Munții Rodnei: *Polydesmus hamatus furculatus*, *Romanosoma cavernicola*, *R. bîrtei*, *R. odici*.

Fauna de **chilopode**, nevertebrate cu rol important în protejarea pădurii, hrănindu-se cu larve de insecte fitofage, în număr de **36** specii identificate, prezintă elemente endemice pentru Munții Rodnei: *Clinopodes rodnaensis*, *Lithobius matici matici*, *L. silvivagus*, *L. luteus*, *Thracolithobius inexpectatus*; endemite carpatice (relicte preglaciare): *Lithobius cyrtopus*, *Monotarsobius burzenlandicus*.

Fauna de **ortoptere**, insecte cu rol foarte important în ecosisteme, bază trofică pentru multe animale, prezente în număr de **50** specii identificate, dintre care 4 endemite carpatice: *Isophya brevipennis*, *I. pienensis*, *Pholidoptera transsylvanica* și *Miramella ebneri carpathica*.

Fauna de **lepidoptere**, insuficient cercetată, prezintă **546** specii identificate, dintre care unele sunt de interes deosebit: *Erebia sudetica rodnaensis*, *E. epiphron transsylvanica*, *E. pharte belaensis*, *Parnassius mnemosyne*, *Lycaena helle*, *L. alciphron*, *Zerynthia polyxena*, *Acherontia atropos*, *Pieris bryoniae carpathensis*, *Argynnis laodice*, *Coenonympha tullia*, *Psodos quadrifaria*, *Ocnogyna parasita* etc. În anul 2005 s-a identificat o specie nouă pentru țară (*Apotomis infida*).

Fauna de **acarieni**, insuficient studiată, cuprinde **41** specii identificate până în prezent, dintre care amintim: *Neotrichoppia getica*, *Quadroppia quadricarinata*, *Medioppia globosa*, *Minuthozetes pseudofusiger*, *Multioppia ramuligera*, *Oribatella dudichi*, *Metabelba pulverulenta* etc.

Fauna de **coleoptere**, insuficient cercetată, cuprinde **41** specii citate din Munții Rodnei, dintre care unele foarte rare (*Bembidion transsylvanicus*), altele mai răspândite: *Ampedus pomonae*, *Pidonia lucida*, *Saperda scalaris*, *Lepiura quadrifasciata*, *Rosalia alpina*, *Carabus zawadskii*, *Duvalius proceroides* etc.

Fauna de **odonate** cuprinde **27** specii, dintre care amintim: *Lestes dryas*, *Coenagrion hylas*, *Ischnura elegans*, *Aeshna cyanea*, *Cordulegaster boltonii*, *Libellula quadrimaculata*, *Sympetrum sanguināum*, *Pyrrhosoma nymphula* etc.

Ihtiofauna, insuficient cunoscută, este reprezentată de **13** specii identificate până în prezent, dintre care un rol important îl au: *Leuciscus souffia*, *Phoxinus phoxinus*, *Salmo trutta fario*, *Cottus gobio*, *Thymallus thymallus*, etc., iar dintre chișcari: *Eudontomyzon danfordi*. Unele dintre aceste specii se găsesc pe lista roșie a vertebratelor din România.

Herpetofauna cuprinde un număr mare de specii. Fauna de **amfibieni**, bine reprezentată în parc prin **13** specii, majoritatea protejate la nivel național și european: *Triturus alpestris*, *T. montandoni* (tritonul carpatic), *T. vulgaris*, *T. cristatus*, *Salamandra salamandra*, *Rana temporaria*, *Bufo bufo*, *Hyla arborea* etc.

Fauna de **reptile**, reprezentată prin **9** specii, unele având un areal mai restrâns sau mai larg în zona parcului: *Vipera berus*, *Zootoca vivipara*, *Anguis fragilis*, *Podarcis muralis*, *Coronella austriaca*, *Natrix natrix*, *Elaphe longissima*, *Lacerta agilis* etc.

Avifauna, reprezentată prin **150** specii identificate până în prezent, cuprinde multe specii protejate la nivel național și european: *Aquila chrysaetos* (acvila de munte), *A. pomarina* (acvila țipătoare mică), *Falco peregrinus* (șoimul călător), *F. tinnunculus* (vânturel roșu), *F. subbuteo* (șoimul rândunelelor), *Tetrao tetrix* (cocoșul de mesteacăn), *Tetrao urogallus* (cocoșul de munte), *Strix aluco*, *Strix uralensis*, *Bubo bubo* (buhă), *Glaucidium passerinum* (ciuvică), *Asio otus* (ciuf de pădure), *Aegolius funereus* (minuniță),

Dendrocopos syriacus, *D. leucotos*, *D. medius*, *Picoides tridactylus* (ciocănitore de munte), *Ficedula albicollis*, *Lanius collurio*, *Dryocopus martius* (ciocănitore neagră) etc.

Fauna de **mamifere** este diversificată dar insuficient cercetată, reprezentată prin **44** specii identificate până în prezent, majoritatea speciilor fiind protejate: *Ursus arctos* (ursul brun), *Lutra lutra* (vidra), *Mustela erminea* (hermelină), *M. nivalis* (nevăstuică), *M. putorius* (dihorul), *Martes martes* (jderul de copac), *M. foina* (jderul de piatră), *Meles meles* (bursucul), *Lynx lynx* (râsul), *Felis sylvestris* (pisica sălbatică), *Capreolus capreolus* (căprioara), *Cervus elaphus* (cerbul), *Rupicapra rupicapra* (capra neagră), *Canis lupus* (lupul), *Marmota marmota* (marmota) etc.

Evaluarea numărului de mamifere pe raza parcului a condus la următoarele rezultate: cerb comun (74), căprior (55), mistreț (62), iepure (77), cocoș de munte (158), marmota (44), urs (30), lup (31), râs (13), bursuc (14), vulpe (87), capră neagră (159), jder de copac (43), jder de piatră (43), dihor (46), nevăstuică (34), cocoș de mesteacăn (52), pisica salbatică (18) - datele provin de la administratorii fondurilor cinegetice de pe raza parcului.

Dintre **micromamifere**, amintim: *Sicista betulina* (șoarecele vărgat), *Microtus nivalis* (șoarece de zăpadă), *M. arvalis* (șoarece berc), *M. agrestis* (șoarece de umbră), *Dryomys nitedula* (pârșul de copac), *Glis glis* (pârșul mare), *Muscardinius avellanarius* (pârșul de alun), *Crocidura leucodon* (chițcan de câmp), *Neomys fodiens* (chițcan de apă), *N. anomalus* (chițcan de apă), *Sorex minutus* (chițcan mic), *Sorex araneus* (chițcan de ogor), *Clethrionomys glareolus* (șoarece scurmător), *Pytimis subterraneus* etc.

Chiropterele sunt puțin studiate în arealul Munților Rodnei. Dintre speciile citate în literatura de specialitate, în zonă au fost identificate până în prezent următoarele specii: *Myotis myotis* (liliacul comun), *Myotis blythi* (liliacul comun mic), *Eptesicus serotinus* (liliacul cu aripi late), *Rhinolophus*

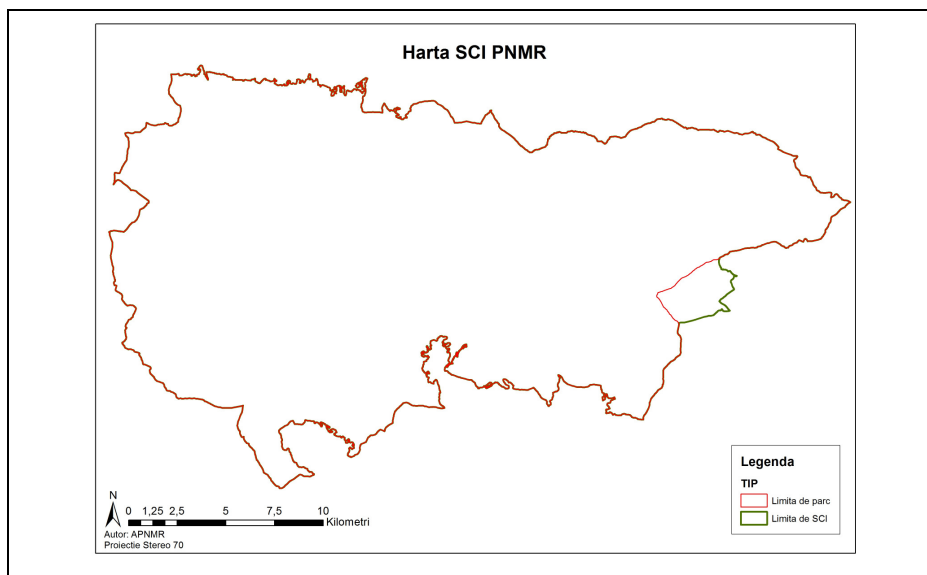
hipposideros (liliacul mic cu potcoavă), *Nyctalus noctula* (liliacul de amurg), *Barbastella barbastellus* (liliacul cârn) etc.

Numeroase specii de faună se regăsesc în Lista Roșie a PNMR (**Anexa nr. 6**), al căror statut (vulnerabile, rare, periclitate, amenințate, extincte) va fi cercetat în perioada următoare.

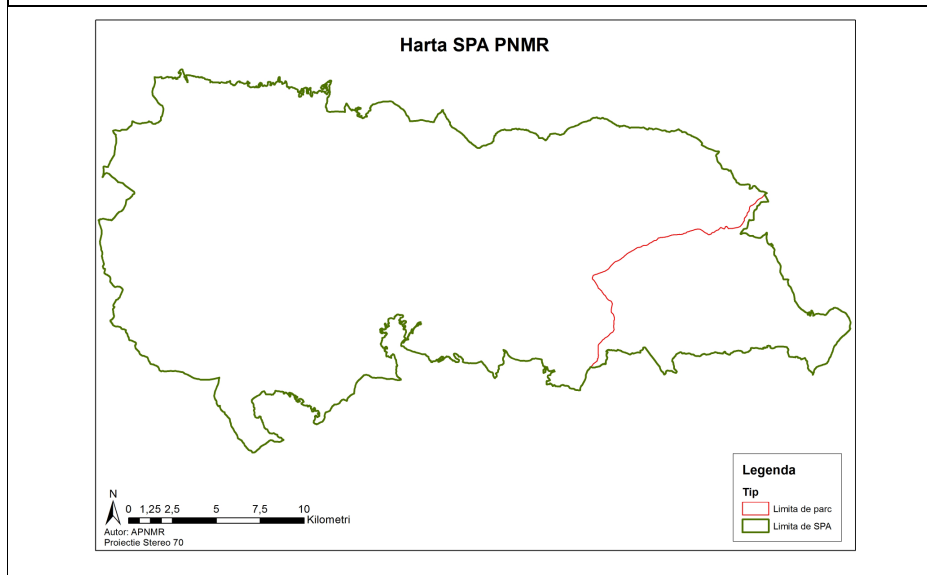
2.3.3 Situl Natura 2000 Munții Rodnei ROSCI0125 și ROSPA0085 – specii, habitate și măsuri de management

Prezentul plan de management cuprinde elemente integrate privind managementul speciilor de interes național, local cât și cele de interes comunitar din Directiva Habitare și Păsări, deci inclusiv pentru situl Natura 2000 Munții Rodnei (SCI și SPA).

Speciile de interes comunitar (Anexa I a Directivei Habitare și Anexa II a Directivei Păsări), pe baza cărora a fost declarat PNMR ca sit Natura 2000 – SCI (Sit de importanță comunitară RO SCI 0125 Munții Rodnei) și SPA (Sit de importanță avifaunistică, Sit de protecție specială RO SPA 0085 Munții Rodnei)– sunt prezentate în tabelul nr.16. Situl Natura 2000 Munții Rodnei se suprapune peste limitele PNMR, incluzând în plus și căldarea glaciară Gagi, conform hărții emise de MMGA privind limitele SCI-urilor din România. Pe baza rezultatelor ce se vor obține în cadrul proiectului POS Mediu „Măsuri de management conservativ al biodiversității PNMR” (2010-2013) axat pe cartarea și evaluarea speciilor comunitare se va cunoaște starea de conservare a speciilor și habitatelor care au stat la baza desemnării ca sit Natura 2000.

Suprafața SCI = 47 948 ha după refacerea limitei PNMR
(conform site-ului MMSC Suprafața SCI = 48 062 ha)

Suprafața SPA = 54 812 ha după refacerea limitei PNMR
(conform site-ului MMSC Suprafața SPA = 54 832 ha)

Tabel nr. 18. Specii de interes comunitar din PNMR

Nr.	Specia	Prezența		Localizare în parc	Suprafața /Populație
		Reală	Presupusă		
1	<i>Callimorpha</i>	Da			

Nr.	Specia	Prezența		Localizare în parc	Suprafața /Populație
		Reală	Presupusă		
	<i>quadripunctaria</i>				
2	<i>Lycaena dispar</i>		Da		
3	<i>Lycaena helle</i>		Da		
4	<i>Coenagrion hylas</i>		Da		
5	<i>Colias myrmidone</i>		Da		
6	<i>Carabus hampei</i>	Da			
7	<i>Carabus variolosus</i>	Da			
8	<i>Carabus zawadzki</i>	Da		La Rebrișoara spre Tăușoare	
9	<i>Lucanus cervus</i>	Da			
10	<i>Pseudogaurotina excellens</i>	Da		Valea Vinului	
11	<i>Euphydryas maturna</i>		Da		
12	<i>Cordulegaster heros</i>	Da			
13	<i>Cucujus cinnaberinus</i>	Da			
14	<i>Pholidoptera trasnssylvanica</i>	Da		Corongiș, Piatra Rea,	
15	<i>Rosalia alpina</i>	Da			
16	<i>Cottus gobio</i>	Da		Iza	
17	<i>Gobio uranoscopus</i>		Da	Iza	
18	<i>Gobio kessleri</i>	Da		Iza	

Nr.	Specia	Prezența		Localizare în parc	Suprafața /Populație
		Reală	Presupusă		
19	<i>Leuciscus souffia</i>	Da		Iza	
20	<i>Gymnocephalus schraetzer</i>		Da	Iza	
21	<i>Cottus gobio</i>		Da	Iza	
22	<i>Aspius aspius</i>		Da	Iza	
23	<i>Hucho hucho</i>	Da		Bistrița Aurie	
24	<i>Eudontomyzon danfordi</i>	Da			
25	<i>Campanula serrata</i>	Da			
26	<i>Dicranum viride</i>	Da			
27	<i>Drepanocladus vernicosus</i>	Da			
28	<i>Poa granitica disparilis</i>	Da			
29	<i>Tozzia carpathica</i>	Da			
30	<i>Bombina variegata</i>	Da		V. Anieșului, V. Cobășel	
31	<i>Triturus cristatus</i>	Da		V. Cobășel	
32	<i>Triturus montandoni</i>	Da			
33	<i>Canis lupus</i>	Da			
34	<i>Lynx lynx</i>	Da			
35	<i>Lutra lutra</i>	Da			
36	<i>Microtus tatricus</i>	Da		Piatra Rea	
37	<i>Ursus arctos</i>	Da			
39	<i>Myotis blythii</i>	Da		P. Cobășel	

Nr.	Specia	Prezența		Localizare în parc	Suprafața /Populație
		Reală	Presupusă		
40	<i>Myotis myotis</i>	Da		P. Cobășel	
41	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	Da			
42	<i>Rhinolophus euryale</i>		Da		
43	<i>Rhinolophus hipposideros</i>		Da		
44	<i>Myotis bechsteini</i>		Da		
45	<i>Barbastella barbastellus</i>	Da			
46	<i>Aegolius funereus</i>	Da			
47	<i>Alcedo atthis</i>	Da			
48	<i>Aquila chrysaetos</i>	Da			
49	<i>Aquila clanga</i>	Da			
50	<i>Aquila pomarina</i>	Da			
51	<i>Bonasa bonasia</i>	Da			
52	<i>Bubo bubo</i>	Da		Pietrosu Mare	
53	<i>Ciconia ciconia</i>	Da			
54	<i>Ciconia nigra</i>	Da			
55	<i>Circus aeruginosus</i>	Da			
56	<i>Circus cyaneus</i>	Da			
57	<i>Dendrocopos leucotos</i>	Da			
58	<i>Dendrocopos medius</i>	Da			

Nr.	Specia	Prezența		Localizare în parc	Suprafața /Populație
		Reală	Presupusă		
59	<i>Dendrocopos syriacus</i>	Da			
60	<i>Dryocopus martius</i>	Da			
61	<i>Falco columbarius</i>	Da			
62	<i>Falco peregrinus</i>	Da			
63	<i>Ficedula albicollis</i>	Da			
64	<i>Ficedula parva</i>	Da			
65	<i>Glaucidium passerinum</i>	Da			
66	<i>Lanius collurio</i>	Da			
67	<i>Lanius minor</i>	Da			
68	<i>Lullula arborea</i>	Da			
69	<i>Pernis apivorus</i>	Da			
70	<i>Picoides tridactylus</i>	Da			
71	<i>Picus canus</i>	Da			
72	<i>Strix uralensis</i>	Da			
73	<i>Sylvia nisoria</i>	Da			
74	<i>Tetrao tetrix tetrix</i>	Da			
75	<i>Tetrao urogallus</i>	Da			
76	<i>Tringa glareola</i>	Da			
77	<i>Crex crex</i>	Da			
78	<i>Buxbaumia viridis</i>	Da			
79	<i>Meesia longiseta</i>	Da			
80	<i>Chilostoma banaticum</i>	Da			

Nr.	Specia	Prezența		Localizare în parc	Suprafața /Populație
		Reală	Presupusă		
81	<i>Hieraetus pennatus</i>	Da			
82	<i>Coenagrion hylas</i>	Da			
83	<i>Ligularia sibirica</i>	Da			
84	<i>Caprimulgus europaeus</i>	Da			

Tabel nr. 19 – Măsuri de management pentru habitatele de interes comunitar care se regăsesc în Anexa I a Directivei Habitate.

Nr. crt.	Habitat Natura 2000	Cod	Măsuri de management*
1.	Tufărișuri alpine și boreale <i>(Alpine and Boreal heaths)</i>	4060	<p>Sunt habitate fragile, datorită factorilor abiotici naturali; sunt periclitare de pășunatul excesiv, de supraîncărcarea cu animale domestice; de asemenea, turismul necontrolat, cu deplasarea în afara potecilor, pe scurtături, provoacă o eroziune suplimentară a covorului vegetal, greu de remediat în aceste condiții de viață extreme.</p> <p>Se impune:</p> <ul style="list-style-type: none"> - evitarea pășunatului excesiv; - respectarea încărcăturii de animale; - interzicerea accesului turiștilor în afara potecilor turistice; - evaluarea capacității de pășunat pentru aceste habitate.
2.	Tufărișuri subarctice de Salix spp. <i>(Sub-arctic Salix spp. Scrub)</i>	4080	<p>Habitatul fiind legat de cursul pâraielor de munte și de mlaștini poate fi afectat de lucrările de amenajare a torenților și de captări de ape în amonte; de asemenea, pășunatul și, mai ales turismul necontrolat în afara traseelor amenajate, poate afecta mecanic plantele cu habitus mare și bogate în țesut parenchimatic.</p> <p>Se impune:</p> <ul style="list-style-type: none"> - interzicerea lucrărilor de amenajare și corectare a torenților, hidrocentralelor, balastierelor; - interzicerea desecării mlaștinilor; - interzicerea suprapășunatului și supratârlirii; - interzicerea accesului turiștilor în afara potecilor turistice.

3.	Tufărișuri de jneapăn (Pinus mugo) cu Rhododendron hirsutum (Mugo-Rhododendretum hirsuti) (Bushes with Pinus mugo and Rhododendron myrtifolium)	4070	Interdicție totală pentru tăieri, recoltarea lăstarilor, constituirea unor trasee turistice ocolitoare, cu interdicția câmpării în zone apropiate habitatului și instituirea unui sistem de amenzi semnificative în cazul delictelor.
4.	Pajiști alpine și boreale pe substrat silicios (Siliceous alpine and boreal grassland)	6150	Se recomandă evitarea suprapășunatului și menținerea unui pășunat tradițional, alături de practicarea unui turism ecologic. De asemenea trebuie evitată aplicarea măsurilor tehnologice, de aplicare a amendamentelor și supraînsămânțare, pentru creșterea producției acestor tipuri de pajiști.
5.	Pajiști alpine și subalpine pe substrat calcaros (Alpine and subalpine calcareous grasslands)	6170	Evitarea suprapășunatului și practicarea unui turism ecologic.
6.	Pajiști montane cu Nardus, cu mare diversitate de specii, dezvoltate pe substraturi silicioase în Europa continentală (Species-rich Nardus grasslands, in siliceous substrates in mountain areas)	6230	Continuarea unui pășunat tradițional, în composesorat, care permite conservarea acestui tip de habitat. Se impune evitarea suprapășunatului care determină degradarea și o scădere a bogăției specifice a acestor pajiști, dar și a târlirii, care determină înlocuirea lor cu alte tipuri de comunități vegetale. De asemenea, nu se recomandă aplicarea de amendamente pe baza de Ca, care pot duce la eliminarea speciei Nardus stricta.

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

7.	Comunități de lizieră higrofile cu ierburi înalte de la câmpie și din etajul montan până în cel alpin (Hydrophilous tall herb communities of plain and of the montane to alpine levels)	6430	Interzicerea desecărilor, a tăierilor și a construirii de drumuri forestiere.
8.	Pajiști/Fânețe montane (Mountain hay meadows)	6520	Evitarea suprapășunatului care poate duce la degradarea lor determinând tranziția acestora înspre nardete. De asemenea, se recomandă cosirea acestora începând cu sfârșitul lunii iulie, când majoritatea speciilor componente au fructificat.
9.	Pajiști alpine și boreale pe substrat silicios Lowland hay meadows (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)	6510	Evitarea suprapășunatului și menținerea unui pășunat tradițional, în composesorat, alături de practicarea unui turism ecologic. De asemenea trebuie evitată aplicarea măsurilor tehnologice, de aplicare a amendamentelor și supraînsămânțare, pentru creștere a producției acestor tipuri de pajiști.
10.	Păduri de fag dacice (Symphyto-Fagion) Dacian beech forest (Symphyto-Fagion)	91V0	Inițierea unor proiecte prin intermediul cărora să se realizeze renaturarea siturilor, limitarea exploatărilor forestiere, pentru a contracara efectele generate de presiunea antropică ridicată.
11.	Păduri de fag de tip Luzulo-Fagetum (Luzulo-Fagetum beech forest)	9110	Interzicerea tăierilor rase, pășunatului, completărilor cu molid a ochiurilor neregenerate, precum și controlul strict al unor activități turistice (campări, crearea de noi poteci).

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

12.	Păduri de Larix decidua și/sau Pinus cembra (Alpine Larix decidua and/or Pinus cembra forests)	9420	Evitarea tăierilor arborilor bătrâni.
13.	Păduri acidofile montane cu Picea abies (Vaccinio-Piceetea) Acidophilous Picea forests of the montane to alpine levels (Vaccinio-Piceetea)	9410	Evitarea tăierilor arborilor bătrâni.
14.	Păduri aluviale cu Alnus glutinosa și Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae) Alluvial forest with Alnus glutinosa and Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)	91E0	<p>Amenințări: defrișări, pășunat, incendierea voluntară, turismul practicat intensiv, depozitarea gunoaielor, eutrofizarea comunităților riverane, invazia salcâmului și arțarului canadian, plantațiile de plop euramerican. Un management adecvat ar trebui să aibă ca obiectiv menținerea regimului hidrologic natural. Interzicerea activităților de amenajare și aducțiune a apei potabile din astfel de habitate fragile și cu valoare conservativă ridicată.</p> <p>Se impun următoarele restricții:</p> <ul style="list-style-type: none"> - interdicerea amplasării hidrocentralelor, balastierelor, corectările de torenți - interzisă defrișarea - interzisă captarea apei sau reducerea stratului de apă - interzisă depozitarea de deșeuri - interzisă pășunatul excesiv și supratârlirea - interzisă introducerea de specii alohtone.

15.	Alpine rivers and their ligneous vegetation with <i>Myricaria germanica</i>	3230	Măsurile de conservare trebuie să urmărească menținerea într-o stare cât mai puțin modificată a acestui tip de habitat, cu interzicerea pășunatului sau a oricăror activități care ar putea influența dinamica naturală a apelor. Fiind o specie heliofilă, se poate interveni pentru menținerea acestui tip de vegetație cu <i>Myricaria germanica</i> , prin tăierea speciilor lemnoase de talie mai mare; se întârzie astfel dinamica naturală a vegetației, de instalare a pădurilor de luncă. Tufărișurile de <i>Myricaria germanica</i> , alături de sălcete, au un rol important în atenuarea vitezei de scurgere a apelor în timpul viiturilor. Cenozele instalate pe malurile râurilor și speciile pioniere <i>Myricaria germanica</i> , <i>Salix purpurea</i> și <i>Epilobium dodonaei</i> constituie un habitat caracteristic pentru două specii de păsări <i>Actitis hypoleucos</i> și <i>Charadrius dubius</i> . În arealul său de răspândire, <i>Myricaria germanica</i> constituie, de asemenea, unica sursă de hrană pentru anumite insecte fitofage cum sunt <i>Coniatus splendidus</i> și <i>Tuponia prasina</i> .
16.	Mlaștini active bombate/ridicate în zona centrală (Active raised bogs)	7110*	Pentru conservarea acestui habitat este necesar să se interzică activitățile umane din preajma siturilor cum ar fi defrișarea vegetației lemnoase, pășunatul sau realizarea unor canale de desecare.
17.	Vegetație pionieră alpină (Alpine pioneer)	7240*	Interzis pășunatul, evitarea tăierilor arborilor bătrâni și accesul turiștilor în afara traseelor turistice
18.	Mlaștini de tranziție și turbării oscilante (vibrante) (Transition mires and quaking bogs)	7140	Măsurile de conservare pentru acest tip de habitat se limitează la excluderea pășunatului din zonă. Interzicerea activităților de amenajare și aducțiune a apei potabile din astfel de habitate fragile și cu valoare conservativă ridicată.

19.	Mlaștini alcaline (Alcaline fens)	7230	Datorită prezenței acestor comunități în preajma pajiștilor colinare-montane, pentru conservarea lor trebuie oprit pășunatul și interzis drenajul terenului, pentru a se menține excesul de umiditate în zonă. Interzicerea activităților de amenajare și aducțiune a apei potabile din astfel de habitate fragile și cu valoare conservativă ridicată.
20.	Izvoare petrificate cu formare de tuf (Cratoneurion) Petrifying springs with tufa formations (Cratoneurion)	7220	Interzicerea activităților de amenajare și aducțiune a apei potabile din astfel de habitate fragile și cu valoare conservativă ridicată.
21.	Grohotiș stâncos al etajului montan (Androsacetalia alpinae și Galeopsitalia ladani) Siliceous screes of the montane to snow level (Androsacetalia alpinae and Galeopsetalia ladani)	8110	În particular, pentru acest tip de habitat, datorită prezenței sale pe versanți slab înclinați, amenințarea principală o constituie pășunatul și turismul necontrolat din zonele ușor accesibile. Realizarea unor pârtii de schi și infrastructura aferentă, pot afecta habitatul până la dispariție. Interzisă construirea pârtiilor de schi și a infrastructurii turistice, suprapășunatul, supratârlitul, accesul turiștilor în afara traseelor turistice.
22.	Grohotiș calcaros și de șisturi calcaroase ale etajelor montane până la cele alpine (Thlaspietea rotundifolii). Calcareous and calchist screes of the montane to alpine levels (Thlaspietea rotundifolii)	8120	În particular, pentru acest tip de habitat, datorită prezenței sale pe versanți înclinați dar și pe versanți cu pantă mare, amenințarea principală o constituie pășunatul și turismul necontrolat din zonele ușor accesibile, apoi, alpinismul din zonele mai inaccesibile. Realizarea unor pârtii de schi și infrastructura aferentă, pot afecta habitatul până la dispariție. Interzisă construirea pârtiilor de schi și a infrastructurii turistice, suprapășunatul, supratârlitul, accesul turiștilor în afara traseelor turistice.

23.	Pante stâncoase calcaroase cu vegetație chasmofitică Calcareous rocky slopes with chasmophytic vegetation	8210	Măsurile de conservare care trebuie luate în cazul acestui tip de habitat sunt cele generale de protecție a unui habitat Natura 2000. În particular, acest tip de habitat, datorită prezenței sale pe pereți stâncoși, uneori cu verticalitate mare, se autoconservă. Amenințarea principală o constituie alpinismul necontrolat. Interzicerea alpinismului și cățărării.
24.	Caves not open to the public	8310	Măsurile de conservare sunt păstrarea secretului localizării peșterii, montarea de porți metalice, sau preluarea în custodie, acolo unde există și alte interese de conservare. Interzise derocări, depunerea de deșeuri menajere, intrarea cu făclii aprinse și cu lumină caldă.
25	Pante stâncoase calcaroase cu vegetație chasmofitică	8210	În particular, acest tip de habitat, datorită prezenței sale pe pereți stâncoși, uneori cu verticalitate mare, se autoconservă. Amenințarea principală o constituie alpinismul necontrolat. Interzicerea alpinismului și cățărării.
26	Vegetație herbacee de pe malurile râurilor montane	3220	Se interzice: - decopertarea vegetației herbacee - dezvoltarea infrastructurii de aducțiune și captare a apei, hidrocentrale, corectări de torenți - introducerea speciilor de plante alohtone - pășunatul și târlirea - exploatarea materialului lemnos de-a lungul văilor - depozitarea deșeurilor menajere
27	Vegetație lemnoasă cu Salix eleagnos de-a lungul râurilor montane	3240	Se interzice: - decopertarea vegetației herbacee și îndepărtarea vegetației lemnoase - dezvoltarea infrastructurii de aducțiune și captare a apei, hidrocentrale, corectări de torenți - introducerea speciilor de plante alohtone - pășunatul și târlirea - exploatarea materialului lemnos de-a lungul văilor - depozitarea deșeurilor menajere

Tabel nr. 20 – Măsuri de management pentru speciile de interes comunitar prezente pe Anexa II a Directivei Habitate

Nr.	Specia	Localizare în parc	Măsuri de conservare
1	<i>Callimorpha quadripunctaria</i>	Valea Anieșului	Se impune evaluarea stării de conservare a populațiilor locale. Interzicerea suprapășunatului și supratârlirii.
2	<i>Lycaena dispar</i>	Valea Anieșului	Se impune evaluarea stării de conservare a populațiilor locale. Interzicerea suprapășunatului și supratârlirii.
3	<i>Lycaena helle</i>	Valea Anieșului	Se impune evaluarea stării de conservare a populațiilor locale. Interzicerea suprapășunatului și supratârlirii.
4	<i>Coenagrion hylas</i>	Valea Anieșului	Se impune evaluarea stării de conservare a populațiilor locale. Interzicerea suprapășunatului și supratârlirii.
5	<i>Colias myrmidone</i>	Valea Anieșului	Se impune evaluarea stării de conservare a populațiilor locale. Interzicerea suprapășunatului și supratârlirii.
6	<i>Carabus hampei</i>	Pietrosu Mare	Se impune evaluarea stării de conservare a populațiilor locale. Interzicerea suprapășunatului și supratârlirii.
7	<i>Carabus variolosus</i>	Valea Cobășel	Se impune evaluarea stării de conservare a populațiilor locale. Interzicerea suprapășunatului și supratârlirii.

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr.	Specia	Localizare în parc	Măsuri de conservare
8	<i>Carabus zawadzki</i>	La Rebrîșoara spre Tăușoare	Se impune evaluarea stării de conservare a populațiilor locale. Interzicerea suprapășunatului și supratârlirii.
9	<i>Lucanus cervus</i>	Limita sudică a parcului	Conservarea pădurilor de stejar și gorun. Păstrarea arborilor bătrâni, cu scorburi.
10	<i>Pseudogaurotina excellens</i>	Valea Vinului	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale Interzicerea dezvoltării aducțiunilor de apă, hidrocentralelor, corectarea torenților, depozitarea deșeurilor menajere, înlăturarea vegetației ripariene, colectarea pietrelor din albia văilor.
11	<i>Euphydryas maturna</i>	Valea Vinului	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale Interzicerea suprapășunatului și supratârlirii.
12	<i>Cordulegaster heros</i>	Valea Vinului	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale Interzicerea suprapășunatului și supratârlirii. Interzicerea desecării surselor de apă din vecinătate.
13	<i>Cucujus cinnaberinus</i>	Valea Vinului	Conservarea și păstrarea arborilor uscați sau atacați în păduri.

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr.	Specia	Localizare în parc	Măsuri de conservare
14	<i>Pholidoptera trasnssylvanica</i>	Corongiș, Piatra Rea, Pietrosu Mare	Conservarea habitatelor in care traieste specia. In habitatele respective pasunatul și cositul trebuie facut in mod alternativ. Interzicerea decopertării vegetației herbacee și arbustive din zone ripariene.
15	<i>Rosalia alpina</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	Monitorizarea populațiilor existente pe termen lung (minimum 5 ani), perioadă în care se vor nota cât mai multe aspecte privind frecvența, abundența, densitatea, migrația indivizilor, preferințele ecologice, etc.; Menținerea arborilor bătrâni, atacați sau parțial uscați. De asemenea, diminuarea până la eliminare a utilizării insecticidelor în păduri.
16	<i>Cottus gobio</i>	Iza	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale Interzicerea aducțiunilor de apă, hidrocentralelor, corectărilor de torenți, deversării de deșeuri menajere în albia văilor, pășunatului în apropierea apei.
17	<i>Gobio uranoscopus</i>	Iza	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; conservarea calității apei, realizarea construcțiilor ameliorative hidrotehnice cu consultarea conservaționiștilor, păstrarea condițiilor naturale sau

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr.	Specia	Localizare în parc	Măsuri de conservare
			apropiat de cele naturale în anumite sectoare de râu.
18	<i>Gobio kessleri</i>	Iza	Menținerea unor sectoare de apă fără impact antropic Interzicerea dezvoltării hidrocentralelor, aducțiunilor de apă, corectărilor de torenți.
19	<i>Leuciscus souffia</i>	Iza	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale Menținerea unor sectoare de apă fără impact antropic Interzicerea dezvoltării hidrocentralelor, aducțiunilor de apă, corectărilor de torenți.
20	<i>Hucho hucho</i>	Bistrița Aurie	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale Menținerea unor sectoare de apă fără impact antropic Interzicerea dezvoltării hidrocentralelor, aducțiunilor de apă, corectărilor de torenți.
21	<i>Eudontomyzon danfordi</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila,	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale Menținerea unor sectoare de apă fără impact antropic. Interzicerea dezvoltării hidrocentralelor, aducțiunilor de apă,

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr.	Specia	Localizare în parc	Măsuri de conservare
		Corongiș	corectărilor de torenți.
22	<i>Campanula serrata</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale Interzicerea dezvoltării hidrocentralelor, aducțiunilor de apă, corectărilor de torenți.
23	<i>Dicranum viride</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; principala amenințare este reprezentată de tăierile masive care se fac în pădurile de foioase. Interzicerea defrișărilor în zone de prezență a speciei.
24	<i>Drepanocladus vernicosus</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale Interzicerea defrișărilor în zone de prezență a speciei. Interzicerea îndepărtării vegetației herbacee.
25	<i>Poa granitica disparilis</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale Interzicerea suprapășunatului și supratârlirii.

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr.	Specia	Localizare în parc	Măsuri de conservare
		Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	
26	<i>Tozzia carpathica</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale Interzicerea suprapășunatului și supratârlirii.
27	<i>Bombina variegata</i>	V. Anieșului, V. Cobășel	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; Este o specie cu un areal vast, dar cu toate acestea este periclitată în mare parte a acestuia datorită distrugerii, deteriorării și fragmentării habitatelor. Conservarea ei necesită măsuri simple limitate la menținerea habitatelor acvatice existente. Interzicerea desecării intenționate a bălților de reproducere și depozitare a deșeurilor menajere.
28	<i>Triturus cristatus</i>	V. Cobășel	Este o specie vulnerabilă la nivel național, în anumite zone chiar periclitată, în special datorită degradării și distrugerii habitatelor

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr.	Specia	Localizare în parc	Măsuri de conservare
			<p>acvatice de reproducere și a fragmentării habitatelor terestre adiacente.</p> <p>Menținerea habitatelor acvatice existente precum și crearea de noi habitate acvatice acolo unde acestea au fost distruse și asigurarea de coridoare de dispersie va permite menținerea unor populații viabile.</p> <p>Interzicerea desecării intenționate a bălților de reproducere și depozitare a deșeurilor menajere.</p>
29	<i>Triturus montandoni</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	<p>Distrugerea zonelor umede unde se reproduce este principalul factor ce pune în pericol supraviețuirea populațiilor. Hibridizarea cu <i>T. vulgaris</i> poate reprezenta o amenințare serioasă la adresa menținerii unor populații; este o specie vulnerabilă la nivel național, în anumite zone chiar periclitată, în special datorită degradării și distrugerii habitatelor acvatice de reproducere și a fragmentării habitatelor terestre adiacente.</p> <p>Menținerea habitatelor acvatice existente precum și crearea de noi habitate acvatice acolo unde acestea au fost distruse și asigurarea de coridoare de dispersie va permite menținerea unor populații viabile.</p>

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr.	Specia	Localizare în parc	Măsuri de conservare
			Interzicerea desecării intenționate a bălților de reproducere și depozitare a deșeurilor menajere.
30	<i>Canis lupus</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	Măsurile de conservare luate în prezent sunt reprezentate de: estimarea anuală a populației și controlul braconajului. În viitor sunt necesare următoarele măsuri de conservare: studii detaliate privind eco-etologia speciei în condițiile din România, în special legate de mărimea și tendințele de evoluție a populației de lupi, precum și implementarea unui plan de management la nivel național care să urmărească reducerea braconajului și controlul activităților de vânătoare, conștientizarea opiniei publice privind conservarea speciei, precum și compensarea pagubelor produse sectorului zootehnic; fragmentarea habitatelor datorată expansiunii infrastructurii și dezvoltării activităților umane reprezintă amenințări pe termen mediu care pot fi reduse prin includerea în planurile de dezvoltare a aspectelor legate de conectivitatea populațiilor, în special în zonele

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr.	Specia	Localizare în parc	Măsurile de conservare
			<p>cheie.</p> <p>Amplasarea de garduri electrice la stâne.</p> <p>Asigurarea unor zone de refugiu fără impact uman.</p>
31	<i>Lynx lynx</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	<p>Monitorizarea populației de către personalul implicat în managementul cinegetic din România și estimarea anuală a mărimii populației; realizarea unor studii la nivel național privind eco-etologia speciei în condițiile din România (caracteristici populaționale, tendințe, distribuție, implementarea unui plan de management care să urmărească atât combaterea eficientă a braconajului, evitarea fragmentării habitatelor dar și conștientizarea opiniei publice și reducerea efectelor interacțiunilor cu activitățile umane. De asemenea, este esențială implementarea unor metode îmbunătățite de estimare care să ia în considerare atât parametrii biologici cât și ecologia speciei iar activitățile de monitorizare să fie abordate integrat.</p> <p>Amplasarea de garduri electrice la stâne.</p>

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr.	Specia	Localizare în parc	Măsuri de conservare
			Asigurarea unor zone de refugiu fără impact uman.
32	<i>Lutra lutra</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	Menținerea și ameliorarea habitatelor existente, precum și monitorizarea populațiilor; combaterea braconajului și monitorizarea efectivelor din acele zone. Amplasarea de garduri la proprietarii heleșteelor din limita sitului Natura 2000.
33	<i>Microtus tatricus</i>	Piatra Rea	Se recomandă păstrarea habitatelor optime și evitarea unui pășunat excesiv în localitățile în care specia este semnalată. Interzis accesul turiștilor cu câini pe traseele turistice din imediata vecinătate. Interzisă depozitarea deșeurilor menajere n habitatul speciei.
34	<i>Ursus arctos</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	Armonizarea statutului de conservare a speciei cu situația existentă în teren. Amplasarea de garduri electrice la stâne. Asigurarea unor zone de refugiu fără impact uman.
35	<i>Myotis blythii</i>	Peștera Cobășel	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr.	Specia	Localizare în parc	Măsuri de conservare
			Interzis accesul cu făclii aprinse. Interzis accesul turiștilor în perioada de hibernare. Aplicarea de porți metalice pentru restricționarea numărului de vizitatori.
36	<i>Myotis myotis</i>	Peștera Cobășel, Baia lui Schneider	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale Interzis accesul cu făclii aprinse. Interzis accesul turiștilor în perioada de hibernare. Aplicarea de porți metalice pentru restricționarea numărului de vizitatori.
37	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; Interzisă fragmentarea și izolarea habitatelor. Alte interdicții: schimbarea regimului de management a ariilor agricole, speleoturismul în toate anotimpurile anului, intoleranța omului față de prezența coloniilor în clădiri, tratamentele chimice pentru reabilitarea și conservarea structurilor alterate ale locuințelor etc. Interzis accesul cu făclii aprinse. Interzis accesul turiștilor în perioada de hibernare. Aplicarea de porți metalice la gura peșterii, pentru

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr.	Specia	Localizare în parc	Măsurile de conservare
			restricționarea intrării vizitatorilor.
38	<i>Rhinolophus euryale</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale Interzisă fragmentarea elementelor lineare pentru zborul de hrănire (liziere, fâșii aluviale); folosirea pesticidelor organoclorurate; distrugerea sau deranjarea adăposturilor (peșteri), mai ales în perioada de reproducere. Interzis accesul cu făclii aprinse. Interzis accesul turiștilor în perioada de hibernare. Aplicarea de porți metalice pentru restricționarea numărului de vizitatori.
39	<i>Rhinolophus hipposideros</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; interdicții: alterarea și/sau distrugerea adăposturilor de vară și de iarnă; folosirea pesticidelor în agricultură; eliminarea perdelelor de vegetație și a benzilor aluviale; fragmentarea și izolarea habitatelor; vandalismul în peșteri; amenajarea și recondiționarea locuințelor. Interzis accesul cu făclii aprinse. Interzis accesul turiștilor în perioada de hibernare.

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr.	Specia	Localizare în parc	Măsuri de conservare
			Aplicarea de porți metalice pentru restricționarea numărului de vizitatori.
40	<i>Myotis bechsteini</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; Interzis accesul cu făclii aprinse. Interzis accesul turiștilor în perioada de hibernare. Aplicarea de porți metalice pentru restricționarea numărului de vizitatori.
41	<i>Barbastella barbastellus</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; Interzis accesul cu făclii aprinse. Interzis accesul turiștilor în perioada de hibernare. Aplicarea de porți metalice pentru restricționarea numărului de vizitatori.
42	<i>Aegolius funereus</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; interdicții: degradarea habitatelor - taierea pădurilor bătrâne și deranjarea permanentă a locurilor de cuibărit, deteriorarea habitatelor prin aplicarea metodelor forestiere necorespunzătoare, fragmentarea și izolarea microhabitatelor corespunzătoare.

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr.	Specia	Localizare în parc	Măsurile de conservare
43	<i>Alcedo atthis</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; interdicții: degradarea habitatelor - taierea pădurilor bătrâne și deranjarea permanentă a locurilor de cuibărit, deteriorarea habitatelor prin aplicarea metodelor forestiere necorespunzătoare, fragmentarea și izolarea microhabitatelor corespunzătoare.
44	<i>Aquila chrysaetos</i>	Piatra Rea	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; interdicții: degradarea habitatelor - taierea pădurilor bătrâne și deranjarea permanentă a locurilor de cuibărit, deteriorarea habitatelor prin aplicarea metodelor forestiere necorespunzătoare, fragmentarea și izolarea microhabitatelor corespunzătoare.
45	<i>Aquila clanga</i>	Piatra Rea	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; interdicții: degradarea habitatelor - taierea pădurilor bătrâne și deranjarea permanentă a locurilor de cuibărit, deteriorarea habitatelor prin aplicarea metodelor forestiere necorespunzătoare, fragmentarea și izolarea microhabitatelor corespunzătoare.

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr.	Specia	Localizare în parc	Măsuri de conservare
46	<i>Aquila pomarina</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; interdicții: degradarea habitatelor - taierea pădurilor bătrâne și deranjarea permanentă a locurilor de cuibărit, deteriorarea habitatelor prin aplicarea metodelor forestiere necorespunzătoare, fragmentarea și izolarea microhabitatelor corespunzătoare.
47	<i>Bonasa bonasia</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; interdicții: degradarea habitatelor - taierea pădurilor bătrâne și deranjarea permanentă a locurilor de cuibărit, deteriorarea habitatelor prin aplicarea metodelor forestiere necorespunzătoare, fragmentarea și izolarea microhabitatelor corespunzătoare.
48	<i>Bubo bubo</i>	Pietrosu Mare	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; interdicții: degradarea habitatelor - taierea pădurilor bătrâne și deranjarea permanentă a locurilor de cuibărit, deteriorarea habitatelor prin aplicarea metodelor forestiere necorespunzătoare, fragmentarea și izolarea microhabitatelor corespunzătoare.

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr.	Specia	Localizare în parc	Măsurile de conservare
49	<i>Ciconia ciconia</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; interdicții: degradarea habitatelor - taierea pădurilor bătrâne și deranjarea permanentă a locurilor de cuibărit, deteriorarea habitatelor prin aplicarea metodelor forestiere necorespunzătoare, fragmentarea și izolarea microhabitatelor corespunzătoare.
50	<i>Ciconia nigra</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; interdicții: degradarea habitatelor - taierea pădurilor bătrâne și deranjarea permanentă a locurilor de cuibărit, deteriorarea habitatelor prin aplicarea metodelor forestiere necorespunzătoare, fragmentarea și izolarea microhabitatelor corespunzătoare.
51	<i>Circus aeruginosus</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; interdicții: degradarea habitatelor - taierea pădurilor bătrâne și deranjarea permanentă a locurilor de cuibărit, deteriorarea habitatelor prin aplicarea metodelor forestiere necorespunzătoare, fragmentarea și izolarea microhabitatelor corespunzătoare.

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr.	Specia	Localizare în parc	Măsurile de conservare
52	<i>Circus cyaneus</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; interdicții: degradarea habitatelor - tăierea pădurilor bătrâne și deranjarea permanentă a locurilor de cuibărit, deteriorarea habitatelor prin aplicarea metodelor forestiere necorespunzătoare, fragmentarea și izolarea microhabitatelor corespunzătoare.
53	<i>Dendrocopos leucotos</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; interdicții: degradarea habitatelor - tăierea pădurilor bătrâne și deranjarea permanentă a locurilor de cuibărit, deteriorarea habitatelor prin aplicarea metodelor forestiere necorespunzătoare, fragmentarea și izolarea microhabitatelor corespunzătoare. Menținerea arborilor uscați pe picior.
54	<i>Dendrocopos medius</i>		Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; interdicții: degradarea habitatelor - tăierea pădurilor bătrâne și deranjarea permanentă a locurilor de cuibărit, deteriorarea habitatelor prin aplicarea metodelor forestiere necorespunzătoare, fragmentarea și

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr.	Specia	Localizare în parc	Măsuri de conservare
55	<i>Dendrocopos syriacus</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	izolarea microhabitadelor corespunzătoare. Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; interdicții: degradarea habitatelor - taierea pădurilor bătrâne și deranjarea permanentă a locurilor de cuibărit, deteriorarea habitatelor prin aplicarea metodelor forestiere necorespunzătoare, fragmentarea și izolarea microhabitadelor corespunzătoare.
56	<i>Dryocopus martius</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; interdicții: degradarea habitatelor - taierea pădurilor bătrâne și deranjarea permanentă a locurilor de cuibărit, deteriorarea habitatelor prin aplicarea metodelor forestiere necorespunzătoare, fragmentarea și izolarea microhabitadelor corespunzătoare.
57	<i>Falco columbarius</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; interdicții: degradarea habitatelor - taierea pădurilor bătrâne și deranjarea permanentă a locurilor de cuibărit, deteriorarea habitatelor prin aplicarea metodelor forestiere necorespunzătoare, fragmentarea și

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr.	Specia	Localizare în parc	Măsuri de conservare
58	<i>Falco peregrinus</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	izolarea microhabitadelor corespunzătoare. Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; interdicții: degradarea habitatelor - taierea pădurilor bătrâne și deranjarea permanentă a locurilor de cuibărit, deteriorarea habitatelor prin aplicarea metodelor forestiere necorespunzătoare, fragmentarea și izolarea microhabitadelor corespunzătoare.
59	<i>Ficedula albicollis</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; interdicții: degradarea habitatelor - taierea pădurilor bătrâne și deranjarea permanentă a locurilor de cuibărit, deteriorarea habitatelor prin aplicarea metodelor forestiere necorespunzătoare, fragmentarea și izolarea microhabitadelor corespunzătoare.
60	<i>Ficedula parva</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; interdicții: degradarea habitatelor - taierea pădurilor bătrâne și deranjarea permanentă a locurilor de cuibărit, deteriorarea habitatelor prin aplicarea metodelor forestiere necorespunzătoare, fragmentarea și

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr.	Specia	Localizare în parc	Măsuri de conservare
			izolarea microhabitadelor corespunzătoare.
61	<i>Glaucidium passerinum</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; interdicții: degradarea habitatelor - taierea pădurilor bătrâne și deranjarea permanentă a locurilor de cuibărit, deteriorarea habitatelor prin aplicarea metodelor forestiere necorespunzătoare, fragmentarea și izolarea microhabitadelor corespunzătoare.
62	<i>Lanius collurio</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; interdicții: degradarea habitatelor - taierea pădurilor bătrâne și deranjarea permanentă a locurilor de cuibărit, deteriorarea habitatelor prin aplicarea metodelor forestiere necorespunzătoare, fragmentarea și izolarea microhabitadelor corespunzătoare.
63	<i>Lanius minor</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; interdicții: degradarea habitatelor - taierea pădurilor bătrâne și deranjarea permanentă a locurilor de cuibărit, deteriorarea habitatelor prin aplicarea metodelor forestiere necorespunzătoare, fragmentarea și

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr.	Specia	Localizare în parc	Măsuri de conservare
			izolarea microhabitadelor corespunzătoare.
64	<i>Lullula arborea</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; interdicții: degradarea habitatelor - taierea pădurilor bătrâne și deranjarea permanentă a locurilor de cuibărit, deteriorarea habitatelor prin aplicarea metodelor forestiere necorespunzătoare, fragmentarea și izolarea microhabitadelor corespunzătoare.
65	<i>Pernis apivorus</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; interdicții: degradarea habitatelor - taierea pădurilor bătrâne și deranjarea permanentă a locurilor de cuibărit, deteriorarea habitatelor prin aplicarea metodelor forestiere necorespunzătoare, fragmentarea și izolarea microhabitadelor corespunzătoare.
66	<i>Picoides tridactylus</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; interdicții: degradarea habitatelor - taierea pădurilor bătrâne și deranjarea permanentă a locurilor de cuibărit, deteriorarea habitatelor prin aplicarea metodelor forestiere necorespunzătoare, fragmentarea și

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr.	Specia	Localizare în parc	Măsuri de conservare
			izolarea microhabitadelor corespunzătoare.
67	<i>Picus canus</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; interdicții: degradarea habitatelor - taierea pădurilor bătrâne și deranjarea permanentă a locurilor de cuibărit, deteriorarea habitatelor prin aplicarea metodelor forestiere necorespunzătoare, fragmentarea și izolarea microhabitadelor corespunzătoare.
68	<i>Strix uralensis</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; interdicții: degradarea habitatelor - taierea pădurilor bătrâne și deranjarea permanentă a locurilor de cuibărit, deteriorarea habitatelor prin aplicarea metodelor forestiere necorespunzătoare, fragmentarea și izolarea microhabitadelor corespunzătoare.
69	<i>Sylvia nisoria</i>	Piatra Rea	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; interdicții: degradarea habitatelor - taierea pădurilor bătrâne și deranjarea permanentă a locurilor de cuibărit, deteriorarea habitatelor prin aplicarea metodelor forestiere necorespunzătoare, fragmentarea și

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr.	Specia	Localizare în parc	Măsuri de conservare
70	<i>Tetrao tetrix tetrix</i>	Piatra Rea, Pietrosu Mare	izolarea microhabitadelor corespunzătoare. Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; interdicții: degradarea habitatelor - taierea pădurilor bătrâne și deranjarea permanentă a locurilor de cuibărit, deteriorarea habitatelor prin aplicarea metodelor forestiere necorespunzătoare, fragmentarea și izolarea microhabitadelor corespunzătoare. Obligatoriu câinii ciobănești vor purta jujeu. Interzis accesul turistilor în zonele de cuibărit.
71	<i>Tetrao urogallus</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; interdicții: degradarea habitatelor - taierea pădurilor bătrâne și deranjarea permanentă a locurilor de cuibărit, deteriorarea habitatelor prin aplicarea metodelor forestiere necorespunzătoare, fragmentarea și izolarea microhabitadelor corespunzătoare. Obligatoriu câinii ciobănești vor purta jujeu. Interzis accesul turistilor în zonele de cuibărit.

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr.	Specia	Localizare în parc	Măsurile de conservare
72	<i>Tringa glareola</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; interdicții: degradarea habitatelor - taierea pădurilor bătrâne și deranjarea permanentă a locurilor de cuibărit, deteriorarea habitatelor prin aplicarea metodelor forestiere necorespunzătoare, fragmentarea și izolarea microhabitatelor corespunzătoare.
73	<i>Crex crex</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; interdicții: degradarea habitatelor - taierea pădurilor bătrâne și deranjarea permanentă a locurilor de cuibărit, deteriorarea habitatelor prin aplicarea metodelor forestiere necorespunzătoare, fragmentarea și izolarea microhabitatelor corespunzătoare.
74	<i>Barbus meridionalis</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale Menținerea unor sectoare de apă fără impact antropic Interzicerea dezvoltării hidrocentralelor, aducțiunilor de apă, corecțiilor de torenți.

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr.	Specia	Localizare în parc	Măsuri de conservare
75	<i>Hieraetus pennatus</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; interdicții: degradarea habitatelor - taierea pădurilor bătrâne și deranjarea permanentă a locurilor de cuibărit, deteriorarea habitatelor prin aplicarea metodelor forestiere necorespunzătoare, fragmentarea și izolarea microhabitatelor corespunzătoare.
76	<i>Ligularia sibirica</i>	Piatra Rea, Cormaia, Putredu, Valea lui Dragoș, Inău, Bila, Corongiș	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale Conservarea habitatului
77	<i>Caprimulgus europaeus</i>	Inău	Evaluarea stării de conservare a populațiilor locale; interdicții: degradarea habitatelor - taierea pădurilor bătrâne și deranjarea permanentă a locurilor de cuibărit, deteriorarea habitatelor prin aplicarea metodelor forestiere necorespunzătoare, fragmentarea și izolarea microhabitatelor corespunzătoare.

Obiectivele de conservare a biodiversității pentru care se vor elabora protocoale de monitorizare sunt cele prezente în Tabelul nr. 21.

Nr.	Obiectivul monitorizat	Grupa	Observații	Prioritatea
1	Toate speciile și habitatele de interes comunitar din situl Natura 2000 Munții Rodnei	Amfibieni Reptile Pesti Pasari Mamifere Odonate Ortoptere Coleoptere Lepidoptere Moluste Plante	Speciile si habitatele din tabelele 16 si 17 a căror prezență va fi certificată prin datele din teren	Prioritate vor avea speciile vulnerabile

2.3.4 Habitate și ecosisteme

Pe raza parcului se întâlnesc toate tipurile de ecosisteme specifice zonei montane înalte, cu predominanța ecosistemelor forestiere (60%), urmate de pajiștile alpine cu jnepenișuri (30%), etajul alpin nefiind reprezentativ pentru România. Zona Munților Rodnei este un nucleu endemogen pentru specii, întâlnindu-se o serie de habitate specifice bine conservate (tabel nr. 22). Molidișurile naturale de înaltă altitudine și de limită altitudinală sunt majoritare în cadrul ecosistemelor forestiere.

Habitatele altitudinale vulnerabile specifice se regăsesc în arboretele de molid de limită altitudinală, care fac trecerea spre zona alpină, în arboretele de molid instalate pe soluri scheletice și în molidișurile existente pe stâncării. Ecosistemele naturale, neinfluențate de om, s-au păstrat mai ales la obârșia văilor, unde accesibilitatea este foarte redusă și nu a permis recoltarea lemnului din pădure.

Tabel nr. 22. Lista habitatelor din Parcul Național Munții Rodnei

Nr. crt.	Habitat România	Natura 2000	Paleartic	EUNIS	Localizare în parc
1.	Tufărișuri pitice sud-est carpatice de azalee (<i>Loiseleuria procumbens</i>) - R3101	Alpine and Boreal heaths - 4060	Carpathian dwarf azalea heaths – 31.4113	Alpine dwarf azalea heaths F2.211	Buhăiescu, Inău, Bătrâna
2.	Tufărișuri sud-est carpatice de <i>Salix hastata</i> – R3102	Sub-arctic <i>Salix spp.</i> Scrub – 4080	Hercynio – Carpathian small willow brush – 31.62153	Hercynio – Carpathian willow brush – F2.3215	Căldarea Iezerul, Piatra Albă
3.	Tufărișuri sud-est carpatice de smârdar (<i>Rhododendron myrtifolium</i>) cu afin (<i>Vaccinium myrtillus</i>) – R3104	Alpine and Boreal heaths – 4060	Carpathian Kotschy s alpenrose heaths – 31.424	Carpathian <i>Rhododendron kotschyi</i> heaths – F2.224	Căldarea Iezerul, Piatra Albă

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr. crt.	Habitat România	Natura 2000	Paleartic	EUNIS	Localizare în parc
4.	Tufărișuri sud-est carpatice de jneapăn (<i>Pinus mugo</i>) cu smârdar (<i>Rhododendron myrtifolium</i>) – R3105	Bushes with <i>Pinus mugo</i> and <i>Rhododendron myrtifolium</i> – 4070	Subalpine mountain pine scrub – 31.561 and Carpathian alpenrose mountain pine scrub – 31.562	Carpathian <i>Pinus mugo</i> scrub – F2.461 + F2.462	Căldarea Iezerul, Piatra Albă
5.	Tufărișuri sud-est carpatice de jneapăn în mlaștini oligotrofe de <i>Sphagnum</i> – R3106	-	<i>Sphagnum</i> mountain pine scrub – 31.562	-	Tăul Muced
6.	Tufărișuri sud-est carpatice de ienupăr pitic (<i>Juniperus sibirica</i>) – R3108	Alpine and Boreal heaths – 4060	Mountain <i>Juniperus nana</i> scrub – 31.431	Mountain <i>Juniperus nana</i> scrub – F2.231	Căldarea Iezerul, Piatra Albă
7.	Tufărișuri sud-est carpatice de	Alpine and Boreal	Carpathian dwarf	Alpogenic high	Galaț, Anieș

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr. crt.	Habitat România	Natura 2000	Paleartic	EUNIS	Localizare în parc
	vuietoare (<i>Empetrum nigrum</i> spp. <i>Hermaphroditum</i>) cu afin vânăt (<i>Vaccinium gaultherioides</i>) – R3109	heaths – 4060	(<i>Vaccinium</i>) wind heaths – 31.4122	mountain (<i>Empetrum – Vaccinium</i>) heaths – F2.24	
8.	Tufărișuri sud-est carpatice de anin verde (<i>Alnus viridis</i>) – R3110	-	Hercynio – Carpathian Silesian willow brush – 31.62152	Carpathian green alder scrub – F2.3112	Căldarea Iezerul, Piatra Albă
9.	Tufărișuri sud-est carpatice de afin (<i>Vaccinium myrtillus</i>) – R3111	Alpine and Boreal heaths – 4060	Carpathian dwarf (<i>Vaccinium</i>) wind heaths – 31.4122	Carpathian dwarf (<i>Vaccinium</i>) wind heaths – F2.2122	Căldarea Iezerul, Piatra Albă
10.	Tufărișuri sud-est carpatice de soc roșu (<i>Sambucus racemosa</i>) – R3113	-	Peri-Pannonic hawthorn-blackthorn scrub – 31.8B131	-	Căldarea Iezerul, Piatra Albă
11.	Tăieturi de pădure cu zmeur	-	-	-	Căldarea

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr. crt.	Habitat România	Natura 2000	Paleartic	EUNIS	Localizare în parc
	(<i>Rubus idaeus</i>) – R3114				Iezerul, Piatra Albă
12.	Tufărișuri sud-est carpatice de alun (<i>Corylus avellana</i>) cu cununiță (<i>Spiraea chamaedryfolia</i>) – R3117	-	Subcontinental hazel thickets – 31.8C4	Subcontinental hazel thickets – F3.174	Căldarea Putredu, Piatra Albă
13.	Pajiști sud-est carpatice de coarnă (<i>Carex curvula</i>) și <i>Primula minima</i> – R3602	-	Carpathian <i>Carex curvula</i> grasslands – 36.3413	Alpigenous acidophilous grassland – E4.34	Căldarea Iezerul, Piatra Albă
14.	Pajiști sud-est carpatice de părul porcului (<i>Juncus trifidus</i>) și <i>Oreochloa disticha</i> – R3603	Siliceous alpine and boreal grassland – 6150	Carpathian <i>Juncus trifidus</i> swards – 36.3463; Eastern	Carpathian <i>Juncus trifidus</i> swards – E4.3463	Pietrosu Mare

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr. crt.	Habitat România	Natura 2000	Paleartic	EUNIS	Localizare în parc
			Carpathian <i>Juncus trifidus</i> swards – 36.34632		
15.	Pajiști sud-est carpatice de părușcă (<i>Festuca supina</i>) și <i>Potentilla ternata</i> – R3604	-	Eastern Carpathian <i>Festuca airoides</i> grasslands – 36.34322	Carpathian <i>Festuca airoides</i> grasslands – E4.3432	Pietrosu Mare
16.	Pajiști sud-est carpatice de păiuș cu colți (<i>Festuca versicolor</i>) și <i>Sesleria rigida</i> ssp. <i>Haynaldiana</i> – R3605	Alpine and subalpine calcareous grasslands – 6170	East Carpathian <i>Festuca versicolor</i> grasslands – 36.43922	East Carpathian calciphile stepped grasslands – E4.4392	Pietrosu Mare
17.	Pajiști sud-est carpatice de păiuș de stânci (<i>Festuca saxatilis</i>) – R3606	Alpine and subalpine calcareous grassland – 6170	East Carpathian <i>Sesleria</i> -evergreen sedge grassland –	Calcareous alpine and subalpine grasslands – E4.4	

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr. crt.	Habitat România	Natura 2000	Paleartic	EUNIS	Localizare în parc
			36.43921; East Carpathian <i>Festuca flaccida</i> grasslands – 36.43924		Pietrosu Mare
18.	Pajiști sud-est carpatice de <i>Festuca amethystina</i> și <i>Dianthus tenuifolius</i> – R3607	Alpine and subalpine calcareous grassland – 6170	East Carpathian <i>Festuca amethystina</i> grasslands – 36.43923	East Carpathian calciphile stepped grasslands – E4.4392	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș
19.	Pajiști sud-est carpatice de <i>Scorzonera rosea</i> și <i>Festuca</i> <i>nigrescens</i> – R3608	Species-rich <i>Nardus</i> grasslands, in siliceous substrates in mountain	Eastern Carpathian mat-grass swards– 36.3172	Alpic <i>Nardus</i> <i>stricta</i> swards are related	

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr. crt.	Habitat România	Natura 2000	Paleartic	EUNIS	Localizare în parc
		areas – 6230		communities – E4.31; Eastern Carpathian mat-grass swards – E4.3172	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș
20.	Pajiști sud-est carpatice de <i>Poa media</i> – R3610	-	Eastern Carpathian mat-grass swards– 36.3172	Alpic <i>Nardus stricta</i> swards are related communities – E4.31	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș
21.	Pajiști sud-est carpatice de coada iepurelui (<i>Sesleria rigida</i> ssp. <i>Haynaldiana</i>) și rogoz (<i>Carex sempervirens</i>) – R3611	Alpine and subalpine calcareous grassland – 6170	East Carpathian <i>Sesleria</i> -evergreen sedge grassland – 36.43921	East Carpathian calciphile stepped grasslands – E4.4392	Piatra Rea, Pietrosu Mare,

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr. crt.	Habitat România	Natura 2000	Paleartic	EUNIS	Localizare în parc
					Valea Dragoș, Corongiș
22.	Pajiști sud-est carpatice de rogoz (<i>Carex sempervirens</i>) și coarnă mare (<i>Sesleria bielzii</i>) – R3612	Alpine and subalpine calcareous grassland – 6170	East Carpathian <i>Sesleria</i> -evergreen sedge grassland – 36.43921	East Carpathian calciphile stepped grasslands – E4.4392	
23.	Pajiști sud-est carpatice de <i>Festuca carpathica</i> , <i>Carduus kernerii</i> și <i>Trisetum fuscum</i> – R3613	Alpine and subalpine calcareous grassland – 6170	Carpathian fescue tall grass communities – 37.8221	Calcareous alpine and subalpine grassland – E4.4	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș
24.	Tufărișuri pitice sud-est carpatice de sălcii pitice (<i>Salix</i>	-	Alpic acid dwarf willow snow-patch	Alpic acid dwarf willow snow-	Piatra Rea, Pietrosu Mare,

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr. crt.	Habitat România	Natura 2000	Paleartic	EUNIS	Localizare în parc
	<i>herbacea</i>) – R3615		communities – 36.1112	patch communities – F2.111	Valea Dragoș, Corongiș
25.	Tufărișuri pitice de argințică (<i>Dryas octopetala</i>) – 3617	Alpine and Boreal heaths – 4060	South-eastern Carpathian <i>Dryas</i> mats – 31.49152	Carpatho-Balkanide <i>Dryas</i> mats – F2.2915	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș
26.	Tufărișuri pitice sud-est carpatice de sălcii endemice (<i>Salix kitaibeliana</i>) cu degetăruț (<i>Soldanella rugosa</i>) – R3618	-	Carpathian <i>Salix kitaibeliana</i> snowbed communities – 36.12212	-	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș
27.	Comunități sud-est carpatice de buruienișuri înalte cu <i>Aconitum</i>	Hydrophilous tall herb communities of plain	East Carpathian monkshood	Carpathian monkshood	Piatra Rea, Pietrosu Mare,

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr. crt.	Habitat România	Natura 2000	Paleartic	EUNIS	Localizare în parc
	<i>tauricum</i> – R3701	and of the montane to alpine levels – 6430	communities – 37.81432	communities – E5.5143	Valea Dragoș, Corongiș
28	Comunități sud-est carpatice de buruienișuri înalte cu <i>Adenostyles alliariae</i> și <i>Doronicum austriacum</i> – R3702	Hydrophilous tall herb communities of plain and of the montane to alpine levels – 6430	Carpathian <i>Adenostyles</i> communities – 37.8141	Carpathian <i>Adenostyles</i> communities – E5.5141	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș
29..	Comunități sud-est carpatice de buruienișuri înalte cu <i>Cirsium waldsteinii</i> și <i>Heracleum sphondylium ssp. Transilvanicum</i> – R3703	Hydrophilous tall herb communities of plain and of the montane to alpine levels – 6430	Carpathian tall herb communities – 37.814	Carpathian tall herb communities – E5.514	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș
30.	Comunități sud-est carpatice de buruienișuri înalte cu <i>Senecio</i>	Hydrophilous tall herb communities of plain	Alpine dock communities – 37.88	Alpine <i>Rumex</i> communities –	Piatra Rea,

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr. crt.	Habitat România	Natura 2000	Paleartic	EUNIS	Localizare în parc
	<i>subalpinus</i> și ștevia stânelor (<i>Rumex alpinus</i>)	and of the montane to alpine levels – 6430		E5.58	Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș
31.	Comunități sud-est carpatice de buruienișuri înalte cu <i>Rumex obtusifolia</i> și <i>Urtica dioica</i> – R3705	Hydrophilous tall herb communities of plain and of the montane to alpine levels – 6430	Alpine dock communities – 37.88	Alpine <i>Rumex</i> communities – E5.58	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș
32.	Comunități sud-est carpatice de buruienișuri înalte cu <i>Petasites kablikianus</i> – R3706	Hydrophilous tall herb communities of plain and of the montane to alpine levels – 6430	Carpathian glabrous butterbur communities – 37.81442	Carpathian butterbur communities – E5.5144	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș
33.	Comunități sud-est carpatice de buruienișuri înalte cu <i>Telekia speciosa</i> și <i>Petasites hybridus</i> –	Hydrophilous tall herb communities of plain and of the montane to	Carpathian butterbur communities – 37.8144; Carpathian white butterbur	Carpathian butterbur communities –	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș,

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr. crt.	Habitat România	Natura 2000	Paleartic	EUNIS	Localizare în parc
	R3707	alpine levels – 6430	communities – 37.81441	E5.5144	Corongiș
34.	Comunități daco-getice cu <i>Angelica sylvestris</i> , <i>Crepis paludosa</i> și <i>Scirpus sylvaticus</i> – R3708	-	Carpathian herb communities – 37.814	Carpathian monkshood communities – E5.5143	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș
35.	Pajiști sud-est carpatice de <i>Trisetum flavescens</i> și <i>Alchemilla vulgaris</i> – R3801	Mountain hay meadows – 6520	Eastern Carpathian yellow oatgrass meadows – 38.2333	Eastern Carpathian yellow oatgrass meadows – E2.2333	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș
36.	Pajiști daco-getice de <i>Arrhenatherum elatius</i> – R3802	Lowland hay meadows (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba</i>)	Carpathian submontane hay meadows – 38.233	Carpathian submontane hay meadows –	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș,

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr. crt.	Habitat România	Natura 2000	Paleartic	EUNIS	Localizare în parc
		<i>officinalis</i>) – 6510		E2.233	Corongiș
37.	Păduri sud-est carpatice de molid (<i>Picea abies</i>), fag (<i>Fagus sylvatica</i>) și brad (<i>Abies alba</i>) cu <i>Pulmonaria rubra</i> – R4101	Dacian beech forest (<i>Symphyto-Fagion</i>) – 91V0	Dacian neutrophile beech fir forest – 41.1123	Mixed – <i>Abies-Picea-Fagus</i> -woodlands – G4.6	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș
38.	Păduri sud-est carpatice de molid (<i>Picea abies</i>), fag (<i>Fagus sylvatica</i>) și brad (<i>Abies alba</i>) cu <i>Hieracium rotundatum</i> – R4102	<i>Luzulo-Fagetum</i> beech forest – 9110	Dacian acidophile beech-fir forest – 421323	Mixed – <i>Abies-Picea-Fagus</i> -woodlands – G4.6	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș
39.	Păduri sud-est carpatice de molid (<i>Picea abies</i>), fag (<i>Fagus sylvatica</i>) și brad (<i>Abies alba</i>) cu <i>Leucanthemum waldsteinii</i> –	Dacian beech forest (<i>Symphyto-Fagion</i>) – 91V0	Dacian <i>Leucanthemum</i> beech forest – 41.1D213	Mixed – <i>Abies-Picea-Fagus</i> -woodlands – G4.6	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr. crt.	Habitat România	Natura 2000	Paleartic	EUNIS	Localizare în parc
	R4103				
40.	Păduri su-est carpatice de fag (<i>Fagus sylvatica</i>) și brad (<i>Abies alba</i>) cu <i>Festuca drymeia</i> – R4105	<i>Luzulo-Fagetum</i> beech forest – 9110	South Carpathian <i>Festuca drymeia</i> beech forest – 41.1D54	-	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș
41.	Păduri sud-est carpatice de fag (<i>Fagus sylvatica</i>) și brad (<i>Abies alba</i>) cu <i>Hieracium rotundatum</i> – R4106	<i>Luzulo-Fagetum</i> beech forest – 9110	Dacian woodrush-beech forest – 41.1D11	Dacian acidophile beech – fir forest – G3.1323	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș
42.	Păduri sud-est carpatice de fag (<i>Fagus sylvatica</i>) cu <i>Symphytum cordatum</i> – R4109	Dacian beech forest (<i>Symphyto-Fagion</i>) – 91V0	Dacian <i>Dentaria glandulosa</i> beech forest – 41.1D211	Dacian <i>Symphytum</i> beech forest – G1.6D21	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș
43.	Păduri sud-est carpatice de fag	Dacian beech forest	Dacian <i>Phyllitis</i> beech	-	Piatra Rea,

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr. crt.	Habitat România	Natura 2000	Paleartic	EUNIS	Localizare în parc
	(<i>Fagus sylvatica</i>) cu <i>Phyllitis scolopendrium</i> – R4116	(<i>Symphyto-Fagion</i>) – 91V0	ravine forest – 41.4641		Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș
44.	Rariști sud-est carpatice de molid (<i>Picea abies</i>) și zâmbbru (<i>Pinus cembra</i>) cu <i>Rhododendron myrtifolium</i> – R4202	Alpine <i>Larix decidua</i> and/or <i>Pinus cembra</i> forests – 9420	Carpathian subalpine <i>Rhododendron</i> spruce forest – 42.21621	Eastern Carpathian subalpine spruce forest – G3.1B62	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș
45.	Păduri sud-est carpatice de molid (<i>Picea abies</i>) cu <i>Soldanella hungarica</i> – R4203	Acidophilous <i>Picea</i> forests of the montane to alpine levels (<i>Vaccinio-Piceetea</i>) – 9410	Carpathian subalpine <i>Soldanella</i> spruce forest – 42.21626	Eastern Carpathian subalpine spruce forest – G3.1B62	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr. crt.	Habitat România	Natura 2000	Paleartic	EUNIS	Localizare în parc
46.	Păduri sud-est carpatice de molid (<i>Picea abies</i>) și brad (<i>Abies alba</i>) cu <i>Hieracium rotundatum</i> – R4206	Acidophilous <i>Picea</i> forests of the montane to alpine levels (<i>Vaccinio-Piceetea</i>) – 9410	Carpathian high montane <i>Hieracium</i> spruce forest – 42.21623	Bilberry spruce forest – G3.1B1	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș
47.	Păduri sud-est carpatice de molid (<i>Picea abies</i>) cu <i>Leucanthemum waldsteinii</i> – R4209	-	Carpathian <i>Leucanthemum</i> high mountaine spruce forest – 42.21625	-	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș
48.	Păduri sud-est carpatice de molid (<i>Picea abies</i>) cu <i>Doronicum columnae</i> – R4213	-	-	-	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș,

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr. crt.	Habitat România	Natura 2000	Paleartic	EUNIS	Localizare în parc
					Corongiș
49.	Păduri sud-est carpatice de anin alb (<i>Alnus incana</i>) cu <i>Telekia speciosa</i> – R4401	Alluvial forest with <i>Alnus glutinosa</i> and <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae</i>) – 91E0	Eastern Carpathian grey alder galleries – 44.214	Eastern Carpathian grey alder galleries – G1.1214	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș
50.	Tufărișuri dacice de cătină mică (<i>Myricaria germanica</i>) – R4415	Alpine rivers and their ligneous vegetation with <i>Myricaria germanica</i> – 3230	Pre-Alpine willow-tamarisk brush – 44.111	Pre-Alpine willow-tamarisk brush – F9.111	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș
51.	Tufărișuri de răchită roșie (<i>Salix purpurea</i>) – R4418	-	Balkanian willow scrub (<i>Saponario</i> off –	Lowland and colinar riverine	Piatra Rea, Pietrosu Mare,

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr. crt.	Habitat România	Natura 2000	Paleartic	EUNIS	Localizare în parc
			<i>Salicetum purpureae</i> – 44.123	(<i>Salix</i>) scrub – F9.12	Valea Dragoș, Corongiș
52.	Turbării sud-est carpatice, mezo-oligotrofe, acide cu <i>Eriophorum vaginatum</i> și <i>Sphagnum recurvum</i> – R5101	Active raised bogs – 7110	Bog hummocks, ridges and lawns – 51.11	Raised bogs – D1.1	Puzdra Mare, Puzdra Mică, Picioarul Galațului, Căldarea Galaț- Izvorul Fântâniei
53.	Turbării sud-est carpatice, oligotrofe cu <i>Sphagnum magellanicum</i> – R5102	Active raised bogs – 7110	Bog hummocks, ridges and lawns – 51.11	Raised bogs – D1.1	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr. crt.	Habitat România	Natura 2000	Paleartic	EUNIS	Localizare în parc
54.	Turbării sud-est carpatice, eu-mezotrofe cu <i>Carex nigra ssp. Dacica</i> și <i>Plantago gentianoides</i> – R5401	-	Carpathian black-white-star sedge acidic fens – 54.4261	<i>Carex nigra</i> , <i>Carex canescens</i> , <i>Carex echinata</i> fens – D2.22	Căldarea Buhăiescu, Știol, Tarnița la Cruce
55.	Mlaștini sud-est carpatice, eu-mezotrofe cu <i>Eriophorum scheuchzeri</i> – R5402	-	Carpathian cottonsedge lake girdles – 54.4112	Alpide cottonsedge lake girdles – D2.211	Iezerul Pietrosului, Lacul Lala, Căldarea Buhăiescu Mare, Tarnița la Cruce, Căldarea glaciară Gropi
56.	Turbării sud-est carpatice, mezo-oligotrofe cu <i>Carex rostrata</i> și <i>Sphagnum recurvum</i>	Alpine pioneer – 7240	Arctoalpine riverine swards – 54.3	<i>Carex nigra</i> , <i>Carex canescens</i> , <i>Carex echinata</i>	Piciorul Galațiului, Șaua Galaț-Gărgălău,

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr. crt.	Habitat România	Natura 2000	Paleartic	EUNIS	Localizare în parc
	- R5403			fens – D2.22	Vf. Rebra, Rotunda- Preluci, Știol
57.	Mlaștini sud-est carpatice, mezo-oligotrofe cu <i>Carex chordorrhiza</i> și <i>Swertia punctata</i> – R5404	Transition mires and quaking bogs – 7140	Carpathian string sedge swards – 54.552	<i>Carex chordorrhiza</i> swards – D2.35	Cercul glaciar Gărgălău
58.	Mlaștini sud-est carpatice, eutrofe cu <i>Carex flava</i> și <i>Eriophorum latifolium</i> – R5405	Alcaline fens – 7230	Muddle European yellow sedge fens – 54.253	Muddle European yellow sedge fens – D4.153	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr. crt.	Habitat România	Natura 2000	Paleartic	EUNIS	Localizare în parc
59.	Mlaștini sud-est carpatice, oligotrofe cu <i>Carex limosa</i> – R5408	Transition mires and quaking bogs – 7140	Mud sedge (<i>Carex limosa</i>) swards – 54.54	Mud sedge (<i>Carex limosa</i>) swards – D2.34	Știol
60.	Comunități sud-est carpatice de izvoare și pâraie cu <i>Saxifraga stellaris</i> , <i>Chrysosplenium alpinum</i> și <i>Philonotis seriata</i> – R5416	-	Alpine <i>Philonotis-Saxifraga stellaris</i> springs – 54.11124	Soft water springs – C2.11	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș
61.	Comunități sud-est carpatice fontinale cu <i>Cratoneuron commutatum</i> și <i>Cratoneuron</i>	Petrifying springs with tufa formations (<i>Cratoneurion</i>) – 7220	Hard water bryophyte springs – 54.1221; <i>Cochlearia pyrenaica</i> calcareous springs –	Hard water springs – C2.12	Piatra Rea, Vf. Rebra, Bătrâna-Fundul Râpilor, V. Gășețel-V.

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr. crt.	Habitat România	Natura 2000	Paleartic	EUNIS	Localizare în parc
	<i>filicinum</i> – R5417		54.12241		Rebra, Izvorul Fântâniei, Corongișul Mare. V. Lala
62.	Comunități sud-est carpatice fontinale cu <i>Philonotis seriata</i> și <i>Clatha laeta</i> – R5418	-	<i>Philonotis-Saxifraga stellaris</i> springs – 54.1112	Soft water springs – C2.11	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș
63.	Comunități sud-est carpatice de izvoare și pâraie cu <i>Doronicum carpaticum</i> , <i>Saxifraga aizoides</i> ,	Petrifying springs with tufa formations (<i>Cratoneurion</i>) – 7220	Carpathian oriental leopardsbane communities – 54.1226	Hard water springs – C2.12	Piatra Rea, pâraul Pintu Mic-Puzdrele,

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr. crt.	Habitat România	Natura 2000	Palearctic	EUNIS	Localizare în parc
	<i>Chrysosplenium alpinum</i> și <i>Achillea schurii</i> – R5419				Căldarea Anieșul Mare, Căldarea Galaț, V. Cobășel, Corongișul Mare, Vf. Cormaia, Cabana Puzdrele, Muntele Cailor
64.	Comunități sud-est carpatice fontinale cu <i>Cardamine opizii</i> – R5420	-	Alpine <i>Philonotis-Saxifraga stellaris</i> springs – 54.11124	Soft water springs – C2.11	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș
65.	Comunități sud-est carpatice de	-	Alpine <i>Philonotis-</i>	Soft water	Piatra Rea,

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr. crt.	Habitat România	Natura 2000	Paleartic	EUNIS	Localizare în parc
	izvoare și pâraie cu <i>Chrysosplenium alternifolium</i> și <i>Cardamine amara</i> – R5421		<i>Saxifraga stellaris</i> springs – 54.11124	springs – C2.11	Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș
66.	Comunități sud-est carpatice de grohotișuri semifixate cu <i>Festuca picturata</i> și <i>Senecio carniolicus</i> – R6102	Siliceous scree of the montane to snow level (<i>Androsacetalia alpinae</i> and <i>Galeopsetalia ladani</i>) – 8110	Painted fescue scree – 61.116	Alpine siliceous scree – H2.31	Zănoaga Mare- Pietrosu, Vf. Piatra Albă, Vf. Puzdra, Vf. Rebra, Vf. Pietrosu Mare, Vf. Anieșul Mic, Vf. Galațului, Vf. Gărgălău
67.	Comunități sud-est carpatice de grohotișuri silicioase	Siliceous scree of the	Eastern Carpathian saxifrage-speedwell	Alpine siliceous scree – H2.31	Vf. Pietrosu Mare, Piatra

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr. crt.	Habitat România	Natura 2000	Paleartic	EUNIS	Localizare în parc
	semifixate cu <i>Saxifraga pedemontana</i> ssp. <i>Cymosa</i> și <i>Saxifraga carpathica</i> – R6103	montane to snow level (<i>Androsacetalia alpinae</i> and <i>Galeopsetalia ladani</i>) – 8110	screes – 61.11521		Albă, Vf. Anieșul Mic, Vf. Puzdra, Vf. Anieșul Mare
68.	Comunități sud-est carpatice de grohotișuri silicoase mobile sau slab fixate cu <i>Oxyria dygina</i> – R6104	Siliceous screes of the montane to snow level (<i>Androsacetalia alpinae</i> and <i>Galeopsetalia ladani</i>) – 8110	Eastern Carpathian saxifrage mountain sorrel screes – 61.111521; Southern Carpathian meadowgrass mountain sorrel screes – 61.111522	Alpine siliceous screes – H2.31	Inău, Pietrosu, Omul, Momaia, Culmea Cișa, Piatra Albă
69.	Comunități sud-est carpatice de grohotișuri și bolovănișuri	Calcareous and calchist screes of the montane	East Carpathian calcareous saxifrage	Carpathian calcareous screes	Vf. Inău, Vf. Gărgălau,

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr. crt.	Habitat România	Natura 2000	Paleartic	EUNIS	Localizare în parc
	calcaroase semi-fixate cu <i>Cerastium arvense ssp. Calcicolum, Saxifraga moschata</i> și <i>Saxifraga aizoides</i> – R6106	to alpine levels (<i>Thlaspietea rotundifolii</i>) – 8120	scree – 61.2425	– H2.44	Anieș, Pietrosu Mare
70.	Comunități sud-est carpatice de grohotișuri calcaroase mobile și semi-mobile cu <i>Cardaminopsis neglecta, Papaver corona-sancti-stephani</i> și <i>Doronicum carpaticum</i> – R6107	Calcareous and calchist scree of the montane to alpine levels (<i>Thlaspietea rotundifolii</i>) – 8120	East Carpathian sciaphile poppy scree – 61.2422	Carpathian calcareous scree – H2.44	Vf. Inău
71.	Comunități sud-est carpatice de grohotișuri calcaroase cu mobilitate redusă și umiditate ridicată cu <i>Rumex scutatus</i> ,	Calcareous and calchist scree of the montane to alpine levels (<i>Thlaspietea</i>	East Carpathian calcareous scree – 61.242; East Carpathian dock scree	Carpathian calcareous scree – H2.44	Negoiescu Mare

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr. crt.	Habitat România	Natura 2000	Paleartic	EUNIS	Localizare în parc
	<i>Saxifraga moschata</i> , <i>S. aizoides</i> și <i>Doronicum columnae</i> – R6108	<i>rotundifolii</i>) – 8120	– 61.2424		
72.	Comunități sud-est carpatice de grohotișuri calcaroase mobile și semi-mobile cu <i>Acinos alpinus</i> și <i>Galium anisophyllum</i> – R6110	Calcareous and calchist screes of the montane to alpine levels (<i>Thlaspietea rotundifolii</i>) – 8120	East Carpathian calamint screes – 61.2423	Carpathian calcareous screes – H2.44	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș
73.	Comunități sud-est carpatice pe stânci calcaroase cu <i>Artemisia erianth</i> și <i>Gypsophila petraea</i> – R6202	Calcareous rocky slopes with chasmophytic vegetation – 8210	Eastern Carpathian wormwood-gypsophila cliff communities – 62.15322	Alpine and sub-Mediterranean calcareous cliffs – H3.25	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș
74.	Comunități sud-est carpatice pe stânci calcaroase cu <i>Thymus</i>	Calcareous rocky slopes with	Inland cliff and exposed rocks – 62	Inland cliff and exposed rocks	Piatra Rea, Pietrosu mare,

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr. crt.	Habitat România	Natura 2000	Paleartic	EUNIS	Localizare în parc
	<i>pucherrimus</i> și <i>Poa rehmanii</i> – R6207	chasmophytic vegetation – 8210		habitats – H3	Corongiș
75.	Comunități sud-est carpatice pe stânci cu <i>Saxifraga luteoviridis</i> și <i>Silene zawadzkyi</i> – R6213	Calcareous rocky slopes with chasmophytic vegetation – 8210	Eastern Carpathian saxifrage-campion cliff communities – 62.15321	Alpine and sub-Mediterranean calcareous cliffs – H3.25	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș
76.	Comunități sud-est carpatice din fisuri de stânci calcaroase cu <i>Asplenium trichomanes</i> și <i>A. ruta-muraria</i> – R6218	Calcareous rocky slopes with chasmophytic vegetation – 8210	Carpathian calcareous cliff heliophile communities – 62.153	Basic and ultra-basic inland cliffs – H3.2	Valea Bistrița Aurie
77.	Comunități sud-est carpatice chionofile cu <i>Polytrichum sexangularis</i> – R6302		Alpic acid moss snow-patch communities – 36.1111	Alpic acid moss snow-patch communities – E4.111	Vf. Gărgălău, Șaua Omu-Cișa, Piatra Albă, Căldarea Bila

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr. crt.	Habitat România	Natura 2000	Paleartic	EUNIS	Localizare în parc
78.	Comunități sud-est carpatice chionofile cu <i>Luzula alpino-pilosa</i> – R6303	-	<i>Luzula spadicea</i> snow patch communities – 36.1114	<i>Luzula spadicea</i> snow patch communities – E4.113	Vf. Pietrosu Mare, Buhăiescu Mic, Momaia, Piatra Albă
79.	Comunități sud-est carpatice chionofile cu <i>Ranunculus crenatus</i> și <i>Soldanella rugosa</i> – R6304	-	Alpic acid cudweed snow-patch communities – 36.1113	-	Vf. Pietrosu, Inău, Rebra, Anieș, Gărgălău
80	Comunități sud-est carpatice chionofile cu <i>Gnapahlum supinum</i> și <i>Nardus stricta</i> – R6305	-	Alpic acid cudweed snow-patch communities – 36.1113	Alpic acid cudweed snow-patch communities – E4.112	Piciorul Galațiului, Căldarea Gărgălăului, Vf. Anieș, Corongiș

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr. crt.	Habitat România	Natura 2000	Palearctic	EUNIS	Localizare în parc
81.	Comunități sud-est carpatice chionofile cu <i>Poa supina</i> și <i>Cerastium cerastoides</i> – R6306	-	Alpic acid cudweed snow-patch communities – 36.1113	-	Șaua Anieșului, Căldarea Bila, Vf. Inău, Galațiului, Corongiș, Rebra
82.	Peșteri – R6501	Caves not open to the public – 8310	Caves – 65	-	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș
83.	Comunități antropice din lungul căilor de comunicație cu <i>Cephalaria transsilvanica</i> , <i>Leonurus marrubiastrum</i> , <i>Nepeta cataria</i> și <i>Marrubium vulgare</i> – R8701	-	Ruderal communities – 87.2	-	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr. crt.	Habitat România	Natura 2000	Paleartic	EUNIS	Localizare în parc
84	Comunități sud-est carpatice cu <i>Calamagrostis arundinacea</i> , <i>Epilobium angustifolium</i> și <i>Atropa belladonna</i> – R8706	-	-	-	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș
85	Pajiști sud-est carpatice de <i>Agrostis capillaris</i> și <i>Festuca rubra</i> – R3803	Lowland hay meadows (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>) – 6510	Eastern Carpathian yellow oatgrass meadows – 38.2323	Nemoral <i>Agrostis</i> – <i>Festuca</i> grasslands – E1.721	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș
86	Mlaștini sud-est carpatice eutrofe cu <i>Carex flava</i> și <i>Eriophorum latifolium</i> – R5405	Alcaline fens – 7230	Middle European yellow sedge fens – 54.253	Middle European yellow sedge fens – D4.153	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș
87	Comunități sud-est carpatice pe stânci calcaroase cu <i>Saxifraga moschata</i> și <i>Draba kotschy</i> –	Calcareous rocky slopes with chasmophytic	Eastern Carpathian saxifrage-whitlowgrass cliff communities –	Alpine and sub-Mediterranean calcareous cliffs –	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș,

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

Nr. crt.	Habitat România	Natura 2000	Paleartic	EUNIS	Localizare în parc
	R6204	vegetation – 8210	62.15323	H3.25	Corongiș
88	Comunități sud-est carpatice pe stânci silicoase cu <i>Silene lerchenfeldiana</i> și <i>Senecio glaberrimus</i> – R6203	Silicious rocky slopes with chasmophytic vegetation – 8220	Retezat campion siliceous cliffs – 62.2512	Southern Carpathian campion siliceous cliffs – H3.151	Piatra Rea, Pietrosu Mare, Valea Dragoș, Corongiș

2.3.5 Relații și procese ecologice

Pentru a înțelege mai bine unele procese ecologice, este nevoie de studii mai aprofundate privind succesiunea vegetației (de exemplu pe haldele de steril existente în parc), evoluția vegetației în diferitele stadii de fixare a grohotișurilor, evoluția vegetației în pășuni, succesiunea vegetației în pădurile exploatare etc. De asemenea sunt necesare studii privind relațiile existente între diversele componente ale ecosistemelor și a factorilor care pot crea dezechilibre ecologice în zonă. În ceea ce privește fauna, se cunoaște foarte puțin din inventarul faunistic al Munților Rodnei pentru a face corelații între specii și pentru a înțelege procesele ecologice complexe.

2.3.6 Peisaj

În peisajul morfologic al Munților Rodnei se individualizează în mod deosebit două masive: Inău (2279 m) și Pietrosu Mare (2303 m). Ambele conservă un peisaj glaciatic reprezentativ care trădează o întinerire a masivului, dar care contrastează cu resturile platformelor de nivelare existente la diferite altitudini ale acestor munți. Lacurile glaciare (Iezer, Buhăescu, Știol, Lala etc.) reprezintă adevărate „ochiuri ale muntelui ce privesc spre cer”, atrăgând prin frumusețea lor.

Dintre tipurile de habitate ce se regăsesc în PNMR amintim: pajiști alpine și subalpine, stâncării și grohotișuri, pășuni împădurite, tufărișuri edificate de jneapăn și ienupăr, păduri de rășinoase, păduri de amestec (rășinoase și fag), pădure de fag, vegetație specifică văilor montane, fânețe, lacurile glaciare, medii cavernicole, turbării, mlaștini oligotrofe, văi montane etc. (Gh. Coldea).

În unele zone forestiere se întâlnește fenomenul de inversiune a vegetației.

Munții Rodnei, prin complexitatea constituției, evoluției și manifestării factorilor fizico-geografici oferă, pe lângă varietatea peisajelor, o gamă largă de bogății naturale: resurse ale subsolului (minereuri neferoase – cu un conținut

ridicat în plumb și zinc; materiale de construcție – marmură, calcar, andezit, dacit; ape minerale etc.), păduri (rășinoase în special), pășuni, plante medicinale, ciuperci, fructe de pădure (afin, zmeur, mur) etc. Activitatea pastorală, în prezent în declin, datorită scăderii semnificative a efectivelor de animale, reprezintă o tradiție veche în Munții Rodnei.

Creasta principală a Munților Rodnei, lungă de circa 50 km, oferă un complex de peisaje deosebite (pajiști alpine, grohotișuri, stâncării, pădurile de amestec și cele de rășinoase, tufărișurile de *Pinus mugo* și *Rhododendron*, pășunile cu turmele de oi ce se perindă în sezonul estival, etc.). O altă atracție o constituie Cascada Cailor, situată în partea nordică a parcului, ce are o cădere de aproximativ 80 m. Diversitatea florei atrage prin coloritul viu al pajiștilor în timpul verii. Văile din partea sudică a Munților Rodnei formează pe anumite sectoare, chei (Anieșul Mic, Cormaia etc.). Zonele calcaroase se remarcă printr-o diversitate floristică și faunistică aparte (Piatra Rea, Corongiș etc.).

Turbăria Tăul Muced situată în vârful de munte, este un punct de atracție deosebit.

Nu este de neglijat nici relieful carstic prin peșterile existente (tabel nr. 21). Reprezentative sunt: P. Izvorul Albastru al Izei, P. Tăușoare (în apropiere de limita parcului), P. Cobășel etc. Stațiunea balneo-climaterică Sîngeorz-Băi, situată în partea sudică a Munților Rodnei, cu numeroasele ei izvoare minerale, atrage anual mii de turiști.

Complexul turistic Borșa, situat în partea nordică a Munților Rodnei, oferă turistului posibilitatea de a practica sporturile de iarnă, precum și un peisaj deosebit, de neuitat. De aici, se poate admira în toată splendoarea sa Vârful Pietrosu Mare, impunător monument natural care impresionează în oricare anotimp. Stațiunea este un punct de atracție deosebit, în special iarna și vara, atrăgând mii de turiști români și străini.

De asemenea, sunt prevăzute în viitor acțiuni de punere în aplicare a Legii peisajului 541/2002 privind Convenția peisajului de la Florența:

- formarea angajaților APNMR în interpretarea peisajului, intervenția asupra peisajului
- identificarea ansamblului de peisaje
- definirea unor obiective de calitate a peisajelor
- promovarea schimbului de specialiști în domeniul peisajului
- cooperare transfrontieră în domeniul conservării peisajului.

Tabel nr. 23. Peșterile din Parcul Național Munții Rodnei

Nr.	Peștera	Localizare	Dezvoltare	Denivelare	Roca	Altitudine (m)
Bazinul Rebra						
1.	Peștera Fața Perișatului	Izv. Bârloaiei	35	6,0		
2.	Grota Zânelor	V. Gușetului, vst.	4269	110,0		
3.	Peștera Piciorul Zânelor 1	V. Gușetului, vdr.	27,5	9,0		
4.	Peștera Piciorul Zânelor 2	V. Gușetului, vdr.	11,8	2,0		
5.	Peștera Nedeia Rea	din Paltinu, V. Gușetului, vst.	29,0	1,0		
6.	Peștera Piatra Busuiocului	De la Obârșie, Piatra	31	5,0		

Nr.	Peștera	Localizare	Dezvoltare	Denivelare	Roca	Altitudine (m)
7.	Peștera Paltinu	Busuiocului, vdr. Muntele Paltinu, sub vf Paltinu		22,0	4,0	
8.	Peștera Mina Gușet	V. Gușetului, dr.		38	7,0	
9.	Aven Paltinu	V. Gușet, st.		9,5	5,5	
10.	Peștera Mare de la Tăuri	V. Buhăiescu, dr.		65,8	12,3	
11.	Peștera 1 din Vf. Obârșia Rebrei			15,7	- 6,5	
12.	Peștera 2 din Vf. Obârșia Rebrei			24,9	- 5,5	
Bazinul Cormaia						
13.	Peștera Izvorul Laptelui	Vf. Laptelui		18	3,0	
14.	Peștera Măierani	V. Caselor, dr.		180	14,0	
15.	Peștera Catânul			15	3,5	

Nr.	Peștera	Localizare	Dezvoltare	Denivelare	Roca	Altitudine (m)
	Laptelui					
16.	Peștera Lopata din Gura Plaiului	Pârâul Cald		16,5		
	Laptelui					
17.	Peștera Coman din Gura Plaiului	Pârâul Cald		11,6		
Bazinul Anieș						
18.	Peștera din Valea Anieș	V. Anieșul Mic		13	3,0	
19.	Peștera cu Urzici	Izv. Mare, st.		11,5	1,0	
Bazinul Pârâul Băilor						
20.	Peștera Baia lui Schneider	V. Vinului, Dl. Popii		791,5	- 38,2	Cal cr
21.	Peștera Mihai	lui Dealul Popii		43,0	- 14,0	Cal cr 1100
22.	Peștera cu Puț	V. Baia, dr.		12,0	- 11,0	Cal cr 1100
23.	Peștera Creasta Curunghișului	Izv. Lăzilor, dr.		11	4,0	
24.	Peștera Strâmtă	Dealul Popii		17,0	- 2,3	Cal cr 1100

Nr.	Peștera	Localizare	Dezvoltare	Denivelare	Roca	Altitudine (m)
25.	Peștera Rece	Dealul Popii	15,0	- 1,5	Cal cr	1100
26.	Peștera Speranței	Dealul Popii	74,0	-13,0	Calcar	1120
27.	Grota de la Baia lui Schneider	Dealul Popii	13,5	- 1,3	Cal cr	1100
28.	Aven 1 din Ciungi		15,0	- 12,0	Cal cr	
29.	Aven 2 din Ciungi		16,5	- 8,0	Șist cr	
30.	Grota Perlelor		69,4	- 3,0	Cal cr	
31.	Aven Groapa Zânelor		101,0	- 36,0	Cal cr	1650
32.	Peștera de lângă mina Terezia	Din Curățel	22,0	- 7,5	Șist cr	1400
Bazinul Superior al Someșului Mare						
33.	Peștera Furcături	V. Caselor, Mt. Muncelu	154	18,0		
34.	Peștera Cobășel	V. Cobășel	570, 0	33,0	Cal cr	1050
35.	Peștera Râsului		24,5	1,0	Cal cr	1250

Nr.	Peștera	Localizare	Dezvoltare	Denivelare	Roca	Altitudine (m)
36.	Peștera din Galeria 1100		245,0	22,2	Cal cr	1100
Bazinul Bistriței Aurii						
37.	Peștera Arcașilor Ștefan 1	Din Inăuț, lui Culmea Pleșcuței				
38.	Peștera Arcașilor Ștefan 2	Culmea lui Pleșcuței, din Inăuț				
39	Peștera Arcașilor Ștefan 3	Din Inăuț, lui Culmea Pleșcuței				
Bazinul Superior al Vișeului, versantul stâng						
40.	Peștera Cailor	Șura Mt. Cailor	83	14	Calcar	1450
41	Peștera Mondmilch	cu La Cascada Cailor, V Cailor, st	52,5	8,3	Cal metam	1500
42	Peștera Două Puțuri	cu V. Rea, Piatra Rea	90	26,0	Calcar	
43	Peștera Izvorului	Podu V. Fântâinii, dr.	6	3,0	Calcar	1060

Nr.	Peștera	Localizare	Dezvoltare	Denivelare	Roca	Altitudine (m)
44	Peștera Peretele Cailor	din V. Fântâanii, dr.	37,5	2,0		
45	Peștera Cailor 2	Șura V. Cailor	14,5	6,0	Calcar	1450
46	Aven 1 Pon. Știolului	din V. Bistriței	19,4	4,0	Cal cr	1585
47	Aven 2 Știolului	Pon. V. Bistriței, st.	7,1	4,0	Cal cr	1585
48	Aven Cailor	Podu V. Cailor, st.	208	62,0	Calcar	1630
49	Peștera cu Sală din Piatra Rea	Din Piatra Rea, V. Rea	16,0	4,0	Calcar	1640
50	Peștera cu Apă din Piatra Frânturii	Din Piatra Frânturii, V. Fântâanii dr.	72	2,5	Travertin	900
51	Peștera Ramificată	Din Șaua Știol, V. Cailor	75	6	Calcar	1530
52	Peștera Tunel din Șaua Știol	Din Piatra Știol, V. Cailor	21,5	6,0	Calcar	1545
53	Peștera	Din Șaua	32	3,5	Calcar	1540

Nr.	Peștera	Localizare	Dezvoltare	Denivelare	Roca	Altitudine (m)
	Creierului	Știol, Piatra Rea				
54	Peștera cu Cristale	Din Piatra Rea, V. Fântâni	21	1,5	Calcar	1470
55	Avenul Diacazei din Vf. Jgheabului		171			
56	Peștera Diacazei cu Puțuri din Piatra Rea		20	- 3,7	Calcar	1450
57	Peștera cu Cristale 2		12		Calcar	
58	Peștera Ciudii	Din capătul diacazei	10,2	- 1,5	Calcar	1480
59	Peștera de sub Stână		16,5	- 1,0	Cal cr	
60	Peștera Paznicilor de Stână		28	- 14,0	Cal cr	
61	Peștera de la		10	- 4,0	Șisturi	

Nr.	Peștera	Localizare	Dezvoltare	Denivelare	Roca	Altitudine (m)
Râpă						
Bazinul superior al Văii Iza						
62	Peștera Izvorul Albastru al Izei					2500
63	Peștera Iza		365,8	- 56,3		
64	Aven Cu Apă din Ponoare		64	- 11,5	Calcar	1040
65	Peștera din Ponor		5,5	+ 3,0	Calcar	950
66	Peștera din Ponorul de pe Obcină		72	- 14,0	Calcar	947
67	Peștera de pe Obcină		26	- 5,5	Calcar	942
68	Peștera Izbucl Izei		10	- 0,6	Calcar	980
69	Peștera Tunel din Ponoare		15	- 1,0	Calcar	1050
70	Peștera Ascunsă din Ponoare		13,5	- 1,2	Calcar	1050
71	Aven Cu Scară		117	- 24,5	Calcar	1340

Nr.	Peștera	Localizare	Dezvoltare	Denivelare	Roca	Altitudine (m)
72	Peștera Mică din Ponoare		10	- 3,0	Calcar	1040
73	Peștera Diacлаzei din Peretele Izei		11,5	0	Calcar	1000
74	Peștera Cetatea Izei		26,3	19,3	Calcar	1020
75	Aven Mare de sub Preluca Măgurii		12,5	- 11,5	Calcar	1230
76	Peștera cu 3 intrări din Muncelul Râios		29,5	- 6,4	Gresie	
77	Aven Lui Pintea din Muncel		27	- 10,5	Gresie	
78	Peștera 1 din Piatra Albă		29	- 10,4	Micașisturi	2060
79	Aven cu apă de sub Preluca (Aven Strâmt)		10,5	- 7,5	Calcar	1170

2.4 ASPECTE CULTURALE, FOLOSINȚA TERENULUI ÎN TRECUT

2.4.1 Date arheologice și folosința terenurilor în trecut

2.4.1.1 Fundamentarea arheologică a prezenței omului și a habitatelor umane

Societatea omenească din spațiul geografic limitrof Parcului Național Munții Rodnei este prezentă, așa precum atestă anumite descoperiri arheologice, încă din preistorie.

Din datele pe care le deținem până în prezent se poate aprecia că existența populației din zona Parcului Național avansează până în paleoliticul superior (cca 50000 ani). Lamele de silex descoperite pe teritoriul satelor Mintiu și Cepari, aproape de Năsăud, alături de cele din estul bazinului băimărean, din apropierea Maramureșului istoric, ne îndreptățesc să apreciem faptul că populațiile paleolitice erau prezente și pe axele morfo-hidrografice ale Someșului Mare, Sălăuței și Vișeuului.

Din epoca neoliticului (cca 5500-1900 î. Hr.) urmele de locuire reprezentate prin diverse materiale arheologice (mai ales unele litice) sunt ceva mai numeroase în acest spațiu, printre descoperirile notabile numărându-se un interesant topor neperforat, aflat pe teritoriul vechiului Cimitir al Rodnei (pe o terasă aluvionară a Someșului Mare), precum și două topoare perforate (unul din andezit și altul din marnă), descoperite pe teritoriul satului Maieru.

În spațiul montan locuit al Munților Rodnei, apariția acestor unelte litice constituie un fapt remarcabil, cu atât mai mult cu cât în această zonă nu ne putem aștepta la descoperirea unor așezări întinse, datorită atât specificului topografic al zonelor muntoase, cât și prezenței pădurilor atotstăpânitoare.

O pronunțată ascensiune pe scara evoluției a marcat societatea omenească din arealul periferic Munților Rodnei în epoca bronzului (cca 1700-1150 î. Hr.), datorită perfecționării uneltelor de muncă și descoperirii metalurgiei bronzului.

Din această perioadă au fost semnalate mai multe resturi de „piatră de nisip” de culoarea opalului, precum și țandări de „iaspis”, pe teritoriul orașului Sîngeorz-Băi.

Bronzului timpuriu (Cultura Coțofeni) îi aparțin și descoperirile de la Năsăud (mai multe topoare de piatră), precum și cele din arealul maramureșean, aparținătoare culturii Suci de Sus (ceramică, piese de aur și bronz, unice în țară).

La fel, pe teritoriul comunei Feldru, se semnalează mai multe fragmente ceramice care, alături de cele descoperite pe teritoriul satului Nepos, au fost datate din epoca bronzului și apreciate de specialiști ca fiind foarte concludente. Acestei perioade îi aparțin și impresionantul depozit de bronzuri de la Rebrîșoara (11 piese bine conservate), precum și celtul de mici dimensiuni descoperit în zona Feldru.

Localitățile Șanț și Rodna figurează de asemenea pe lista descoperirilor de obiecte din bronz de la sfârșitul epocii bronzului și începutul epocii fierului (Hallstattului) .

Faptul că asemenea material arheologic, aparținând primei epoci a fierului (1150 î. Hr. – 450 î. Hr.) a fost semnalat în partea superioară a Someșului Mare, pe teritoriul comunelor Șanț și Rodna, ne îndreptățește să apreciem că întreaga Vale a fost locuită în această perioadă îndepărtată, alături de arealul maramureșan al axei Vișeuului.

A doua epocă a fierului (450 î. Hr. – sec. I d. Hr.) marchează descompunerea comunei primitive și intensificarea folosirii uneltelor de fier în economie. Este perioada în care își face apariția statul și se conturează societatea geto-dacă.

Descoperirea unor vestigii dacice din această perioadă la Șanț sau pe axa Moisei Borșa, demonstrează, fără putere de tăgadă, continuitatea locuirii acestui spațiu și în perioada dacică.

Dacă în perioada daco-romană acest areal geografic s-a aflat fie la periferia noii provincii romane (axele Sălăuței și Someșului Mare), fie în afara acesteia, viața băștinașilor a continuat cu siguranță, aceasta având un pronunțat caracter agricol-păstoresc. Din perioada daco-romană au fost datate turnurile de apărare de la Salva („pe Mocirlă”, „Dumbrava”), precum și o verigă de aur descoperită în zona Rodnei.

În cele șase secole de perioadă de tranziție de la antichitate la evul mediu (de după retragerea aureliană și până în secolul al X-lea), marcate de pătrunderea valurilor succesive de populații migratoare (slavi, pecenego-cumani și apoi, mai târziu, hoarde mongolo-tătare), autohtonii au rezistat tuturor acestor invazii, păstrându-și ființa etnică, limba latină și elementele esențiale culturii lor.

Dacă despre atestarea arheologică a acestei perioade foarte tulburi nu putem vorbi decât în mică măsură în arealul Văii Rodnei (cele 46 de monede de bronz din secolele IV-V găsite la Anieș atestă prezența unei populații autohtone în acest spațiu) este numai datorită lipsei săpăturilor și a cercetărilor sistematice.

Materialul arheologic relativ bogat găsit în apropierea spațiului rodnean și datat din perioada prefeudală (la Bistrița, Nușeni, Cepar, Sarasău și Crăciunești) ne determină să apreciem că viețuirea de către băștinași a depășit limitele arealului amintit, aceasta fiind o realitate și în ținutul someșan și maramureșan din apropiere.

Perioada evului mediu timpuriu (secolele X-XIV) se caracterizează prin pătrunderea ungarilor în Transilvania și, implicit, în ținutul Văii Rodnei sau în cel al Maramureșului, prin colonizarea sașilor la Rodna, prin invazii devastatoare ale hoardelor mongolo-tătare, dar și prin conturarea domeniilor feudale și consemnarea primelor atestări documentare ale unor așezări din zonă.

2.4.1.2 Geneza, atestarea documentară și dinamica spațială a vetrelor habitatelor umane

După pătrunderea regilor maghiari din dinastia arpadiană în Transilvania, ruralul din spațiul limitrof actualului Parc Național Munții Rodnei începe să fie consemnat în diferite documente legate fie de o serie de privilegii sau de litigii feudale, fie de momentul tranzitării unor demnitari străini prin unele localități din zonă, în drum spre regii Ungariei. La toate acestea se mai adaugă și o serie de documente și mărturii legate atât de pustiitoarele incursiuni mongolo-tătare, cât și de cotele și dările impuse de stăpânire acestor așezări.

Studiind documentele de atestare, vom constata existența în zonă a patru generații de așezări, după cum urmează:

Așezări atestate în secolele al XIII-lea și al XIV-lea : Rodna (1235), Sîngeorz-Băi, Feldru, Rebra, Năsăud, Salva, Telciu (1245), Borșa, Moisei (1365).

Așezări atestate în secolele al XV-lea și al XVI-lea : Maieru, Rebrîșoara (1440), Săcel (1453), Ilva Mică (1552).

Așezări atestate în secolele al XVII-lea și al XVIII-lea : Nepos (1604), Șanț, Parva, Romuli (1773).

Așezări atestate în secolele al XIX-lea și al XX-lea : Valea Vinului (1909), Anieș (1910).

Din perspectivă spațial-geografică, așezările zonei pot fi grupate și analizate pe cele cinci axe morfohidrografice și habitale de la periferia Munților Rodnei : Someșul Mare, Rebra, Sălăuța, Iza, Vișeu.

Așezările de pe Valea Someșului Mare

ȘANȚ – apare în anul primei atestări documentare (1773) sub numele de Rodna Nouă, condusă de un anume Flamă (nume frecvent astăzi în peisajul onomastic rodnean).

Numele localității provine de la șanțul cu parapeteți de 2,5 m înălțime ridicat din timpuri stăvechi de-a lungul Văii Cobășelului, ca scut de apărare împotriva atacurilor din afară.

În anul 1412, potrivit documentelor, pe locul actualei așezări exista un oficiu de vamă al Cetății Rodna.

Spațiul geografic al localității Șanț a fost cu siguranță locul spre care au roit câteva familii de gospodari rodneni, care, după ce au folosit o perioadă pășunile și fânațele din zonă, pendulând între gospodăriile permanente de la Rodna și cele sezoniere de pe podereiele someșene situate în gura Cârțibavului și Cobășelului, s-au așezat definitiv acolo, punând bazele viitoarei localități.

Primele nuclee de vatră habitală s-au constituit, din rațiuni de securitate, în locuri adăpostite, la contactul Văilor Cobășelului și Cârțibavului cu terasele (podereiele) someșene, la începutul secolului al XVIII-lea. După ultima incursiune tătaro-mongolă din anul 1717, vatra s-a extins spre zona centrală actuală, pe uriașul con de dejecție al Cobășelului, vigurosul pârâu care a fost silit să-și adâncească actualul curs inferior, în propriul depozit.

În perioada graniței militare, vatra satului a cunoscut un intens proces de adunare spre centrul civic actual, iar pe hărțile topografice austriece din anul 1870 conturul vetrei era apropiat de cel din prezent.

Spațiului administrativ al comunei Șanț îi aparține și pitorescul sat de munte Valea Mare, situat la o altitudine de peste 650m. Acest sat apare menționat pentru prima oară în Dicționarul Denumirilor de Localități din anul 1909, alături de alte cinci localități din județul Bistrița-Năsăud.

RODNA – este, fără îndoială, localitatea rurală cu cea mai mare vechime, atestată documentar în anul 1235, când, în cronicile rusești se povestește despre călătoria în Ungaria a ducelui Daniel de Haliciu, care a venit pe drumul ce duce peste culmile Borsuc la minele din Rodna.

Prezența cuiburilor auro-argentifere, mineritul și tranzitul peste munți au determinat conturarea, la poalele Munților Rodnei și ai Bârgăului, spre obârșia Someșului Mare, a unei așezări prospere, care a stat la baza genezei multora dintre așezările someșene și ilvene apărute posterior Rodnei.

Vatra inițială, preferată de autohtoni încă din timpuri străvechi, a fost terasa aluvionară ce găzduiește actualul cimitir comunal (punct în care s-a descoperit și toporul din piatră de vârstă neolitică).

La apariția primelor grupuri de coloniști sași și de călugări benedictini, în secolul al XII-lea, populația autohtonă din zonă era numai românească, aceasta amplasându-și gospodăriile pe terasa someșeană, din rațiuni de securitate. Coloniștii, strămutați aici pentru a revitaliza mineritul și pentru a păzi Pasul Rodnei (Rotunda) în folosul regilor unguri, au ocupat zona centrală a vetrei actuale, conturând centrul medieval al prosperului oppidum rodnean.

Un moment de referință din istoria evului mediu timpuriu rodnean îl constituie pustiitoarele invazii tătare din anii 1241 și 1285.

După întemeierea, din secolul al XIV-lea, de către voievodul maramureșean Bogdan, a statului Moldovei, Rodna a devenit localitate de frontieră, iar în iulie 1412, Stiboriu, voievodul Transilvaniei, a introdus un nou regulament de vamă pentru Rodna.

În anul 1520, regele Ludovic al II-lea acordă prin decret oppidumului Rodna dreptul de a exploata o parte din mine în regie proprie, alături de dreptul de a ține târg săptămânal, precum și cel de a avea marcă sau emblemă proprie.

În secolul al XVI-lea, pentru scurte perioade de timp, Rodna, cu satele din amonte de Feldru, a trecut în stăpânirea Moldovei.

Documentele de la începutul secolului al XVIII-lea confirmă participarea rodnenilor și măierenilor la răscoala antihabsburgică a lui Francisc Rákóczi II, dar și marile pagube pricinuite de invazia tătară din anul 1717 (ultima revărsare a barbarilor în spațiul Văii Rodnei).

Încadrarea Rodnei în sistemul spațial administrativ și politico-militar al graniței năsăudene în anul 1762, a declanșat, prin legile, hotărârile și ordonanțele elaborate de către autorități, un puternic curent de strămutare a pâlcurilor de gospodării laterale atât spre nucleul central al oppidumului medieval, cât și în apropierea nucleului din zona actualului cimitir „Su’ Coastă”. Densitatea gospodăriilor crește considerabil în zona centrală a vetrei actuale, mai ales după ce, în anul 1764, Maria Tereza donează grănicerilor rodneni spațiul cuprins de jur-împrejurul ruinelor bazilicii dominicane, în apropierea căreia autohtonii români au ridicat, la începutul secolului al XIX-lea, o frumoasă biserică (greco-catolică), sfințită în anul 1825.

Lingvistul Drăganu N. explică originea toponimului Rodna de la termenul slav „ruda” cu înțelesul de „metal”, origine susținută și de mari nume ale lingvisticii și istoriografiei românești, precum Nicolae Iorga, H. Tiktin, A. Candrea și Gh. Adamescu. Și, chiar dacă unii cercetători i-au atribuit toponimului Rodna sorginte indo-europeană sau tracică, acceptarea originii slavo-românești a acestuia are în vedere apartenența fondului lingvistic slav la marea familie a limbilor indo-europene și, implicit, probabilitatea existenței unui termen preslav (preluat de slavi de la băștinașii daco-romani) asemănător sau identic cu cel prin care slavii au consfințit bogăția în minereuri a subsolului rodnean, botezând localitatea cu oiconimul păstrat până azi.

MAIERU – este o localitate menționată pentru prima dată sub numele de Major într-un document din anul 1440, în care Elisabeta, regina Ungariei, a ordonat Conventului din Cluj-Mănăstur să-l pună pe Mihail Jakab de Kusal, comitele secuilor, în posesiunea castrului părăsit de la Rodna și a satelor românești ce-i aparțineau și anume Major (Rodna Major, Maierul Rodnei).

În anul 1503 localitatea era condusă de voievodul Cornea, iar în 1522, de cnezul Ilie. În anul 1529 trece pentru o perioadă, împreună cu celelalte sate de pe Valea Rodnei, în stăpânirea domnitorului Moldovei, Petru Rareș.

Afirmațiile intelectualilor măiereni Emil Boșca-Mălin și ale preotului Iuliu Pop, documentate de valoroase lucrări monografice ne sugerează că începuturile așezării pot fi plasate înainte de 1440, iar unele tradiții locale indică cea dintâi așezare a satului în locul adăpostit între pădurile atotstăpânitoare și colinele din nordul satului, numit „Drogomana”.

Maieru a fost în mod cert unul dintre primele puncte spre care au roit (ca urmare a creșterii presiunii demografice asupra restrânsului spațiu agricol) o parte din gospodarii Rodnei, acest loc fiind inițial „măieriște” (loc de pășunat) a rodnenilor. Și Maieru s-a remarcat prin fenomenul de risipire a gospodăriilor în perioada pregrănicerească, după care începe, o dată cu militarizarea așezării, un intens proces de adunare în vatra ce a căpătat un contur asemănător cu cel actual.

Sorginta oiconimului Maieru (germ. Major) pare să fie legată chiar de rolul de „măieriște” (loc de pășunat) pe care spațiul geografic al acestui l-a jucat din vechime pentru rodneni.

SÎNGEORZ – (în prezent Sîngeorz-Băi) este localitatea someșenă atestată, alături de alte câteva comune grănicerești, la zece ani după Rodna, în anul 1245. Este deci o așezare foarte veche, cunoscută o lungă perioadă de timp sub denumirea de Sfântu George. Toponimul „Valea Tătarilor” amintește despre drama autohtonilor români cauzată de năvălirea hoardelor mongolo-tătare, în prima jumătate a mileniului nostru. Există unele păreri (confirmate de fizionomia și onomastica unui grup aparte din populația Sîngeorzului) conform cărora o parte din tătarii invadatori au rămas la Sîngeorz, sedentarizându-se și fiind asimilați. Se pare că nume de persoane, frecvente în peisajul onomastic Sîngeorzan, ca : Ogâgău, Ivu, Cârcu, Ciociu, Utalea, sunt de origine tătară.

În anul 1440, Sîngeorzul figurează printre localitățile intrate sub stăpânirea feudalului Jakab de Kusal (Jors de Kusal), iar în 1475 așezarea este subordonată magistratului bistrițean.

Un document din anul 1518 vorbește de voievodul Toma ca având calitatea de conducător al Sîngeorzului cu împrejurimile sale, iar intrarea Văii Rodnei sub stăpânirea lui Petru Rareș, domn al Moldovei, tot în secolul al XVI-lea, încorporează și Sîngeorzul în spațiul politico-administrativ al Moldovei.

În perioada 1762-1851, localitatea este militarizată, moment în care începe cunoașterea și folosirea apelor tămăduitoare de aici.

Vatra a căpătat conturul apropiat de cel actual în a doua jumătate a graniței militare, iar pe hărțile topografice din anul 1870 cele două nuclee habitale Sîngeorz Sat și Sîngeorz Borcut sunt deja conturate, având forme apropiate de cele din prezent.

Fiind un compus cu „Sfânt”, de proveniență apuseană, oiconimul Sîngeorz s-a născut prin românizarea săsescului „Sankt-Georgen”.

ILVA-MICĂ – este atestată documentar în anul 1552, când apare sub numele de Ilva în catastifele de impozite și taxe ale orașului Bistrița.

Primul nucleu de vatră mai compactă s-a constituit din gospodăriile localnicilor ce s-au strămutat din locurile inițiale de viețuire („Pe Lunca din Jos”, „Pe Fețe”, „Pe Strâmba”, „Valea Lupului”) în locul numit astăzi „În Sat”, adică pe dreapta Ilvei, în zona vechii biserici din centrul localității.

După stingerea graniței militare, în anul 1864, autoritățile imperiale, având în vedere intersecția, în perimetrul localității, a unor mari rute de transport a zestrei forestiere din bazinul superior someșan, construiesc aici o fabrică de cherestea ce determină apariția celui de-al doilea nucleu de vatră, în aval de confluența Ilvei cu Someșul.

Cu toate că în hărțile topografice din anul 1890 se disting clar cele două nuclee habitale – Ilva Sat și Ilva Fabrică (Gară) – spații extinse cu gospodării risipite persistă până astăzi, atât pe versanții domoli, însoriți, cât și pe largile poduri de terase, de pe stânga Someșului Mare.

După N. Drăganu, Ilva este un oiconim de proveniență slavonă ce reflectă litologia cu precădere argiloasă a terenului (Ilva înseamnă „teren” sau „pământ lutos”).

FELDRU – este unul din cele nouă sate grănicerești amintite în documentul din anul 1245. În anul 1528 așezarea era condusă de cnezul Luca, iar în anul 1762 a fost militarizată. Până la militarizare, traseul istoric al așezării a fost comun cu cel al celorlalte sate someșene.

La fel ca la Sîngeorz, s-a păstrat și aici, în tradiția locurilor, faptul că, pe lângă băștinașii statorniciți pe „Poderei” și pe „Feldrișel”, primele nuclee de vatră risipită de pe Valea lui Dan au fost constituite după descinderea acolo a unei cete de oameni care îmbinau, probabil, haiducia cu vânătoarea, conduse de un anume Dan.

Toponimul Feldru se trage din săsescul „Felder” (pluralul lui Feld), trecut prin filieră ungurească, și sugerează prezența străveche a câmpurilor, ogoarelor și lanurilor în spațiul de astăzi al așezării.

NEPOS – S-a numit în vechime Vărărea și a dobândit numele actual după înființarea graniței militare, când, impresionat de latinitatea graiului autohtonilor, împăratul Iosif al II-lea, după ce s-a adresat grănicerilor cu salutul „*Salve Romuli parva nepos!*” cu sensul „Fii salută, mică nepoată a lui Romulus!” – a ordonat ca 4 sate grănicerești să fie botezate cu aceste cuvinte.

Amintită în anul 1604 în scrisoarea vornicului de Câmpulung Moldovenesc către biroul de Bistrița, în care se cerea să fie luate măsuri pentru ca „răufăcătorii pripășiți în vecinătatea satelor Feldru și Vărărea, să nu neliniștească pe negustori, localitatea a cunoscut o evoluție spațială foarte frământată, pendulând, datorită potrivnicilor istorice și naturale, pe un areal geografic cuprins între „Fețele Neposului” (versanții domoli și însoriți de pe dreapta Someșului Mare) și Valea Carelor, de pe stânga râului. În aceste două locuri adăpostite s-au conturat primele nuclee habitale pregrănicerești.

Numele inițial al localității, „Vărărea”, s-a născut prin românizarea ungurescului „Váralja”, cu semnificația de „partea de jos a cetății”, în timp ce varianta actuală, Nepos, este produsul întâmplării legate de vizita împăratului Iosif al II-lea în această zonă.

REBRIȘOARA – (Rebra Mică) apare documentar amintită pentru prima dată în anul 1440 (în același document cu Maieru), fiind încorporată orașului Bistrița în anul 1475, împreună cu întreg districtul rodnean.

După militarizare, în urma ordonanțelor și hotărârilor Curții Imperiale, vatra s-a adunat în trei zone distincte: în perimetrul situat la nord-est de confluența Gersei cu Someșul, în zona din apropierea confluenței Rebrei cu Someșul și pe fețele însorite, cu pante domoale ale interfluviului dintre Rebra și Gersa. Expansiunea vetrei de-a lungul axei morfohidrografice și de circulație a Someșului Mare a generat contopirea, după anul 1800, a acestor trei nuclee, iar la sfârșitul graniței vatra avea un contur apropiat de cel actual.

Este luată în considerare doar varianta conform căreia numele acestei localități este un diminutiv de la toponimul Rebra.

NĂSĂUD – este menționat pentru prima oară în documentul de la 1245, iar într-un act de la 1264, Ștefan, ducele Transilvaniei, dăruiește Țara Năsăudului (Terra Nazwod) comitelui Haros. Într-un document al anului 1440 localitatea apare sub numele de Nazod, alături de încă nouă sate românești năsăudene (Mocod, Zagra, Salva, Telciu, Rebrișoara, Rebra, Feldru, Sîngeorz și Maieru).

Din documentele anilor 1503-1521 rezultă că, exceptând târgul Rodna, care era condus de un magistrat și un jude, celelalte sate aflate în stăpânirea Bistriței erau conduse de voievozi sau cnezi români.

Dincolo de stăpânirea vremelnică a unei părți din Valea Rodnei de către magistratul Bistriței, satele de pe dreapta Someșului au fost întotdeauna românești, împotriva unor variante de oiconime cu rezonanță germană și, mai

ales, împotriva pretențiilor sașilor lechințeni în „jalba” din 9 iulie 1753, adresată senatorilor sași Joachim Bedeus și Thomas Ziegler, în care se arată printre altele că satele Mocod, Salva și Năsăud au fost săsești.

Așezarea sașilor în inima blocului etnic compact românesc de pe dreapta Someșului Mare, din zona Năsăudului a fost, se pare, sortită eșecului, aceștia dispărând din zonă destul de repede, fără a lăsa urme sau dovezi concludente.

După militarizare, Năsăudul a devenit reședința Districtului Grăniceresc Năsăudean, în anul 1778, în jurul acestuia gravitând toate habitatele militarizate. În anul 1765 localitatea a fost ridicată la rangul de târg, iar în anul 1832 „comuna grănicerească Năsăud capătă numirea de orășel și dreptul să țină două târguri anuale (iarmaroace)”.

După aproape un secol de dezvoltare considerabilă ca reședință a Regimentului Grăniceresc, vatra Năsăudului apărea în documentele cartografice de după stingerea graniței cu un contur foarte apropiat de cel actual.

Pentru a explica oiconimul Năsăud, se pare că trebuie pornit de la slavul „nasovu” ce semnifică umplutură, această variantă găsim justificarea în prezența conurilor de dejecție „clădite” pe pârâul Valea Caselor și mai ales în prezența uriașului depozit sedimentar din centrul Năsăudului, retezat și străbătut integral de pârâul amintit.

SALVA – este menționată tot în documentul de la 1245, iar în documentele din anul 1440 apare sub denumirea de Zalva. În anul 1519 era condusă de cnezul Toma, iar în anul 1547 localitatea apare consemnată pentru prima dată cu varianta oiconimică actuală.

Situată în cotul impresionant pe care îl descrie Someșul Mare în punctul de confluență cu Sălăuța, vatra Salvei s-a conturat inițial în zonele numite „Dincolo de Apă” și „Dincoace de Apă”, sub forma a două nuclee habitate relativ distincte („cele două Salve”), care prin expansiunea din vremea graniței militare s-au

contopit, generând o vatră cu o fizionomie asemănătoare celei de azi, tipică marilor așezări rurale situate în puternice confluențe hidrografice.

Toponimului Salva i se atribuie origine slavă (de la „salo” – pământ gras).

Așezările de pe Valea Rebrei

REBRA – apare în documentele anilor 1245 și 1440 alături de alte localități someșene. În documentele anului 1503 apare condusă de voievodul Pascu, iar în anul 1520, de către cnezul Mareș.

În perioada premergătoare militarizării, gospodăriile erau risipite pe versanții mai domoli ai Văii Rebrei, prin rariștile pădurilor, iar după stingerea invaziilor mongolo-tătare (după anul 1717) o mare parte din gospodariile locurilor și-au strămutat gospodăriile atât pe Valea Satului, aproape de confluența acesteia cu Rebra, cât și în zona de confluență a Văii Lungi cu Rebra, constituindu-se astfel primele nuclee mai adunate ale vetrei satului.

După militarizare (1762), ordonanțele imperiale privind sistematizarea localităților grănicerești au determinat adunarea gospodăriilor în jurul celor două nuclee de vatră existente.

Se pare că numele Rebra (cu diminutivul Rebrișoara) este de origine slavă semnificând „coastă”, iar din „*Monografia istorică a comunei Rebra*” (Șt. Bachiș – 1977) aflăm că specialiștii sunt de acord aproape în unanimitate cu denumirea paleoslavă Rebro, care înseamnă „colină”, și care corespunde mai bine configurației terenului din zona satului Rebra.

PARVA – s-a numit, până în anul 1773, Lunca Vinului, datorită bogăției zonei în „borcuturi” (ape minerale), pe care localnicii le asemuiau cu vinurile. Denumirea actuală este legată de vizita în ținutul grăniceresc a Împăratului Iosif al II-lea, în anul 1773 (anul primei atestări documentare, deși localitatea este mai veche).

Dintr-o lucrare monografică referitoare la comuna Parva aflăm că, până în anul 1773, localitatea Lunca Vinului făcea parte din comuna Rebra, după care s-a desprins de aceasta devenind entitate administrativă de sine stătătoare.

Cu toate că vatra satului s-a mai restrâns ceva pe durata perioadei graniței militare, Parva își păstrează și astăzi fizionomia de sat în cuprinsul căruia „cocoșarea” gospodăriilor pe versanți și risipirea acestora sunt caracteristici definitorii.

Așezările de pe Valea Sălăuței

COȘBUC (HORDOU) – este o așezare grănicerească veche, amintită pentru prima dată într-un document din anul 1523, în care „preoții Matei, Alexandru și Petre dimpreună cu toți cnezii de pe Valea Rodnei solicită magistratului Bistriței autorizația de a construi o mănăstire pe locul unde fusese alta mai veche, situat pe apa numită Bichigiu, între satele Hordou și Telciu, cerere care a fost aprobată în 23 septembrie 1523”. Numele actual de Coșbuc l-a dobândit în anul 1924, în memoria marelui poet George Coșbuc, care s-a născut în această localitate.

Curentul de populare a spațiului localității a avut, se pare, un dublu sens, atât dinspre aval, din zona Salvei, cât și dinspre amonte, din zona Telciu. Gospodarii sosiți aici din zonele amintite și-au așezat primele gospodării în locuri adăpostite, pe versanții Văii Fântânii și pe cei ai Văii Stegii, precum și în zona de platou a Dealurilor Arșița, Zăpodia și Tebeleș, toate pe stânga Sălăuței, unde condițiile topoclimatice și resursele de apă erau mai favorabile.

Oiconimul inițial al așezării, Hordou (confundat cu termenul unguresc hordó – „bute”), este legat de bogăția în păduri a regiunii și aparține aceluiași etimon din care s-a constituit regionalismul Ardeal.

TELCIU – face parte din generația vechilor așezări născudene amintite prima dată în documentul din anul 1245, unde apare sub numele de Cseh, iar în

1440 sub cel de Chech. În anul 1450 este consemnat documentar sub varianta Thelch, foarte apropiată de cea actuală.

În secolul al XVI-lea, localitatea era condusă de cnezii Bothiwan (1503) și Petru (1520).

Specialiștii consideră că toponimicul Telciu trebuie să fi fost inițial un nume de persoană (Cseh), care s-a transformat în ungurescul „telki”, din care, apoi, s-a născut românescul Telciu.

ROMULI (STRÂMBĂ) – este ultima așezare mai compactă de pe Valea Sălăuței, situată în zona de confluență a pârâului Strâmba cu Sălăuța.

Pe o porțiune de aproape 20 de kilometri în amonte de Telciu, numeroși gospodari din Telciu și din aval de acesta au roit, în căutare de noi spații pentru activitățile agropastorale și pentru adăpost, născându-se astfel un areal foarte extins de case risipite ce urmau să constituie viitoarea vatră a actualei localități.

Vechiul nume de Strâmba, datorat configurației văii Sălăuței, a fost schimbat în Romuli tot ca urmare a faimoasei alocuțiuni a împăratului Iosif al II-lea: „*Salve Romuli parva nepos*”.

Spațiul geografic al satului grăniceresc Romuli a constituit, din timpuri străvechi, o punte de legătură între Maramureșul istoric și satele românești de pe Sălăuța și de pe Valea Someșului.

Așezările de pe Valea Izei

SĂCEL – așezare veche, atestată documentar pentru prima oară în anul 1453. În perioada medievală localitatea avea o structură risipită, cu câteva nuclee habitabile mai adunate pe cursul superior al Izei, în umbra Dealului Ștefăniței. La sfârșitul secolului al XIX-lea, pe hărțile vremii, vatra principală cu tentaculele ei dinspre Moisei și Săliște, avea un contur apropiat de cel actual.

Vechi centru de ceramică roșie, nesmălțuită, decorată cu linii negre sinuoase, satul Săcel găzduiește o biserică din lemn cu hramul „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” datată din 1728. În raza comunei Săcel, în sudul muntelui

Măgura, la altitudinea de 1040 metri, se află Izvorul Albastru al Izei, izvor carstic, deosebit de abundent, ce provine dintr-o captare subterană.

Așezările de pe Valea Vișeului

MOISEI – este o așezare ce se deosebește fundamental de celelalte localități din zonă, aici, în ciuda vechimii considerabile a satului, menționat documentar încă din anul 1365, majoritatea caselor fiind noi, fapt ce se datorează incendiilor gospodăriilor vechi de către armata hitleristo-horthystă în toamna anului 1944.

Există documente arheologice care atestă prezența unor așezări străvechi atât în zona Izvorului Dragoș, cât și pe Valea Hotarului, acolo unde se pare că, în evul mediu timpuriu s-au conturat primele nuclee habitabile alcătuite din gospodării risipite.

În „Diplomele Maramureșene” din secolele XIV-XV, de I. Mihali, Moiseiul apare în 1365 cu numele de „Moyse” și cu titlul de comună de mult organizată. „Diplomele Maramureșene” menționează faptul că într-un document din 2 februarie 1365, regele Ludovic dăruiește Voievodatul Maramureșului lui Balc, fiul lui Sas Vodă și fraților săi Drag, Dragomir și Ștefan, cu „moșiile aflătoare în comunele Iood, Băcicoiel, amândouă Vișauăle, ambele Săliște, Moisei și Borșa, după ce aceste moșii s-au confiscat de la Bogdan Vodă, ieșit în Moldova și căzut în infidelitate.”.

În 1453, „Ioan din Huniad Comite perpetus din Bistrița și căpitan suprem al Ungariei dăruiește cnezatul din Moiseni lui Michail și ambilor Ioani fii lui Grad, lui Iuga, Radul, Ioan, Zavy, fii lui Vlad din Săliște și lui Georgie, deoarece primise informațiunea sigură că cnezatul a lui și a lui Michail din Dolha cui i-a fost dăruit”.

Urmează, pe parcursul secolului al XV-lea, o succesiune de evenimente consemnate în documentele oficiale, legate de tentativele clare ale regalității ungare de a submina dreptul de proprietate al obștilor și a fruntașilor locali, toate

„stârnite” în scopul contopirii acestei zone și a întregului Maramureș cu Ungaria, proces încheiat în secolul al XVI-lea.

Mănăstirea de călugări de aici datează din secolul al XIV-lea și este atestată documentar în anul 1637. În spațiul acesteia a funcționat, în secolele XVII și XVIII un important centru de pictură bisericească.

BORȘA – străveche așezare menționată pentru prima dată în documentul din 2 februarie 1365, alături de Moisei și alte sate maramureșene. În evul mediu timpuriu, axa hidrografică a Vișeului Superior „purta” de-a lungul ei, pe un segment de peste 30 de kilometri, sute de gospodării risipite, ce alcătuiau veritabile „centuri habitale” de versanți și terase. Migrația gospodarilor pe actualul traseu desfășurat pe Vișeul Superior până în umbra Pasului Prislop s-a produs între secolele XIV-XVI, iar în secolul al XVIII, la invazia tătarilor din anul 1717, Borșa avea o vatră bine încheată.

Așezare de bază în cnezatul Bogdăneștilor din secolul al XIV-lea, Borșa cunoaște câteva secole de înflorire ca centru de desfășurare a târgurilor săptămânale și anuale, spre care se îndreptau o mare parte din locuitorii Maramureșului istoric.

Borșa a intrat definitiv în istoria națională și prin victoria repurtată de borșenii conduși de Lupu Alexandru, fost căpitan în armata lui Francisc Rákóczi al II-lea, în lupta cu hoardele tătare, la 4 septembrie 1717, în locul numit „preluca tătarilor” sau „Strâmtoarea tătarilor”.

Vechimea localității, forța geodemografică, cea culturală și socio-economică sunt dovedite și de existența unor biserici vechi de câteva secole, aflate în spațiul administrativ al Borșei.

Atât în Borșa, cât și în celelalte așezări umane limitrofe Parcului Național Munții Rodnei se resimte în prezent influența unui curent nou, atât în arhitectură cât și în portul localnicilor. După 1989 au intervenit o serie de factori – libera circulație în alte țări, închiderea minelor din zonă, acestea și alte cauze

influențând o adevărată “migrare” a populației din zona către țările din vestul Europei, pentru obținerea unor câștiguri mai mari, în termen scurt. În intervalul 1989 – 2007 satul românesc din zona Năsăudului și Zona Borșa au cunoscut modificări majore în ceea ce privește specificul local, care treptat pierde considerabil din farmecul specific acestor zone. Tradițiile și portul popular se pastrează totuși dar în măsură mai mică, simțindu-se și aici o “infuzie” de modernism și imitație.

2.4.1.3 Gospodărirea pădurilor în trecut

Gospodărirea pădurilor în partea sudică a Munților Rodnei

În trecut, pădurile județului Bistrița-Năsăud au aparținut la diverși proprietari care le-au gospodărit în funcție de interesul personal și de nivelul cunoștințelor silvice și al mijloacelor silvotehnice specifice acelor timpuri.

Elemente informative referitoare la gospodărirea pădurilor din bazinul Someșului Mare sunt de dată ceva mai recentă. Există informații că în perioada 1440-1763 suprafețele cu vegetație forestieră erau gospodărite în cadrul unui corp distinct numit „*Districtus Rodnensis*”. În anul 1763 în Ardeal se înființează „Regimentul 2 Grăniceresc Năsăud”, constituit din tineri recrutați din comunele de pe Valea Someșului. Aceștia purtau numele de „Liberti” și ca recompensă pentru paza de graniță (activitate pentru care au fost înființați), li s-au dat în folosință pădurile și pășunile din acest ținut.

În anul 1792 Austria obține mutarea granițelor cu Moldova pe culmea Munților Carpați, fapt ce a determinat și o reîmpărțire a pădurilor pe comune, evidențele ținându-se în registre de munte, așa zisele „urbarii”. Prin 1795 arhiva în care se aflau aceste registre este incendiată, fapt ce a impus întocmirea unor noi „urbarii”, de data aceasta în două exemplare, din care, unul se păstra la arhiva regimentului grăniceresc, iar celălalt la arhiva companiei (comunei). O parte din aceste „urbarii”, completate și ținute la zi, au servit mai târziu la întocmirea cărților funciare existente și în prezent.

În anul 1890 se înființează Direcția Silvică Bistrița-Năsăud care preia gospodărirea pădurilor aflate mai departe de sediul comunelor. Beneficiile realizate ca urmare a gospodăririi pădurilor erau împărțite între Direcția Silvică și comunele pe raza cărora se aflau acestea. În administrarea comunelor au rămas așa-zisele „păduri comunale”. Existau și „păduri țărănești” – suprafețe mici, acoperite cu vegetație forestieră, deținute de familii țărănești sau țărani individuali.

Evoluția pădurilor, implicit a proprietății, până la naționalizarea din 1948, a fost influențată și de cele două războaie mondiale. În timpul lor regiunea a fost câmp de lupte crâncene timp de 2-3 ani, zona fiind de importanță strategică – trecerea Carpaților, fapt evidențiat și de existența drumului strategic de trecere din bazinul Someșului în cel al Bistriței Aurii, respectiv din Ardeal în Moldova (Pasul Rotunda).

Tot în prima jumătate a acestui secol s-au defrișat suprafețele mari de pădure, fără să se facă reampăduriri, rezultând terenuri goale, neregenerate timp îndelungat. Unele dintre aceste terenuri goale nu s-au mai împădurit niciodată, devenind terenuri agricole ale locuitorilor din împrejurimi.

Prin naționalizarea mijloacelor de producție din anul 1948 pădurile au trecut, cu mici excepții, în proprietatea statului, aspect ce a permis gospodărirea pădurilor după planuri centralizate de cultură și exploatare.

În anul 1980 pădurile comunale au trecut în gospodărirea Ministerului Silviculturii care le-a inclus în U.P.-urile de pe raza cărora existau.

Prin Legea 18/1991 foștilor proprietari individuali li s-a atribuit dreptul de a reintra în posesia unei suprafețe de pădure de până la 1,0 ha., acțiunea de punere în posesie, a suprafețelor atribuite, fiind în curs.

În prima perioadă (1792- 1890) pentru care există documente – „urbarii”, referitoare la gospodărirea pădurilor din zonă, în conducerea și exploatarea arboretelor nu s-a urmărit decât un singur scop: obținerea unui profit maxim.

Se extrăgeau cu precădere exemplarele cele mai bine conformate, de preferință rășinoasele, a căror utilizare în construcțiile rurale atingea o perioadă de vârf. Populația din zonă înregistrând treptat o creștere numerică, a căutat să-și extindă și suprafețele cultivate agricol aceasta în detrimentul pădurii. Consecințele acestui mod de „gospodărire” sunt vizibile și astăzi în jurul localităților, pădurea este în continuu sfârtecătă, cu liziere nu tocmai clare.

Pădurile ce au rezistat procesului de transformare în terenuri agricole au în general o productivitate scăzută ce nu reflectă bonitatea stațiunii, cu exemplare rău conformate, cu trunchiuri strambe, noduroase, aspect ce a necesitat un volum mare de lucrări pentru refacerea sau substituirea lor.

Odată cu înființarea Direcției Silvice Bistrița-Năsăud (1890), au început și lucrările de amenajare a pădurilor ce cuprindeau îndeosebi planuri de exploatare. Primul amenajament mai complex, apărut în anul 1906 și aprobat cu ordinul nr.57187/1906, împarte masivul păduros în trei secțiuni:

a) „Secțiunea A” – a inclus numai arboretele de rășinoase cărora li s-a fixat un ciclu de producție de 100 ani.

Tratamentul preconizat a fost cel al tăierilor rase, urmând ca regenerarea să se facă pe cale artificială;

b) „Secțiunea B” – a inclus arboretele de protecție la care s-a fixat un ciclu de 100 ani, care urmau a fi tratate în regim de codru grădinărit cu o rotație de 20 ani. Cele stabilite la secțiunea B nu s-au aplicat în practică.

c) „Secțiunea C” – a înglobat arboretele de fag cărora li s-a fixat un ciclu de 80 ani, urmând a li se aplica tratamentul tăierilor succesive. În cadrul acestei secțiuni se urmărea cu precădere, obținerea lemnului de foc.

Concluzionând, se poate spune că până în prima jumătate a secolului XX inclusiv, pădurile din bazinul superior al Someșului nu au beneficiat de o gospodărire corespunzătoare, fapt ce a condus la:

- a) micșorarea suprafețelor împădurite;
- b) degradarea arboretelor, în special a celor de fag;
- c) înlocuirea treptată a tipului natural fundamental de pădure.

Odată cu naționalizarea mijloacelor de producție din anul 1948 s-a trecut la gospodărirea pădurilor după planuri de cultură și exploatare. În perioada 1940-1990 orientarea gospodăririi pădurilor Ocolului Silvic Rodna corespunde

principiilor economiei socialiste, la baza activității stând amenajamentele întocmite în anii 1949, 1958, 1969 și 1981.

Primul amenajament unitar s-a întocmit în anul 1949, conform acestuia, organizarea producției pădurilor s-a făcut în cadrul M.U.F.B. Rodna ce cuprindea întregul bazin superior al Someșului, bazin împărțit în 12 unități de producție.

Bazele de amenajare erau:

- a) exploatabilitatea economică;
- b) regimul codru;
- c) ciclul de producție 100 – 120 ani (valori diferențiate pe fiecare unitate de producție în parte);
- d) tratamente: - tăieri rase în molidișuri pure;
- tăieri succesive în făgete pure;
- tăieri progresive în arborete de amestec.

În anul 1958 s-a făcut reamenajarea pădurilor pe baza unor instrucțiuni noi. Acest amenajament prevedea următoarele baze de amenajare:

- a) exploatabilitate: tehnică;
- b) regimul: codru;
- c) ciclul de producție: 100 – 120 ani, diferențiat pe unități de producție;
- d) tratament: - tăieri rase în molidișuri pure;
- tăieri succesive în făgete pure;
- tăieri progresive în amestecuri.

În acest amenajament au fost incluse în grupa I, arborete destinate protecției solului, a golului alpin, precum și cele cu rol sanitar – recreativ din jurul stațiunii Sangeorz-Băi. Pentru aceste arborete nu s-a organizat producția.

Prevederile amenajamentului nu au fost respectate integral, înregistrând abateri în special la planul de recoltare. Acestea au fost impuse de doborâturile de vânt și rupturile de zăpadă manifestate în perioada de aplicare a

amenajamentului, precum și datorită schimbării orientării privind gospodărirea arboretelor – se pune, din ce în ce mai accentuat problema refacerii arboretelor slab productive (acțiune începută în anul 1963 și definitivată în 1980). Volumul mare al doborâturilor și rupturilor de vânt și zăpadă, precum și ritmul accentuat al lucrărilor de refacere, au condus în final la depășirea posibilității cu cca. 30%.

Tot în această perioadă s-au construit cca. 50 km. drumuri forestiere.

În anul 1969 s-a făcut revizuirea amenajamentului din 1958, impusă de expirarea planurilor de exploatare, de perturbarea producției datorită doborâturilor de vânt și a rupturilor de zăpadă, precum și de unele mișcări de suprafețe intervenite în fondul forestier.

Culegerea datelor de teren s-a făcut în anul 1969 iar amenajamentele întocmite în iarna 1969-1970 (la nivel de U.P.-uri și O.S.) au avut aplicabilitate începând cu data de 01.01.1970.

Amenajamentele întocmite stabileau un cadru organizatoric bogat pe principii noi ce urmăreau valorificarea integrală a potențialului stațional corelată cu funcțiile multiple ale arboretelor.

S-a pornit de la reconsiderarea funcțiilor pe care trebuie să le îndeplinească pădurile, stabilindu-se țeluri de gospodărire diferite pentru arboretele cu rol de protecție deosebit (grupa I) și pentru cele cu rol de producție și protecție (grupa a II-a);

a) grupa I: realizarea unei structuri corespunzătoare realizării unui efect maxim de protecție odată cu valorificarea cât mai economică a produselor lemnoase;

b) grupa a II-a: obținerea, cu continuitate, a unei producții maxime de lemn, urmărindu-se cu precădere, realizarea sortimentului „lemn de gater”, pe lângă rolul de protecție a solului.

Ciclul de producție stabilit a fost de 110 ani pentru UP.V.,VI și XI și de 100 ani pentru UP.VII-X.

Exploatabilitatea adoptată a fost cea tehnică.

Regimul adoptat a fost cel al codrului, cu următoarele tratamente:

- a) tăieri rase în molidișuri pure;
- b) tăieri succesive în făgete pure;
- c) tăieri combinate în pădurile de amestec de rășinoase cu fag;
- d) tăieri rase de refacere sau substituire în arboretel degradate.

Compoziția țel stabilită urmărea promovarea speciilor autohtone valoroase care, prin cultivarea lor, mențin sau readuc treptat arboretele la timpul natural fundamental.

Reamenajarea din anul 1980, a avut caracter de revizuire a amenajamentelor întocmite în 1969 - 1970 și a fost impusă de expirarea planurilor de cultură și exploatare întocmite la amenajarea precedentă, de modificările survenite în suprafața fondului forestier prin cedarea sau primirea unor terenuri, precum și de doboraturile masive de vant din perioada anilor 1970-1979.

Față de amenajarea din 1970 ocolul a suferit unele modificări privind limitele teritoriale, modificări survenite în urma propunerii de scindare a vechiului ocol silvic Rodna în doua ocoale: Ocolul Silvic Sîngeorz-Băi și Ocolul Silvic Rodna. Hotărârea a fost luată la preconferința a II-a de amenajare din 17.12.1980 și a stabilit ca O.S. Sîngeorz-Băi să fie constituit din UP.I-IV și U.P.XII, iar O.S.Rodna din UP.V-XI. Culegerea datelor de teren, efectuată în perioada 1 mai – 15 nov. 1980, s-a făcut pentru întreaga suprafață a fostului O.S. Rodna (UP.I-XII) iar redactarea amenajamentelor s-a făcut separat pentru noile O.S. Sîngeorz-Băi și O.S. Rodna, în perioada 15 nov. 1980 – 15 aprilie 1981.

Prin scindarea O.S. Rodna survenită în anul următor, suprafața ocolului a ajuns la 17.085,8 ha., cu 15.761,6 ha., mai mică (suprafață ce constituie O.S. Sîngeorz-Băi).

Amenajamentele întocmite pentru noul ocol silvic Rodna stabileau un mod de organizare bazat pe valorificarea integrală a potențialului stațional, corelată cu funcțiile multiple ale arboretelor.

Gospodărirea pădurilor în partea nordică a Munților Rodnei

Istoricul și analiza modului de gospodărire a pădurilor

Pădurile ocolului silvic Borșa au aparținut în trecut Composesoratului Borșa și unor mari proprietari particulari, după cum urmează:

- pădurile din bazinul superior al râului Vișeu (U.P V-VI) au aparținut Composesoratului Borșa, fiind obținute de către locuitorii de aici, în secolul al XVII-lea, de la Coroana Austro-Ungară în schimbul apărării frontierelor. Ulterior o parte din aceste păduri (cca.10%), în general cele limitrofe proprietăților agricole, au fost cumpărate de către acești proprietari, devenind păduri particulare țărănești;

- pădurile de peste pasul Prislop, actual U.P.VII, au aparținut comunelor din județul Bistrița Năsăud.

Gospodărirea și modul de folosință au avut la bază studii și amenajamente sumare, care reglementau mai mult exploatările și care erau întocmite pe baza legilor silvice din anii 1870-1888 și Codului silvic din 1910, iar pentru pădurile particulare s-au stabilit anumite reguli de tăieri în baza legilor de mai sus.

Prin actul de naționalizare și în baza Legii 204/1947, toate aceste păduri au trecut în proprietatea statului.

Prevederile și aplicarea amenajamentelor întocmite după anul 1948

Amenajamentele din 1953, 1956 și 1967

Pînă în anul 1948, cînd pădurile au devenit proprietate de stat, nu s-a făcut o gospodărire rațională a lor, ci s-au făcut exploatări pe bază de amenajamente provizorii, sau fără amenajamente, după interesele proprietarilor particulari, în cadrul legal stabilit de legile amintite.

Privitor la amenajamentele întocmite și la celelalte reglementări legale, trebuie menționat că ele nu au fost respectate, astfel că la începutul secolului al XX-lea și între cele două războaie mondiale, s-au făcut exploatări pe suprafețe întinse sub formă de tăieri rase, fără grijă deosebită pentru regenerarea suprafețelor. S-au creat astfel arborete pure de molid pe suprafețe întinse, actual cele mai vulnerabile la doborâturi de vânt și rupturi de zăpadă.

Trecerea pădurilor în patrimoniul statului a impus întocmirea unor amenajamente silvice necesare unei gospodăriri raționale a pădurilor. Pentru actualele U.P.VII (pe atunci încadrate în M.U.F.B. Bistrița Aurie), s-a întocmit primul amenajament în anul 1949. Acesta a fost revizuit în 1953 pe baza noilor instrucțiuni de amenajare.

Pentru unitățile de producție V și VI s-a întocmit primul amenajament în anul 1956, în cadrul M.U.F.B. Borșa. Organizarea procesului de producție s-a făcut diferențiat, după rolul funcțional al pădurilor, amenajamentul preocupându-se în mod deosebit de organizarea producției în pădurile din grupa a II-a.

Actul exploatării s-a axat mai mult pe considerente economice decât silviculturale.

Tratamentul care s-a aplicat a fost cel al tăierilor rase în parchete mici. Prin aplicarea acestui tratament s-au dezgolit în această perioadă suprafețe mari în bazinul Negoescu și Repedea (U.P.V), care apoi au fost plantate în întregime cu molid.

Regenerarea acestor suprafețe și apoi lucrările de îngrijire nu s-au făcut în mod corespunzător, astfel că o bună parte din arboretele constituite în această perioadă nu au nici în prezent consistențe mai mari de 0,6-0,7. În plus, ele au fost afectate mult și de pășunat.

Analiza critică a aplicării amenajamentelor silvice

În general, prevederile amenajamentelor nu au putut fi respectate mai mult din cauze obiective, fiindcă unele lucrări (degajări, curățiri și împăduriri) au fost supraestimate, ele nefiind necesare arboretelor respective.

Valoarea investițiilor făcute de O.S.Borșa, prin deschiderea tuturor bazinetelor cu masă lemnoasă exploatabilă, este foarte mare, cauză care face ca întreținerea și reparația drumurilor forestiere să devină o prioritate după cea de pază și protecție a fondului forestier.

Tăierile în delict, mai ales după 1990, au devenit un fenomen de masă greu de stăvilit, din cauza situației economico-sociale din zonă. Acest fenomen este favorizat și de oranduirea socio-economică instaurată după 1989, prin democratizarea instituțiilor statului, dispărînd în mare măsură autoritatea instituțiilor guvernamentale.

Extragerile ilegale de masă lemnoasă pleacă de la pomi de iarnă și se termină cu arbori de furnir și cherestea, activități în contradicție cu legile țării. Impactul antropic asupra pădurii se resimte și în urma disponibilizărilor masive din minerit, prospecțiuni geologice, lemnul fiind o sursă de existență pentru populația din zonă.

Fenomenul, de amploare în perioada 1989-2004, este întâlnit și în prezent, eforturile tuturor instituțiilor abilitate pentru prevenirea și combaterea acestuia, fiind permanente.

2.4.2 Semnificație și interes pentru zonă

Zona Munților Rodnei a atras o mulțime de cercetători, dar după 1800 studiile s-au intensificat, momentan existând peste 300 de articole științifice ce dezbat diverse probleme legate de zonă: relief, climă, floră, vegetație, faună, speologie, reconstrucție ecologică, etnografie etc.

2.5 ASPECTE SOCIO-ECONOMICE, FOLOSINȚA TERENULUI ÎN PREZENT

2.5.1 Comunități locale cu impact asupra parcului

Comunitățile locale cu impact asupra parcului pot fi împărțite în trei categorii: comunități situate în imediata vecinătate a parcului având suprafețe în parc, comunități situate în imediata vecinătate a parcului dar fără suprafețe în parc și comunități situate la o distanță mai mare de parc dar având suprafețe în parc. Din prima categorie fac parte: comuna Rodna, Maieru, orașul Sîngeorz – Băi, comuna Rebra, Telciu, Romuli, Săcel, Moisei, orașul Borșa, din a doua categorie fac parte comuna Șanț, Parva, iar din ultima categorie fac parte orașul Năsăud, comuna Lunca Ilvei, Ilva Mare, Poiana Ilvei, Leșu, Ilva Mică, Feldru, Rebrîșoara, Salva, Coșbuc, Nimigea, Zagra.

De precizat faptul că în urma aplicării legilor funciare, proces care a avut loc în etape, în prezent statul Român deține suprafața de 2 613,74 ha fond forestier.

Datorită structurii proprietății și faptului că zona de parc impune restricții în ceea ce privește utilizarea resurselor din parc, trebuie găsite alternative pentru aceste comunități de a realiza venituri, altele decât prin exploatarea acestor resurse.

Pășunile sunt deținute de comunitățile locale, fiind folosite pe timpul verii pentru turmele de animale ale localnicilor. După 1989 s-a constatat o scădere pronunțată a efectivelor de animale domestice deținute de localnicii din comunitățile care dețin suprafețe în parc, dar începând cu anul 2007, odată cu acordarea de subvenții de către Agenția pentru Plăți și Intervenții în Agricultură (APIA), efectivele au început să crească.

2.5.2 Alți factori de interes

Fondul forestier deținut de stat este administrat de Regia Națională a Pădurilor-ROMSILVA, prin ocoalele silvice din cadrul DS Bistrița, Maramureș și Suceava. Unele dintre acestea administrează pe bază de contract și fond forestier proprietate a comunelor.

Situația fondului forestier administrat de către RNP- Romsilva prin Direcțiile Silvice este redat în tabelul nr. 24 :

Direcția Silvică	Ocolul Silvic	UP	u.a. sau grupe de u.a.-uri	Suprafața (ha)	Observații
Maramureș	Borșa	V PRISLOP	40M, 70A-71B; 76A-81C; 89A- 90V; 94A- 114M;115A- 123C; 124A; 124M	1445,80	Statul Român 1070,10 ha Persoane fizice 10,90 ha Primăria Romuli 364,8 ha
		VI PIETROSU	4A-8E; 12A- 16D; 22A-25C; 29A-29C; 33- 34; 82A-83C; 88A-91D	736,26	Statul Român 721,74 ha Persoane fizice 12,52 ha Parohia Ortodoxă Moisei 2 ha
	VIȘEU	VI Pietrosu	34-82A;	1185,20	Primăria Moisei 1185,20 ha
	DRAGOMIREȘTI	I SĂCEL	39A; 39C; 43C1; 43C2; 44A; 44C; 48	4,0	Statul Român 4 ha
SUCEAVA	CÂRLIBABA	II	17A; 17C; 18A- 18C; 58A-58K	139,9	Statul Român 139,9 ha
BISTRIȚA- NĂSĂUD	BISTRIȚA	V	41A-58B	678	Statul Român 678 ha
TOTAL				4189,16	

NOTĂ: Suprafața de 1445,80 ha administrată de către OS Borșa include și contractul de administrare cu Primăria Romuli, pentru suprafața de 364,8 ha.

Fondul forestier proprietate publică a comunelor este administrat de structuri proprii, prin constituirea ocoalelor silvice private ale comunelor, în subordinea ITRSV Cluj.

Pășunile sunt administrate de primăriile proprietare, conform tabelului 9.b. În perioada verii, aceste suprafețe sunt atribuite spre pășunat comunităților, în baza unui contract de pășunat, încheiat cu reprezentanții acestora, numiți „capi de stână” în partea sudică a versantului, respectiv pe raza județului Bistrița Năsăud, sau „gazde de munte” în partea nordică, pe raza județului Maramureș.

Activitatea primăriilor este coordonată de Consiliile locale ale comunelor, și de Consiliile Județene Bistrița – Năsăud și Maramureș.

La nivel central, instituțiile cu atribuții legislative și decizionale sunt: Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale și Academia Română (Comisia pentru Ocrotirea Monumentelor Naturii).

Există 10 fonduri cinegetice care au o parte din suprafață pe raza parcului

Acestea sunt gestionate la momentul actual, după cum urmează: prin ocoale silvice din cadrul RNP ROMSILVA - 2 fonduri, respectiv OS Borșa, OS Cârlibaba; 2 fonduri cinegetice gestionate de ocoale silvice structuri private, respectiv OS Telciu și OS Alpina Borșa; 1 fond cinegetic gestionat de către AJVPS Clubul Vânătorilor și Pescarilor Sportivi Borșa, iar 5 fonduri cinegetice sunt gestionate de asociații cinegetice private.

Dintre asociațiile de turism interesate de zona parcului putem menționa ANTREC Bistrița și Baia Mare, precum și Lineablutavel Cluj.

APNMR colaborează cu ONG-uri dintre care menționăm: ECO-RODNA, Unesco ProNatura, UDTM Bistrița, Clubul ornitologic „Scatii Anieș”, SPEO-MONTANA Baia Mare, Gețiana, Societatea Ecologistă din Maramureș. Se colaborează pe bază de protocol cu Inspectoratul de Jandarmi Județean Bistrița și Inspectoratul de Jandarmi Județean Maramureș. Începând cu anul 2007 se

derulează acțiuni comune de patrulare cu Postul de Jandarmerie Montană Borșa (pentru zona nordică a parcului, respectiv pe raza jud. Maramureș) și cu Postul de Jandarmerie Montană Rodna (pentru zona sudică a parcului, respectiv pe raza jud. Bistrița Năsăud).

Salvamontul este bine reprezentat în cele două județe, prin existența Serviciului Public Județean Salvamont Bistrița (care are în subordine Grupul Salvamont Năsăud și Serviciu Public Salvamont Rodna) precum și a Serviciului Public Salvamont Maramureș (care are în subordine Grupul Salvamont Borșa). Reprezentanții acestor instituții desfășoară acțiuni specifice pe teritoriul PNMR.

2.5.3 Folosința actuală a terenurilor

Fond forestier: Fondul forestier din cadrul parcului, este administrat prin ocoale silvice din cadrul RNP-Romsilva: Direcția Silvică Bistrița Năsăud- OS Bistrița 678 ha, Direcția Silvică Maramureș – OS Borșa 2182,06 ha, OS Vișeu 1185,2 ha, OS Dragomirești 4 ha, Direcția Silvică Suceava – OS Cârlibaba 139,9 ha și ocoale silvice - structuri private: OS Valea Ilvei 1356,6 ha, OS Izvorul Someșului 354,3 ha, OS Cormaia Anieș 3057,0 ha, OS Someș Țibleș 4749,5 ha, OS Plaiurile Heniului 3001,5 ha, OS Telciu 3458,0 ha, OS Romuli 484,3 ha, OS Feldru 2683,8 ha, OS Maieru 3511,1 ha, OS Silva 734,47 ha, OS Alpina 150,8 ha. Conform legislației în vigoare și zonării interne a parcului, pădurile trebuie să fie încadrate din punct de vedere amenajistic în grupa I funcțională (cu rol de protecție). După aprobarea Planului de Management, amenajamentele ocoalelor silvice la care încadrarea în grupe, subgrupe și categorii funcționale nu corespund cu zonarea internă a parcului (păduri destinate cercetării științifice, păduri constituite în rezervații științifice ș.a) vor fi revizuite prin întocmirea unor addendumuri în cazul subparcelelor în cauză.

Tabel nr. 25. Evidența amenajamentelor silvice pentru fondul forestier din Parcul Național Munții Rodnei

PLAN DE MANAGEMENT- 2013 -

Nr crt	Proprietar	Administrator	Suprafața (ha)	Amenajament în vigoare		Anul următoarei revizuirii
				Anul intrării în vigoare	Participant din partea APNMR la revizuirea amenajamentului	
1	Statul Român	OS Borșa	1791,84	2010	Muntean Ioan	2019
2	Parohia Ortodoxă Moisei		2			
3	Persoane fizice		23,42			
4	Primăria Romuli		364,8	2012	Muntean Ioan	2021
5	Statul Român	OS Cârlibaba	139,9	2006		2015
		OS Dragomirești	4	2009	Muntean Ioan	2018
		OS Bistrița	678	2012	Filipoiu Timoftei	2021
6	Primăria Borșa	OS Alpina Borșa	150,8	2006	Muntean Ioan	2015
7	Primăria Moisei	OS Vișeu	1185,2	2012	Timis Grigore	2021
8	Primăria Rodna	OS Valea Ilvei	1356,6	2013	Filipoiu Timoftei	2022
9	Primăria Poiana Ilvei	OS Izvorul Someșului	354,3	2013	Filipoiu Timoftei	2022
10	Primăria Sângeorz Băi	OS Cormaia Anieș	3057,0	2013		2022
11	Primăria Salva	OS Someș Țibleș	1572,5	2012		2021
12	Primăria Runcul Salvei		292,3	2012	Timis Grigore	2021
13	Primăria Rebrîșoara		654,6	2003		2012

Nr crt	Proprietar	Administrator	Suprafața (ha)	Amenajament în vigoare		Anul următoarei revizuirii
				Anul intrării în vigoare	Participant din partea APNMR la revizuirea amenajamentului	
14	Primăria Rebra		843,5	2013	Filipoiu Timoftei	2022
15	Primăria Nimigea		1049,2	2013	Filipoiu Timoftei	2022
16	Primăria Zagra		78,1	2013	Filipoiu Timoftei	2022
17	Primăria Coșbuc		259,3	2005		2014
18	Primăria Ilva Mica	OS Plaiurile Heniului	630,6	2004		2013
19	Primăria Lesu		2370,9	2012		2021
20	Primăria Telciu	OS Telciu	3458,0	2013	Filipoiu Timoftei	2022
21	Primăria Săcel	OS Romuli	484,3	2004		2013
22	Primăria Feldru	OS Feldru	1700,3	2004		2013
23	Primăria Năsăud		983,5	2013		2022
24	Primăria Maieru	OS Maieru	3511,1	2004		2013
25	Composes orat Cisla	OS Silva	731,6	2007		2016

În prezent, există proprietari la care există diferențe între prevederile OM 552/2003, zona internă a parcului și prevederile amenajamentului silvic în vigoare, respectiv încadrarea în tipurile funcționale corespunzătoare ale pădurii, prezentate în tabelul nr. 26:

Proprietari	Administra tor	UP	ua	Grupa funcțională conf. OM 552/2003	Lucrări propuse în amenajamentul silvic în vigoare
Nimigea	OS Someș- Țibleș	IV	3A	1-5L	Curățiri
			3B	1-2A,5L	T igiena
			3C	1-2A,5L	T igiena
			3D	1-2A,5L	Îngrijirea culturilor, compl
			3E	1-2A,5L	Îngrijirea culturilor, compl
			3F	1-5L	Îngrijirea culturilor, compl
			3G	1-2A	Îngrijirea culturilor, compl
			3H	1-2A,5L	Îngrijirea culturilor, compl
			3I	1-2A,5L	Îngrijirea culturilor, compl
			4A	1-5L	T igiena
			4B	1-2C,5L	T de conservare
			4C	1-5L	Curățiri
			4D	1-5L	Îngrijirea culturilor, compl
			4E	1-2C,5L	Îngrijirea culturilor, compl
Năsăud	OS Feldru	IV	6C	1-5A,2A	Îngrijirea culturilor, compl
			7D	1-5A,2A	Împăduriri (fara T de reg)
Feldru	OS Feldru	IV	45C	1-5A,2A	T igiena
			56E	1-5A,2A	Împăduriri (poieni și goluri)
			59E	1-5A,2A	Împăduriri (poieni și goluri)
			74A	1-5A,2A	Împăduriri (poieni și goluri)
			75E	1-5A,2A	Împăduriri (poieni și goluri)

Aceste neconcordanțe se vor corecta la revizuirea amenajamentelor silvice, în cursul anului 2013.

2.5.4 Starea actuală de conservare

Fond forestier: Este administrat conform amenajamentelor silvice în vigoare. După aprobarea Planului de Management al PNMR prin Hotărâre de Guvern prevederile incluse în acesta vor fi obligatorii și pentru amenajamentele silvice ale fondului forestier inclus în parc (care sunt aprobate prin Ordin de Ministru). Suprafețele încadrate momentan necorespunzător, se vor pune de acord și cu prevederile Planului de Management și ale Regulamentului de organizare și funcționare al PNMR.

Pășuni: Pentru primăriile din județul Bistrița-Năsăud ultimele amenajamente silvo-pastorale datează din anul 1986, iar pentru primăria Borșa din 1994. Deși efectivele de animale s-au micșorat în ultima perioadă, neexistând pericolul suprapășunii, se impune un studiu nou al acestora, pentru a sesiza evoluția acestora în timp, așa încât această activitate tradițională să nu aducă modificări majore ecosistemelor.

2.6 TURISM ȘI FACILITĂȚI DE RECREERE

2.6.1 Facilități turistice

Facilități de transport în zonă

Transportul feroviar pentru facilitarea accesului turiștilor în comunitățile din jurul parcului se realizează pe calea ferată care ajunge în vecinătatea parcului: Salva – Năsăud - Rodna Veche și Salva – Năsăud - Săcel.

Accesul în zona nordică a parcului se face numai auto, există linii de maxi-taxi care deservesc zona.

Un factor care afectează direct și indirect afluxul turistic în zonă, este starea degradată a infrastructurii rutiere locale. Traficul autoturismelor

personale este în creștere și poate deveni o problemă datorită poluării (gaze, gunoaie, vetre de foc, etc) și necesităților de parcare.

Facilități turistice în zonă

Turismul practicat în parc și în zona limitrofă parcului are o puternică sezonabilitate. În timpul iernii, zonele limitrofe parcului, zona Borșa și Valea Blaznei sunt intens vizitate de turiști, fiind stațiuni renumite pentru practicarea schiului alpin. În timpul verii grupuri mari de turiști vizitează Pasul Prislop, Tăul Știol, Cascada Cailor, Lacul Iezer, Vârful Inau, Lacul Lala.

Ecoturismul și excursiile cu ghizi sunt într-o fază incipientă. Administrația PNMR oferă momentan celor interesați un număr de 13 programe ecoturistice, descrierea lor regăsindu-se în **Anexa nr. 7**.

Harta turistică a parcului pe care sunt materializate traseele turistice sunt prezentate în **Anexa nr. 8**, iar descrierea acestor trasee turistice se regăsește în **Anexa nr. 9**.

În tabelul următor sunt redate hotelurile, motelurile, pensiunile și cabanele din zona limitrofă parcului :

Tabel nr. 27. Posibilități de cazare

Nr. crt.	Denumire	Adresa	Posibilități de cazare	
			Camere	Persoane
A	HOTELURI			
H1	Gabriela	Vișeu de Sus	11	30
2	Bradul	Vișeu de Sus, Str. 22 dec, nr. 50	11	21
3	Iezer	Borșa, Str. Decebal, nr. 1	20	40
4	Mia	Borsa	16	42
5	Cascada	Borșa Complex	50	100
6	Stibina	Borșa Complex	36	70
7	Cerbul	Borsa	26	62
8	Bradet	Borșa Complex	40	80
9	Victoria	Borsa	20	80
10	Paltinis	Borsa	19	47
11	Salauta	Nasaud, Str. Ion Prodan	17	55

PLAN DE MANAGEMENT- 2013 -

12	Hebe	Sîngeorz – Băi	450	900
13	Someșul	Sîngeorz – Băi	301	602
14	Ineul	Rodna, Str. Principala nr. 1460	30	55
15	Mario & Ema	Carlibaba, Str. Principala, nr. 77A	27	54
B.	MOTELURI			
1	Lido	Moisei	10	22
2	Rodna	Borșa, Str. Pieței	6	15
3	Frații Mihali	Borșa, Str. Victoriei	8	16
4	Vila Focus	Borșa Complex	11	22
5	Perla Maramureșului	Borșa, Str. Victoriei, nr. 37	12	30
6	Capra neagra	Moisei, nr.400	8	12
C.	PENSIUNI			
1	Eladi	Borșa, Vl. Ilei, nr.10	7	15
2	Cervenschi	Borșa Complex	6	17
3	AF Timis Vasile	Borșa Complex	3	6
4	Călin	Borșa Complex	5	10
5	Mia	Borșa Complex	3	6
6	Ursu	Borșa Complex	9	26
7	Mihali	Borșa Complex	5	10
8	Pietrosu Mare	Borșa	16	32
9	Izoclio	Borșa, Vl. Ilei, nr. 8A	3	6
10	Poiana	Borșa, Al. I. Cuza, nr. 103	6	12
11	Vila Andreea	Borsa-Sesuri	6	20
12	Vidra	Borsa Complex	3	6
13	Poina	Borsa	7	18
14	Anca	Borsa	5	12
15	Capsunica	Borsa	6	16
16	Adelina	Borsa	5	15
17	Alexis	Borsa	8	14
18	Mara	Borsa	8	18
19	Borsa	Borsa	5	16
20	Carmen	Borsa	7	18
21	Elena	Borsa	7	16
22	Dorin	Borsa	13	32
23	Casa Timis	Borsa	14	28

PLAN DE MANAGEMENT- 2013 -

24	Alex	Borsa	8	20
25	Aly	Borsa	7	16
26	Vaduri	Borsa	18	50
27	Daiana	Borsa	2	4
28	Ioana	Borsa	4	9
29	Ionel	Borsa	7	14
30	Royal	Borsa	10	30
31	Valcinet	Borsa	9	26
32	Bella Vista	Borsa	7	26
33	Calina	Moisei	6	15
34	Alinuta	Moisei	14	30
35	Tomis	Moise	9	30
36	Lacramiora	Sacel	11	34
37	Kristal	Sacel	14	30
38	Maria	Sacel	4	12
39	Popasul Haiducilor	Fiad, Str. Principala, nr. 13C	11	22
40	Sonia	Telciu	20	40
41	Salauta	Telciu, nr.765	18	34
42	Moravia	Nasaud, B-dul Granicerilor, Nr. 43	8	18
43	La Borsanu	Nasaud, Str. Vasile Nascu, nr. 18	6	9
44	La Han	Nasaud, B-dul Granicerilor, nr.48	5	11
45	Floarea de Colț	Parva, nr. 63 A	5	10
46	Reghina	Parva, nr. 183	3	6
47	Vasile	Parva, nr. 50	3	6
48	Maria	Parva, nr. 170	3	6
49	Steluța	Parva, nr. 129	3	6
50	Viorel	Parva, nr. 77	2	4
51	Rus	Parva, nr. 79	3	6
52	Camere de	Parva, nr. 161	3	5

PLAN DE MANAGEMENT- 2013 -

	închiriat	Sângeorzan Vasile		
53	Camere de închiriat	Parva, nr. 161 Sângeorzan Dumitru	2	4
54	Odyseea	Feldru, Str. Principala, nr. 1206	14	7
55	Galben	Ilva Mică, nr. 23	5	10
56	Vila Petrom	Sangeorz Bai, Str. Izvoarelor Petrom	5	10
57	Vile Adam și Eva	Sangeorz-Bai, Izvoarelor, nr.109 C	6	12
58	Irina	Sangeorz-Bai	7	14
59	Bradul	Sângeorz-Băi, Str. Izvoarelor, 89A	6	12
60	Hyperion	Cormaia	10	20
61	Decorale	Cormaia	25	50
62	Valea Secii	Maieru, nr. 753	5	10
63	Teo	Maieru, nr. 583	10	20
64	Hellene	Anies, nr.285C	10	40
65	Doris	Rodna, Str. Principala, nr.1	16	35
66	Elena & Maria	Rodna, Piata Mica, nr.695	9	18
67	Suzzy	Valea Vinului, nr 31	5	20
68	Poiana Narciselor	Valea Vinului, nr. 33	3	6
69	Cabana Bradul	Valea Vinului, nr. 53	10	28
70	Diana V. Blaznei	Sant, nr. 704	10	20
71	Cabana Vio – Valea Blaznei	Sant, nr. 685	45	120
72	Nechita	Sant, str. Podirei, nr. 687	4	8
73	Grapini	Șanț, Str. Morii, nr.65	5	10
74	Somesana	Valea Mare	10	20
75	Cabana Viorica	Valea Mare, nr.9	2	8
76	Diana	Șanț, Valea	5	10

		Măriilor		
77	Poiana Zânelor Complex cabane	Șanț, Valea Măriilor	75	180
78	Roua de Munte	Sant, Valea Mariilor	8	25
79	Valea Mariilor	Sant, Valea Mariilor	6	15
80	Izvor de Munte	Sant, Valea Mariilor	4	8
81	Cabana Croitor	Pasul Rotunda	5	18
82	Cabana Rizea	Pasul Rotunda	14	28

LISTA CABANELOR SILVICE DIN ZONA MUNȚILOR RODNEI

Tabel nr. 28. Lista cabanelor silvice din Parcul Național Munții Rodnei

Nr. Crt.	INSTITUTIA	OCOLUL SILVIC	DENUMIRE CABANĂ	LOCUL AMPLASĂRII	CAPACIT ATE
1	DS Bistrița- Năsăud	Bistrita	Valea Secii	Loc. Valea Vinului (la 1 km)	13
2	APNMR	APNMR	Iezer	Borșa, Pietrosul	8
3	APNMR	APNMR	Casa Laborator	Fața Pietrosului	10
4	DS Maramureș	Borșa	Canton silvic	Izvorul Dragoș	4
5	DS Maramureș	Borșa	Canton silvic	Putredu	deteriorat
6	DS Suceava	Cârlibaba	Canton silvic	Pleșcuța	6
7	OS Maieru	Maieru	Canton silvic	Gura Lala	8
8	DS Bistrița- Năsăud	Bistrita	Adăpost muncitori	Scărișoara	4
9	DS Bistrița- Năsăud	Bistrita	Adăpost muncitori	Cobășel	6
10	Primaria Maieru	Maieru	Adăpost muncitori	Între Anieșe	6

Tabel nr. 29. Lista cabanelor silvice limitrofe Parcului Național Munții Rodnei

Nr. Crt.	INSTITUTIA	OCOLUL SILVIC	DENUMIRE CABANĂ	LOCUL AMPLASĂRII	CAPACITATE
1	DS Bistrița-Năsăud	Bistrita	Valea Secii	Loc. Anieș (la 9 km)	12
2	DS Bistrița-Năsăud	Bistrita	Izvorul Rebrei (district silvic)	Izvorul Rebrei	8
3	DS Bistrița-Năsăud	Bistrita	Fiad	Loc. Fiad (la 4 km de Telciu)	18
4	APNMR	APNMR	Iza Izvor	Săcel, Iza Izvor	15
5	DS Maramureș	Borșa	Fântâna	Borșa, Fântâna	7
6	DS Maramureș	Borșa	Fântâna 2	Borșa, Fântâna	4
7	DS Maramureș	Borșa	Vulcănescu	Borșa, Șesuri	6
8	DS Maramureș	Borșa	Șesuri	Borșa, Șesuri	12

În zona montană a parcului există momentan un număr de 2 refugii montane destinate adăpostirii turiștilor pe perioadă scurtă: Curățel și Iezer. Refugiul Lala, construit în toamna anului 2005 de către echipa APNMR și Primăria Lunca Ilvei, lângă Șaua Lalei, a fost distrus în totalitate de o avalanșă de proporții, în primăvara anului 2006, fenomenul fiind o premieră în zona respectivă.

Un rol important în Munții Rodnei îl joacă echipele de intervenție Salvamont care asigură salvarea în condiții de urgență a turiștilor accidentați sau aflați în situații dificile în zona montană. Există trei echipe, una în partea nordică la Borșa și două în partea sudică a masivului care funcționează în cadrul Serviciului Salvamont Bistrița-Năsăud la Năsăud și Rodna.

Persoane de contact:

- BACIU Mircea – Bistrița - tel. 0263 / 215503 mobil 0726 / 686789
- VARGOSCHI Iosif – Rodna - tel.0726 / 686789
- BUIA Ștefan – Năsăud - tel 0740 / 651941
- TIMIȘ Ionel Paul – Borșa - tel. 0724 / 212582, 0723 / 003345

Începând cu anul 2005, s-au încheiat anual protocoale de colaborare cu Inspectoratul de Jandarmi Județean Bistrița Năsăud și Maramureș, privind prevenirea și combaterea faptelor ilegale îndreptate împotriva pădurii, a personalului silvic și a celor cu atribuții din zona Parcului Național Munții Rodnei, în scopul menținerii integrității fondului forestier, a florei și faunei, a prevenirii actelor ce contravin legislației în vigoare.

În baza acestor protocoale de colaborare, s-au desfășurat acțiuni comune, pe baza de grafice mixte, cu reprezentanții postului de Jandarmi Montan Borșa (pentru partea nordică a parcului) și Postului de Ordine Publică Sângeorz Băi (pentru partea sudică a parcului). Începând cu luna ianuarie 2007, în urma înființării Postului de Jandarmi Montan Rodna, acțiunile de patrulare se desfășoară cu personalul din cadrul acestei instituții, în partea sudică a parcului.

S-a stabilit modul concret de organizare a activităților comune între instituțiile care au atribuții de prevenire și sancționare a actelor care contravin legii pe raza parcului, a modului de alarmare și coordonare a acțiunilor pentru gestionarea evenimentelor.

Se actualizează anual protocolul încheiat între IJJ Bistrița-Năsăud și Maramureș și Administrația Parcului Național Muntii Rodnei, privind prevenirea și combaterea faptelor ilegale îndreptate împotriva pădurii, a personalului silvic și a celor cu atribuții din zona Parcului Național Munții Rodnei, în scopul menținerii integrității fondului forestier și prevenirii actelor ce contravin legislației în vigoare. S-a întocmit de asemenea un Plan comun de intervenție în caz de urgențe, precum și grafice trimestriale comune de patrulare pe raza parcului.

2.7. EDUCAȚIE ȘI CERCETARE

2.7.1 Educație și facilități de educație

În zonă, majoritatea populației este educată la nivel de liceu, școală profesională, școală generală.

Tinerii din școlile de arte și meserii, din ciclul gimnazial și cei din liceu, din localitățile limitrofe parcului, manifestă o atitudine activ – participativă față de acțiunile organizate de Administrația Parcului Național Munții Rodnei, iar în virtutea vârstei înțeleg mai bine sistemul de valori caracteristic acestei arii protejate, sunt interesați de acțiunile și obiectivele parcului.

Din luna mai 2005, pentru o perioadă de trei ani, APNMR a derulat împreună cu Universitatea Oxford din Marea Britanie proiectul „*Participarea Tinerilor la Managementul Parcului Național Munții Rodnei*”. Acest proiect a avut ca scop principal implicarea elevilor din școli și licee din comunitățile limitrofe PNMR în acțiunile de planificare și implementare a primului plan de management al parcului. Astfel, au fost create opt Cluburi Darwin „Prietenii Parcului Național Munții Rodnei” în localitățile Rodna, Anieș, Sîngeorz-Băi, Năsăud (2), Bistrița și Borșa (2). Elevii din aceste cluburi au participat la acțiuni educative practice, într-un cadru în care au avut posibilitatea să influențeze modul de aplicare a rezultatelor obținute de ei.

Cluburile Darwin au avut un rol important în colectarea de date necesare pentru un bun management al PNMR prin inventarierea și monitorizarea unor specii și habitate din parc, dar și prin aplicarea de chestionare privind modul tradițional de folosire a resurselor naturale în zonă, precum și prin monitorizarea turiștilor din partea de nord a parcului. Proiectul a fost mediatizat în mass-media locală și națională și prin buletinele informative publicate de doua ori pe an. Prezența elevilor a fost activă și foarte productivă, în cadrul unor activități interesante, inedite și atractive.

Experiența din intervalul 2005-2013 ne-a demonstrat o reală dorință a tinerilor de a participa la cât mai multe și mai variate acțiuni și activități. Modelul acestor cluburi și cunoștințele acumulate sunt folosite de APNMR pentru organizarea și a altor grupuri de voluntari care să-i sprijine activitatea.

În condițiile în care locuitorii comunităților adiacente parcului își vor putea consolida situația materială, ca urmare a unor avantaje economice grefate pe componentele ecodenzvoltării durabile, nivelul educațional al întregii populații locale va înregistra salturi remarcabile.

APNMR s-a adresat până în prezent în special elevilor școlilor din localitățile limitrofe parcului, colaborând pentru organizarea unor concursuri și activități atractive, cu ocazia celebrării unor evenimente legate de protejarea naturii: Ziua Pământului, Ziua Mediului, Ziua Europeană a Parcurilor, Cununa verde a Munților Rodnei, Atitudinea ta contează!, Copii și ieduți, Ziua Parcului National Muntii Rodnei. De asemenea, copiii din zonă au participat la faza județeană și națională a concursului „Împeună pentru Natură” organizat de Asociația ECOSOPHIA și Regia Națională a Pădurilor-ROMSILVA.

APNMR elaborează și distribuie broșuri și materiale informative, în limbile română, franceză, engleză, maghiară, pentru conștientizarea publicului cu privire la rolul PNMR și importanța diversității biologice pe care trebuie să o conserve. În plus, APNMR a susținut numeroase prezentări publice la care au participat mai multe mii de persoane, precum și tabere de educație ecologică organizate bianual, de care au beneficiat copiii din localitățile limitrofe. În urma acestor manifestări organizate, echipa APNMR a acumulat experiența necesară susținerii unor activități similare în viitor.

În sprijinul activității educative, APNMR dispune de mai multe dotări: materiale educative, aparate foto digitale, tehnică de calcul, video-proiector, corturi, izoprene, binocluri, veste inscripționate ș.a.

Administrația Parcului va dezvolta (în cadrul implementării planului de management) o strategie privind activitatea educațională, cu specific ecologic.

Date statistice referitoare la unitățile de învățământ:

Tabelul nr. 30. SITUAȚIA ȘCOLILOR DIN LOCALITĂȚILE LIMITROFE PARCULUI NAȚIONAL MUNȚII RODNEI

Nr. crt.	Localitatea	Învățământ			Învățământ primar			Învățământ gimnazial			Învățământ liceal		
		Nr. clase	Nr. elevi	Nr. educatori	Nr. clase	Nr. elevi	Nr. profesori	Nr. clase	Nr. elevi	Nr. profesori	Nr. clase	Nr. elevi	Nr. profesori
1.	Valea Mare	1	25	1	2	9	2	-	-	-	-	-	-
2.	Șanț	7	181	7	8	179	8	8	188	23	-	-	-
3.	Valea Vinului	-	-	-	1	12	1	-	-	-	-	-	-
4.	Rodna	15	301	15	16	358	16	12	316	44	2	43	-
5.	Anieș	4	90	4	5	98	5	5	92	14	-	-	-
6.	Maieru	13	266	13	14	289	14	14	326	71	20	487	-
7.	Cormaia	2	37	2	4	61	4	4	62	11	-	-	-
8.	Sângeorz-B	20	447	20	31	657	31	27	639	145	27	734	-
9.	Ilva Mică	7	145	7	12	198	12	11	215	36	2	41	-

PLAN DE MANAGEMENT-2013-

10.	Feldru	9	201	9	15	291	15	14	303	57	16	412	-
11.	Nepos	3	70	3	4	97	4	6	123	14	-	-	-
12.	Rebrișoara	10	221	10	19	267	19	13	279	24	-	-	-
13.	Rebra	5	100	5	10	160	10	8	153	27	2	58	-
14.	Parva	7	137	7	14	201	14	9	209	32	2	49	-
15.	Năsăud	20	330	20	41	1028	41	27	497	41	57	1596	87
16.	Salva	5	94	5	7	108	7	8	132	21	-	-	-
17.	Coșbuc	3	60	3	6	112	6	4	80	13	-	-	-
18.	Telciu	6	141	6	9	215	9	9	227	47	13	354	-
19.	Romuli	3	63	3	4	73	4	5	100	12	-	-	-
20.	Dl. Ștefăniței	1	21	1	2	21	2	-	-	-	-	-	-
21.	Borșa	40	656	40	55	1218	55	56	1232	102	69	1714	83
22.	Moisei	13	233	13	29	424	29	22	418	38	-	-	-
23.	Săcel	6	132	6	11	159	11	8	148	15	3	52	15
TOTAL		200	3951	200	319	6235	319	270	5739	787	213	5540	185

Total general - Număr elevi 21 465 - Număr cadre didactice 1 491

2.7.2 Cercetare și facilități de cercetare

În Munții Rodnei, au fost realizate de-a lungul timpului numeroase lucrări științifice, articole, lucrări de licență, teze de doctorat, monografii, unele dintre acestea stând la baza fundamentării necesității de înființare a Parcului Național Munții Rodnei.

În prezent Parcul dispune de facilități de cercetare limitate. Cercetătorii pot fi cazați la Casa Laborator, Cabana Iezer situate pe suprafața Rezervației Științifice Pietrosu Mare, precum și la cabana Iza Izvor.

S-au desfășurat acțiuni de monitorizare a florei și faunei din parc care au participat în regim de voluntariat științific cercetători, profesori și studenți de la unele institute din țară, precum și Cluburile Darwin înființate în școlile limitrofe parcului. O parte din fondurile necesare acestor acțiuni de cercetare au provenit din proiectul Darwin *“Participarea tinerilor la managementul PNMR”*, fiind materializate prin întocmirea unui studiu științific de fundamentare pentru declararea zonei Corongiș ca și Rezervație Științifică. Acest studiu a fost înaintat spre verificare și aprobare Academiei Române – Comisia pentru Ocrotirea Monumentelor Naturii și Ministerului Mediului și Dezvoltării Durabile.

În perioada 01.04.2010 – 30.09.2013 se implementează proiectul **„Măsuri de management conservativ al biodiversității Parcului Național Munții Rodnei, sit Natura 2000” cod SMIS-CSNR 1300 finanțat prin Programul Operațional Sectorial Mediu, Axa 4 – Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii, cofinanțare de către FEDR și Guvernul României; Contract de finanțare nr. 97778/23.03.2010.**

Proiectul urmărește armonizarea planului de management al Parcului Național Munții Rodnei cu obiectivele sitului Natura 2000 și Rezervației Biosferei. În acest sens se vor desfășura activități de cartare a habitatelor de interes comunitar din parc, cartarea speciilor de interes comunitar, evaluarea

stadiului de conservare a acestora, precum și pregătirea planurilor de monitorizare a stadiului de conservare a habitatelor și speciilor comunitare.

Obiectivul general al proiectului constă în elaborarea și implementarea unui sistem performant și eficient de conservare a biodiversității în Parcul Național Munții Rodnei (sit Natura 2000 și Rezervație a Biosferei) prin implicarea unor Institute de cercetare, ONG-urilor, muzee și a factorilor de interes local.

Pe viitor se preconizează realizarea unor studii pentru: identificarea suprafețelor degradate și recomandarea unor soluții și acțiuni de reconstrucție ecologică a acestora, inițierea unui studiu fizico-geografic la nivelul întregului parc.

Zonele degradate din Parcul Național Munții Rodnei sunt:

- a) lacul glaciar Știol;
- b) drumuri ilegale în zona alpină;
- c) cariere dezafectate;
- d) păduri și pajiști alpine distruse de incendii;
- e) ravene și ogașe;
- f) văile unde au loc deversările de ape uzate din minele închise, aflate momentan în procesul de conservare;
- g) culoarele de avalanșă.

Menționarea zonelor degradate și detalierea modului de refacere

- a) lacul glaciar Știol
  - ca) readucerea la forma inițială prin demolarea digului artificial;
  - cb) plantarea speciilor ierboase;
  - cc) renaturarea zonei.
- b) drumuri ilegale în zona alpină
  - aa) renaturarea drumurilor prin plantare

- c) cariere dezafectate
  - aa) asigurare perimetru, plantare
- d) păduri și pajiști distruse de incendii
  - aa) replantare speciilor autohtone
- e) ravene și ogașe
  - aa) replantare și fixare terenuri
- f) văi cu ape uzate
  - aa) stoparea deversărilor prin investiții specifice, realizarea unor mijloace de transport al apelor uzate înafara parcului, blocarea accesului în aceste mine

CAPITOLUL 3. SCOPUL PNMR, TEMELE ȘI OBIECTIVELE DE MANAGEMENT

Scopul PNMR este menținerea elementelor cadrului fizico-geografic cât mai aproape de starea lor naturală, asigurarea protecției ecosistemelor, conservarea resurselor genetice, a diversității biologice, menținerea și îmbunătățirea stării de conservare a speciilor și habitatelor de interes comunitar, încurajarea și susținerea modului tradițional de viață al comunităților locale din zona parcului.

Temele și obiectivele de management:

1. Managementul biodiversității și al peisajului

1. Conservarea habitatelor naturale și creșterea sau cel puțin menținerea populațiilor de plante sau animale la nivelul lor actual.
2. Menținerea și conservarea caracteristicilor geologico-geomorfologice, a specificității, dinamicii și frumuseții peisajului.

2. Managementul durabil al resurselor naturale

1. Reglementarea, supravegherea și controlul activităților derulate în parc în vederea asigurării utilizării durabile a resurselor naturale regenerabile.

3. Promovarea conștientizării și educației

1. Creșterea gradului de conștientizare și educare privind valorile parcului.

4. Promovarea tradițiilor, datinilor și obiceiurilor locale

1. Conservarea moștenirii culturale, a tradițiilor, datinilor și obiceiurilor reprezentative la nivel local.

5. Managementul turismului

1. Promovarea unui turism care să ducă la creșterea respectului pentru valorile parcului, să includă specificul cultural și tradițional al zonei în circuitul turistic al PNMR și să aducă venituri fără să afecteze negativ parcul.

6. Management administrativ și durabilitate

1. Atingerea obiectivelor parcului printr-un management performant și unitar.

7. Reconstrucție ecologică

1. Reabilitarea unor habitate naturale degradate.

8. Elemente de management specifice Rezervației Biosferei

1. Adaptarea actualei rezervații a biosferei la cerințele MAB UNESCO.

CAPITOLUL 4. EVALUAREA TEMELOR DE MANAGEMENT

4.1 EVALUAREA BIODIVERSITĂȚII ȘI A PEISAJULUI

4.1.1 Evaluarea cadrului fizico-geografic

Cadrul fizico-geografic prin componentele sale, justifică într-o mare măsură crearea Parcului Național Munții Rodnei. Diferența de altitudine de mai mult de 1600 m denotă existența unor condiții variate în etajarea vegetației.

Munții Rodnei conțin o varietate de forme rezultate atât din etapele vechi ale modelării Carpaților cât și din modelarea cuaternară în care era glaciară a avut un rol de prim ordin. Este singurul masiv din Carpații Orientali în care se păstrează peisajul tipic al modelării glaciare cu întreaga gamă de forme rezultate din acțiunea ghețarilor montani, asociate cu resturi ale modelării anterioare și cu formele eroziunii postglaciare.

Gruparea complexelor glaciare pe o suprafață relativ redusă creează un ansamblu cu o valoare peisagistică deosebită. Masivul Munților Rodnei este accesibil pentru activitatea pastorală, forestieră, turistică, fiind străbătut radiar de numeroase drumuri forestiere și poteci, dar depărtarea de marile centre urbane i-au asigurat o protecție relativă în privința impactului antropic.

Se observă pe alocuri și efectele impactului antropic. De exemplu haldele de steril care provin din minele închise (momentan) sau tăierile de pădure ce au ca efect avalanșe și turbiditatea crescută a unor pâraie montane în perioadele cu precipitații abundente. Grămezile de rumeguș depozitate în special de-a lungul apelor curgătoare, stau dovadă a tăierilor de pădure și reprezintă o sursă permanentă de poluare.

Un efect resimțit de unele peșteri constă în devastarea lor (P. Baia lui Schneider, P. Cobășel) în vederea extragerii de „flori de mină” în scop comercial. În zona de limită a rezervației științifice Piatra Rea există o carieră de calcar, în care au fost sistate activitățile, care a degradat peisajul.

În zona Tăului Știol (Izvorul Bistriței Aurii) s-au efectuat acțiuni ilegale în anul 2002, de triplare a suprafeței luciului de apă, modificându-se peisajul subalpin al ariei afectate și prin crearea unui canal de drenaj într-un baraj antropoc. Reconstrucția ecologică a Tăului Știol este detaliată în **Anexa nr. 10** la prezentul PM.

Munții Rodnei constituie unul din importantele masive carstice ale României și cel mai important din Carpații Orientali. În cadrul lor există un endocarst reprezentativ ca: peșteri de mari dimensiuni, între care P. Tăușoare (situată în limita vestică a parcului) depășește 16 km lungime, captări hidrogeologice și drenaje subterane, condiții speleogenetice și speleo-mineralogenetice particulare și câteva din unicatele speologice ale României.

Exocarstul este mai puțin dezvoltat și spectaculos, în comparație cu domeniul subteran, dar geneza mixtă glacio-carstică și nivo-carstică a formelor de relief le conferă acestora o importanță științifică aparte. Calcarele cristaline din flancul nordic al masivului Rodnei sunt mai greu carstificabile, în comparație cu calcarele terțiare din sud, care conțin cele mai importante peșteri și rețele subterane.

4.1.2 Evaluarea biodiversității și a ecosistemelor

Pe baza informațiilor colectate din literatura de specialitate și a celor obținute prin voluntariatul științific susținut de proiectul Darwin „Participarea tinerilor la managementul PNMR”, s-a realizat o bază de date cu **3100** specii, dintre care **1123** specii de floră iar restul de faună. Multitudinea de articole publicate de-a lungul timpului în diverse reviste de specialitate îngreunează

colectarea lor, existând multe date de care nu dispunem. Din datele de care dispunem, în Munții Rodnei există 35 specii de cormofite endemite carpatice (dintre care 2 endemice pentru Munții Rodnei) și 40 specii endemice carpatice în ceea ce privește fauna.

Pe baza acestora s-a realizat o Listă Roșie a speciilor de floră și faună din PNMR (**Anexa nr. 6**) care cuprinde 255 specii protejate prin diverse legi, convenții etc., urmând ca în perioada următoare să stabilim statutul acestora pe raza parcului (amenințată, în pericol, extinctă, rară, vulnerabilă, lipsă de date etc.), localizarea lor prin întocmire hărților de distribuție etc.

Informațiile colectate demonstrează existența unor „puncte fierbinți” privind biodiversitatea în Munții Rodnei, acestea suprapunându-se cu circurile glaciare, zonele calcaroase și carstice (Pietrosu Mare, Căldarea Lala, Vf. Corongiș, Piatra Rea, complexul carstic Tăușoare – Zalion, zona carstică Iza, Vf. Inău etc.). Există însă și zone mai puțin studiate sub aspectul biodiversității, motiv pentru care se vor alege suprafețe de monitorizare în mod randomic.

Până în prezent s-au inventariat grupe importante de floră și faună, dar unii taxoni au rămas nestudiați, în special cei care au reprezentanți pe listele cu specii protejate la nivel național și internațional: pești, chiroptere, coleoptere, lepidoptere (insuficient cercetate), odonate, moluște (melci, scoici). Alte grupe de faună nestudiate: Protozoare, Crustacee, Protore, Diplure, Thysanure, Plecoptere, Dermaptere, Blattaria, Psocoptere, Mallophage, Anoplure, Thysanoptere, Heteroptere, Hymenoptere, Neuroptere, Mecoptere, Siphonaptere, Rhabdiodoptere, Aranee, Miriapode, viermi (lași, inelași, cilindrici), Homoptere, Trichoptere, Ephemeroptere, fauna cavernicolă etc.

În Munții Rodnei se găsește în prezent un efectiv de peste **130** capre negre (*Rupicapra rupicapra*). La expoziția internațională de vânătoare ce s-a desfășurat la Viena în 1910 trofeul de capră neagră declarat record mondial la data respectiva, având 35 cm în lungime, 23 cm înălțime și deschiderea de 18

cm provenea din masivul Piatra Rea. Aceasta demonstrează că în acest masiv se găseau unele dintre cele mai viguroase exemplare de capre negre din Carpați.

Acestea au fost însă vâdate și braconate până la dispariția completă, perioada cea mai critică fiind după primul război mondial când, pentru braconaj s-au folosit mai ales armele și muniția rămasă în zonă. Se consideră că anul 1924 este cel al dispariției caprei negre din Munții Rodnei. Repopularea caprelor negre s-a realizat între anii 1964-1970, fiind aduși 42 iezi capturați în Munții Bucegi. În următoarea etapă s-a trecut la capturarea cu plase a caprelor mature din Bucegi, Piatra Craiului și Retezat, punându-se în libertate în Pietrosu Mare.

Până în 1990, în tot masivul munților Rodnei existau circa 300 capre negre, după care a urmat declinul acestora datorită braconajului, vânătorii, și probabil a unor paraziți intestinali și respiratori, a condițiilor vitrege din unele ierni, a prădătorilor.

În anul 2005, APNMR a introdus încă 8 exemplare capre negre (4 din Munții Bucegi și 4 din Munții Retezat); două exemplare au decedat din cauza stresului din timpul transportului. S-au cumpărat 4 emițătoare și o stație pentru a monitoriza în teren dinamica acestora. Evaluarea efectivelor de capre negre a fost organizată în primăvara și toamna anilor 2004 - 2010 de către APNMR în colaborare cu ITRSV, ocoalele silvice care administrează fond forestier pe raza parcului, gestionarii fondurilor cinegetice, având ca invitați observatori din cadrul tuturor instituțiilor interesate. Rezultatele evaluărilor indică o creștere numerică a efectivelor de capre negre, și dau speranța unui spor natural semnificativ în Munții Rodnei. Din 2010 ITRSV a preluat organizarea acțiunilor de evaluare a efectivelor de capra neagră din Munții Rodnei.

Braconajul constituie și azi unul din factorii ce afectează în cel mai înalt grad efectivile de capre negre. Datorită acestui fenomen cât și datorită pășunatului în zonele cu capră neagră și a numărului mare de câini de la stânilor din acele zone, efectivile de capre negre sunt în acest moment sub posibilitatea

de suport a habitatului. În scopul prevenirii și stopării braconajului se desfășoară acțiuni de prevenire și control, pe bază de grafice mixte cu Jandarmeria Montană, Poliția, Ocoale Silvice, ITRSV.

În anul 1973, 12 exemplare de marmotă (*Marmota marmota*) aduse din Munții Alpi (francezi) au fost eliberate în Pietrosu Mare, „pentru a completa o nișă ecologică în acest ecosistem”. Actual, nu se știe care este efectivul marmotei din Munții Rodnei, doar că s-au extins de la locul lansării (Pietrosu Mare), ajungând până în zona estică și sudică a parcului (Inău, Gărgălău, Galaț, Corongiș etc.) urmând ca în viitor să se inventarieze numărul coloniilor și eventual numărul de indivizi din cadrul coloniei.

Efectivul mamiferelor mari (urs, lup, râs) este în stadiu de evaluare, dar pe baza urmelor observate în teren, există populații însemnate de lup, urs, râs, pisică sălbatică etc.. Cocoșul de mesteacăn (*Tetrao tetrix*) se găsește doar în câteva puncte din Munții Rodnei, acestea fiind printre ultimele refugii din România. Urmează să evaluăm punctele de rotit și efectivele populaționale ale acestei specii.

Un element caracteristic acestui masiv îl constituie specia „opaițul Munților Rodnei” (*Silene nivalis*) endemit ce se regăsește și în sigla parcului, alături de capra neagră și lacul glaciar Iezer (a cărui formă amintește de harta României). Punctele de semnalare ale speciei vor fi cartate și monitorizate.

4.1.3 Evaluarea peisajului și a aspectelor legate de reconstrucție ecologică

Peisajul specific Munților Rodnei, rezultat din interacțiunea factorilor fizici, biologici și antropici, se află în general într-o bună stare de conservare. El este însă alterat în unele zone prin activitățile antropice: cariera dezafectată la limita rezervației științifice Piatra Rea, haldele de steril de lângă gurile de mină (închise), culoarele de avalanșe, porțiunile de pajiști suprapășunate (cu vegetație bogată de *Rumex*), peșterile devastate (P. Baia lui Schneider), resturile menajere

aruncate în marginea lacurilor glaciare, stânele amplasate în apropierea cursurilor de apă etc. În ceea ce privește haldele de steril, reconstrucția ecologică a acestora presupune eforturi financiare uriașe.

Se poate afirma că suprapășunatul în ultimii ani a reprezentat un factor cu efect din ce în ce mai redus deoarece numărul de oi a scăzut de la an la an. Aceasta situație se poate modifica în viitor având în vedere subvențiile care se acordă prin Agenția pentru Plăți și Intervenții în Agricultură și care pot duce la creșterea efectivelor de animale domestice în comunitățile care pasunează în parc.

Fenomene torențiale s-au manifestat pe Valea Anieșului. Pentru stoparea formării torenților și a efectelor acestora s-au construit baraje în mai multe locuri: Blidereasa, Valea Secii, Anieșul Mic, Izvorul Butucilor, Izvorul Mare. Au fost executate baraje care sunt întreținute de ocoalele silvice care administrează suprafețele respective.

Avalanșe frecvente se manifestă în golul de munte, mai ales în anii cu zăpadă abundentă. În căldarea Iezerului o avalanșă din anul 1995 a ucis 3 turiști maghiari. De câțiva ani de zile, datorită stratului gros de zăpadă avalanșele produc pagube importante în fondul forestier. Frecvent apar avalanșe în Valea Cobășel (la Vârtej) și Valea Vinului (Cișa).

În cursul primăverii anului 2006, respectiv în intervalul 29 aprilie – 1 mai s-au produs 4 avalanșe de mare anvergură în Căldarea Lala. A fost distrus în întregime refugiul montan din zonă.

Din această cauză nu recomandăm turiștilor folosirea traseelor pe timp de iarnă.

4.2 EVALUAREA ASPECTELOR LEGATE DE UTILIZAREA RESURSELOR NATURALE ȘI RESURSELOR MINERALE/CARIERE

Suprafața Parcului constituie o sursă de existență și de venituri pentru comunitățile locale. Ca urmare biodiversitatea este supusă unei presiuni continue care se accentuează. În lipsa unor măsuri adecvate care să reducă presiunea exercitată asupra biodiversității se poate ajunge la reducerea acesteia, la pierderea sau reducerea populațiilor unor specii endemice sau importante din punct de vedere științific.

Principalele tipuri de folosire a resurselor din arealul Parcului sunt:

- a) pășunile, aparțin comunităților, localnicii folosindu-le pe timpul verii pentru pășunatul animalelor proprii;
- b) fondul forestier de stat administrat de către Regia Națională a Pădurilor - Romsilva, este gospodărit în concordanță cu prevederile amenajamentelor silvice, veniturile obținute de pe urma exploatării forestiere sunt folosite de către R.N.P.- Romsilva pentru paza fondului forestier și pentru realizarea tuturor celorlalte lucrări silvice;
- c) fondul forestier al comunităților locale, administrat de structuri proprii sau de către Regia Națională a Pădurilor - Romsilva cu contract de administrare, sunt gospodărite în concordanță cu prevederile amenajamentelor silvice;
- d) produsele accesorii (fructe de pădure, plante medicinale, mușchi, ciuperci). În perioada de culegere a ciupercilor, zona Șesuri devine o adevărată colonie populată în special cu romi. Bazinetele Bila și Lala sunt exploatate irațional din acest punct de vedere și este afectată liniștea vânatului în această perioadă. Pe viitor va trebui reglementată această situație.

Gospodărirea în regim silvic a fondul forestier de pe suprafața parcului, a ținut cont de valoarea ecologică deosebită și de biodiversitatea ridicată din zonă. Amenajamentele silvice elaborate în trecut au ținut cont de valoarea biodiversității existente în această zonă, au inclus majoritatea arboretelor în grupa I funcțională și au exclus unele arborete de la tăieri, ceea ce a condus la o mai bună conservare a biodiversității.

După 1989 în zona OS Borșa, chiar pe suprafața rezervației științifice Pietrosu Mare, au fost tăiate ilegal suprafețe însemnate de pădure, care dau un aspect dezolant zonei.

În urma retrocedărilor conform Legii 1/2000 primăriile și-au întocmit amenajamente pentru suprafețele de fond forestier pe care le dețin.

Administrația parcului a cerut ocoalelor silvice care administrează fondul forestier să inițieze demersurile necesare pentru realizarea de addendu-uri la amenajamente, așa încât acestea să fie corelate și cu prevederile Planului de Management și ale Regulamentului de organizare și funcționare a parcului.

Activități tradiționale, cum ar fi pășunatul și chiar exploatarea pădurilor, dacă sunt făcute în mod rațional și nu deteriorează mediul natural, trebuie menținute, pentru că o parte a mediului natural a evoluat de-a lungul anilor sub influența acestora, iar încetarea bruscă a lor, poate duce la modificări ale peisajului, și chiar la scăderea bogăției de specii.

Modul de gospodărire a resurselor regenerabile

În zona de protecție integrală a Parcului se interzic orice forme de exploatare sau utilizare a resurselor naturale, precum și orice forme de folosire a terenurilor, incompatibile cu scopul de protecție și/sau conservare.

În zona de protecție integrală – în afara perimetrelor rezervațiilor științifice și a zonelor de protecție strictă - se pot desfășura următoarele activități, cu avizul APNMR:

- a) de natură științifică și educativă;

- b) turism controlat;
- c) utilizarea rațională a pajiștilor pentru cosit și/sau pășunat numai cu animalele domestice proprietatea membrilor comunităților ce dețin pășuni în interiorul parcului, pe suprafețele admise în planul de management, în perioadele și cu speciile și efectivele aprobate de APNMR, astfel încât să nu fie afectate habitatele naturale și speciile de floră și faună prezente în zona de protecție integrală;
- d) localizarea și stingerea incendiilor - cu anunțarea operativă a APNMR;
- e) intervenții pentru menținerea habitatelor în vederea protejării anumitor specii, grupuri de specii sau comunități biotice care constituie obiectul protecției, cu acordul APNMR și al Consiliului Științific;
- f) intervențiile în scopul protecției și menținerii ecosistemelor naturale și reabilitării unor ecosisteme necorespunzătoare sau degradate, cu acordul APNMR și al Consiliului Științific, în urma aprobării de către autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură și mediu;
- g) orice intervenție în zonă, în scopul înlăturării efectelor unor calamități naturale, va fi analizată de Consiliul Științific al PNMR și va fi posibilă numai cu acordul Academiei Române - Comisia pentru Ocrotirea Monumentelor Naturii;
- h) se va permite instalarea curselor feromonale, în scopul depistării gradului de infestare, de supraveghere și control privind evoluția populațiilor de insecte dăunătoare fondului forestier - fără a fi permisă instalarea arborilor cursă - cu avizul APNMR;
- i) intervențiile legate de paza fondului forestier și asigurarea integrității acestuia și în special pentru prevenirea tăierilor ilegale

- de arbori, combaterea braconajului, a pășunatului în fond forestier etc.;
- j) orice propunere de modificare a limitelor existente, conform OM 552/2003, se va face în baza unui studiu de specialitate, fundamentat științific, înaintat spre analiză APNMR și Consiliului Științific al PNMR, cu acordul Academiei Române - Comisia pentru Ocrotirea Monumentelor Naturii;
  - k) intervențiile pentru întreținerea și repararea căilor de acces sunt permise proprietarilor și administratorilor acestora, pe baza unei documentații care va fi analizată de APNMR.
  - l) recoltarea produselor accesorii ale pădurii, este interzisă;
  - m) în cazul apariției unor calamități naturale (atacuri de ipidae, doborâturi de vânt dispersate și în masă, rupturi de zăpadă, avalanșe, alunecări de teren), acestea se vor comunica APNMR; Administratorul fondului forestier va urmări degajarea văilor și a podețelor de material lemnos provenit din calamități, pentru evitarea unor inundații în aval de zona afectată (curățarea văilor și podețelor pe o distanță minimă de 20 m lateral, de o parte și de alta, de resturi vegetale, trunchiuri, rădăcini).
  - n) restricțiile menționate sunt în concordanță cu legislația actuală și se pot modifica, în funcție de noi reglementări legislative ulterioare.

În suprafața Parcului Național Munții Rodnei, a zonei de conservare durabilă, se va urmări ca toate lucrările cu caracter silvic, respectiv de cultură, îngrijirea și conducerea arboretelor, precum și de recoltare, exploatare și valorificare a pădurilor, să se facă cu respectarea regimului silvic, în scopul desfășurării unei activități de gospodărire durabilă a fondului forestier.

Se permit lucrările silvice și activitățile specifice, prevăzute în amenajamentele silvice revizuite, a căror încadrare trebuie să corespundă cu

prevederile OM 552/2003, ale Planului de Management, Regulamentului de organizare și funcționare al PNMR, a legislației în vigoare (OUG 57/2007, aprobată prin Legea 49/2011, cu avizul APNMR, după cum urmează:

- a) lucrări de regenerarea pădurilor, cultura și refacerea arboretelor;
- b) lucrări de îngrijire și conducerea arboretelor tinere (degajări, curățiri, rărituri);
- c) aplicarea de tratamente - conform OM 552/2003 și OUG 57/2007 - cu grad mare de intensivitate, care promovează regenerarea pe cale naturală a arboretelor.

Astfel, se pot aplica: tratamentul tăierilor de transformare spre grădinărit, tratamentul tăierilor grădinarite și cvasigrădinarite, tratamentul tăierilor progresive cu perioadă lungă de regenerare. Nu se vor executa tăieri rase. Lucrările de exploatare a masei lemnoase rezultate în urma aplicării acestor tratamente, se vor desfășura așa încât impactul asupra solului și vegetației din zonă să fie minim, urmărindu-se conservarea patrimoniului natural al parcului, a ecosistemelor naturale și a diversității biologice. Se vor utiliza tehnologii conform normelor existente, adecvate pantei și condițiilor de teren, folosind cu precădere metodele tradiționale. Atât în sezonul ploios cât și în zonele cu pante mai mari de 22 grade, exploatarea se va face numai cu mijloace tradiționale (atelaje). Se va urmări menținerea unui număr de arbori preexistenți, precum și a unui număr de arbori uscați.

În pădurile în care se va accepta recoltarea de produse lemnoase principale și secundare, prin managementul și proiectul de amenajare elaborate, se vor stipula riguros:

- a) necesarul de căi de colectare și transport ale masei lemnoase, termenele de execuție și sursele de finanțare alocate, ca o condiție obligatorie pentru aplicarea unei silvotehnici fundamentată ecologic.

- b) lucrări de protecția pădurilor, de depistare și combatere a dăunătorilor forestieri.
- c) activități tradiționale de utilizare a unor resurse regenerabile, în limita capacității productive și de suport a ecosistemelor, prin tehnologii cu impact redus, precum recoltarea de fructe de pădure, de ciuperci și de plante medicinale (produsele accesorii ale padurii), cu respectarea normativelor în vigoare. Acestea se pot desfășura numai de către persoanele fizice sau juridice care dețin/administrează terenuri în interiorul parcului sau de comunitățile locale, cu acordul administrației ariei naturale protejate;
- d) în cadrul procedurilor de reglementare pentru planuri, proiecte și activități care se desfășoară pe raza Parcului Național Munții Rodnei, administrația parcului va participa încă de la etapa de încadrare a procedurilor pentru toate planurile, proiectele și activitățile cu posibil impact semnificativ negativ, cât și pentru cele fără posibil impact negativ;
- e) lucrările de cultură și refacerea arboretelor cuprinse în planul decenal din proiectul de amenajament, se vor executa numai cu unelte manuale - cosoare, topoare, sape de munte, etc. Acestea constau în: lucrări de ajutorarea regenerării naturale de recepare a semințișului, împăduriri (plantații) în completarea regenerării naturale, precum și lucrări de întreținere a acestor culturi prin descopleșiri.
- f) lucrările de îngrijire și conducere a arboretelor cuprinse în planul decenal al amenajamentului silvic cum sunt: degajările și curățirile se vor executa respectând normele silvice în vigoare, materialul lemnos fiind nevalorificabil, ramâne pe loc, adunându-se în grămezi, conform instrucțiunilor tehnice.

- g) în cazul răriturilor și a tratamentelor permise pe raza parcului, materialul lemnos provenit din aceste tăieri se va exploata cu fierăstraie mecanice adecvate.
- h) lucrările de protecție, se vor executa în arborete încadrate în tipul II funcțional, arborete mature, în care efectul de protecție începe să scadă, cu scopul de a se reface și îmbunătăți capacitatea funcțională a acestora.
- i) la aplicarea tratamentelor silvice în zona parcului, în care este permisă aplicarea acestora, pe lângă prevederile OM 552/2003, OUG 57/2007 și a Normelor silvice de aplicare a tratamentelor, se va ține cont și de „experiența locală” adică de modul în care aceste păduri au fost gospodărite de-a lungul timpului, evitându-se aplicarea de tratamente și metode de exploatare care nu au fost verificate în teren.
- j) la stabilirea soluțiilor tehnice de amenajare va fi invitat și un reprezentant din cadrul APNMR, astfel încât informațiile obținute de la acesta, a factorilor interesați, cât și prin coroborarea cu studii de specialitate și cercetările derulate în zonă, a informațiilor rezultate din analiza consecințelor aplicării amenajamentelor precedente, vor fi elemente care vor determina adoptarea măsurilor viitoare de amenajare a pădurilor în cauză.
- k) noul amenajament silvic va cuprinde ca anexă Memoriu de evaluare adecvată, care să facă referire la prevederile Planului de Management al Parcului Național Munții Rodnei și al sitului Natura 2000, în conformitate cu prevederile **Ordinului nr.19 din 2010 pentru aprobarea Ghidului metodologic privind evaluarea adecvată a efectelor potențiale ale planurilor sau proiectelor asupra ariilor naturale protejate de interes comunitar.**

- l) planurile amenajistice vor include date privind distribuția și abundența elementelor de biodiversitate de interes în suprafața pădurii. Se vor avea în vedere: speciile rare, amenințate, periclitare, endemitele și speciile relictice; habitatele rare, amenințate sau periclitare; ecosistemele forestiere virgine și cvasivirgine; concentrații temporare de biodiversitate (exemplu: refugii temporare pentru anumite specii).
- m) amenajamentul silvic va cuprinde o hartă cu amplasarea elementelor de biodiversitate identificate și a sit-urilor importante din punct de vedere cultural, istoric, arheologic sau religios. Este necesară includerea pe hărți a acestor date întrucât faptul că speciile sunt listate în partea descriptivă nu duce automat la recunoașterea acestora și stabilirea unor propuneri de lucrări acordate cu suprafața, distribuția și abundența speciilor de interes deosebit. Hărțile de biodiversitate vor fi consultate cu ocazia programării caracterului, intensității și extinderii operațiilor forestiere propuse și a luării măsurilor de protecție adecvate.
- n) elaborarea propunerilor de intervenții în fondul forestier cuprins în arii protejate vor include o evaluare a impactului acestora asupra elementelor de biodiversitate (ori socio-culturale, istorice, după caz) pentru care a fost constituită aria protejată, luându-se în calcul intensitatea și suprafața pe care se propune intervenția respectivă. Se va face referire la impactul punctual al operațiilor – spre exemplu efectul lucrărilor de exploatare, a construcției de căi de acces etc. Rezultatele evaluării de impact vor fi precizate în amenajament și utilizate în fundamentarea lucrărilor propuse.
- o) amenajamentele vor include un capitol de monitorizare a evoluției elementelor specifice care au determinat constituirea ariei protejate, pe baza datelor colectate cu ocazia lucrărilor de amenajare în teren și la

birou, a informațiilor furnizate de administrator și a celor obținute din consultarea factorilor interesați. Monitorizarea va fi corelată cu intensitatea operațiunilor de management forestier cât și cu complexitatea și fragilitatea ecosistemelor în care sunt aplicate. Vor fi precizate informații referitoare la efectul operațiunilor forestiere asupra elementelor de mediu: specii protejate, amenințate, periclitate, rare, endemite etc.; habitate rare, amenințate, periclitate, relictare; eroziunea solului; calitatea apei, valori sociale, tradiționale, culturale, istorice, arheologice etc.

- p) alte aspecte monitorizate, în funcție de specificul zonei se vor referi la: inundații, alunecări de teren, dar și alte procese și componente de mediu relevante pentru pădure și comunitățile din zonă.
- q) criteriile și indicatorii de monitorizare se vor corela cu cei elaborați în cadrul planurilor de management și monitorizare ale ariilor protejate. Urmărirea evoluției în timp a pădurii va furniza date ce se vor utiliza pentru a stabili dacă măsurile propuse nu au afectat în mod negativ valorile specifice pentru care aria protejată a fost constituită. Rezultatele monitorizării vor fi întotdeauna luate în calcul în fundamentarea noilor propuneri de lucrări.
- r) în mod particular, planurile amenajistice vor include date referitoare la evoluția în timp a pădurilor constituite din specii exotice/introduse sau situate în afara arealului natural, iar intervențiile propuse vor urmări pe cât posibil revenirea la tipul de pădure natural. Noi culturi formate din specii alohtone nu vor fi promovate în ariile protejate. Monitorizarea evoluției acestor specii/arborete va face referire atât la starea arboretelor în sine cât și la influența acestora asupra speciilor/habitatelor naturale din zonă (atenție la caracterul invaziv al unor specii straine introduse etc.).

- s) managementul habitatelor fragile (mlaștini și alte zone umede, stâncării etc.) și a habitatelor marginale (liziere, zone limitrofe cursurilor de apă) va urmări crearea condițiilor de dezvoltare și protejare a biodiversității caracteristice acestor suprafețe.
- t) capitolul de biodiversitate va include date rezultate din monitorizarea efectului operațiunilor forestiere asupra populațiilor acvatice și a calității apei, inclusiv prin consultarea utilizatorilor din aval de limita parcului (păstrăvării, captări de apă pentru comunități umane din zonă, hidrocentrale etc.).
- u) la amplasarea masei lemnoase, borderoul anual supus aprobării ITRSV, va fi verificat și avizat și de către APNMR, conform legislației în vigoare.
- v) amplasarea masei lemnoase prevăzută în planul decenal, se face cu un an înaintea anului de producție și cu avizul Administrației Parcului Național Munții Rodnei.
- w) actele de punere în valoare constituite din masa lemnoasă din cadrul unui an de producție se înscriu în Borderoul APV pentru anul respectiv, și vor fi avizate de APNMR.
- x) masa lemnoasă pusă în valoare se va valorifica prin vânzare către agenți economici, prin licitații organizate, cu respectarea H.G.85/2004, care trebuie obligatoriu să dețină Atestatul de Exploatare, să aibă utilaje adecvate și corespunzătoare din punct de vedere tehnic.
- y) procesul tehnologic de exploatare va fi în concordanță cu Ordinul nr. 1540 din 03/06/2011 și va cuprinde următoarele:
- aa) fazele de recoltare și colectare a lemnului;
  - bb) lucrări în platforma primară;
  - cc) modalitatea de transport a materialului lemnos;
  - dd) schița parchetului la o scară convenabilă(1: 10.000).

Colectarea lemnului, este procesul tehnologic prin care lemnul recoltat este deplasat de la locul de doborâre până în platforma primară, parcurgând mai multe operații: adunat, scos și apropiat.

Adunatul, ca primă etapă, constă în deplasarea fiecărei piese de lemn pe distanțe scurte, de la cioată și până în locuri de concentrare a materialului lemnos, în acest caz, materialul lemnos nu va fi concentrat pe văi, pâraie sau confluența acestora, piesele de lemn vor fi adunate în zone plane, unde există spațiu suficient pentru a fi preluate de alte utilaje sau atelaje.

Adunatul materialului lemnos pentru partizile din zona Parcului Național Munții Rodnei, se va realiza manual, prin corhănirea lemnului pe distanțe scurte (sub 50 m), unde panta terenului permite acest lucru, precum și cu atelaje (cai sau boi) pe distanțe mai lungi (100-200 m), deplasarea pieselor făcându-se prin târâre.

a) nu se permite adunatul prin corhănire în zonele cu sol superficial, în zonele cu semințiș natural existent, precum și pe solurile cu litieră subțire, sau rocă la suprafață și nici folosirea utilajelor pentru această operație

b) scos-apropiatul – este operația de mișcare a lemnului până în platforma primară și se va realiza, obligatoriu, numai pe căi de scos-apropiat existente și materializate în teren, acestea fiind neamenajate - în cazul folosirii atelajelor și amenajate (drumuri de tractor) – în cazul folosirii tractoarelor forestiere, fiind interzisă utilizarea altor trasee de scos-apropiat decât cele stabilite inițial și materializate conform Ordinului nr. 1540 din 03/06/2011.

Platforma primară:

a) după colectare, masa lemnoasă va fi pregătită în vederea transportului, printr-o sortare dimensională calitativă, și pe specii, activități ce se desfășoară în suprafețe amenajate, cu suprafața suficientă (500-1000 m²) și obligatoriu în apropierea unei căi permanente de transport (drumuri auto-forestiere și altele asemenea);

b) platformele primare se vor amplasa în zone de acces cu mijloace auto, pe terenuri plane, amenajate, delimitate și materializate conform Normelor de exploatare aprobate prin Ordinul nr. 1540 din 03/06/2011, evitându-se zonele din apropierea apelor curgătoare, pâraie sau terenuri cu pânza freatică la mica adâncime pentru ca resturile de exploatare, deșeurile și rumegușul rezultat în urma secționărilor și manipulării lemnului, să nu ajungă sau să fie antrenate de cursurile de apă și să constituie un factor de poluare.

Fiind în zonele de acces în parc, se va acorda o atenție deosebită amenajării acestor platforme primare, în care materialul lemnos va fi sortat, stivuit ordonat și transportat cu ritmicitate, aspecte ce sunt prevăzute ca și capitol distinct în contractele de masă lemnoasă cu unitățile de exploatare și în autorizația de exploatare, iar după terminarea exploatării, aceste suprafețe vor fi obligatoriu curățate de resturi de exploatare, rumeguș și nivelate.

Întreaga activitate de exploatare se va desfășura cu respectarea strictă a Ordinului nr. 1540 din 03/06/2011, cu modificari ulterioare.

Schița parchetului constituie o piesă obligatorie a procesului tehnologic care va fi destul de explicită și pe care se vor marca căile de acces, drumuri de tractor existente, căile de scos apropiat, amplasarea platformei primare, modalitățile de scos-apropiat (corhănit, tras după vite, mecanizat s.a), necesarul de amenajări noi (lungoane, marginare, adăpost muncitori, magazie combustibil, adăpost vite, s.a).

Aceasta va fi însoțită de o legendă care va explica semnele convenționale folosite.

Procesul tehnologic constituie un document obligatoriu la avizarea partizilor de către APNMR, fiind obligatorie respectarea strictă a soluției alese. Orice schimbare a soluțiilor tehnice cuprinse în procesul tehnologic se va face doar cu acordul APNMR.

Avizul APNMR pentru partizile care urmează a fi exploatare este valabilă doar pentru perioada cuprinsă în autorizația de exploatare prezentată la avizarea partizii. Prelungirea autorizației de exploatare, indiferent de cauze, necesită acordul administrației parcului și o nouă avizare din partea APNMR.

Este interzisă menținerea în pădure în platforma primară a stocurilor de masă lemnoasă peste perioadele cuprinse în autorizația de exploatare.

Întreținerea și repararea drumurilor forestiere

Drumurile forestiere sunt drumuri de utilitate privată, amenajate pentru accesul autovehiculelor și al atelajelor fiind utilizate pentru: gospodărirea pădurilor, activitățile de management ale ariei protejate, intervenții în caz de calamități sau dezastre, fiind închise circulației publice, cu excepția activităților de recreere și turism care se pot practica numai cu acordul administrației ariei protejate, a proprietarului, iar în cazul fondului forestier proprietate publică a statului, cu acordul administratorului acestora.

Solicitările la care este supus drumul, pe durata exploatării sale, precum și procesul de eroziune, provoacă în mod lent sau accelerat, uzura și degradarea tuturor componentelor sale și de aceea, începând cu prima zi a dării sale în exploatare, asupra drumului se efectuează o serie de intervenții, unele cu caracter preventiv de înlăturare a cauzelor care ar putea conduce la apariția degradărilor (lucrări de întreținere), altele cu caracter reparatoriu în scopul menținerii drumurilor într-o stare de funcționare corespunzătoare (lucrări de reparații).

Drumurile auto forestiere existente necesită intervenții periodice, iar lucrările care pot fi executate sunt cele de întreținere, respectiv, lucrări de mică amploare ce se execută în permanență, în tot cursul anului, în scopul prevenirii unor degradări premature și remedierii degradărilor inerente, aparute pe parcursul exploatării, în vederea menținerii drumurilor într-o stare tehnică

corespunzătoare. Intervențiile în aceste zone se vor face cu avizul APNMR și respectarea legislației în vigoare.

a) în cea mai mare parte, lucrările de întreținere a drumurilor forestiere se va face cu unelte specifice, pentru desfundarea șanțurilor, degajarea podețelor de ebulmenți, împrăștierea materialelor antiderapante – pe timp de iarnă, etc. Se vor folosi materiale antiderapante naturale (balast de râu, nisip, zgură, nisip fără adausuri de emulsii chimice și sare care ar putea dăuna speciilor de floră și faună din arealul respectiv. Se va interzice folosirea materialelor antiderapante pe bază de substanțe chimice toxice.

b) transportul materialelor antiderapante, balast, se va face cu mijloace auto (basculante), cu motoare cu grad redus de uzură;

c) în cazul în care sunt necesare intervenții deosebite, ca urmare a producerii unor pagube însemnate cauzate de calamități naturale, accesul auto și lucrările mecanizate de refacere a drumurilor forestiere, este permis.

Este interzisă largirea platformei drumurilor forestiere, iar în cazuri speciale, acest lucru se va face în baza unei documentații aprobate de către administrația parcului.

Este interzisă deschiderea de noi drumuri de tractor în zona de conservare durabilă a Parcului National Muntii Rodnei, intrucat contravine prevederilor legislative.

Pășunatul

Pășunatul constituie o îndeletnicire străveche, tradițională. Pășunile sunt menținute într-o stare de conservare destul de bună, cu toate că există mici suprafețe în parc unde se manifestă suprapășunatul. În ultimii ani s-a înregistrat o scădere semnificativă a numărului de animale pe care comunitățile le aduc la pășunat pe timpul verii.

O problemă o constituie faptul că ultimele studii silvo-pastorale ale pășunilor primăriilor din Bistrița-Năsăud datează din 1986, iar pentru primăria

Borșa amenajamentul silvo-pastoral a fost întocmit în anul 1994, fiind necesara reactualizarea lor.

Capacitatea de pășunat stabilită conform acestor studii este mai mare decât numărul de animale care pășunează în momentul de față în parc. Există situații în care anumite zone mai puțin importante din parc rămân nepășunate, iar zone importante din punct de vedere al biodiversității sunt pășunate.

Se poate spune că pe anumite suprafețe există suprapășunat și acolo se reduce drastic biodiversitatea pășunilor, are loc invazia unor specii care nu sunt consumate de animale (părul porcului - *Nardus stricta*), se reduc speciile furajere din pajiști, apare concurența pentru hrană cu animalele sălbatice, perturbându-se astfel activitatea faunei sălbatice.

O altă problemă este supratârlirea din jurul stânelor. Ca urmare a supratârlirii, se ajunge la apariția unor specii de plante nitrofile (*Urtica dioica*, *Rumex alpinus*), tasarea solului, poluarea solului cu substanțe organice provenite din dejecții.

De asemenea, se constată în ultimul timp o concentrare a animalelor care pășunează în anumite zone, peste încărcătura normală, stabilită prin studii de amenajare silvopastorală, în timp ce alte pășuni rămân nepopulate cu animale. Este cazul stânelor de la Izvorul Cailor și Știol, acest lucru fiind determinat de accesul facil la stână. Pe viitor se impune un management activ pe acest segment de activitate, pentru a normaliza activitatea respectivă ca număr UVM raportat la capacitatea de suport a pășunilor respective. Tot în zona Știol- Izvorul Cailor se vor perimetra GIS suprafețele protejate (mlaștinile oligotrofe, rezervația științifică Piatra Rea), urmând ca pășunatul să fie interzis în aceste zone și să se recalculeze capacitatea de suport a pășunilor respective (UVM / pășune).

Refacerea de stane si adaposturi silvopastorale pe vechiul amplasament, se va face doar cu aprobarea Consiliului Științific al APNMR.

Câinii de la stâne, aflați într-un număr mare, precum și lipsa juzeelor constituie o amenințare pentru animalele sălbatice, în special iezii de capră neagră, căprior sau cerb carpatin.

Alte activități cu impact negativ ar fi colectarea de materiale de construcție disponibile în zonă.

Cele două cariere existente în parc sunt: Gușețel – 0,6 ha și Piatra Rea – 5,0 ha.

În carierele Gușețel și Piatra Rea nu este permisă reînceperea lucrărilor, fiind cuprinse în zona de protecție integrală a parcului. De asemenea, în aceste cariere nu se lucra în momentul înființării APNMR.

Mineritul

Mineritul a avut încă din antichitate un rol important în viața economică a Rodnei. Nu se cunoaște cu exactitate de când s-a practicat mineritul în această zonă. Există însă numeroase urme care atestă exploatarea minereurilor la Rodna încă din vechime: mormane de zgură, vechi galerii, resturi de la o mică topitorie, iar dintre cele mai vechi dovezi este și un inel de aur din epoca bronzului. S-au mai identificat o serie de drumuri care mergeau spre vechile galerii, iar în săpături s-a găsit un opaiț de lut care servea ca lampă de miner.

La poalele Măgurii Mari, în locul numit Poiana Zgurii, se află multe mormane de zgură de diferite dimensiuni, provenite de la vechile topitorii ale Rodnei.

Unii istorici au dovedit o prezență romană la Rodna, după asemănarea între galeriile miniere rodnene și sistemul galeriilor din Munții Apuseni, despre care se știe precis că au fost exploatare de romani. S-au observat și semne de normare a lucrului în subteran, analoage celor romane. De altfel, romanii au fost direct interesați în exploatarea zăcămintelor din Dacia, după cucerirea ei : « Romanii au dat o deosebită atenție minelor din Dacia, în special celor de aur. Cea mai mare parte a acestora din urmă aparțineau Împăratului, care avea aici un funcționar superior înzestrat cu exploatarea lor, numit procurator aurariar.

Acest fapt este dovedit și de existența unor adevărate centre de exploatare în zonele bogate de aur și argint din Dacia, metale atât de căutate de romani și care se exploatau din munții Daciei: *''În Munții Apuseni erau opt centre de exploatare a aurului, cele mai însemnate din toată Dacia. Un alt centru se afla la Rodna unde se exploata și argintul''*.

Activitatea minieră în trecutul îndepărtat a fost făcută la suprafață, urmărindu-se minereul care se găsea în roci la suprafață sau la o adâncime mică. Acest lucru se făcea mai ales pe masivul Beneș, despre ale cărui mine vorbește și o legendă culeasă în veacul al XIX-lea.

Unul dintre cei care s-au ocupat de trecutul minelor rodnene a fost Iulian Marțian. El afirma că minele din nordul Ardealului, printre care și cele de la Rodna au fost stăpânite de gepizi, care le exploatau în folosul lor. Acești migratori au năvalit peste ținuturile Transilvaniei pe la anul 249 și au stăpânit această regiune până în anul 571, când au fost înfrânți de avari și slavi. Chiar dacă acest istoric, care a cercetat cetatea Anieșului între cele două războaie mondiale, crede că gepizii ar fi ridicat această cetate, cercetările ulterioare au demonstrat că cetatea Anieșului a fost construită după invazia tătarilor de la 1241.

Cei mai mulți istorici au argumentat colonizarea cu mineri germani a ținutului Bistriței și apoi a Rodnei din necesitatea de a aduce mineri specializați în exploatarea miniere «a căror tehnică minieră era înaintată și în plină ascensiune». Pe lângă acest fapt tehnic, au fost și alte considerente care au contribuit, ele fiind de ordin politic: «regii unguri voiau să aibă în noua țară un punct de sprijin, locuitori de alt neam care să încadreze populația băștinașă românească » și totodată: «să întemeieze centre mari, care să poată dezvolta o viață orășenească de la care să aibă venituri corespunzătoare». Chiar dacă nu se știe exact când au fost colonizați muncitorii germani la Rodna, un lucru este cert: ei au fost aduși înainte cu câțiva ani de invazia tătarilor din 1241.

Prima mențiune scrisă a activității miniere la Rodna dovedește importanța minelor rodnene în lumea din jurul său și arată legăturile acestora cu alte localități. Într-un manuscris al mănăstirii Ipatie, vorbind despre luptele dintre diferiți pretendenți la scaunul Haliciului (localitate din Galiția), se arată că la anul 1235, unul dintre pretendenți, Rostislav, a sosit la baia numită « Rodna ». Sosirea acestuia în această localitate nu era absolut întâmplătoare, relații economice legau Rodna de această localitate.

Astfel, într-un act din 20 decembrie 1268, sunt reconfirmate minele de argint de la Rodna, dar regăsim și date despre organizarea administrativă a localității: «Noi, judele și jurații din Rodna, procedând la împărțirea bunurilor, mai întâi un turn de piatră și o casă din lemn de lângă turn, o curte întărită de jur împrejur și o moșie cum a moștenit odinioară răposatul conte Henleman (...) de asemenea o moară pe Someș, o casă de sat și două curți cu toate ogoarele de sub ele și de asemenea jumătate din minele de argint, oriunde s-ar afla, ce știm că sunt al comitelui Rotho (...), iar noi deoarece suntem orânduți jude și jurați pe temeiul puterii regale, întărim actul cu chezașia peceteii obștii cetățenilor. Dat la Rodna, în ajunul sărbătorii apostolului Toma, în anul una mie două sute șazeci și opt de la întruparea Domnului.»

Desprindem din citatul de mai sus atât importanța administrativ-economică a localității care era condusă de jude și jurații legali, folosea pentru acte pecetea obștii cetățenilor, cât și faptul că mineritul, în acele timpuri, ocupa un rol important în economia localității.

Un alt act, datând din anul 1292, vorbește de asemenea despre împărțirea averilor dintre Nicolae de Rodna și fiul fratelui său, contele Benedict. Enumerarea bunurilor imobile ne arată că la sfârșitul secolului al XIII-lea Rodna își revenise de pe urma distrugerilor tătarilor din 1241. În acest act, deși nu este atestată existența minelor la Rodna, (probabil că ele nu intrau în directă lui proprietate), se vorbește de existența caselor băieșilor, cârciumi, brutării, mori,

casele cântăritorilor. Totodată, au progresat și celelalte ramuri: agricultura (fiind menționate mori, brutării) sau creșterea animalelor (căsăpii, măcelării).

Încă înainte de alipirea Văii Rodnei la cetatea Bistrița, se produce pătrunderea capitalului Bistrițean în exploatarea minelor Rodnene. Lucrul acesta era determinat și de plasarea capitalului pe care-l aveau oamenii bogați ai Bistriței în investiții rentabile, așa cum erau minele rodnene la acea dată.

Legile Transilvaniei dădeau dreptul persoanelor private de a exploata minele, cum erau Constituțiile Aprobate de la 1653, care cuprindeau hotărâri ale Dietei Transilvaniei, de la 1540 până la 1653. În capitolul: «Despre starea minelor», la articolul 1, se spune că: «Se permite ca oricine are posibilități și loc să deschidă și să exploateze mine de aur, argint, cupru, sulf, în așa condiții încât acel care exploatează cât și oamenii care exploatează să fie obligați prin jurământ că vor preda în magazinele fiscale adevărata zecime a produselor provenite din mine; acei care ar proceda cu înșelăciune, chemați fiind de către directorul fiscului la curtea octavală sau la cea diatala, dacă se va adeveri, în primul rând să fie condamnați cu cinci sute de florini, a doua oară pedeapsa să fie dublă și în același fel, tot mai sus și mai sus să se majoreze suma pedepsei»

Începutul secolului al XX-lea găsește minele rodnene într-o activitate intensă, dacă ne referim la producția realizată de 182,3 tone de plumb. Faptul este consemnat în darea de seamă a inginerului șef al Exploatării, unde se arată buna funcționare a Uzinei Metalurgice pentru tratarea minereurilor și silicaților de plumb conținând argint aurifer. În 1902, din lipsă de minereu de plumb, se închid topitoriile, iar în 1912 se opresc ultimele steampuri. În 1906, devine rentabilă exploatarea piritei, care continuă și după primul război mondial.

Îndată după anul 1918 unele mine s-au închis datorită plecării unor antreprenori sau concesionari în Ungaria. La aceasta se mai adaugă și salariul mic acordat de patroni minerilor. Toate acestea au dus la mișcări de protest, culminând cu greva din octombrie 1920, când intră în grevă minierii de la Valea

Vinului, Anieș și Cobășel. Greva a luat sfârșit la începutul lui octombrie, cu satisfacerea principalelor revendicări.

În perioada celui de-al doilea război mondial exploatarea minereurilor din bazinul Rodnei a încetat total, ba mai mult, în 1944 instalațiile miniere au fost distruse. După cel de-al doilea război mondial activitatea a fost reluată în primăvara anului 1945, cu o producție de câteva mii de tone pirită pe an. În cursul anului 1947, întreprinderea Minele Statului, cu secția «Minopirit», avea 99 persoane angajate. Începând cu anul 1951, reîncepe exploatarea minereului de plumb și zinc. Din această perioadă funcționează Mina Valea Vinului, la o capacitate variind între 5.000-90.000 tone minereu pe an, cu realizări de maximum 120.000 tone pe an. Această evoluție denotă că zăcămintul a fost exploatat preferențial, în funcție de conjunctura intereselor momentului, cât și de evoluția în timp a tehnologiilor de exploatare și preparare .

Pirita bulgări s-a exploatat și expediat până în anul 1971, capacitatea maximă de 28.725 de tone, fiind atinsă în anul 1956, în continuare exploatându-se doar minereu complex, care a început să fie exploatat, în paralel din 1951. Principalii beneficiari ai E.M. Rodna erau : Combinatul Minier Baia Mare, pentru minereu complex, Uzinele « 1 Mai » Baia Mare și Uzinele de Îngrășăminte Chimice « Petru Poni », din Valea Călugărească, pentru pirit bulgări.

În 1972 intră în exploatare mina Valea Blaznei, cu o capacitate inițială de 150.000 de tone anual, care, în decurs de 5 ani și-a dublat producția inițială. La 1 iulie 1973 s-a dat în funcțiune Uzina de Preparare Rodna, care a asigurat prelucrarea întregii cantități de minereu extras. Ea este situată la 1 km. aval de Rodna, pe malul stâng al Someșului, în locul unei cariere de piatră. Tehnologia de prelucrare a minereului urmează următorul flux tehnologic: minereul brut extras din cele două mine - situate la 11 kilometri, cea din Valea Vinului, și la 22 km, cea din Valea Blaznei, este transportat cu autocamioane la uzina de

preparare unde este însilozat în două celule de siloz de 600 tone; însilozarea celor două sorturi se face separat pentru realizarea amestecului prescris. Amestecul celor două sorturi conține elemente valorificabile: As, Zn, S, Ag.

Sterilul rezultat în urma procesului de concentrare este pompat în iazul de decantare aflat în aval de uzină, la Poiana Zgurii. Deoarece apa din Someșul Mare este folosită în alimentările cu apă potabilă și industrială a localităților din aval, este strict interzisă deversarea apei limpezite în râu. Urmare a acestei restricții, apa decantată se recircuitează integral în procesul de preparare.

Iazul aferent flotației Făget este amplasat în Valea Glodului, fiind creat prin bararea văii și are o suprafață de circa 33 ha. Iazul va asigura decantarea și depozitarea unei cantități de 8,5 milioane tone steril, până la cota 740 m. Barajul se va înălța până la înălțimea de 19 m prin aplicarea tehnologiei de tip « spre aval », iar după aceea prin tehnologia « spre amonte ». Diferența dintre cota stației de pompare și rezervorul de apă industrială din incinta de preparare este de 130 m, la care se adaugă circa 60 m pierdere de sarcină pe conducta de transport a apei limpezite, pe distanța de circa 3,3 km dintre flotație și iazul de decantare.

Pana în 1983, E.M. Rodna avea două sectoare de exploatare: Valea Vinului cu o capacitate de 90.000 de tone pe an și Vale Blaznei cu o capacitate de 150 000 de tone pe an, în total 240.000 de tone pe an, realizează și prepararea minereului, la Uzina de Preparare Rodna.

În anul 1983, intra în exploatare Mina Făget, cu o capacitate de producție proiectată la 330.000 de tone pe an, capacitatea proiectată a E.M. Rodna devenind de 660.000 de tone/an.

Această capacitate nu a fost atinsă niciodată realizându-se maxim 458.000 de tone în 1988, în condițiile a 306 zile lucrătoare pe an și 8 ore/schimb. Capacitatea de 660.000 de tone nu a putut fi realizată din pricina limitărilor și condiționărilor datorate ordinii de exploatare rațională a zăcămintului, constituit

din lentile suprapuse, situație în care nu se poate realiza linia de front activă necesară producției preconizate, pe de o parte și scăderii gradului de confirmare a conținuturilor de metal în rezervele exploatare, pe de altă parte.

Această activitate a fost închisă treptat, în intervalul 2004-2007, astfel că pe suprafața parcului au rămas doar urmele acestei activități economice, haldele de steril, care în prezent sunt împădurite și incluse în fond forestier.

Tabel nr. 31. Situația haldelor de steril de pe suprafața parcului (**Anexa nr. 11-Harta cu haldele de steril din PNMR**)

Nr. crt	Denumirea haldei	Cota (m)	Suprafața (ha)	Starea actuală (dacă este închisă activitatea) DA/NU	Statutul actual al terenului ocupat de haldă (fond forestier)				Proprietar (Comuna)	Administrator
					U.P.	u.a.	Suprafața (ha)	Protecție integrală DA/NU		
1	Izvorul Băilor legătura Cobășel	1200	1,1	DA	V	94F1	1,1	Da	Rodna	OS Valea Ilvei
2	Izvorul Băilor legătura Cobășel	1260	2,1	DA	V	95F1	2,1	Nu	Rodna	OS Valea Ilvei
3	Izvorul Băilor legătura Cobășel	1310	0,3	DA	V	97F1	0,3	Nu	Rodna	OS Valea Ilvei
4	Orizont 950 Cobășel	950	0,3	DA	VI	24F1	0,3	Da	Rodna	OS Valea Ilvei

Nr. crt	Denumirea haldei	Cota (m)	Suprafata (ha)	Starea actuală (dacă este închisă activitatea) DA/NU	Statutul actual al terenului ocupat de haldă (fond forestier)				Proprietar (Comuna)	Administrator
					U.P.	u.a.	Suprafata (ha)	Protecție integrală DA/NU		
5	Orizont 1080 Cobășel	1080	0,8	DA	VI	25F1	0,8	Da	Rodna	OS Valea Ilvei
6	Orizont 1126 Cobășel	1126	1,1	DA	VI	25F2	1,1	Da	Rodna	OS Valea Ilvei
7	Orizont 1200 Cobășel	1200	1,1	DA	VI	25F3	1,1	Da	Rodna	OS Valea Ilvei
8	Orizont 1200 bis Cobășel	1200	1,0	DA	VI	25F4	1,0	Da	Rodna	OS Valea Ilvei
9	Orizont 1260 Cobășel	1260	0,8	DA	VI	25F5	0,8	Da	Rodna	OS Valea Ilvei
10	Orizont 1260 bis Cobășel	1260	0,9	DA	VI	26F1	0,9	Da	Rodna	OS Valea Ilvei
11	Orizont 1310 Cobășel	1310	0,9	DA	VI	26F2	0,9	Da	Rodna	OS Valea Ilvei
12	Tunel orizont est	800	0,3	DA	VI	38F1	0,3	Da	Poiana Ilvei	OS Izvorul Someșului

Nr. crt	Denumirea haldei	Cota (m)	Suprafata (ha)	Starea actuală (dacă este închisă activitatea) DA/NU	Statutul actual al terenului ocupat de haldă (fond forestier)				Proprietar (Comuna)	Administrator
					U.P.	u.a.	Suprafata (ha)	Protecție integrală DA/NU		
13	Tunel orizontal vest	800	0,1	DA	VI	39F1	0,1	Nu	Poiana Ilvei	OS Izvorul Someșului
Total			10,8				10,8			

Măsurile de stabilizare a haldelor și monitorizarea post închiderii, acolo unde este cazul, constau în următoarele acțiuni:

- a) îmbunătățirea stabilității haldelor;
- b) asigurarea stabilității împotriva eroziunii;
- c) minimizarea gradului de infiltrație;
- d) reducerea efectelor generate de apele de mină acide și reducerea debitului de exfiltrate;
- e) reprofilarea;
- f) amenajarea stratului de sol vegetal acoperitor;
- g) minimizarea volumului de apă de infiltrație și de percolare prin corpul haldei, pentru a reduce la minimum mobilizarea poluanților din haldă în apa subterană;
- h) minimizarea generării prafului;
- i) minimizarea pătrunderii oxigenului în corpul rocilor sterile în vederea evitării formării apelor acide respectiv a combustibililor spontane;
- j) dezvoltarea unei păături de vegetație și darea în folosință ulterioară a amplasamentului sau obiectivului;

- k) însămânțarea (controlul eroziunii);
- l) construcția traseelor de drenaj și circulație;
- m) împădurire, completări.

Din punct de vedere al posibilităților de remediere specifice obiectivului, se utilizează, în mod obișnuit, următoarele tipuri de acoperire:

a) Coperte subțiri simple

Amplasarea unui strat de sol vegetal reprezintă o condiție inițială pentru însămânțarea ierburilor și pentru plantarea de arbuști în vederea reîmpăduririi.

Un strat acoperitor (de aproximativ 0,2 – 0,5 m) diminuează formarea prafului și eroziunea. Prin utilizarea unor coperte subțiri, infiltrația apelor provenite din precipitații și generarea de exfiltrații sunt influențate foarte puțin.

În cazul haldelor pe care s-au instalat specii vegetale adecvate, se poate adăuga sol vegetal în spațiile dintre plante, pe suprafețele taluzurilor.

Amplasarea copertelor subțiri implică un efort tehnic scăzut spre mediu.

În cazul în care minimizarea infiltrațiilor nu constituie scopul central, ci mai degrabă prevenirea generării de praf, o grosime a copertei de sub 50 cm este considerată ca fiind suficientă.

b) Coperte cu un singur strat sau coperte cu evapo-transpirație

Funcționalitatea copertelor cu un singur strat sau cu strat de evapo-transpirație se bazează pe capacitatea de înmagazinare a unui sol nesaturat și pe capacitatea de eliberare a apei în perioadele uscate. Copertele de acest tip constau dintr-un singur strat. Parametrul fundamental de proiectare îl reprezintă capacitatea de înmagazinare a solului mineral care depinde la rândul său de structura granulometrică și de gradul de compactare. Grosimea copertei trebuie să fie proiectată în funcție de volumul de apă de infiltrație care urmează a fi înmagazinat și de debitul maxim admisibil de infiltrație în corpul haldei. Domeniul tipic de grosimi al copertei este de 0,5 - 1 m.

Materialul utilizat pentru coperte cu evapo-transpirație trebuie să posedă o

capacitate și o grosime suficientă pentru instalarea materialului vegetal. Coperta ar trebui plantată cu specii de ierburi, arbuști și copaci, tipice pentru zona climatică respectivă.

c) Copertă cu strat dublu (strat cu evapo-transpirație și strat bazal cu permeabilitate redusă)

Stratificarea standard a copertei implică un strat mineral bazal, compactat, având scop de etanșare, și un strat superior cu rol de reținere a umidității, acesta putând include și o cantitate de sol vegetal humic. Pentru a garanta stabilitatea pe termen lung, sistemul de acoperire trebuie amplasat pe taluzuri profilate cu o înclinare mai mică de 1 : 2,5 ($\leq 22^\circ$).

Copertele dublu-strat au o grosime minimă de aproximativ 1,0 m, dar pot atinge grosimi de 2,0...2,5 m. În ultimul caz, stratul superior tinde să acționeze ca un nivel de evapo-transpirație, însoțit de stratul inferior compactat.

În mod obișnuit, etanșarea suprafeței haldei necesită măsuri suplimentare care să permită protejarea taluzului împotriva unor efecte negative de natură hidrologică și adaptarea la un debit crescut al apelor de șiroire pentru a preveni eroziunea stratului acoperitor. Această eroziune poate fi diminuată semnificativ prin amenajarea corespunzătoare a stratului de sol vegetal humic. Coperta cu dublu strat implică un efort tehnic moderat spre mare.

d) Bariere capilare

Funcționalitatea hidrolică a barierelor capilare se bazează pe diferențele de permeabilitate hidrolică subsaturată a așa-numitului strat capilar și a unui strat subiacent grosier cu rol de blocare a capilarității. Ambele straturi trebuie să aibă o distribuție granulometrică definită și să fie semnificativ diferite din punct de vedere al penetrării apei.

În mod obișnuit, stratul capilar constă din nisip fin, iar cel de blocare, din pietriș. Pentru a obține o reducere semnificativă a debitului de infiltrații este necesară o înclinare de 1:3 până la 1:10, ambele straturi trebuind să fie acoperite

cu un strat de înmagazinare prin care să se limiteze presiunea hidrolică asupra nivelului capilar. Acest sistem de acoperire urmărește ca stratul acoperitor să prevină ascensiunea apei contaminate din porii haldei către suprafață ca urmare a absorbției exercitate de sol.

e) Coperte multi-strat cu sau fără geomembrane

Copertele multistrat includ cel puțin un strat mineral de etanșare (aproximativ 0,4 - 0,6 m), un strat de înmagazinare a umidității (aprox. 0,6-1,0 m) și un strat de revegetare (aproximativ 0,1-0,2 m). În anumite cazuri, pot fi utilizate sisteme de drenaj sau protecție, precum și elemente sintetice (linere din material plastic, geogriduri, etc.). Grosimea totală a copertei poate depăși 2,0 m.

Înclinările necesare asigurării stabilității și siguranței acestor coperte trebuie să fie mai mari de 1 : 2,5 ($\geq 22^\circ$). Dacă sunt corespunzător proiectate și executate și dacă se utilizează materiale adecvate, cu permeabilitate redusă, în combinație cu un drenaj eficient, sistemul va avea un grad foarte scăzut de infiltrație a apelor meteorice. În acest caz, eforturile tehnice și cheltuielile vor fi foarte ridicate.

f) Coperte reactive

Copertele reactive includ unul sau mai multe substanțe active din punct de vedere chimic care vor influența starea chimică a materialului steril. Copertele reactive sunt utilizate de regulă, în cazul în care substratul are tendința de a genera ape acide.

Apa de suprafață trebuie drenată corespunzător de pe suprafața reprofilată și acoperită a sterilelor, pentru a preveni infiltrațiile și posibilele avarii ca urmare a alunecărilor și eroziunii. Pentru construcția sistemelor de drenare a apelor de suprafață, se utilizează următoarele soluții:

- a) elemente prefabricate din beton;
- b) șapă de beton armat cu înveliș de piatră;
- c) umplutură de piatră în talvegul cursului de apă;

- d) stabilizarea pantelor cu parapet sau fascine ;
- e) viroage acoperite cu iarbă;
- f) gabioane.

Pentru construcția sistemului de drenaj a apelor de suprafață pot fi folosite materiale de construcție naturale sau sintetice. Proiectarea cursurilor de apă depinde de disponibilitatea și rezistența pe termen lung a materialelor alese. Pentru cursurile mici de apă cu un gradient mic, sunt preferate materialele de construcție naturale datorită rezistenței lor ridicate.

Aceste materiale și soluții tehnice trebuie adaptate la condițiile locale. Materialele artificiale, cum ar fi betonul, trebuie utilizate în cazurile în care materialele naturale nu sunt în cantitate suficientă sau unde condițiile reologice nu permit utilizarea acestora.

Copertele trebuie însămânțate cu iarbă în vederea obținerii unei protecții imediate împotriva eroziunii, putând fi plantați ulterior arbori sau arbuști, în vederea stabilizării. În cazul în care se întrunesc condițiile prestabilite, amplasamentul haldei poate fi lăsat în seama ciclului natural de regenerare a vegetației. Pentru a asigura o protecție temporară sau permanentă și o dezvoltare normală a vegetației, ar putea fi de preferat împrejmuirea haldei.

Ciclurile naturale de regenerare au avantajul de a prezenta costuri scăzute sau chiar nule. Dezavantajul este acela al unei perioade foarte lungi de timp (decenii, secole) până la atingerea perioadei optime de dezvoltare a vegetației și până la formarea unui substrat de sol vegetal.

Abordarea bazată pe cicluri de regenerare selective este bazată pe existența unor unități sărace cunoscute, ca de exemplu biotopuri de piatră de râu, caracterizate printr-un conținut limitat de sol și/sau însămânțare/plantare local selectivă. Această abordare a fost concepută pentru a stimula și grăbi procesele de dezvoltare naturală. În mod obișnuit, procesele de dezvoltare floristică și

pedologică sunt accelerate. Pe de altă parte, eforturile de remediere necesare sunt minime din punct de vedere al timpului și costurilor.

Carierele

Situația actuală a carierelor din zona Parcului Național Munții Rodnei sunt conform tabelului nr. 32:

Denumirea societății titularul de licență	Punctul de lucru (obiectivul, nr.topo, suprafața)	Nr./dată licență de exploatare	Perioada de valabilitate a licenței/data începerii derulării licenței de exploatare	Perioada de concesionare a terenului	Data la care s-a început exploatarea conform Autorizației de Mediu	Data până la care este valabilă Autorizația de Mediu	Substanța exploatăată	Observații
SC Valsecmar SRL Anieș	Anieș-Valea Secii Nr. Topo: 5014-08 Suprafața=0, 14 kmp	-Nr. 180/26.03.1999 -aprobată prin HG nr. 286/27.04.2000	-valabilitate licență=20 ani -data începerii derulării licenței: 01.01.1999	Conform Contractului de concesiune nr. 2/22.01.2001 cu Consiliul Local Maieru și Contractului de închiriere cu Uniunea Comunelor Grânicerești Năsăudene	Aut. De Mediu nr. 112/06.08.2001	Valabilă până la 06.08.2003	Marmură	Zonare cf. OM 552/2003 / OUG 57/2007-aprobată prin L49/2011- Zona tampon/Zona de conservare durabilă Zonare propusă în PM editia 2013-S-a aprobat scoaterea Carierei Valea Secii –Anieș înafara limitei PNMR prin Decizia Consiliului Științific nr. 5 cu nr. de înregistrare 234/CȘ/16.04.2010.
SC Explo Terasit SRL Sângeorz-Băi	Lunci-Valea Cormaia Nr. Topo:5014-	-Nr. 3268/19.04.2002 -	-valabilitate licență= 20 ani -data începerii derulării	Conform Contractului de concesiune	Aut. De Mediu nr. 30/28.01.2004	Inițial, valabilă până la 28.01.2009 Anulat	Calcar ornamental (marmură)	Zonare cf. OM 552/2003 / OUG 57/2007-aprobată prin L49/2011- Zona tampon/Zona de conservare durabilă

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

Denumirea societății titularul de licență	Punctul de lucru (obiectivul, nr.topo, suprafața)	Nr./dată licență de exploatare	Perioada de valabilitate a licenței/data începerii derulării licenței de exploatare	Perioada de concesionare a terenului	Data la care s-a început exploatarea conform Autorizației de Mediu	Data până la care este valabilă Autorizația de Mediu	Substanța exploatăată	Observații
	07 Suprafața= 0,102 kmp	neaprobata prin HG	licenței: 01.01.1999	nr. 1125/06.11.2003 cu Consiliul Local Rebra		Autorizație în 09.06.2006		Zonare propusă în PM editia 2013-S-a aprobat scoaterea Carierei Lunci – Valea Cormaia înafara limitei PNMR prin Decizia Consiliului Științific nr. 4 cu nr. de înregistrare 233/CȘ/16.04.2010. De asemenea Consiliul Științific al PNMR a analizat propunerea Consiliului Local al comunei Rebra – adresa nr. 121/11.04.2006 prin care se oferă la schimb o suprafață echivalentă cu suprafața carierei Lunci – Valea Cormaia, respectiv 10,2 ha pășune alpină în compensare, și este de acord cu introducerea acestei suprafețe în PNMR. Suprafața pășunii alpine oferite la schimb este situată

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

Denumirea societății titularul de licență	Punctul de lucru (obiectivul, nr.topo, suprafața)	Nr./dată licență de exploatare	Perioada de valabilitate a licenței/data începerii derulării licenței de exploatare	Perioada de concesiune a terenului	Data la care s-a început exploatarea conform Autorizației de Mediu	Data până la care este valabilă Autorizația de Mediu	Substanța exploatată	Observații
								între Vârful Craiului și liziera pădurii, cuprinsă între bornele silvice 237, 238, 241, 244 și 245 conform adresei menționate.
SC SOMACO SA București	Gușețel I-Parva Nr. Topo: 5014-05 Suprafața=0, 107 kmp	-Nr. 1073/16.12.1999 - neaprobata prin HG	-valabilitate licență= 20 ani -data începerii derulării licenței: 01.01.1999	SC SOMACO SA București nu a concesiionat terenul necesar de la deținătorul legal	Nu au prezentat Autorizație de mediu la CITRM Bistrița		Calcar ornamental (marmură)	Zonare cf. OM 552/2003 / OUG 57/2007-aprobată prin L49/2011 - Zona tampon/Primul rând de parcele întregi limitrofe zonelor cu protecție strictă sau integrală (Art. 22 lit.j) Zonare propusă în PM editia 2013-Primul rând de parcele întregi limitrofe zonelor cu protecție strictă sau integrală (L49/2011-Art. 22 lit.j)
	Județul Maramureș-Cariera Fântâna Suprafața= 5 ha		-	-	ANRM nu a autorizat până la această dată nici o societate să	-		Zonare cf. OM 552/2003 / OUG 57/2007-aprobată prin L49/2011- Zona de conservare specială /Zona de protecție integrală Zonare propusă în PM ediția

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

Denumirea societății titularul de licență	Punctul de lucru (obiectivul, nr.topo, suprafața)	Nr./dată licență de exploatare	Perioada de valabilitate a licenței/data începerii derulării licenței de exploatare	Perioada de concesionare a terenului	Data la care s-a început exploatarea conform Autorizației de Mediu	Data până la care este valabilă Autorizația de Mediu	Substanța exploatată	Observații
					efectueze lucrări de exploatare pe baza de permis sau licență de exploatare.			2013 - Zona de protecție strictă – rezervație științifică

4.3 EVALUAREA ASPECTELOR LEGATE DE EDUCAȚIE ȘI CONȘTIENTIZARE

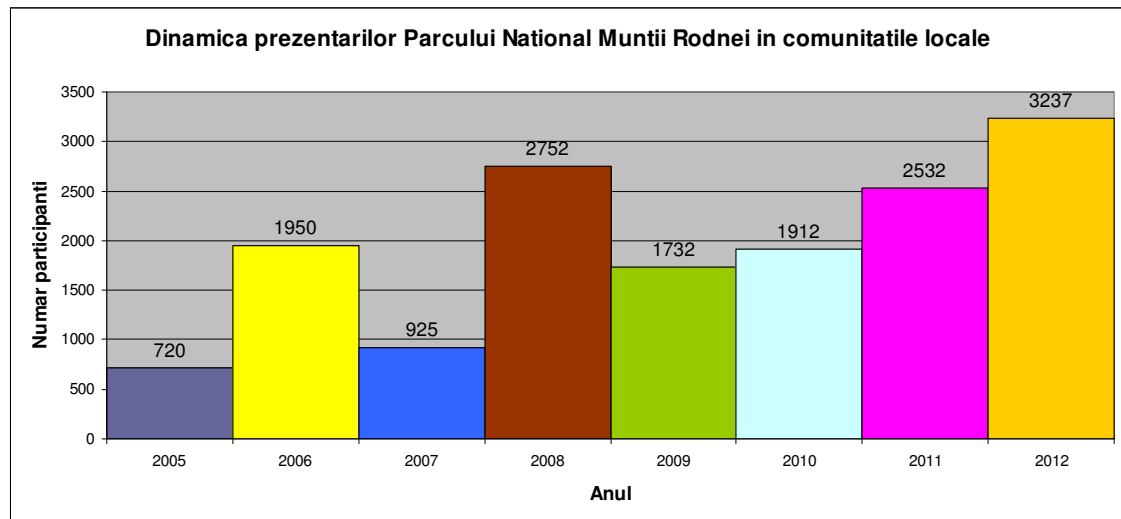
În comunitățile locale există un număr mare de școli și licee care reprezintă o oportunitate pentru APNMR de a desfășura activități de educare ecologică și conștientizare asupra valorilor naturale și culturale din zona PNMR.

Totuși o parte a populației locale nu are încă o imagine clară asupra activităților, scopului Parcului și nu cunoaște obiectivele acestuia în special cele legate de conservarea biodiversității. Ca urmare APNMR va intensifica activitățile de conștientizare în rândul comunităților locale.

Dinamica prezentărilor Parcului Național Munții Rodnei în comunitățile locale în perioada 2005-2012 este prezentată mai jos:

Tabel nr. 33.

Anul	Număr prezentări	Numar participanti
2005	25	720
2006	35	1950
2007	27	925
2008	55	2752
2009	33	1732
2010	34	1912
2011	77	2532
2012	60	3237
TOTAL	317	15760

De la înființare și până în prezent s-au organizat 12 tabere ecologice la care au participat aproximativ 360 de elevi și profesori din localitățile limitrofe parcului.

Școlile sunt deschise pentru parteneriat cu parcul, fie datorită nevoilor de suport material și inovator, fie datorită necesității unei educații ecologice în școli. În acest sens au fost înființate de către APNMR cluburi ecologice în școli (cluburi Darwin, cluburi Eco).

Educația ecologică a copiilor are un efect social mai larg asupra familiei și comunității. Beneficiile conștientizării sunt promovarea utilizării durabile a resurselor, conservarea biodiversității, creșterea numărului de turiști în zonă, transformarea elevilor și profesorilor coordonatori de cluburi Darwin în “ambasadori” ai Parcului. Pentru programele de conștientizare trebuie avute în vedere următoarele grupuri țintă:

- a) proprietari de terenuri, crescători de animale;
- b) administratori de terenuri;
- c) institutii cu competente în aplicarea legislației de mediu;
- d) copii (elevi);
- e) profesori;
- f) vizitatori;

- g) administrație publică locală;
- h) mass-media;
- i) agenți economici;
- j) sponsori;
- k) ONG-uri.

Pentru realizarea conștientizării în funcție de grupurile țintă se vor folosi următoarele mesaje cheie:

- a) păstrarea unicității peisajului;
- b) nevoia conservării și protejării biodiversității;
- c) dezvoltarea durabilă a zonei;
- d) implicarea comunităților în activitățile Parcului;
- e) transmiterea imaginii Parcului.

4.4 EVALUAREA CONSERVĂRII MOȘTENIRII CULTURALE

Folclorul Văii Someșului Mare și a regiunii sudice a PNMR (Țara Năsăudului)

În studierea folclorului acestui spațiu, vom căuta să abordăm fenomenul folcloric în întreaga zonă limitrofa Rodnei și să demonstrăm bogăția folclorului, pentru că piesele folclorice culese dintr-o localitate nu pot fi atribuite numai acesteia, ci trebuie încadrate întregii regiuni folclorice, cunoscut fiind fenomenul de „migrare” a folclorului dintr-o localitate în alta.

În cadrul unei zonări mai largi, zona Văii Rodnei este cuprinsă în subzona Năsăudului, zonă care are un specific anume: „se diferențiază prin prezența unor melodii ornamentale, cu broderii excesive de virtuozitate vocală (...). De asemenea, Năsăudul se caracterizează prin oscilațiile funcționale ale textelor epice; aceeași narațiune versificată poate fi când baladă, când colindă, ba chiar strigătură la joc, în concordanță cu etimologia numelui baladă = cântec de joc”.

Zona Rodnei nu a fost și nu este o zonă închisă, ci legăturile cu alte părți ale Transilvaniei sau chiar cu Moldova și Maramureșul au dus la reluarea, în folclorul rodnean, a unor motive sau specii, iar deschiderea spre acestea a făcut ca unele creații folclorice să migreze spre aceste zone, căci: „Din punct de vedere folcloric, munții ce înconjoară acest ținut nu-l separă de regiunile învecinate, ci mai degrabă îl unesc, fapt dovedit de întrepătrunderile folclorice, fenomen ce se datorează în mare parte ocupațiilor locuitorilor”. Este recunoscut faptul că această zonă este extrem de bogată în folclor, aici fiind întâlnite toate speciile folclorice românești, chiar dacă în prezent unele specii au intrat în fondul pasiv al folclorului.

Dintre multitudinea de specii folclorice prezente în această regiune, cea mai semnificativă pare a fi „balada”, care este prezentă cu mai multe cicluri tematice: „ciclul haiducilor, ciclul cotropitorilor, baladele păstorești, logodnicii nefericiți, întemnițatul și iubita lui, mireasa moartă, femeia necredincioasă, soacra rea, etc.

Sărbătorile anuale ale Ispasului de la Năsăud, precum și ansamblurile folclorice înființate în marea majoritate a localităților, au menirea de a menține și transmite peste generații identitatea culturală și etnografică a acestor zone. Dintre acestea amintim:

- a) ansamblul folcloric „ Izvorul Someșului” din comuna Șanț, care realizează cu mult profesionalism momente artistice tradiționale de o mare încărcătură emoțională, constituind o emblemă a zonei;
- b) ansamblul „Cununa” din comuna Maieru, renumit de asemenea pentru redarea cu fidelitate a tradițiilor strămoșești;
- c) ansamblul ”Păunița” din orașul Sîngeorz Băi, cu o vechime de peste 80 ani, format din localnici tineri, talentați;
- d) ansamblul „Someșana” din orașul Năsăud, mult apreciat pentru portul popular, dansurile și cântecele interpretate;

- e) ansamblul „Plaiuri Someșene” din localitatea Feldru, care realizează spectacole de înaltă ținută artistică;
- f) ansamblul din localitatea Coșbuc, renumit de asemenea pentru frumusețea portului popular și a tradițiilor pe care le transmite peste generații.

Toate aceste ansambluri folclorice sunt renumite în țară și străinătate, cei implicați fiind adevărați ambasadori ai tradițiilor românești păstrate nealterate peste veacuri.

De asemenea, tradițiile se conservă în zonă și prin intermediul meșterilor populari din zonă:

- a) sculptori în lemn în localitățile: Șanț, Rodna – Ilie și Dan Gușă, Maieru, Feldru, Năsăud;
- b) meșteri în crearea costumelor populare: Salva- Lucia Todoran, Verginia Linul, Maria Morar, aici realizându-se costume populare tradiționale, obiecte de artizanat și podoabe, renumitele pălării cu pene de păun, unice în țară și în lume.
- c) meșteri în piele – în localitate Maieru- Aurel Sidor, Dan Croitor;
- d) pictura pe sticlă: Florin Moldovan;
- e) sculptori în piatră: Maxim Dumitraș;
- f) tesutul manual- se practică și acum în satele de munte, îndeosebi de femeile mai în vârstă, care realizează cergi, țoale, traiste, pânzături, prosoape, fețe de masă.

Se practică de asemenea meșteșuguri tradiționale, dintre care amintim: aratul cu plugul tras de cai sau boi, spălatul la vâltoare, cositul și strânsul fânului manual, producerea varului în cuptoare tradiționale, meșteri fierari.

Se păstrează în zonă, obiceiurile de preparare a produselor tradiționale, reprezentative pentru această zonă, în special cu ocazia sărbătorilor (prepararea în gospodărie a produselor din carne de porc, miel, pâinea pe vatră, cașul, urda).

Folclorul regiunii nordice a PNMR (Țara Maramureșului)

Zona localităților aflate pe partea de nord a Munților Rodnei, respectiv localitățile Borșa, Moisei, Vișeu, etc., este una dintre cele mai încărcate de istorie și folclor din România, prezentarea succintă a obiceiurilor și tradițiilor folclorice din această regiune fiind obligatorie, aceste tradiții ducând faima regiunii Borșa până peste hotarele țării noastre. Portul popular, porțile sculptate, bisericile din lemn, sunt emblematice pentru această zonă, atât cele vechi, care se păstrează ca o mărturie a existenței umane în zonă, cât și cele noi, realizate cu multă măiestrie de meșterii populari din zonă. Pentru zona Borșa, atracția turistică o constituie atât frumusețea naturală a reliefului și peisajului, cât și portul popular, specificul zonei care păstrează încă parfumul satului vechi de munte. Renumita Horă de la Prislop, manifestație cultural-etnografică anuală, atrage și astăzi mii de turiști români și străini. Ansamblurile folclorice înființate în aceste localități, mențin la loc de cinste zestrea culturală moștenită din vremuri străvechi.

4.5 EVALUAREA ASPECTELOR LEGATE DE TURISM ȘI RECREERE

Turismul în Munții Rodnei

În Parcul Național Munții Rodnei se practică mai multe tipuri de turism, datorită evantaiului de comori peisagistice existente în perimetrul său.

OBIECTIVELE TURISTICE DIN ZONA PARCULUI

Obiective peisagistice:

- a) Vârful Pietrosul Mare,**
- b) Poiana cu narcise din Muntele Saca,**
- c) Izbul Izvorul Albastru al Izei,**
- d) Vârful Inău,**
- e) Valea Cormaia,**

- f) Cascada Cailor,
- g) Valea Anieșului,
- h) Tăul Muced,
- i) Zăvoaiele Borcutului,
- j) Lacurile Lala, Iezer, Buhăiescu, Știol.

Obiective culturale:

Casa memorială George Coșbuc

Casa memorială Liviu Rebreanu

Centre etnografice:

Valea Izei și Valea Someșului – costume și obiceiuri populare

Mănăstirea Bârsana, Mănăstirile de pe Valea Someșului, bisericile de lemn de pe Valea Izei, muzeele prezente în majoritatea localităților limitrofe Parcului Național Munții Rodnei, dintre care se remarcă cel din localitatea Maieru.

Ruinele Bazilicii Dominicane Rodna (sec XIII), din localitatea Rodna

Cu ocazia diverselor evenimente (sărbători, nunți, botezuri), manifestări cu specific local, au loc veritabile parade ale portului popular tradițional. Dintre manifestările – eveniment din arealul parcului menționăm:

- a) **Hora de la Prislop** (10 august);
- b) **Sânzienele** (24 iunie) în comuna Maieru;
- c) **Ispasul – la Năsăud.**

Turismul practicat în parc are o puternică sezonabilitate, cei mai mulți vizitatori înregistrându-se în lunile de vară.

În prezent în arealul Munților Rodnei se desfășoară o serie de forme de turism cu motivații dintre cele mai diverse. Printre acestea se pot număra:

a) *Ecoturismul* ca formă nouă de turism, găsește în cadrul Parcului Național Munții Rodnei condiții dintre cele mai bune de dezvoltare în viitor și de atragere a unui număr cât mai mare de turiști atât din țară cât mai ales din străinătate. Administrația Parcului Național Munții Rodnei a pregătit momentan pentru turiștii interesați un număr de 10 programe ecoturistice.

b) *Turism ecvestru*

Pe raza Parcului Național Munții Rodnei se practică acest tip de turism, în urma înființării Centrului de Ecoturism Ecvestru în cadrul Hergheliei Beclean, administrat de RNP- Romsilva – Direcția Silvică Bistrița.

Programele se desfășoară prin parcurgerea călare pe drumuri forestiere și pășune, pe parcursul mai multor zile, a unor zone de interes turistic deosebit. Astfel, turiștii pot admira frumusețea Poienii Narciselor, Lacului Lala, Vârfurile Inau, Inauț și Roșu, Cascada Cailor, Lacul Stiol, Pasul Prislop, de asemenea se vor oferi și alte servicii cum ar fi: prânz organizat la stâne, observații asupra faunei și florei specifice Munților Rodnei. Grupurile de turiști vor fi însoțite de ghizi autorizați de Agenția Națională pentru Turism. Perioada optimă de desfășurare este iulie – septembrie.

c) *Turismul de recreere* valorifică însușirile cadrului natural, principalul obiectiv fiind peisajul (conform Convenției Europene a peisajului, Florența, 2000), astfel cei interesați pot să parcurgă trasee montane de o frumusețe inedită, să observe flora bogată cu multe specii rare sau endemice (de exemplu Opaitul Munților Rodnei – *Silene nivalis*), să se bucure de priveliștea lacurilor și căldărilor glaciare, să remarce elemente de faună deosebite, cum ar fi: capra neagră (*Rupicapra rupicapra*), cocoșul de munte (*Tetrao urogallus*), cocoșul de mestecăn (*Tetrao tetrix*), marmota (*Marmota marmota*), cerbul carpatin (*Cervus elaphus*), căprioara (*Capreolus capreolus*).

Aici diversitatea florei, faunei și reliefului oferă turiștilor informații inedite despre ceea ce înseamnă frumos, totul părând a fi clădit anume spre a cuceri ochiul. Pe traseele turistice din Munții Rodnei, se întâlnește o străveche ocupație românească - păstoritul, care conferă peisajului un specific aparte. Acest tip de turism antrenează în zonă cel mai mare număr de persoane, fiind practicat de toate categoriile de vârste, stabilind puntea între om și natură, oferindu-i acestuia posibilitatea de înlăturare a stresului cotidian, de regăsire a simțurilor umane.

d) *Turismul rural – agroturismul*- a căpătat o deosebită amploare în ultimii ani în țara noastră. Zona Munților Rodnei întrunește condiții deosebite pentru desfășurarea acestei forme de turism. Parfumul vechilor tradiții din satele de munte transilvănene, conferă întregii zone un aer și o poezie aparte. În pensiunile turistice existente se pot petrece vacanțe de neuitat, deoarece aici meniurile tradiționale și ospitalitatea gazdelor încântă totdeauna sufletul călătorului de pretutindeni. Până în prezent în circuitul turistic rural au intrat localitățile Moisei, Borșa situate în zona nordică și Șanț, Rodna, Parva, Maieru și Telciu în zona sudică.

e) *Turismul științific* reprezintă o formă de turism cu potențial de dezvoltare datorită biodiversității deosebite a parcului, cu precădere în rezervația științifică Pietrosul Mare dar și în alte areale ale parcului precum Corongiș, Piatra Rea, Bila – Lala sau Bătrâna;

Pe lângă aceste forme de turism, în zona limitrofă parcului se mai practică:

f) *Sporturile de iarnă* reprezintă una din principalele forme de turism desfășurate în masiv în perioada hibernală în stațiunea turistică Borșa (Complex Borșa) și la Valea Blaznei (Șanț).

g) *Turismul balneoclimateric (curativ)*, poate fi practicat datorită existenței unor izvoare minerale importante, cu precădere în Sângeorz Băi. Turismul curativ sau de îngrijire a sănătății este o modalitate de fortificare a

organismului uman, fiind practicat din cele mai vechi timpuri. Este un tip de turism născut din necesitățile oamenilor de a-și reface și trata sănătatea, căutând să valorifice efectele tămăduitoare ale apelor minerale. Astfel, pentru persoanele cu diverse afecțiuni, există posibilitatea unor cure cu ape minerale, cu veritabile calități terapeutice în stațiunea balneară Sângeorz-Băi, precum și alte izvoare minerale cu efecte curative miraculoase, din localitățile limitrofe: Rodna, Romuli, Parva, Cormaia, Maieru, Anieș, Valea Vinului, Șanț.

De asemenea în stațiunea Borșa, la baza de recuperare și tratament există posibilități de tratament recuperatoriu pentru diferite afecțiuni.

a) Turismul cultural

Poate fi practicat în zonă datorită existenței a numeroase obiective care poartă pecetea spiritului creator al oamenilor acestor locuri, din cele mai vechi timpuri.

Este tipul de turism care asigură accesul celor interesați la impresionanta «ladă de zestre», specifică locuitorilor zonelor Maramureșului și Năsăudului. Astfel, zona Maramureșului situată în partea de nord a Parcului este recunoscută prin arta lemnului (biserici și mănăstiri din lemn, porți tradiționale maramureșene, unelte din lemn etc.), obiceiuri și tradiții populare cu caracter arhaic, credințe populare ancestrale. Zona Năsăudului, situată în partea de sud a Parcului este recunoscută prin unicitatea portului popular, vestigii istorice (ruinele Bazilicii dominicane din sec.al XIII-lea – Rodna), monumente și muzee, case memoriale (Liviu Rebreanu și George Coșbuc).

În anul 2005 s-a urmărit obținerea aprecierii cantitative și calitative a fluxului turistic în anumite puncte mai importante din parc. Metoda folosită pentru a cunoaște caracteristicile, structura activităților turistice în parc, a fost monitorizarea turismului prin sondaje efectuate pe bază de chestionare. Conform sondajelor, motivele venirii turiștilor în Munții Rodnei sunt: drumeția, picnic, cercetare – informare, alpinism, recreere. În ceea ce privește modalitățile de

cazare utilizate, cei mai multi turiști folosesc camparea la cort, iar o mică parte înnoptează la cabanele montane și refugiile alpine. Cele mai vizitate puncte din parc sunt: Pietrosu Mare, Cascada Cailor, Lacul Lala, Lacul Știol, Poiana narciselor, Tăurile Buhăiescu, Vârfurile Inău, Inăuș, Roșu, Valea Anieșului.

Prin unul din cele mai importante puncte de intrare în parc din zona sudică, Valea Blaznei, în 2005, au fost monitorizați 650 turiști, din care 50 au fost străini. Procentul turiștilor străini este mic și ei provin mai ales din Cehia, Polonia, Slovacia, Ungaria. Marea lor majoritate vizitează parcul pentru o singură zi.

În vara anului 2005 Cluburile Darwin (CD) de Prieteni ai PNMR din Borșa, au aplicat o serie de chestionare cu turiștilor, în puncte cheie aflate pe partea de nord a parcului, pentru a afla "profilul" turistului care vine în această zonă, precum și tipul de intervenții manageriale necesare pentru o bună gestionare a turismului. Rezultatele obținute sunt centralizate în tabelele de mai jos. Din acest studiu, reiese că majoritatea respondenților fac vizite scurte și ocazionale în parc, sunt mai ales interesați de agrement și frumusețea peisajului, și mai puțin de interesul științific al zonei; de asemenea, putem concluziona necesitatea acțiunilor de conștientizare a turiștilor cu privire la prevederile Regulamentul PNMR, în special în legătură cu utilizarea lemnului pentru foc și gestionarea deșeurilor.

Această acțiune a CD trebuie continuată și în alte părți ale parcului precum și în alte sezoane, pentru a putea obține o imagine completă și cât mai aproape de nevoile managementului turismului în PNMR.

În zona nordică a parcului s-au obținut următoarele rezultate:

Tabel nr.34. Scopul vizitării parcului

Locul	Detalii					
	Drumeție	Alpinism	Picnic	Cercetare,	Altceva	Total

				informare		
Lala	58	1	5	1	2	67
Știol	61		23	2	20	106
Pietrosu	56	2	22	3	11	94
Total	175	3	50	6	33	267

Tabel nr.35. Atracții turistice din parc

Detalii	Zona	Flora, fauna	Peisaj	Agrement	Total
Lala	12	4	29	22	67
Știol	15	6	19	67	107
Pietrosu	16	11	45	22	94
Total	43	21	93	111	268

Tabel nr.36. În timpul vizitării parcului, pentru gătit, folosiți:

Detalii	Primus	Arag.voiaj	Spiritiera	Lemne
Lala	7	5	1	8
Știol-Cascada Cailor	11	7	3	45
Pietrosu	13	3	1	6
Total	31	15	5	59

Tabel nr.37. Gestionarea deșeurilor

Detalii	Evacuare	Îngropare	Lăsare la campare	Total
Lala	57	3	7	67
Știol	78	4	25	107
Pietrosu	75	6	13	94
Total	210	13	45	268

Tabel nr.38. Locurile de înnoptare în parc

Detalii	Cortul	Cabana	Nu înnoptez	Total
Lala	19	9	39	67
Știol	17	3	87	107
Pietrosu	32	6	56	94
Total	68	18	182	268

Tabel nr.39. Periodicitatea vizitării Parcului

Detalii	Anual	Ocazional	Periodic	Total
Lala	17	37	13	67
Știol	19	45	43	107
Pietrosu	32	31	31	94
Total	68	113	87	268

Efecte ale activităților turistice:

Tabel nr.40 a. Asupra peisajului

Activitate	Efecte
Drumeție	Eroziune, distrugerea țelinii, deranjarea zonei, gunoi pe trasee, posibile accidente, nerespectarea traseelor marcate
Vizitarea peșterilor	Gunoaie, deranjarea populațiilor de lilieci, poluarea cu lumina, distrugerea și furtul concrețiunilor speologice.
Campare	Gunoaie, zgomot, poluarea, compactarea solului
Picnic	Fum, pericol de foc, gunoaie, zgomot, compactarea solului,
Fotografierea	Sursa de venit și creșterea conștientizării
Turism specializat Facerea focului	Sursa de venit și creșterea conștientizării Tăierea arborilor sau arbuștilor (jneapăn, ienupăr); vetre noi de foc în locuri nepermise

Tabel nr.41. b. În relația dintre vizitatori și populația locală

Asupra...	Efecte
Populației locale	Creșterea veniturilor in comunități
	Mărirea nivelului de cunoaștere și creșterea
	Îmbunătățirea stilului de viață
	Păstrarea populației tinere care va rămâne în sate
	Pastrarea tradițiilor
	Creșterea conștientizării și responsabilității Presiune mai mare asupra facilităților existente
Vizitatorilor	Impune conștientizarea, vizitatorii sunt mai educați
	Descoperă tradițiile locului
	Se relaxează, se recrează

În zilele de 15 și 19 august 2006, au fost organizate acțiunile de estimare a numărului de turiști care vizitează parcul într-o zi, în cadrul temei de cercetare derulată de ICAS București.

Tabel nr.42. Monitorizarea turiștilor

Număr turiști observați în punctele de monitorizare													
Valea Vinului	Cormaia	Gusețu	Valea Blaznei	Saua Gagei	Intre Aniese	Saua Curatel	Iza Izvor	Iezer	Nego-escu	Cascada Cailor	Saua Stiol	Valea Stramba	Pasul Pietrei
11	7	41	22	14	14	30	6	20	0	42	46	0	8
25	6	12	24	20	0	0	8	39	0	74	63	0	15
17	44	0	29	18	0	0	15	35	0	115	80	0	14
60	0	0	21	0	0	0	9	68	0	221	125	6	12

Analizând cifrele înregistrate, se observă o creștere simțitoare a numărului de turiști care vizitează parcul, de asemenea aflusul mai mare al acestora în partea sudică a parcului, în comparație cu anul anterior. Aceste monitorizări vor continua anual, în scopul cunoașterii și gestionării impactului turistic, a dinamicii aflusului turistic și actualizarea periodică a strategiei de turism, în funcție de tendințe, așa încât impactul antropic să fie minim pe raza parcului.

O eventuală creștere necontrolată a numărului de vizitatori poate duce la dereglarea ecosistemelor naturale, eroziunea traseelor turistice, creșterea cantităților de deșeuri.

Circulația turiștilor pe trasee nemarcate și în zone nepermise, poate cauza deteriorarea unor habitate fragile, deranjarea animalelor sălbatice.

Culegerea sau distrugerea deliberată a unor specii de floră și faună, uneori specii rare sau ocrotite, poate fi un alt efect al turismului necontrolat.

PNMR are un mare potențial turistic, dar dezvoltarea turismului în parc trebuie să se facă ținând cont de valorile existente, pentru ca acestea să nu fie afectate în mod ireversibil.

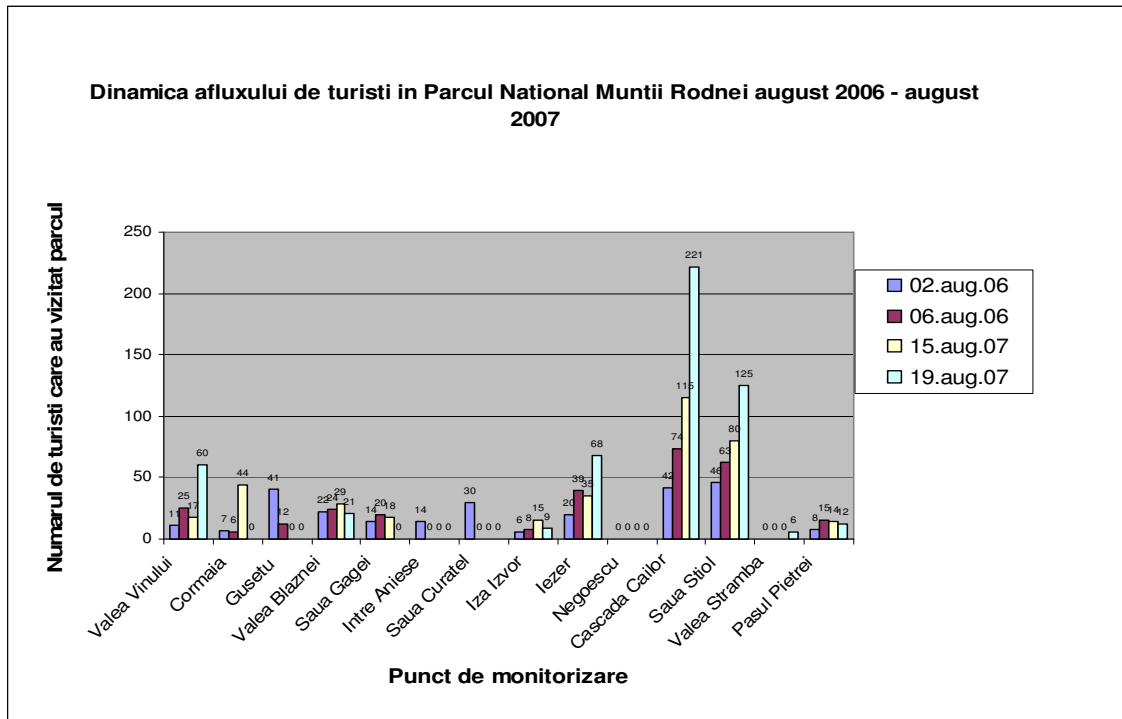

Fig. 2. Dinamica afluxului de turiști în perioada august 2007 în Munții Rodnei

4.6 EVALUAREA CAPACITĂȚII DE MANAGEMENT A APNMR

Administrația Parcului Național Munții Rodnei este o structură nouă, fiind constituită în 2004, în urma Contractului Nr. 743/22.05.2004 încheiat între MMGA-actualmente MMP și RNP-ROMSILVA, pentru o perioadă de 10 ani. Personalul APNMR a depus până în prezent eforturi mari pentru a-și îndeplini sarcinile; cu toate acestea, resursele umane de care administrația dispune în prezent nu sunt suficiente pentru a face față tuturor cerințelor impuse de managementul unei suprafețe atât de mari cum este PNMR. În special, supravegherea eficientă a situației din teren este dificilă și complicată de

existența a numeroșilor proprietari și administratori ai terenurilor de pe suprafața parcului, a numeroaselor amenințări, de diverse tipuri, care există: tăieri în delict de material lemnos, braconaj, extragere resurse neregenerabile, executare de amenajări fără autorizație, turism necontrolat, recoltare resurse din zonele în care intervențiile umane sunt interzise, pășunat în zone interzise sau fără a fi respectate regulile impuse de APNMR prin planul de management.

O parte din activitățile APNMR sunt desfășurate cu ajutorul voluntarilor, a căror contribuție va fi importantă și în viitor; însă pentru a face față nevoilor de management a PNMR, structura de personal va trebui suplimentată. Aceste aspecte sunt precizate în planul de acțiuni prevăzute prin prezentul PM.

Prin HG 230/2003 privind „*delimitarea rezervațiilor biosferei, parcurilor naționale și a parcurilor naturale și constituirea administrațiilor acestora*”, pentru Administrația Parcului Național Munții Rodnei a fost prevăzut un număr de 18 angajați. Suprafața mare a parcului, arondarea lui pe raza a două județe, 22 de comune proprietare, 16 Ocoale Silvice care administrează fondul forestier, 10 fonduri cinegetice care au o parte din suprafață, 17 localități limitrofe, presiunea antropică asupra fondului forestier și faunei cinegetice, în urma disponibilizărilor din minerit, sunt doar o parte din multiplele probleme cu care administrația se confruntă.

APNMR a beneficiat de experiența acumulată în cadrul proiectului „*Managementul Conservării Biodiversității*” în principal sub forma materialelor elaborate și a cursurilor de pregătire la care au participat membri ai echipei. În timp, capacitatea managerială a APNMR a fost îmbunătățită în cadrul proiectului Darwin „*Participarea Tinerilor la Managementul PNMR*” 2005-2008 prin achiziționarea de echipamente de birou și teren precum și prin ateliere de lucru și cursuri pe teme importante pentru gestionarea resurselor naturale: management adaptiv, inventarierea și monitorizarea participativă a biodiversității și utilizarea tehnicilor GIS pentru arii protejate.

În cadrul proiectului *“Măsuri de management conservativ al biodiversității Parcului Național Munții Rodnei - sit natura 2000 (2010 - 2013)”* se urmărește elaborarea și implementarea unui sistem performant și eficient de conservare a biodiversității în Parcul Național Munții Rodnei (sit Natura 2000 și Rezervație a Biosferei) prin implicarea unor Institute de cercetare, ONG-urilor, muzee și a factorilor de interes local. Administrația Parcului Național Munții Rodnei a beneficiat de achiziționarea de echipamente de teren și birou, precum și de achiziționarea programului ArcGIS 10 și cursuri de perfecționare.

Fiind o filiala a RNP-Romsilva, APNMR depinde financiar de situația economică a Regiei Naționale a Pădurilor și de sursele de finanțare pe care aceasta le poate accesa. În plus, surse adiționale de venit ar putea fi accesate prin colaborări cu alte organizații guvernamentale și non-guvernamentale, proiecte, sponsorizări, introducerea unui sistem de percepere de taxe pentru vizitare, turistilor.

Din punct de vedere al infrastructurii, se resimte în principal lipsa unor centre de vizitare și a punctelor de informare și educație precum și a dotărilor necesare desfășurării unui turism ecologic.

Elaborarea legislației privind ariile protejate fără o participare activă a factorilor locali direct interesați (în special proprietarii de terenuri) și lipsa legislației care să reglementeze nivelul despăgubirilor în cazul zonelor unde utilizarea resurselor este restricționată a dus la apariția de conflicte locale și perceperea negativă a APNMR în comunitățile locale. Co-interesarea proprietarilor în activități de conservare a biodiversității și susținerea dezvoltării durabile în zonă, precum și acordarea de despăgubiri celor îndreptățiți ar duce la o mai bună colaborare pe plan local. În plus, este nevoie de continuarea activităților întreprinse de APNMR pentru conștientizarea factorilor interesați cu privire la noutățile legislative în domeniul ariilor protejate.

Desfășurarea Activităților pe raza Parcului Național Munții Rodnei

Tarifarea constă în stabilirea/fundamentarea prețului pentru diferite activități. În conformitate cu prevederile Ordinului MMP nr 3836/2012 *privind metodologia de avizare a tarifelor instituite de către administratorii/custozii ariilor naturale protejate pentru vizitarea ariilor naturale protejate, pentru analizarea documentațiilor și eliberarea de avize conform legii, pentru fotografiatul și filmatul în scop comercial*, APNMR a analizat în Comitetul Director și a propus spre aprobare Consiliului de Administrație al RNP Romsilva tarifele pentru vizitare, pentru analiza documentațiilor în vederea eliberării avizelor.

Avizarea constă în exprimarea unui punct de vedere autorizat. În vederea eliberării avizului din partea APNMR, în scopul desfășurării unor lucrări sau amenajări, solicitanții trebuie să depună următoarele documentații:

A. Pentru aviz amenajamente silvice pe raza parcului:

- a) firma de amenajare trebuie să depună la sediul APNMR o cerere însoțită de Procesul verbal al Conferinței a 2-a de amenajare semnat de către reprezentantul APNMR;
- b) un sumar după amenajamentul silvic;
- c) dovada plății tarifului de analiză (copie chitanță sau OP semnat de către bancă).

B. Pentru aviz realizare construcții noi pe raza parcului, în zonele permise:

- a) cerere către APNMR;
- b) extras CF;
- c) plan de încadrare în zonă;
- d) plan de situație – existent și propus;
- e) memoriu tehnic;
- f) piese desenate;

g) dovada plății tarifului de analiză (copie chitanță sau OP semnat de către bancă).

C. Pentru aviz desfășurare de proiecte, studii și cercetări pe raza parcului:

- a) cerere către APNMR;
- b) documente prin care să se ateste tema, scopul, locația, durata, bugetul și instituția care derulează studiul respectiv;
- c) acord între părți (contract), pentru ca APNMR să beneficieze de rezultatul respectivei cercetări;
- d) în cazul proiectelor care afectează suprafețe de fond forestier se va solicita obligatoriu punctul de vedere al administratorului de fond forestier;
- e) dovada plății tarifului de analiză (copie chitanță sau OP semnat de către bancă).

D. Pentru PUG:

- a) cerere către APNMR;
- b) studiu de biodiversitate;
- c) toate avizele eliberate de instituțiile abilitate în domeniu, conform legislației în domeniu, după caz;
- d) dovada plății tarifului de analiză (copie chitanță sau OP semnat de către bancă).

E. Pentru alte avize în parc, sit Natura 2000:

- a) cerere către APNMR;
- b) memoriu tehnic/justificativ cu informațiile tehnice generale (amplasament, coordonate geografice – latitudine și longitudine, dimensiuni, materiale, cale acces, transport, durabilitate, metode de instalare/construcție, măsuri de protecție, monitorizare și verificare stare de funcționare);
- c) studiu de biodiversitate pentru infrastructură;
- d) studiu hidrologic pentru amenajări hidroenergetice, piscicole;

- e) studiu de zăpadă pentru amenajări pentru sporturi de iarnă;
- f) studiu geologic pentru amenajări de forare;
- g) alte avize în funcție de natura solicitărilor;
- h) dovada plății tarifului de analiză (copie chitanță sau OP semnat de către bancă).

Tarifele pentru avizele de mai sus, pentru fotografiatul și filmatul în scop comercial, pentru verificarea în teren (ore teren) și întocmire documentații (ore birou) au fost aprobate prin Hotărârea Comitetului Director nr 3/2013.

APNMR a analizat și a aprobat prin Hotărârea Comitetului Director nr 2/2013 tarifele pentru alte activități și servicii derulate de administrația parcului, în condițiile legii, astfel:

Denumire produs/serviciu - Specificații, descriere generală, principalele caracteristici etc.

Cazare -Camere Punct Informare Șant, Casa Laborator

Cazare -Camere Cabana Iezer, colibe de vânatoare

Ghid turistic -Drumeție cu ghid turistic 1 zi grup de 2 persoane

Ghid turistic -Drumeție cu ghid turistic 1 zi grup de 3 - 5 persoane

Ghid turistic - Drumeție cu ghid turistic 1 zi grup mai numeros de 5 persoane

Ghid turistic - Drumeție cu ghid turistic 2 zile grup de 2 - 4 persoane

Ghid turistic -Drumeție cu ghid turistic 2 zile grup de 5 - 10 persoane

Ghid turistic -Drumeție cu ghid turistic 2 zile grup mai numeros de 10 persoane

Ghid turistic -Drumeție cu ghid turistic 3 zile grup de 2 - 4 persoane

Ghid turistic -Drumeție cu ghid turistic 3 zile grup de 5 - 10 persoane

Ghid turistic -Drumeție cu ghid turistic 3 zile grup mai numeros de 10 persoane

Vânzare materiale -Hartă turistică

Vânzare materiale -Ilustrate cu imagini din PNMR

Închirieri - Închiriere GPS

Închirieri -Închiriere cort

Servicii transport -Transport în teren cu auto Dacia Pick-up 4x4

Turism ecvestru -Se asigură un ghid ecvestru, cai echipați corespunzător pentru 1 zi pe traseul Valea Vinului - Poiana cu narcise din Masivul Saca

Turism ecvestru -Se asigură un ghid ecvestru, cai echipați corespunzător pentru 1 zi în weekend pe traseul Valea Vinului - Poiana cu narcise din Masivul Saca

Turism ecvestru -Se asigură un ghid ecvestru, cai echipați corespunzător pentru 5 zile pe trasee stabilite în PNMR

Observații faună -Observații faună pe trasee sau în puncte care necesită pregătire, se asigură ghid

Scanare -Scanare diferite formate, exportare în formate alese; A0

Scanare -Scanare diferite formate, exportare în formate alese; A1

Scanare -Scanare diferite formate, exportare în formate alese; A2

Scanare -Scanare diferite formate, exportare în formate alese; A3

Scanare -Scanare diferite formate, exportare în formate alese; A4

Imprimare -Listare pe hârtie si cu cerneală normală format A3

Imprimare -Listare pe hârtie si cu cerneală normală format A4

Laminare - Format A3

Laminare -Format A4

Îndosariere -Îndosariere spirală format A4

Tarifele pot fi actualizate periodic și aprobate în ședințele Comitetului Director al APNMR.

CAPITOLUL 5. ELEMENTE DE MANAGEMENT SPECIFICE REZERVAȚIEI BIOSFEREI

5.1 PARCUL NAȚIONAL MUNȚII RODNEI – REZERVAȚIE A BIOSFEREI

5.1.1 Scopul și încadrarea generală a RB

Rezervațiile Biosferei sunt (HG 57/2007) “*acele arii naturale protejate al căror scop este protecția și conservarea unor zone de habitat natural și a diversității biologice specifice. Rezervațiile biosferei se întind pe suprafețe mari și cuprind un complex de ecosisteme terestre și/sau acvatic, lacuri și cursuri de apă, zone umede cu comunități biocenotice floristice și faunistice unice, cu peisaje armonioase naturale sau rezultate din amenajarea tradițională a teritoriului, ecosisteme modificate sub influența omului și care pot fi readuse la starea naturală, comunități umane a căror existență este bazată pe valorificarea resurselor naturale pe principiul dezvoltării durabile și armonioase*”.

Pentru asigurarea protecției și conservării unor zone de habitat natural și a diversității biologice specifice, precum și pentru valorificarea resurselor naturale disponibile, potrivit cerințelor de consum ale populațiilor locale și în limitele potențialului biologic natural de regenerare a acestor resurse, în cuprinsul rezervațiilor biosferei se pot delimita zone cu regim diferențiat de protecție ecologică, de conservare și de valorificare a resurselor, după cum urmează:

a) zone strict protejate, având regimul de protecție și conservare al rezervațiilor științifice;

b) zone tampon, cu rol de protecție a zonelor strict protejate și în care sunt admise activități limitate de valorificare a resurselor disponibile, în conformitate cu autorizațiile date de administrația rezervației;

c) zone de reconstrucție ecologică, în care se realizează măsuri de refacere a mediului deteriorat;

d) zone de dezvoltare durabilă, valorificabile economic prin practici tradiționale sau noi, ecologic admise, în limitele capacității de regenerare a resurselor.

Managementul rezervațiilor biosferei se realizează conform unor regulamente și planuri de protecție și conservare proprii, în conformitate cu recomandările Programului Om - Biosferă de sub egida UNESCO. Aceste rezervații sunt recunoscute la nivel internațional în cadrul rețelei UNESCO din Programul Om - Biosferă (MAB - Man and the Biosphere). Rezervațiile biosferei se constituie într-o Rețea Mondială. Sunt propuse de guvernele țărilor în care se găsesc și trebuie să îndeplinească minim trei funcții de bază, complementare, și anume:

- a) funcția de conservare – să contribuie la conservarea peisajelor, a ecosistemelor, speciilor și a diversității genetice;
- b) funcția de dezvoltare – să încurajeze dezvoltarea economică și umană durabilă din punct de vedere socio-cultural și ecologic;
- c) funcția logistică – să sprijine proiecte demonstrative, educația de mediu, cercetare și monitorizarea privind aspecte locale, regionale și globale de conservare și dezvoltare durabilă.

Comitetul MAB UNESCO (al Programului Om - Biosferă) a atribuit statutul de rezervații ale biosferei pentru trei zone de valoare deosebită pentru România, respectiv Delta Dunării, Retezat și Pietrosu Mare. Pietrosul Mare a fost declarat Rezervație a Biosferei de către Comitetul MAB UNESCO la cea de a VI-a sesiune a Consiliului Internațional de Coordonare a Programului Om - Biosferă, care a avut loc la Paris în 1979.

Rezervația a fost înființată în anul 1932 – la început fiind protejat numai golul de munte din jurul Vf. Pietrosu (183 ha). Mai târziu suprafața rezervației a fost extinsă ajungând la 3300 ha. În prezent Rezervația Biosferei are o suprafață

de 44 000 ha, dintre care 8200 ha este zonă de protecție integrală, 11 800 ha zonă tampon și 24 000 ha zonă de tranziție (www.unesco.org/mab).

În ce privește baza legală actuală, Rezervația Biosferei se suprapune pe aceeași suprafață cu Parcul Național Munții Rodnei, care are 47177 ha. Conceptul de Rezervație a Biosferei a evoluat mult de la sfârșitul anilor 1970, obiectivele de management ale unei rezervații ale biosferei diferențiindu-se față de cele ale unui parc național. Parcul național, cu obiectivele sale prioritare de protecție se poate constitui ca zonă centrală, de protecție maximă în interiorul unei rezervații a biosferei.

Parcul Național Munții Rodnei - Rezervație a Biosferei nu a avut o administrație proprie până în anul 2004. După desemnarea ei, în rezervația biosferei au fost inițiate acțiuni specifice de protecție sau de dezvoltare durabilă a zonei. Administrația Parcului Național Munții Rodnei a început, odată cu implementarea proiectului „Participarea tinerilor la managementul PNMR”, acțiuni de promovare a conceptului de dezvoltare durabilă a zonei în imediata vecinătate a Parcului Național, în comunitățile limitrofe, realizând astfel primii pași spre fundamentarea unui plan de dezvoltare a zonei în concordanță cu statutul de rezervație a biosferei.

APNMR în structura sa actuală și cu resursele de care dispune nu poate coordona în mod corespunzător și eficient toate activitățile impuse de statutul de Rezervație a Biosferei. Capitolul de față își propune să facă o evaluare a situației actuale a Rezervației Biosferei, să propună obiective și acțiuni majore de management și să estimeze care sunt resursele minime necesare pentru realizarea unui sistem integrat de gospodărire a Rezervației Biosferei.

Resursele umane minime necesare constau în angajarea unui specialist responsabil cu managementul Rezervației Biosferei și raportări periodice către Comitetul MAB UNESCO Paris și România precum și asigurarea fondurilor necesare specifice Rezervațiilor Biosferei.

5.1.2 Descriere

5.1.2.1 Localizare, suprafață și limite

Rezervația Biosferei are aceeași localizare în momentul de față ca și Parcul Național Munții Rodnei. Este necesară o analiză participativă, cu implicarea tuturor factorilor interesați pentru a se extinde limitele Rezervației Biosferei astfel încât să includă toate zonele funcționale prevăzute în reglementările MAB UNESCO și în legislația românească. De asemenea se vor face demersuri legale pentru extinderea Rezervației Biosferei Munții Rodnei, prin unirea cu Parcul Natural Munții Maramureșului (cu care PNMR este limitrof), toate aceste demersuri vor avea ca scop joncțiunea cu Rezervația Carpatică a Biosferei din Ucraina, realizându-se astfel o rezervație a biosferei transfrontalieră.

5.1.2.2 Dreptul de proprietate și categorii de folosință ale terenurilor

Situația este aceeași ca și în cazul parcului național.

5.1.2.3 Zonare

Zonarea poate fi propusă și finalizată numai după stabilirea și legiferarea limitelor. În momentul de față APNMR nu dispune de toată informația necesară propunerii unei zonări. Propunerea administrației parcului este de a lărgi limitele rezervației biosferei, ajungându-se la o suprafață de 131 684 ha, urmând ca ulterior aceasta să se unească cu viitoarea rezervație a biosferei Parcul Natural Munții Maramureșului, iar în final să se facă joncțiunea cu rezervația biosferei din Ucraina, realizându-se astfel o rezervație a biosferei transfrontaliera de ordinul sutelor de mii de ha, suprafață ideală pentru realizarea obiectivelor unei rezervații a biosferei. Se vor evalua potențiale zone ce vor fi incluse și se vor colecta informații. Acest obiectiv poate fi realizat numai în cazul în care toți proprietarii care dețin suprafețe care fac obiectul acestei extinderi (de la limitele

actuale ale Parcului Național Munții Rodnei la limitele viitoarei RB Munții Rodnei), în urma consultărilor, vor fi de acord cu acest obiectiv.

Arii naturale protejate ce pot fi incluse în Rezervația Biosferei: Parcul Național Munții Rodnei (arie protejată categoria II IUCN, ca zonă de protecție integrală „core areas”), cu toate rezervațiile amintite, respectiv: rezervația botanică „Poiana cu Narcise din Masivul Saca” (7,8 ha), rezervația mixtă „Peștera și Izbul Izvorul Albastru al Izei” (100 ha), rezervația speologică „Peștera Cobășel” (1 ha), rezervația mixtă „Izvoarele Mihăiesei” (61 ha), rezervația naturală Izvorul Bătrâna (0,5 ha), rezervația științifică Lala - Bila (1318,2 ha), rezervația științifică Pietrosu Mare (3547,6 ha), rezervația științifică Piatra Rea (291 ha), rezervația științifică Corongiș (614,9 ha).

Zona tampon ar putea include o serie de arii naturale foarte importante pentru conservare: Peștera Tăușoare (rezervație, 71 ha), Peștera Jgheabul lui Zalion, Căldarea glaciara Gagi (zonă neprotejată), Poiana cu Bulbuci (zona neprotejată), Zăvoaiele Borcutului (arie protejată, 1 ha), incluzând astfel tot masivul Munților Rodnei.

Zona de tranziție cuprinde localitățile și terenurile agricole din jur.

Zona operațională a planului de management al Parcului Național Munții Rodnei se suprapune în bună măsură pe suprafața propusă a Rezervației Biosferei.

Realizarea unui plan de management pentru rezervația biosferei Munții Rodnei constă în faptul că revizuirea statutului rezervației biosferei va presupune reactualizarea limitelor, consultarea proprietarilor și administratorilor de terenuri, a tuturor actorilor implicați.

Necesar de informații: date cu privire la suprafețe, drept de proprietate a terenurilor și de administrare, hartă.

5.1.2.4 Descrierea mediului fizic, biologic și a peisajelor

Informația pentru partea de Parc Național este prezentată anterior. Pentru rezervațiile naturale și speologice există informații, au fost prezentate anterior.

Necesar de informații: date detaliate pentru rezervații, descrieri pentru zonele tampon și zona de tranziție.

5.1.2.5 Descrierea aspectelor socio-economice și culturale

Aspectele socio-economice și culturale prezintă o importanță deosebită pentru managementul Rezervației Biosferei. Datele prezentate anterior, suficiente din punct de vedere al gospodăririi Parcului Național nu sunt suficiente pentru Rezervația Biosferei.

Necesar de informații: situația economică și socială a fiecărei localități de pe raza Rezervației, tradiții, planuri de dezvoltare.

5.2 EVALUAREA SITUAȚIEI ACTUALE A REZERVAȚIEI BIOSFEREI

Suprafața de 44 000 ha pe care a fost declarată rezervația biosferei nu îndeplinește toate cele trei funcții de bază cerute prin Programul MAB UNESCO, nu satisface funcția de dezvoltare durabilă în mod corespunzător, deoarece nu include zone care să permită într-adevăr promovarea unei dezvoltări economice și sociale durabile. De aceea este necesară extinderea suprafeței, astfel încât Rezervația Biosferei să îndeplinească și funcția de promovare a dezvoltării durabile.

Declinul economiei după 1990 a determinat apariția unor probleme sociale deosebite și în zona Rezervației Biosferei, în special în partea de sud, în zona minieră din Rodna – Blazna - Făget. Redresarea economică și socială nu va fi posibilă decât prin elaborarea și implementarea unei strategii de dezvoltare durabilă, principiu de bază al Rezervației Biosferei.

Dezvoltarea durabilă a zonei pe viitor va trebui să se bazeze pe resursele naturale existente, încă nealterate în mod semnificativ. Resursele naturale

existente oferă bazele necesare unei dezvoltări durabile. De exemplu, valorificarea produselor pădurii în condiții mult îmbunătățite prin certificarea produselor forestiere, poate duce la dezvoltarea sectorului forestier cu avantajele corespunzătoare pentru zonă. Gospodărirea corespunzătoare a capitalului natural nu numai pe raza Parcului Național dar și în afara limitelor Parcului, va garanta menținerea zonei ca resursă majoră de apă pentru întregul județ, atât pentru Maramureș și Bistrița Năsăud cât și pentru Suceava.

Informațiile existente în momentul de față pentru suprafața pe care se poate propune extinderea Rezervației Biosferei nu sunt suficiente pentru o prezentare bine documentată a zonei. Pentru elaborarea unui plan de management corespunzător este necesar să se adune și să se sistematizeze informațiile și datele inclusiv pentru zonele din afara Parcului Național Munții Rodnei. Se impune inițierea unor studii de evaluare socială și economică a zonei, de inventariere și evaluare a capitalului biologic, social, cultural și economic.

De asemenea, este necesar să se inițieze o analiză a situației actuale, în special a atitudinii localnicilor și a factorilor de decizie cu privire la statutul de rezervație a biosferei și cu privire la posibilitatea includerii obiectivelor specifice ale rezervației în planurile de dezvoltare locală și regională.

Factorii interesați trebuie să înțeleagă importanța și avantajele gospodăririi integrate a Rezervației Biosferei, astfel încât să se promoveze dezvoltarea durabilă a zonei cu beneficii vizibile pentru comunitățile implicate. Aceste analize presupun un proces participativ intens și deosebit de laborios, de durată relativ lungă, pentru realizarea căruia este necesară alocarea de resurse umane și financiare.

APNMR, în activitatea sa orientată în principal spre conservarea biodiversității în Parcul Național Munții Rodnei, acordă o importanță deosebită zonei din afara Parcului din următoarele motive:

- a) pentru realizarea obiectivelor Parcului este nevoie de sprijinul comunităților locale;
- b) Parcul Național Munții Rodnei, bine gospodărit, poate aduce beneficii comunităților locale;
- c) promovarea unei dezvoltări durabile în vecinătatea Parcului implică și o promovare a conceptului și principiilor de conservare a biodiversității în general și de utilizare durabilă a resurselor naturale, contribuindu-se astfel și la conservarea Parcului Național Munții Rodnei – Rezervație a Biosferei.

De aceea APNMR inițiază acțiuni legate indirect de obiectivele de management ale Parcului Național, dar care se încadrează în totalitate în obiectivele Rezervației Biosferei, constituindu-se astfel în primele măsuri de gospodărire a Rezervației Biosferei.

Realizarea unei Rezervații a Biosferei gospodărită în mod corespunzător, deși va fi un proces laborios, consumator de timp și de resurse umane și financiare considerabile, va fi în beneficiul comunităților locale cu asigurarea unui mediu natural bogat și gospodărit pe principiul utilizării durabile. De asemenea, statutul de Rezervație a Biosferei poate contribui în mod semnificativ la recunoașterea valorilor zonei și chiar la facilitarea accesului la surse de finanțare pentru programe de dezvoltare durabilă.

5.3 SCOP ȘI OBIECTIVE DE MANAGEMENT

MAB UNESCO a stabilit ca obiective principale pentru rezervațiile biosferei următoarele:

- a) conservarea diversității biologice;
- b) menținerea ecosistemelor în stare bună;
- c) studierea sistemelor naturale și a modului în care se schimbă;
- d) studierea modalităților tradiționale de utilizare a terenurilor;

- e) realizarea de schimburi de experiență privind gospodărirea durabilă a resurselor naturale;
- f) cooperarea în vederea soluționării problemelor legate de resursele naturale

Obiectivul de management pentru următorii ani, respectiv pentru perioada la care se referă prezentul plan de management, poate fi definit astfel:

- a) promovarea conceptului de rezervație a biosferei;
- b) reflectarea principiilor rezervației biosferei în activitățile de management ale Parcului Național Munții Rodnei;
- c) începerea activităților specifice Rezervației Biosferei prin planificarea și realizarea de activități în afara Parcului Național, care să ducă treptat la realizarea obiectivelor principale ale Rezervației Biosferei.

5.4 EVALUAREA NECESARULUI DE RESURSE ȘI PROPUNERI CU PRIVIRE LA MODUL DE ABORDARE A PROBLEMELOR LEGATE DE RB

Rezervațiile Biosferei reprezintă o provocare deosebită dacă se are în vedere faptul că este nevoie să se pună la punct un mecanism potrivit pentru planificarea și coordonarea tuturor activităților din zona respectivă. Managementul unei zone cu o astfel de desemnare presupune realizarea unui pact de colaborare între comunitățile locale și societate.

O asemenea abordare presupune existența în primul rând a resurselor umane necesare și a celor financiare, perseverență și metode inovative. Dar, în același timp, va permite comunităților locale să fie mai bine organizate și să se adapteze mai bine la presiunile externe, politice, economice și sociale, astfel încât acestea să nu afecteze valorile ecologice și culturale ale zonei.

Pentru ca Rezervația Biosferei să aibă un management corespunzător, sunt necesare următoarele:

- a) întărirea structurilor administrative, să se constituie structurile administrative corespunzătoare, care să permită participarea la procesul de planificare și de decizie a tuturor factorilor interesați reprezentativi;
- b) să se inițieze și să se efectueze studiile necesare pentru completarea datelor și informațiilor legate de zonă;
- c) să se inițieze dezbateri publice în vederea identificării priorităților de dezvoltare a comunităților locale și în vederea integrării acestor priorități într-o strategie de dezvoltare a zonei, bazată pe principiile Rezervației Biosferei;
- d) să se elaboreze un plan de management complex, pe domenii principale de acțiune, acceptat de toți factorii interesați;
- e) să se inițieze un proces de conștientizare și informare a localnicilor cu privire la Rezervația Biosferei și la posibilele beneficii economice, sociale și de altă natură;
- f) să se identifice necesarul de personal administrativ propriu și posibilitatea de a se înființa o administrație proprie care să aibă capacitatea de a coordona activitatea deosebit de complexă a Rezervației Biosferei;
- g) să se identifice surse de finanțare și să se obțină finanțări pentru activitățile specifice Rezervației Biosferei.

5.5 PLAN DE ACȚIUNE PENTRU REZERVAȚIA BIOSFEREI

În perioada următoare se vor face demersuri în următoarele sensuri:

- a) Promovarea conceptului de rezervație a biosferei.
- b) Reflectarea principiilor rezervației biosferei în activitățile de management ale Parcului Național Munții Rodnei.
- c) Demararea activităților specifice Rezervației Biosferei prin planificarea și realizarea de activități în afara Parcului Național, care să ducă treptat la realizarea obiectivelor principale ale Rezervației Biosferei.

- d) Fundamentarea mecanismelor participative în vederea conștientizării asupra conceptului de Rezervație a Biosferei și a implicării factorilor locali interesați în procesul de dezvoltare a Rezervației Biosferei. Localnici informați, activi în elaborarea de proiecte de dezvoltare a comunităților conform obiectivelor Rezervației Biosferei.
- e) Promovarea Rezervației Biosferei prin intermediul centrelor de vizitare, a punctelor de informare, a materialelor promoționale și a evenimentelor organizate pentru zona centrală.
- f) Sprijinirea comunităților locale în elaborarea de propuneri și proiecte care se încadrează în obiectivele Rezervației Biosferei.
- g) Colaborarea cu alte Rezervații ale Biosferei din România și Europa în vederea elaborării unei strategii comune pentru promovarea Rezervației Biosferei și conștientizarea importanței lor, în special în cazul factorilor de decizie.
- h) Elaborarea și expedierea rapoartelor către Comitetul Național MAB UNESCO privind activitățile care sunt realizate/coordonate de APNMR în Rezervația Biosferei. Rapoartele trimise, comentariile Comitetului, sunt luate în considerare la elaborarea planurilor de lucru.
- i) Identificarea resurselor financiare necesare pentru elaborarea unor studii cu privire la resursele de personal și pentru dezvoltarea corespunzătoare a Rezervației Biosferei.

CAPITOLUL 6. PROGRAMUL DE MONITORIZARE PENTRU IMPLEMENTAREA PLANULUI DE MANAGEMENT

Programul de monitorizare a fost elaborat cu scopul de a se urmări modul în care se respectă prevederile Planului de management al Parcului National Muntii Rodnei (Rezervatie a Biosferei) și modul de desfășurare a activităților cuprinse în acesta.

Programul de monitorizare conține planul de colectare a evidențelor privind implementarea acțiunilor prevăzute în Planul de management, se realizează pentru speciile și habitatele existente în baza de date a parcului și se actualizează permanent baza de date biologice a PNMR.

Planul de colectare a evidențelor este sintetizat în tabelul nr. 38, și are ca domeniu monitorizarea implementării Planului de Management, obiectivul fiind reprezentat de asigurarea monitorizării sistematice a rezultatelor și a eficienței Planului de Management, a înregistrării și evaluării rezultatelor, precum și adaptarea corespunzătoare a planului.

În acest plan sunt evidențiate modalitățile și/sau mijloacele prin care se realizează monitorizarea Planului de Management pentru fiecare acțiune care este cuprinsă în domeniile din Planul de acțiuni, în funcție de frecvența și modul de evidență a acestora.

Pe parcursul implementării Planului de Management, Administrația Parcului National Munții Rodnei (Rezervație a Biosferei) va elabora un sistem electronic de monitorizare a progreselor realizate și de evidența rapoartelor, contractelor, acordurilor și proceselor verbale elaborate pe parcursul desfășurării activităților. Acesta va sta la baza analizei eficienței echipei Administrației Parcului Național Munții Rodnei (Rezervație a Biosferei) privind capacitatea de implementare a Planului de Management și elaborarea următorului plan.

Tabel nr. 43. Programul de monitorizare privind implementarea Planului de Management

Obiectiv	Monitorizarea implementării Planului de Management	
	Acțiunea din planurile operaționale	Evidența monitorizării
1. Monitorizarea stării de conservare a habitatelor naturale și a populațiilor de plante și animale din parc	1.1.1 – 1.1.22	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rapoarte de teren ➤ Hărți de distribuție a speciilor și habitatelor de interes comunitar ➤ Piețe de monitoring delimitate/marcate în teren și pe hartă, ➤ Rapoarte intermediare ➤ Schimbarea statutului de protecție al unor zone din parc ➤ Registre cu observații la punctele de vizitare și puncte de informare, carnete de teren de la personalul de teren și voluntari ➤ Baza de date a biodiversității actualizată

Obiectiv	Monitorizarea implementării Planului de Management	
	Acțiunea din planurile operaționale	Evidența monitorizării
		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Amenajamente silvice și silvo-pastorale revizuite ➤ Lista Rosie a Parcului reactualizată ➤ Rapoarte anuale
2. Monitorizarea conservării caracteristicilor geologico-geomorfologice, a specificității, dinamicii și frumuseții peisajului	1.2.1 – 1.2.8	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rapoarte verificări teren ➤ Rapoarte lucrări realizate ➤ Baza de date actualizată ➤ Hărți de distribuție ➤ Trasee reomologate ➤ Măsuri pentru înlăturarea deficiențelor

Obiectiv	Monitorizarea implementării Planului de Management	
	Acțiunea din planurile operaționale	Evidența monitorizării
		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rapoarte ➤ Reglementare deficiente ➤ Registre cu observații la centrele de vizitare, punctele de intrare ➤ Carnete/agende de teren de la personalul de teren
3. Monitorizarea managementului durabil al resurselor naturale	2.1.1 – 2.1.8	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rapoarte de patrulare ➤ Chestionare ➤ Amenajamente revizuite ➤ Zone de liniste delimitate ➤ Baza de date
4. Monitorizarea promovării conștientizării și educației	3.1.1 – 3.1.12	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Cluburi de voluntari (Eco cluburi) ➤ Strategia de conștientizare

Obiectiv	Monitorizarea implementării Planului de Management	
	Acțiunea din planurile operaționale	Evidența monitorizării
		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Trasee educative ➤ Materiale informative ➤ Monografia parcului ➤ Articole, emisiuni, conferințe de presă ➤ Aplicare chestionare ➤ Ghid de specii de floră și faună din parc
5. Monitorizarea promovării tradițiilor, datinilor și obiceiurilor locale	4.1.1 – 4.1.5	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Baza de date etno-socio-culturală ➤ Participări la evenimente locale ➤ Materiale informative ➤ Ghid etnobotanic ➤ Propuneri de proiecte
6. Monitorizarea managementului turismului	5.1.1 – 5.1.11	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Strategia de turism ➤ Contracte și programe ecoturistice

Obiectiv	Monitorizarea implementării Planului de Management	
	Acțiunea din planurile operaționale	Evidența monitorizării
		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Trasee turistice de bună calitate ➤ Brosuri, hărți, pliante ➤ Programe turistice ➤ Ghizi montani autorizati ➤ Chestionare aplicate turistilor
7. Monitorizarea activităților de reconstrucție ecologică	6.1.1 – 6.1.4	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zone ce necesită restaurare ecologică identificate ➤ Strategie de refacere a zonelor degradate ➤ Restaurarea ecologică a Tăului Stiol
8. Monitorizarea managementului administrativ	7.1.1 – 7.1.9	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Factori interesati informati ➤ Sistem de gestiune a datelor ➤ Dotare corespunzătoare ➤ Planuri de lucru anuale ➤ Plan de management adaptat si actualizat

Obiectiv	Monitorizarea implementării Planului de Management	
	Acțiunea din planurile operaționale	Evidența monitorizării
		permanent ➤ Personal instruit ➤ Regulament revizuit
9. Monitorizarea managementului Rezervatiei Biosferei	8.1.1 – 8.1.7	➤ Zonare internă revizuită ➤ Schimburi de experiență ➤ RB extinsă ➤ Aplicarea de chestionare in rândul comunităților locale ➤ Materiale informative privind RB Muntii Rodnei ➤ Completarea formularului de revizuire a RB Muntii Rodnei

CAPITOLUL 7. BUGETUL ȘI RESURSELE IMPLEMENTĂRII PLANULUI DE MANAGEMENT

Conform contractului de administrare, în ultimii 7 ani s-au realizat următoarele cheltuieli pentru desfășurarea în bune condiții a activității de administrare a Parcului Național Munții Rodnei:

Tabel nr. 44. Cheltuielile APNMR (RON) în perioada 2006-2012

AN	RNP	ALTE SURSE	TOTAL (RON)
2006	330,983	96,904	427,887
2007	509,533	83,369	592,902
2008	485,368	86,954	572,322
2009	597,485	27,552	625,037
2010	525,000	347,000	872,000
2011	658,300	544,000	1,202,300
2012	720,263	541,126	1,261,389

Tabel nr. 45. Bugetul implementării Planului de Management previzionat pentru fiecare an de implementare și bugetul de investiții previzionat pentru 5 ani de implementare.

BUGET IMPLEMENTARE PLAN DE MANAGEMENT

Administrația Parcului Național Munții Rodnei				Sume în lei	
Programe și sub-programe	NECESAR DE FINANȚARE				
	Scenariu critic*		Scenariu optim**		
	Ore lucru	Fonduri	Ore lucru	Fonduri	
P1 Managementul biodiversității					
1.1. Inventariere și cartare	5980	262.703	10304	438.903	
1.2. Monitorizarea stării de conservare	2969	63.608	5290	106.757	
1.3. Pază, implementare reglementări și măsuri specifice de protecție	17353	344.710	26146	502.442	
1.4. Managementul datelor	626	46.017	1288	67.613	
1.5. (Re)introducere specii (extincte)	76	5.614	110	7.167	
1.6. Reconstrucție ecologică	427	11.336	534	13.840	
Subtotal P1 costuri operaționale anuale	27430	733.987	43672	1.136.721	

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

Investiții P1 - 5 ani (durata planului de management)		1.297.445		1.297.445
P2 Turism				
2.1. Infrastructura de vizitare	2944	88.115	3680	107.894
2.2. Servicii, facilități de vizitare și promovarea turismului	2828	72.762	3895	99.342
2.3. Managementul vizitatorilor	2457	48.322	4784	89.562
Subtotal P2 costuri operaționale anuale	8229	209.199	12359	296.798
Investiții P2 - 5 ani (durata planului de management)		6.586.333		6.586.333
P3 Conștientizare, conservare tradiții și comunități locale				
3.1. Tradiții și comunități	1012	21.196	1472	32.058
3.2. Conștientizare și comunicare	2520	50.324	4163	80.630
3.3. Educație ecologică	184	15.445	184	20.945
P3 Subtotal costuri operaționale anuale	3716	86.965	5819	133.632
Investiții P3 - 5 ani		1.534.900		1.534.900

PLAN DE MANAGEMENT – 2013 –

P4 Management și Administrare				
4.1. Echipament și infrastructura de funcționare	1181	87.901	1181	106.901
4.2. Personal conducere, coordonare, administrare	1585	32.359	1574	37.196
4.3. Documente strategice și de planificare	3303	72.866	3960	89.868
4.4. Instruire personal	534	14.140	534	16.540
P4 Subtotal costuri operaționale anuale	6603	207.265	7249	250.504
Investiții P4 - 5 ani		321.850		321.850
Total costuri operaționale anuale	45978	1.237.416	69100	1.817.655
Investitii totale (5 ani)		9.740.528		9.740.528
TOTAL FINANȚARE PLAN DE MANAGEMENT (5ANI)		15.927.608		18.828.804
Costuri operaționale anuale pentru sit N2000 în afara parcului:	Scenariu critic	Scenariu optim		
Suprafața parc (ha)	47177	1.237.416		
Nr. ha sit în afara parcului (ha)	7621,78	1.817.655		

Total costuri (lei)	199.772	2.669.975
----------------------------	----------------	------------------

*Scenariu critic = Nivelul de finanțare pentru misiunea critică este acela care permite atingerea cerințelor de bază pentru funcționarea ariei protejate. Funcțiile misiunii critice sunt acele activități care sunt obligatorii conform legii; obligatorii pentru îndeplinirea unui anumit mandat; obligatorii pentru a asigura o experiență plăcută și în siguranța a vizitatorilor în aria protejată; obligatorii pentru a asigura protecția resurselor naturale și culturale la un nivel de bază.

**Scenariu optim = Nivelul de finanțare pentru misiunea optimă este acela care permite atingerea în întregime a scopurilor și obiectivelor fiecărui program. Trebuie să fie scopuri și obiective realiste care să se poată atinge în condițiile în care fondurile ar fi disponibile. Ele trebuie să reflecte starea ideală care depășește cerințele minime impuse legal, se ridică la nivelul așteptărilor finanțatorilor, îmbunătățesc starea resurselor naturale și culturale în AP și ating pe deplin obiectivele arie protejate.

Investițiile se vor realiza în totalitate în cadrul proiectelor în curs de implementare sau în care suntem parteneri:

- a) proiect în curs de implementare „Măsuri de management conservativ al biodiversității Parcului Național Munții Rodnei”, cod SMIS-CSNR 1300, Programul Operațional Sectorial de Mediu, Axa 4, Sesiunea I – investiții în valoare de 397.300 lei (Campanii pentru evaluarea stării de conservare a speciilor de interes comunitar în teren, audit)
- b) proiect în parteneriat (implementat de Consiliul Județean Maramureș, partener APNMR) "Măsuri de management privind creșterea gradului de informare și conștientizare din Parcul Național Munții Rodnei", cod SMIS-CSNR 16819,

Programul Operațional Sectorial de Mediu, Axa 4, Sesiunea III – investiții în valoare de 3.888.533 lei (Construirea Centrului de Vizitare Prislop)

- c) proiect în parteneriat (implementat de Comuna Rodna, partener APNMR) "Managementul participativ și integrat al Rezervației Biosferei Munții Rodnei (Parc Național, sit Natura 2000)", cod SMIS-CSNR 36122, Programul Operațional Sectorial de Mediu, Axa 4, Sesiunea IV – investiții în valoare de 5.454.695 lei (Construcția și dotarea Centrului de Vizitare al Rezervației Biosferei și sitului Natura 2000 (SCI, SPA) Munții Rodnei din localitatea Rodna)

CAPITOLUL 8. ACȚIUNI PROPUSE PRIVIND MANAGEMENTUL PARCULUI NAȚIONAL MUNȚII RODNEI

Tabel nr. 46. Obiective și acțiuni

TEMA:		I. Managementul biodiversității												
OBIECTIV		1. Inventariere și cartare												
ACȚIUNI	LIMITE/ TINTĂ	PRIORITATEA	Jumătate de an; Activ. cu prioritatea PRIORITATEA 1 Se atribuie acțiunilor care TREBUIE să se desfășoare în perioada de implementare a planului de management; nu există nici o scuză pentru eșec PRIORITATEA 2 Acțiuni ce AR TREBUI finalizate. Există flexibilitate, dar trebuie să existe o motivație serioasă dacă nu vor fi realizate PRIORITATEA 3 Acțiunile ce se vor realiza dacă mai există timp și/ sau resurse după finalizarea acțiunilor 1 și 2										Parteneri pentru implementare	Note
			An											
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
1. Inventarierea, cartarea și elaborarea hărților de distribuție (GIS) pentru habitatele și speciile reprezentative (de interes european, național și local), precum și a celor nestudiate; identificarea ecosistemelor cu valoare științifică ridicată, Identificarea habitatelor acvatice cheie (lacuri glaciare, turbării)	Hărți de distribuție și pentru specii și habitate; bază de date electronice	1											Universități, Institute de Cercetare, ONG-uri, Voluntari	

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

2. Cercetare științifică în folosul managementului biodiversității	Plan de monitorizare	1		Specialiști, ONG-uri, cluburi Eco	
3. Stabilirea, delimitarea în teren și cartarea suprafețelor restricționate de la pășunat (GIS)	Lista/Carta Roșie actualizată	1		Institute de specialitate, ONG-uri, voluntari	
4. Inventarierea faunei cavernicole	Nr. specii inventariate	1		Institute de cercetare, ONG-uri, speologi, voluntari	
5. Analizarea în teren a pădurilor virgine neincluse în zona de conservare specială, precum și a celor două rezervații (Izvoarele Mihăiesei și Valea Cormaia) în vederea includerii în zona de conservare specială, Identificarea zonelor cu risc ridicat de producere a avalanșelor	Hărți de distribuție a habitatelor	1		Institute de cercetare, ONG-uri, voluntari, universități, Ocoale Silvice	
6. Delimitarea și marcarea în teren a zonelor de interes științific (rezervații științifice, Tăul Muced etc.)	Suprafață (ha) delimitată în teren	1		ONG-uri, cluburi ECO, voluntari	
7. Inventarierea și cunoașterea calității resurselor hidrominerale de pe raza parcului și din zona limitrofă	Amenajamente revizuite și avizate de APNMR	1		Primării, institute de cercetare, voluntari, ONG-uri	

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

8. Revizuirea zonării interne a PNMR	Suprafață a (ha) Limite revizuite	1		Primării, institute de cercetare, voluntari, ONG-uri, Ocoale silvice											
TEMA:		I. Managementul biodiversității													
OBIECTIV		2. Monitorizarea stării de conservare													
ACȚIUNI	LIMITE/ TINTĂ	PRIORITATEA	Jumătate de an; Activ. Cu prioritatea PRIORITATEA 1 Se atribuie acțiunilor care TREBUIE să se desfășoare în perioada de implementare a planului de management; nu există nici o scuză pentru eșec PRIORITATEA 2 Acțiuni ce AR TREBUI finalizate. Există flexibilitate, dar trebuie să existe o motivație serioasă dacă nu vor fi realizate PRIORITATEA 3 Acțiunile ce se vor realiza dacă mai există timp și/ sau resurse după finalizarea acțiunilor 1 și 2	Parteneri pentru implementare	Note										
			An												
			<table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td><td>7</td><td>8</td><td>9</td><td>10</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10						
1. Elaborarea și implementarea unui plan de monitorizare a biodiversității	Baza de date, hărți de distribuție în GIS, protocoale de monitorizare	1		Institute de specialitate, ONG-uri, universități, voluntari											
2. Centralizarea datelor privind monitoringul forestier de pe raza PNMR	Baza de date, hărți de distribuție, parcele de monitorizare	2		Institutul de cercetare, universități, ONG-uri, voluntari											

3. Evaluarea și monitorizarea efectivelor de capră neagră și a altor specii de interes cinegetic	Baza de date, hărți GIS cu distribuția acestora	2										ONG-uri, Institute de cercetare, asociații de vânătoare, voluntari, universități	
4. Monitorizarea habitatelor acvatiche cheie (lacuri glaciare, turbării)	Protocoale de monitorizare, bază de date	3										Institute de cercetare, ONG-uri, voluntari, universități	
5. Implicarea activă a cluburilor ECO de elevi în monitorizarea biodiversității din parc	Baza de date, protocoale de monitorizare aplicate, hărți de distribuție	2										Institute de cercetare, ONG-uri, voluntari, universități, școli	
6. Monitorizarea zonelor cu risc ridicat de producere a avalanșelor	Hărți de risc	1										Institute de cercetare, ONG-uri, voluntari, universități, școli	

TEMA:		I. Managementul biodiversității														
OBIECTIV		3. Paza, implementare reglementari si masuri specifice de protectie														
ACȚIUNI	LIMITE/ TINTĂ	PRIORITATEA	Jumătate de an; Activ. Cu prioritatea PRIORITATEA 1 Se atribuie acțiunilor care TREBUIE să se desfășoare în perioada de implementare a planului de management; nu există nici o scuză pentru eșec PRIORITATEA 2 Acțiuni ce AR TREBUI finalizate. Există flexibilitate, dar trebuie să existe o motivație serioasă dacă nu vor fi realizate PRIORITATEA 3 Acțiunile ce se vor realiza dacă mai există timp și/ sau resurse după finalizarea acțiunilor 1 și 2										Parteneri pentru implementare	Note		
			An													
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10				
2. Inițierea unor acțiuni de ecologizare a cursurilor de apă și versanților văilor; supravegherea acțiunilor de evacuare a deșeurilor și de instalare a punctelor de colectare a deșeurilor menajere în locurile de popas	Nr. de zone ecologizate Suprafață (ha) ecologizată Cantitate de deșeuri colectate (tone)	2	—	—	—	—	→								ONG-uri, voluntari, școli, Jandarmeria Montană	

<p>3. Identificarea și promovarea măsurilor necesare pentru a ocroti speciile din Cartea Roșie</p>	<p>Nr. de protocoale de monitorizare Nr. de specii incluse în LR/CR Nr. de măsuri de conservare aplicate</p>	<p>1</p>		<p>Institute de cercetare, ONG-uri, universități, voluntari, școli</p>	
<p>4. Stabilirea planurilor de acțiune și priorităților de conservare pe baza rezultatelor monitorizării</p>	<p>Nr. documentații științifice realizate Nr. măsurilor de conservare propuse și aplicate Delimitarea acestora în teren (ha)</p>	<p>1</p>		<p>Institute de cercetare, ONG-uri, universități, voluntari, școli, Salvamont</p>	
<p>5. Propuneri pentru clasificarea peșterilor din PNMR din punct de vedere al importanței speo- și biospeologice</p>	<p>Bază de date Catalogul peșterilor cu clasificarea acestora Hărți de distribuție spațială</p>	<p>2</p>		<p>Cluburi Eco, Institute de cercetare, voluntari, universități, ONG-uri</p>	

<p>6. Sprijinirea elaborării unor studii privind starea pășunilor, capacitatea de suport a acestora, a stării de degradare și a valorii lor din punct de vedere al biodiversității; stabilirea măsurilor de management pentru pășuni, în concordanță cu obiectivele APNMR</p>	<p>Suprafața (ha) evaluată sub aspectul capacității de suport pentru pășunat</p>	<p>1</p>		<p>Institute de cercetare, ONG-uri, universități</p>	
<p>7. Propuneri pentru stabilirea unor zone de liniște pentru speciile de interes cinegetic de pe fondurile cinegetice din vecinătatea parcului, astfel încât să nu fie afectate populațiile din parc</p>	<p>Nr. de zone de liniște propuse și suprafața acestora (ha)</p>	<p>1</p>		<p>Institute de Cercetare, ONG-uri, universități, școli</p>	
<p>8. Restricționarea accesului în anumite peșteri în vederea protejării acestora</p>	<p>Nr. de porți metalice instalate Nr. de peșteri obstrucționate pentru turiști</p>	<p>2</p>		<p>Institute de cercetare, ONG-uri, universități, școli, voluntari</p>	
<p>9. Stabilirea unor măsuri de conservare a habitatelor și speciilor de interes comunitar</p>	<p>Set de măsuri de conservare Nr. protocoale de monitorizare Nr. specii cu măsuri de management</p>	<p>1</p>		<p>Institute de cercetare, ONG-uri, universități, voluntari</p>	

10. Verificarea proiectelor de amplasare și realizare a construcțiilor noi și de refacere a celor existente de pe raza PNMR	Nr. de amplasamente verificate	1		Institute de cercetare, ONG-uri, universități
	Nr. de proiecte evaluate			

TEMA:		I. Managementul biodiversității																	
OBIECTIV		4. Managementul datelor																	
ACȚIUNI	LIMITE/ TINTĂ	PRIORITATEA	Jumătate de an; Activ. Cu prioritatea PRIORITATEA 1 Se atribuie acțiunilor care TREBUIE să se desfășoare în perioada de implementare a planului de management; nu există nici o scuză pentru eșec PRIORITATEA 2 Acțiuni ce AR TREBUI finalizate. Există flexibilitate, dar trebuie să existe o motivație serioasă dacă nu vor fi realizate PRIORITATEA 3 Acțiunile ce se vor realiza dacă mai există timp și/ sau resurse după finalizarea acțiunilor 1 și 2										Parteneri pentru implementare	Note					
			An <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td><td>7</td><td>8</td><td>9</td><td>10</td> </tr> </table>												1	2	3	4	5
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10										

1. Realizarea și implementarea unui sistem de gestiune a datelor	Baza de date Nr. de hărți realizate Nr. de imagini stocate Nr. de giga stocați cu baza de date	1														Institute de cercetare, ONG-uri, universități, școli, voluntari
			→													

TEMA:		I. Managementul biodiversității												
OBIECTIV		5. (Re)introducere specii (extincte)												
ACȚIUNI	LIMITE/ TINTĂ	PRIORITATEA	<p>Jumătate de an; Activ. cu prioritatea PRIORITATEA 1</p> <p>Se atribuie acțiunilor care TREBUIE să se desfășoare în perioada de implementare a planului de management; nu există nici o scuză pentru eșec</p> <p>PRIORITATEA 2</p> <p>Acțiuni ce AR TREBUI finalizate. Există flexibilitate, dar trebuie să existe o motivație serioasă dacă nu vor fi realizate</p> <p>PRIORITATEA 3</p> <p>Acțiunile ce se vor realiza dacă mai există timp și/ sau resurse după finalizarea acțiunilor 1 și 2</p>										Parteneri pentru implementare	Note
			An											
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		

1. Identificarea și aplicarea unor măsuri de conservare a resurselor genetice a elementelor de floră și faună	Nr. de specii care necesită reintroducere Nr. de măsuri propuse Nr. de analize genetice realizate	2	<table border="1"> <tr> <td>—</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>→</td> </tr> </table>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	→	Institute de cercetare, ONG-uri, universități, școli, voluntari	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	→						
2. Introducerea unor specii extinse	Nr. de specii de floră și faună reintroduse	1	<table border="1"> <tr> <td colspan="10">—</td> <td>→</td> </tr> </table>	—										→	Institute de cercetare, ONG-uri, universități, școli, voluntari	
—										→						

TEMA:		I. Managementul biodiversității			
OBIECTIV		6. Reconstrucție ecologică			
ACȚIUNI	LIMITE/ TINTĂ	PRIORITATEA	Jumătate de an; Activ. cu prioritatea PRIORITATEA 1 Se atribuie acțiunilor care TREBUIE să se desfășoare în perioada de implementare a planului de management; nu există nici o scuză pentru eșec PRIORITATEA 2 Acțiuni ce AR TREBUI finalizate. Există flexibilitate, dar trebuie să existe o motivație serioasă dacă nu vor fi realizate PRIORITATEA 3 Acțiunile ce se vor realiza dacă mai există timp și/ sau resurse după finalizarea acțiunilor 1 și 2	Parteneri pentru implementare	Note
			An		

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10				
1. Identificarea zonelor a căror reconstrucție ecologică se impune 2. Dezvoltarea unei strategii de refacere a zonelor degradate cu stabilirea priorităților. Reconstrucția ecologică a unor zone degradate 3 Identificarea surselor de finanțare necesare refacerii habitatelor degradate	Nr. de zone identificate pentru reconstrucție ecologică Suprafața (ha) care necesită reconstrucție ecologică Nr. de ecosisteme/habitate care necesită reconstrucție	1	→									Institute de cercetare, ONG-uri, universități, școli, voluntari			
	Strategie de reconstrucție ecologică a PNMR Nr. de habitate reconstruite ecologic	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	→	Institute de cercetare, ONG-uri, universități, școli, voluntari	
	Nr. de surse de finanțare accesate pentru reconstrucția unor habitate din PNMR	1	→									Institute de cercetare, ONG-uri, universități, școli, voluntari			

TEMA:	II. Turism
OBIECTIV	1. Infrastructura de vizitare

PLAN DE MANAGEMENT – 2013 –

ACȚIUNI	LIMITE/ ȚINTĂ	PRIORITATEA	Jumătate de an; Activ. cu prioritatea PRIORITATEA 1 Se atribuie acțiunilor care TREBUIE să se desfășoare în perioada de implementare a planului de management; nu există nici o scuză pentru eșec PRIORITATEA 2 Acțiuni ce AR TREBUI finalizate. Există flexibilitate, dar trebuie să existe o motivație serioasă dacă nu vor fi realizate PRIORITATEA 3 Acțiunile ce se vor realiza dacă mai există timp și/ sau resurse după finalizarea acțiunilor 1 și 2										Parteneri pentru implementare	Note
			An											
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
1. Selectarea și realizarea unor trasee educative în parc. Refacerea și întreținerea unor trasee turistice, Analiza traseelor turistice existente și elaborarea de propuneri de modificare a acestora, dacă e cazul	Nr. de trasee tematice realizate Nr. km marcați de trasee tematice Nr. de km întreținuți de trasee tematice Nr. de panouri informative amplasate Nr. de proiecte propuse și implementate cu trasee tematice	1											Institute de cercetare, ONG-uri, universități, școli, voluntari, Salvamont	

2. Elaborarea si derularea unor proiecte pentru realizarea unor centre de vizitare și puncte de informare	Nr. de proiecte depuse	2															Institute de cercetare, ONG-uri, universități, școli, voluntari, primării, consilii județene, Salvamont	
	Nr. de proiecte implementate																	
	Nr. de centre de vizitare construite																	
	Nr/ de puncte de informare construite																	

TEMA:		II. Turism													
OBIECTIV		2. Servicii, facilitati de vizitare si promovarea turismului													
ACȚIUNI	LIMITE/ ȚINTĂ	PRIORITATEA	Jumătate de an; Activ. cu prioritatea PRIORITATEA 1 Se atribuie acțiunilor care TREBUIE să se desfășoare în perioada de implementare a planului de management; nu există nici o scuză pentru eșec PRIORITATEA 2 Acțiuni ce AR TREBUI finalizate. Există flexibilitate, dar trebuie să existe o motivație serioasă dacă nu vor fi realizate PRIORITATEA 3 Acțiunile ce se vor realiza dacă mai există timp și/ sau resurse după finalizarea acțiunilor 1 și 2										Parteneri pentru implementare	Note	
			An												
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			

PLAN DE MANAGEMENT – 2013 –

<p>1. Elaborarea și implementarea strategiei de turism a PNMR</p>	<p>Strategie de turism Nr. de acțiuni propuse și realizate pentru promovarea turismului</p>	<p>1</p>	<p>→</p>	<p>Institute de cercetare, ONG-uri, universități, școli, voluntari, Consiliul Județean, primării</p>	
<p>2 Elaborarea unor materiale publicitare cu caracter turistic (pliante, broșuri, hărți)</p>	<p>Nr. pliante Nr. broșuri Nr. hărți de biodiversitate, turistice Nr. de cărți editate și tipărite Nr. de ghiduri de specii tipărite Nr. de postere realizate Nr. de filme realizate Nr. de atlase editate Nr. de albume foto realizate</p>	<p>1</p>	<p>→</p>	<p>Institute de cercetare, ONG-uri, universități, școli, voluntari, primării, consilii județene, salvamont, muzee</p>	
<p>3. Inițierea și derularea turismului ecvestru</p>	<p>Nr. de trasee ecvestre realizate Nr. de atelaje Nr. de cai utilizați Nr. de turiști care au vizitat traseele ecvestre</p>	<p>1</p>	<p>→</p>	<p>Direcția Silvică Bistrița, ONG-uri, Institute de Cercetare, organizații comunitare, comunități locale, voluntari, muzee</p>	

<p>4. Încurajarea turismului etnocultural</p>	<p>Nr. de materiale etnoculturale realizate Nr. de proiecte depuse pentru promovarea turismului etnocultural Bază de date cu meșteri, artizani locali Hărți ale distribuției meșterilor populari</p>	<p>1</p>	<p>→</p>	<p>Direcția Silvică Bistrița, Institute de cercetare, ONG-uri, universități, școli, voluntari, primării, consilii județene, salvamont, muzee</p>	
<p>5. Identificarea de noi puncte de atracție în zona de conservare durabilă</p>	<p>Nr. de zone identificate cu valoare ridicată de conservare Suprafața (ha) propusă pentru a fi inclusă în traseele turistice, zona de conservare durabilă</p>	<p>1</p>	<p>→</p>	<p>Institute de cercetare, ONG-uri, universități, școli, voluntari, primării, consilii județene, salvamont, muzee</p>	

<p>6. Încurajarea și susținerea participării localnicilor la cursuri de calificare pentru ghizi montani</p>	<p>Nr. de cursuri organizate pentru comunitatea locală Nr. de participanți la cursuri Nr. de diplome obținute de comunitatea locală Nr. de ghizi montani acreditați</p>	<p>1</p>											<p>Institute de cercetare, ONG-uri, universități, școli, voluntari, primării, consilii județene, salvamont, muzee</p>	
<p>7. Realizarea parteneriatelor cu Agențiile de Turism, pensiuni în vederea promovării ecoturismului, turismului rural, balneoturismului</p>	<p>Personal instruit</p>	<p>1</p>											<p>Agenții de turism, tur operatori, rețele turistice, pensiuni, hoteluri</p>	

TEMA:		II. Turism												
OBIECTIV		3. Managementul vizitatorilor												
ACȚIUNI	LIMITE/ ȚINTĂ	PRIORITATEA	Jumătate de an; Activ. cu prioritatea PRIORITATEA 1 Se atribuie acțiunilor care TREBUIE să se desfășoare în perioada de implementare a planului de management; nu există nici o scuză pentru eșec PRIORITATEA 2 Acțiuni ce AR TREBUI finalizate. Există flexibilitate, dar trebuie să existe o motivație serioasă dacă nu vor fi realizate PRIORITATEA 3 Acțiunile ce se vor realiza dacă mai există timp și/ sau resurse după finalizarea acțiunilor 1 și 2										Parteneri pentru implementare	Note
			An											
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
1. Monitorizarea turismului – culegerea de date privind numărul turiștilor, comportamentul, opiniile	Nr. de turiști estimați pe an Nr. de chestionare aplicate/an/trasee Nr. de analize turistice (grafice) realizate	1											Salvamont, Cluburi ECO, Institute de cercetare, ONG-uri, universități, școli, voluntari, primării, consilii județene, salvamont, muzee	

PLAN DE MANAGEMENT – 2013 –

<p>2. Asigurarea respectării regulilor de vizitare prin organizarea de acțiuni de informare/educare și patrulări</p>	<p>Nr. de patrulări realizate în PNMR/lună/nr. persoane Nr. de amenzi acordate Nr. de acțiuni de informare (prezentări, expoziții, filme, emisiuni radio și TV)</p>	<p>1</p>	<p>— — — — — — — — — —</p>	<p>Salvamont, Cluburi ECO, Institute de cercetare, ONG-uri, universități, școli, voluntari, primării, consilii județene, salvamont, muzee, mass-media</p>	
<p>3. Monitorizarea impactului activităților turistice prin patrulări în teren</p>	<p>Nr. de patrulări în teren/lună Nr. de rangeri care au patrat în teren/lună</p>	<p>2</p>	<p>— — — — — — — — — —</p>	<p>Jandarmeria Montană, ONG-uri, universități, școli, voluntari</p>	

TEMA:		III. Conștientizare, conservare tradiții și comunități locale												
OBIECTIV		1. Tradiții și comunități												
ACȚIUNI	LIMITE/ ȚINTĂ	PRIORITATEA	Jumătate de an; Activ. cu prioritatea PRIORITATEA 1 Se atribuie acțiunilor care TREBUIE să se desfășoare în perioada de implementare a planului de management; nu există nici o scuză pentru eșec PRIORITATEA 2					Acțiuni ce AR TREBUI finalizate. Există flexibilitate, dar trebuie să existe o motivație serioasă dacă nu vor fi realizate PRIORITATEA 3 Acțiunile ce se vor realiza dacă mai există timp și/ sau resurse după finalizarea acțiunilor 1 și 2					Parteneri pentru implementare	Note
			An											
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		

<p>1. Identificarea tradițiilor, datinilor și obiceiurilor locale. Promovarea valorilor tradiționale prin materiale informative, expoziții .</p>	<p>Lista de tradiții și obiceiuri locale identificate Nr. de materiale informative realizate Nr. de expoziții organizate Nr. de participări la evenimente culturale ale APNMR cu standuri și materiale informative, servicii</p>	2	-	-	-	→							<p>Salvamont, Cluburi ECO, Institute de cercetare, ONG-uri, universități, școli, voluntari, primării, consilii județene, salvamont, muzee, agenții de turism, tur operatori, muzee</p>	
<p>2. Colaborarea cu Autoritățile Naționale, Regionale și Locale în domeniul Planurilor de Amenajare a Teritoriului și Urbanism</p>	<p>Nr. de PUG-uri și PUZ-uri actualizate Strategie de arhitectură locală Modele de arhitectură locală propuse Materiale informative realizate</p>	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	→	<p>Primării, Consiliile Județene, muzee, institute de cercetare</p>	
<p>TEMA:</p>	<p>III. Conștientizare, conservare tradiții și comunități locale</p>													
<p>OBIECTIV</p>	<p>2. Conștientizare și comunicare</p>													

PLAN DE MANAGEMENT – 2013 –

ACȚIUNI	LIMITE/ ȚINTĂ	PRIORITATEA	Jumătate de an; Activ. cu prioritatea PRIORITATEA 1 Se atribuie acțiunilor care TREBUIE să se desfășoare în perioada de implementare a planului de management; nu există nici o scuză pentru eșec PRIORITATEA 2 Acțiuni ce AR TREBUI finalizate. Există flexibilitate, dar trebuie să existe o motivație serioasă dacă nu vor fi realizate PRIORITATEA 3 Acțiunile ce se vor realiza dacă mai există timp și/ sau resurse după finalizarea acțiunilor 1 și 2										Parteneri pentru implementare	Note	
			An												
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			

<p>1. Informare, popularizare, privind restricțiile de utilizare a resurselor naturale</p>	<p>Nr. de persoane informate Nr. de materiale informative editate și tipărite (cărți, broșuri, pliante, postere) Nr. de panouri informative instalate în teren Nr. de vizitatori pe web site Nr. utilizatori pe contul de facebook Nr. de prezentări în școli., comunități, universități</p>	<p>1</p>	<p>→</p>	<p>Salvamont, Cluburi ECO, Institute de cercetare, ONG-uri, universități, școli, voluntari, primării, consilii județene, salvamont, muzee, agenții de turism, tur operatori, muzee</p>	
<p>2. Constituirea unor grupuri de voluntari pentru conștientizare, inclusiv prin valorificarea experienței acumulate prin Cluburile ECO; implicarea lor în procesul de conștientizare publică</p>	<p>Nr. de cluburi și voluntari constituite Nr. de voluntari implicați anual Nr. de contracte de voluntariat științific cu studenți, masteranzi, doctoranzi Nr. de contracte încheiate cu școli, universități</p>	<p>2</p>	<p>→</p>	<p>Salvamont, Cluburi ECO, Institute de cercetare, ONG-uri, universități, școli, voluntari, primării, consilii județene, salvamont, muzee, agenții de turism, tur operatori, muzee</p>	

<p>3. Elaborarea și difuzarea de materiale cu caracter informativ educativ (ghiduri de specii, broșuri, atlase, hărți, albume foto). Elaborarea ghidurilor cu flora și fauna reprezentativă din parc. Elaborarea unui ghid etnobotanic</p>	<p>Nr. de ghiduri de specii, broșuri, atlase, hărți, albume foto, atlase, postere Ghid etnobotanic</p>	<p>1</p>	<p>→</p>	<p>Salvamont, Cluburi ECO, Institute de cercetare, ONG-uri, universități, școli, voluntari, primării, consilii județene, salvamont, muzee, agenții de turism, tur operatori, muzee</p>	
<p>4. Actualizarea permanentă a paginii Internet</p>	<p>Pagina web actualizată Nr. de vizitatori Pagină de facebook actualizată Nr. de postări pe lună pe web și facebook</p>	<p>1</p>	<p>→</p>	<p>Salvamont, Cluburi ECO, Institute de cercetare, ONG-uri, universități, școli, voluntari, primării, consilii județene, salvamont, muzee, agenții de turism, tur operatori, muzee</p>	
<p>5. Implicarea mass-media în acțiunea de promovare a activității Parcului, Implicarea mass-media în conștientizarea comunităților locale privind RB Munții Rodnei</p>	<p>Nr. de articole, reportaje, emisiuni TV, filme Nr. de lansări de carte Nr. de vizite în teren cu presa</p>	<p>1</p>	<p>→</p>	<p>Salvamont, Cluburi ECO, Institute de cercetare, ONG-uri, universități, școli, voluntari, primării, consilii județene, salvamont, muzee, agenții de turism, tur operatori, muzee, mass-media</p>	

<p>6. Stabilirea si organizarea anuală a zilei Parcului (Sărbătoarea Narciselor), Promovarea imaginii Parcului, prin intermediul sărbătorilor locale reprezentative (Sărbătorile Zăpezii de la Borșa, Ispasul la Năsăud, Sânzienele la Maieru, Hora la Prislop etc.)</p>	<p>Nr. de evenimente de informare organizate cu ocazia Zilei Parcului Nr. de participări ale APNMR la evenimente regionale</p>	<p>1</p>	<p>→</p>	<p>Salvamont, Cluburi ECO, Institute de cercetare, ONG-uri, universități, școli, voluntari, primării, consilii județene, salvamont, muzee, agenții de turism, tur operatori, muzee, mass-media</p>	
<p>7. Activități de informare/instruire a factorilor interesați cu privire la cadrul legislativ de mediu</p>	<p>Nr. de persoane informate și instruite Nr. de evenimente organizate</p>	<p>1</p>	<p>→</p>	<p>Salvamont, Cluburi ECO, Institute de cercetare, ONG-uri, universități, școli, voluntari, primării, consilii județene, salvamont, muzee, agenții de turism, tur operatori, muzee, mass-media</p>	

8. Integrarea activă în cadrul rețelei rezervațiilor biosferei existente	Nr de formulare de revizuire completate și transmise comitetului MAB UNESCO România și Paris Nr. de participări la traininguri axate pe managementul rezervațiilor biosferei	2											Comitetul MAB UNESCO Paris, comunități locale	
9. Inițierea unor proiecte în vederea păstrării moștenirii culturale	Nr. de proiecte depuse și accesate	2											Comitetul MAB UNESCO Paris, comunități locale	
10. Elaborarea de materiale publicitare pentru promovarea RB Munții Rodnei	Nr. de materiale publicitare concentrate pe Rezervația Biosferei	1											Comitetul MAB UNESCO Paris, comunități locale	
TEMA:	III. Conștientizare, conservare tradiții si comunități locale													
OBIECTIV	3. Educație ecologică													

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

ACȚIUNI	LIMITE/ ȚINTĂ	PRIORITATEA	Jumătate de an; Activ. cu prioritatea PRIORITATEA 1 Se atribuie acțiunilor care TREBUIE să se desfășoare în perioada de implementare a planului de management; nu există nici o scuză pentru eșec PRIORITATEA 2 Acțiuni ce AR TREBUI finalizate. Există flexibilitate, dar trebuie să existe o motivație serioasă dacă nu vor fi realizate PRIORITATEA 3 Acțiunile ce se vor realiza dacă mai există timp și/sau resurse după finalizarea acțiunilor 1 și 2										Parteneri pentru implementare	Note	
			An												
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
1. Elaborarea unui manual de educație ecologică adaptat specificului PNMR	Manual de educație ecologică Manual de interpretare a peisajului	1												Cluburi ECO, Institute de cercetare, ONG-uri, universități, școli, voluntari, primării, consilii județene, salvamont, muzee, agenții de turism, tur operatori, muzee, mass-media	
TEMA:	IV. Management si Administrare														
OBIECTIV	1. Echipament si infrastructura de funcționare														

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

ACȚIUNI	LIMITE/ ȚINTĂ	PRIORITATEA	Jumătate de an; Activ. cu prioritatea PRIORITATEA 1 Se atribuie acțiunilor care TREBUIE să se desfășoare în perioada de implementare a planului de management; nu există nici o scuză pentru eșec PRIORITATEA 2 Acțiuni ce AR TREBUI finalizate. Există flexibilitate, dar trebuie să existe o motivație serioasă dacă nu vor fi realizate PRIORITATEA 3 Acțiunile ce se vor realiza dacă mai există timp și/ sau resurse după finalizarea acțiunilor 1 și 2										Parteneri pentru implementare	Note
			An											
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
1. Completarea dotării cu echipamente și întreținerea acestora	Nr de echipamente de teren	1	→										ONG-uri, institute de cercetare, muzee	
2. Asigurarea echipamentului de teren și protecție pentru tot personalul	Nr de echipamente de teren	1	→										ONG-uri, institute de cercetare, muzee	

TEMA:	IV. Management si Administrare
OBIECTIV	2. Personal conducere, coordonare, administrare

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

ACȚIUNI	LIMITE/ ȚINTĂ	PRIORITATEA	Jumătate de an; Activ. cu prioritatea PRIORITATEA 1 Se atribuie acțiunilor care TREBUIE să se desfășoare în perioada de implementare a planului de management; nu există nici o scuză pentru eșec PRIORITATEA 2 Acțiuni ce AR TREBUI finalizate. Există flexibilitate, dar trebuie să existe o motivație serioasă dacă nu vor fi realizate PRIORITATEA 3 Acțiunile ce se vor realiza dacă mai există timp și/ sau resurse după finalizarea acțiunilor 1 și 2										Parteneri pentru implementare	Note	
			An												
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
1. Elaborarea bugetului de venituri și cheltuieli și identificarea de noi surse de finanțare prin accesare fonduri, sponsorizări și activități generatoare de venit.	Buget revizuit	1	→										APNMR		
2. Completarea structurii de administrare a PNMR prin angajarea personalului necesar îndeplinirii atribuțiilor	Structura completă cu 18 angajați	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	→	APNMR, RNP-Romsilva, MMSC	

3. Crearea unui post de personal specific pentru administrarea Rezervației Biosferei care să coordoneze activitățile caracteristice și procesul de raportare	1 post nou creat pentru administrarea RB	2		APNMR, MMP	
4. Organizare întruniri CCA, CS	Nr. de întruniri organizate	1		APNMR, CS, CCA	

TEMA:		IV. Management si Administrare												
OBIECTIV		3. Documente strategice si de planificare												
ACȚIUNI	LIMITE/ ȚINTĂ	PRIORITATEA	Jumătate de an; Activ. cu prioritatea PRIORITATEA 1 Se atribuie acțiunilor care TREBUIE să se desfășoare în perioada de implementare a planului de management; nu există nici o scuză pentru eșec PRIORITATEA 2 Acțiuni ce AR TREBUI finalizate. Există flexibilitate, dar trebuie să existe o motivație serioasă dacă nu vor fi realizate PRIORITATEA 3 Acțiunile ce se vor realiza dacă mai există timp și/ sau resurse după finalizarea acțiunilor 1 și 2										Parteneri pentru implementare	Note
			An											
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		

<p>1. Realizarea planului de management a sitului Natura 2000 pentru PNMR</p>	<p>Plan de Management integrat</p>	<p>1</p>		<p>Salvamont, Cluburi ECO, Institute de cercetare, ONG-uri, universități, școli, voluntari, primării, consilii județene, salvamont, muzee, agenții de turism, tur operatori, muzee, ocoale silvice, asociații de vânatoare</p>	
<p>2. Studiul dinamicii reliefului și distingerea arealelor cu degradări de teren</p>	<p>Studiu științific</p>	<p>2</p>		<p>Institute de Cercetare, experți, ONG-uri</p>	
<p>3. Elaborarea strategiei PNMR de conștientizare publică și educație ecologică precum și punerea ei în practică</p>	<p>Srategie de conștientizare Nr. de acțiuni propuse</p>	<p>1</p>		<p>Salvamont, Cluburi ECO, Institute de cercetare, ONG-uri, universități, școli, voluntari, primării, consilii județene, salvamont, muzee, agenții de turism, tur operatori, muzee, ocoale silvice, asociații de vânatoare</p>	

<p>4. Realizarea unei monografii a Parcului</p>	<p>1 monografie revizuită</p>	<p>1</p>		<p>APNMR, Voluntari, Cluburi ECO, Școli Cercetători, Specialiști</p>	
<p>5. Analiza anuală a implementării PM și îmbunătățirea acestuia, Elaborarea planurilor de lucru anuale pentru implementarea P.M, Punerea de acord a Regulamentului și Planului de Management cu evoluția cadrului legislativ</p>	<p>1 analiză anuală</p>	<p>1</p>		<p>Salvamont, Cluburi ECO, Institute de cercetare, ONG-uri, universități, școli, voluntari, primării, consilii județene, salvamont, muzee, agenții de turism, tur operatori, muzee, ocoale silvice, asociații de vânătoare</p>	
<p>6. Revizuirea limitelor a Rezervației Biosferei Munții Rodnei</p>	<p>Limite revizuite</p>	<p>1</p>		<p>Salvamont, Cluburi ECO, Institute de cercetare, ONG-uri, universități, școli, voluntari, primării, consilii județene, salvamont, muzee, agenții de turism, tur operatori, muzee, ocoale silvice, asociații de vânătoare</p>	

<p>7. Completarea formularului de extindere a RB, ce va cuprinde PNMR si Parcul Natural Munții Maramureșului și posibilitatea conectării cu ariile protejate din Ucraina</p>	<p>Formular completat și transmis către MAB UNESCO O Paris</p>	<p>1</p>		<p>Comitetul MAB UNESCO România</p>	
---	--	----------	--	-------------------------------------	--

TEMA:		IV. Management si Administrare												
OBIECTIV		4. Instruire personal												
ACȚIUNI	LIMITE/ ȚINTĂ	PRIORITATEA	<p>Jumătate de an; Activ. cu prioritatea PRIORITATEA 1 Se atribuie acțiunilor care TREBUIE să se desfășoare în perioada de implementare a planului de management; nu există nici o scuză pentru eșec PRIORITATEA 2 Acțiuni ce AR TREBUI finalizate. Există flexibilitate, dar trebuie să existe o motivație serioasă dacă nu vor fi realizate PRIORITATEA 3 Acțiunile ce se vor realiza dacă mai există timp și/ sau resurse după finalizarea acțiunilor 1 și 2</p>										Parteneri pentru implementare	Note
			An											
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

1. Cursuri de pregătire pentru personalul APNMR, Instruirea personalului și creșterea capacității APNMR referitor la modul de administrare a RB	Nr. cursuri de instruire Nr. participanți	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Comitetul MAB UNESCO România, institute de cercetare, ONG-uri	
2. Organizarea unor schimburi de experiență cu alte RB	Schimburi cu alte rezervații	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Comitetul MAB UNESCO România, institute de cercetare, ONG-uri	

Capitolul 9.

REGULAMENTUL DE ORGANIZARE ȘI FUNCȚIONARE AL PARCULUI NAȚIONAL MUNȚII RODNEI

REZERVAȚIE A BIOSFEREI

SIT NATURA 2000 - SCI și SPA

CAPITOLUL I

ÎNFIINȚAREA, SCOPUL, LIMITELE, ZONAREA ȘI MANAGEMENTUL PARCULUI NAȚIONAL MUNȚII RODNEI - REZERVAȚIE A BIOSFEREI

Art.1. Parcul Național Munții Rodnei (PNMR) constituit pe nucleul Rezervației Științifice Pietrosu Mare, înființată în anul 1932 prin Jurnalul Consiliului de Miniștri nr. 1949, reconfirmat prin *Legea protecției mediului nr. 137/1995* și prin *Legea 5/2000 privind planul de amenajare a teritoriului național – Secțiunea a III-a – Arie protejate*, este arie naturală protejată de interes național și internațional, fiind încadrat, conform *OUG 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice*, în categoria parcuri naționale, corespunzătoare categoriei a II-a IUCN (Arie protejată administrată în special pentru protecția ecosistemelor și pentru recreere).

Art.2. Scopul PNMR este menținerea elementelor cadrului fizico-geografic cât mai aproape de starea lor naturală, asigurarea protecției ecosistemelor, conservarea resurselor genetice, a diversității biologice, încurajarea și susținerea modului tradițional de viață al comunităților locale din zona parcului.

Art.3. Rezervatia Pietrosu Mare a fost desemnata ca Rezervație a Biosferei de către Comitetul MaB UNESCO la cea de-a VI-a sesiune a Consiliului Internațional de Coordonare a Programului Om-Biosferă de la Paris, în 1979.

Art.4. (1) Suprafața totală a Parcului Național Munții Rodnei este de 47 177 ha, din care **27 730,53** ha reprezintă fond forestier.

(2) Limitele Parcului Național Munții Rodnei și descrierea acestora, conform suprafeței stabilite în Legea 5/2000, sunt cele aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 230/2003, precum și actualizărilor/corecturilor operate de APNMR cu avizul Consiliului Științific, fiind prezentate în **Anexa nr. 1 la Regulament.**

Art.5. Zonarea internă a Parcului Național Munții Rodnei conform Planului de Management cuprinde Rezervații științifice cu o suprafață de 5 771,7 ha, zone de protecție integrală cu o suprafață de 26 993,84 ha, zone de conservare durabilă (tampon) cu o suprafață de 14 248,76 ha și zone de dezvoltare durabilă cu o suprafață de 162,7 ha. Harta cu zonarea internă este prezentată în **Anexa nr. 2 la Regulament.**

A. Rezervații științifice - Rezervațiile științifice sunt acele arii naturale protejate ale căror scopuri sunt protecția și conservarea unor habitate naturale terestre și/sau acvatice, cuprinzând elemente reprezentative de interes științific sub aspect floristic, faunistic, geologic, speologic, paleontologic, pedologic sau de alta natura.

Mărimea rezervațiilor științifice este determinată de arealul necesar pentru asigurarea integrității zonei protejate. Managementul rezervațiilor științifice asigură un regim strict de protecție prin care habitatele sunt păstrate într-o stare pe cât posibil neperturbată. În aceste zone se interzice desfășurarea oricăror

activități umane, cu excepția activităților de cercetare, educație și de ecoturism cu limitările descrise în planurile de management, cu acordul forului științific competent și al administratorului rezervației științifice.

Rezervațiile științifice corespund categoriei I IUCN (Uniunea Internațională pentru Conservarea Naturii) "Rezervație Naturală Strictă: arie protejată, administrată în principal în scopuri științifice".

Acestea sunt: Pietrosu Mare (3547,6 ha), Piatra Rea (291 ha), Lala – Bila (1318,2 ha) și Corongiș (614,9 ha). În rezervația științifică Pietrosu Mare se permit activități ecoturistice doar pe traseele turistice marcate. (**Anexa nr. 3 la Regulament**)

B. Zonele de protecție strictă

Zonele cu protecție strictă sunt zonele din ariile naturale protejate, de mare importanță științifică, ce cuprind zone sălbatice în care nu au existat intervenții antropice sau nivelul acestora a fost foarte redus. În acestea se interzice desfășurarea oricăror activități umane, cu excepția activităților de cercetare, educație și ecoturism, cu limitările descrise în planul de management.

Sunt enclave în care activitățile antropice sunt eliminate complet sau restrânse la cercetare științifică și monitorizare; nu este permisă nici o activitate de exploatare a resurselor naturale.

În zonele cu protecție strictă sunt permise doar activitățile de cercetare, educație și ecoturism, cu următoarele limitări:

a) activitățile de cercetare se supun prevederilor articolelor 17-20 din prezentul regulament;

b) orice activități educative se desfășoară cu avizul APNMR;

c) activitățile de ecoturism se desfășoară numai pe traseele turistice marcate și omologate și deschise circulației turistice în funcție de sezon, precum și pe trasee omologate de alpinism și escaladă, cu respectarea regulilor generale de vizitare și comportament prevăzute în prezentul regulament.

d) în arboretele cuprinse în zona de protecție strictă nu se admit nici un fel de intervenții sau derogări de la regimul de protecție al tipului funcțional TI, fiind permise doar intervențiile pentru stingerea operativă a incendiilor.

C. Zone de protecție integrală

Cuprind cele mai valoroase bunuri ale patrimoniului natural din interiorul ariilor naturale protejate și sunt reprezentate de zona de conservare specială, desemnată prin OM 552/2003 și completată cu propunerea din planul de management ediția I-a 2006, respectiv golul subalpin și alpin (fostele zone de conservare specială).

Conform OM 552/2003, zona de conservare specială (actualmente zona de protecție integrală) a PNMR include parcelele și subparcelele forestiere 88 - 89, 90 - 94 UB II Prislop, OS Silva Borșa, 40%, 70A% - 71 B, 76 - 81, 89 - 90, 94 - 114, UP V Prislop a OS Borșa, 47 - 48, 69 - 70A% UB I Borșa, OS Alpina, 61 - 62, 69-82 UP VI Pietrosu a OS Vișeu, 63 - 68 UP VI OS Telciu, 83, 88 - 91 UP VI Pietrosu, OS Borșa 20 - 27 UB II Maieru SV, OS Maieru, 310 - 315 UP VII Sângeorz-Băi, OS Cormaia Anieș, 32B2% - 37 UB II Șesuri, OS Plaiurile Heniului, 7 - 9, 59 - 64 UB II MaieruSV, OS Maieru, 10 - 17, 19 - 22, 58 UB II Șesuri, OS Plaiurile Heniului, 18 din UP II Șesuri a OS Cârlibaba, 57A-58B din UP V Valea Vinului a OS Bistrița, 59-66A, B, C, D din UP V OS Cormaia Anieș, 67A - 80B; 86A - 94B din UP V a OS Valea Ilvei, 18 - 29B din UP VI Cobășel a OS Valea Ilvei și 30-38C UP VI Cobășel a OS Izvorul Someșului, 5A-78B din UPI a OS Feldru, 228A-229F din UP IV a OS Someș Țibleș, 90C-96N din UP I a OS Someș Țibleș, 89A-106B din UP I Cormaia Vest a OS Cormaia Anieș, 105-107 din UP II a OS Telciu, 78 - 108D din UP I Cormaia Est a OS Someș Țibleș, 40A - 58E din UP IV Izvorul Rebrei a OS Telciu, 39A - 43C din UP I Săcel a OS Romuli, enclavele aflate în interiorul acestor grupuri de parcele, golul alpin aferent versantului nordic între Vf. Bătrâna și Vf. Repede, între Vf. Puzdrele și Vf. Gărgălău, partea superioară a bazinelor hidrografice ale

văilor Bilei și Lala, zona de gol alpin a Muntelui Crăciunel și a Muntelui Curățel, precum și zona aferentă vârfului Corongiș. Această zonă totalizează **19 967,7 ha**.

Prin prezentul plan de management zona de protecție integrală a PNMR are suprafața totală de **26 993,84 ha**, cuprinzând și suprafețele carierelor Gușețel – 0,6 ha și Piatra Rea – 5,0 ha, în care este interzisă reînceperea lucrărilor.

În zonele de protecție integrală sunt interzise:

- a) orice forme de exploatare sau utilizare a resurselor naturale, precum și orice forme de folosire a terenurilor, incompatibile cu scopul de protecție și/sau de conservare, cu excepția pășunatului în zone desemnate de APNMR;
- b) activitățile de construcții-investiții, cu excepția celor destinate administrării ariei naturale protejate și/sau activităților de cercetare științifică ori a celor destinate asigurării siguranței naționale sau prevenirii unor calamități naturale.

În zonele de protecție integrală, se pot desfășura următoarele activități:

- a) științifice și educative;
- b) activități de ecoturism care nu necesită realizarea de construcții-investiții;
- c) utilizarea rațională a pajiștilor pentru cosit și/sau pășunat numai cu animale domestice, proprietatea membrilor comunităților care dețin pășuni sau care dețin dreptul de utilizare a acestora în orice formă recunoscută prin legislația națională în vigoare, pe suprafețele, în perioadele și cu speciile și efectivele avizate de administrația parcului, astfel încât să nu fie afectate habitatele naturale și speciile de floră și fauna prezente;
- d) localizarea și stingerea operativă a incendiilor;
- e) intervențiile în scopul reconstrucției ecologice a ecosistemelor naturale și al reabilitării unor ecosisteme necorespunzătoare sau degradate, cu avizul administrației ariei naturale protejate, în baza hotărârii consiliului științific, și aprobate de către autoritatea publică centrală pentru protecția mediului și

pădurilor;

f) acțiunile de înlăturare a efectelor unor calamități, cu avizul administrației ariei naturale protejate, în baza hotărârii consiliului științific, cu aprobarea autorității publice centrale pentru protecția mediului și pădurilor. În cazul în care calamitățile afectează suprafețe de pădure, acțiunile de înlăturare a efectelor acestora se fac cu avizul administrației, în baza hotărârii consiliului științific, și cu aprobarea autorității publice centrale pentru protecția mediului și pădurilor;

g) acțiunile de prevenire a înmulțirii în masă a dăunătorilor forestieri, care nu necesită extrageri de arbori, și acțiunile de monitorizare a acestora;

h) acțiunile de combatere a înmulțirii în masă a dăunătorilor forestieri, care necesită evacuarea materialului lemnos din pădure, în cazul în care apar focare de înmulțire, cu avizul administrației, în baza hotărârii consiliului științific, cu aprobarea autorității publice centrale pentru protecția mediului și pădurilor.

D. Zone de conservare durabilă (tampon)

Zonele tampon, în parcurile naționale denumite zone de conservare durabilă, fac trecerea între zonele cu protecție integrală și cele de dezvoltare durabilă, sau limitele externe ale parcului. Suprafața acestora este de **14 248,76 ha**.

Aici este inclus și primul rând de parcele întregi limitrofe zonelor cu protecție strictă sau integrală, unde sunt permise lucrări de îngrijire și conducere a arboretelor, lucrări speciale de conservare cu accent pe promovarea regenerării naturale și fără extragerea lemnului mort, cu excepția cazurilor în care se manifestă atacuri de dăunători ai pădurii ce se pot extinde pe suprafețe întinse, cu o suprafață de **2 352,1 ha**.

În zonele de conservare durabilă se pot desfășura următoarele activități:

a) științifice și educative;

b) activități de ecoturism care nu necesită realizarea de construcții-investiții;

- c) utilizarea rațională a pajiștilor pentru cosit și/sau pășunat pe suprafețele, în perioadele și cu speciile și efectivele avizate de APNMR, astfel încât să nu fie afectate habitatele naturale și speciile de floră și faună prezente;
- d) localizarea și stingerea operativă a incendiilor;
- e) intervențiile pentru menținerea habitatelor în vederea protejării anumitor specii, grupuri de specii sau comunități biotice care constituie obiectul protecției, cu aprobarea autorității publice centrale pentru protecția mediului și pădurilor, cu avizul administrației ariei naturale protejate, în baza hotărârii consiliului științific, a planului de acțiune provizoriu, elaborat și valabil până la intrarea în vigoare a planului de management;
- f) intervențiile în scopul reconstrucției ecologice a ecosistemelor naturale și al reabilitării unor ecosisteme necorespunzătoare sau degradate, cu avizul administrației ariei naturale protejate, în baza hotărârii consiliului științific, aprobate de către autoritatea publică centrală pentru protecția mediului și pădurilor;
- g) acțiunile de înlăturare a efectelor unor calamități, cu avizul administrației ariei naturale protejate, în baza hotărârii consiliului științific și, ulterior, cu aprobarea autorității publice centrale pentru protecția mediului și pădurilor. În cazul în care calamitățile afectează suprafețe de pădure, acțiunile de înlăturare a efectelor acestora se fac cu avizul administrației ariei naturale protejate, în baza hotărârii consiliului științific, aprobate ulterior de către autoritatea publică centrală pentru protecția mediului și pădurilor;
- h) activitățile de protecție a pădurilor, acțiunile de prevenire a înmulțirii în masă a dăunătorilor forestieri, care necesită evacuarea materialului lemnos din pădure în cantități care depășesc prevederile amenajamentelor, se fac cu avizul administrației ariei naturale protejate, în baza hotărârii consiliului științific și, ulterior, cu aprobarea autorității publice centrale pentru protecția mediului și pădurilor;

i) activități tradiționale de utilizare a unor resurse regenerabile, în limita capacității productive și de suport a ecosistemelor, prin tehnologii cu impact redus, precum recoltarea de fructe de pădure, de ciuperci și de plante medicinale, cu respectarea normativelor în vigoare. Acestea se pot desfășura numai de către persoanele fizice sau juridice care dețin/administrează terenuri în interiorul parcului sau de comunitățile locale, cu acordul APNMR;

j) lucrări de îngrijire și conducere a arboretelor, lucrări speciale de conservare cu accent pe promovarea regenerării naturale și fără extragerea lemnului mort, cu excepția cazurilor în care se manifestă atacuri de dăunători ai pădurii ce se pot extinde pe suprafețe întinse, în primul rând de parcele întregi limitrofe zonelor cu protecție strictă sau integrală, în restul zonei-tampon fiind permisă aplicarea de tratamente silvice care promovează regenerarea pe cale naturală a arboretelor: tratamentul tăierilor de transformare spre grădinărit, tratamentul tăierilor grădinărite și cvasigrădinărite, tratamentul tăierilor progresive clasice sau în margine de masiv cu perioada de regenerare de minimum 10 ani.

Tratamentele silvice se vor aplica cu restricții impuse de planul de management al APNMR.

k) activități tradiționale de utilizare a resurselor regenerabile, prin introducerea de tehnologii cu impact redus.

E. Zone de dezvoltare durabilă

Zonele de dezvoltare durabilă a activităților umane sunt zonele în care se permit activități de investiții/dezvoltare, cu prioritate cele de interes turistic, dar cu respectarea principiului de utilizare durabilă a resurselor naturale și de prevenire a oricăror efecte negative semnificative asupra biodiversității.

În această categorie se încadrează restul suprafeței care este limitată spre exterior de limitele parcului național, și spre interior de limitele zonei de conservare durabilă.

Această zonă include zona de dezvoltare durabilă din Valea Vinului – 16,3 ha; fânaș Rebra, lângă râul Rebra și pâraul Gușet – 1,2 ha; intravilanul din localitatea Borșa, jud. MM, strada Fantana - 7,0 ha; zona Iza Izvor (cabana și anexele gospodărești) din intravilanul comunei Săcel – 0,2 ha; zona Cormaia - 137,96 ha totalizând **162,7** ha.

În zonele de dezvoltare durabilă se pot desfășura următoarele activități, cu respectarea prevederilor din planurile de management:

- a) activități tradiționale de cultivare a terenurilor agricole și de creștere a animalelor;
- b) activități tradiționale, cum ar fi pășunatul, cositul dacă sunt făcute în mod rațional și nu deteriorează mediul natural, trebuiesc menținute, pentru ca o parte a mediului natural a evoluat de-a lungul anilor sub influența acestora, iar încetarea bruscă a lor poate duce la modificări ale peisajului, și chiar la scăderea bogăției de specii;
- c) lucrări de îngrijire și conducere a arboretelor și lucrări de conservare;
- d) aplicarea de tratamente silvice care promovează regenerarea pe cale naturală a arboretelor: tratamentul tăierilor de transformare spre grădinărit, tratamentul tăierilor grădinărite și cvasigrădinărite, tratamentul tăierilor progresive clasice sau în margine de masiv, tratamentul tăierilor succesive clasice ori în margine de masiv, tratamentul tăierilor în crâng în salcâmete și zăvoaie de plop și salcie.
- e) activități specifice modului de producție ecologic de cultivare a terenului agricol și creșterea animalelor, în conformitate cu legislația specifică din sistemul de agricultură ecologică;
- f) alte activități tradiționale efectuate de comunitățile locale;
- g) activități de construcții/investiții, cu avizul administratorilor ariilor naturale protejate pentru fiecare obiectiv, conforme planurilor de urbanism legal aprobate. (Legea 49/2011).

h) alte activități cu impact negativ ar fi și colectarea de materiale de construcție disponibile în zonă ca pietre, pietriș și nisip, necesită supunerea spre aprobare în cadrul Administrației PNMR și după caz, eliberarea avizului. Pentru a reduce impactul negativ al acestor activități, trebuie găsite surse alternative generatoare de venituri, care să ducă la scăderea presiunii antropice asupra resurselor naturale. Dezvoltarea unor investiții, cum ar fi exploatarea de ape carbogazoase, sulfuroase (mofete) ș.a., necesită analiza detaliată a impactului acestora și se vor supune aprobării Consiliului Științific al APNMR.

În zonele de intravilan din Zona de Dezvoltare Durabilă, se vor respecta unele reguli cu privire la materialele de construcție folosite, aspectul exterior al clădirilor, împrejurimi, înălțimea maximă a clădirilor după cum urmează:

1. folosirea acoperișurilor tradiționale, în 2 sau 4 ape, cu pante rezezi; folosirea cu generozitate a materialului lemnos;
2. folosirea tehnicilor tradiționale de lucru în lemn;
  - a) îmbinări în coadă de rândunică;
  - b) ornamente la stâlpi și grinzi;
  - c) ancadramente la uși și ferestre.
3. folosirea împletiturilor din nuiele;
4. perpetuarea ideii prispei ca element de tranziție între interior și exterior;
5. folosirea obloanelor pentru protejarea ferestrelor și ușilor;
6. materiale de finisaj recomandate;
  - a) pentru elevație (construcții, împrejurimi): zidării sau placaj din piatră, tencuieli cu praf de piatră;
  - b) pentru pereți: tencuieli simple sau speciale, lemn;
  - c) pentru tâmplărie: lemn;
  - d) pentru balustrade, împrejurimi: lemn, împletituri nuiele, metal vopsit cu vopsea mată;
  - e) pentru învelitoare: țiglă ceramică, țiglă beton, lemn (șiță, șindrila).

Este interzisă:

1. realizarea construcțiilor cu regim de înălțime mai mare de D+P+M; se admite doar în cazul construcțiilor de interes public sau în cazuri foarte bine justificate - situație în care se va organiza concurs de idei;
2. utilizarea materialelor strălucitoare: inox, aluminiu, tablă zincată;
3. utilizarea învelitorilor din azbociment și a oricărui material lucios sau strălucitor;
4. culorile acoperișurilor vor avea tonuri închise și sobre, urmărind asemănarea cu acoperișurile tradiționale din lemn;
5. amplasarea construcțiilor față de limitele laterale și posterioare la o distanță mai mică de 1,90 m. Vor fi respectate distanțele între clădiri impuse de „Normativul de siguranță la foc a construcțiilor” astfel încât să nu fie necesară prevederea zidurilor antifoc;
6. ridicarea împrejmuirilor dinspre circulațiile publice la o înălțime de 1.5 m, cu excepția porților care pot fi înalte;
7. realizarea împrejmuirilor opace, înspre circulațiile publice. Partea plină, opacă, nu va depăși înălțimea de 60 cm;
8. se interzice folosirea culorilor intense pe suprafețe mari ale fațadelor (maximum 20%).

F. Zone ecologice

Sunt limitrofe parcului și necesită anumite reglementări cu scopul evitării fragmentării habitatelor unor specii de interes deosebit, încurajându-se menținerea coridoarelor ecologice (de circulație) dintre aceste areale și cele din parc. Astfel se încurajează păstrarea integrității rețelelor ecologice existente. În aceste areale se recomandă utilizarea durabilă a resurselor naturale regenerabile.

De interes deosebit sunt: Căldarea Gagi, Preluca Măgurii, Vf. Măgurii, Complexul carstic Tăușoare – Zalion, Defileul Izei, Zăvoaiele Borcutului, Preluca de sub Piatră, Poiana cu Bulbuci (Vf. Posuci).

În **zonele de liniște** se impun următoarele măsuri de conservare:

- a) evaluarea stării de conservare a speciilor țintă;
- b) monitorizarea culoarelor de migrație locală spre parc;
- c) stabilirea unor puncte fixe de monitorizare pentru speciile țintă;
- d) realizarea unor observatoare pentru speciile țintă;
- e) identificarea culoarelor de migrație și declararea ca și coridoare ecologice;
- f) se interzice accesul motorizat;
- g) se interzice zgomotul și sunetele puternice pentru evitarea deranjării speciilor de faună;
- h) se interzice colectarea eșantioanelor de probe biologice în ceea ce privește speciile țintă (capre negre, carnivore mari, cocoș de munte, cocoș de mesteacăn) fără o evidențiere clară a statutului favorabil de conservare;
- i) se interzice pescuitul până la evaluarea clară a stării favorabile de conservare a speciilor de pești protejați;
- j) se interzice utilizarea pesticidelor și insecticidelor;
- k) interzicerea vânătorii la speciile țintă (carnivore mari, capre negre, cocoș de munte, cocoș de mesteacăn) până la o evidențiere clară a stării favorabile de conservare
- l) tăierile de pădure pe suprafețe mai mari de 0,5 ha

Suprafața zonelor de liniște va fi stabilită în activitățile de monitorizare viitoare însă se impune asigurarea măsurilor de conservare propuse pe o distanță de 2 km față de limita parcului.

Art.6. (1) Responsabilitatea administrării Parcului Național Munții Rodnei revine RNP-ROMSILVA-Administrația Parcului Național Munții Rodnei R.A.

(APNMR R.A.), aflată în structura Regiei Naționale a Pădurilor - ROMSILVA, conform Ordinului Ministrului Agriculturii, Pădurilor, Apelor și Mediului nr. 850/27.10.2003 *privind procedura de încredințare a administrării sau de atribuire a custodiei ariilor naturale protejate*; prin *Contractul de administrare nr. 734/M.M.G.A./22.05.2004*; Actului Adicional Nr.1/2009 la Contractul de administrare a PNMR Nr. 734/22.05.2010, înregistrat la MMP (actualmente MMSC) cu nr. 9324/30.11.2009, la ANAP cu nr. 131/30.11.2009, RNP Romsilva cu nr. 105/16.11.2009, la APNMR cu nr. 1100/16.11.2009; HG 229/2009 privind reorganizarea RNP-Romsilva. În acest scop APNMR a elaborat Planul de Management prin care se realizează gospodărirea unitară și integrată a ariei naturale protejate, urmărește respectarea acestuia, organizează și desfășoară activități specifice și supraveghează toate activitățile care se desfășoară pe teritoriul PNMR, astfel încât să se asigure îndeplinirea obiectivelor de management ale Parcului Național, în conformitate cu obiectivele de parc național stabilite prin OUG 57/2007 *privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei salbatice, din punct de vedere al necesității de conservare a diversității biologice*.

(2) Activitățile de pe teritoriul rezervațiilor științifice se desfășoară cu acordul forului științific competent și al Administrației PNMR.

Art.7. Activitățile APNMR legate de conservarea biodiversității sunt coordonate și aprobate de Consiliul Științific al Parcului Național Munții Rodnei, constituit în baza prevederilor OUG 57/2007.

Art.8. Participarea factorilor interesați la managementul Parcului se asigură prin Consiliul Consultativ de Administrare, care are un rol consultativ în planificarea și realizarea activităților legate de gospodărirea Parcului Național Munții Rodnei și care s-a constituit în baza prevederilor OUG 57 / 2007.

CAPITOLUL II

REGLEMENTAREA ACTIVITĂȚILOR ÎN PARCUL NAȚIONAL MUNȚII RODNEI

Activități de silvicultură, vânătoare și pescuit

Silvicultură

Art. 9.

(1) a) În rezervațiile științifice, zona de protecție strictă și în zona de protecție integrală a PNMR, sunt interzise orice forme de exploatare sau utilizare a resurselor naturale, precum și orice forme de folosire a terenurilor, incompatibile cu scopul de protecție și/sau conservare, cu excepția celor menționate în Planul de Management.

În zona de conservare durabilă a PNMR, terenurile care fac parte din fondul forestier național (atât pentru proprietăți publice cât și pentru proprietăți private) incluse în Parcul Național Munții Rodnei, se execută numai activități silvice prevăzute în amenajamentele silvice, care se vor revizui pentru a fi puse de acord cu prevederile OUG 57/2007, Ordinului 552/2003, ale Regulamentului de organizare și funcționare al PNMR, precum și cu prevederile Planului de Management al PNMR, cu respectarea reglementărilor în vigoare privind zonarea funcțională a pădurilor și a Parcului Național Munții Rodnei, fiind interzise tăierile rase.

b) Pe terenurile cu vegetație forestieră situate în afara fondului forestier național se desfășoară numai activități prevăzute în studiile de amenajare-transformare.

(2) Amenajamentele silvice și silvopastorale pentru proprietarii de pe raza PNMR, pot fi supuse aprobării numai cu avizul APNMR, în scopul punerii în

concordanță cu Planul de Management al Parcului, cu prezentul Regulament, prevederile OM 552/2003 și OUG 57/2007. Beneficiarul amenajamentului va invita un reprezentant al APNMR la conferințele de amenajare.

(3) APNMR are dreptul de a verifica aplicarea în practică a tipului, intensității și volumului tratamentelor/tăierilor aplicate în fondul forestier național și în vegetația forestieră din afara fondului forestier național de pe raza PNMR, urmând a sesiza Direcțiile Silvice Bistrița, Maramureș și Suceava, precum și Serviciul Arie Protejate și Certificarea Padurilor din cadrul Regiei Naționale a Pădurilor - Romsilva în cazul constatării unor nereguli în fond forestier național de stat și respectiv Inspectoratele Teritoriale de Regim Silvic și Vânătoare, în cazul constatării unor nereguli în fond forestier național privat, public-privat sau în cazul vegetației forestiere din afara fondului forestier național. În acest scop, structurile de administrare silvică sunt obligate să înainteze APNMR borderoul/planul de amplasare al tăierilor de masă lemnoasă pe suprafața PNMR înainte de începerea noului an forestier pentru avizare sau, dacă nu este posibil, imediat după constituirea actelor de punere în valoare, înainte de începerea lucrărilor de exploatare a masei lemnoase.

(4) Structurile de administrare ale fondului forestier național, a vegetației forestiere de pe raza PNMR, sunt obligate să transmită anual situația aplicării amenajamentelor silvice pe aceste terenuri, la APNMR.

(5) Se vor respecta regulile de exploatare pentru sezonul ploios, în zonele cu pantă mai mare de 22 grade exploatarea se va face numai cu mijloace tradiționale, se vor menține un număr de arbori preexistenți și un număr de arbori uscați.

(6) Tratamentele silvice se vor aplica cu restricțiile impuse de planul de management al ariei protejate.

(7) Se interzice corhanitul în parchetele constituite pe raza parcului.

(8) Se interzice tăierea rasă și defrișarea vegetației forestiere din afara fondului

forestier din PNMR.

(9) Tăierile în vegetația forestieră din afara fondului forestier național se fac cu avizul APNMR.

(10) În vegetația forestieră din afara fondului forestier național, se interzice executarea de tăieri a căror amplasare și/sau volum de extras pot afecta habitatele ce fac obiectul protecției în situl NATURA 2000 ROSCI0124 Muntii Rodnei.

(11) La avizarea lucrărilor silvice, APNMR va urmări realizarea prevederilor Normativelor în vigoare, și tehnologiilor de exploatare care să nu afecteze habitatele și ecosistemele pentru care a fost constituit Parcul Național Muntii Rodnei.

(12) Amenajamentele silvice, atât pentru fondul forestier de stat, pentru cel proprietate a unităților administrativ teritoriale și pentru fondul forestier privat de pe raza PNMR, în scopul punerii în concordanță cu Planul de Management al Parcului, vor fi avizate de APNMR. Pentru aceasta beneficiarul/firma care efectuează lucrările de amenajare invită la Conferința I de amenajare un reprezentant al APNMR și depune la Administrația parcului o copie a carnetului de teren în vederea efectuării verificării lucrărilor de teren. De asemenea beneficiarul/firma care efectuează lucrările de amenajare va solicita participarea unui membru al APNMR la aceste verificări la o dată ulterioară stabilită de comun acord.

După verificarea în teren depune la APNMR o copie a listelor pentru conferința a II-a de amenajare cu cel puțin o lună înainte. Autoritatea competentă pentru aprobarea amenajamentelor și a studiilor sumare de amenajare invită un reprezentant al APNMR la conferințele de amenajare și la comisiile de avizare.

(13) APNMR avizează aplicarea în practică a tipului, intensității și volumului tratamentelor/tăierilor aplicate în fondul forestier național și în vegetația

forestieră din afara fondului forestier național de pe raza PNMR, urmând a sesiza Direcțiile Silvice Bistrita Năsăud, Suceava și Maramureș și Serviciul de Arie Protejate din cadrul Regiei Naționale a Pădurilor - Romsilva în cazul constatării unor nereguli în fond forestier național de stat și respectiv Inspectoratele Teritoriale de Regim Silvic și Vânătoare în cazul constatării unor nereguli în fond forestier național privat, sau proprietate a unităților administrativ teritoriale sau în cazul vegetației forestiere din afara fondului forestier național.

În acest sens vor fi parcurse următoarele etape:

- a) proprietarii de pădure vor înainta APNMR, prin intermediul ocoalelor silvice care le administrează pădurea, o cerere de aprobare a marcării. Aceasta trebuie să conțină obligatoriu următoarele elemente: numele proprietarului și adresa, UP și ua unde se află proprietatea, o copie a actelor doveditoare a proprietății, o copie după descrierea parculară a unităților amenajistice în care se află proprietatea respectivă, precum și o copie după Avizul C.A.–Silvicultură a ITRSV în cazul Studiilor Sumare de Amenajament avizate înainte de intrarea în vigoare a OUG nr. 139/5.10.2005 privind administrarea pădurilor din România, aprobată cu modificări prin Legea 38/2006 și modificată prin OUG 26/2007, Legea 46/2008.
- b) după aprobarea cererii de marcarea de către APNMR, la o dată stabilită de comun acord de administrația parcului și ocolul silvic , se execută în prezența unui reprezentant al APNMR marcarea în teren a arborilor ce urmează să fie extrași.
- c) se transmite la APNMR spre avizare o copie a A.P.V.-ului.
- d) se transmite ocolului silvic avizul APV-ului .
- e) înainte de începerea lucrărilor de exploatare, ocolul silvic va trimite la APNMR autorizația de exploatare în vederea avizării.

(14) Lucrările de combatere a dăunătorilor forestieri din pădurile incluse în Parcul Național Munții Rodnei se vor face fără a folosi substanțe pesticide. Combaterea dăunătorilor forestieri se vor face prin metode prevăzute de legislația în vigoare (OUG 57/2007 aprobată prin Legea 49/2011) (folosirea de arbori cursă, curse feromonale în cazul dăunătorilor de scoarță etc.).

Vânătoare

Art.10. (1) Până la modificări legislative ulterioare, acțiunile de evaluare a faunei cinegetice, cât și de interpretare a rezultatelor se fac de către gestionarul fondului cinegetic cu participarea APNMR. Gestionarul fondului cinegetic are obligația de a anunța cu o săptămână înainte APNMR despre intenția de organizare și desfășurare a acțiunii de evaluare a efectivelor de faună cinegetică, urmând să se ajungă la un acord comun în ceea ce privește data evaluării. (Legea 407, Art. 17.)

(2) În raport de rezultatele evaluării pe fondurile cinegetice care se suprapun parțial pe suprafața Parcului Național Munții Rodnei nu se vor stabili cote de recoltă pentru speciile de interes cinegetic a căror areal se găsește exclusiv pe teritoriul ariei protejate;

(3) Pe fondurile cinegetice ce se suprapun parțial peste suprafața PNMR se pot stabili cote de recoltă pentru speciile de interes cinegetic a căror areal se situează și în afara ariei protejate.

(4) Fisele de evaluare vor fi semnate și de Administrația Parcului Național Munții Rodnei, acestea constituind baza stabilirii cotei de recoltă pe fondul cinegetic.

(5) Managementul populației faunei de interes cinegetic din parcuri naționale, rezervații științifice, zone cu protecție strictă sau zone de protecție integrală din

celelalte arii naturale protejate incluse în fonduri cinegetice se face în conformitate cu Legea 407, Art. 17. (4).

(6) Se vor respecta prevederile Art. 35. (4) din Legea 407 privind hrănirea sau nădirea exemplarelor din speciile de interes cinegetic la limita ariilor naturale protejate.

(7) Accesul cu arma de vanatoare în interiorul PNMR se face doar cu avizul APNMR. Orice persoana care din motive obiective trebuie să fie înarmată cu arma de vanatoare pe suprafața parcului, va anunța în scris cu minim 3 zile înainte administrația parcului, specificând motivul, perioada de timp în care se va afla în parc, precum și traseul de parcurs.

(8) Pe raza PNMR activitatea de vânătoare este interzisă. Pentru fondurile cinegetice care au o parte din suprafață pe raza parcului, realizarea cotelor de recoltă se face pe suprafața de fond cinegetic situată în afara parcului național, potrivit prevederilor Art.2, alin. (2) din Ordinul M.A.P.D.R. nr. 343/10.05.2004 și a Planului de Management.

Pescuit

Art.11. Pe raza PNMR pescuitul este interzis, în scopul protejării fondului piscicol și a ecosistemelor acvatice.

Pășunat

Art.12. Pășunile din zona montană, aflate pe teritoriul Parcului Național Munții Rodnei, se pot atribui în folosință de către proprietar, cu avizul APNMR, exclusiv populației locale și numai în zonele, perioadele, efectivele și speciile de animale stabilite prin planul de management al PNMR. În contractul de pășunat

eliberat de primărie, vor fi introduse articole referitoare la pășunat, din Regulamentul de organizare și funcționare al PNMR.

Art.13. Pe teritoriul Parcului Național Munții Rodnei activitatea pastorală se desfășoară respectându-se studiile de specialitate în domeniu, inclusiv încărcătura de animale (capacitatea de suport) conform bonității pășunilor, stabilită prin amenajamentele silvo-pastorale sau prin studii de specialitate inițiate de APNMR. Deținătorii legali ai pășunilor aduc la cunoștință APNMR conținutul caietelor de sarcini privind închirierea pășunilor. Administrația PNMR are dreptul de a verifica pe teren ca numărul de animale să fie în concordanță cu capacitatea de suport a acestor pășuni, conform bonității prevăzute în studiile mai sus amintite.

Art.14. Pășunatul se supune următoarelor reglementări:

a) pășunatul este interzis pe teritoriul rezervațiilor științifice Pietrosu Mare (3547,60 ha), Piatra Rea (291 ha), a rezervațiilor Lala – Bila (1318,27 ha), Corongiș (614,90 ha), precum și în zonele menționate în Planul de Management, după cum urmează:

aa) În golul de munte din jurul Vf. Mihăiasa (zona de stâncărie cu specii de floră de interes științific deosebit) pe o suprafață de 27,1 ha;

bb) Zona de culme - de la Vf. Cormaia până la Fântâna lui Râțâfoi (cel puțin 200 m sub creastă să fie exclus de la pășunat, floră de interes științific deosebit) pe o suprafață de 8 ha;

cc) Izvoarele Mihăiesei (elemente de floră și faună de interes științific deosebit) pe o suprafață de 61 ha;

dd) De la Vf. Puzdrele la Vf. Laptelui pe o suprafață de 14,4 ha corespunzând zonei de creastă pe o lățime medie de 300 m (200 m pe versant nordic și 100 m pe versant sudic);

ee) De la Șaua Galațului – versantul N al Muntelui Cailor – Izvorul Cailor (specii de floră de interes științific) pe o suprafață de 27,9 ha;

ff) Sub Șaua Gărgălăului, fundul Văii Bistricioara - „mlaștinile în trepte” (circa 50 ha, zonă cu vegetație bazofilă și acidofilă foarte interesantă sub aspect științific) pe o suprafață de 58,8 ha;

gg) De la Vf. Corongiș – până la Șaua Corongiș (între 1800 – 1986 m, versantul E al Corongișului cu jgheburile izvoarelor locale, ce prezintă o vegetație deosebit de interesantă sub aspect științific, sub Poarta Corongișului) pe o suprafață de 151,1 ha;

hh) De la Vf. Cișa – până la Coasta Netedă – Vf. Tomnatecu din culme (Fundul Putredului, versantul sudic și nordic, cu specii de floră deosebite din punct de vedere științific) pe o suprafață de 14,1 ha;

ii) De la Vf. Tomnatic – până la Vf. Inău (specii de floră deosebite sub aspect științific) pe o suprafață de 73,8 ha;

jj) Izvorul Văii Băilor (zona izvoarelor calcaroase cu asociații de plante higrofile deosebite din punct de vedere științific) pe o suprafață de 18,2 ha;

kk) Creasta Crăciunel spre Inău (asociații vegetale deosebite sub aspect științific) pe o suprafață de 47,1 ha;

ll) Poiana cu narcise de pe Masivul Saca (rezervație botanică) pe o suprafață de 7,8 ha;

mm) În golul de munte din jurul Vf. Rabla (sunt prezente specii de floră deosebite sub aspect științific) pe o suprafață de 14,4 ha.

Dacă în urma cercetărilor științifice viitoare se vor identifica specii de floră și faună vulnerabile la activități antropice, acestea vor fi excluse de la pășunat.

b) pe teritoriul PNMR este interzis pășunatul cu capre;

c) amplasarea de stâne și adăposturi pastorale adaptate specificului montan și încadrate în peisaj este permisă numai cu aprobarea APNMR;

d) pășunatul se permite doar pe suprafețele pășunilor delimitate prin studiile silvo-pastorale actualizate de la data aprobării Planului de management al Parcului Național Munții Rodnei, fiind interzis pe grohotișuri, pe stâncăriile înierbate și în jnepenișuri;

e) este interzisă amplasarea locurilor de târlire în imediata apropiere a pâraielor sau a lacurilor alpine (la mai puțin de 50 m) ori în amonte de acestea;

f) numărul admis de câini se stabilește prin contractul de pășunat, în funcție de numărul de oi din fiecare turmă, în limitele prevăzute de legislația în vigoare - Legea nr. 407 / 2006.

Câinii vor avea obligatoriu jujee conform Ordinului 187/2001. Pentru fiecare câine este obligatoriu să se prezinte adeverință de vaccinare.

g) trecerea prin fond forestier și trecerea la apă se face cu respectarea reglementărilor în vigoare, în baza contractului încheiat cu administratorii/propietarii de pădure.

Art.15. APNMR inițiază periodic studii pentru stabilirea capacității de suport a pășunilor pe care le aduce la cunoștința proprietarilor în vederea reglementării corespunzătoare a pășunatului.

Art.16. APNMR monitorizează activitatea de pășunat în PNMR pentru stabilirea impactului acestei activități asupra florei, faunei și solului din parc și pentru stabilirea unor eventuale restricții în zonele afectate.

Cercetare științifică

Art.17. Cercetarea științifică în PNMR va fi orientată, pe cât posibil, spre realizarea scopului primordial, cel de conservare a patrimoniului floristic, faunistic, geologic, geomorfologic și speologic al Munților Rodnei. Pentru

realizarea acestui scop, după inventarierea speciilor și evaluarea gradului lor de vulnerabilitate, APNMR va asigura monitorizarea continuă a elementelor endemice, periclitate sau rare, precum și a habitatelor caracteristice acestora și a speciilor indicatoare.

Art.18. În baza rezultatelor temelor de cercetare desfășurate în PNMR, acceptate și avizate de forurile științifice abilitate, APNMR propune măsurile necesare în vederea prevenirii și împiedicării distrugerii voite sau accidentale de către om a speciilor de plante sau animale strict ocrotite de pe suprafața parcului, măsuri care se aprobă de către Consiliul Științific.

Art.19. Activitatea de cercetare științifică pe teritoriul PNMR se desfășoară cu avizul APNMR, care sprijină logistic, la solicitare și în măsura posibilităților, activitatea de cercetare. Temele de cercetare de pe teritoriul Rezervatiilor Științifice se avizează de către Academia Româna și Consiliul Științific.

Art.20. În cazul temelor de cercetare care necesită date/informații privind PNMR, furnizate de APNMR, se va încheia un contract cu cei care derulează tema, contract care să asigure accesul APNMR la rezultate, în vederea utilizării lor în activitatea de management a parcului. Clauzele contractului se stabilesc de comun acord de către părți. Dreptul asupra utilizării rezultatelor se stabilește prin contract. Pentru proiectele în derulare, inițiate înaintea constituirii APNMR, toate datele rezultate în urma cercetării vor fi puse la dispoziția APNMR, în vederea utilizării lor în activitatea de management.

Activitatea speologică

Art.21. (1) Activitatea speologică se desfășoară conform reglementărilor legale în vigoare, cu avizul APNMR.

(2) Custodia peșterilor de pe teritoriul PNMR se poate încredința, sub directa coordonare a APNMR, organizațiilor neguvernamentale de specialitate, conform legislației în vigoare, cu acordul Consiliului Științific.

(3) Accesul în peșterile de pe teritoriul Parcului Național Munții Rodnei este reglementat de către APNMR și de către custozii acestora.

(4) Colectarea și ridicarea de eșantioane documentare științifice, vestigii arheologice, minerale și organisme vii din mediul cavernicol este interzisă, conform OUG 57/2007 *privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, Legii 345/2006*, cu excepția proiectelor avizate de către Consiliul Științific al APNMR.

Forță majoră

Art.22. În cazul producerii de fenomene de forță majoră (incendii, calamități naturale, pagube produse de fauna cinegetică, înmulțiri necontrolate, etc.), Consiliul Științific propune intervenția unor instituții abilitate, cu aprobarea autorității publice centrale care răspunde de mediu, în scopul eliminării sau limitării cauzelor și efectelor acestor fenomene, conform prevederilor OM 552/26.08.2003, Art.3 (g).

Alte activități

Art. 23. Pe teritoriul Parcului Național Munții Rodnei, în Rezervația Științifică Pietrosu Mare este amplasată Stația Meteo Iezer, aparținând de Administrația Națională de Meteorologie - Centrul Meteorologic Regional TRANSILVANIA NORD.

Accesul la Stația Meteo Iezer se face pe un drum de servitute în lungime de 3370 m din zona Șarampina până la Căldarea Iezer.

La Stația Meteorologică Iezer sunt permise:

- a) Activitățile de gospodărire și culegere a datelor din incinta Stației Meteo.
- b) Aprovizionarea cu ajutorul autovehicolelor de teren (off road) săptămânal sau lunar a Stației Meteo cu alimente și diverse materiale necesare desfășurării activităților se va face în baza unei solicitări scrise în baza unui grafic prestabilit în care se va preciza ziua și intervalul orar și cu avizul APNMR.
- c) Aprovizionarea Stației Meteo cu lemn de foc și alte materiale pentru reparații se face în baza avizului APNMR eliberat în urma unei solicitări scrise transmisă cu cel puțin cinci (5) zile înainte către APNMR, unde se va preciza mijlocul de transport și intervalul de timp necesar derulării acestor activități.
- d) Activitățile de renovare, reparații construcții din incinta Stației Meteo se va face cu avizul APNMR în baza aprobării Consiliului Științific al parcului.

Turism, reguli de vizitare

Art.24. În Parcul Național Munții Rodnei sunt permise activități educaționale și turistice, cu respectarea regulilor de vizitare a parcului, potrivit prezentului Regulament. Nu sunt permise activități de turism în rezervațiile științifice, în afara traseelor: Borșa- Vf. Pietrosu - Vf. Rebra; Șaua Gagi – Lacul Lala; Șaua cu Lac – Lacul Lala – Valea Lalei (interzicându-se orice abatere de la traseele marcate).

Art.25. Accesul în Parcul Național Munții Rodnei se face prin: Izvorul Albastru al Izei, Borșa-Pietroasa, Repedea, Negoiescu, Fântâna , Șaua Știol, Putredu, Valea Bila, Valea Lalei, Pasul Rotunda, Valea Blaznei, Rodna, Valea Vinului, Anieș, Cormaia, Parva, Telcișor, Romuli, Valea Strâmba, Izvorul Dragoș.

Art.26. (1) Accesul în Rezervațiile Științifice Pietrosu Mare și Piatra Rea (în afara traseelor marcate) este permis doar în baza autorizației eliberată de APNMR și numai pentru cercetători, biologi sau specialiști în domenii legate de conservare/mediu, studenți de la secții cu specializări în domeniile respective, grupuri care desfășoară excursii de studii/practică în aceste domenii.

(2) Cei care vizitează Rezervațiile Științifice vor depune la APNMR un raport cu observațiile realizate pe perioada deplasării, având ca anexă fișa completată cu observațiile ocazionale, conform modelului primit în momentul aprobării.

(3) Excepțiile de la restricția de acces vor fi: personalul APNMR și Consiliului Științific, personalul silvic cu activitate în zonă, personalul care deservește punctul meteorologic Iezer (doar în perimetru de interes al acestora) și personalul împuternicit pentru patrulări/controlare, în cazul în care aceste categorii sunt în exercițiul funcțiunii, pe baza de delegație.

Art.27. (1) Accesul/vizitarea Parcului Național Munții Rodnei se face în baza biletului de vizitare.

(2) Tariful de vizitare se analizează de către Comitetul Director al APNMR și se aprobă de către Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice în conformitate cu prevederile Ordinului MMP nr. 3836/2012 *privind metodologia de avizare a tarifelor instituite de către administratorii/custozii ariilor naturale protejate pentru vizitarea ariilor naturale protejate, pentru analizarea*

documentațiilor și eliberarea de avize conform legii, pentru fotografiatul și filmatul în scop comercial.

Biletele se vor putea elibera la sediul APNMR, Punctul de lucru al APNMR - Borșa, Izvorul Albastru al Izei, Fântâna, Gura Lalei, Pasul Rotunda, Tabăra Vl. Blaznei, Anieș, Cormaia, Parva, Dealul Ștefăniței sau pe teritoriul parcului, de către angajații APNMR și persoane împuternicite de APNMR.

(3) Tariful de vizitare se plătește de persoanele fizice și juridice care vizitează ariile naturale protejate, excepție făcând membrii comunităților locale, personalul de supraveghere a animalelor pentru care s-au contractat pășuni, personalul structurii de administrare/custodelui și membrii Consiliului științific, personalul Academiei Române, persoanele fizice sau juridice care desfășoară activități de cercetare pe suprafața ariilor naturale protejate, reprezentanții autorităților publice centrale pentru protecția mediului și a structurilor din subordine, personalul Salvamont, personalul Salvaspeo, persoanele cu handicap, proprietarii/concesionarii și administratorii de terenuri și luciu de apă din ariile naturale protejate respective, persoane care desfășoară activități autorizate prin acte de reglementare în vigoare pe teritoriul ariei protejate și persoanele care au calitatea de membru într-o organizație sau care sunt angajate în cadrul unei instituții cu care APNMR a încheiat un acord de parteneriat, precum și copiii până la 14 ani.

Art.28. (1) Vizitarea Parcului Național Munții Rodnei este permisă numai pe traseele turistice marcate cu semne convenționale (marcaje vopsite, cu bandă, triunghi, cruce sau punct de culori diferite în funcție de traseu, pe fond alb) și pe traseele de alpinism marcate și pitonate, stabilite ca fiind accesibile în lista avizată anual de autoritatea de specialitate în domeniu, care va solicita acordul APNMR.

(2) Abaterea de la traseele menționate la alineatul (1) este permisă pentru:

- a) patrulări ale persoanelor autorizate de APNMR, cu delegații eliberate de APNMR;
- b) membrii serviciilor publice Salvamont în acțiuni de salvare, patrulări sau antrenamente;
- c) personalul silvic în exercitarea atribuțiilor de serviciu;
- d) personalul de însoțire a animalelor la pășunat;
- e) cercetători, în cadrul temelor avizate de APNMR, cu aprobare scrisă de la APNMR;
- f) voluntarii angajați de APNMR, cu aprobare scrisă de la aceasta;
- g) competiții, acțiuni, tabere organizate, în cazul în care prin programul acțiunii s-a solicitat și motivat abaterea de la trasee și s-a aprobat de către APNMR;
- h) alpiniștii echipați, pentru accesul de la poteca turistică marcată la intrarea pe traseul de alpinism cu instiintarea APNMR;
- i) speologii echipați, pentru acces la peșteri cu instiintarea APNMR;
- j) reprezentanții instituțiilor care au atribuțiuni de control pe teritoriul parcului.

Art.29. Întreținerea și completarea marcajelor turistice sau înlăturarea unor marcaje, deschiderea de noi trasee și amplasarea panourilor indicatoare și informative, se face numai cu aprobarea APNMR, iar în cazul traseelor noi, după omologarea acestora conform prevederilor legale.

Art.30. Camparea și folosirea refugiilor pe teritoriul Parcului Național Munții Rodnei se reglementează astfel:

- a) Instalarea corturilor este permisă în următoarele puncte: lângă Stația Meteo, Tarnița la Cruce, Sub Vf. Repedea, Puzdrele, între Șaua Gărgălău și Șaua Galațului (la Izvoare), Lala Mică, Izbul Izei și Valea Vinului, precum și în locurile amenajate de deținătorii de terenuri cu avizul APNMR. În cazuri de urgență se permite și înnoptarea în bivouac, fără aprinderea focului;

b) Refugiul montan este folosit numai pentru supraviețuire, pe timpul nopții sau pentru adăpostire în cazul unor probleme de sănătate, în cazul condițiilor atmosferice neprielnice continuării drumului. Folosirea refugiilor este permisă pe durata unei nopți, iar dacă condițiile atmosferice nu permit deplasarea, șederea se poate prelungi până la existența posibilității continuării drumeției în condiții de siguranță;

c) Vizitatorii trebuie să elibereze refugiile la cererea persoanelor împuternicite de Administrația Parcului Național Munții Rodnei, dacă acestea sunt folosite în alte scopuri decât cele desemnate la pct. b.;

d) Săparea de șanțuri în jurul corturilor sau utilizarea oricăror materiale de origine vegetală (cetină, ferigi, mușchi) sub corturi, este interzisă;

e) Camparea în afara perimetrelor permise se poate face numai în următoarele situații:

- pentru activitatea de cercetare, cu aprobarea APNMR;

- pentru voluntarii care lucrează pe teritoriul parcului cu aprobarea APNMR, în situația în care sarcinile primite o impun;

f) La locurile de campare se poate încasa tarif de campare de către administratorii terenului sau partenerii/împuterniciții acestora, în cazul în care se asigură condiții minime de campare. Acest tarif se aduce la cunoștința APNMR și se afișează obligatoriu în apropierea locului de campare, de către cei care îl încasează.

Art.31. Aprinderea focului pe teritoriul Parcului Național Munții Rodnei se reglementează astfel:

a) facerea focului este permisă doar pe vetrele special amenajate în acest scop la locurile de campare din zonele: Puzdrele, Izbulul Izei, Valea Vinului și Șaua Curățel, cu lemn de foc asigurat de administratorii locului de campare, respectându-se normele de prevenire și stingere a incendiilor;

- b) sunt strict interzise defrișarea sau adunatul vegetației lemnoase de orice fel pentru facerea focului;
- c) este interzisă aprinderea focului în golul alpin și în fondul forestier, cu excepția locurilor special amenajate de către administratorii terenului, iar în locurile de campare din golul alpin sau cele din alte zone, în care nu se asigură lemn de foc de către proprietari, se permite doar utilizarea primusului.

Art.32. Regimul deșeurilor pe teritoriul Parcului Național Munții Rodnei se reglementează astfel:

- a) este interzisă abandonarea deșeurilor de orice fel pe teritoriul Parcului Național Munții Rodnei, turiștii având obligația de a evacua deșeurile pe care le generează pe timpul vizitării parcului în afara acestuia, și a le depune în locurile special amenajate pentru colectare;
- b) gestionarii cabanelor și a locurilor de campare pentru care se percepe taxă, au responsabilitatea depozitării temporare a deșeurilor cu respectarea condițiilor legale, astfel încât să nu existe posibilitate de acces la acestea pentru câini și animale sălbatice;
- c) responsabilitatea evacuării în afara parcului a deșeurilor menajere provenite de la cabane și locurile de campare revine administratorilor acestora;
- d) pentru punctele de colectare a deșeurilor provenite de la mai multe cabane și clădiri, APNMR împreună cu proprietarii/gestionarii, vor stabili un program de evacuare a acestora.

Art.33. Se interzice tăierea, incendierea, distrugerea sau degradarea prin orice mijloace a jneapănului, ienupărului și a zâmbului.

Art.34. Se interzice tăierea, ruperea sau scoaterea din rădăcini a arborilor, puiștilor sau lăstarilor, precum și însușirea celor ruși sau doborâți de fenomene naturale sau de către alte persoane.

Art.35. Se interzice distrugerea, degradarea, respectiv colectarea, fără acordul APNMR, a plantelor, animalelor, rocilor și a oricăror eșantioane de origine naturală de orice fel, din Parcul Național Munții Rodnei.

Art.36. (1) Recoltarea de resurse din flora și fauna sălbatică în vederea comercializării acestora se va face numai în cazul speciilor cu largă raspândire, pe baza studiilor de evaluare aprobate de Consiliul Științific și pe baza avizului APNMR și a autorizației eliberată de APM conform OUG 57 / 2007.

(2) Colectarea de specii de floră, faună, roci și a oricăror eșantioane de origine naturală se poate face doar în scop științific și numai cu acordul scris al APNMR.

Art.37. (1) Accesul câinilor în PNMR este permis doar în condițiile în care câinii sunt ținuti permanent în lesă. Pentru fiecare câine stăpânul trebuie să prezinte toate actele de dovadă a vaccinării. Formațiile Salvamont și patrulele organizate cu scop de pază pot utiliza în acțiunile lor câinii utilitari.

(2) Este strict interzis accesul cu câini în Rezervațiile Științifice și a zonelor de protecție strictă (Pietrosu Mare, Lala - Bila, Corongiș și Piatra Rea).

Art.38. Perturbarea liniștii în parc prin orice fel de mijloace (strigăte, pocnitori, folosirea de echipamente audio și altele asemenea) pe trasee, la locurile de campare sau în jurul cabanelor, este strict interzisă.

Art.39. Este strict interzisă distrugerea sau degradarea panourilor informative și indicatoare, precum și a plăcilor, stâlpilor, barierelor sau a semnelor de marcaj de pe traseele turistice.

Art.40. Este strict interzisă degradarea refugiilor, adăposturilor, podețelor sau a oricărei alte construcții sau amenajări care servesc interesele de management ale parcului.

Art.41. Folosirea ambarcațiunilor de orice tip pe lacurile alpine și turbăriile cu ochiuri de apă, cu excepția celor destinate pentru colectarea de probe în scop științific, este interzisă.

Art.42. Turismul ecvestru este permis în parc, dar numai pe drumurile forestiere și potecile turistice marcate, desemnate în acest scop, cu acordul APNMR.

Art.43. Scăldatul și utilizarea de detergenți pentru spălare în apele curgătoare, mlaștini și în lacurile alpine, sunt interzise.

Art.44. Fotografierea sau filmarea în scop comercial fără aprobare, nu este permisă în PNMR. Cei interesați pot obține permis de la APNMR, contra plății tarifului aprobat.

Art.45. Aterizarea elicopterelor în PNMR fără autorizație prealabilă scrisă, nu este permisă decât în cazuri de extremă urgență.

Art.46. APNMR monitorizează turismul pe teritoriul PNMR, în vederea stabilirii impactului acestei activități asupra florei, faunei, solului și rocilor din

parc, ca și a măsurilor de protecție ce se impun, inclusiv a celor de restricționare a accesului turiștilor, dacă acest lucru este necesar pentru conservare.

Art.47. Accesul public cu mijloace motorizate sau cu biciclete se reglementează de către APNMR în colaborare cu deținătorii/administratorii drumurilor aflate pe teritoriul PNMR. Pe drumurile pe care se interzice accesul public cu mijloace motorizate sau biciclete, au acces doar mijloace motorizate care servesc interesele de management ale parcului, lista cazurilor precum și a instituțiilor/persoanelor cărora li se permite accesul motorizat, fiind întocmită de APNMR și aprobată de Consiliul Științific.

Art.48. Excursiile organizate de către persoane juridice în PNMR se desfășoară numai cu ghizi autorizați de către Autoritatea Națională pentru Turism și agreați de către Administrația Parcului, cu informarea prealabilă a administrației.

Serviciul Salvamont

Art.49. Pe teritoriul PNMR acționează formații Salvamont care asigură permanență în puncte fixe, patrulează pe traseele turistice și intervin în caz de accidentare a turiștilor aflați în Munții Rodnei.

Art.50. Punctele de permanență Salvamont din Munții Rodnei sunt stabilite la: Cabana Iezer, Valea Blaznei, Între Izvoare; iar punctele de patrulare sunt la: Știol, Lala, Curățel, Zăvoaiele Borcutului, Parva.

Art.51. APNMR colaborează cu membrii echipelor Salvamont din parc, în acțiunile de pază și de coordonare a voluntarilor pe diverse activități, organizate pe teritoriul PNMR.

Art.52. APNMR sprijină logistic echipele Salvamont în limita posibilităților și în cazuri de forță majoră (accidente grave).

Art.53. (1) Competițiile și manifestările de grup de orice fel, care presupun accesul pe teren în zona parcului precum și taberele, se organizează doar cu acordul serviciilor publice Salvamont și APNMR. Pentru obținerea acordurilor, programul acestor acțiuni se trimite în scris la APNMR, care va solicita acordul serviciilor Salvamont și va emite aprobare scrisă cu precizarea eventualelor excepții de la prevederile prezentului Regulament.

(2) Pe teritoriul PNMR cursurile de alpinism sau de ghizi sunt permise doar cu acordul serviciilor publice Salvamont și APNMR, dacă acestea sunt organizate și conduse de instructori autorizați de Federația Română de Alpinism – Escaladă, pentru alpinism sau de instituțiile abilitate pentru ghizi. Autorizația va fi prezentată odată cu cererea de organizare a acțiunii.

Construcții

Art.54. În Parcul Național Munții Rodnei există următoarele clădiri:

- a) în proprietatea A.P.N.M.R.: Casa Laborator Fața Pietrosului, Cabana Iezer.
- b) în proprietatea Regiei Naționale a Pădurilor - Romsilva: canton silvic Izvorul Dragoș (OS Borșa), canton silvic Putredu (OS Alpina), canton silvic Pleșcuța (O.S. Plaiurile Heniului), cabana Valea Secii (O.S. Bistrița), adăpost muncitori Scărișoara (O.S. Bistrița), adăpost muncitori Cobășel (O.S. Bistrița), adăpost muncitori Între Anieșe (O.S. Maieru).
- c) în proprietatea SC COMPLEX BRADUL SA: Cabana Iza Izvor.
- d) în proprietatea Salvamont: refugiul Curățel.

- e) în proprietatea ANM-Centrul Meteorologic Regional Transilvania Nord: cabana Meteo Iezer și anexe (grajd și magazie lemne).
- f) proprietari privați: case de locuit Borșa (str. Fântâna, la intersecție cu pr. Zănoaga), case de locuit în localitatea Valea Vinului.
- g) în proprietatea comunelor care dețin suprafețe în parc – conform tabelului din Planul de Management.

Art.55. Pe teritoriul PNMR, în afara zonelor de intravilan, este interzisă realizarea de construcții, cu excepția celor de utilitate publică, care vor servi activităților de cercetare sau de administrare și gospodărire a parcului și a celor aprobate de Consiliul Științific.

Art.56. Realizarea de construcții noi cu scop științific, adăposturi necesare administrării și gospodăririi parcului, refugii alpine este permisă numai cu avizul Consiliului Științific al PNMR.

Art.57. (1) Construirea de cabane/adăposturi turistice sau realizarea oricăror altor investiții în zonele cu infrastructură turistică în imediata vecinătate a parcului se va face doar după efectuarea studiului de biodiversitate, conform reglementărilor în vigoare, cu accent deosebit pe impactul asupra parcului. Documentațiile se avizează de către structurile de administrare ale parcului, conform prevederilor OUG 57/2007 și Legii 453/2001 pentru modificarea și completarea Legii 50/1991 *privind autorizarea executării lucrărilor de construcții și unele măsuri pentru realizarea locuințelor*.

(2) Modificarea zonelor de intravilan din interiorul sau vecinătatea parcului național se face în conformitate cu OG 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate.

Art.58. Modificarea planurilor de urbanism pentru zonele din interiorul Parcului se face pe baza documentațiilor de mediu și se avizează de către Consiliul Științific al APNMR, Academia Română (Comisia Monumentelor Naturii), Departamentul de Mediu din cadrul autorității centrale care răspunde de mediu.

Studii, proiecte

Art.59. Investițiile susceptibile de a avea efecte negative asupra peisajului și patrimoniului natural al parcului, orice studii care planifică activități de exploatare a resurselor naturale pe suprafața parcului cum sunt studiile care planifică activități: silvice (amenajamente și alte studii), agricole, zootehnice, turistice, piscicole, cinegetice, geologice, speologice, hidrotehnice, eoliene, etc., orice proiecte care planifică lucrări de construcții de orice fel, activități sportive etc., vor fi însoțite de un studiu de evaluare a impactului asupra mediului și se vor supune în mod obligatoriu de către proiectanți avizării APNMR, Consiliului Științific și Academiei Române (CMN). Avizarea este absolut necesară în vederea verificării de către administrația parcului a încadrării activităților planificate de studiile sau proiectele menționate mai sus în prevederile planului de management al Parcului Național Munții Rodnei.

Finanțarea activităților

Art.60. Finanțarea activităților APNMR se poate asigura din fonduri provenite:

- a) de la Regia Națională a Pădurilor - Romsilva;
- b) din bugetul de stat sau al autorităților locale;
- c) din activități proprii și din sistemul de tarife al APNMR;

d) din proiecte întocmite de APNMR sau în colaborare cu alte organizații/instituții și finanțate prin programe locale, naționale sau internaționale;

e) din subvenții, donații, sponsorizări, contribuții, etc.

CAPITOLUL III

SANCTIUNI

Art.61. Încălcarea dispozițiilor prezentului regulament atrage, după caz, răspunderea disciplinară, contravențională, penală, materială sau civilă conform legislației în vigoare.

Art.62. Încălcarea prevederilor din prezentul regulament constituie contravenții, dacă faptele nu au fost savârșite astfel încât potrivit legii penale, să constituie infracțiuni.

Art.63. (1) Încălcarea prevederilor legale, se sancționează potrivit dispozițiilor legale în vigoare, de către persoanele împuternicite prin acte normative specifice.

(2) Sancțiunile stabilite pentru încălcarea prezentului Regulament se pot aplica atât persoanelor fizice, cât și persoanelor juridice.

Art.64. Contravenientul poate achita pe loc sau în termen de cel mult 48 de ore de la data încheierii procesului verbal, jumătate din minimul amenzii.

Art.65. Prevederile art.60 se completează cu dispozițiile *Ordonanței nr.2 din 12 iulie 2001* aprobată și modificată prin *Legea nr.180/2002 privind regimul juridic al contravențiilor* și a Legii 171/2010.

Art.66. Încălcarea reglementărilor prevăzute în prezentul Regulament se constată de către personalul APNMR și de personalul împuternicit conform OUG 57 / 2007, care încheie acte și aplică sancțiuni conform reglementărilor în

vigoare. Personalul împuternicit să aplice Regulamentul își va dovedi identitatea cu legitimație de serviciu.

CAPITOLUL IV

DISPOZIȚII FINALE

Art.67. Prezentul regulament fiind parte integrantă a Planului de Management al Parcului Național Munții Rodnei, modificarea acestuia se poate face conform prevederilor acestuia.

Art.68. Aplicarea prezentului Regulament se face de către personalul APNMR precum și de către împuterniciți prin legislația în vigoare.

Art.69. Regulamentul va fi adus la cunoștința publicului prin canale mass-media, pagina web a APNMR sau prin alte mijloace.

Art.70. Administrația PNMR se împuternicește cu aplicarea prevederilor legislației de mediu în vigoare, a codului silvic, legislației privind contravențiile silvice, legii vânătorii (*Legea Protecției Mediului Nr. 265/2006, Legea 46/2008 – Codul Silvic, Legea 171/2010 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor silvice, OM 666/2007 privind împuternicirea personalului APNMR pentru aplicarea Legii 192/2001 privind fondul piscicol, pescuitul și acvacultura cu modificările ulterioare, Legea 407/2006 a fondului cinegetic și a protecției vânatului cu modificările ulterioare, OUG 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice.*

Art.71. APNMR are obligativitatea de a sesiza instituțiile abilitate despre toate încălcările prezentului Regulament, a căror soluționare nu ține de competența Administrației Parcului.

Art.72. Anexele nr. 1, 2, 3 și 4 fac parte integrantă din prezentul Regulament

Anexa nr. R1

DESCRIEREA LIMITELOR
Parcului Național Munții Rodnei

Parcul Național Munții Rodnei este desemnat internațional de către
Comitetul MAB
UNESCO ca Rezervație a Biosferei.

Limitele externe ale PNMR

Limitele PNMR au fost stabilite prin HG 230/2003 (privind delimitarea Rezervațiilor Biosferei, parcurilor naționale și parcurilor naturale și constituirea administrațiilor acestora) și actualizate în conformitate cu situația reală din teren, de către APNMR cu avizul Consiliului Științific:

Limita nordică: Din vârful Măgura Mare (1599,2 m), limita parcului se orientează spre nord, pe interfluviul de vest al bazinului hidrografic Valea lui Stepan până la ieșirea acestuia din fondul forestier (borna silvică 193 UP VI, OS Borșa). De la ieșirea din pădure a Văii lui Stepan, limita parcului se îndreaptă spre est urmând limita fondului forestier și traversând văile Izvorul Dragoș [I-1.1.6.], Valea Hotarului, Valea Izvorului, Valea Pietroasa [I-1.1.4.], Valea Tisei trecând prin bornele silvice: 83, 82 (UP VI Pietrosu, OS Vișeu), 36, 12, 9 (UP VI Pietrosu, OS Borșa), 3 (UB II Prislop, OS Silva Borșa), până în valea Repedeia la sud de confluența pr. Tisei cu pr. Repedeia [I-1.1.3.] (borna silvică 184, UP V Prislop, OS Borsă). Limita parcului urmează amonte malul drept al pârâului Repedeia până la confluența cu pr. Cheia (borna silvică 197 UP V Prislop, OS Borșa) de unde urcă spre est pe o culme secundară până în vârful de cotă 1302,8 m (borna silvică 193 UP V Prislop, OS Borșa). De aici limita

coboară spre nord în valea Vinișoru, pe o culme secundară. Limita continuă amonte pe malul drept al Văii Vinișoru până la borna silvică 189, UP V Prislop,, OS Borșa) și se înscrie apoi pe liziera pădurii până la confluența pâraielor Negoescu Mare [I-1.1.2.] cu Negoescu Mic (borna silvică 148 UP V Prislop, OS Borșa). De la aceasta confluență, limita parcului merge spre est pe culmi secundare, urmează interfluviul dintre bazinele hidrografice Negoescu și Fântâna [I-1.1.a], trece prin vârful Buza Dealului (1663,4 m) și ajunge în valea Fântâna la nord de confluența văii Păltinișului cu valea Cimpoeșu (borna silvică 93 UB I, OS Alpina Borșa). Limita continuă aval pe malul stâng al pârâului Fânâna până la confluența cu pr. Zănoaga, urmărește amonte malul drept al pr. Zanoaga, trece prin obârșia acestuia în Șaua Știol [I-1], [XII-1]. Din Șaua Știol limita parcului coboară până în Bistrița Aurie, pe partea stângă a tinoavelor existente în zona. De aici, limita urmează în aval râul Bistrița Aurie, pe malul stâng, până la confluența cu pârâul Rotunda.

Limita estică: De la confluența pr. Rotunda cu Bistrița Aurie limita parcului urmează amonte pr. Rotunda, trece prin obârșia acestuia și se continuă pe interfluviul dintre bazinele hidrografice Bistrița și Someșul Mare [II-1] până în vârful Nichitaș (1450,7 m). Continua din acest vârf pe interfluviu până în vârful Stăniștea (1477,7 m), trecând prin vârfurile Gaja (1847,1 m), Dosul Gajei (1856,0 m), Inăuț (2222,5 m), Roșu (2113,1 m) și Cobășel (1835 m).

Limita sudică: Din Vf. Stăniștea (1477,7 m), spre sud-vest și apoi spre vest, limita urmează un interfluviu secundar până în valea Cobășelului [II-1.4.] la aproximativ 1000 m avale de confluența Cobășelului cu pârâul Râsu (borna silvică 87 UP VI, OS Valea Ilvei). Din acest punct limita parcului continuă spre Capul Beneș (1587,1 m), mai întâi pe un interfluviu secundar și apoi prin estul vârfului Capul Beneș, pe limita fondului forestier, până la cota 1493,0 m. De la această cotă limita parcului coboară pe interfluviu până la confluența Izvorului Roșu [II-1.5.1] cu Izvorul Băilor [II-1.5] și continuă apoi aval pe malul stâng al

râului Izvorul Băilor până la confluența cu pârâul Valea Seaca, pe care urcă urmând malul drept, trece prin obârșia acestuia (borna silvică 108 UP V O.S. Bistrița) și continuă pe limita fondului forestier și pe interfluviul secundar ce urcă în vârful de cota 1542,6 m. Din acest vârf, aflat pe interfluviul dintre bazinele hidrografice Izvorul Băilor și Anieș [II-1], limita coboară spre vest, pe culme (borna silvică 247 UP IV, OS Feldru) și pe limita fondului forestier (bornele silvice 248, 258, 255, 254, 253 UP IV, OS Feldru) până la intersecția cu drumul auto forestier Valea Secii. De aici urcă urmărind acostamentul din partea dreaptă a drumului forestier până la Cariera Anieș, ocolește pe limita fondului forestier perimetrul carierei și revine în drumul forestier Valea Secii. Apoi continuă aval pe partea dreaptă a drumului forestier până la ieșirea din fond forestier (borna silvică 246 UP IV, OS Feldru) și urmărește limita fondului forestier până la confluența Anieșului Mic [II-1.6.1] cu Anieșul Mare [II-1.6]. În continuare, spre sud, limita parcului este dată de limita fondului forestier de pe dreapta văii Anieș până la intersecția acesteia cu malul râului (borna silvică 194 UP III, OS Maieru). Continuă aval pe malul stâng al Anieșului până ce acesta se desparte de liziera pădurii (borna silvică 167 UP III, OS Maieru), apoi urmărește limita fondului forestier până la valea Blidăreasa (borna silvică 166 III, OS Maieru). Limita urcă pe malul drept al pr. Blidăreasa, trece prin obârșia acestuia, traversează interfluviul dintre bazinele hidrografice Blidăreasa și Valea Vinului [II-1.8.2.] și coboară pe o culme secundară în Valea Vinului (borna silvică 140 UP II, OS Cormaia Anieș). De aici limita urmează avale malul stâng al Văii Vinului până la ieșirea din fondul forestier (borna silvică 129 UP II, OS Cormaia Anieș). Continuă spre vest pe limita fondului forestier (borna silvică 198 UP II, OS Cormaia Anieș) și coboară pe o culme secundară în valea Piatrelor [II-1.8.1.] (borna silvică 195 UP II, OS Cormaia Anieș). Traversează aproximativ perpendicular interfluviul dintre bazinele hidrografice Valea Piatrelor și Cormaia pe culmi secundare până amunte de confluența pr. Cormaia [II-1.8.] cu Izvorul

Craiului (borna silvică 225 UP II, OS Cormaia Anieș). Continuă aval pe malul stâng al râului Cormaia până la Cariera Cormaia. Traversează râul, ocolește perimetrul carierei pe limita fondului forestier după care coboară din nou în râul Cormaia continuând aval pe malul stâng al acestuia până la confluența acestuia cu Valea Vinului și urcă pe Culmea Craiului pe care o urmărește pe limita fondului forestier trecând prin bornele silvice 231, 234 și 235 UP I, OS Someș Țibleș până la borna silvopastorală 73. De aici urcă pe interfluviul dintre bazinele hidrografice Rebra și Cormaia trecând prin borna silvopastorală 72 până în vârful Craiului (1658,7 m). Din vârful Craiului limita parcului continuă spre nord pe interfluviul dintre bazinele hidrografice Rebra [II-1.15] și Cormaia până în apropierea vârfului Detunata (1752,3 m) trecând prin vârful Scărișoara. Din apropierea vârfului Scărișoara (200 m sud-vest), limita parcului coboară la obârșia pârâului Scăricele și continuă pe malul stâng al acestuia până la confluența cu valea Rebra.

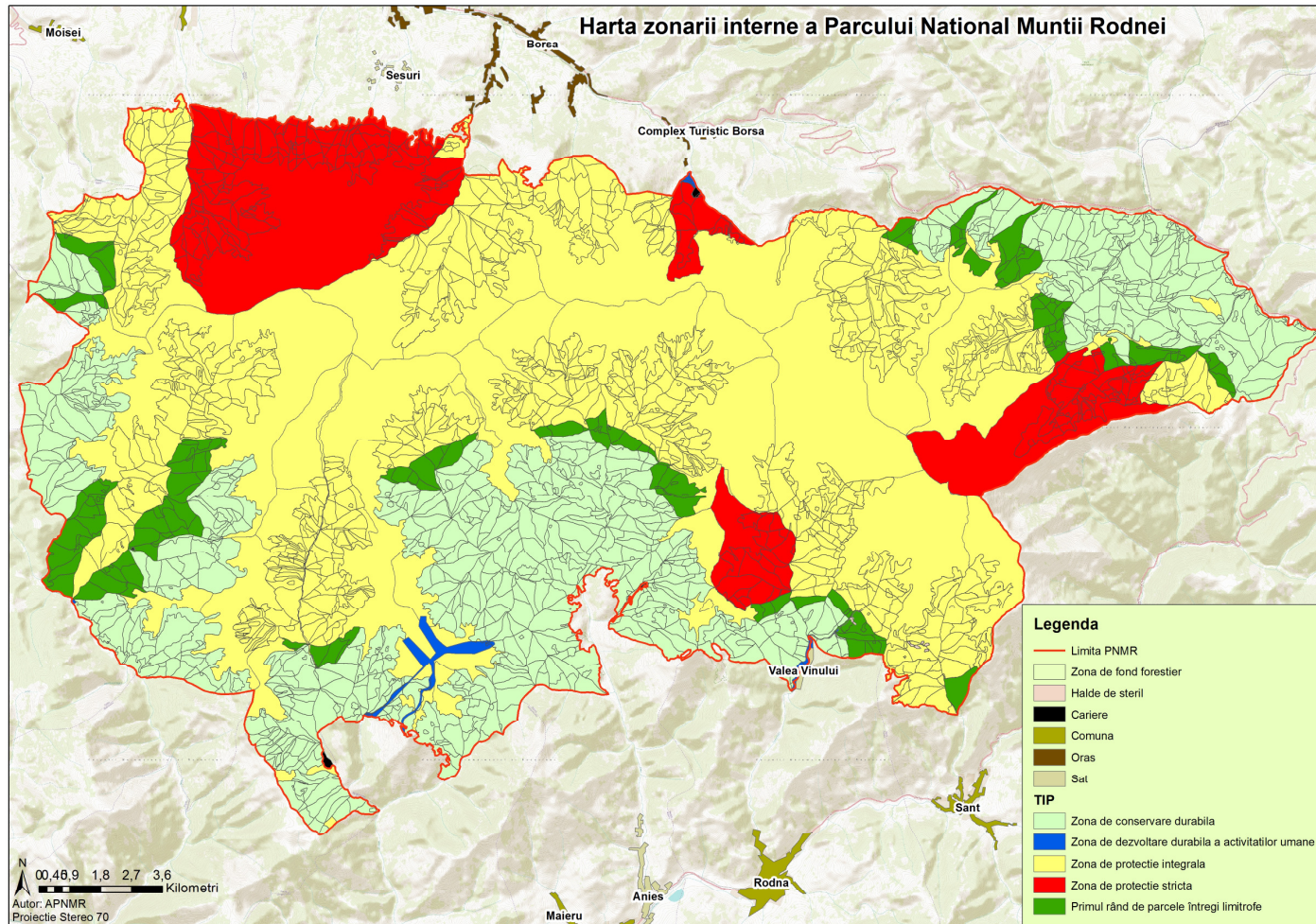
Limita vestică: De la confluența pârâului Scăricele cu valea Rebra limita urmează amunte malul drept al Rebrei până la confluența cu Rebrîșoara Mare și continuă pe malul drept al acesteia până la confluența cu pârâul Mihuș (borna silvică 45 UP IV, OS Năsăud). De la această confluență limita urmează interfluviul dintre pr. Mihuș și Rebrîșoara Mare până în vârful Tomnaticului (1373,9 m), de unde coboară spre nord în pârâul Bârloaia (borna silvică 228 UP V, OS Telciu). De aici urmărește amunte malul stâng al pârâului Bârloaia până la confluența cu pârâul Celarul, pe care urcă până în Piciorul Bătrâna. Din Piciorul Bătrâna limita continuă spre NE (aproximativ 600 m) pe limita fondului forestier (borna silvică 193 UP I OS Someș Țibleș) și apoi coboară spre NV, pe o culme secundară, în valea Izvorul Nistor. Din valea Izvorul Nistor limita parcului urcă în culmea Bătrâna (Obcina Pietrei) și continuă spre nord, coborând la obârșia pârâului Runcului pe care îl urmează pe malul stâng până mai jos de confluența cu Izvorul Izei (borna silvică 68 UP II Săcel, OSC Romuli). De aici,

limita parcului urcă pe culme în vârful Troian de unde se orientează spre est până în vârful Răchitiș, de pe interfluviul dintre bazinele hidrografice Iza și Izv. Dragoș. Din vârful Răchitiș limita continuă spre nord pe culmea principală până în vârful Măgura Mare (1599,2 m).

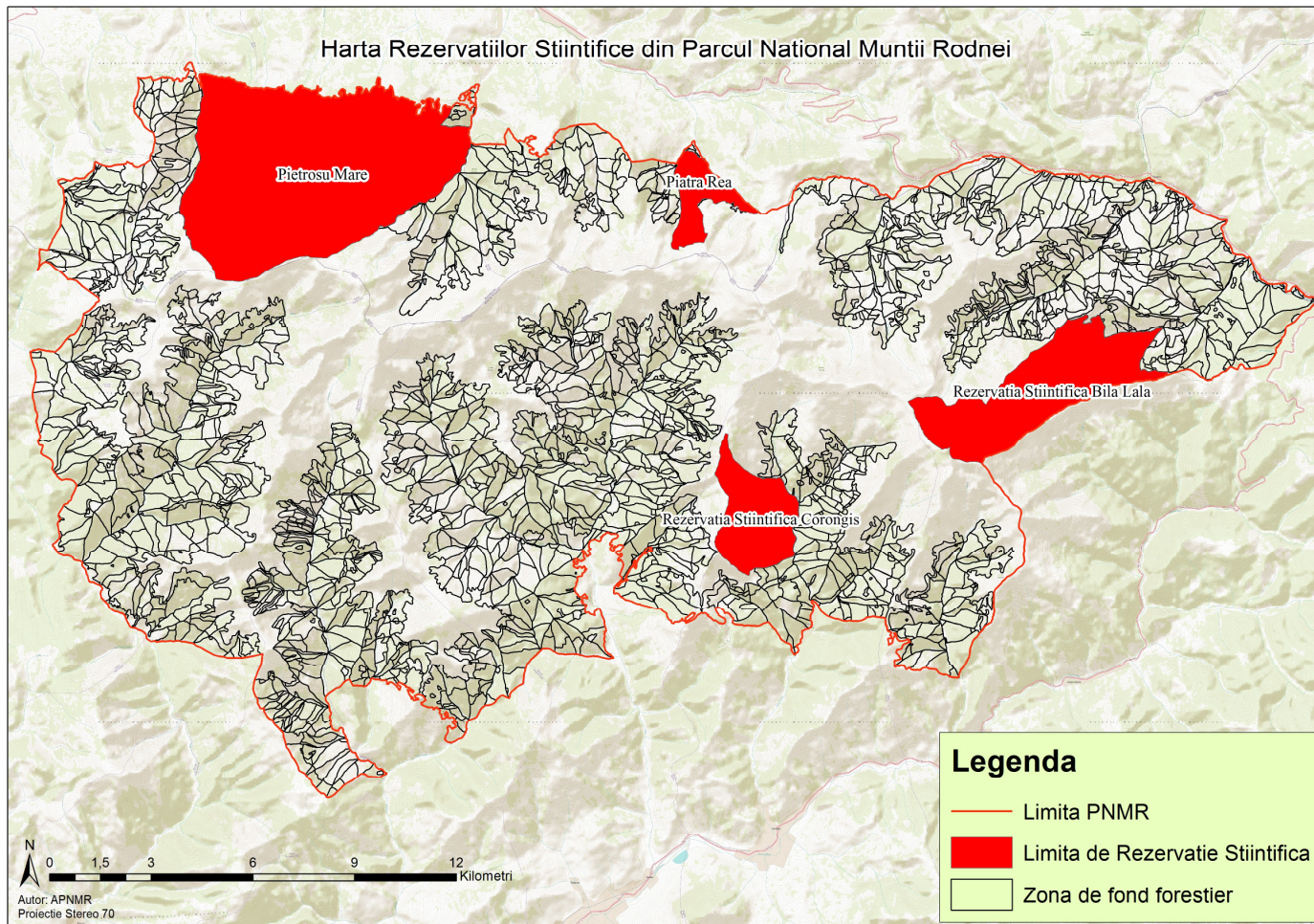

Anexa nr. R2

Anexa nr. R3

Anexa nr. R4

**Zonele de protecție integrală
Parcul Național Munții Rodnei
Rezervație a Biosferei**

Zona de protecție integrală include parcelele și subparcelele forestiere 88 - 89, 90 - 94 UB II Prislop, OS Silva Borșa, 40%, 70A% - 71 B, 76 - 81, 89 - 90, 94 - 114, UP V Prislop a OS Borșa, 47 - 48, 69 - 70A% UB I Borșa, OS Alpina, 61 - 62, 69-82 UP VI Pietrosu a OS Vișeu, 63 - 68 UP VI OS Telciu, 83, 88 - 91 UP VI Pietrosu, OS Borșa 20 - 27 UB II Maieru SV, OS Maieru, 310 - 315 UP VII Sângeorz-Băi, OS Cormaia Anieș, 32B2% - 37 UB II Șesuri, OS Plaiurile Heniului, 7 - 9, 59 - 64 UB II MaieruSV, OS Maieru, 10 - 17, 19 - 22, 58 UB II Șesuri, OS Plaiurile Heniului, 18 din UP II Șesuri a OS Cârlibaba, 57A-58B din UP V Valea Vinului a OS Bistrița, 59-66A, B, C, D din UP V OS Cormaia Anieș, 67A - 80B; 86A - 94B din UP V a OS Valea Ilvei, 18 - 29B din UP VI Cobășel a OS Valea Ilvei și 30-38C UP VI Cobășel a OS Izvorul Someșului, 5A-78B din UPI a OS Feldru, 228A-229F din UP IV a OS Someș Țibleș, 90C-96N din UP I a OS Someș Țibleș, 89A-106B din UP I Cormaia Vest a OS Cormaia Anieș, 105-107 din UP II a OS Telciu, 78 - 108D din UP I Cormaia Est a OS Someș Țibleș, 40A - 58E din UP IV Izvorul Rebrei a OS Telciu, 39A - 43C din UP I Săcel a OS Romuli, enclavele aflate în interiorul acestor grupuri de parcele și golul subalpin și alpin de pe raza parcului însumând o suprafață totală **26 993,84 ha**.

ANEXE la Planul de management

ANEXA NR. 1

**CONSILIUL ȘTIINȚIFIC AL PARCULUI
NAȚIONAL MUNTII RODNEI**

Str. Principală nr. 1445, 427245 Rodna jud. B-N ROMANIA Cod fiscal: RO 25713883
Reg. com. : J06/313/26.06.2009 Cont RO 07 RZBR 0000 0600 1178 2663 Raiffeisen Bank
Agenția Năsăud , RO 69 BRDE 060S V152 2306 0600 BRD Sangeorz-Bai

Nr. 426/05/27.II.2013

CĂTRE,

RNP-ROMSILVA-Administrația Parcului Național Munții Rodnei R.A.

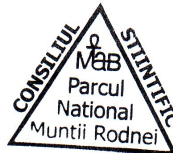
În urma reanalizării Planului de Management al Parcului Național Munții Rodnei – editia 2013, se emite:

HOTĂRÂREA Nr. 4/2013 – Consiliul Științific al Parcului Național Munții Rodnei emite aviz favorabil pentru *Planul de management al Parcului National Muntii Rodnei* in forma finala-editia 2013.

S-a constatat ca Planul de management respecta prevederile legale in vigoare si urmareste conservarea patrimoniului natural, prin aplicarea masurilor de management adecvate.

Președinte,
Dr. Gheorghe COLDEA

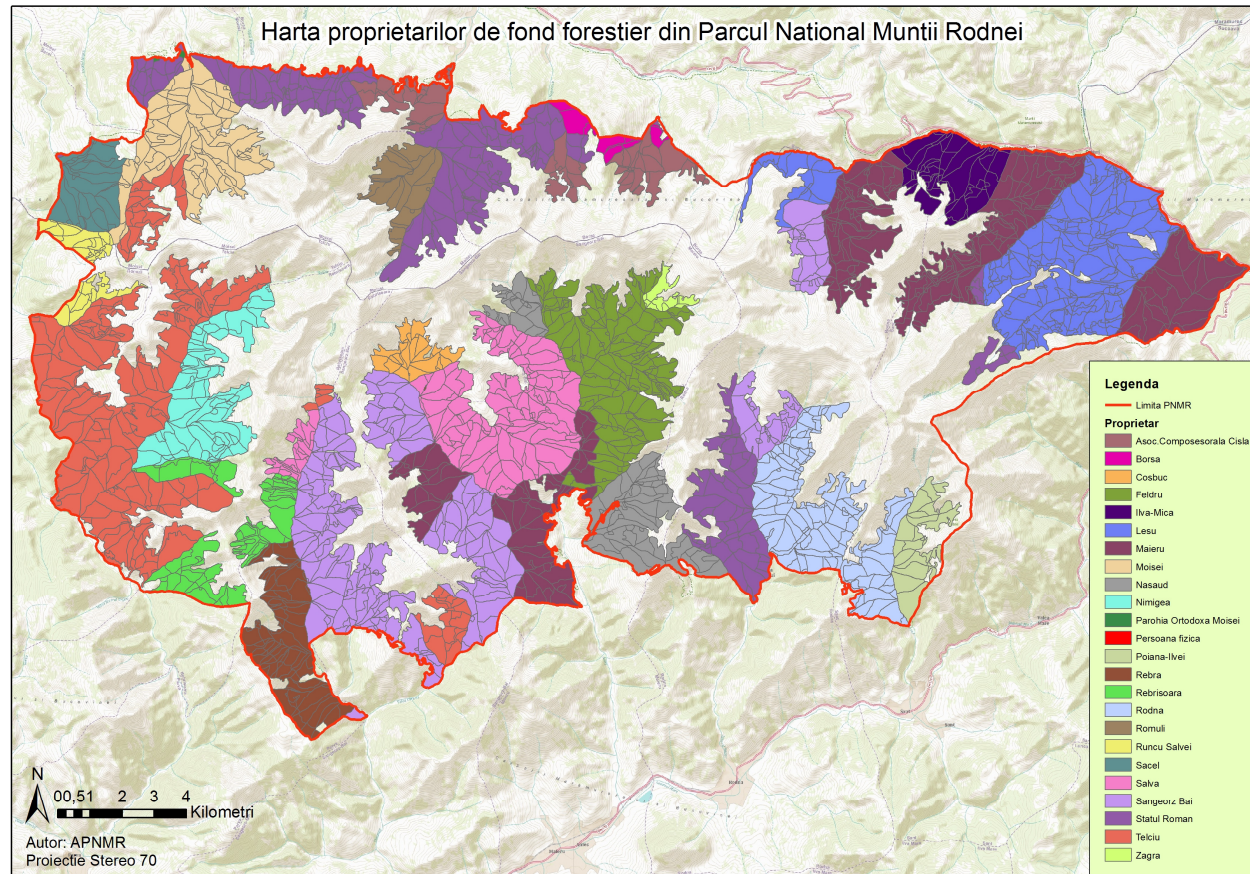
Secretar,
Dr. Claudiu IUȘAN

ANEXA NR. 2

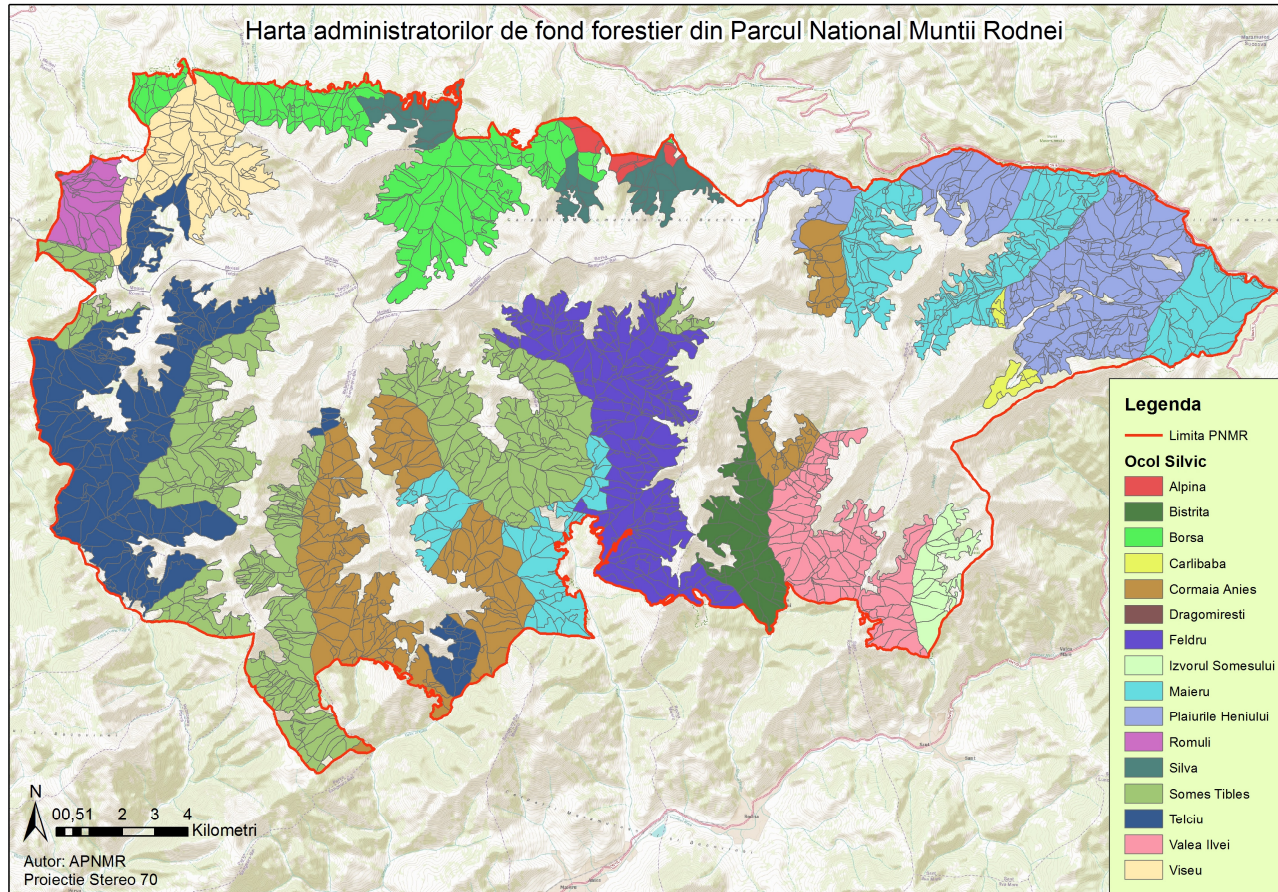
HARTA PROPRIETARILOR DE FOND FORESTIER

ANEXA NR. 3

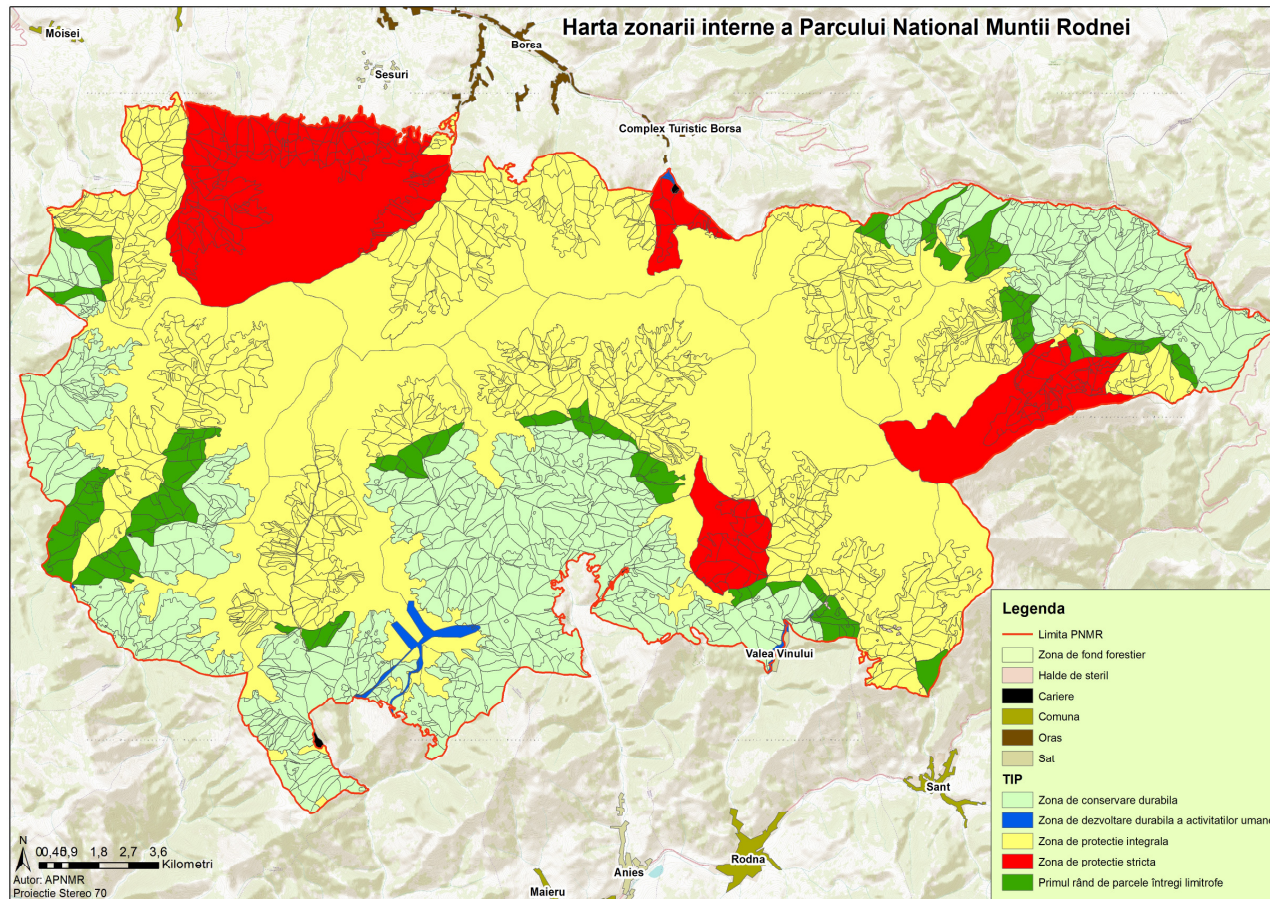
HARTA ADMINISTRATORILOR DE FOND FORESTIER

ANEXA NR. 4.

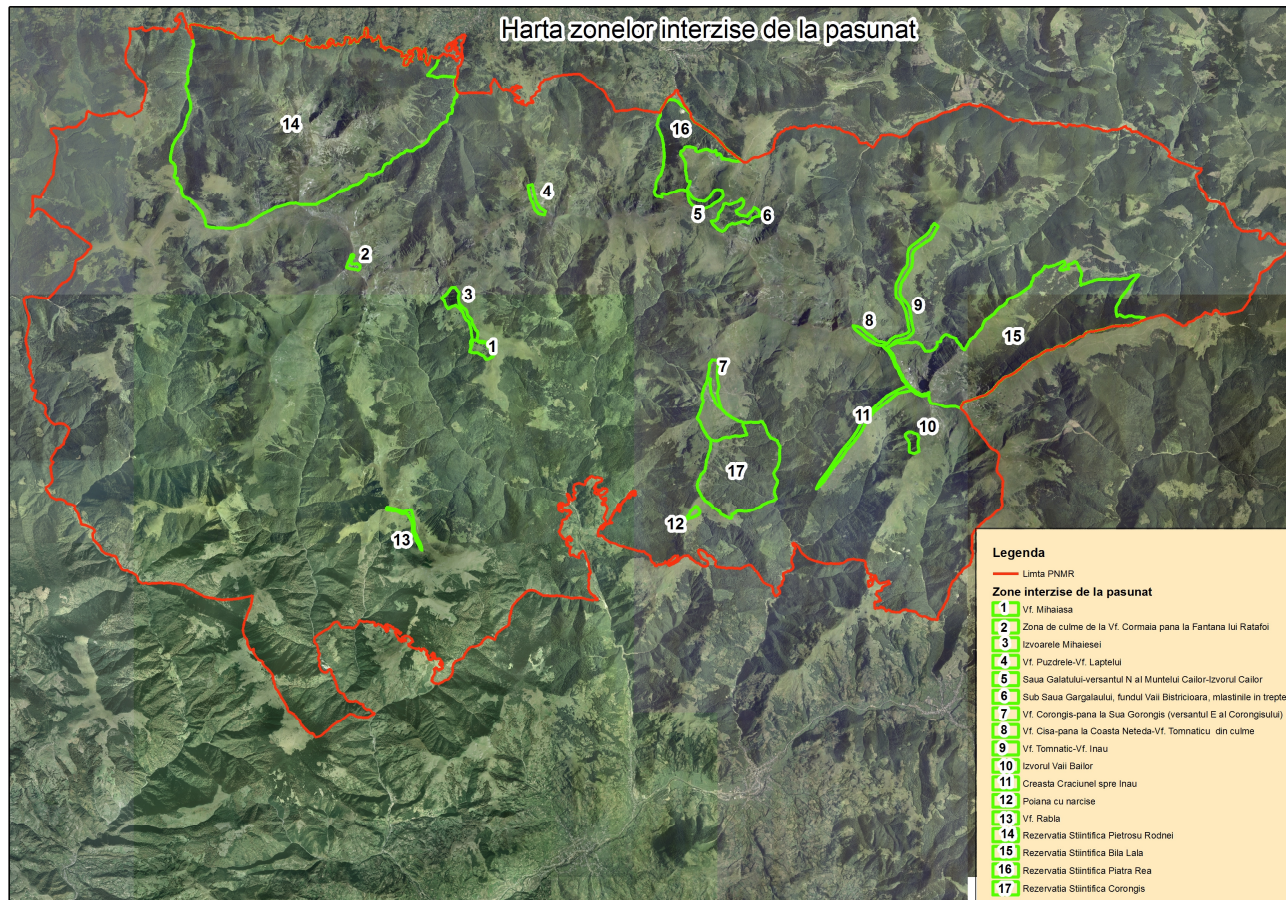
HARTA ZONĂRII INTERNE A PNMR

ANEXA NR. 5

HARTA ZONELOR INTERZISE DE LA PĂȘUNAT

ANEXA NR. 6

Propunere de Listă Roșie a speciilor de floră și faună cu valoare deosebită pentru conservare din PNMR

Nr	Taxon	Taxon superior	L 462/2001, OM 1198/2005			L 69 Cites		L 13/1993 Berna			L 13/1998 Bonn		R6 Berna	Directiva Habitate			Directiva Pasari			End	IUCN Red List	LR*
			2	3A	3B	1	2	1	2	3	1	2		2	4	5	1	2	3			
			1	<i>Canis lupus</i>	Carnivore	x	X		x			x					x	x	x			
2	<i>Felis silvestris</i>	Carnivore		X					x						x							
3	<i>Lutra lutra</i>	Carnivore	x	X		x			x				x	x	x							NT
4	<i>Lynx lynx</i>	Carnivore	x	X	x				x				x	x								NT
5	<i>Martes foina</i>	Carnivore			x				x													
6	<i>Martes martes</i>	Carnivore			x				x													
7	<i>Meles meles</i>	Carnivore			x				x													
8	<i>Mustela erminea</i>	Carnivore			x				x													
9	<i>Mustela lutreola</i>	Carnivore	x	x					x				x	x	x							EN

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

Nr	Taxon	Taxon superior	L 462/2001, OM 1198/2005			L 69 Cites		L 13/1993 Berna			L 13/1998 Bonn		R6 Berna	Directiva Habitate			Directiva Pasari			End	IUCN Red List	LR*	
			2	3A	3B	1	2	1	2	3	1	2		2	4	5	1	2	3				
10	<i>Mustela nivalis</i>	Carnivore			x					x													
11	<i>Mustela putorius</i>	Carnivore			x					x													
12	<i>Ursus arctos</i>	Carnivore	x	x		x			x					x	x	x							
13	<i>Capreolus capreolus</i>	Artiodactyle			x					x													
14	<i>Cervus elaphus</i>	Artiodactyle			x					x													
15	<i>Rupicapra rupicapra</i>	Artiodactyle			x					x													
16	<i>Crocidura leucodon</i>	Insectivore								x													
17	<i>Neomys anomalus</i>	Insectivore		x	x																		
18	<i>Neomys fodiens</i>	Insectivore								x													
19	<i>Sorex araneus</i>	Insectivore								x													
20	<i>Sorex minutus</i>	Insectivore								x													

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

Nr	Taxon	Taxon superior	L 462/2001, OM 1198/2005			L 69 Cites		L 13/1993 Berna			L 13/1998 Bonn		R6 Berna	Directiva Habitate			Directiva Pasari			End	IUCN Red List	LR*			
			2	3A	3B	1	2	1	2	3	1	2		2	4	5	1	2	3						
21	<i>Dryomys nitedula</i>	Rodentia		x						x							x							LR	
22	<i>Glis glis</i>	Rodentia								x														LR	
23	<i>Marmota marmota</i>	Rodentia			x					x															
24	<i>Microtus tatricus</i>	Rodentia	x	x													x								
26	<i>Sciurus vulgaris</i>	Rodentia			x					x														LR	
27	<i>Sicista betulina</i>	Rodentia		x						x								x						LR	
28	<i>Eptesicus serotinus</i>	Chiroptere																x							
29	<i>Myotis blythi</i>	Chiroptere	x	x						x	x					x	x	x							
30	<i>Myotis myotis</i>	Chiroptere	x	x						x	x					x	x	x						LR	
31	<i>Accipiter gentilis</i>	Păsări		x						x				x											
32	<i>Accipiter nisus</i>	Păsări		x						x															

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

Nr	Taxon	Taxon superior	L 462/2001, OM 1198/2005			L 69 Cites		L 13/1993 Berna			L 13/1998 Bonn		R6 Berna	Directiva Habitatare			Directiva Pasari			End	IUCN Red List	LR*
			2	3A	3B	1	2	1	2	3	1	2		2	4	5	1	2	3			
33	<i>Aegolius funereus</i>	Păsări	x				x		x					x				x				
34	<i>Alcedo atthis</i>	Păsări	x	x					x					x				x				
35	<i>Aquila chrysaetos</i>	Păsări	x	x					x					x				x				
36	<i>Aquila pomarina</i>	Păsări	x																			
37	<i>Asio otus</i>	Păsări		x			x		x													
38	<i>Athene noctua</i>	Păsări		x	x		x		x													
39	<i>Bonasa bonasia</i>	Păsări			x					x				x				x	I			
40	<i>Bubo bubo</i>	Păsări	x				x		x					x				x				
41	<i>Buteo spp.</i>	Păsări		x																		
42	<i>Dendrocopus leucotos</i>	Păsări	x	x					x					x				x				

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

Nr	Taxon	Taxon superior	L 462/2001, OM 1198/2005			L 69 Cites		L 13/1993 Berna			L 13/1998 Bonn		R6 Berna	Directiva Habitatare			Directiva Pasari			End	IUCN Red List	LR*
			2	3A	3B	1	2	1	2	3	1	2		2	4	5	1	2	3			
43	<i>Dendrocopus medius</i>	Păsări	x	x					x					x				x				
44	<i>Dendrocopus minor</i>	Păsări		x					x													
45	<i>Dendrocopus syriacus</i>	Păsări	x	x					x					x				x				
46	<i>Dryocopus martius</i>	Păsări	x						x					x				x				
47	<i>Falco columbarius</i>	Păsări	x					x				x	#				x					
48	<i>Falco peregrinus</i>	Păsări	x			x			x				x	x				x				
49	<i>Falco subbuteo</i>	Păsări		x	x				x				x									
50	<i>Falco tinunculus</i>	Păsări		x	x				x				x									
51	<i>Ficedula albicollis</i>	Păsări	x	x					x					x				x				
52	<i>Ficedula parva</i>	Păsări	x	x					x					x				x				

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

Nr	Taxon	Taxon superior	L 462/2001, OM 1198/2005			L 69 Cites		L 13/1993 Berna			L 13/1998 Bonn		R6 Berna	Directiva Habitate			Directiva Pasari			End	IUCN Red List	LR*		
			2	3A	3B	1	2	1	2	3	1	2		2	4	5	1	2	3					
53	<i>Glaucidium passerinum</i>	Păsări	x				x		x					x				x						
54	<i>Lanius collurio</i>	Păsări	x	x					x					x				x						
55	<i>Lanius minor</i>	Păsări	x	x					x			x					x							
56	<i>Lullua arborea</i>	Păsări	x							x				x				x						
57	<i>Otus scops</i>	Păsări		x	x		x		x															
58	<i>Perdix perdix</i>	Păsări			x					x									I	I				
59	<i>Pernis apivorus</i>	Păsări	x						x					x				x						
60	<i>Picoides tridactylus</i>	Păsări	x						x					x				x						
61	<i>Picus canus</i>	Păsări	x						x					x				x						
62	<i>Picus viridis</i>	Păsări		x	x				x															

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

Nr	Taxon	Taxon superior	L 462/2001, OM 1198/2005			L 69 Cites		L 13/1993 Berna			L 13/1998 Bonn		R6 Berna	Directiva Habitate			Directiva Pasari			End	IUCN Red List	LR*
			2	3A	3B	1	2	1	2	3	1	2		2	4	5	1	2	3			
63	<i>Scolopax rusticola</i>	Păsări			x				x		x							I	I			
64	<i>Strix aluco</i>	Păsări		x			x		x													
65	<i>Strix uralensis</i>	Păsări		x			x		x				x									
66	<i>Sylvia nisoria</i>	Păsări	x	x					x				x					x				
67	<i>Tetrao tetrix</i>	Păsări	x						x				x					x	I			
68	<i>Tetrao urogallus</i>	Păsări			x				x									x	I	I		
69	<i>Anguis fragilis</i>	Reptile			x																	
70	<i>Coronella austriaca</i>	Reptile		x					x													
71	<i>Elaphe longissima</i>	Reptile		x					x						x							
72	<i>Lacerta agilis</i>	Reptile		x					x						x							
73	<i>Lacerta viridis</i>	Reptile		x					x						x							

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

Nr	Taxon	Taxon superior	L 462/2001, OM 1198/2005			L 69 Cites		L 13/1993 Berna			L 13/1998 Bonn		R6 Berna	Directiva Habitate			Directiva Pasari			End	IUCN Red List	LR*
			2	3A	3B	1	2	1	2	3	1	2		2	4	5	1	2	3			
74	<i>Natrix natrix</i>	Reptile							X													
75	<i>Podarcis muralis</i>	Reptile		X					X						X							
76	<i>Vipera berus</i>	Reptile		X	X				X													
77	<i>Zootoca vivipara</i>	Reptile		X					X													
79	<i>Bufo bufo</i>	Amfibieni	X		X				X													
80	<i>Hyla arborea</i>	Amfibieni	X	X					X					X							NT	
81	<i>Rana dalmatina</i>	Amfibieni			X				X					X								
82	<i>Rana esculenta</i> (complex)	Amfibieni			X				X					X								
85	<i>Salamandra salamandra</i>	Amfibieni		X	X				X													

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

Nr	Taxon	Taxon superior	L 462/2001, OM 1198/2005			L 69 Cites		L 13/1993 Berna			L 13/1998 Bonn		R6 Berna	Directiva Habitate			Directiva Pasari			End	IUCN Red List	LR*
			2	3A	3B	1	2	1	2	3	1	2		2	4	5	1	2	3			
86	<i>Triturus alpestris</i>	Amfibieni	x						x													
87	<i>Triturus cristatus</i>	Amfibieni	x	x					x					#	x	x						
88	<i>Triturus montandoni</i>	Amfibieni	x	x	x				x					x	x	x						
89	<i>Triturus vulgaris</i>	Amfibieni			x				x													
90	<i>Cottus gobio</i>	Pești												x								
91	<i>Gobio uranoscopus</i>	Pești	x						x					x							DD	VU
92	<i>Hucho hucho</i>	Pești	x						x			x		x		x						EN
93	<i>Leuciscus souffia</i>	Pești							x					x								VU
94	<i>Lota lota</i>	Pești																				VU
96	<i>Thymallus thymallus</i>	Pești			x				x							x						
97	<i>Eudontomyzon</i>	Petromyzoni	x										x	x								LR

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

Nr	Taxon	Taxon superior	L 462/2001, OM 1198/2005			L 69 Cites		L 13/1993 Berna			L 13/1998 Bonn		R6 Berna	Directiva Habitate			Directiva Pasari			End	IUCN Red List	LR*	
			2	3A	3B	1	2	1	2	3	1	2		2	4	5	1	2	3				
	<i>danfordi</i>																						
98	<i>Acherontia atropos</i>	Lepidoptere																				VU	
99	<i>Apatura ilia</i>	Lepidoptere																					VU
100	<i>Apatura iris</i>	Lepidoptere																					VU
101	<i>Argynnis laodice</i>	Lepidoptere			x																		EN
102	<i>Argynnis pandora</i>	Lepidoptere																					VU
103	<i>Brenthis daphne</i>	Lepidoptere																					VU
104	<i>Brenthis ino</i>	Lepidoptere																					VU
105	<i>Coenonympha tullia</i>	Lepidoptere																					EN
106	<i>Colias palaeno</i>	Lepidoptere																					EX
107	<i>Erebia epiphron</i>	Lepidoptere																					NT

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

Nr	Taxon	Taxon superior	L 462/2001, OM 1198/2005			L 69 Cites		L 13/1993 Berna			L 13/1998 Bonn		R6 Berna	Directiva Habitate			Directiva Pasari			End	IUCN Red List	LR*
			2	3A	3B	1	2	1	2	3	1	2		2	4	5	1	2	3			
	<i>transsylvanica</i>																					
108	<i>Erebia manto trajanus</i>	Lepidoptere																			VU	
109	<i>Erebia pandrose roberti</i>	Lepidoptere																			NT	
110	<i>Erebia pharte belaensis</i>	Lepidoptere			x																VU	
111	<i>Erebia sudetica radnaensis</i>	Lepidoptere	x	x				x						x					VU		EN	
112	<i>Glacies alpinata</i>	Lepidoptere																			VU	
113	<i>Glacies coracina</i>	Lepidoptere																			VU	

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

Nr	Taxon	Taxon superior	L 462/2001, OM 1198/2005			L 69 Cites		L 13/1993 Berna			L 13/1998 Bonn		R6 Berna	Directiva Habitate			Directiva Pasari			End	IUCN Red List	LR*	
			2	3A	3B	1	2	1	2	3	1	2		2	4	5	1	2	3				
114	<i>Hadena magnolii</i>	Lepidoptere																				VU	
115	<i>Idaea contiguaria</i>	Lepidoptere																					VU
116	<i>Itame brunneata</i>	Lepidoptere																					VU
117	<i>Limenitis populi</i>	Lepidoptere																					VU
118	<i>Lycaena alciphron</i>	Lepidoptere																					VU
119	<i>Lycaena helle</i>	Lepidoptere	x	x										x		x							CR
120	<i>Maculinea nausithous</i>	Lepidoptere	x	x					x					x	x							LR	CR
121	<i>Naenia typica</i>	Lepidoptere																					VU
122	<i>Neptis hylas</i>	Lepidoptere																					VU
123	<i>Ochropleura musiva</i>	Lepidoptere																					VU

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

Nr	Taxon	Taxon superior	L 462/2001, OM 1198/2005			L 69 Cites		L 13/1993 Berna			L 13/1998 Bonn		R6 Berna	Directiva Habitate			Directiva Pasari			End	IUCN Red List	LR*
			2	3A	3B	1	2	1	2	3	1	2		2	4	5	1	2	3			
124	<i>Ocnogyna parasita</i>	Lepidoptere																			CR	
125	<i>Ourapteryx sambucaria</i>	Lepidoptere																			CR	
126	<i>Pachetra sagittigera</i>	Lepidoptere																			VU	
127	<i>Parnassius apollo</i>	Lepidoptere	x			x			x					x						VU	CR	
128	<i>Parnassius mnemosyne</i>	Lepidoptere	x						x					x								
129	<i>Pieris bryoniae carpathensis</i>	Lepidoptere																			VU	
130	<i>Polyommatus dorylas</i>	Lepidoptere																			VU	

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

Nr	Taxon	Taxon superior	L 462/2001, OM 1198/2005			L 69 Cites		L 13/1993 Berna			L 13/1998 Bonn		R6 Berna	Directiva Habitate			Directiva Pasari			End	IUCN Red List	LR*
			2	3A	3B	1	2	1	2	3	1	2		2	4	5	1	2	3			
131	<i>Psodos quadrifaria</i>	Lepidoptere			x																EN	
132	<i>Trichiura crataegi</i>	Lepidoptere																			VU	
135	<i>Xestia collina</i>	Lepidoptere																			VU	
136	<i>Zerynthia polyxena</i>	Lepidoptere		x					x						x						EN	
138	<i>Isophya pienensis</i>	Ortoptere																	x			
139	<i>Miramella ebneri carpathica</i>	Ortoptere		x															x			
140	<i>Pholidoptera transsylvanica</i>	Ortoptere	x		x									x	x				x			
141	<i>Lucanus cervus</i>	Coleoptere	x	x						x				x								
142	<i>Rosalia alpina</i>	Coleoptere	x	x					x					x	x						VU	

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

Nr	Taxon	Taxon superior	L 462/2001, OM 1198/2005			L 69 Cites		L 13/1993 Berna			L 13/1998 Bonn		R6 Berna	Directiva Habitate			Directiva Pasari			End	IUCN Red List	LR*
			2	3A	3B	1	2	1	2	3	1	2		2	4	5	1	2	3			
143	<i>Carabus zawadskyi</i>	Coleoptere	x	x										x								
144	<i>Duvalius proceorides</i>	Coleoptere																		x		
145	<i>Bembidion transsylvanicus</i>	Coleoptere																		x		EXT
146	<i>Clinopodes rodnaensis</i>	Chilopode																		x		
147	<i>Lithobius luteus</i>	Chilopode																		x		
148	<i>Lithobius matici</i>	Chilopode																		x		
149	<i>Lithobius silvivagus</i>	Chilopode																		x		
150	<i>Tracholithobius inexpectatus</i>	Chilopode																		x		

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

Nr	Taxon	Taxon superior	L 462/2001, OM 1198/2005			L 69 Cites		L 13/1993 Berna			L 13/1998 Bonn		R6 Berna	Directiva Habitate			Directiva Pasari			End	IUCN Red List	LR*
			2	3A	3B	1	2	1	2	3	1	2		2	4	5	1	2	3			
151	<i>Tetrachantella transsylvanica</i>	Colebole																	X			
152	<i>Chromatoiulus silvaticus</i>	Diplopode																	X			
153	<i>Glomeris prominens</i>	Diplopode																	X			
154	<i>Karpatophyllon polinskii</i>	Diplopode																	X			
155	<i>Leptoiulus baconiensis pruticus</i>	Diplopode																	X			
156	<i>Leptoiulus corongisius</i>	Diplopode																	X			
157	<i>Mastigophorophyllon</i>	Diplopode																	X			

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

Nr	Taxon	Taxon superior	L 462/2001, OM 1198/2005			L 69 Cites		L 13/1993 Berna			L 13/1998 Bonn		R6 Berna	Directiva Habitate			Directiva Pasari			End	IUCN Red List	LR*	
			2	3A	3B	1	2	1	2	3	1	2		2	4	5	1	2	3				
	<i>penicilligerum</i>																						
158	<i>Mastigophorophyllon serrulatum</i>	Diplopode																				X	
159	<i>Polydesmus dadayi</i>	Diplopode																				X	
160	<i>Polydesmus hamatus furculatus</i>	Diplopode																				X	
161	<i>Polydesmus tetranus</i>	Diplopode																				X	
162	<i>Romanosoma bîrtei</i>	Diplopode																				X	
163	<i>Romanosoma cavernicola</i>	Diplopode																				X	
164	<i>Romanosoma odici</i>	Diplopode																				X	

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

Nr	Taxon	Taxon superior	L 462/2001, OM 1198/2005			L 69 Cites		L 13/1993 Berna			L 13/1998 Bonn		R6 Berna	Directiva Habitate			Directiva Pasari			End	IUCN Red List	LR*
			2	3A	3B	1	2	1	2	3	1	2		2	4	5	1	2	3			
165	<i>Unciger transsilvanicus</i>	Diplopode																		X		
167	<i>Allolobophora carpathica</i>	Lumbricidae																		X		
168	<i>Allolobophora dacica</i>	Lumbricidae																		X		
169	<i>Amphoroblastia erumpens</i>	Licheni																		X		
170	<i>Amphoroblastia rodnensis</i>	Licheni																		X		
171	<i>Involucrothele gyelnikii</i>	Licheni																		X		

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

Nr	Taxon	Taxon superior	L 462/2001, OM 1198/2005			L 69 Cites		L 13/1993 Berna			L 13/1998 Bonn		R6 Berna	Directiva Habitate			Directiva Pasari			End	IUCN Red List	LR*	
			2	3A	3B	1	2	1	2	3	1	2		2	4	5	1	2	3				
172	<i>Involucrothele transsylvanica</i>	Licheni																		X			
173	<i>Thelidium gibbosum</i>	Licheni																			X		
174	<i>Verrucaria marmorosica</i>	Licheni																			X		
175	<i>Leptosphaeria glycariae-plicatae</i>	Ascomycotina																			X		
176	<i>Dicranum viridae</i>	Bryophyta	X																				
177	<i>Drepanocladus vernicosus</i>	Bryophyta	X					X															
178	<i>Sphagnum ssp.</i>	Bryophyta			X																		

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

Nr	Taxon	Taxon superior	L 462/2001, OM 1198/2005			L 69 Cites		L 13/1993 Berna			L 13/1998 Bonn		R6 Berna	Directiva Habitate			Directiva Pasari			End	IUCN Red List	LR*	
			2	3A	3B	1	2	1	2	3	1	2		2	4	5	1	2	3				
179	<i>Lycopodium annotinum</i>	Pteridophyta			x											x							
180	<i>Lycopodium clavatum</i>	Pteridophyta			x											x							
181	<i>Achillea schurii</i>	Angiosperme																			x		
182	<i>Aconitum hosteanum</i>	Angiosperme																			x		
183	<i>Aconitum moldavicum</i>	Angiosperme																			x		
184	<i>Alchemilla conjuncta</i>	Angiosperme																					R
185	<i>Alopecurus laguriformis</i>	Angiosperme																			x		

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

Nr	Taxon	Taxon superior	L 462/2001, OM 1198/2005			L 69 Cites		L 13/1993 Berna			L 13/1998 Bonn		R6 Berna	Directiva Habitate			Directiva Pasari			End	IUCN Red List	LR*
			2	3A	3B	1	2	1	2	3	1	2		2	4	5	1	2	3			
186	<i>Androsace chamaejasme</i>	Angiosperme																			R	
187	<i>Androsace obtusifolia</i>	Angiosperme																			R	
188	<i>Angelica archangelica</i>	Angiosperme																			V	
189	<i>Aquilegia nigricans</i>	Angiosperme																			R	
190	<i>Aquilegia transsilvanica</i>	Angiosperme																			R	
191	<i>Arnica montana</i>	Angiosperme			x																	
192	<i>Astragalus penduliflorus</i>	Angiosperme																			R	

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

Nr	Taxon	Taxon superior	L 462/2001, OM 1198/2005			L 69 Cites		L 13/1993 Berna			L 13/1998 Bonn		R6 Berna	Directiva Habitate			Directiva Pasari			End	IUCN Red List	LR*
			2	3A	3B	1	2	1	2	3	1	2		2	4	5	1	2	3			
193	<i>Campanula serrata</i>	Angiosperme																		x		
194	<i>Cardamine glanduligera</i>	Angiosperme																		x		
195	<i>Cardaminopsis neglecta</i>	Angiosperme																		x		
196	<i>Carduus viridis</i>	Angiosperme																				R
197	<i>Carex atrofusca</i>	Angiosperme																				R
198	<i>Carex bigelowii</i>	Angiosperme																				R
199	<i>Carex chordorrhiza</i>	Angiosperme																				R
200	<i>Centaurea pinnatifida</i>	Angiosperme																		x		

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

Nr	Taxon	Taxon superior	L 462/2001, OM 1198/2005			L 69 Cites		L 13/1993 Berna			L 13/1998 Bonn		R6 Berna	Directiva Habitate			Directiva Pasari			End	IUCN Red List	LR*
			2	3A	3B	1	2	1	2	3	1	2		2	4	5	1	2	3			
201	<i>Cerastium lerchenfeldianum</i>	Angiosperme																	x			
202	<i>Cryptogramma crispa</i>	Angiosperme																			Ex	
203	<i>Dianthus tenuifolius</i>	Angiosperme																	x			
204	<i>Erysimum witmannii</i>	Angiosperme																	x			
205	<i>Festuca carpatica</i>	Angiosperme																	x			
206	<i>Festuca rupicola saxatilis</i>	Angiosperme																	x			
207	<i>Galanthus nivalis</i>	Angiosperme			x																	
208	<i>Gentiana lutea</i>	Angiosperme			x																	

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

Nr	Taxon	Taxon superior	L 462/2001, OM 1198/2005			L 69 Cites		L 13/1993 Berna			L 13/1998 Bonn		R6 Berna	Directiva Habitate			Directiva Pasari			End	IUCN Red List	LR*
			2	3A	3B	1	2	1	2	3	1	2		2	4	5	1	2	3			
209	<i>Gentianella tenella</i>	Angiosperme																				R
210	<i>Heracleum carpaticum</i>	Angiosperme																		X		
211	<i>Heracleum palmatum</i>	Angiosperme																		X		
212	<i>Herminium monorchis</i>	Angiosperme																				V
213	<i>Hesperis moniliformis</i>	Angiosperme																		X		
214	<i>Hesperis nivea</i>	Angiosperme																		X		
215	<i>Hesperis oblongifolia</i>	Angiosperme																		X		

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

Nr	Taxon	Taxon superior	L 462/2001, OM 1198/2005			L 69 Cites		L 13/1993 Berna			L 13/1998 Bonn		R6 Berna	Directiva Habitate			Directiva Pasari			End	IUCN Red List	LR*
			2	3A	3B	1	2	1	2	3	1	2		2	4	5	1	2	3			
216	<i>Hieracium pseudovagneri</i>	Angiosperme																	x			
217	<i>Kobresia simpliciuscula</i>	Angiosperme																			R	
218	<i>Lappula deflexa</i>	Angiosperme																			R	
219	<i>Laserpitium archangelica</i>	Angiosperme																			R	
220	<i>Leontodon montanus</i>	Angiosperme																	x			
221	<i>Leontopodium alpinum</i>	Angiosperme																			E	
222	<i>Leucanthemum waldsteini</i>	Angiosperme																	x			

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

Nr	Taxon	Taxon superior	L 462/2001, OM 1198/2005			L 69 Cites		L 13/1993 Berna			L 13/1998 Bonn		R6 Berna	Directiva Habitate			Directiva Pasari			End	IUCN Red List	LR*
			2	3A	3B	1	2	1	2	3	1	2		2	4	5	1	2	3			
223	<i>Listera cordata</i>	Angiosperme																			R	
224	<i>Silene nivalis</i>	Angiosperme																	x		R	
225	<i>Melampyrum saxosum</i>	Angiosperme																	x			
226	<i>Nigritella rubra</i>	Angiosperme																			E	
227	<i>Oxytropis carpatica</i>	Angiosperme																	x			
228	<i>Papaver alpinum corona sancti-stephani</i>	Angiosperme																			V	
229	<i>Phyteuma tetramerum</i>	Angiosperme																	x			

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

Nr	Taxon	Taxon superior	L 462/2001, OM 1198/2005			L 69 Cites		L 13/1993 Berna			L 13/1998 Bonn		R6 Berna	Directiva Habitate			Directiva Pasari			End	IUCN Red List	LR*
			2	3A	3B	1	2	1	2	3	1	2		2	4	5	1	2	3			
230	<i>Phyteuma wagneri</i>	Angiosperme																	x			
231	<i>Pinguicula alpina</i>	Angiosperme																			R	
232	<i>Poa deyllii</i>	Angiosperme																	x			
233	<i>Polemonium caeruleum</i>	Angiosperme																			E	
234	<i>Primula auricula</i>	Angiosperme																			E	
235	<i>Primula elatior</i>	Angiosperme																	x			
236	<i>Primula leucophylla</i>	Angiosperme																	x			
237	<i>Pulmonaria filarszkyana</i>	Angiosperme																	x			
238	<i>Pulmonaria rubra</i>	Angiosperme																	x			

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

Nr	Taxon	Taxon superior	L 462/2001, OM 1198/2005			L 69 Cites		L 13/1993 Berna			L 13/1998 Bonn		R6 Berna	Directiva Habitate			Directiva Pasari			End	IUCN Red List	LR*
			2	3A	3B	1	2	1	2	3	1	2		2	4	5	1	2	3			
	<i>filarzskyana</i>																					
239	<i>Ranunculus alpestris</i>	Angiosperme																				R
240	<i>Ranunculus carpaticus</i>	Angiosperme																	x			
241	<i>Ranunculus glacialis</i>	Angiosperme																				R
242	<i>Salix alpina</i>	Angiosperme																				R
243	<i>Salix bicolor</i>	Angiosperme																				R
244	<i>Salix eleagnos</i>	Angiosperme																				R
245	<i>Salix retusa kitaibeliana</i>	Angiosperme																	x			
246	<i>Saussurea porcii</i>	Angiosperme																				Ex

PLAN DE MANAGEMENT - 2013 -

Nr	Taxon	Taxon superior	L 462/2001, OM 1198/2005			L 69 Cites		L 13/1993 Berna			L 13/1998 Bonn		R6 Berna	Directiva Habitate			Directiva Pasari			End	IUCN Red List	LR*	
			2	3A	3B	1	2	1	2	3	1	2		2	4	5	1	2	3				
247	<i>Saxifraga cernua</i>	Angiosperme																					R
248	<i>Scabiosa lucida barbata</i>	Angiosperme																		x			
249	<i>Scutellaria alpina</i>	Angiosperme																					R
250	<i>Sesleria heufleriana</i>	Angiosperme																		x			
251	<i>Silene dubia</i>	Angiosperme																		x			
252	<i>Silene zawadskii</i>	Angiosperme																		x			
253	<i>Soldanella hungarica hungarica</i>	Angiosperme																		x			
254	<i>Taxus baccata</i>	Angiosperme																					V
255	<i>Thalictrum alpinum</i>	Angiosperme																					R

PLAN DE MANAGEMENT – 2013 –

-
- Periclitate, vulnerabile și rare în flora României – de Nicolae Boșcaiu, Gheorghe Coldea, Climent Horeanu
Cartea Roșie a vertebratelor din România – editori Nicolae Botnariuc, Victoria Tatole (2005)

ANEXA NR. 7

**PROGRAME TURISTICE INITIATE SI DERULATE DE
ADMINISTRATIA PARCULUI NATIONAL MUNTII RODNEI**

**1. Denumire program: Călare la Poiana cu narcise de pe Masivul Saca în
cursul săptămânii**

Contact: Administrația Parcului Național Munții Rodnei, www.parcrodna.ro,
Adresa : Rodna, Strada Principală, Nr. 1445, Județul Bistrița-Năsăud,
Telefon 0263/377715, Fax 0263/377181, e-mail : apnmr@bistrita.rosilva.ro,
parcrodna@email.ro, persoana contact : Jauca Doina, telefon 0731870248.

Descrierea programului turistic: Plecarea la ora 9⁰⁰ de la Cabana Valea Secii (Valea Vinului), călare, însoțiți de un ghid ecvestru pe traseul Valea Secii – Poiana cu Narcise – Izvorul Roșu - Valea Secii. Sosirea la ora 17⁰⁰ la Cabana Valea Secii (Valea Vinului).

Durata programului: 1 zi, din care 4-5 ore călare;

Echipament necesar turistii: echipament de munte, haine activitati outdoor de sezon, ghete/bocanci waterproof, pulover, pelerină;

Dificultate/cerinte fizice minime: traseu cu grad mediu de dificultate;

Perioada: mai – iunie pentru observații narcise, iar pentru observații peisaj, floră, faună perioada iunie – octombrie;

Mențiuni:

- programul nu include asigurarea mesei;
- vă rugăm să faceți o rezervare cu cel puțin 3 zile înainte.

**2. Denumire program: Călare la Poiana cu narcise de pe Masivul Saca în
weekend**

Contact: Administrația Parcului Național Munții Rodnei, www.parcrodna.ro,
Adresa : Rodna, Strada Principală, Nr. 1445, Județul Bistrița-Năsăud,

Telefon 0263/377715, Fax 0263/377181, e-mail : apnmr@bistrita.rosilva.ro,
parcrodna@email.ro, persoana contact : Jauca Doina, telefon 0731870248.

Descrierea programului turistic:

Vineri: Primirea turiștilor, cazarea lor la Cabana Valea Secii – Ocolul Silvic Valea Vinului;

Sâmbătă: Plecarea la ora 9⁰⁰ de la Cabana Valea Secii (Valea Vinului), călare, însoțiți de un ghid ecvestru pe traseul Valea Secii – Poiana cu Narcise – Izvorul Roșu - Valea Secii. Sosirea la ora 17⁰⁰ la Cabana Valea Secii (Valea Vinului).

Duminică: Plecarea turiștilor;

Durata programului: 3 zile;

Echipament necesar turiști: echipament de munte, haine activitati outdoor de sezon, ghete/bocanci waterproof, pulover, pelerină;

Dificultate/cerinte fizice minime: traseu cu grad mediu de dificultate;

Perioada: mai – iunie pentru observații narcise, iar pentru observații peisaj, floră, faună perioada iunie – octombrie;

Mențiuni:

- programul nu include asigurarea mesei;
- în cabana este acces la bucătărie și frigider;
- vă rugăm să faceți o rezervare cu **o săptămână** înainte.

3. Denumire program: Plimbare călare în localitatea Valea Vinului

Contact: Administrația Parcului Național Munții Rodnei, www.parcrodna.ro,
Adresa : Rodna, Strada Principală, Nr. 1445, Județul Bistrița-Năsăud,
Telefon 0263/377715, Fax 0263/377181, e-mail : apnmr@bistrita.rosilva.ro,
parcrodna@email.ro, persoana contact : Jauca Doina, telefon 0731870248.

Descrierea programului turistic: Plimbare călare pentru turiștii fără experiență în practicarea turismului ecvestru, în jurul localității Valea Vinului și a Cabanei Valea Secii.

Durata programului: 1 – 2 ore;

Echipament necesar turiști: echipament de munte, haine activități outdoor de sezon, ghete / bocanci waterproof, pulover, pelerină;

Perioada: mai – octombrie;

Mențiuni:

- vă rugăm să faceți o rezervare cu cel puțin 3 zile înainte.

4. Denumire program: Drumeție o zi la Ineu și Lacul Lala

Contact: Administrația Parcului Național Munții Rodnei, www.parcrodna.ro, Adresa : Rodna, Strada Principală, Nr. 1445, Județul Bistrița-Năsăud, Telefon 0263/377715, Fax 0263/377181, e-mail : apnmr@bistrita.rosilva.ro, parcrodna@email.ro, persoana contact : Jauca Doina, telefon 0731870248.

Descrierea programului turistic: Plecarea la ora 8⁰⁰ de la Valea Blaznei , însoțiți de un ghid turistic pe traseul Valea Blaznei – Ineu – Lala – Valea Blaznei. Sosirea la ora 19⁰⁰ la Valea Blaznei.

Durata programului: 1 zi;

Echipament necesar turiști: echipament de munte, haine activități outdoor de sezon, ghete/bocanci waterproof, pulover, pelerină;

Dificultate/cerinte fizice minime: traseu cu grad ridicat de dificultate;

Perioada: iunie – octombrie;

Mențiuni:

- programul nu include asigurarea mesei;
- vă rugăm să faceți o rezervare cu cel puțin 3 zile înainte.

5. Denumire program: Drumeție o zi la Ineu

Contact: Administrația Parcului Național Munții Rodnei, www.parcrodna.ro, Adresa : Rodna, Strada Principală, Nr. 1445, Județul Bistrița-Năsăud, Telefon 0263/377715, Fax 0263/377181, e-mail : apnmr@bistrita.rosilva.ro, parcrodna@email.ro, persoana contact : Jauca Doina, telefon 0731870248.

Descrierea programului turistic: Plecarea la ora 8⁰⁰ de la Valea Secii ,
însoțiți de un ghid turistic pe traseul Valea Secii – Valea Vinului – Izvorul
Roșu – Cișa – Ineu – Curățel – Izvorul Băilor – Valea Secii. Sosirea la ora 19
⁰⁰ la Valea Secii.

Durata programului: 1 zi;

Echipament necesar turiști: echipament de munte, haine activitati outdoor
de sezon, ghete/bocanci waterproof, pulover, pelerină;

Dificultate/cerinte fizice minime: traseu cu grad ridicat de dificultate;

Perioada: iunie – octombrie;

Mențiuni:

- programul nu include asigurarea mesei;
- vă rugăm să faceți o rezervare cu cel puțin 3 zile înainte.

6. Denumire program: **Drumeție la Cascada Cailor – Lacul Știol**

Contact: Administrația Parcului Național Munții Rodnei, www.parcrodna.ro,
Adresa : Rodna, Strada Principală, Nr. 1445, Județul Bistrița-Năsăud,
Telefon 0263/377715, Fax 0263/377181, e-mail : apnmr@bistrita.rosilva.ro,
parcrodna@email.ro, Punct lucru Borsa, persoana contact : Muntean Ioan,
telefon 0731870253.

Descrierea programului turistic: Plecarea la ora 9⁰⁰ de la Borșa Complex ,
însoțiți de un ghid turistic pe traseul Borșa Complex – Cascada Cailor – Șaua
Știol - Lacul Știol - Borșa Complex. Sosirea la ora 16⁰⁰ la Borșa Complex.

Durata programului: 1 zi;

Echipament necesar turiști: echipament de munte, haine activitati outdoor
de sezon, ghete/bocanci waterproof, pulover, pelerină;

Dificultate/cerinte fizice minime: traseu cu grad mediu de dificultate;

Perioada: iunie – octombrie;

Mențiuni:

- programul nu include asigurarea mesei;

- vă rugăm să faceți o rezervare cu cel puțin 3 zile înainte.

7. Denumire program: Drumeție la Cascada Cailor – Lacul Știol – Pasul Prislop

Contact: Administrația Parcului Național Munții Rodnei, www.parcrodna.ro,
Adresa : Rodna, Strada Principală, Nr. 1445, Județul Bistrița-Năsăud,
Telefon 0263/377715, Fax 0263/377181, e-mail : apnmr@bistrita.rosilva.ro,
parcrodna@email.ro, Punct lucru Borsa, persoana contact : Muntean Ioan,
telefon 0731870253.

Descrierea programului turistic: Plecarea la ora 9⁰⁰ de la Borșa Complex ,
însoțiți de un ghid turistic pe traseul Borșa Complex – Cascada Cailor – Șaua
Știol - Lacul Știol – Pasul Prislop. Sosirea la ora 15⁰⁰ la Pasul Prislop.

Durata programului: 1 zi;

Echipament necesar turiști: echipament de munte, haine activitati outdoor
de sezon, ghete/bocanci waterproof, pulover, pelerină;

Dificultate/cerinte fizice minime: traseu cu grad mediu de dificultate;

Perioada: iunie – octombrie;

Mențiuni:

- programul nu include asigurarea mesei;
- vă rugăm să faceți o rezervare cu cel puțin 3 zile înainte.

8. Denumire program: Drumeție pe traseul Borșa Pietroasa – Lacul Iezer – Vârful Pietrosu – Creasta principală – Borșa Complex

Contact: Administrația Parcului Național Munții Rodnei, www.parcrodna.ro,
Adresa : Rodna, Strada Principală, Nr. 1445, Județul Bistrița-Năsăud,
Telefon 0263/377715, Fax 0263/377181, e-mail : apnmr@bistrita.rosilva.ro,
parcrodna@email.ro, Punct lucru Borsa, persoana contact : Muntean Ioan,
telefon 0731870253.

Descrierea programului turistic:

Ziua 1 : Plecarea la ora 8⁰⁰ din Borșa (langa spital) , însoțiți de un ghid turistic pe traseul Borșa – Iezer – Tarnița la Cruce. Sosirea la ora 19⁰⁰ la Tarnița la Cruce unde se instalează cortul pentru a înnopta.

Ziua 2 : Plecarea la ora 8⁰⁰ din locul de campare Tarnița la Cruce pe traseul Tarnița la Cruce – Creasta principală – Știol – Borșa Complex. Sosirea la ora 19⁰⁰ în Borșa Complex.

Durata programului: 2 zile;

Echipament necesar turisti: echipament de munte, cort, haine activitati outdoor de sezon, ghete/bocanci waterproof, pulover, pelerină;

Dificultate/cerinte fizice minime: traseu cu grad ridicat de dificultate;

Perioada: iunie – octombrie;

Mențiuni:

- programul nu include asigurarea mesei;
- vă rugăm să faceți o rezervare cu cel puțin 3 zile înainte.

9. Denumire program: Drumeție pe traseul Moisei - Iza Izvor – Șaua Bătrânei – Tarnița la Cruce – Vârful Pietrosu – Lacul Iezer – Borșa

Contact: Administrația Parcului Național Munții Rodnei, www.parcrodna.ro, Adresa : Rodna, Strada Principală, Nr. 1445, Județul Bistrița-Năsăud, Telefon 0263/377715, Fax 0263/377181, e-mail : apnmr@bistrita.rosilva.ro, parcrodna@email.ro, Punct lucru Borsa, persoana contact : Muntean Ioan, telefon 0731870253.

Descrierea programului turistic:

Ziua 1 : Plecarea la ora 8⁰⁰ din Moisei, însoțiți de un ghid turistic pe traseul Iza Izvor – Ponor – Șaua Bătrânei – Tarnița la Cruce . Sosirea la ora 19⁰⁰ la Tarnița la Cruce unde se instalează cortul pentru a înnopta.

Ziua 2 : Plecarea la ora 8⁰⁰ din locul de campare Tarnița la Cruce pe traseul Tarnița la Cruce – Vf. Pietrosu - Iezer – Borșa. Sosirea la ora 19⁰⁰ în Borșa (langa spital).

Durata programului: 2 zile;

Echipament necesar turistii: echipament de munte, cort, haine activitati outdoor de sezon, ghete/bocanci waterproof, pulover, pelerină;

Dificultate/cerinte fizice minime: traseu cu grad ridicat de dificultate;

Perioada: iunie – octombrie;

Mențiuni:

- programul nu include asigurarea mesei;
- vă rugăm să faceți o rezervare cu cel puțin 3 zile înainte.

10. Denumire program: Drumetie pe traseul Izvorul Negru (Manastire) - Iza Izvor –Vârful Pietrosu - Borșa

Contact: Administrația Parcului Național Munții Rodnei, www.parcrodna.ro, Adresa : Rodna, Strada Principală, Nr. 1445, Județul Bistrița-Năsăud, Telefon 0263/377715, Fax 0263/377181, e-mail : apnmr@bistrita.rosilva.ro, parcrodna@email.ro, Punct lucru Borsa, persoana contact : Muntean Ioan, telefon 0731870253.

Descrierea programului turistic:

Ziua 1 : Plecarea la ora 8⁰⁰ din Borșa, însoțiți de un ghid turistic pe traseul Borșa – Izvorul Negru (Manastire) - Iza Izvor . Sosirea la ora 19⁰⁰ la Iza Izvor unde se instalează cortul pentru a înnopta.

Ziua 2 : Plecarea la ora 8⁰⁰ din locul de campare Iza Izvor pe traseul Iza Izvor – Bătrâna – Tarnița la Cruce . Sosirea la ora 19⁰⁰ la Tarnița la Cruce unde se instalează cortul pentru a înnopta a doua noapte.

Ziua 3 : Plecarea la ora 8⁰⁰ din locul de campare Tarnița la Cruce pe traseul Tarnița la Cruce – Vf. Pietrosu - Iezer – Borșa. Sosirea la ora 19⁰⁰ în Borșa (langa spital).

Durata programului: 3 zile;

Echipament necesar turistii: echipament de munte, cort, haine activitati outdoor de sezon, ghete/bocanci waterproof, pulover, pelerină;

Dificultate/cerinte fizice minime: traseu cu grad ridicat de dificultate;

Perioada: iunie – octombrie;

Mențiuni:

- programul nu include asigurarea mesei;
- vă rugăm să faceți o rezervare cu cel puțin 3 zile înainte.

11. Denumire program: Drumeție pe traseul Borșa – Vârful Pietrosu – Vârful Ineu - Pasul Rotunda

Contact: Administrația Parcului Național Munții Rodnei, www.parcrodna.ro,
Adresa : Rodna, Strada Principală, Nr. 1445, Județul Bistrița-Năsăud,
Telefon 0263/377715, Fax 0263/377181, e-mail : apnmr@bistrita.rosilva.ro,
parcrodna@email.ro, Punct lucru Borsa, persoana contact : Muntean Ioan,
telefon 0731870253.

Descrierea programului turistic:

Ziua 1 : Plecarea la ora 8⁰⁰ din Borșa, însoțiți de un ghid turistic pe traseul Borșa - Vârful Pietrosul - Tarnița la Cruce - Tarnița Barsanului . Sosirea la ora 20⁰⁰ la Tarnița Barsanului unde se instalează cortul pentru a înnopta.

Ziua 2 : Plecarea la ora ora 8⁰⁰ din locul de campare Tarnița Barsanului pe traseul Tarnița Barsanului – Creasta principală - Tarnița lui Putredu . Sosirea la ora 19⁰⁰ la Tarnița lui Putredu unde se instalează cortul pentru a înnopta a doua noapte.

Ziua 3 : Plecarea la ora ora 8⁰⁰ din locul de campare Tarnița lui Putredu pe traseul Tarnița lui Putredu – Vârful Ineu – Lacul Lala - Pasul Rotunda. Sosirea la ora 18⁰⁰ în Pasul Rotunda.

Durata programului: 3 zile;

Echiptament necesar turistii: echipament de munte, cort, haine activitati outdoor de sezon, ghete/bocanci waterproof, pulover, pelerină;

Dificultate/cerinte fizice minime: traseu cu grad ridicat de dificultate;

Perioada: iunie – octombrie;

Mențiuni:

- programul nu include asigurarea mesei;
- vă rugăm să faceți o rezervare cu cel puțin 3 zile înainte.

12. Denumire program: Plimbare cu trăsura pe traseul Valea Vinului - Rodna

Contact: Administrația Parcului Național Munții Rodnei, www.parcrodna.ro,
Adresa : Rodna, Strada Principală, Nr. 1445, Județul Bistrița-Năsăud,
Telefon 0263/377715, Fax 0263/377181, e-mail : apnmr@bistrita.rosilva.ro,
parcrodna@email.ro, persoana contact : Jauca Doina, telefon 0731870248.

Descrierea programului turistic: Plimbare cu trăsura pe traseul Valea Vinului – Rodna – Valea Vinului.

Durata programului: 3-4 ore;

Echipment necesar turistii: echipament pentru activitati outdoor de sezon, pulover, pelerină;

Dificultate/cerinte fizice minime: traseu ușor;

Perioada: mai – septembrie;

Mențiuni:

- vă rugăm să faceți o rezervare cu cel puțin 3 zile înainte.

13. Denumire program: Plimbare cu sania pe traseul Valea Vinului - Rodna

Contact: Administrația Parcului Național Munții Rodnei, www.parcrodna.ro,
Adresa : Rodna, Strada Principală, Nr. 1445, Județul Bistrița-Năsăud,
Telefon 0263/377715, Fax 0263/377181, e-mail : apnmr@bistrita.rosilva.ro,
parcrodna@email.ro, persoana contact : Jauca Doina, telefon 0731870248.

Descrierea programului turistic: Plimbare cu sania pe traseul Valea Vinului – Rodna – Valea Vinului.

Durata programului: 4-5 ore;

Echipment necesar turistii: echipament pentru activitati outdoor de sezon.

Dificultate/cerinte fizice minime: traseu ușor;

Perioada: decembrie –februarie;

Mențiuni:

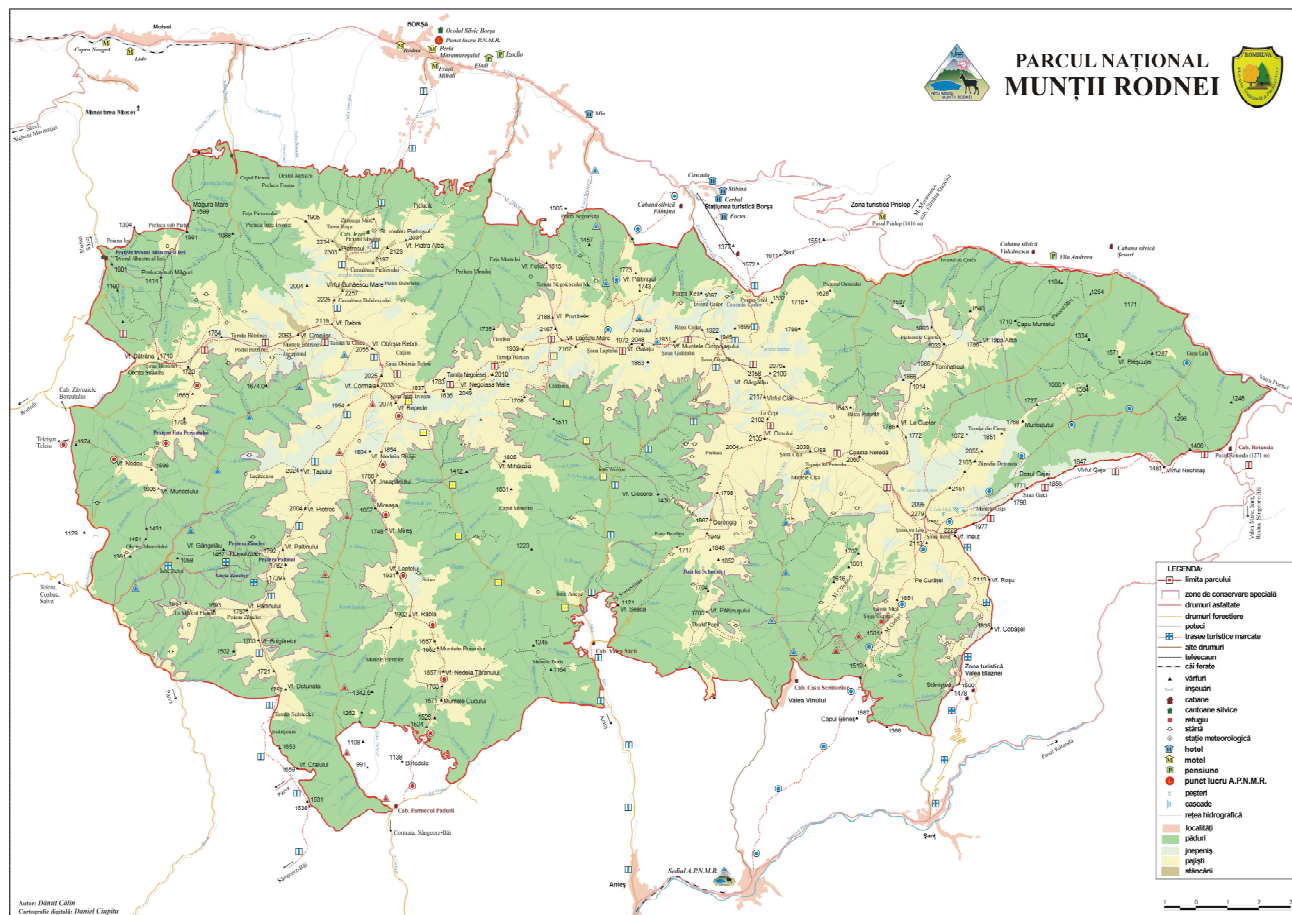
- vă rugăm să faceți o rezervare cu cel puțin 3 zile înainte.

ANEXA NR. 8

HARTA TURISTICĂ

ANEXA NR. 9

TRASEE TURISTICE ÎN PARCUL NAȚIONAL MUNȚII RODNEI

TRASEUL 1.

Creasta principală a Munților Rodnei

Pasul Rotunda – Șaua cu Lac – Vârful Inau – Tarnița lui Putredu – Șaua Gărgălău – Vârful Galațului – Tarnița la Cruce – Poiana Bătrânei – Vârful Muncelul Râios – Pasul Șetref

Acces la traseu: DN 17 D, comuna Șanț, sat Valea Mare, Pasul Rotunda

Punct de plecare: Pasul Rotunda, 1284 m

Punct de sosire: Pasul Șetref, 818 m

Marcaj: bandă roșie

Timp de mers: 24 – 25 ore

Lungimea aproximativă : 56 km

Gradul de dificultate: Dificil. Nu se recomandă iarna.

Starea marcajelor:

de vară – bine marcat

de iarnă – stâlpi indicatori insuficienți.

Starea traseului: traseu fără dificultăți de teren

Refugii și adăposturi : Cabana Rotunda, stânele din golul alpin.

Puncte de interes turistic : Fenomenul geomorfologic “La Cărți”, lacuri glaciare, capre negre, marmote, bulbucul de munte, arnica, rhododendron, floare de colți, gențiana albastră și galbenă, garofița Corongișului - *Dhiantus superba*, opaițul Munților Rodnei – plantă endemică - *Silene nivalis*.

TRASEUL 2

Șaua Găgii – Lacul Lala (traseu de legătură)

Acces la traseu : Din traseul de creastă sau din traseul Rodna – Lala Mare

Punct de plecare : Șaua Găgii (1789m)

Punct de sosire : Lacul Lala Mare

Marcaj: Bulină roșie

Timp de mers : 1 oră.

Lungimea aproximativă : 3 km.

Grad de dificultate : Ușor

Starea marcajelor:

de vară – bine marcat

de iarnă – nu sunt

Starea traseului: traseu prin jnepeniș.

Refugii și adăposturi: Nu sunt

Puncte de interes turistic: Rezervația Bila Lala cu exemplare de *Pinus Cembra*, capre negre, bulbucul de munte, rhododendron, opaițul Munților Rodnei – plantă endemică - *Silene nivalis*.

TRASEUL 3

Comuna Șanț – Tabăra Valea Blaznei – Vârful Inauț

Acces la traseu: DN 17 D, comuna Șanț.

Punct de plecare: Centrul comunei Șanț, pe DN 17 D, intersecție cu drumul forestier Valea Cobășel.

Punct de sosire: Vârful Inauț (2222 m)

Marcaj: Cruce albastră

Timp de parcurgere: 6 ore.

Lungimea aproximativă : 18 km

Grad de dificultate: Dificil

Starea marcajelor:

de vară – bine marcat

de iarnă – nu sunt

Starea traseului: traseu bine amenajat, fără dificultăți de teren

Refugii și adăposturi: Cabanele de la Valea Blaznei

Puncte de interes turistic: Cabanele de la Valea Blaznei, pârtia de schi de la Valea Blaznei, capre negre, rhododendron, opaițul munților Rodnei – plantă endemică – *Silene nivalis*

TRASEUL 4

Rodna - Vf. Beneș - Șaua Curățel - Șaua cu Lac - Lacul Lala – Valea Lalei - Cantonul silvic Gura Lalei .

Acces la traseu : DN 17 D, comuna Rodna; stația CFR Rodna, ruta Ilva Mică – Rodna Veche

Punct de plecare : Comuna Rodna

Punct de sosire : Cantonul silvic de la Gura Lalei

Marcaj : Bulină albastră

Timp de mers : 12 ore.

Lungimea aproximativă : 28 km.

Grad de dificultate : Dificil. Nu se recomandă iarna.

Starea marcajelor:

de vară – bine marcat

de iarnă – nu sunt

Starea traseului: traseu fără porțiuni dificile de teren

Refugii și adăposturi : Refugiul Salvamont din Șaua Curățel, stâne în gol alpin

Puncte de interes turistic : Vârful Inau, Lacurile glaciare Lala Mic, Lala Mare, Rezervația Bila Lala cu exemplare de *Pinus Cembra*, capre negre, bulbucul de munte, rhododendron, opaițul Munților Rodnei – plantă endemică - *Silene nivalis*.

TRASEUL 5

Comuna Rodna – Valea Vinului – Șaua Curățel

Acces la traseu: DN 17 D, comuna Rodna; stația CFR Rodna, ruta Ilva Mică – Rodna Veche

Punct de plecare: Centru comună Rodna – intersecția DN 17 D cu drumul județean Rodna - Valea Vinului.

Punct de sosire: Șaua Curățel

Marcaj: Triunghi roșu

Timp de mers: 5 ore

Lungimea aproximativă : 15 km

Grad de dificultate: Mediu, parțial practicabil și pe timp de iarnă

Starea marcajelor:

de vară – bine marcat

de iarnă – nu sunt

Starea traseului: traseu fără dificultăți de teren

Refugii și adăposturi : Refugiul Salvamont în Șaua Curățel, stâne în gol alpin .

TRASEUL 6

Valea Vinului – Izvorul Roșu - Tarnița Putredu

Acces la traseu: DN 17 D, comuna Rodna Veche, sat Valea Vinului, stația CFR Rodna, ruta Ilva Mică - Rodna Veche

Punct de plecare: Sat Valea Vinului – “La Gatăre”- confluența Izvorului Roșu cu Izvorul Băilor

Punct de sosire: Tarnița lui Putredu situată între Vârful Putredu și Vârful Cișa

Marcaj: Triunghi albastru

Timp de mers: 4 ore.

Lungimea aproximativă : 7 km.

Grad de dificultate: Mediu

Starea marcajelor:

de vară – bine marcat

de iarnă – nu sunt

Starea traseului: traseu fără pasaje dificile de teren

Refugii și adăposturi: stâne în gol alpin

Puncte de interes turistic: Izvorul de apă minerală din Valea Vinului, Pensiunea „Casa Scriitorilor“

TRASEUL 7

Anieș - Valea Anieșului - Șaua Gărgălăului

Acces la traseu: DN 17 D, comuna Maieru, sat Anieș, stația CFR Anieș ruta Ilva Mică - Rodna Veche

Punct de plecare : Sat Anieș, Valea Anieșului Mare

Punct de sosire: Șaua Gărgălăului, situat între Vârful Gărgălău (2158 m) și Șaua Galațului

Marcaj : Cruce albastră.

Timp de mers : 12 ore.

Lungimea aproximativă : 23 km.

Grad de dificultate : Medie.

Starea marcajelor:

de vară – bine marcat

de iarnă – nu sunt

Starea traseului: traseu fără pasaje dificile de teren

Refugii și adăposturi: Cabanele de la Valea Secii, Izvorul Agreșii și Între Izvoare, stâne în gol alpin

Puncte de interes turistic: Izvoarele de apă minerală din satul Anieș și de pe Valea Anieșului, gurile de mină ale exploatării miniere de sub Corongiș

TRASEUL 8

Între Izvoare - Izvorul Mare - Tarnița Bârsanului

Acces la traseu: DN 17 D, comuna Maieru, sat Anieș, stația CFR Anieș ruta Ilva Mică - Rodna Veche

Punct de plecare: Confluența Izvorului Mare cu Valea Anieșului Mare loc numit “Între Izvoare”.

Punct de sosire: Tarnița Bârsanului situat între Vârful Puzdrele și Vârful Negoioasa (1870m)

Marcaj: Bandă galbenă

Timp de mers: 3 ore

Lungimea aproximativă : 10 km.

Grad de dificultate: Ușor

Starea marcajelor:

de vară – slab marcat

de iarnă – nu sunt

Starea traseului: traseu fără pasaje dificile de teren

Refugii și adăposturi: Cabana forestieră dintre izvoare, stânele din gol alpin

Puncte de interes turistic: Peștera de la Izvorul Laptelui

TRASEUL 9

Între Anieșe - Valea Anieșului Mic - Șaua “Între Izvoare”

Acces la traseu: DN 17 D, comuna Maieru, sat Anieș, stația CFR Anieș ruta Ilva Mică - Rodna Veche

Punct de plecare : Între Anieșe - confluența Văii Anieșului cu Valea Anieșului Mic.

Punct de sosire : Șaua “Între Izvoare” - cunoscută și sub denumirea de ”La Cărți” sau Fântâna lui Rățăfoi, în apropierea Tarniței Negoieselor (1820m).

Marcaj : Cruce galbenă

Timp de parcurgere : 3 ore.

Lungimea aproximativă : 10 km

Grad de dificultate: Ușor

Starea marcajelor:

de vară – bine marcat

de iarnă – nu sunt

Starea traseului: traseu fără pasaje dificile de teren

Refugii și adăposturi: Cabana forestieră pe Valea Anieșului Mic, în gol alpin stâne.

Puncte de interes turistic: Flori de colț de sub Vârful Mihăiasa, fenomenul geomorfologic “La Cărți” sau Fântâna lui Rățăfoi.

TRASEUL 10

Cabana “Farmecul Pădurii” - Vârful Nedeia - Vârful Rabla - Șaua “Între Izvoare”

Acces la traseu: DN 17 D, Stațiunea Sângeorz – Băi, sat Cormaia, stația CFR Sângeorz - Băi, ruta Ilva-Mică - Rodna Veche.

Punct de plecare: Confluența Văii Cormăii cu Valea Vinului (cabana “Farmecul Pădurii”)

Punct de sosire: Șaua “Între Izvoare”, Fântâna lui Rățăfoi sau “La Cărți”

Marcaj: Bulină roșie

Timp de mers: 8 ore.

Lungimea aproximativă : 16 km.

Grad de dificultate: Mediu.

Starea marcajelor:

de vară – bine marcat

de iarnă – nu sunt

Starea traseului: traseu fără pasaje dificile de teren

Refugii și adăposturi: Cabanele cu restaurant “Farmecul Pădurii”, stânele din gol alpin de sub Vârful Nedeia și Vârful Repedea.

Punct de interes turistic: Cabanele cu restaurant Farmecul Pădurii, izvoarele de apă minerală de pe valea Vinului.

TRASEUL 11

Cormaia – Valea Cormaia – Cabana “Farmecul Pădurii” – Vf. Cormaia

Acces la traseu: DN 17 D, sat Cormaia, halta CFR Cormaia, ruta Ilva-Mică - Rodna Veche.

Puncte de plecare: Intersecția DN 17 D cu drumul ce urmează Valea Cormăii loc numit “Podul Cormăii”

Punct de sosire: Vârful Cormaia

Marcaj: Triunghi roșu

Timp de mers: 10 ore.

Lungimea aproximativă : 28 km

Grad de dificultate: Mediu

Starea marcajelor:

de vară – bine marcat

de iarnă – nu sunt

Starea traseului: traseu fără dificultăți de teren

Refugii și adăposturi: Cabana-restaurant “La Birtuț”. Nu sunt refugii.

Puncte de interes turistic: Cabana “Farmecul Pădurii” sau “La Birtuț” situată la confluența Văii Cormăii cu “Valea Vinului”, izvoare de apă minerală de pe Valea Vinului

TRASEUL 12

Stațiunea Sângeorz-Băi - Vf. Craia - Vf. Țapului - Tarnița “Obârșia Rebrei”

Acces la traseu: DN 17 D, stațiunea Sângeorz – Băi, stația CFR Sângeorz-Băi, ruta Ilva – Mică - Rodna Veche

Punct de plecare: Stațiunea balneoclimaterică Sângeorz-Băi

Punct de sosire: Tarnița Obârșia Rebrei situată între Vârful Rebra și Vârful Cormaia (1998m)

Marcaj: bandă albastră

Timp de mers: 12 ore.

Lungimea aproximativă : 34 km.

Grad de dificultate: Dificil. Nerecomandat pe timp de iarnă.

Starea marcajelor:

de vară – bine marcat

de iarnă – nu sunt

Starea traseului: traseu fără pasaje dificile de teren

Refugii și adăposturi: Nu sunt

Puncte de interes turistic: Stațiunea balneoclimaterică Sângeorz – Băi, izvorul de apă minerală din stațiune, peștera Zânelor din șaua Zânelor sub Vârful Paltinului

TRASEUL 13

Rebrișoara – Valea Rebrei – Tarnița “La Cruce”

Acces la traseu: DN 17 D, comuna Rebrișoara, stația CFR Rebrișoara, ruta Salva – Ilva Mică

Punct de plecare: Ieșire din comuna Rebrișoara spre Rebra, intersecția DN 17 D cu drumul județean Rebrișoara – Rebra – Parva.

Punct de sosire: Tarnița la Cruce - situată între Vârful Buhăiescu Mare și Vârful Obârșia Rebrei -1989m.

Marcaj: Triunghi albastru

Timpul de mers: 12 ore.

Lungimea aproximativă : 50 km.

Grad de dificultate: Mediu

Starea marcajelor:

de vară – bine marcat

de iarnă – nu sunt

Starea traseului: traseu fără pasaje dificile de teren

Refugii și adăposturi: Cabană forestieră la Gușetu și stâne în gol alpin

Puncte de interes turistic: Izvorul de apă minerală din comuna Parva, minele de caolin din Parva, minele de neferoase din Gușetul, cariera de marmură de pe Gușețel.

TRASEUL 14

Telciu – Valea Telcișorului – Vârful Tomnatec – Tarnița Bătrânei

Acces la traseu: DN 17 C, comuna Telciu, stația CFR Telciu, ruta Salva – Vișeu

Punct de plecare: Comuna Telciu – sat Telcișor

Punct de sosire: Tarnița Bătrânei - 1800m – pe versantul sudic al Vârful Bătrâna

Marcaj: Bulină roșie

Gradul de dificultate: Mediu. Practicabil și pe timp de iarnă

Timp de mers: 12 ore.

Lungimea aproximativă : 30 km. 15 km drum forestier, 15 km potecă turistică

Starea marcajelor:

de vară – bine marcat

de iarnă – nu sunt

Starea traseului: traseu fără pasaje dificile de teren

Refugii și adăposturi: cabană forestieră și păstrăvărie în satul Telcișor, stâne în gol alpin

Puncte de interes turistic: Peștera “Jgheabul lui Zalion” și Peștera lui Măglei, Izbucul Văii Seci.

TRASEUL 15

Complexul turistic Borșa – Șaua Gărgălău, în județul Maramureș.

Acces la traseu: DN 18 oraș Borșa - Stațiunea turistică Borșa Complex

Punct de plecare: Borșa- Stațiunea turistică Borșa Complex

Punct de sosire: Șaua Gărgălău

Marcaj: Banda albastră

Timp de mers: 5 ore.

Lungimea aproximativă : 9 km.

Gradul de dificultate: Mediu.

Starea marcajelor:

de vară – bine marcat

de iarnă – nu sunt

Starea traseului: traseu fără pasaje dificile de teren, practicabil și pe timp de iarnă

Refugii și adăposturi: Nu sunt.

Puncte de interes turistic: Rezervația Științifică Piatra Rea, Lacul Știol.

TRASEUL 16

Complexul turistic Borșa – Valea Fântâniei – Șaua Știol – Pasul Prislop (1416 m), în județul Maramureș.

Acces la traseu: DN 18 oraș Borșa - Stațiunea turistică Borșa Complex - Valea Fântâna

Punct de plecare: Borșa- Stațiunea turistică Borșa Complex

Punct de sosire: Pasul Prislop

Marcaj: Triunghi roșu

Timp de mers: 4 ore

Lungimea aproximativă : 7.5 km

Gradul de dificultate: mediu

Starea marcajelor:

De vară:-bine marcat

De iarnă: nu sunt

Starea traseului: traseul este în general accesibil, practicabil și pe timp de iarnă.

Refugii și adăposturi: stânele din golul alpin.

Puncte de interes turistic: Rezervația Științifică Piatra Rea, Cascada Cailor, Lacul Știol, Căldarea glaciară Izvorul Cailor, Pasul Prislop (1416 m).

TRASEUL 17

Complexul turistic Borșa – Șaua Buza Muntelui – Puzdrele – Șaua Paltinului (racord la traseul 1), în județul Maramureș.

Acces la traseu : DN 18 oraș Borșa - Stațiunea turistică Borșa Complex - Valea Fântâna

Punct de plecare: Borșa- Stațiunea turistică Borșa Complex

Punct de sosire: Șaua Laptelui

Marcaj: Punct albastru

Timp de mers: 6 ore

Lungimea aproximativă : 7.5 km

Gradul de dificultate: mediu

Starea marcajelor:

De vară-marcat slab

De iarnă: nemarcat

Starea traseului: traseul este în general accesibil, nerecomandat pe timp de iarnă

Refugii și adăposturi: stânele din golul alpin

Puncte de interes turistic: Rezervația Științifică Piatra Rea, Căldarea Puzdrele

TRASEUL 18

Poiana Borșa – Valea Negoiescu – Puzdrele – Șaua Galațului (racord la traseul 1), în județul Maramureș.

Acces la traseu : DN 18 oraș Borșa (cartierul Poiana) Valea Negoiescu

Punct de plecare: Borșa sau Complexul turistic Borșa

Punct de sosire: Șaua Galațului

Marcaj: Triunghi albastru

Timp de mers:6 ore

Lungimea aproximativă : 9 km

Gradul de dificultate: greu

Starea marcajelor:

De vară-marcăt slab

De iarnă: nemarcăt

Starea traseului: traseul este în general greoi, practicabil doar pe timp de vara

Refugii și adăposturi: stâncile din golul alpin

Puncte de interes turistic: Căldarea Puzdrele, Creasta Principală a Munților Rodnei

TRASEUL 19

Borșa-Pietroasa - Lacul Iezer -Vf. Pietrosu - Tarnița la Cruce

Acces la traseu: DN 18 oraș Borșa, Valea Pietroasa

Punct de plecare: Borșa – lângă spitalul orașenesc

Punct de sosire: Tarnița la Cruce

Marcaj: Banda albastră

Timp de mers: 8 ore

Lungimea aproximativă : 13 km

Gradul de dificultate: mediu

Starea marcajelor:

De vară-bine marcat

De iarnă: stâlpi indicatori insuficienți (în golul alpin)

Starea traseului: traseul este în general accesibil, cu 2-3 porțiuni dificile în zona potecii Iezer și a Vârfurilor Buhăiescu.

Refugii și adăposturi: Stația Meteorologică și Cabana Iezer.

Puncte de interes turistic: Rezervația Științifică Pietrosul Mare, Lacul Iezer, Vârful Pietrosu (2303 m) arboretul de Pinus Cembra din Zănoaga Mare, puncte de belvedere, Lacurile Buhăiescu.

TRASEUL 20

Complex turistic Borșa – Gura Fântâniei – Buza Muntelui – Puzdre - Șaua Laptelui

Acces la traseu: DN 18 oraș Borșa

Punct de plecare: Borșa

Punct de sosire: Șaua Laptelui

Marcaj: Punct albastru

Timp de mers: 4-5 ore

Gradul de dificultate: mediu și iarna foarte dificil

TRASEUL 21

Valea Rebrei-Izvorul Gușătu - Șaua Zânelor

Marcaj: Cruce albastră

Timp de mers: 2 ore

Gradul de dificultate: mic

TRASEUL 22

**Comuna Romuli – Valea Strâmba – Zăvoaiele Borcutului – Tarnița
Bătrânei**

Marcaj: Triunghi roșu

Timp de mers: 8 ore

Gradul de dificultate: mediu

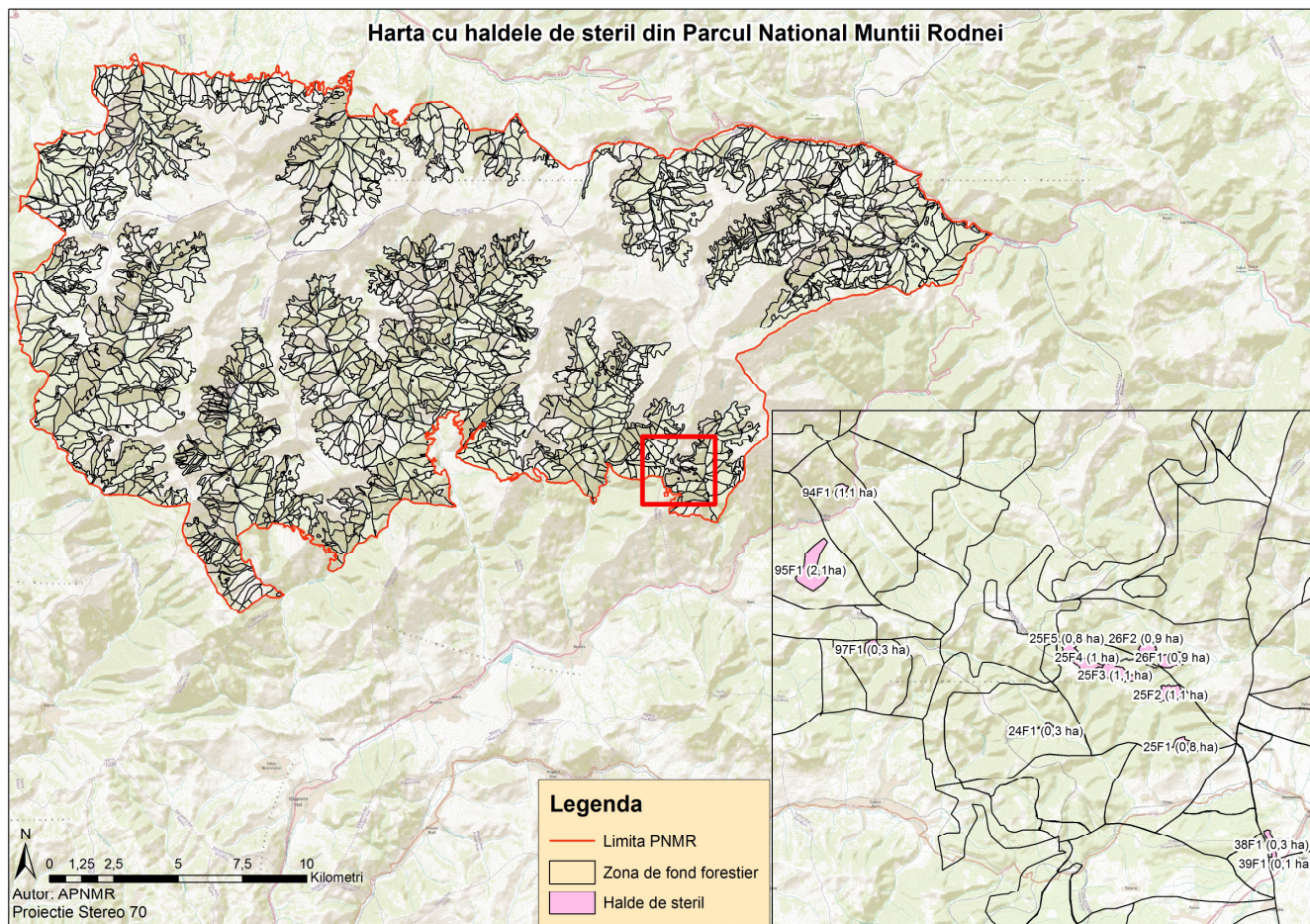

ANEXA NR. 10
RECONSTRUCȚIA ECOLOGICĂ A TĂULUI ȘTIOL

HARTA CU HALDELE DE STERIL DIN PNMR

HARTA DRUMURILOR FORESTIERE DIN PNMR

BIBLIOGRAFIA

1. Adatok V., 1873: Fauna județului Maramureș (Maramaros varmegye faunajahoz), p. 183-191, Ungaria
2. Alexinschi A., 1960: Contribuții la cunoașterea faunei macrolepidopterelor din Masivul Rodna, cu considerații sistematice, ecologice și zoogeografice, An. Șt. Univ. „Al. I. Cuza”, Iași, 6, p. 729-754
3. Alexinschi A., 1963: Contribuție la cunoașterea faunei lepidopterelor Masivului Rodna (Microlepidoptere), Studii și Cercetări Științifice, Biologie și Științe Agricole, anul XIV, fasc. 1, Academia RPR, Iași
4. Almășan A., 1989: Situația actuală a populațiilor de capră neagră și marmotă din Pietrosul Rodnei, Rezervația Naturală Pietrosul Rodnei la 50 de ani, Ed. Academiei RSR, Fil. Cluj Napoca, comitetul de Cultură și Ed. Soc. Maramureș, Baia Mare, p. 136-144
5. Almășan H., Nădișan I., 1983: Situația actuală a populațiilor de capră neagră și marmotă din Munții Rodnei. Pietrosul Rodnei la 50 de ani, Academia RSR Cluj Napoca – Baia Mare, pg. 136-144
6. Andrei M., 1997: Note on the herpetofauna of the Maramureș (Romania), Trav. Mus. Natl. Hist. „Grigore Antipa”, XXXVII, pg. 129-133, București
7. Appleton M. R.: Protected area management planning in Romania, A manual and toolkit, Fauna&Flora International
8. Ardelean G., Beres I., 1999: Herpetofauna Maramureșului, Universitatea Oradea
9. Ardelean G., Beres I., 2000: Fauna de vertebrate a Maramureșului, Ed. Dacia, Cluj Napoca.
10. Bacalu P., 1997: The Fish Fauna of the Iza River, Maramureș (Romania), Trav. Mus. Natl. Hist. „Grigore Antipa”, XXXVII, pg 205-212, București

11. Baciú Nirvana, ? : Studiul granulometric și mineralogic al depozitelor aluvionare din Peștera Izvorul Tăușoarelor (Munții Rodnei), Mineralogie și petrografie Subterană
12. Balogh E., 1956: A lublinit (protokalcit) es diforaloddsi termekei modosulatai, heyyliszt in „Kolozsvari Bolyai Tudomanyegystem emlekkonyve”, Cluj Napoca, p. 117
13. Balogh E., 1969: Cseppko vilag, Editura Tineretului, p. 205, București (Baia lui Schneider)
14. Bălănescu C. Rosetti, 1973: Despre neprezența marmotei în Carpați Românești, Ocrotirea Naturii, T. 17, nr. 2, pg. 211-214, București
15. Bănărescu P., Bichiceanu M., 1959: Un pește nou pentru fauna RPR (*Leuciscus souffia agassizi* Cuv. et Val.), Șt. Și cerc. Ser. Biol. Anim., T XI, pg. 59-67, București
16. Bănărescu P., 1969: Fauna RSR, Cyclostomata și Chondrichtes, vol. XII, Fasc. 1, Edit. Academiei RSR, București
17. Băncilă I., 1958: „Geologia Carpaților Orientali”, Edit. Științifică, București
18. Bârlea L., 1971: Contribuții la cunoașterea înmlăștinirilor de pe platoul Oșan – Maramureșan, Comunicările de Bot. București
19. Bereș I., 1960: Ornithological observations in the Maramaros, Aquila, tom &7-68, p. 138-240, 262-263
20. Bereș I. 1961: Ornithological observation in the Maramaros and Rodna Mountains, Aquila, Tom 69-70,, Budapest, pg. 176-277
21. Bereș I., 1964: Ornithological observation in the Maramaros and the Rodna Mountains, Aquila, Tom. 69-70, Budapest, p. 276-277
22. Bereș I., 1969: Observații asupra repartizării verticale a păsărilor în zona alpină a Munților Rodnei în perioada autumnală (sept. – oct.), Ses. Com. Șt. Nat., Ed. Direcția Muzeelor, pg. 198 – 206, București

23. Bereş I., 1977: Avifauna cinegetică a Depresiunii Maramureşului şi problemele ei ecologice, Anuarul Muz. Jud. Maramureş, Baia Mare, Marmaţia, Nr. 3, p. 242-254
24. Bereş I., 1977: Conservarea ornitofaunei judeţului Maramureş, Concluzii şi propuneri, A V-a Ses. Ştiinţifică St. Acad. Rom., Cluj Napoca, p. 120-130
25. Bereş I., 1989: Importanţa Rezervaţiei Pietrosul Rodnei pentru conservarea vertebratelor autohtone, A IV – Conferinţă de Ecologie ICB, Iaşi, p. 164.
26. Bereş I., 1997: Importanţa rezervaţiei Pietrosul Rodnei pentru zona cinegetică a Maramureşului, acta Cinegetica Romaniae, Bucureşti, Ed. Aldus, pg. 46-51
27. Bereş I., 1999: Ornitocenozele etajelor alpine şi subalpine din Munţii Rodnei, Analele Banatului, nr. 4, pg. 353-366, Timişoara
28. Bereş I., 2000: Consideraţii generale asupra ornitofaunei actuale din Carpaţi Orientali Maramureşeni, Naturalia, Studii şi Cercetări, Piteşti, Tom. 4-5, p. 165-174
29. Bereş I. et Cherecheş D., 1999: Galiformele (Galliformes) din Maramureş, Naturalia, Studii şi Cercetări, Piteşti, Tom. 4-5, p. 155-162
30. Bereş I., Ardelean G., 2000: The bird fauna of the Pietros Biosphere Reserve of the Rodnei Mountains, Romania, Ornis Hung., Budapest, 10: 211-217
31. Bereş Martha, 1983: Contribuţia botanistului Artur Coman la cunoaşterea florei din Rezervaţia Pietrosul Rodnei, Rezervaţia naturală Pietrosul Rodnei la 50 ani, p. 184-212, Baia Mare
32. Bereş Martha, 1995: Contribuţii la cunoaşterea macromicetelor din Rezervaţia Biosferei „Pietrosul Rodnei”, Naturalia – Studii şi cercetări, Tom 1, Piteşti
33. Bereş Martha, Laszlo K., 1980: Contribuţii la cunoaşterea macromicetelor din Depresiunea Maramureşului şi împrejurimi, Marmaţia, vol. V-VI, Baia Mare
34. Bereş Martha, Laszlo K., 1982: Noi contribuţii la cunoaşterea macromicetelor din Depresiunea Maramureşului şi Împrejurimi, Studii şi comunicări Reghin.

35. Bîrlea L., 1962: Tinovul Tăul Muced, Comunicările Academiei Republicii Populare Române, tomul XII, București
36. Bleahu M., 1956: Pitorescul regiunilor carstice din România, SRSC, București
37. Bleahu M. și colab., 1976: Peșteri din România, Edit. Științifică, București
38. Bontea Vera, 1985, 1986: Ciuperci parazite și saprofite din România, vol. I-II, Edit. Acad. RSR, București
39. Bontea Vera, Bleahu A., Negrean G., 1993: Fungi Carpatici Romaniae: genus Coleosporium, Anal. Acad. Române (Iași), p. 50
40. Borcea M., 1983: Fauna de amfibii și reptile din Munții Rodnei, prezentare zoogeografică, Academia Română, Filiala Cluj Napoca – Baia Mare, pg. 120 - 127
41. Borza A., 1921-1948: Schedae ad Floram Romaniae Excicctam, Cent. I-XXIX, Bul. Grăd. Bot. Cluj, vol. 1-27
42. Boșcaiu N., Lupșa V., Olos E., Pînzaru Gh., 1983: Aspecte din trecutul vegetației Munților Rodnei, în Rezervația naturală Pietrosul Rodnei la 50 de ani, Cluj Napoca – Baia Mare, 232-245
43. Botnariuc N., 1983: Pietrosul Rodnei în cadrul rețelei internaționale de rezervații ale biosferei, Rezervația naturală pietrosul Rodnei la 50 ani, pg. 42-48, Cluj Napoca
44. Bridgewater P., Philips A., Green M., Amos B., 1994: Biosphere Reserves and the IUCN system of protected area management categories
45. Bud N., 1983: Acțiunea de repopulare a caprei negre în Pietrosul Rodnei. Rezervația naturală Pietrosul Rodnei la 50 ani, Cluj Napoca – Baia Mare, Filiala Academiei Române Cluj Napoca, pg. 145-153
46. Bugnariu Monica, Bohm B., Nagy Susana, Hermann Judith, 1978: Semnificații fitoterapeutice ale unor plante din zona spontană cunoscute în tradiția etnobotanică maramureșeană și necesitatea conservării rezervelor lor,

Ocrotirea naturii maramureșene, Cluj Napoca, Academia RSR, Filiala Cluj Napoca

47. Bunescu V., Miclăuș V., 1962: Câteva date privitoare la solurile pășunilor alpine și subalpine din Munții Rodnei, St. Și Cerc. Agron., Cluj, 13, 71-79
48. Bușnița Th., Alexandrescu I., 1963: Atlasul peștilor din apele RPR, București
49. Buta I., Buta Ana A., 1979: Munții Rodnei, Ghid turistic, Edit. Sport-Turism, București
50. Buta I., Buta Aurelia, 1981: Das Rodna Gebirge, Reisefuhrer, Aus dem Rumanischen von Gunther B., Ed. Sport-Turism, București, p. 131
51. Cătuneanu I., Pașcovchi S., 1960: Avifauna alpină a Carpaților Românești, Natura, București, Ed. Soc. Șt. Nat., Geografie, Nr. 5
52. Cetoo Br., 1974 - 1979: Der grose Pilzfuhrer, Band I-IV, Munchen – Bern - Wien
53. Chintăuan I., 1998: Bistrița – Năsăud, ape minerale și stațiuni, Bistrița
54. Chintăuan I., Ștefan V., Marquier Ioana, Coldea G., 2004: Arii protejate din Bistrița Năsăud, Edit. Supergraph, Cluj Napoca, p. 224
55. Chiș T., 2005: Date generale cu privire la infestația parazitară a caprelor negre din Munții Rodnei, Muzeul de Științe Naturale, Sighetul Marmației (manuscris)
56. Ciangă N., 1998: Turismul din Carpații Orientali, Studii de geografie umană, Presa Universitară Clujană, p.283, Cluj Napoca
57. Ciobanu I., Diaconeasa B., Șuteu St., 1965 : Analiza polinică a tinovului Tăul Muced (com. Romuli), Studia Univ. „Babeș-Bolyai”, Ser. Biol., 2, 41-46
58. Ciobanu I., Diaconeasa S., Șuteu St., 1969: Analize de polen în unele mlaștini de turbă din zona estică a masivului Rodnei, Contribuții Botanice Cluj Napoca, pg. 301-305

59. Coldea Gh., 1980: Rolul termodinamic al jnepenişurilor în menţinerea echilibrului natural al etajului subalpin din Carpaţi româneşti, *Ocrotirea Naturii*, 24 (2), 165-168
60. Coldea Gh., 1984: L'étude des pâturages basiphiles sous alpins des Monts Rodnei (Les Carpates Orientales), *Contrib. Botanice*, Cluj Napoca, p. 137-154
61. Coldea Gh., 1985: Neue Schneebodengesellschaften in Rodna – Gebirge, *Rev. Roum. Biol. – Biol., Veget.*, 30 (2), p. 101-107
62. Coldea Gh., 1990: Munţii Rodnei. Studiu geobotanic, Edit. Academiei Române, Bucureşti
63. Coldea G., Pânzariu G., 1986: La végétation de la réserve Bila-Lala des Monts Rodnei, *Contribuţii Botanice*, Cluj Napoca
64. Coldea Gh., Tauber F., Pânzariu Gh., 1981: Asociaţii vegetale din rezervaţia naturală Pietrosul Mare, *Şt. Comun. Cercet. Nat. Suceava* 5, p. 424-450
65. Coldea Gh., Tauber F., Pânzariu Gh., 1983: Importanţa botanică a Rezervaţiei naturale Pietrosul Rodnei, *Rezervaţia naturală Pietrosul Rodnei la 50 de ani*, pg. 160-174, Cluj Napoca
66. Coldea G., Cristea V., 1998: Floristic and community diversity of sub-alpine and alpine grasslands and grazed dwarf – shrub heaths in the Romanian Carpathians, *Pirineos*, 151-152 a 82, Jaca.
67. Coman A., 1938: Câteva plante interesante din Maramureş, *Revista Pădurilor*, 50 (3), 249-250
68. Coman A., 1946: Enumerarea plantelor vasculare din Maramureşul românesc din Herbarul „A. Coman”, *Bul. Grăd. Bot. Cluj*, 26 (1-2), p. 57-89, 110-130
69. Coman A., 1971: Flora Maramureşului, *Comun. Bot.*, a VII-a conf. Nat. Geobot. Bucureşti, p. 139-147
70. Constantinescu O., Negrean G., 1975: *Herbarium Mycologicum Romanicum*, *Schadae Fasc.* 40-50 (No. 2251-2500), Bucureşti p. 95

71. Constantinescu O., Negrean G., 1977: Additions to Romanian Erysiphaceae, II Sydowia, Anal. Mycol. Ser. II, 29 (1-6): 75-86
72. Constantinescu O., Negrean G., 1978: Herbarium Mycologicum Romanicum, Schadae Fasc. 51-55 (No. 2501-2750), București p. 95
73. Constantinescu O., Negrean G., 1983: Additions to Romanian Peronosporale, Feddes Rep., 94 (3-4), 263-277
74. Cristea V., Kiss Ș., Pașca D., Drăgan-Bularda M., Crișan R., Muntean V., 1995: Dynamics of the vegetation and evolution of the enzymatic potential of technogenic soils submitted to biological recultivation, Colloques Phytosociologiques, XXIV, Fitodinamica, Camerino, p. 169-179
75. Crișan Aurelia, Moldovan I., 1968: Noutăți din micoflora Maramureșului, Studia Univ. Babeș-Bolyai, Cluj 1968 (2), p. 25-27
76. Dermer I., 1933: Maramureșul românesc, Sighetul Marmației
77. Diaconescu M., Minghiraș T., Iștván D., 1996: Avenul din Groapa Zânelor (Munții Rodnei), Cercetări Speologice, vol. 4, București, p. 11-13
78. Docea E., Negru A., Sechet Maria, 1961: Contribuții la cunoașterea florei micologice din Republica Populară Română, St. Cerc. Biol. Cluj, 12 (1), p. 49-59.
79. Donisă I., 1968: Geomorfologia Văii Bistriței, Edit. Academiei, București
80. Doniță N., Roman N., Coldea Gh., Ivan D., Dragu I., Munteanu I., 1985: Eine neue Vegetationskarte von Rumanien, Rev. Roum. Biol. – Biol., Veget., 30 (1), p. 79-83
81. Dunger W, 1975: Collembolen aus dem Borszony-Gebirge, Fol. Hist. Nat. Mus. Natr., 3, p. 11-33
82. Eliade Eugenia, 1965: Conspectul macromicetelor din România, Lucrările Grădinii Botanice din București.
83. Eliade Eugenia, 1970: Specii și plante gazdă noi pentru Erysiphaceele din România, St. Cerc. Biol., Ser. Bot., 22 (6), p. 509-512

84. Eliade Eugenia, 1990: Monografia Erysiphaceelor din România, Lucr. Grad. Botanice București, 1989-1990, p. 103-374
85. Fabian C., Viehmann I., 1979: Morphogenese des billes calcaires dans la caverne de Tăușoare (Monts de Rodna, Roumanie), Travaux de L Institut de Speologie „Emile Racoviță”, Tome XVIII, Ed. Academiei RSR.
86. Filipașcu A., 1958: Zăganul și cocoșul de mesteacăn, Note ornitologice, Vânătorul și Pescarul Sportiv, 2: 3 – 4.
87. Filipașcu Al., 1959: Contribuții la cunoașterea avifaunei Munților Rodnei, Teză de stat, Cluj Napoca
88. Filipașcu A., 1961: Locuri de rotit ale cocoșului de munte (Vânătorul și Pescarul Sportiv., 4: 9)
89. Filipașcu A., 1961: Avifauna cinegetică a masivului Inau (Vânătorul și Pescarul Sportiv, 7: 12 – 13)
90. Filipașcu A., 1962: A csiz mint a Maramarosi es Radnai havasok feszkelo madara, Aquila, 69-70, 203
91. Filipașcu A., 1964: The Siskin breeding on the Maramaros and Rodna Mountains, Aquila, vol. 69-70, p. 205-207
92. Filipașcu Al., 1964: A csontollu a Rodnai Havasokban (Waxwing on the Rodnai Mountains), Aquila, Tom. 69-70, 273
93. Filipașcu A., 1966: Contributions la connaissance de l avifaune de la région sud-est des Monts Rodna (Massif Inau), Travaux du Muséum d Histoire naturelle „Grigore Antipa”, vol. VI, p. 275-318, București
94. Filipașcu Al., 1970: Contribuții la cunoașterea avifaunei Maramureșului, Rev. Muz., vol. VII, nr. 5, p. 429-430.
95. Flousek J., Flouskova Z., Tomasova K., 1985: To the knowledge of small mammals in the Rodnei Mountains (Romania), Vestnik Ceskoslovenske Spolecnosti Zoologicke, 49: 6- 17

96. Fuhn E., 1960: Fauna RPR, Amphibia, XIV, 1, Edit. Academiei RPR, București
97. Fuhn E., Vancea S., 1961: Fauna RPR, Reptilia, XIV, 2, Edit. Academiei RPR, București
98. Gâștescu P., 1971: Lacurile din România. Limnologie regională, Edit. Academiei, București
99. Georgeoni I. A., 1936: Contribuțiuni la păstoritul în Maramureș, București.
100. Ghica-Budești Șt., 1955: Structura Muntelui Curățelu în Masivul Rodnei, DS Com. Geol., Rom., t. XXXIX, București
101. Gillett Sarah, Lawrence Anna, 2003: Why involve volunteers in biodiversity monitoring?, Summary of the BioWatch UK workshop, University of Oxford
102. Giurgiu I., Silvășeanu G., 1979: Noi descoperiri în Munții Rodnei, Buletinul Clubului de Speologie Emil Racoviță, nr. 6, 22-52, București
103. Goran C., 1982: Catalogul sistematic al peșterilor din România, Edit. CNEPS, p. 496, București
104. Gorduza V., 1983: Caracterizarea fizico-geografică a Rezervației naturale Pietrosu Mare, Rezervația naturală Pietrosul Rodnei la 50 de ani, pg 56-66, Cluj Napoca
105. Grosu V., 1983: Vegetația forestieră din Rezervația naturală Pietrosul Rodnei, Pietrosul Rodnei la 50 de ani, Academia RSR, Filiala Cluj Napoca, p. 223-231, Cluj Napoca
106. Gruia M., 1969: Date asupra răspândirii colebolelor din peșterile din România, Lucrările Inst. Speol. „Emil Racoviță”, București, 8, p. 161-178
107. Gubesch L., 1969: Relictul glaciuar zâmburul (*Pinus cembra* L.) din Munții Rodnei, Ocrotirea Naturii, t. 13, nr. 1, p. 51-61, București
108. Hazslinszky F., 1866: A Borsai Pietros havasi viranya, Math. Termtud. Kuzl., 4, p. 144-164

109. Hazslinsky F., 1868: Die alpine Flora der Alpe Pietrosz bei Borsa, Allg. Bot. Zeit., 26, p. 129-140
110. Herr F. Pax, 1906: Lepidopterenfauna der Rodnaer Alpen, Schlesische Gesellschaft für vaterlandische Cultur.
111. Hollos L., 1904: Die Gasteromycetea Cngarns., Leipzig, O. Weigel Komm., p. 194
112. Hoza I., 2005: Lista speciilor de păsări din zona sudică a Parcului Național Munții Rodnei (nepublicat)
113. Ichim I., Rădoane M., Rădoane N., 1979: Dinamica etajelor morfoclimatice din Munții Rodnei în postglaciar, Ocrotirea Naturii și a Mediului Înconjurător, T. 23, Nr. 2, p. 119-125
114. Iliescu E., 1968: Munții Rodnei, Col. Călăuza Turistului, Edit. Consiliului Național pentru Educație Fizică și Sport, pg. 213, București
115. Iștvan D., Damian S., 1993: Regular rhombohedric calcite crystals intergrowths in the cave „Peștera Cristalelor din Valea Rea” (Rodnei Mountains, Romania), Theoretical and applied karstology, vol. 6, Institutul de Speologie Emil Racoviță, Ed. Academiei Române, București
116. Iștvan D., Minghiraș T., Gergely R., Diaconescu M., Nistor G., Paal E., 1993: Peștera Cobășel (Munții Rodnei) – Contribuții la cunoașterea carstului, vol. 1, Baia Mare
117. Iștvan D., Micle R., 1994: Calcite speleothema generated by underground evapocondensation (Peștera Cobășel, Rodna Mountains), Theoretical and Applied Karstology, vol. 7, pg. 183-187, Edit. Academiei, București
118. Iștvan D., Tămaș I., 1996: Date asupra carstului din Dealul Popii (Valea Vinului, Munții Rodnei, Cercetări Speologice, Edit. Clubul Național de Turism pentru Tineret, vol 4.
119. Kis B., Vasiliu M. A., 1970: Kritisches Verzeichnis der Orthopteren – Arten Rumaniens, Trav. Mus. D Hist. Nat. „Gr. Antipa”, 10, p. 207-227

120. Kiss Ș., Drăgan-Bularda M., Pașca Daniela, Blaga G., Zborovchi Eva, Pinte Henriette, Crișan R., Muntean V., Mitroescu Sorina: Enzimologia recultivării biologice a solului iazului de decantare de la exploatarea minieră Rodna, *Lucrările Conferinței Naționale pentru Știința Solului*, nr. 26 A, București
121. Kiss Ș., Pașca Daniela, Drăgan-Bularda M., Cristea V., Blaga G., Crișan R., Muntean V., Zborovschi Eva, Mitroiescu Sorina, 1990: Enzymological analysis of lead and zinc mine spoils submitted to biological recultivation, *Studia Univ. Babeș-Bolyai*, XXXV, nr. 2, Cluj Napoca
122. Krautner Th., 1930: Câteva date asupra geologiei Munților Rodnei și Bârgăului. Dări de seamă ale ședințelor Institutului Geologic București, vol. XII, Extras 19 pg., București
123. Krautner Th., 1938: „Des kristaline Massif von Rodna”, *An Inst. Geol. Roma.*, XIX, p. 164-287, București
124. Krautner Florina, Mirăuță Elena, 1970: Asupra prezenței devonian-carboniferului în cristalinul Carpaților Orientali, *DS Inst. Geol.*, vol. LV, 1.
125. Krautner H., 1968: Vederi noi asupra masivului cristalin al Rodnei, *St Cerc Geofiz. Geogr., Ser Geol.*, 13 (2)
126. Krautner H., Krautner Florina, 1970: Formațiunile cristaline din versantul nordic al Masivului Rodna, *DS Inst. Geol. Rom.*, vol. LVIII, nr. 4, București
127. Krautner H G., Kraunter Fl., Colios E., Udrescu C., Andar A., 1979: „Harta metalogenetică a RSR, scara 1:50 000, Foaia Rodna, raport arh.
128. Krautner H G., Kraunter Fl., Szasz L., Udubașa G., Istrate Gh., 1978: Harta geologică a RSR, scara 1:50 000, foaia Rodna Veche IGG București
129. Krautner H G., Kraunter Fl., Szasz L., 1983: Harta geologică a RSR, scara 1:50 000, Foaia Inau IGG București
130. Krautner HG., Kraunter Fl., Szasz L., 1982: Harta geologică a RSR, scara 1:50 000, Foaia Pietrosu Mare IGG București

131. Krautner HG., Kraunter Fl., Szasz L., Udrescu C., 1984, 1987: Raport preliminar, Harta geologică scara 1:50 000, Foaia Rebra IGG București
132. Kubijovye V., 1934: Păstoritul în Maramureș, RSR, De G. București, Tom. LIII, p. 215-295, București
133. Lehmann P. W. F., 1891: Der ehemalige des Lala Thales in Rodnawer Gebirge, Petermanns Mitt.
134. Linhart G., 1882-1886: Fungi Hungarici Exsiccati, Magyar-Ovar, no. 1-500
135. Manolache Elena, Drăgan-Bularda M., Kiss Ș., 1991: Cercetări microbiologice și enzimologice în Peștera Tăușoare și Peștera Mare din Valea Firi, Studia Univ. Babeș-Bolyai, Biologia, XXXVI, 1, Cluj Napoca
136. Mareș V., 1965: Rezervația naturală Pietrosul Rodnei, Ocrotirea Naturii, pg. 157-164, T. 9, Nr. 2
137. Mareș V., Nădișan I., 1983: Rezervația naturală Pietrosul Rodnei – realizări și perspective, Rezervația naturală Pietrosul Rodnei la 50 de ani, pg. 67-77, Cluj Napoca
138. Matic Z., 1966: Fauna RSR, Clasa Chilopoda, vol. VI, Fasc. 1, Ed. Acad., București
139. Matic Z., 1966: Fauna RSR, Clasa Chilopoda, vol. VI, Fasc. 2, Ed. Acad., București
140. Matic Z., Hodoroga A., Studiu ecologic al populației de Chilopode din pădurea Codrișor – Bistrița, Studia Univ. Babeș-Bolyai Cluj, Biol. XXX
141. Meruțiu V., 1905: Munții Rodnei, Bul. Soc. Rom. Geogr., an XXVI, București
142. Meszaros N., Iloaie C., Stamp W., Szabo N., 1971: Paleogenul de pe bordura sudică a Munților Rodnei, Studia, Ser. Geol. Mineral., 1, Cluj Napoca
143. Michael E., Hennig B., Kreisel H., 1975: Handbuch fur Pilzfreunde, I-VI, VEB Gustav Fischer Verlag, Jena

144. Mihăilescu V., 1965: Carpați sud-estici de pe teritoriul RPR, Edit. Științifică București
145. MMGA, 2003: Parcuri Naționale, Naturale și Rezervații ale Biosferei din România
146. Moesz G., 1913: Mykologiai kuzlemanyak, Bot. Kuzl. 12 (5-6), p. 231-234
147. Moesz G., 1915: Mykologiai kuzlemanyak, Bot. Kuzl., 14 (3-4), p. 145-158
148. Moesz G., 1918: Mykologiai kuzlemanyak, III, kozlemany, Bot. Kuzl. 17 (1-3), p. 60-78
149. Morariu I., 1933: Piuăle și piuăritul în Valea Zăgrii, Arhiva Someșană, Năsăud, No. 17, p. 178-200, Bistrița
150. Morariu T., Morariu E., Savu Al., 1968: Lacurile din România, Edit. Științifică București
151. Morariu T., 1937: Viața pastorală în Munții Rodnei, Stud. Șt. Cerc. Geogr. SRRG, vol. II, București
152. Morariu T., 1940: Contribuțiuni la glaciația din Munții Rodnei, Rev. Geogr. Rom., an II, Fasc. 1, București
153. Morariu D., 1997: La siciste de bouleux (*Sicista betulina*, Pallas – Rodentia) dans le monts Rodna, Maramures, Romania, Trav. Mus. Natl. Hist. „Grigore Antipa”, XXXVII, pg. 147-157, București
154. Morariu D., Răduleț N., 1998: Mammalian fauna from Maramureș, Trav. Mus. Hist. Nat. „Grigore Antipa”, București, vol. XL, p. 609-621
155. Moser M., 1978: Kleinen Kryptogamenflora, Die Rohrlinge und Blatterpilze, Gustav Fischer Verlag, Jena
156. Moțiu A., Viehmann I., Strusievicz R., 1977: Découverte de nouveaux minéraux dans la Grotte de Tăușoare (Monts de Rodna), Trav. Inst. Speol. „E. Racoviță”, XVI, p. 211-216

157. Munteanu D., 2000: Avifauna bazinului montan al Bistriței Moldovenești, Ed. Alma Mater, Cluj Napoca
158. Muntean V., Nicoară Ana, Pașca Daniela, Crișan R., 2002: Cercetări microbiologice și chimice asupra sterilului de la E. M. Rodna supus recultivării biologice, Studii și cercetări (Biologie), nr. 7, Bistrița, p. 21-27
159. Mureșianu M. și colab., 1996: Rodna – pagini de monografie. Ipostaze istorice și culturale, Editura Ando Tours, Timișoara.
160. Mureșianu M., 1997: Potențialul turistic din bazinul superior al Someșului Mare, Editura Focul Viu, Cluj-Napoca.
161. Mureșianu M., 2000: Districtul Grăniceresc Năsăudean. Studiu de geografie istorică, Editura Presa Universitară Clujeană.
162. Mutihac V., 1952: Cercetări geologice în regiunea dintre cristalinel Rodnei și Masivul eruptiv al Țibleșului, DS Comit. Geol., XXXIX.
163. Nag Raj T. R., 1982: Genera coelomycetorum, XXI, Strasseria and two new anamorphgenera, Apostrasseria and Nothostrasseria, Can. J. Bot. 61 (1), p. 1-30
164. Nannfeldt J A., 1981: Exobasidium, a taxonomic reassessment applied to the European species, Acta Univ. Ups. (Symb. Bot. Ups.), 23 (2), p. 1-72
165. Nădișan I., Tătaru T., Gabor E., Mareș V., 1976: Monumente ale naturii din Maramureș, Edit. Sport-Turism, București
166. Nădișan I., 1977: Acțiunea de repopulare a caprei negre în Rezervația naturală Pietrosul Rodnei, Marmăția, nr. III, Baia Mare, pg. 255-267
167. Nădișan I., 1983: Un cercetător maramureșean al florei din Masivul Rodnei – Artur Coman, Rezervația naturală Pietrosul Rodnei la 50 de ani, pg. 97-104, Cluj Napoca
168. Nădișan I., 2000: Pietrosul Rodnei – Rezervație a Biosferei, Editura Muzeul Județean Maramureș, Baia Mare

169. Nădișan I., Cherecheș D., 2002: Conservarea biodiversității maramureșene, Arad, „Vasile Goldiș” University Press, p. 236
170. Negrean G., 1993: Contribuții la răspândirea genului *Claviceps* în România, *St. Cerc. Biol. Veg.* 45 (1), p. 9-19
171. Negrean G., 1993: New or rare host-plants for Romanian Ustilaginales, *Rev. Roum. Biol. Ser. Biol. Veg.*, 58 (2).
172. Negrean G., 1993: Genul *Exobasidium* în România, *St. Cerc. Biol. Ser. Biol. Veg.* 45 (2)
173. Negrean G., Vanev S. G., 1991: New to Romania species of genus *Ramularia*, *Unger. Rev. Roum. Biol. Veg.*, 36 (1-2), p. 23-27
174. Negru A., 1955: Contribuțiuni la cunoașterea Melanconialelor din RPR, *St. Cerc. Șt. Cluj, Ser. II, Șt. Biol. Agric. Medic.*, 6 (3-4), p. 61-72
175. Negru A., 1959: Fungi nonnuli novi rarique in Romania inventi, *Bot. Mater. Otdel Sporov, rast.* 12, p. 213-224
176. Negru A., 1962: Champignons parasites nouveaux sur le rosier, *Bull. Soc. Myc. Fr.* 78 (3), p. 278-282
177. Negru A., Ditu I., 1963: Novie mikologiceskie materialî iz Românskoi Na-rodnei Republiki, *Bot. Materialî, Otdel Sporovîh Rast*, 16, p. 150-164
178. Nemeș I., Voicu C. M., 1971: Catalogul colecției de lepidoptere „Alexei Alexinschi” de la Muzeul Județean Suceava, *Stud. Com. Șt. Nat.*, p. 283-375
179. Nemeș I., Voicu C. M., 1973: Catalogul colecției de lepidoptere „Alexei Alexinschi” de la Muzeul Județean Suceava, III, p. 3-102
180. Nyarady A., 1950: Adnotațiuni și date noi la cunoașterea răspândirii unor specii și forme de graminee din Munții Rodnei, *St. Cerc. St. Cluj*, 1
181. Nyarady A., 1963: Contribuții la studiul și cartarea pajiștilor subalpine din Munții Rodnei, *Acta Bot. Berti, București*, 1961-1962, 2, p. 819-824

182. Nyarady A., 1966: Răspândirea și caracteristicile ecologico-fitocenologice ale stațiunilor cu *Festuca porcii* Hackel, Catalog de semințe, Inst. Agr. Cluj, 81-92
183. Nyarady A., Popescu V., 1961: Contribuții la cunoașterea răspândirii în RPR a speciilor de *Claviceps Tul.* Parazitare pe Graminae, Lucr. Șt. Inst. Agron. Cluj, 17, p. 193-208
184. Nyarady A., Resmeriță I., Spirchez Z., 1971: Aspecte privind flora și vegetația Munților Rodnei și Maramureșului, Comun. Bot., A VII-a Conf. Naț. De Geobotanică, București, p. 149-172
185. Nyarady D., 1991: Conspectus fungorum hypogeorum Transsilvaniae, Notulae Bot. Hort. Agrobot., Cluj Napoca, 20-21, p. 23-36
186. Olos E., 1982: Flora și vegetația stâncăriei Piatra Rea din Munții Rodnei, Cercet. Nat. și Med. Înconjurător, 26 (1-2), p. 90-96, Acad. RSR, București
187. Opreanu S., 1929: Contribuțiuni la trasnhumanța din Carpați Orientali, extras Lucr. Inst. De Geogr. Al Univ. din Cluj, vol. IV, p. 207-244, Cluj Napoca
188. Orghidan N., 1910: Urme de ghețari în Munții Rodnei, Valea Bistricioarei, An. Sem. Geogr. Univ. București
189. Pașca D., Cristea V., Crișan R., Muntean V., Kiss Ș., Drăgan-Bularda M., 1996: Potențialul enzimatic al unui sol supus regenerării cu cătină albă (*Hippophae rhamnoides* L.), Studia Univ. Babeș-Bolyai, Biologia, XLI, 1-2, Cluj Napoca
190. Pașca Daniela, Crișan R., Muntean V., Popovici Iuliana, Kiss Ș., Drăgan-Bularda M., 1998: Enzymological and microbiological study of the evolution of a technogenic soil submitted to biological recultivation at the lead and zinc mine in Rodna (Romania), Soil & Tillage Research 47, 163-168, Czech Republic

191. Pașca Daniela, Crișan R., Muntean V., Simihăian M., Kiss Ș., Drăgan-Bulara M., 1997: Evaluarea eficienței bioremedierii unui sol tehnogen pe baza indicatorilor enzimatici și proprietăților fizico-chimice, Lucrările celei de-a XV-a Conferințe Naționale pentru Știința Solului, Publicațiile SNRSS, vol. 29 B, p. 55-61
192. Pawlowski S., Pokorny W., 1907: Studya lodowcowe w Alpach Rodnianskich (Studii glaciare în Alpii Rodnei), Sprawozdanie X, Ljaxdu plkich, lek. i przyrodn., Lwow.
193. Pax F. Jun., 1908: Lepidopterenfauna der Rodnaer Alpen, Schlesische Gesel fur vaterlandische Cultur., 84, p. 64-76
194. Păiuș L., 2003: Monografia Comunei Rodna-Veche, Vol I, II, Editura George Coșbuc, Bistrița.
195. Pânzariu Gh., 1977: La situation actuelle des réserves de l'arrondissement forestière de Borșa. Protection de la nature de Maramureș, Académie de la RSR, Filiale de Cluj Napoca, p. 89-104
196. Pânzariu Gh., Andreica A., Soran V., 1983: Dendrocronologia zâmbrului (*Pinus cembra*) din Rezervația biosferei Pietrosul Mare, Munții Rodnei, Rezervația naturală Pietrosul Rodnei la 50 de ani, pg. 216-222, Cluj Napoca
197. Petrescu Angela, Beres I., 1997: *Emberiza cia* L. (Aves, Passeriformes) in the Iza Valley (Maramureș) Romania, Trav. Mus. Natl. Hist. „Grigore Antipa”, XXXVII, pg. 141-145, București
198. Petrescu Angela, Beres I., 1997: Ornithological remarks in the Basins of Iza and Săpânța and the Biosphere Reserve Pietrosul Rodnei, Maramureș (Romania), in 1995, Trav. Mus. Natl. Hist. „Grigore Antipa”, XXXIX, pg. 379-400, București
199. Piaseski M., 1968: Rodna pitorească, extras din Natura, Seria Geografie-geologie, Nr. 2, pg. 65-67

200. Pișota I., 1968: Lacurile glaciare din Munții Rodnei, Acad. Univ. București, Seria Geol. Geograf., XVII, 2
201. Planul de management al Parcului Natural Vânători Neamț
202. Planul de management al Parcului Național Retezat
203. Planul de management al Parcului Național Piatra Craiului
204. Pop E., 1929: Analize de polen în turba Carpaților Orientali (Dorna-Vatra-Lucina), Buletinul Grădinii Botanice și al Muzeului Botanic de la Univ. din Cluj, vol. IX, p. 150, Cluj Napoca
205. Pop E., 1942: Contribuții la istoria pădurilor din nordul Transilvaniei, Bul. Grădinii Botanice și al Muzeului Botanic Cluj, nr. 22 (1-4), pg. 101-107, Cluj Napoca
206. Pop E., 1960: Mlaștinile de turbă din Republica Populară Română, Edit. Academiei RPR, București
207. Pop V. V., 1948: Lumbricidele din România, Anal. Acad. RPR, Sect. șt. Geol., Geogr. Biol., ser. A, Mem. 9, 1, p. 385-506
208. Pop V. V., 1964: Noi date faunistice și sistematice asupra lumbricidelor din România, Studia Univ. Babeș-Bolyai Cluj, Seria Biol., fasc. 1, p. 65-72
209. Pop V. V., 1978: Modificări în compoziția faunei de lumbricide în urma defrișării jnepenișurilor din Munții Maramureșului, în Acțiuni umane asupra jnepenișurilor din Munții Maramureșului, Munții Rodnei și din alte zone ale Transilvaniei, Ed. Acad., RSR, Filiala Cluj Napoca, Subcomisia Omul și Biosfera, p. 120-125
210. Popescu-Gorj A., Szabo A., 1986: *Erebia pharte* Ibn. (Lepidoptera, Satyridae) a species less known in the Romanian Carpathians, Travaux du Muséum d'Histoire naturelle Grigore Antipa, vol. XXVIII, București
211. Popescu-Voitesști I., 1936: Încălecări în regiunea Văii Vinului – Inău, (Rodna Veche), DS Inst. Geol. Rom., vol. XVIII, 1929-1930

212. Popovici Iuliana, 1998: Structure of nematode communities in mountain grasslands from Romania, Nematode communities of northern temperate grassland ecosystems, 221-240, eds. RGM de Goede, Bangers
213. Porcius F., 1878: Enumeratio plantarum phanerogamicarum districtus Naszodiensis, Cluj
214. Porcius F., 1885: Flora din fostul district românesc al Năsăudului în Transilvania, în Analele Academiei Române, Seria II, Tom. VII, Secția II, Memorii și notițe, București, p. 99
215. Posepny F. von, 1864: Die Eruptivgesteine der Umgebung der von Rodna in Siebenburgen, Verh. Der Geol., RA. Wien
216. Precup E., 1926: Păștoritul în Munții Rodnei, Biblioteca Dacoromania, nr. 3, p. 57, Cluj Napoca
217. Precup E., Buzași I., 2004: Păștoritul în Munții Rodnei, Editura "George Coșbuc", Bistrița Năsăud
218. Preda M., Piciu T., Gallo St., Marchievici Pr., 1978: Studiul comparativ al influenței antropice asupra solurilor de sub jnepenișuri, în diverse masive muntoase (Maramureș, Rodnei, Vlădeasa), Acțiuni umane asupra jnepenișurilor din Munții Maramureșului, Rodnei și din alte zone ale Transilvaniei, Cluj Napoca, p. 35-47
219. Primics A. G., 1887: Die geologischen Verhältnisse der Rodnawer Alpen mit besonderer Beruck – sichtigung der kristallinen Schiefer, Referat in Foldt. Kozl., XVII
220. Prodan I., 1948: Fânețe și pășuni din nordul Transilvaniei – studiu floristic – ecologic și agricol, Anal. Fac. Agron. Cluj, 12 (supliment), p. 1-163
221. Rakosy L., Lista lepidopterelor din Munții Rodnei (nepublicat)
222. Rădulescu E., Negru A., Bocea E., 1973: Septoriozele din România, București, Ed. Academiei Române, p. 325

223. Regia Națională a Pădurilor ROMSILVA, 2004: Pădurile României. Parcuri Naționale și Parcuri Naturale, București
224. Resmeriță I., 1973: Signalement de marais dans les montagnes de Maramureș avec flore et végétation significatives, Rev. Roum. Biol. Bot., 18 (3), 137-143
225. Resmeriță I., Rațiu O., 1974: Vegetația higro- și hidrofilă din Maramureș, Contrib. Botanice, Cluj Napoca, 115-129
226. Resmeriță I., 1975: Synthèse de la végétation de la province Maramureș, Roumanie, Phytoécologie, 2 (3-4), p. 336-348
227. Resmeriță I., 1976: Alianța *Cetrario-Loiseleurion* Br.-Bl. et Siss, 39, în Munții Maramureșului, Contrib. Bot. Cluj Napoca, p. 161-164
228. Resmeriță I., 1979: Flora rezervației naturale Pietrosul Mare, I, Studia Univ. Babeș-Bolyai, XXIV, Nr. 2, p. 8-14, Cluj Napoca
229. Resmeriță I., 1981: Vegetația rezervației naturale Pietrosul Mare, II, Studia Univ. Babeș-Bolyai, XXVI, Nr. 1, p. 3-11, Cluj Napoca
230. Resmeriță I., Rațiu O., 1983: Contribuții la cunoașterea vegetației alpine din Munții Rodnei, Contribuții Botanice, Cluj Napoca, p. 99-109
231. Richthofen Ferdinand, 1860: Über den Bau der Rodnaer Alpen, Verh. Der Geol. RA., Wien
232. Rosetti-Bălănescu C., 1973: Despre neprezența marmotei în Carpați românești, Ocrot. Nat., 17, p. 211-215
233. Sandu-Ville C., 1967: Ciupercile *Erysiphaceae* din România – studiu monografic, București, Ed. Academiei Române, p. 358
234. Sandu-Ville C., 1971: Ciuperci Pyrenomycetes – Sphaeriales din România, București, Edit. Academiei Române, p. 409
235. Sawicki I., 1911: Die glazialen Züge der Rodnawer Alpen und Marmaroscher Karpaten, Mitt. Geogr. Gesell., Wien

236. Săvulescu T., 1928: Herbarium Mycologicum Romanicum, Fasc. 1-2 (no. 1-100), București
237. Săvulescu T., 1930: Herbarium Mycologicum Romanicum, Fasc. 3-4 (no. 101-200), București
238. Săvulescu T., 1932: Herbarium Mycologicum Romanicum, Fasc. 7-10 (no. 301-500), București
239. Săvulescu T., 1935: Contributions a la connaissance des Ustilaginées de Roumanie, Anal. Inst. Cerc. Agr. României, vol. 7, anul 6, p. 347-430
240. Săvulescu T., 1939: Contribution nouvelle a la connaissance des Urédinées de Roumanie, Bull. Sec. Sci. Acad. Romaine, 22 (2), p. 86-103
241. Săvulescu T., 1939: Herbarium Mycologicum Romanicum, Fasc. 15-24 (no. 701-1200), București
242. Săvulescu T., 1949: Materiale pentru flora Uredineelor din România, Anal. Acad. Române, Sect. Șt. Geol. Geogr. Biol., Ser. A, 1 (1), p. 1-36 (suplim. II)
243. Săvulescu T., 1953: Monografia Uredinalelor din Republica Populară Română, Ed. Academiei Române, București, I, II, p. 1166
244. Săvulescu T., 1957: Ustilaginalele din Republica Populară Română, București, Ed. Academiei Române, I, II, p. 1168
245. Săvulescu T., Hayes Tscharna, 1930: Contribution a la connaissance des Péronosporacées de Roumanie, Ann. Mycol. 28 (3-4), p. 297-320
246. Săvulescu T., Hayes Tscharna, 1932: Nouvelle contribution a la connaissance des Peronoporacees de Roumanie, Ann. Mycol. 30 (3-4), p. 354-385
247. Săvulescu T., Sandu-Ville C., 1929: Die Erysiphaceen Rumaniens, Ann. Sci. Acad. Hautes etudes Agron. Bucharest 1 (2), p. 49-123
248. Săvulescu T., Sandu-Ville C., 1930: Contribution a la connaissance des Micromycetes de Roumanie, Bull. Scit. Mycol. Fr.46 (3/4), p. 177-192

249. Săvulescu T., Sandu-Ville C., 1933: Beitrage zur Kenntnis der Micromyceten Rumanien, *Hedwigia* 73, p. 71-132
250. Săvulescu T, Săvulescu Olga, 1937: Beitrag zur Kenntnis der Uredineen Rumaniens, *Annls Mycol.* 35 (2), p. 113-118
251. Săvulescu T., Săvulescu Olga, 1941: Hatariaux pour la flore des Urédinées de Roumanie, *Anal. Acad. Romane, Mem. Sect. Șt., Ser. III*, 17 (mem. 4), p. 113-261
252. Săvulescu T., Săvulescu Olga, 1964: Peronosporaceele din Republica Populară Română, *Lucr. Grăd. Bot. București*, 1963, p. 1-146
253. Schreiber M., Sorocovschi V., Stoia Ileana, Idu D., Ciangă N., Călinescu Maria, Maier A., 1978: Considerații geografice asupra masivelor Gărgălău și Cornu Nedeii, Acțiuni umane asupra jnepenișurilor din Munții Maramureșului, Rodnei și din alte zone ale Transilvaniei, Cluj Napoca, p. 8-34
254. Schur F., 1866: *Enumeratio plantarum Transsilvaniae, Vindobonae*
255. Seghedin T., 1977: Parcul Național al Munților Rodnei, *Ocrot. Nat. Înconj.*, T. 21, nr. 1, pg. 13-22
256. Silaghi Gh., 1957: Câteva macromicete noi pentru micoflora RPR, *Comunicările Academiei RPR*, T VII, nr. 6
257. Silvestru E., Viehmann I., 1982: Etude de microtectonique comparée dans le karst des monts de Rodna (Roumanie), *Trav. Inst. Speol. Emil Racoviță*, T. XXI, p. 63-67, București
258. Silvestru E., 1984: The relationship between tectonics and karstification in the cave Izvorul Tăușoarelor (Rodna Mountains), *Theoretical and Applied Karstology I*, p. 35 – 42.
259. Silvestru E., 1985 : Aspects of karstification in the crystalline limestone on the Southern slope of Rodna Mountain, *Theoretical and Applied Karstology*, vol. 2, p. 87-96, Bucharest

260. Silvestru E., 1990: On the genesis and evolution of mirabilite in the cave of Izvorul Tăușoarelor (Romania), Travaux de l' Institut de Speologie „Emil Racoviță”, Tome XXIX, Edit. Academiei RSR
261. Sîrcu I., 1961: Contribuții la studiul suprafețelor de nivelare din partea nordică a Carpaților Orientali românești, ASUCI – Șt. Nat., II, VII, 1
262. Sîrcu I., 1962: Rolul alunecărilor și prăbușirilor de mase de roci în formarea reliefului munților cristalini ai Rodnei, Anal. Șt. Univ. „Al. Ioan Cuza” Iași, Secția II, Geologie-geografie, T. VIII, Iași
263. Sîrcu I., 1978: Munții Rodnei. Studiu geomorfologic, Edit. Academiei, București
264. Sîrcu I., 1987: Carpați și Depresiunea Transilvaniei, București
265. Smaranda Samad John, 2007: Managementul turismului în ariile naturale protejate, Teza de doctorat
266. Soo R., 1944: Die Pflanzenwelt der Rodnaer Alpen, Erd. Muz. Egyes. Besztercei vandorgyul, Emlekkönyve, p. 57-87
267. Soo R., 1964: Die regionalen Fagion – Verbände und Gesellschaften Süd-est-europae, Budapesta
268. Soran V., Nemeș M., 1978: Acțiuni umane asupra jnepenișurilor din Munții Maramureșului, Rodnei și din alte zone ale transilvaniei, Academia RSR, Filiala Cluj Napoca, subcomisia Om și Biosferă, p. 152
269. Soran V., Borcea M., 1985: Omul și Biosfera, Edit. Științifică și Enciclopedică București
270. Sorocovski V., Buz V., Szabo Maria, Berindea Mirela, 1988: L'évaluation des ressources en eau des Rivières du bassin supérieur du Vișeu, Stud. Univ. Babeș-Bolyai, Ser. Geol. Geograf., 3, Cluj Napoca
271. Stan Gh., Weisner P., Considerații ecologice asupra colembolilor edafice (Insecta, Apterygota) în biotopuri naturale și perturbate în complexul

- biocenotic jnepeniş – molidiş – pajişte din zona Cornedei (Muţii Maramureşului), în (V. Preda ed.)
272. Stănescu M., Ruşti D., 1997: New data concerning the Lepidoptera (Insecta) of Maramureş (Romania), Trav. Mus. Natl. Hist. Nat. Antipa, vol. XXXVII, p. 89-111
273. Szasz A., 1988 : Neue angaben uber die lepidopteren – fauna des Rodnaer Gebirges (Nordsiebenburghische Karpaten, Ştiol – Berg 1611m), Lucrările celei de-a IV- a Conferinţă Naţională de Entomologie, Cluj Napoca
274. Szasz Elisabeta, Sandru G., 1971: Cercetări micofloristice în rezervaţia „Pietrosul Mare” (Munţii Rodnei), Studia Univ. Cluj, Ser. Biol. 1971 (1), p. 27-40
275. Szilady Z., 1922: Magyarorszagi rovargyujteseim jegyezeke V. Orthoptera, Rovartani Lapok, 26, p. 7-9
276. Şomcutean Z., Nistor G., Todoran M., 1996: Peştera Speranţei din Dealul Popii (Munţii Rodnei), Cercetări Speologice, vol. 4, Bucureşti
277. Şotropa V., 1925: Tătarii în Valea Rodnei, Tip. Ardealul, Anuarul Inst. Nat. Cluj, An III, p. 274, Cluj Napoca
278. Ştefan V., 1975: *Enchitreide (Oligochaeta)* din Carpaţii Răsăriteni, Stud. Şi Cerc. De Biologie, Seria Bio. An., Tom 4, Ed. Academiei RSR, p. 261-265
279. Ştefan V., 1981: Cercetări asupra enchitreidelor din sol în relaţie cu altitudinea şi covorul vegetal din Munţii Rodnei, Publ. SNRSS nr. 19, Braşov, p. 25-33
280. Ştefureac Tr., 1952: Asociaţia cu *Aulacomnium turgidum* (Whlb.) Schwaegr din Munţii Rodnei, Bul. St. Sect. St. Biol. Agron. Geol. şi Geogr. al Acad., IV, 2, p. 381-399
281. Ştefureac Tr., 1963: Consideraţiuni asupra variabilităţii speciilor genurilor *Pohlia* (Heaw.) Lindb şi *Philonotis* B. id în brioflora Munţilor Rodnei, Comunicări de Botanică SSNG II, 2, Bucureşti, p. 157-179

282. Ștefureac Tr., 1977: Valoarea științifică a două relicte arctice în flora rezervației naturale Pietrosu Mare (județul Maramureș), Ocrotirea naturii maramureșene, Cluj Napoca
283. Ștefureac T., 1983: Considerații asupra florei briologice din Rezervația naturală Pietrosul Rodnei, Rezervația naturală Pietrosul Rodnei la 50 de ani, pg. 175-183, Cluj Napoca
284. Ștefureac T., 1983: *Bucegia romanica* Radian in the Eastern Carpathians of Romania, Journal of Bryology, Londra
285. Tamaș T., Ghergari L., 2003: Hydronium jarosite from Iza Cave (Rodnei Mts., Romania), Acta mineralogica – Petrographica, 1, Szeged, Ungaria
286. Ujvari I., 1972: Geografia apelor României, Edit. Științifică, București
287. Vaney K., 1979: Species concept in Anthracoidea (*Ustilaginales*) and some new species, Bot. Notiser, 132, p. 221-231
288. Vaney K., 1985: Carpathian *Ustilaginales*, Symb. Bot. Upsallensis 24 (2), X, p. 309
289. Varga Lajos, 1927: A Radni keleti felének glacialis jelensegei, Foldrajzi kozlemeneyek, T. LV, Budapest
290. Viehmann I., Șerban M., 1963: Notă preliminară asupra peșterii de la Izvorul Tăușoarelor (Munții Rodnei), Lucrările Institutului de Speologie „Emil Racoviță”, Tom II, Edit. Academiei RSR.
291. Viehmann I., Șerban M., 1962: Notă preliminară asupra peșterii de la Izvorul Tăușoarelor (M. Rodnei), Lucr. Inst. Speol. Emil Racoviță, I-II, București
292. Viehmann I., Rusu T., Șerban M., 1964: Complexul carstic Tăușoare – Zalion (Munții Rodnei), Lucr. Instit. Speol. Emil Racoviță, III, Edit. Academiei

293. Viehmann I., 1977: Résultats de l'expédition belgo-roumaine de la grotte de Tăușoare (Monts Rodna, 1971), Proc. 6th Int. Congres. Spéléol. (Ojomouc, 1973), 8, p. 229-232.
294. Viehmann I., Silvestru E., Fabian C., 1979: La grotte D Iza (Monts de Rodna, Roumanie), Trav. Inst. Speol., 201-207.
295. Viehmann I., Demeter I., Lungu V., Sarkady P., 1981: „Le complexe silicate d Iza”, Trav. Inst. Speol. Emil Racoviță, t. XX, p. 213-215, Bucharest
296. Viehmann I., Șerban M., 1987: Eocene limestones karst in the Rodna Mountains, The Eocene from the Transylvanian Basin, Cluj Napoca, p. 307-312
297. Viehmann I., 1988: Considerații hipsometrice în carstul din Munții Rodnei, Buletinul CSER, Cluj Napoca, Peștera, nr. 2, p. 94-105, Tipografia Agronomia
298. Viehmann I., ?: Considerații hipsografice în carstul din Munții Rodnei, UASCR, Centrul Univ. Cluj Napoca
299. Viehmann I., ?: Peștera de la Izvorul Tăușoarelor (Munții Rodnei), Speologie, Cluj Napoca
300. Voitești I. P., 1930: Vârsta dacitelor și amfibol-andezitelor din regiunea Rodnei și în general din nordul Bazinului Transilvaniei, București
301. Voitești I. P., 1930: Încălecările din regiunea Văii Vinului – Inaul (Rodna Veche), București
302. Wagner O. S., 1974: Biogeographische Untersuchungen an Kleinsaugerpopulationen des Karpatenbeckens, inaugural Dissertation, Universität des Saarbrücken, p. 1-252
303. Wilhelm A., Haeka A., Sallai Z., 2002: Contribuții la cunoașterea situației actuale a faunei biologice a Depresiunii Maramureșului, Studii și Comunicări, Seria Științele Naturii, Satu Mare, II-III, p. 158-169
304. ***, 1966: Atlasul climatologic al RSR, I M., București

305. ***, 1971: Râurile României. Monografia hidrologică, I M., București
306. ***, 1978: Acțiunile umane asupra jnepenișurilor din Munții Maramureșului, Munții Rodnei și din alte zone ale Transilvaniei, Academia Română, Filiala Cluj Napoca, Subcomisia Om și Biosferă
307. ***, 1983: Geografia României, I, Geografia fizică, Edit. Academiei, București
308. ***, 1983: Rezervația naturală Pietrosul Rodnei la 50 de ani, Academia Română, Filiala Cluj Napoca, Const. Cult. Educ. Soc. Maramureș – Cluj Napoca – Baia Mare.
309. ***, 1987: Geografia României, III, Carpați Românești și Depresiunea Transilvaniei, Edit. Academiei, București
310. ***, 1997: Cercetări faunistice și zoogeografice în grupa centrală a Carpaților Moldavo – Transilvani, Institutul de Cercetări Biologice Cluj Napoca.
311. ***, 2002: Glasul Maramureșului – Peștera Izei, 5.04.2002
312. Iușan C., 2007: **Studiul de fundamentare pentru declararea rezervației științifice Corongiș din Parcul Național Munții Rodnei (Rezervație a Biosferei)**, manuscris APNMR, pag. 98, Documentație realizată în cadrul proiectului ”Participarea tinerilor la declararea rezervațiilor științifice Bila-Lala și Corongiș din Munții Rodnei”, finanțat de Ambasada Olandei prin Programul KNIP MATRA.
313. Iușan C., 2009: **Studiul de fundamentare pentru declararea rezervației științifice Bila-Lala din Parcul Național Munții Rodnei (Rezervație a Biosferei)**, manuscris APNMR, pag. 99, Documentație realizată în cadrul proiectului ”Participarea tinerilor la declararea rezervațiilor științifice Bila-Lala și Corongiș din Munții Rodnei”, finanțat de Ambasada Olandei prin Programul KNIP MATRA.

314. Iușan C., 2013: **Studiul de fundamentare pentru extinderea rezervației științifice Piatra Rea din Parcul Național Munții Rodnei (Rezervație a Biosferei)**, manuscris APNMR, pag. 84.